

ISBN 978-961-91824-2-0

Taras Kermauner

RSD

Začetki (in konci) slovenske dramatike 3

Raj, pastoral, mir, vojna

Sinu IV

*Težka bo pot - in pojdeš sam po nji;
ker kot bregova daljna loči reka,
v življenju od človeka do človeka
nobenega mostu ni, ne brvi.*

*Težka bo pot - ne le, kar sam greši,
vso dedino materinega mleka,
strup, ki pretočil se je vanj od veka,
nositi mora sin do konca dni.*

*Ah, ni življenje slast in ni dobrot:
prevara je in breme je in zmota
in težka krivda dedov in očetov.*

*Zaman bila Kalvarije je žrtev:
oprani bo greh in krivda bo odvzeta,
šele ko bo poslednji človek mrtev.*

*Alojz Gradnik: **Svetle samote***

*Tih bot dedi,
čas je zdaj nov
in ti si že zmatran,
greva domov.*

*Andrej Rozman-Roza: **Tih bot dedi***

REKONSTRUKCIJA IN/ALI REINTERPRETACIJA
SLOVENSKE DRAMATIKE

RAJ, PASTORALA, MIR, VOJNA

Začetki (in konci) slovenske dramatike 3

Taras Kermauner

Samozaložba ČolKerKavč
AVBER-HORJUL-LJUBLJANA-KRTINA
2006

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6.09-2(086.034.4)

KERMAUNER, Taras

Začetki (in konci) slovenske dramatike. 3, Raj, pastoral, mir, vojna
[Elektronski vir] / Taras Kermauner ; [vsebine dram Alenka Goljevšček]. - Avber
[etc.] : samozal. GolKerKavč, 2006. - (Rekonstrukcija in/ali reinterpretacija
slovenske dramatike)

ISBN 978-961-91824-2-0

232398848

Taras Kermauner

RSD

Začetki (in konci) slovenske dramatike 3

Raj, pastoral, mir, vojna

RSD 113-001-2006

Izdal: Samozaložba GolKerKavč

Vsebine dram: Alenka Goljevšček

Računalniška postavitve: Severina Lotrič in Ajda Kermauner Kavčič

CD zgoščenka

Izdajo zgoščenke je sofinancirala Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Copyright © by Taras Kermauner

PRVI DEL

KOLONIZACIJA PUSTEGA OTOKA

ali Miss Jenny Love in Belin na Golem otoku

I. UVOD V RAZPRAVO

(ob dramatiki Antona Turkuša)

Z ES analizo - razpravo, opeko - o drami J. P. Turkuša (v **SBL** je imenovan Anton) začnjam novo-tretjo knjigo iz Pniza **Zgodba o narodu (ZgoNar)**; prvi dve sta naslovljeni: **Slovenski narod se poraja (SNarpor)** in **Slovenski narod se lomi (SNarlom)**; pričujoča-tretja naj bi bila imenovana **Slovenski narod se bori, mu je mar in marnjá**, skrajšano **SNarborimar** ali kar **SNarbor**. (KasO: podatek ne drži. Dokončna odločitev: knjiga je naslovljena: **Raj, Pastoral, Mir, Vojna**; sodi v Pniz **Začetki SD 3**. Iz »napačnega« podatka se vidi prvi načrt knjige; zveza z **ZgoNar** ostaja.) Gre za aluzijo na Tomanovo pesem **Mar i bor**, ki je dala mestu Marburgu Slsko ime Maribor. Poanta: naj ti bo domovine mar, bôri se za njó. Jaz sem za svojo knjigo dodal še tretji nasvet ali poziv: naj PraSlc marnjá, tj. govori (v koroškem narečju), govoriti pa se da na dva načina: z močnim sporočanjem, kot je v **PKrstu** in **Hlapcih**, a tudi s čvekanjem, z redundantno retoriko, kot je v RudolfoviD, v **Možganih**, v Božičevem **Dosijeju**, a že 130 let prej v Turkuševi drami **Vojska i mir**. (KasO: Naslov **SNarborimar** bom uporabil kdaj drugič; primeren je.)

LitZgarji navajajo **Vojska in mir**, tudi Lah v prevodu Wollmanove **SD**. Sam analiziram drugo izdajo drame, avtor ji pravi: »druga izdava«, je ves poln koseščine, založil jo je sam, kot večino svojega litdela, v Gradcu, 1893. Po podatku v **SBL** je tudi prvo izdavo založil sam in v Gradcu, le da več kot dve desetletji prej, 1871. Sklepam, da sta, razen uvodnih verzov (dve osemvrstičnici), istovetni; **Uvodni verzi** so vidno napisani kasneje, dodani, pogled-razlaga ex-posto. Zdi se, da je ravnal Turk(uš) podobno kot Bilc, ki si je prav tako omislil dve izdaji svoje **Tarb(ul)e**: 1868 in 1899. Prvi izdaji teh dveh dram sta iz istega časa, se sopogajata, tudi do neke mere diferirata, morda celo dialogizirata; polemizirata pa ne.

Dramo **Vojska i mir (Vojmir)** je treba obravnavati skupaj s **Tarbo**, fRemčevim **Samom**, 1867, Klodičevim **Novim svetom**, 68, Jegličevo **Slavijo**, 70, Bilčevo **Slovenijo oživljeno**, 61, Lipeževo **Car Lazarjevo smertjo**, 60, tudi s Pennovima **Padcem Metulla**, 65, in **Gregoričem**, 67. Vse te drame (mednje sem štel le drame resnega žanra, ne **LjDa** ipd.) tvorijo enoto HKD tipa. V enem najbolj zgoščenih časov Slova (1860-70 ali 76, do **Tugov**) ustvarjajo-oblikujejo Stro Slova, SlZ. Vsaka od njih zastopa svoj svet, je PsSAPO, je K-SAPO. Vse

omenjene drame iz 7-desetletja 19-ega Stola sem že ES analiziral, **Gregoriča** (ta je celo iz 6-desetletja) delno, razprava je še v rokopisu, **Metula** pa v predavanju. Šele zdaj, po tolikernih - kompletnih - ES analizah, morem globlje in ustrezneje uvidevati S(S)D-60.

Vojmir sem prvič bral pred 15 leti, komaj kaj sem razumel. Imel sem Etsodbo o drami, podobno kot danes, a ta je najlažja, to je posel za Inke: da je drama razvlečena, skovana v slabih okornih verzih, pod vplivom koseščine, vse preveč prazno retorična, naivno idilistična, lahkotno-površna, a je tak žanr, ki si ga je Turk izbral; gre namreč, kot piše v **SBL**, za »libreto za pastoralno melodramo **Vojska in mir**«, za opero. Tedaj so radi pisali librete za oper(et)e, recimo Pesjakova **Gorenjskega slavčka (Sčka)**, 72. Že Vilharjeva **Jamska Ivanka** je libreto. Ta moja Etsodba o malovrednosti **Vojmira** kot Umeti - te vrste sodbe so silno enostavne, dejansko poceni, dramo kot PsSAPO (K-SAPO) zreducirajo na Etmnenje, to pa je okras-masko Konv sodbam glede PSte ali pa celo upravičenje neznanja LZgarjev o SD; kdo pozna danes Turkuša in **Vojmir**?, tudi UProfi ne - pa ne zadošča in mi tudi pred 15-letni ni zadoščala. Zavedal sem se, da predmeta, ki ga raziskujem, ne poznam, poznal sem - podrobneje - le **Ivanko**, le o nji pisal ES analizo, tudi še neobjavljeno, le začeto.

Šele podrobno preučevanje ČD in z njo povezanega SNKNMeša pa KMge, kakor je nastajala od **Tarbe** do Krekovih dram, do **Leona XIII.** in **Bratov CiMet**, 85, mi je dovoljevalo postopno približevanje snovi-svetu, ki se je - vsaj meni - izkazal za neizmerno zanimivega, HKD narave, za prizadevanje po smislu, čeprav po rezultatih šibko, a iskreno, prostodušno, naivno, sveže, neposredno, vitalno. V tem desetletju je nastajala zavest SNara. Kdor teh dram ne pozna, a pozna jih skoraj nihče - so Zamol in odrinjene -, razlaga Nast SNara s stališča TradKonvSLZa, kar pa je stereotipno in ideološko početje, brez potrebne Znodprtosti, ne upošteva primarnega vira, le sekundarnega, ki pa je poudarjeno Polsfera, članki, proglasi, Poldelo.

Zato prihaja **RSD**, ki nastaja na osnovi ES preučevanja SD, do zelo Dgč sklepov kot TradKonvSLZ; tudi to je vzrok, da **RSD** ni brana. Kdor bi jo bral, bi jo moral upoštevati, kar pomeni vsaj dopustiti tudi mojo podobo tega dogajanja, če je že ne priznati kot veljavnejšo, ker izhaja iz primarnih virov oz. iz analize Umeti, ki je Is-upodabljanje smisla (ISla), ne pa že vnaprejšnje, z Esto Prikr(ito) ideologiziranje. Moja pričujoča ES analiza **Vojmira** le še podkrepljuje moje zadevne izjave in podobo Nasta SNara in SIZi. A tudi preučevanje bistva Čla kot takšnega: med IdČlom in DrČlom. (KasO: pred nedavnim sem doživel novo razočaranje: nihče od avtorjev razprav v novi Slreviji o Protu - Stati inu obstati -, med njimi so tudi ljudje, ki cenijo **RSD** in mene, ni poznal moje razprave o Trubovem **MalKatu**, ni upošteval njenih dognanj. Če bi pisal za ljudi kot sodobnike, bi bilo res bolje, da odneham. Res pišem v prazno?)

Okvirni načrt za knjigo **SNarbor** imam sestavljen. V nji ne bi rad ponavljal načrtov-ustrojev obeh prejšnjih knjig iz tega Pniza (**ZgoNar**). Kaj je v teh dveh prvih knjigah Pniza **ZgoNar**, opisujem podrobno - z ARF - v tekstih teh knjig. Morda je TemStra vseh teh - treh - knjig, morda bom napisal še katero, ista: od naivnega začetka, od Vermočnega konstruiranja SNara (**Samo, Valuk, Car Lazar**, ti so v **SNarpor**, tudi **Do(bru)dža, Ave, Patria** in **Tomšičeva smrt**, ti so

v **SNarlomu**) do AD **SNara** (do **Levstikove smrti**, ta je v **SNarporu**, do **V kaverni**, **Anywhere**, **Briškriža**, ti so v **SNarlomu**) prek vmesnega štadija **NOBD** in **postNOBD**, kjer se začenja **PnM-Ožld** načenjati, puščati smisel, izgubljati moč-trdnost, se odpirati **ARF** drži, dokler se nato ne prevrne skoz **AK** v **AD** držo.

Mislím na knjigo **V vrtincu (samo)prevar**, ki prav tako sodi v **Četverko-05**, na drame od **FKosmačevega Gospodarja** do **Ocvirkove Ko bi padli oživeli**, v knjigah **KiR (Konstrukt in resnica)** in **ViOb (Vera in obup)**, ki prav tako spadata v **Četverko-05**, pa skoz **NOBD**, **Ječe**, **Gabrenja**, do **Fifnačelne** - skoraj alegorične - utemeljitve **LRave** in **PnM-SNara** (tudi **Humčete** in **Krščete**), glej **Kocbekovo Pla(meni)co**, analogno **Vojmiru**, a brezkraino močnejšo od te, polno smisla in gorečega zanosa, nič oper(et)no, do dveh najnižjih točk **SD-SIZi**: do blebetanja v **Murnikovem Sa(mova)rju**, ki se posmehuje najslabšemu momentu v **ČD**, s tem tudi **klobasariji Vojmira**, in skrajni točki **AD-zla**, doseženi v **Priževih Dia**, 1960. (**KasO**: Zdaj se vidi, zakaj je ta uvod - z »napačno« informacijo - potreben: da utemeljim začetek knjige **RPMV**, jo situiram v kontekst, s tem tudi soosmislim. Ta **MetAk**sa je bistvo **micelija-medmrežja**.)

Med **SljoOž** in **Vojmirom** na eni in **Dia** na drugi strani mine ravno **Stol**. Od konstrukta-sanj do dna-**OISa**. V veliki meri je to tudi rdeča nit knjige **SNarbor** (**KasO**: knjige **RPMV**) in celotne **Četverke-05**. Le v knjigi **Teologija postmoderne** skušam najti izhod ne le iz **OISa (Briškriža, že Dia)**, ampak iz same linije-para **Konstrukt in Obup**. Skušam misliti-bivati onkraj tega para in takšnih parov (**bit-nič**, **Ž-S**, **PnM-PzM**, **dobro-zlo** ...). Preučujem, koliko je te **Prapoti zame** - za **Čla** - oz. **Dgpoti** v obeh **Majcnovih** dramah, v njegovi najbolj zgodnji, **Čudežu**, 1915, in kasni, **Ženinu na Mlaki**, 1944. Vsekakor je to moja smer, smer zame. Ni mi nerodno opredeliti se za čudež, če to ni **Krekov Katčudež Snice St Lucije**; ta se že v **SPED RR** (zreducira) v **Pravco**, v **irealnost** **fantazme-želje**, tj. v **retoriko** nastajajoče **PMLDbe**, **RMge**, glej **Jel(očnik)ovo Vst(ajenje)**. **DbZg** akcija vodi v **AD**, v **S**, skoz njo pa v **obnovo Ža**, v **VoM**; **slepa pot**, **blodenje** v **krogu**, **hipermodel THM-kroga**.

Čudež vere v **Dt** je **zunaj-onkraj kroga-parov**. Ga pa ne bom našel niti v dramah v knjigi **SNarbor**, le v obeh **Majcnovih**. Tudi **SNarbor** opisuje-razlaga-preučuje lok med začetnim konstruktom-sanjo, **Vojmirom**, in **AD** sesutjem vsega v **Božičevem Dosijeju**, z njim zaključuje-spodbija **Božič TomšS**, in v **Možganih**, tudi v **D(ovjakovi)Antigoni**. Pot do te končne **AD** pa gre skoz **postopno okrepljujočo** se **ARF**, skoz **Kristanovo Kraljevanje (Kranje)**, skoz **Kmeclov Intervju**. V **Muckovih Imenih igre** skuša biti dosežen **suveren pregled** čez vse dogajanje, tako z vidika **Realza** kot **alegorije**. V **BNakovi Hiši iz kart** je **RMg** analogon temu: **teleskopiranje Čl** prizadevanj z vidika **igre-Luda**. **R(avnjakov)Tugo(mer)** je **Dia** z **levsovím** in **Jurčevím**, njun prenos v **RMg**, a ob upoštevanju **PriVojdogajanja**, medtem ko se skuša **BNak** rešiti z **RR DbZge** - vojne (**NOBa**, **LRave**) v **Intsfero ErS Rad** tipa, **Kasandra**. Bom omenil, kot imam v načrtu, za zadnjo dramo knjige **BNakovo Kodo-pamflet Lipicanci** kot ponoven dokaz **nemoči Čla** v **PMLD**, analogen **Briškrižu**, **Sarju?** - Načrt knjige sem s tem opisal, navedel. (**KasO**: niti ena od dram - posledično **razprav** -, ki jih navajam v tem načrtu oz. v zadnjem odstavku, v stvarni knjigi **RPMV** ni upoštevana. Nobene **razprave** o njih nisem še napisal. Prelagam jih za eno od naslednjih knjig.)

Ker je Turk v SIZi neznan, nekaj podatkov o njem. V **SBL** piše, da je bil rojen 13. januarja 1849 na Ptujski gori v Km Dni. Kje in kdaj (okrog 1912) je umrl, se ne ve. »Po 1900 je bil premeščen v Czernowitzze (v Bukovini), kjer se je sled za njim izgubila«, kot za Klemenčičem, avtorjem **Zetov carja Lazarja**. Študiral in diplomiral je romanistiko v Gradcu (1876). Bil nato GimnProf angleščine in francoščine, učil tudi na Teh visoki šoli, v Leobnu in Gradcu. (Moral se je poznati z Dno Kermavnerjev, najbrž je kot Slštudent hodil po cigarete tudi v trafiko prababice frančiške Ličan-Zabret v Gradcu na peronu. A doma nisem o njem nič slišal.)

Pisal je lirske in epske pesmi, objavljaj v Zori in Kresu, izdal zbirko **Pesmi**, 1892, v Gradcu; »po legendi o Ptujski gori napisal pripovedno pesnitev **Črna gora**, 1892, Gradec, samozaložba. (Kot Tak ... in Mrak.) Pisal tudi članke, **Pisma iz Pariza** in **Dunaja**, 74. Njegova usmeritev k Slavu je vidna že iz naslova članka: **Slovanom je jedini spas v književnosti s Hrvato-Srbi in Slaveni**. Ista usmeritev kot pri Lipežu, **CarLaz**, **FRemcu**, **Samo**, **Abramu**, **Valuk**. (KasO: Prav zdaj se je vnela v Slji in na Koroškem polemika o primernosti upodobitve Knežjega kamna na Sl Evrokovancih. **Valuk**, **Samo**, **Gospovetski sen** utemeljujejo DaSljo na Karniji, na knežjem kamnu. Sicer pa: Avsi so dali lipicance na svoje kovance. Si krademo medsebojno? Je vse naaaše? Bo BNakova naslednja drama naslovljena: **Ples lipicancev na knežjem kamnu? Ali Car Boris na vojvodskem prestolu?**)

Bil je verjetno občudovalec-učenec Davorina Trstenjaka, čigar tekst **Slovanščina v romanščini** je recenziral, 79. Nepodpisani avtor Turkovega življenjepisa podaja na koncu sodbo: »Kot pesnik T. ni uspel (mdr. se je zgledoval pri J. Veselu-Koseskem), kot dramatik pa je zbudil zanimanje le z **Veroniko Deseniško**. Zanj je prejel nagrado kranjskega deželnega odbora, rokopis izgubljen ...« Velika škoda, zato o tej **Ver(onik)i** ne morem nič reči. »V vseh literarnih poskusih je kljub njegovi liter. razgledanosti očitno pomanjkljivo obvladovanje knjižnega jezika in pomanjkanje pesniškega daru.« Drži.

Turka obravnava Glaser v **Zgodovini slovenskega slovstva IV**, 1898. Na straneh 62 in 63 piše o njem, da je »študiral na Dunaju«, kdo ima prav, Glas(er) ali **SBL**? Glas(er) je nezanesljiv, čeprav skuša biti strokoven; Trstenjakov tekst navaja kot **Slovenščina v romanščini** in ne **slovanščina**. Je pa res to še čas, ko se med obema pojmomoma ne razlikuje dovolj natančno, oz. je avtorjem pogodu - v korist -, da se ne razlikuje: da se Slci čutimo kot Slavi (veliki kot Rusi itn.). Po Glasu je **Vojmir** (tudi on piše **Vojna in mir**) »spevoigra«; dejansko je. »Jezik mu je malo odbran.« Morda celo preveč odbran, tj. izbran-umetelen.

Anton Trstenjak v knjigi **Slovensko gledališče** (podnaslov »Zgodovina gledaliških predstav in dramatične književnosti slovenske«, 1892) Turka le omenja, v skupini več dramatikov in dram, recimo Lipeža in **CarLaza**, **Bilca** in **SljaOž**, **FRSama**, **Klodičevega Nsveta**, **Končana** in **Župana**, **Kodra** in **Pavline** itn. O teh pravi: »Teh pisateljev prvi dramatični poskusi bili so hvalevredni, dasi sploh z manjšo srečo izvršeni.« Ta sodba je obveljala, SLZ jo je sprejelo - do danes. »Igre teh prvih začetnikov niso se - vsaj večina njih ne - predstavljale na javnem odru in večina njih tudi tiskom ni prišla na svetlo.« **Vojmir** je.

Kljub svoji prislovični akribiji Slod(njak) Turka ne omenja v podrobni Matičini **ZSS II**. Enako ga ne omenja Pogačnik v **ZSL**, izdani pri Obzorjih 70. V Kob(larj)evi **SD I** izvemo, da je tudi Turk s svojo **Vero** tekmoval na Natečaju Dramatičnega društva, razpis je bil zaključen 72, trajal je od 69. »Na podlagi kritike od odbora slovenskega Dramatičnega društva izrečene in po lastni presoji deželni odbor nobene predloženih iger deloma zaradi njihove popolne nesposobnosti za konkurenco, deloma zaradi večjih bistvenih pomanjkljivosti ni mogel s premijo obdariti«, pa je oblast spet nekaj prišparala na račun Kule, »dovolil pa je v spodbudo k daljni delavnosti Jožetu Kleniču, pisatelju igre **Zeta carja Lazarja**«, dejansko Klemenčiču, »ali **Bitva na Kosovem polju** 80 goldinarjev, Ivanu Veselu, pisatelju igre **Drog**, 60 gl., Tonetu Turkušu, pisatelju igre **Veronika Deseniška** in Miroslavu Vilharju, pisatelju igre **Danila**, vsakemu po 30 gold.« Za Turka je bila to spodbuda, bil je komaj 23-leten.

Turk je bil - vsaj na začetku svoje Žpoti - zelo stremljiv; na natečaj ni oddal le **Vere**, v okviru motiva žaloigre, ampak tudi **Vojmir**, v okviru nagrade za opero ali libreto. Za opero je bil nagrajen Foerster, dejansko je šlo za opereto, za libreto k isti operi, torej Pesjakova, **Sčk**; ne pa Turk. Kob: »V libretu sta se poskusila tudi dva mlajša pesnika Anton Turkuš in Bogumil Trzinski (Ivan Hribar)«, kasnejši Ljžupan in LibPolik, glavni lik Majcnove drame **Cesar Janez**, ena od velikih figur SPole in Sekonomije. »Oba libreta sta alegorična in imata narodnopolitično ozadje, Turkušev **Vojska in**« (!) **mir** prikazuje, kako bojni«, dejansko vojni, »bog umori boginjo miru, kar očitno meri na boj med germanstvom, romanstvom in slovanstvom, Hribarjev **Kralj Matjaž** pa slika politični položaj slovanskih narodov in prebujenje kralja Matjaža« itn. Več o **Vojmiru** Kob ne piše, daje pa splošno sodbo o dramah, prispelih na omenjeni natečaj: »v umetniškem in idejnem pomenu« je bil »uspeh razpisa nadvse skromen.« Res? Moja ES analiza **Vojmira** - tudi Iskračevega **Turjaškega**, **Zetov**, **Pavline** itn. - bo pokazala Dgč sliko. Ne sodim v Vidmarjev in Inkov trop.

Največ pozornosti je namenil Turku in **Vojmiru** Frank Wollman, čigar knjiga **SD** je bila prevedena oz. je izšla v Slščini šele leta 2004, čeprav v češčini že 25 pod naslovom **Slovinske drama**, v Bratislavi. Verjetno gre za najboljšo knjigo na temo SD, zasluga, da je zagledala beli dan, gre ravnatelju SGM IvSvetu in prevajalcu A. Lahu. (Več o nji NDM.)

Na strani 67 piše Wol: »V drugih poskusih se največ pojavljajo kollarjevski panslavizem (Remčev **Samo**, A.J. **Slavija**, Iskračev **Andrej Turjaški**, Turkuš: **Vojska in mir**), ilirizem in nejasna jugoslovanska zavest (Pennov **Ilija Gregorič**, Klenič: **Zeta carja Lazarja**)« itn. Vidi se, da je Woll **Vojmir** bral, česar za Koba ne bi mogel trditi, kajti sicer bi vedel, da gre za Voj(aškega), ne za Bojnega kralja. Boj je mnogo manj ostra beseda od vojne. Drama je uperjena zoper vojno, ne le zoper boj. Vsa poanta drame je v AnVojusmerjenosti-tezi. Je pa za razliko od teze **Carlaza** res panSlavska, ne le JSlavska, čeprav je najbrž Lipež JSlave jemal kot paradigmo za vse Slave, za Slav kot takšno. Stran 68: »Formalno so ti poskusi zelo nedognani, obliko junaške tragedije, ki sta jo privedla do vrhunca Goethe in Schiller in ki je bila poznana z nemških odrov, mešajo z melodramo«, tudi **Vojmir**, »in dopuščajo v tehniki vsakršno površnost, malomarnost in nelogičnost, tj. žanr ljudske igre s petjem.« **Vojmir** ni ljudigra, je pa napisana za petje, spevoigra. Woll v nasprotju z **Gregoričem**, **Zetoma** in

Turjaškimi Vojmir pohvali, najbrž edini med LZgarji: »Zato je od teh iger še najboljši Turkušev libreto **Vojska in**« (!) »**mir**.« Zato: ker je skladen z žanrom, za katerega se je avtor odločil: s spevoigro in melodramo. Podnaslov **Vojmira** je: »Melodram« - brez črke a - »v treh dejanjih«.

Na straneh 88 in 89 naredi Woll kar kratko analizo **Vojmira**; naj jo navedem: »Z igro **Slavija** je idejno povezana 'romantična melodrama v treh podobah' (v Turkovi knjigi - vsaj v drugi izdaji - ne piše tako) »z naslovom **Vojska in mir**.« Povezavo s **Slavijo** bom analiziral posebej. »Oblikovno je to libreto, navezan na celo vrsto pastirskih iger in spevoiger, ki so se v jugoslovanski dramatikiji pojavile v 16. in 17. stoletju«, Držić itn., »v Dubrovniku, vendar pa sprejete iz Italije.« Zveza je tudi z **Belinom**, ki je prav tako libreto-pastorala, tudi to zvezo bom osvetlil, morda pa celo z **Igro o paradizu** (ali **Hojo s paradizem**); te igre - njene Nemřce, kajti Siski »izvirnik« se ni ohranil - se še nisem lotil na ES analitičen način. Vsekakor gre v **Vojmiru** za topos in PSto paradiza, vrta Eden, za čas, preden sta AdEva grešila; nato je opisan vdor greha, ki tu ni jédenje od drevesa spoznanja oz. dobrega in zlega, ampak vdor vojne v paradiz. Je Turkuš bral Miltona, njegov **Izgubljeni raj**, kjer je še pred grehom jédenja (Zapla) greh nepokorščine Kršbogu? Nepokoren je Satan-Lucifer, a tako, da se upre svojemu Gosu na Vojnačin. **Izg(ubljeni)raj** je v veliki meri opis vojne, česar v **Bibliji** ni, vsaj ne na tako ekspliciten način. Turk poda tudi konec vojne - Usm(iljenje), s katerim zmagoviti Vojkralj oprostí poražencem -, ErS srečo-Haro med dvema ljubimcema, kakršna je bila med Adamom in Evo pred padcem v greh, glej **Izgraj**; a zadnja poanta drame (ki ni le libreto, ampak drama kot takšna, kot je **Sčk, Belin, Teharski plemiči** ipd.) je v ponovni vrnitvi vojne.

Čeprav je **Vojmir** v marsičem nemalo Katusmeritve, KMG, to kombinira - olajšuje - s Humom filantropičnega (Stritovega) tipa in z jedkim sklepom drame, da je na TSu vojna trajna Stra. Morda bo Slav zgradilo Dgčsvet, Nsvet Miru, morda; Milko, Slavkralj, je na koncu »zamišljen«, njegovi verzi kažejo na skepso, skoraj na obup, preveva jih skoraj Cinsarkazem. Sporočilo drame je, da je mir - vsaj na TSu, vsaj zaenkrat - mogoč le v Si, kot S: S Kraljice miru, S - konec - miru. V verzih Milka in njegove žene Slavkraljice Milice tokrat - na samem koncu drame, v poanti - ne nastopa KC; Čl se znajde sam, brez opore, na suhem, pred OISom. Turk tega še ne izpelje, a moment pripravi. V tej točki se sesuje vsa naivnost prejšnje - celotne - drame, ki se skaže kot svet želja, kot Pravca. **Vojmir** torej ni tako nedolžen, kot deluje na prvi pogled; ni le zgolj operetna melodrama, le površna retorika. Le podrobno ga je treba brati in z vživetjem vanj, od znotraj. Tako ga ni bral še noben LZgar. (Bi ga zmoget Ink, če bi **Vojmir** režiral njegov polbog Korun? Pred nedavnim je II. program radia Slje oddajal kar 7 nadaljevanj Inkove študije o Korunovih uprizoritvah **CanPoha**. Za Slito od **BSev** do danes bi zadoščala **Poh** in Korun.)

»Ves okvir« **Vojmira** »je prevzet od tam«, iz renesančne lte, »toda vsebinsko se pastirska igra pogloblja že do misterija«, drži, »in zdi se, da je imel Turkuš v mislih nekaj podobnega, kot je Immermannov **Merlin**«, takšne drame-misteriji so bili v TaEvri znani in cenjeni, »le da si je zadajal namesto individualnih in namesto kozmičnih vprašanj narodna in človeška vprašanja.« Nato Woll korektno poda vsebino drame. Konča pa: »Filozofu je dala pobudo za igro francosko-pruska vojna.« Pobudo že; ta Wollova izjava je vendar nekaj čisto

drugega kot zapis v **SBL**, ki je napačen v materialnem pomenu; vidi se, da avtor življenjepisa **Vojmira** ni bral, Wolla, od katerega prepisuje, pa ni prav razumel. V **SBL** je Wollov stavek RR v: da je **Vojmir** »libreto s snovjo iz nemško-francoske vojne 1870.« V **Vojmiru** ni konkretnjšega sledu o francNem vojni! Kot alegorija zajema vse vojne, med vsemi Nari, tudi med Francozi, Nemci in Slavi! In takšnim življenjepisom v **SBL** se reče stroka? Kdo ga je pisal?

»Herderjevsko-kolarjevsko pojmovanje o Slovanih«, kot miroljubnih, kot mirotvoric, s tem možnih rešiteljih Čloštva, »pa je bilo takrat pri Slovanih običajno.« Drži. Nato govori Woll o tipu verza, uporabljenega v **Vojmiru**; in sklene: »To je torej poskus idejne drame, sicer naiven«, morda pa vendar ne tako naiven!, »a svež poskus, pričajoč vsaj o volji do originalnosti pri mladeniču ...« Je SD pred **Vojmirom** že poznala žanr alegorije? Je in ni; Čita je ljubila alegorije, a to so bile predvsem telovadno-pevske točke-slike, medtem ko gre v **Vojmiru** za celovečerno - kompletno - dramo. Neposredni zgled **Vojmiru** je **Belin**, a je **Vojmir** v primerjavi s tem kot fija - kot problematika - zelo razvit. Woll: Turk je »označil svet dveh načel«, vojne in miru, »in ju postavil eno nasproti drugemu, ne da bi ju spravil v gibanje in ne da bi prišel do rešitve.«

Da in ne. Do rešitve ni prišel, razen do sanjske, ki se je pa kot sanjske zaveda, gibanje pa je v drami - celo poudarjeno - navzoče. Najprej mir, nato vojna, pa spet mir pa spet vojna; kar štirikrat se stanji zamenjata. Vojna in mir sta - z mojega vidika - par, ki se nahaja na THM-krogu, zato rešitve-izhoda (i)z njega ni, biti ne more. Woll je kot Libec verjetno z gibanjem mislil na RP, v duhu RLHa pa evolucija prinaša rešitev, ker zvečuje Člmodrost, Znpamet, Svo, moč; same RHL predpostavke, ki so se kasneje, že v CanD, skazale za iluzije. Dejansko že v Romi, ki nastaja hkrati z **Vojmirom**; v **Pavlini** in **Županu**, v **Zoranu** in **Gospodu s Preseka**, torej v 70-ih letih. Glede na ta vidik RLH VISa je celo Kat umnejše, vsekakor temelji na večjem-daljšem izkustvu KČe: da je TS v temelju problematičen, umoril je JKra-Boga. Da DSKC spet tako stavi na TS, je posledica njene RePole, ki se dogaja v Slji po 1991, izgube KrščvBoga v nji; tega boga nadomesti bog SNara in KČe kot Absinstitucije, ki ima v vsem Abs prav.

Na strani 149 zapiše Woll drzno domnevo: **Vojmir** »spominja na zamisel Immermannovega **Merlina** ali pa to delo parodira.« Ker **Merlina** ne poznam, se glede tega vprašanje ne morem izjasnjevati. Kaže pa, da je Woll Turka cenil; ni ga imel za Čitidiota, kot ima skoraj vse zadevne ČD(ramatike) recimo Kalan v **Obrisu gledališke zgodovine pri Slovencih**.

II. JE VOJNA NUJNA? (ob Turkuševi **Vojski i miru**)

Povezava s Franc-Nemvojno ne pripomore k nobenemu racionalnejšemu pristopu k **Vojski i miru**; je le podatek Zunkova, ki je kot dejstvo iz Zgostvarnosti vplival na dramatika kot mnogi drugi. O tej vojni se je v Avsi mnogo govorilo, a Avsa se je ni udeležila, bila ji je daleč. NeNemAvsci so se bali njenih posledic: zaradi Nemzmage zvečanja Pol moči Nemvpliva v Avsi; to pa ni Vojsmoment. Vojsmoment je bil za Avsce bližji in neposrednejši v prejšnjem desetletju, v bitki pri Kraljevem gradcu s Prusi, udeležil se je je Šuklje, z lti pri Custozzi. V spominu je še živelo sodelovanje Slvojakov v veliki francarmadi, v Napoleonovem pohodu na Rusijo 1812; med prvimi Jurčevimi spisi so **Spomini na deda**, 63.

Gre za doživetje treh Raz vojn: Franc-nemško ob Franc-ruski in Avs-nemški. Kot vojna delujejo vse tri. Turk je vse tri - in vse vojne TSa - vzdignil v alegorični problem prve stopnje, v metafizično kozmično vprašanje o zlu, o naravi zla, ki prehaja okvir delitve Čloštva na Nare. V tem **Vojsmir** prehaja okvir zgolj Ncla in Nasta SNara. SNar kot SlavNar ostaja involviran - vpleten - v Zgo TSa, tudi v Temdogajanje zla. **Vojsmir** lahko tolmačimo tudi tako, da se iz njega vidi, kako se SNar bori, morda celo, kako nastaja, če nastaja skoz vojno, ki je Neg; a to je (bi bila) že močna RR dogajanja v drami. Takšno Nast SNara je - bi bilo - Neg, kar pa nikakor ne more biti v skladu s Turkovim SNclom, kakor ga poznamo iz njegovega Pvtžja in Javspisov, objavljenih platform-Ideole.

Analogno bi se dalo reči, da vidimo tudi v **Vojsmiru**, kako se SNar lomi - propada -, namreč tedaj, ko se pokaže zla narava vojne, čeprav je res, da v drami v vojnah med tremi kralji (med Slav, Nem in FrancDžo) zmaga Slavkralj, Milko, torej Slci, SNar. A tudi če zmaga, mu to ne pomaga, kajti od nekod se vzame Vojskralj in zgodba o zmagovitem Slavkralju se podredi zgodbi o Vojskralju. Kot da Turk z zmago Slavkralja, ki je tudi Slovkrallj, ne ve kaj početi. Po logiki PSte **Vojsmira** bi moralo z zmago Slavkralja nastopiti končno obdobje AbsVemiru, enako vrnjenemu raju, ki ga prinese Mesija. A to se ne zgodi; ni naključje, da se to ne zgodi. Kot da Turk premalo veruje v edinstveno moč Slavkralja, ki bo-je PraMesija, ker bo iz enega od kraljev, ti so se vojskovali, postal Prakralj Miru. Ta kralj K-da še ni SAPO-SAKO.

Je sicer zmagovalec, a je še zmerom eden od treh po Stri enakopravnih, čeprav ne več - zaradi svoje zmagovitosti - enakovrednih kraljev. Kot Slavkralj

je še podrejen Ćmpi, TSu, enako kot Franckralj in Nemkralj, kot Jean in Ćrnst. Vsi so le Pastirji, ki postanejo kasneje kralji. Niso odloĉujoĉe sile sveta. Odloĉujoĉa sila je Voj(ni)kralj oz. Kraljica miru, ki pa ob ponovni odloĉitvi (pred tem Źe v dobro spreobrnjenega) Vojkralja izgubi zavest, omrtvi kot Trnjulĉica, ĉe celo ne umre. Tu je Turk zavestno dvoumen, neodloĉen.

Ko Vojkralj izgovori svoje na vojno pozivajoĉe besede, ko celo odide na - novo - vojno, se Kraljica miru, Krmiru, »zgrudi na tla«. To zgrudenje pomeni lahko oboje: nezavest-otrplost in S. Milica, kraljica Slavov-Slcev (Inf med obema), stoji ob nji in jo takole objokuje; to objokovanje je TemRaz od tistega, s katerim objokuje Milica (obe nosita isto ime) mrtvega - v vojni umorjenega - zaroĉenca Petra Jug(oviĉ)a v **CarLazu**; ta je smrtno zadeta, sama naredi Sm. Objokovanje mrtvega Lazarja oz. poraza Srbvojske se RR v Mašĉ, v objubo nove Pravojne, v kateri pa bodo Srbi premagali Turke (Musle). Tu se prikljuĉita **Tuga**: ali z nadaljevanjem odpora-upora Turkom, **JTugo**, Zorislava, ali z objubo Mašĉa, Vrza v **LTugu**. S-umor Pĉa je priloŹnost, da se poraŹeni Nar Źe bolj zbere okrog svojega jedra-bistva, okrog Herov in Vodje ali vsaj Ideje, ki je ĆkP ĉustvo; da ne odneha. Vojna kot praviĉna vojna (Picvojna) ostaja glavna Poz Vrta.

Vse Dgĉ v **Vojmiru**; **Tuga** sta oĉitna polemika zoper **Vojmir**. Tega noben LZgar ni opazil, ni hotel in ne smel opaziti, kajti s tem bi priznal Templuralizem znotraj Slova-SIZi. Tega pa naj ne bi bilo, saj je ideal SNara Abseno(tno)st v zmagi nad tujci (Nemci, Iti), ĉeprav ni nujno, da je ta zmaga izbojevana na Vojpolju; lahko je - bi bila - doseŹena tudi s Kulo, s civilno evolucijo, kot terja NKNM v ĆD, **LjDa**, **Vice**, **Pred sto leti**, **SljaOŹ**. V SD-60 sta oba momenta-PSti-sporoĉili-platformi: Vojvidik, **fRSamo**, **CarLaz**, prvi zmagovit, drugi poraŹen, in Kulvidik, **Strast in krepost**, **PoŹtena deklica**. Obe odloĉitvi ostajata aktualni Źe dolgo kasneje, vse do danes. **Ljub(islav)a** je za Narvojno; pa je zanjo tudi Kristanovo **Kranje**? Vsekakor je zanjo JNcl PSt, Źpic(arj)eve drame, **Patrioti**, **Osci**, **NaŹ vir**, Golieva **DodŹa**, da ne govorim o NOBD, o **Rojstvu**.

Kako se ta vidik reflektira v SD-90 (iz 20-ega Stola), v R(avnjakovem)**Tugu** in Rudolfovih **MoŹganih**? Po svoje pristaja celo zadnji med Sdramatiki, BriŹki, **KriŹ**, na Vevojno, ĉe je vojna Absnasilje, tj. umor; enako Tadel v **Anywheru**. Po drugi strani pa SIZ-90 kar odmeva od pacifizma; ne spodbija (vse se zgodi na relaciji teh dveh glagolov: spodbujati-spodbijati) vojne BNak v **Kas(andr)i**, ĉeprav je nanjo - sicer z nostalgicne oddaljenosti in z blago Iro - pristajal prej, v **Vojakih zgodovine**? Zmorejo podati dramatiki Miru kaj drugega kot takŹno DaSljo, v kateri se je vojna iz Vojspopada med DŹavami RR v malo vojno (gverilo) civilnega tipa celo med udi vsake Dne, glej HoĉvarjevoD, **M'te ubu!** Ta je Źe po naslovu takŹna; glej PotoĉnjakoveD itn. (KakŹen je njen **Će**? Jasna obnova neoledrŹe?) Problem torej Źe zdaleĉ ni reŹen, dejansko je obtiĉal na istem mestu, na katerem je bil leta 1870, ko (na)piŹe Turk **Vojmir**, ali v 4-em in 5-em Stolu, ko se JKrova odloĉitev za Absmir v onstranstvu RR v vojno za PraDŹo, za KatRim, v SV za NSS, ki postane KC in takŹna ostane; glej **Otroke apokalipse**, Źe v Krekovem **TKriŹu** in Iskraĉevem **TurjaŹkem** in Źe v SPED, ko poprimejo za ognjeno oroŹje bogoslovci; semenišĉnik se RR v Vojstotnika, **Napad**, lap postane vaŹki straŹar, **Ćlovek, ki je umoril Boga**. Turk je zadel v bistvo.

Slavkraljica Milica takole toži (zadnja stran drame): »*O spančkaj, spančkaj nam kraljica! O spančkaj, drugim tolažnica, dokler te vile ne zbude! O spančkaj sladko spanjiče!*« (Spanjice, pomanjševalnica od spanje, danes se ne uporablja več, vsekakor pa ne v Turkuševi obliki.) Gre torej za spanje, ne za S; a iz mita vemo, da je spanje ZnaSi za S(mrt). Turk pušča vprašanje neodgovorjeno: kaj se je zgodilo. Kako bo zmagal Mir, Krmiru? Z vojno ne, to bi bilo *contradictio in adiecto*. (Vendar, ne živimo od protislovij?) Od kod bo prišel mir? Dokler bo obstala vojna - živel Vojkralj -, bo nenehna in zmerom Strno nujno realizirajoča se nevarnost, da se bo vrnila v ES dogajanje Tsa. Pogoj za Vemir je Absodstranitev Vojkralja: torej Abszmaga nad zlom. Ta odstranitev pa terja Abs vojno z dokončno zmago, spet SV, ki bo prinesla novi paradiz, recimo Kom.

NOBD je v tem dosledna, s tem Ptja; brez Abs-Radvojne ne more biti Vemiru. A tudi Ptja miru ni prinesla, Vojvojno je RR v RB, v Polnasilje; glej najprej PoV **Dia**, nato **Gredo**, 60-leta, nato **Vojskrivnost**, 80-leta. Neki bog bi moral odstraniti Vojkralja, a svet brez Vojkralja bi ne bil več TS, utemeljen na BioŽu, na AgrEkzldi, bil bi paradiz oz. nebesa.

KC to obljublja, Turk ne. Naj še toliko govori o Katu, o Vrtah celo FKC Ideole-Rlge (kot Turkov vzornik DavTrst-enjak tudi on kombinira Kat in omiljeni RLH), v sami drami se Katbog ne pojavi, ničesar ne stori, da bi zavladal Vemir. Niti oba Pozlika iz drame, Milica in Mirko, ne sledita liku Tarbe, kakor je zamišljen v PriKMgi, glej Bilčevo **Tarbo**. Ta doseza v svoji DušNoti Ideastanje mističnega spoja s (Kat)bogom, z nebesi, z Absodrešenostjo, enako se zgodi v Krekovi **St Luciji**, medtem ko ostaneta Milica in Mirko (MiCa) plonk, brez opore, odpahnjena pred prepad ničā.

To moje razmišljanje je zelo pomembno - za odkrivanje Rese tako **Vojmira** kot same teme o vojni in miru, ki je drugo ime za temo o dobrem in zlu, o (Ne)smislu. Krmiru ni MMB. MMB je Absmočna, je sveta, je božja mati, zmore vse, vsaj s svojo priprošnjo bogu (Očetu); ta jo zmerom usliši, glej **Roko za steno**, **Blejke** itn. Res je MMB tudi Mati sedmerih žalosti, neskončno trpeča, a da bi kar tako nezavestno zaspala, ko jo soprog izda? Kaj bi dejal o tem Sardenko, recimo v **Materi dolorosi**? Sardenko temelji na triumfalizmu.

Turk ne. Ob MMBi, ki spi, bdijo angelci, ob Krmiru vile; **Vojmir** je prenos **Dolorose** v PMgo, v Magmitski svet Pravce. Prav tega se je ustrašil Jel v **Vstu**. Kot SNclst ni hotel povsem zapustiti KCe (bil je Kfz ideolog); da se mu ne bi zgodilo kot Turku, je svet Zelenega Jurija in Rojenic-Sojenic RR v KC, v cerkev Gospe Svete na Gosposvetskem polju. Ta cerkev je obenem posvečena MMBi (KC) in je središče dokončno oživelega in zmagovitega SNara (kot Dece). V točki Gospe Svete se najdejo-strnejo St Hema, glej Kuretovo **Blaženo mater Hemo**, KatHera Uršula, glej **TKriž**, mučeniška žrtev Komstov-Prtov Vera, **Napad**; na Simbravni celo Tarba, ki sicer živi (in se drama dogaja) v 4-Stolu v Perziji, a ker govori v Bilčevi drami Slsko, nekako - v bistvu - je (postane) Silka. Vsi ti - in sorodni - liki kot Rce se najdejo in osredotočijo v brezjanski MMBi, kateri je posvečen SNar, seveda po volji in odločitvi SKCe, ne Libcev in ostalih.

Dušan Voglar navaja v svoji razpravi **Cankar o Trubarju in njegovih slavilcih**, v reviji Stati inu obstati 2005, stran 100, uvodnik iz časnika Slovenec, 1908; kot uvodnik izraža uradno stališče TaSKCe. Citat si velja ogledati; **RSD** - analiza KrekD, sploh KMge na temo CiMeta - ga potrjuje. Katideolog primerja potovanje v lurd in proslavljanje Truba.

»Nekaj svobodomiselnih pisateljev, tucat liberalnih advokatov in nekoliko napol mrtvih bralnih in telovadnih društev bo letos slavilo Trubarja«, to dela tudi DaSija, a od Libcev do Klcev, DSKC je spoznala korist od tega slavljenja, »na stotine pravega slovenskega ljudstva«, KC in Klstranka delita SLjud na Pra in nePra, kot kasneje Komsti, »pa je šlo izkazat svojo ljubezen in vdanost materi božji, katere čaščenje luteranci tako zaničujejo. Veliko bolj je slednje narodni praznik, kot bo proslavljanje moža, ki je iz nemštva hotel zasejati med nas našemu ljudstvu«, naašem, NSSi, »popolnoma tujo nemško ljuliko.« Zoper tujstvo, za SAVS. »Toda Slovenci XX. stoletja stojе kakor v XVI. stoletju trdno in neomajno na temelju, ki sta mu ga zgradila sveta slovanska brata Ciril in Metod na katoliški veri! Tudi katoliško izobraženstvo se pridružuje lurskemu slavju ... Prav je, da se tako poudari, kako tudi v politiški stranki združeni katoliški Slovenci vedno na prvo mesto postavljajo zahtevo, da naj se načela krščanstva uveljavljajo v vsem javnem življenju.« V Totlavi, ki s tem prehaja - se RR - v PsJav. »To je misel, ki nas združuje«, Moneno(tno)st, »med seboj in z našimi brati in sestrami«, Br-sestrinstvo, »ki so zdaj na potu k čudodelni kraljici neba in zemlje.« Kraljici. A kateri? Krmiru ali KrSV?

Voglar se ne pridružuje SNcl razumevanju Truba, Libcem; odloči se za Canovo tolmačenje Prota, ki je Krit do SNcla in Liba. Ne za Truba kot Mojzesa Slova. Zdi se, da podpira Cana tudi France Kidrič, ki - z mojega stališča odlično - presoja takole, z duhovito Iro: »Kje je zapisano, da je Trubar reševal kdaj s polno čašo v roki milo slovensko domovino?« Glej Murnikov **Sar**. »Kje je zapisano, da se je bližal narodu, ki se mu je zahotelo prestola«, kot **Samu**, **Valuku**, Šušteršiču, tudi Tomš(ič)u v **TomšS**, »in kadila«, kot Hrenu, Jegliču, Rožmanu, Rodeurju, Korošču, Büku? »Kje je zapisano, da je trgal v čast rodu na plesišču podplate?« Glej Kmedlovo monodramo **Trubar**. »Da sta mu postala rodoljubje«, Janševa maska, »in žepoljubje«, Janševi menedžerji, Gantar, mladi Debeljaček, marpurška Mirkuca, »istovetna pojma?« Kmedl v omenjeni monodrami sijajno spodbija svoje SLZstališče; Truba - zame še preveč - reducira na zdrav Sek, na prostodušno ErS. Njegova Krita sodi s stališča RMge. Kmedl združi obe, RMgo in KMgo, SNcl in AD SNara.

Krmiru v **Vojmiru** pa že prej ni MB. Že prej je lik iz renesančne pastorale, ki ga navdihuje predvsem ljezen do Moškega kot edinega izvoljenega, ki bo njen soprog; to je ErS PSt drame. MMB je poročena le s St Duhom, ki je kot njen sin FKr tudi eden od St Trojice, torej bog; s tem je - mitski nivo - poročena s sinom in očetom (vsega). V tej točki Abseno(tno)sti - MonOžlde - je dosežen tudi MakAvz (avtizem). Ta se sicer znotraj sebe (sveta, ki ga je ustvaril bog, tudi sina JKra in njegovo mater, ki sta kot Čl ustvarjena, JKr je BČ) diferencira, v Nare, Dže, strasti, čustva, Ideole, prakse itn., a je vsa ta HKD dejansko le sekundarna, le PsHKD, kajti nenehoma teži nazaj v primarno eno(tno)st samega boga, ta enost pa se kaže kot paradiž, v katerem je mnogo odrešenih ljudi-duš, ki so vse le ena: teater; ta teater nenehno - Ve - praznuje in slavi veličino Katboga. FK=FP. Žanr tega Gledbesedila je dramatisirani panegirik.

Turk naredi odmik od Kata že tedaj, ko svojih pastirjev in pastirc ne obrne k veri v boga, kakršno imajo Tarba, Uršula, Vera, ampak k sočlu; odnos med Vojkraljem in Krmiru je odnos med Mo in Že, soprogom in soprogo. To ni v nasprotju s Katom, Kat se zavzema za Ideazakone na TSu, a najvišji zakon je le zakon MMBe, ki s strani soproga Jožefa ni Sek-telesno konzumiran. MMB0

oplodi St Duh, to je tretja božja oseba, tj. sam bog Oče, ki pa je tudi sin, zato oplodi mater njen lastni sin. V KatTiji je skrita (Prikr) Pervld in PervDč (mati in sin); incest. Kot je v tej Tiji skrit sinomor (bog Oče dopusti sinovo S na križu) in kot je v nji skrit očetomor: JKr se opredeli zoper judovskega boga Očeta, razširi ga v Trojico, doda sebe in St Duha, ki veje, kjer hoče (tudi po materinem NeČi telesu), s to potrojitevjo omogoča Nast-razvoj pluralnosti, kakršen se nato res realizira v Zahčvri, s Protom in z RLH VISom.

KC je hotela s pritegnitvijo PervDčev, ki je obenem Prikrzatemnitev te Stre, doseči, da bi bilo v nji vse; da ne bi bila prisiljena večine Tsa - ki je že kot Ž pluralen - odstranjevati z VeSV. Tak je bil njen namen-načrt, skladen s Stro-ustrojem Kata, ki šele zares razvije v Člu DušNoto, ta pa mora - zaradi pravkar povedanega - biti po bistvu PervStra, v nji Čl kot Pervld. (Glej mojo ES analizo **BSev.**) KC je res dosegla večjo pluralnost - glede na judovstvo -, a pri tem sebe RR v nekaj, kar je v temelju - Strno - vprašljivo (incest, Pervstanje, Maz, viktimizem, Ub, PN itn.). V KCi je vse, a to vse je vsebina Tsa.

KC obljublja, da bo to vsebino, katere bistveni moment je vojna, razrešila (preOsm) z vero v čas Poslednje sodbe, v Konec (ali Prenovo) časov, v nebesa, a ta vera ostaja le želja, čeprav je lahko neizmerno močna, polna Vitz, samoprepičanosti v svoj prav in v svojo odrešeniško moč; vernikom daje moč, da predstavljajo gore, zmagujejo v SV, Uršula v **TKrižu**; da prenašajo vse Trp, Tarba v **Tarbi**; da ohranjajo Notmir, Evrozija v Sardenkovi **Skrivnostni zaroki**. Obljuba je usmeritev, ne pa dejstvo, ki bi veljalo za vse in zmerom.

V TSu velja še zmerom moč vojne. Ni naključje, kaj govori znova povojaščeni Vojkralj nazadnje, glej predzadnjo stran knjige (stran 61): *»Naprej, naprej! kdor svet zmaguje,/ le ta naj narodom kraljuje!«* Bolj jasne izjave ni. Vojkralj razume zmagovanje sveta kot Vojzmagovanje: *Kaj nam ljubezen je in mir?! Nas le pogum časti!* To je pogum, za katerega se odločajo Slavi tako v obeh **Tugih** kot v **Carulazu**, nato pa v JNclu, glej Špicev **Vir**, in v NOBD; Krim iz **Rojstva** je neustrašen NarHer. Vojkralj na široko opeva Pico-Lepo(to) vojne: *»(zgrabivši belo zastavo in meč)«, bela barva tu ni barva predaje; je ZnaSi opredelitve za vojno, ki je nad vsemi lokalnimi opredelitvami, Džzastavami, nad nemško, francosko, celo Slavsko (ali Slsko). »Naprej me žene divja moč«, to je moč Vitz in lDbA kot Agrčkzld; »kjer trombe glas doni;/ kjer se razpenja noč.«* Turku in Vojkralju je do kraja jasno, kaj je vojna: prinašanje - žetev - Si, S pa je tema-noč. Ub je Neg, a je tako močna - Abs? - strast-Už, da se ji nič, niti želja (akcija) po miru, ne more zoperstaviti. V TSu vlada hudič.

To pa ni stališče KČe. KC pravi, da je v TSu hudič zelo močan, v njem vlada od časa do časa, določenim ljudem in DbDžavam, ne vlada pa kot njegov AbsGos. Vlada mu Katbog, le da se Hudič le-temu upira in ga mestoma - žal vse prevečkrat - odriva od usmerjanja sveta. Ž je za KC nenehen boj-prizadevanje, ki je obenem zoper hudiča-greh in za boga-krepost. Turk je v **Vojmiru** ob mnogih FK Vrtah celo blizu hereziji, nekakšni gnosi ali Tiji albigencev-bogomilov-katarov, ki so verovali, da je TS ustvaril hudič ali vsaj ne Prabog. **Vojmir** se konča z zmago - navdušenjem - Hudiča in skepso-nesrečnostjo ljudi miru. Lahko da je Turk tako razlagal Nemzmago nad Franc(oz)i 1870-71. A eno je ena zmaga nad Sžem, drugo zmaga vojne-zla kot takšna.

Tam, kjer vlada S, *»strašni boj gromi«,* ta boj je vojna. *»Orožje vojno žvenketa,/ da jek v nebo zveni.«* Res, kot da bi poslušali Miltona! *»Ognjeni*

konj moj rezgeta,/ i v žilah kri kipi! Kri je tu ista kot v **Carlazu**, le da je tu podana kot Neg, v **Lazu** kot Poz. A dokler je kri, je umor, čeprav tudi porajanje, rod. MBP norovci okrog 90 niso razumeli, kaj vse je skrito v pojmu Narojenost. Slci krvi v osamosvojitveni vojni niso pretakali toliko kot njihovi nekdanji bratje Srbi in Hr(va)tje, a v Potu je šlo za isto reč: za vojno. Konta je pomagala Skcem, da so po 91 ubrali analogno pot, kot so jo po 1860, v ČD, v dobi reform in gradualizma, ne le pod Taaffejem, vse do MV-I. Srbi so se že tedaj odločali za umore, pobili so lastnega kralja Aleksandra Obrenovića in njegovo ženo, odločali so se za vojne kot osvobodilne, balkanske 1912, nato so izzivali SvetV, 1914. Stavili so na Vojsrečo in izgubili. Zdaj cvilijo, klavni srkljanci.

Dokler rojevajo matere otroke za TS, jih rojevajo za vojno, s tem za umore-S. Krek se tega pred I.SvetV ni zavedal, v **TKrižu** slavi Vervojno zoper Turke-Musle, 1910. Par let za tem pa se krute Rese zave in to z nenavadno močno zavestjo; **Ob vojski** napiše 1916. V tej drami mu je vojna naenkrat zgolj zla; ne vidi-ceni več ne VerSV Kattipa, ne podpira več Avsvojne, ne navdušuje se za J(ugo)srbsko vojno, kot - seveda kasneje - Tomec v Kreftovih **Kurah** in/ali Špic ter Lah v njunih JNcl propagirajočih dramah, tudi **Naš vir** in **Na kraljev dan**, SD-20.

KC se je tega, o čemer govorim, zavedala že zelo zgodaj, že v 4-Stolu, ko je odhajalo toliko Mo in Že v puščavo, kjer so si Notprepovedovali ErS; vso ljezen so kot Charis namenjali bogu. Niso se več plodili. To je - bi bil, če bi uspelo - konec ne le Narov, ampak Čloštva, ali vsaj Kršdela Čloštva. Ko se KC - kot FKc - odloči, da mora zavladati tudi na TSu, ga RR znova v raj Eden še pred drugim FKrovim prihodom, še preden bodo odšli eni odrešeni v nebesa in drugi prekleti v VeTrp pekla, recimo, da se to zgodi v 5-Stolu, pristane tudi na Dže, če so naše (NSS), in Nare, če smo ta Nar mi in naši zavezniki.

Tako združuje Luka Jeran SNcl in Refe; ta SNcl je enako Slov kot domovinskost; tudi pri Mahničju. Polagoma pa se dom-patriotizem RR v Nar kot vse bolj ekskluziven Ncl. Če ne prej (v **Slaviji?**, v **Valuku?**) se zgodi to v SPED od **Vsta** do (Papeževe) **Svetinje**. V DSKC je Katbog kot mesto pojavljanja BDra skoraj povsem odpadel-izginil, nadomestil ga je Narbog (glej obe knjigi **SNarpor** in **SNarlom**), ob boginji KCi. Kolikor je celo SNarbog še Prikova. Morda pa je tudi DSKC že pretežno v PMLDbi in je Narbog v nji le folklor, maska-alibi, IVJ. (Zanesljivo pri kakem Štuhcu in Stresu.) In ostane le še oblast, kot je zadevo precizno odslikal že Can v **Hlapcih**. Oblast kot Už, kot Reda Uža iz ErS sfere v sfero vladanja kot obvladovanja drugih, s tem tlačenja, preganjanja, dušitve, nasiljevanja drugih. Vladanje manj kot Teha, manj kot sredstvo urejanja vprašanj-težav TSa; bolj kot PervUž, kar pa je v skladu z bistvom KCe kot Pervustanove. Duhovniki se RR v pedofile.

Vojkralj se navdušuje v istem duhu kar naprej: »*Naprej junaki brez ovir!*« Junaki so že iz **Laza**, **Ljube**, NOBD. A brez ovir? Če je SV dokončna vojna za zmago ali poraz NSSi, torej edinega Praboga, potem ovir ne sme biti, ovir kot kakršnih koli zadržkov; potem je, kot uči SPED(ramatik) in ideolog BRoz, dovoljeno uporabiti vsa sredstva, tudi očitno laž-potvorbo, kot je recimo razlaga odnosov med lti, Komsti (OF) in KCo v **Obsodili so Kristusa**; v svojih kolumnah v Kattedniku Družina pravi ta duhovnik, da je dovoljeno - priporočljivo - sodelovati z zelenim, črnim (fašisti), rumenim, rjavim (nacisti) hudičem, le da bi vsi družno premagali rdečega (Ptjo). Bomo že kasneje

obračunali tudi z rumenci in zelenci, z enim po enim. MV-Deca je enako pripravljala genocid (Holo), kot ga je izvedla maja 45 Ptja (PVD, **Črna maša**).

»*Vaš kralj za vas gori*«, za svoje moštvo; ta kralj je Vodja, ni navaden FKralj, ki vlada od daleč, zviška. Vojkralj iz **Vojmiru** drvi na čelu svoje vojske zoper Sže, vojake navdušuje, je posebej mobilizirajoča točka Vojgibanja, s tem Tota. To je v Turkovi drami nakazano, ne pa razvito. Vojkralj je celo odvisen od svojih vojakov, kar je Tip za FzVodje: Vodja izraža DušNoto vojakov-udov. Ni - ali manj je - od boga, več ali povsem je od duha VojNara, ki tedaj, ko se je Vojkralj zaljubil v Krmiru, ni prenehal bivati; le začasno se je umaknil iz drame, iz naše pozornosti. A se je pred koncem drame vrnil, pozval Vojkralja, naj se vendar zave svojih dolžnosti in znova začne z vojno.

To je pokazano v drami do kraja jasno. Neposredno za tem, ko izreče Vojkralj tele besede njej, Krmiru, držeč jo za roko: v tebi je »*slednje sreče vir,/ zatorej vtihni*« v vsem svetu - »*vsak prepri! / I svetu vladaj sveti mir!*«, spregovorijo Vojaki, ki so že nekaj pred tem prišli na oder: »Naš kralj!« Vojne device (jih ne vodi Krekova Uršula iz **TKriža?**) vzklik ponove. Vojkralj skuša najprej pred njimi pobegniti, zave se, kdo so njegovi PratoVariši, v čem je njegova Pranaloga; a kaj ko je glas Nla kot Vojgibanja premočan: Vojdevice: »*O stoj, ti kralj naš*« (ti si naš, mi smo tvoji, tu se vidi moč besede »naš«), »*poln kreposti! / Si-li pozabil vse dolžnosti?*« Za dolžnost gre, ne za interes; vsaj tako si razlagajo klavsko slo udeleženci-verniki SV podvigov.

Kani in Komsti imajo St dolžnost, da se borijo za NSS; šele če razumemo St te dolžnosti, razumemo NOBD in SPED, tj. dogajanje MV-II. »*Ko zapuščena se pogublja čreda,/ prisege svete kralj se ne zaveda!*« Kralja pokličejo na odgovor(nost), izdal jih je, izdal je NSS, na katero je sveto prisegel. Tako je Jugose izdal ne le Peterll.Kara leta 41, ampak enako Slce Natlačen (in Kramer) ob istem času. Niso postali, kar so obljubljali da bodo in kar je bila njihova St dožnost; kar je uprizarjal Lah v **Kraljevem dnevu**, da naj se bore z agresorjem in na Vojnačin. Peterček je pobegnil v Anglijo, Natlačen-Kramer sta se šla poklonit zmagovalcu-okupatorju. Svoje dejanje sta opravičevala s tem, da sta reševala Slcem mir; a miru nista dosegla, nasprotno, stopnjevala sta vojno, kajti dolžnost SV je namesto Lib in Klstrank prevzela Ptja. Ni mogla gledati, kako se pogubljajo Slci, čreda; z njenega vidika so se pogubljali, ker so prehajali iz hlapcev (črede), ki so služili KlLibBrži, v še hujše hlapce - celo vojake - Fz in Ncz okupatorjev. Ti so jih mobilizirali na fronte od Abesinije do Rusije. Že(nske), kot je Špelca, **BSSvet**, so obnovljene St device, Uršula in Ivana Arška. Med Komsti in Prti (OF) so našle junake, nove kneze, kakršen je bil končni LTugo pa Milorad iz **Ljube**, Tomš, glej **TomšS**.

Na jok Krmiru Vojkralj odvrne: »*Ah, draga mi, miru kraljica!* / *Zdaj kliče druga me devica.*« Krmiru o soprogu: »*Več moč mi ga držati ni*«, ker »*oko mu bliska in gori*«; vrnil se je v svoj najbolj PriPraelement. Vojkralj razloži, za kaj gre: »*Užival blaženstvo sem tvoje*«, blaženstvo=Už, je sreča, je Hara, ni pa St dolžnost. Vojkralju je ErS Už manj vreden kot SV; je to bistvo Hudiča? Da se bolj drži St dolžnosti - Obveznosti, Prisege - kot ErS Uža? Ne razkrinkuje - koliko vedé in hoté? - Turk za nazaj Lipeža in FRemca, **Laza** in **Sama**, in za naprej oba **Tuga**, **Zeta**, najbrž tudi istočasno napisanega **Droga (Droha)** Ivana Vesela (ne Koseskega!) in Vilharjevo **Dani(e)lo**, vsekakor pa Pennov **Metul**, ki je model za vrsto teh dram? Naj se Turk zaveda ali ne, dramo-libreto napiše tako, K-da iz dileme, ki jo zastavlja, a ki je trajna in bistvena dilema Čloštva

še danes, ni izhoda: Picvojna (SV) vodi v nepretrganost Ub-zla, mir vodi v S ali vsaj v spanje oz. hlapčevanje. - Ker se tega zavedam jaz vsaj enako dobro, iščem rešitev onkraj para vojna-mir, delanega po paru bog-hudič, dobro-zlo. V Dti. Obenem pa nisem nikoli do kraja zapadel sladkostim ErSa, čeprav so me skoraj že zvezale, kot Kirke Odiseja. Zmerom sem se še pravočasno zavedel in pobegnil v Is Dti, v pisanje **RSD**. Že 60, ko sem dialogiziral z Jankom Kosom o Priževih **Dia**. In 51, ko sem pisal o **CanPohu**.

Vojkralj si celo Moročita svojo koruptnost, Hed v ErS Pvtzu: »pozabil vse obljube svoje«, a le te obljube so veljavne, obljube Vojakcije. »S teboj živeti hotel večno«, VeUž, ni to ideal PMLD, DaSlje? *Zdravstvuj kraljica, živi srečno!* Ne ubije je, le zapusti jo; velikodušno? In zdaj teza TSa: »Vsaj rod človeški sam zahteva,/ da meč zmaguje, joče deva.« Ni ta Resa enako veljavna še danes? Razmere v Evri po II.SvetV so krojili zmagovalci, ne glede na Etvrednost svojih ravnanj. UH sicer trdi, da je RLH, ki so ga zastopali Zahzavezniki, bistveno višja Vrta od Fz-Ncz lokalizmov, ReBare, ki je po ustroju zločinska. Istega se ne da reči za zmagovalce Komste, od Sovjetov do Jugosov, od Stalina do Tita in KaKija. Ti so udejanjali svojo posebno Rco RLH VISa, ki se je po Marxu imenovala RB oz. LReva; a vojno je prenašala kot Picvojno (tudi kot SV) iz Vojspopadov s tujci-Sži na območje znotraj lastne dežele-Dbe-Dže. Takšna se je nadaljevala PoV, glej **Dia**, **Joba**; v dahavskih procesih, ki jih dramatizira SPD, Ptja znova dobesečno ubija, ubijejo Koširja na Golem otoku, na S obsodijo Diehla, Stepišnika itn., tudi Nagodeta, ki ni bil MV-II Vojnasprotnik, kot kapetan-major Glušič. Likvidirajo tudi mnoge člane SPE, jih ugrabljajo v tujini, delajo nanje atentate itn.

RLH VIS se v OF RR v Lfz in v Stl, nekje bolj, nekje manj, nekje se mu nekateri že kmalu uprejo. Črtomirja Marna vrže to v Vojnasprotje, v Črno roko, že MV-II. Koc(bek) kaže odpor PoV, tudi MGG ob Reviji 57 in Pers. Drugi bivši člani RLH lece pa popolnoma podprejo Stl, Miško Kranjec, Seliškar, Zoran Hudales, SDramatiki. Poskus spraviti Ribičiča pred sodišče ima danes poseben pomen: ne gre le za Ribičiča, ampak za obsodbo samega ravnanja Ptje PoV, kar bi se naj raztegnilo tudi na MV-II, saj je Ptja likvidirala že tedaj Natlačena, Praprotnika, Ehr(lich)a.

Jože Dežman kot ekstremni ideolog-Zgar te usmeritve skuša uveljaviti MV-Ncz pravo, s tem razglasiti vse Prte do 44 za bandite-kriminalce, torej za zločince; lastnega očeta in strica. Ker ravna v tem enoumno-fanatično, se skaže kot PervPld, kot Dušbolnik, v njem zmaga zavest GhKe kot AD.

To je cilj RadDaDece. Antihitlerjevska MV-II koalicija se naj tako razdeli na dva dela, na Pradržo, AngAme, in zlo držo, Ptjo. S tem bi naj bil spodkopan princip VojDb zmage kot odločujoče; nadomestila bi jo Etzmaga, ki pa po prepričanju KatDece pripada PVD grupi, katere sodelavci so bili ves čas PoV (do 1990 pa še nekako do danes) drugorazredni. Poraz naj bi se RR v zmago tudi na DbZg področju, kar je analogon temu, kar je KC naredila z JKrom: iz njegove Si na križu - poraza v Dbi, ostal je sam - v zmago pod cesarjem Tiberijem. Enako naj bi veljalo za Karla Habsburga in Rupnika-Rožmana. Bili so v Dbi Vojporaženi, a njihovi dediči (Bük, JOGSŠKi itn.) naj bi njihovo platformo vrnilo kot oblast, recimo na osnovi deklaracije iz Tabora 3. maja 45. SPE je najprej razmišljala, da bi se to zgodilo po Vojpoti, **Vst**; zdaj skuša isto doseči po parlamentarni poti LDbe, s postopnim vračanjem Totoblasti KCe v SDbo. A Totsistem je sistem prisile (PNa), tj. terorja, ne glede na to, ali je sladek ali

krvav. Ni nujno, da je to vojna, je pa vmesni člen do vojne. Je Pot za vojno. Kajti če cilj ne bo dosežen po mirni poti - v LDbi -, je treba obnoviti ali DRevo, glej že Jelovo **KrŠp**, ali pa vrniti Vojsredstva, sistem, kjer Polnasilje prerašča v MasUb, kot v Argentini in Čilu pod Videlo in Pinochetom. In se THM-krog spet zavrti, pride do EDč-VojDč smodelov.

PMLD za ta vidik ne zadošča, ni Pra(va). Vodi skoz Hed (Uže) v pankorupcionizem; KC je v nji le subjekt civilne družbe, ki je le en tekmeč med mnogimi; na to KC ne more pristati. Na to pristaja le začasno, kot na stopnjo v postopnem osvajanju - vračanju edino legitimne - oblasti, reconquisti. KC mora biti - Strno - zoper mir, kakršnega dosega PMLD, kajti ta proizvaja drame, kot je **BrišKriž**, Traglro - pamflet - na JKra-FKra, na Hudiča, na Krštijo. V PMLDbi vladata kriminal in trg, ki poraja kriminal. Vse se zamenjuje. Na oblasti je lahko več Cerkev, vsaka pa je le ena od kandidatk za Totoblast. KC tega ne sprejme; na oblasti mora biti le ena Cerkev, Naša. Trg naj bo, a podrejen vrhovnemu nadzoru KČe. Torej le Pstrg, kot za KaKija. (Bük je slab Vodelj, v teh problemih se ne znajde, deluje kot nebogljen, a nadut tepec. Ostudna figura.)

To je Prih Evre in Slova, če bo KČi namen uspel. Evra se bo kmalu resneje soočila z islamizmom, kot se že ZDA; te se nevarnosti zavedajo, Evra še ne, Sija skoraj nič. Za IbnLadota zmaguje Vojmoč; tako ne terja le Čloštvo, ampak Muslbog, Alah. Deva, ki ni popolnoma pokorna Radislamizmu, je kriva; naj joče, odsekali ji bodo roko, jo Javkamenjali. Kazen je nujna, kot je menila še FKČ. Bine Ladnov govori kot Vojkralj: »*Njih glas me kliče*«, glas Muslov po vsem svetu, »*njih čar me miče*«, to pa je HumHed dodatek Uža, ki ga islamizem ne dopušča na TSu, šele v nebesih, medtem ko bi rada PMLD oboje kombinirala, vsaj v držbi, za kakršno sta se odločila Bush in Blair; cilj je: ohraniti mir, a obenem se vojskovati (ne le v Iraku, tudi v Srbiji in na Kosovu okrog 2000). Za zdaj še gre, a ...

RMg kaže, v kaj naj se RR RLH VIS: ne v izdelavo SAPOe (DgSAPOEV lika), ampak v PervHed trgovca, ki je izgubil zavest o lastni GhKi; FKČ jo je imela nekoč zelo močno, še v Kristanovi **Volji**, Sm Margite, v Aškerčevem **Izmajlovu** naslovni lik, torej znotraj tabora SoDcev in Libcev. Čista Vojopredelitev, kot jo kaže Turk, je odgovor na Hed, ki se iz začetne naivne SSL NeČi drže, IdeaHara med Vojkraljem in Krmiru, RR v PervPldo, ta pa se začenja navsezadnje, ko so potrošeni vsi ostali Uži, preusmerjati k pedofiliji, celo k mučenju soljudi in otrok. To mučenje je dano že v **BrišKrižu**. Napovedano - razvito - je v Dovjakovi **Anti**, v **DAnti**.

Vojkralj: »*Naprej, naprej me moč drvi!*« Naprej ni več RP, ampak prehajanje v PervHednasilje. Kaj naj na S-spanec - zamrznitev - Krmiru in na obnovo AgrEkzIde odgovori Slavkralj Milko? Lahko bi šel v SV, torej v PicVojakcijo, kot Zorislava (**JTugo**) in LTugo; temu se - vsaj zaenkrat - odreče. Ko pridejo vile v črne pajčolane ovite ter pokleknejo okoli kraljice miru, speče-mrtve, Milko ne ravna kot Doran v **Našem viru**, kot Her, ampak s skepsa, stoično: *Tako pravica nam kraljuje!* Ira. Pice ni. *Tako končan je ves prepirl!* S So Dgč mislečega-verujočega. *Tako se svete zveze sklep spolnjuje!* St zveza je za Turka kot St aliansa Metternichovega pedigreja, ki je vladala v Avsi še pred četrto Stola.

Seveda ne gre le za to EŠ St alianso, ki prisega na odrešitev Čloštva na Vojnačin. »*Ah, srečno, srečno zlati večni mir!*« Odpihnilo ga je, naš mir; za zmerom? Kdo bi vedel? Turk ne trdi ničesar. **LTugo** obeta VojMašč, SNKNM tipa

Čite (v ČD) pa se trudi podaljšati mir, kakršen vlada, dokler sta Vojkralj in Krmiru v IdeaHari, čimdlje. Mar SNKNM veruje, da bo ta(k) mir lahko podaljšan v neskončnost? Kpl naj bi za trajno s tekmami zamenjal vojne; Klodić v **Nsvetu** ne upošteva, da lahko Kpl in vojna koeksistirata. Obe Dži, nemška in francoska, sta bili 1870 Kplustroja; **Nsvet** izide tik pred to vojno, 1868. Vrstijo se Kplkrize, 1873 v Avsi, zlom Finborze, **Pene**; Kpl pokaže rogé. I.SvetV poveča Kpl in Raz Ncle, glej obe **V kaverni**. Davojna v Iraku (najprej s Husom Krvavim, nato z Al Kaido, blago teto Majdo) potrjuje to koeksistenco.

Kdo danes še verjame, da bi bili morebiti edino zmožni udejanjenja Vemiru Slavi? Niso Slavi tudi Srbi iz pokola v Srebrenici, Hrti v Oluji, ki požigajo srbske vasi po Liki in Baniji?

III. JE MOGOČ VEČNI MIR? (ob Turkuševi **Vojski i miru**)

Da je mislil z **Vojmirom** Turk zelo resno, dokazujejo njegove dve desetletji kasneje napisane (verificirane) uvodne besede, ki sem jih že bil omenil. Najprej pravi, da mu je šlo mladeniču zgolj za eno stvar: »*da prisijo nam dnevi iste sreče,/ ko zacele se vojske rane žgoče*«. To ni kako posebno sporočilo, precej je Konv. Bolj vsebinska je druga kitica: »*Za praktični naš vek preidejalno/ množini bo se moje delce zdelo*«; množici, večini. »*Čutečih v njem trenotek slast mikalno/ le majhno bo številice se štelo*«. Številice je spet pomanjševalnica, ki se ne uporablja (več, če se je kdaj). Slast mikalna - mikavna - je lahko marsikaj; vsekakor je Hed, le da je verjetno to Už v DuhVrti. A je poudarek na slasti in miku, kar sta Est in čutna sodba; ni poudarek na dolžnosti in/ali veri, kot v **Tarbi**. Tudi za Uršulo v **TKrižu** si ne bi mogli zamisliti, da jo žene v SV kakšna mikavna slast; ne za **St Lucijo**, ne za **Carlaza**, ne za **Sama**. Celo Bilčeva **SljaOž** ne poudarja mikavnost slasti, čeprav je sezidana na Kuli kot najvišji Vrti. Morda se je v Turku NKNM RR v NEstKNNM; tudi sam pastirski paradiz je EstHed tipa.

»*A nič ne del če ni dejanje stalno,/ če se ne bo igralo i ne pelo*«. Ker presoja Turk v teh verzih za nazaj, ve, da **Vojmir** ne bo prerasel iz libreta v opero; ni verjetno. Najbrž je v tej izjavi Turk Priiskren: da mu ni toliko do uspeha v JavDabDbi, ampak do izvrševanja svojega poslanstva. Čeprav je res, da je **Vojmir** leta 71 izšla dvakrat; pomeni to, da je imela velik uspeh? Bi avtor - tudi v samozaložbi - namenil toliko truda dvema izdajama (skupaj s tisto iz 1893, torej kar trem izdajam, če sem prav poučen), če ne bi hotel vplivati? Akribistični LZgarji bi morda lahko o tem odkrili kaj več.

Bistv(en)o je: »*Neznana moč me je na delo gnala*«. Ta neznana moč ni le Žurtipa, kot je bilo pisanje dram-Kod za Alešovca; Turk K-da je čutil v sebi visoko nalogo. Vendar ne pozabimo: vsakdo, ki je pisal SD v času, ko še ni bilo čisto gotovo, ali se bo SNar ohranil-uveljavil (ko je veljal pri bolj omikanih Nemcih - in Itih - za komajNar, bolj za etnijo kot za Naco, glej Dežmanove pripombe o tem, da gre vsa Slita v en žep), je (to je veljalo vsaj pri večini, pri nekaterih manj, pri nekaterih pa ne le bolj, ampak usodno resnobno, mislim na vsako Nardelo, delo za Nar) imel-čutil svojevrstno poslanstvo. Res so eni pri tem - tudi zelo - zaslužili; ne le Toman, tudi Zarnik. Eni pa so umrli, ne da bi zapustili kakšno gmotno dediščino, čeprav so bili zelo dejavni, recimo Jeran

(na Deci) in Tomšič (na Leci), enako Levs in Jurč. Turk je spajal dve poslanstvi: za SNar kot SlavNar in prizadevanje za (Ve)mir.

Nobeden od TaSlcev - niti ne od DaSlcev - se ne bi opredelil za osvajalno vojno, če bi ga direktno vprašali. Levs in Jurč sta v **Tugih** učila Obr(ambno)vojno, čeprav skoz zamik v Pret polabskih Slavov; fRemec - skozenj duhovnik Raič - je isto počel v **Samu**. Vsi so za Vemir, a po zmagi NSSi. Ravno te teze v **Vojmiru** ni. Drama je Rad propagiranje Vemiru. Žal Turk ni svojih zamisli udejanjil v Dbstvarnosti, kot Henry Dunant - ustanovitelj Rdečega križa - v sami vojni.

Jaz sem svojo DbZg obveznost opravil do leta 86, od Revije 57, od leta 57 naprej; torej skoz tri desetletja. Ocenil sem, da sem si s tem pridobil Pico (ah, Pica), da se lahko okrenem k Isu Dti; vojščakov za SNar - za osamosvojitve - je bilo v drugi polovici 80-ih let dovolj, gibanje je postalo množično, zame pa je Kol - Kld - napačna smer. Šel sem skoznjo MV-II in deloma PoV, če smem reči grupam, ki sem jih sotvoril (bile so ob Estlitgrupah tudi Polgrupe), gibanja. Masgibanja kot tisto ob zaporu četverice 88 niso bila; zato so bila moj svet, 88-leto pa ne. Morda bi postala Masgibanje tudi grupa ob reviji Pers, a ga je Ptja zatrla. Rožanc je silil vanj, da ne govorim o Puč(nik)u, jaz ne. KČe kot NKČe okrog 90 nisem razumel kot Masgibanja, niti ne kot Masustanove. Do neke mere kot SAKO, a še to ne v pomenu Klde, le kot okvir, ki daje možnost Raz SAPOam, da z IpK iščejo BDra. Razlike, na katere opozarjam, so bistvene. Ko sem pred par dnevi gledal TeVe oddajo o NoRi, sem čutil spet potrjeno svojo odločitev, da sem skupino norovcev 86 zapustil; šla je v PolDžsmer, jaz v mistično Is Dti.

Uvodni stih so obsežni, 15 osemvrstičnih kitic. Če jih je Turk napisal kasneje in so le iz izdaje 93, so varovalka za samo dramo, ki bi se mogla zdeti Jeranu in njegovim, tedaj že Mahničju in Kreku, heretična, vse preveč filantropska, EtHum kova. Če pa so že v prvi izdaji 71, so bili morda varovalka že tedaj. Ali pa gre za InfStro, ki za tisti čas in za TaSlce nikakor ni neobičajna. Morda je sama drama proces, kako se je Katvzgojeni Kmsin s Ptujskega polja RR v RLH ideologa; drama je dokument-dokaz tega prehoda. Je pa res, da so ti **Uvodni verzi** tako idilistični, tako izrazita pastorala, da so v Wol(lman)u pobudili dvom, kaj pa, če so mišljeni kot Ira. Morda je hotel dramatik z njimi že uvodoma podati Priznačaj paradiza, v katerem je vse NeČi. K-da piše s stališča raja-pastorale, čeprav dokazuje končni prizor drame, da seže dramatik nazadnje drugam, v modrejšo, realnejšo - skeptično - pozicijo. Se je do nje Turk dokopal šele skoz pisanje same drame, ni pa želel začetnih verzov, ki jih je spočetka pisal kot svojo Priizpoved, popravljati? Vprašanja odpiram, nanje ne vem odgovora. Vsaka PSt je HKD, tudi dvoumna.

»Na nebu zvezdic jezera migljajo,/ zlatijo tebi, Večni, plašča robe.« Večni je bog, a tak je lahko tudi Protbog, celo bog Nve, mnogokrat tudi pri RLH ideologih personificiran, pač v skladu z žanrom alegorije. »Po zemlji žlahtne sapice pihljajo,/ hladijo spečim zbroj usodne zlobe.« Stvarnost niso mile zvezdice in »ta dobre vetr«, če smem narediti analogijo z Devovim **Belinom**, v katerem je zlo-Hudič oz. burja »ta hude vetr«. Stvarnost je usodna zloba, ki jo dramatizira že Lin(hart) v **Miss Jenny Love**, glej lik lorda Heringtona; glej tudi mojo ES analizo tako **Love** kot **Belina** v knjigi **Zlo in s(i)la kot izvor**. Stvarnost nastopa, ko nastopi Vojkralj, vojna.

Je raj-pastoral (RaPa) res zgolj sanja-želja? Ljudje, »ki srečni v sanjah sladkih se igrajo.« Je mogoče pobegniti TSu le v sanjah? Tudi v **Love** se mu ne da uiti; v **Tugih** - morda - v Prihi s Picvojno, v **Tarbi** z vero v Katboga in KC, v **Rojstvu** z NOB in lRevo; **Vojmir** ne da izhoda. Piše o ljudeh, ki spijo, »zdaj ne misleč na tuge strupne zobe.« (Stil drame ni vzoren.) Mar ne misliti na strup-zlobo pomeni zapadati v SSL? Sta RaPa zgolj SSL? Ko ugotovi lin zlost TSa, v **Love**, je pred dilemo: ali se skriti v SSL-RaPe (je to tendenca predelave Metastasijeve drame **Pusti otok**?) ali se odločiti za Picvojno, kot se je že kmalu po **Love** francReva, najprej kot Obrvojna, pod Direktorijem, nato, pod Napoleonom, že kot osvajalna vojna (Osvojna). Ali izbrati SNar in Kulo, SNar kultivirati, kot sta Lina (celotno trojko ZLV) razumela Bilc (v **SljiOž**), 61, in Voš(njak) v **Pred sto leti**, 89, vse do Krefta, 40, **Kojanti**. Sta Bilc in Voš zadostno razumela ZLV oz. Lina? V omenjenih dveh dramah sta eksplicirani obe Vrti, SNar in (S)Kula, vendar glede na to, kako berem **MicMata** jaz, tudi ko ti dve drami primerjam z BilcVoševima, zelo reducirano.

Lin odkrije, da je edina Prapot naslonitev na Nast(ajajoče) SMEš kot NKNM, a je poudarek Meša v **Micki** zveza Mešev (celo trgovcev, bogate Šternfeldovke) in Km, očeta Jake Zanetovca in skorajšnjega zeta Anžeta Hudobe. Da je v tej zvezi doma - realna možnost za - Pozustvarjanje sveta. Vojno kot Vojeksplicitno da Lin v **MicMatu** v oklepaj, poudari le Hudiča kot Zapla (Pl Tulpenheim in baron Naletel). Simpatizira celo z nasiljem, če - dokler - je Obrnasilje. Km fantje pod Anžetovim vodstvom Tulpa prebutajo, tako da je kar precej potolčen; konotiram. Ni v tem fantovskem obračunu (grožnji z njim) skrit - kot Pot - razvoj-radikalizacija PNa v Picvojno, v NOBD, v to, da ustrelji PrtHer Krim esesovca Harza, **Rojstvo**; ilegalec Matjaž gestapovca Matoha, **Težka ura**, vosovka Špelca gestapovca Baumanna, **BSSvet**?

Lin še noče potegniti te konsekvence, Levs v **Tugu** jo že; že fRemec v **Samu**, kjer koljejo panonski Slci Obre-Pesoglavce brez zadržkov. Bogve kaj bi se zgodilo baronu Naletelu, če bi se mu posrečilo zapeljati Nežko? Bi stal Mat prekrižanih rok in gledal, kako mu poriva Gos zaročenko, uveljavljajoč lus primae noctis? Če se nekaj v določeni drami ne zgodi, s tem še ni rečeno, da v nji ni Pota za tak dogodek; da tega Pota neki kasnejši dramatik ne bi razumel in ekspliciral. Zorislava v **JTugu** zabode Tuga z besedami: »To je maščevanje Čeligojeve žene, to je zasluga izdajalca domovine.« V **MicMatu** domovina še ni razvita kot Slja v NarNaco, Levs in Jurč jo pa že doživljata tako, tudi fRemec v **Samu**. Zorislavino dejanje je Picumor; Pica=Mašč. NDM.

Micko je treba gledati mnogo širše od tega, kakor se jo je v SLZu gledalo dozdej. Ni le Etobračun s Plom, niti ne le postavitev SNara na trdno Km (s kasnejšim izrazom: na kulake, na gruntarje). **Micko** je treba tolmačiti tudi kot Linov RLH odgovor na **Biblijo**. Turkova drama **Vojmir** je prav tako svojstven odgovor na **Genezo**, na zgodbo o izvirnem grehu, na ravnanje Adama in Eve oz. na vlogo Katboga v vsem tem. Ne le **Vojmir**, ampak tudi **Micka** sta na eni ravni Tija; Tija v okviru RLH VISa. Motimo se, če mislimo, da RLH ni Tija; da je zgolj Fija ali celo le praktika, Eta.

MicMat sta odgovor na **Belina**, a še bolj na **Škofjeloški pasijon (ŠkofPas)**, 1821, in na **BSe**, konec 1. tisočletja. Ni toliko važno, da se ni dal Lin cerkveno pokopati, tj., da je odklonil zakramente, kajti le ti, po Katveri, Čla-grešnika pripeljejo v nebo-odrešenje. To je bil Linov pogumni akt civilne in EkP narave.

Pomembneje je, vsaj zame, kar je Lin napisal; kar se je ohranilo kot tekst, ki nadomešča **Biblijo**, ki je TemSttekt Krša. Prav za prav je treba vse littekte razumeti kot Dia in celo kot polemiko s **St pismom** in St spisi oz. s spisi, ki jih za obvezne v Dbah, ki jih obvladuje, dela KC, z molitveniki in KMg Lito. Naj so se tega Raddometa in vira za svoje Lite avtorji - dramatik, Peki - zavedali ali ne. KC se je tega zavedala kar se da jasno, zato je preprečevala Nast laično-profane Lite, posebno RLH Umeti, kolikor je mogla; na Slskem se ji je to posrečilo zelo dolgo, do **Pisanic, Belina** in **MicMata**, to je do tretje tretjine 18-ega Stola. V posebno neugodnih razmerah za KC, doba Razsv(etljenstva), se je našlo nekaj ustvarjavcev, ki so zavestno prebi(ja)li okvir, dan s strani KCe: IdeoVerokvir Tije-Fije; od Deva do trojke ZLV, do njihovih sodelavcev-učencev. Prav za prav smo vsi SKulniki - tudi jaz - učenci ZLV trojke.

Bilčeva **SljaOž** je napisana šele več kot pol Stola kasneje, 1861, po Prešu, tudi po **Krpanu**; ni več smerodavna, je sekundarna. Pod alibijem in v okviru KC-Kata - Katstvarnika - propagira Kulo in Zn, izhajajočo iz RLH VISA, a ne na Radnačin. Izhodišče ji je lepa, Poz, koristna, zdrava Nv (hribi, rudnine, cvetlice, zemlja, um kot del Nve), a je Nvo ustvaril Katbog, ki je osebni bog. Naloga Čla - Scev - je, da kultivira, kar je dano po sebi v še surovi obliki, kot ruda; ko zapiše ime rože, jo šele postavi v okvir Zni, jo intelegibilizira; Linnejev klasifikacijski sistem. Ko napiše pesem (ali dramo, **Belina, MicMata**), poveže stvari TŠa, ki so po sebi, v umen pregleden smiseln sistem, ki je za sebe oz. za nas, za Čla, za zavest.

Kula je delanje reda v Nvi, a ne le to; je TemOsmiš(ljanje), je vdihovanje še globljega Duha v stvarnost, kot ga stvarnost že sama po sebi - po svojem božjem izvoru - ima. Takšna Kula naj bi bila, po Bilcu, skladna s Katom, saj le-tega dimenzionira v novo nastala območja Zni, območja, ki jih je začel odkrivati-oblikovati Hum, Razsv pa je dedič Huma in njegova radikalizacija na vsa področja. SKulž lahko vodijo kleriki, Dev, Pohlin, Vodnik, Japelj, Ravnikar, tudi Franc Bilc (moj prapraprastric) pa Modrinjak, Jarnik itn., vse do, kot mu pravi Glaser, zadnjega romantika med Slci, do DavTrsta, rojenega 1817. Leto kasneje rojeni Luka Jeran že sodi v drugo GG, nadaljuje Slom(šk)a, s tem pa dejansko KMgo, ki se je začela z **BSi** in v SD doživela vrh na začetku 18-ega Stola v **ŠkofPasu**.

V **SljiOž** so na začetku trije Kulniki (ZLV) in prosta neobdelana Nv, ki se je ti trije lotevajo skultivirati na še višjo raven. Recimo, da je to začetno stanje Slova analogon paradizu pred padcem. Vsak Slc - vsak Evrkan - razmišlja v tem strogo danem okviru Nasta sveta. Danes je pojmovanje evolucije iz kaosa ali iz začetne materije postopoma do Ža in višjih oblik tako samoumevno, da se z njim sploh ne ukvarjamo; je v našem nezavednem. Ni problem, razen za peščico kreacionistov, ki pa se na Slskem (še?) ne oglašajo, več v ZDA, v RadProtsektah. Pred 200 leti pa je bilo s tem zelo Dgč: Čl se je presojal, meril, vzgajal, razvijal glede na EtVermerila-Vrte, kakor mu jih je posredovala - ga vanje učila verovati - KC; med Tempodobe je sodila tudi **Genesis** oz. zgodba o Nastu Čl GhKe. Ta podoba namreč ni bila pomembna le kot ena od Teol(oških)dogem; še mnogo bolj kot osnova vsega EtŽa v Dbi in v Čl DušNoti. Če ni GhKe, je Čl kot danes v PMLD: le LudHedtrgovec z vsem. V PMLD je EtHum le ostalina LeHuma iz PV, ki ga novodobni ludisti potrebujejo za masko svoji RMg usmerjenosti; maska je le alibi za Tradusmerjene. Mnogi ludisti so še zmerom Tradusmerjeni, posebno tisti, ki so na Leci, Möd(erndorfer), glej

Truth story, Fritz, **Lipicanija**; ta niha med CinLudom in PsEtHumom, ki omogoča Db Krito. Enako je pri Mödu.

ES analiza **BSov** (izvršil sem jo v knjigi **Greh in iskanje kot izvor**, nadaljuje **Zlo in s(i)lo kot izvor**; izšli sta 1999 in 2002, sta prvi dve iz Pniza **Začetki SD**) pokaže, da je Čl postal bitje z razvito DušNoto šele s tem, ko je Ponot svojo GhKo; ko je AgrEkzld naravo v sebi (sebe) RR najprej v ARF, nato v AK, celo na mejo AD. KC trdi, da le njena Katvera onemogoča-preprečuje nadaljevanje opisane poti od AK v AD, od še-smisla v nesmisel, od še-bitu v nič, od šeboga k hudiču. Do neke mere se KC ne moti, kajti sama logika HMge - RLH VISA - vodi iz KlasLDBe v PMLD, tu pa se znajde v Avzu in pred OISom. Micka, ki je sveže Nvbitje, se po Stolu znajde kot Adma v **Čečkih** pred Smom, obesi se. Isto se zgodi že v **Sfingi**, napove pa v **Zoranu**, niti ne celo desetletje po **Vojmiru**.

DgTija išče tretjo možnost: ne regres v Kat, ne vrnitev Dbe v PS oz. v FD, Čloštvo v čredo, o tej se mnogo govori tudi v **Vojmiru**, pa tudi ne Smnesmisel-Nih, kot ga naredi Haymann v **Dia**, a je pred Sm že Jerman v 5-dejanju **Hlapcev**. Možnost DgTije je sprejetje Ponota GhKe kot stopnje v Nastu DrČla, vendar ne izbiranje v dilemi ali varnost Kathleva ali OIS, ampak napredovanje drugam, NejDam, skoz Blak ničā, bližanje Dti, odpiranje IdČla UBDru. Če-ker pa mislim tako, nisem zapleten v dilem(atik)o ali KMg ali HMg (ki se RR v RMg); do obeh morem zavzeti (skoraj) ekvidistanco, ne videti v HMgi Abs rešitev glede na KMgo. Prav to SSL - da velja edino NKNM oz. RP skoz **MicMata** k **CanBlagru** in **Rojstvu** (NOBD) - je podlaga za nastajajočo SIZ v 19-em in 20-em Stolu; Kreft itn. sprejmejo to linijo-smer naivno, kot Abs Reso, od **Kojantov** do **Leta 1905 (Lo-05)** ali **Apokaliptičnih jezdecev**.

Menda jo sprejmejo tudi vse SLZ; se SrKos od njih res diferira, ko se navdušuje za Kat? Menim, da obe MePSti le povrhu kombinira, pač kot instrumentalist, ki mu je važen učinek v Dbi - v JavDabDbi -, ne pa RazRese. Enako dogmatična je - bi morala biti - KMg, temeljiti na **ŠkofPasu**, odtod naprej pa na **Tarbi**, **Luciji**, Jelovi **Simfoniji** (SPED). Rada bi, a si ne upa kar tako prečrtati vse SIZi-SZge od ZVL (ali ZLV, vseeno) naprej. Poskusa rehabilitirati KMgo se je po 90 lotil najbolj vidno Rebula, s tem da je vzdignil Sloma vsaj ob Preša, vsekakor pa daleč nad ZVL, nad levJurčStrit trojko, nad SModerno itn. Tudi zadnje drame iz SPED so pisane v tem duhu, Kremzarjeva **Na pragu**. O KMg liniji se v DaSIZi malo - skoraj nič ne - ve. Šele jaz v **RSD** jo prinašam v svetlobo, jo intelegibiliziram: z ES analizami **Tarbe**, **Blejk**, **Kršpe**, **Razvala**, **Peterih modrih devic** itn.

Da bi mogel Čl sam sebe preOsm - iti NejDam - v smeri DgČla, mora reflektirati tako KMg razlago-podobo Geneze kot njeno RLH-HMg razlago; torej mora z istega vidika enako pozorno preučevati **ŠkofPas** in **MicMata** oz. **Belina**. (Šele v merskem sistemu teh dveh linij, rišem ju v njunih skrajnih točkah, je mogoče nato določiti mesto ostalim dramam, tudi **Vojmiru**.) Če-dokler Čl ni Ponot GhKe (dejansko jo je že v antični Tragi, v **Ojdi**pu, v **Herakleju**), ne more do takšne ARF, ki bi odkrivala Dt-Tr. Stari Grki so se ustavili na tej meji, tudi Platon; prišel je do Absbiti, do Absidej, ki so PnM-bitu, z mojega vidika so Ožlde (Lepo, Dobro, Pravo). To so fiksne zvezde na firmamentu, katerega je določila kot statično Haro tudi antična FijaZn; sistem je prevzela od nje FKc, pred kopernikovskim obratom. Naj je dodajal Aristotel biti še takšno možnost-

Potentio, bit ni Dt. Kuzanski je prišel do NegTije, v bližini gnose, ne pa do Dti, ki je onkraj biti-niča, trditve-zanikanja, vere-Niha.

Ker tega prehoda - transcendiranja - niso bili zmožni MBP (tudi norovci), so morali v vero Kattipa, če so se hoteli obraniti pred padcem v Nih, v katerem so se že nahajali, Graf, TH, Snoj, Šel; oz. če ne direktno v Katfijo, kot SrKos, pa pod okrilje Narboga, boga Slcev kot NSSi; ta gesta pa velja za vse, tudi za Šela, Rožanca, Taufa, Zajca itn. Kaj je Narbog, raziskujem v prvih dveh knjigah Pniza **ZgoNar**. Z analizo **Vojmira** pa segam onkraj Katvidika (**ŠkofPasa**, ki je prosto prirejeno **St pismo**) in RLH-vidika, ki se RR v SNcl. Tu - v točki SNcla - se oba vidika celo srečata: eden postane KatSNcl, **Vst, Svetinja**, drugi JNcl (Lahova **Na kraljev dan**, Vidičeva **APa**), SNcl (Cajnkova **ZaSvo**) in celo sinteza SNcla in Mrka v okviru OF-Ptje, glej **Rojstvo**, ki pa preide do druge meje: do tam, kjer se RR v SLfz. Odkrivam Notzveze, ki so povezave osmišljanj, s tem ls(kanj) UBDra.

Naloga pričujoče razprave je primerjava začetkov sveta-Čloštva v **Vojmiru, Belinu, MicMatu, Pustem otoku, Love**; ene od teh dram bom obravnaval podrobneje, druge manj natančno. Posebej - v posebni razpravi-opeki - se bom lotil ES analize **ŠkofPasa**; drama je tako pomembna, tako reprezentativna za KMgo, da zasluži kar največ pozornosti-prostora. **BSe** in Trub(arj)ev **MalKat** pa sem že minuciozno obdelal; nanju se bom v pričujoči razpravi referiral. - Preden pa se lotim realizacije tega načrta, naj končam s Karjem **Uvodnih stihov** v **Vojmiru**; so nekakšen okvir za to dramo, uvod vanjo.

IV. DILEMA MED VOJNO IN MIROM

(ob Turkuševi **Vojski i miru**)

Zadnji dve vrstici prve osemvrstične kitice sloveta: »*O lijte blišč čarobne zvezde mile! Bodite up zemljanov v boju sile!*« Zvezde so metafora, znana že od zdavnaj, izpred časov Krša; tudi iz renesanse kot obuditve antike, iz Rom(antik)e itn. Če se jih ne da natančneje opredeliti, pa so vsaj izraz za to, da je nekje višja - božja - moč, ki vlada nad silami Tsa, tj. nad silami boja-vojne. Čl ne more - Turk noče - živeti brez upanja, zvezde mu to upanje omogočajo; so nekaj trdnega zunaj upajočega oz. dvomečega Čla. Ali naj bi vsaj bile. Če pa so le zvezde v sanjah, je ves poskus premagati zlo Tsa - vojno - sanjski, blodnja, prazen subjektiven konstrukt.

»*To angel tolažilni si prižiga/ z ljubeznijo večernico bleščečo.*« Angel tolažbe je FK Vrata; glavna tolažnica je MMB, tolažniki-priprošnjiki so Sniki. Čl je na TSu prizadet, osamljen, nesrečen - kot Krmiru, ki zaradi napada te nesrečnosti nazadnje kar otrpne v (vsaj navidezno) S. Če hoče nekako preživeti, mora najti tolažbo ali uteho; Koseski je pisal v prvem Sisonetu o tem, v **Tolažbi** oz. **Potažvi**. Tolažba umirja Agrčkzldo, nadomešča jo s stanjem trpne zadovoljenosti ali pomirjenosti-spokojnosti.

Morda pa je Turku bližja prav iz tega razloga, ker je nasprotje Vojnasilju, ne kot FK Vrata? Strit ni bil Kan, ko je učil svoj filantropizem; Mahnič se je tega zavedal in mu ga ostro očital. Strit je povezoval tolažbo z Nastom SAPOe, **Klara**, **Zorko**, z nemajhno DbčtKrito, kar kaže, kaj se da vse združiti. EtHum se Strno RR - izteka - v SeH; EtHum je soroden KršHumu, ta prehaja na robu v SentKrš. Ušeničnik ga recimo ne mara, glej dramski prizor **Sentimentalec**, 89. Ušenič(nik) je blizu Mahniču, Krek pa upošteva oboje; Krek je sploh nenavadno HKD lik. V **TKrižu** zagovarja VojHer Krš tipa, **Ob vojski** je bliže SentKršu.

Vse je prehodno. Vsaj s stališča DgZni, medtem ko je razumljivo, da skuša vsak MonTot sistem-Ideola vsako stvar čimbolj zreducirati na enost, na Ožld-bit, med dvema ali več Ožldami pa skopati prepad(e). Povezovati se smeta le kot nasprotje, kot PrepDč, ki vodi v EDč, nazadnje v VojDč. To DgZni ni potrebno, saj ji je EDč le en med smodeli, zelo važen, ker je vezan na UbOžldo, a ne glavni, ne obvezen. MonTot živi od upanja, da bo prej ko prej svojega tekmeca-nasprotnika-Sža premagal, če ne Dgč pa v vojni; od tega upa živi tudi DaSKC. Zato je Ušenič MV-II - pod psevdonimom Ločnik - kot ideolog KČe Kritrazkrinkoval Mrk in se s tem postavljajl za vojščaka na stran MV-II-KatDece.

Mraku, Bartolu, Majcnu tega ni bilo treba storiti; Mrak je dopuščal Prtko Baro in »neopredeljenega« Fedjo, **Talci**, **Rdeča maša**, in DDč Cordačevu v **Maratu**.

»Iz nje« - iz zvezde - »trpinu žarek upa miga,/ ki ga mladí, kot rosa zel venečo./ Zdaj upajoč spet glavo kvišku dviga/ i briše srago čelo mu rosečo.« Še enkrat opozarjam, da se strinjam z Etsodbami o Turkovi Estvrednosti; ti verzi so slaba retorika, Konv enolončnica, običajna v tistem času. »*Sladko zaspi, srce mu mirno bije,/ i blišč srebrne lune ga obsije.*« Čla, ki upa, a v snul Tu pa vsebinsko sporočilo drame daleč preseže njeno formalno nebogljenost. Ne skuša reči Turk, da je upanje mogoče le spečemu, v sanjah? Da je torej up SSL? Tak Turk sledi Prešu, celo Preševemu desperatstvu, ne pa - sveži, živi, recimo v Bilčevi **Tarbuli** - veri, da je up uresničljiv v Katbogu ali pa celo na TSu, kar je teza Krēka v **TKrižu** in Debevca v **Blejkah**. Izolirano vzeta-razumljena beseda tolažba lahko pomeni marsikaj, Anln jo mora dešifrirati v skladu s kontekstom, v katerem se nahaja. Prav ta kontekst raziskujem. Kontekst je Strno - sam po sebi - HKD pojav. Torej terja takšna raziskava prostor in čas; ni je mogoče izvesti po Vidmarjevo in Inkovo v jedrnati, do kraja stabilni-točni-dokončni sodbi, ki je le besedna Rca PnM-Ožbiti.

»Na nebu več i več se zvezd prižiga.« Prihaja noč. Ni noč drugo ime za nezavest (za S Krmiru)? Ni nezavest spanje (Hypnos-Lethe)? Torej je noč le navidez tako bleščeča, lepa in s tem Poz. »*Kako se v krasu čudežnem bleščijo!*« V Resi pa: »*Pravilno druga druge se ogiba.*« Pota zvezd so določena, razumna, sistematična; so red. Ta pa je mogoč le, če je vsaka zvezda svet zase, čim dlje od druge. Hoče reči Turk s tem, da Hara med dvema - kaj šele med večimi, torej v Dbi - ni mogoča? Da je mogoča, trdijo KC, Ptja in SNKNM, katerega sporočilo je ravno Harzija (harmonizacija) ljudi med sabo kot vernikov iste Cerkve, kot članov iste Ptje, kot udov istega Nara. Ta Harzija se za ČD začenja z ErS razmerjem med dvema, ki naj bi posta(ja)la SAPO; MirMara (Mirko in Marica) v **LjDa**, 69, dr. Dragič in Manica, **Vice (Berite Novice!)** itn. Iz te ErS zveze bo nastala Dn, otroci; s tem se bo SNar množil, porajal, prerajal, krepil. Šele v Realzu, **Jara gospoda**, **VošVida**, v CanD, **Romduše**, se tak par zlomi, sproblematizira. Se ne že prej, v času **Vojmira**? V **Pavlini**, **Županu**, celo v **JTugu**, le da se tu po krivici Zunsil; zli Tugo ubije Zorinega soproga Čeligoja. Medtem ko sta v **VošVidi** in **Gospôdi** kriva že Vida in Ančka, ker ne zmoreta biti-ostati zvesti partnerju; ker se odkrije v njiju moč izdajstva, nalomljenja solidarnosti: razpoka v Ožldi, v PnM-bitu, ki se nato le še širi in se nazadnje razvije v EDč Sž Vojspor, že v **Ljubi**, najbolj dramatično v NOBD-SPED.

Se Turk vprašuje: kaj pa, če bi bil Čl zmožen ostati kot zvezda sam? Ne osamljen, ne OPsk, kar vodi v OIS, glej **PrešPzje**, tudi Ivana Žara in Mino v **Gospodu s Preseka**, ampak sam v pomenu ĆiA, kar je temelj SAPOe. Tako sam pa je mogoče - uspešno - biti le, če se SAPO veže na nekaj-nekoga višjega od sebe, na Razr, Cerkev in boga? Ne, ne bo šlo; kdor se tako veže, ni več SAPO, ampak člen v SAKOi, v KCi, Ptji, SNaru. Torej mora biti to višje ali ta višji dejansko ne višji - ta postane Gos -, ampak Dr; le Dr nima v sebi težnje postati nad komer koli Gos. Višji je še bolj Ožld-bit, Dr pa ne; Dr je zunaj para bit-nič, RKPLEL-kaos. Se pa da reči - to trdim -, da je morda v vsakem višjem načelu (bogu) zraven kot nekak appendix tudi Dr, le da razlikovanja med obema - med ldo in DrDt - ljudje (še) niso sposobni. V DaSiZi, tudi elitni, je komaj kdo (Muck, Dovjak, Rot), ki čuti omenjeno razliko. Ink me pogleda zviška, z Zanič in izusti: Dt, kaj je to? In sem mrzel.

Tudi če Turk zapiše: »*I tebi, Večni, na migljaj sledijo*«, namreč zvezde, še ni rečeno, da s tem poudarja personalnost Katboga; lahko je izraz Večni le zamenjava za Vezakon; lahko je v tistem času običajno Konvizražanje, ki mu ni treba pripisati prevelikega pomena. »*Ti biseri brez temnega ti giba/ pas plašča modrozlatega srebrijo*« Predstava je res iz otroškega sveta, iz legende-Pravce Katkova; pa vendar, v razlagi PSte **Vojmira** se ne bi preveč opiral nanjo. Je pa razvidno, da Turk z dramo noče direktno napadati KČe in Katboga; da PSto drame Prikr pod Konvformulacije. SLib ni želel prebrad spora s KČo; eden redkih, ki je ta spor zaostroval, vsaj v **LTugu**, je bil Levs.

Kot Konv retoriko jemljem tudi zadnja dva verza druge kitice: »*Modrost neskončna, tebi v čast gorijo! V ljubezni neizmernoj se žarijo*«. Čast, še posebej čaščenje Katboga je FKČ pojem. A mogoče je slaviti tudi Nvo, jo ljubiti. RLH prav tako ni bil dosleden sistem; znotraj sebe kot širokega okvirja je dopuščal bolj ali manj RadRce. V PMLDbi je Ljezen do Nve prav tako mogoča kot v 19-em Stolu ali v spisih Pavla Grošlja. Seveda pa je treba upoštevati, kaj sploh je - more biti - Ljezen (čaščenje) v PMLD. Le Psčustvo, le Psldeolnadomestek za nekdanje Romčustvo ali strast? Nv je v VISu Zelenih Magkonstrukt, katerega namen je čim boljša prodaja na trgu ali PsiTera (psihoterapija), igranje čustva, igranje ponižnega Čla, ki spoštuje - celo obožuje - VeNv, Venačela. Dejansko pa je to - v Dv hipermodelu - le IVJ.

Po ponavljajočih se verzih beremo: »*Le edna še miglja, zibaje brate/ zemeljske v sanjah, na nje se ozira*«. Bistven v teh verzih je poudarek na sanjanju ljudi. Tak poudarek ima tudi Strniša v vsej svoji Pzji, tudi v dramatiki, v **Samorogu**, le da je za Strnišo sanjajoči Čl odprto okno v Tr, s tem so sanje resničnejše od banalne telesno-Db stvarnosti; tega pa za Turka ni mogoče reči. Turk poudarja, da se prikazujejo v sanjah - sicer lepa, pa vendar le - SSL. »*V najlepšem krasu čista se leskeče,/ kako plamté gori, kako trepeče!*« Katera zvezda je to?

»*Še en ozir! - presrečno nas pozdravlja,/ kako blede!*«, zdaj je Jutranjica (Strniša je opeval Severnico), »*sedaj je ugasnila*«. Konec spanja, konec tolažbe, varnosti, sanj, možnosti pobega. »*Po več tolažbe v večnost se odpravlja,/ katera v srce bo brezupno lila*«. Ta razlaga se zdi korektno Kat, če je Ve=bog. A dokler je ne bo na nebo, tokrat kot Večernice, bo dan, dan pa je banalna in surova stvarnost; dan=vojna. Po dnevu bo (že podnevi je?) Čl izgubljen. Nastopa v **Vojmiru** KČ in kak klerik, ki bo čez dan skrbel za izgubljenega Čla, mu kazal Prasmer? V **Blejkah, Tarbi, Božji dekli, St Luciji, Božji planini, Kršpi, Simfoniji**, sploh v KMgi nastopajo, opravljajo svojo dolžnost, vlogo karizmatičnih medijev med bogom in Člom. V **Vojmiru** ne.

Tu je - v **Uvodnih stihih** - prinašanje smisla prepuščeno ljudem samim, ki vstopajo v neposreden stik-komunikacijo z bogom ali živo Nvo. **Vojmir** ne sodi v KMg, je spodbijanje dve tri leta pred njim napisane **Tarbe**, čeprav ni na strani - nekaj let kasneje napisanih - **Tugov**; niti ni spodbijanje leto prej nastalega **FRSama**. LD-60 se je začela in se že v prvem desetletju Nasta razvila v HKD pluralno tvorbo. Bolj ko berem SD-60 (in 70), bolj sem prepričan, kako se motijo Kalan in njemu podobni, ko zviška Zanič ČD kot bebasto HedMM zablodo ali vsaj stopnjo Slova kot dveletnega otroka, ki se komaj uči govoriti. Moja €S analiza **Vojmira** argumentirano kaže, da Turk ni bil le diletant v Umeti; bil je tudi nemalo €iS mislec ISla.

Zadnja verza pete kitice skoraj fiksirata to dvojno, a obenem vzporedno pot - kombinacijo Kata in RLHa v **Vojmiru**: »*Pomlajena oživlja se narava,/ a skrbni gospodar že več ne spava.*« Gos je lahko Katbog, čeprav tudi ne pravoveren, kajti Katbog nikoli ne spi, zmerom je Absbudna zavest, ki je vsak hip poučen(a) o vsem in se more vsak hip vtikati v vse; tega ne počne le tedaj, če tega noče. Turk tudi Katboga preveč prilikuje Nvi, v njem vidi tudi noč in potrebo po spanju. Ni tak bog isti kot Čl, ko deluje iz želje, iz potrebe po sanjarijah in je vsaj pol časa - vsako noč - v nezavednem? Šele s tem je razumljeno, da sta si vojna in mir vsaj enakopravna. Žal Katbog niti tega ne dosega, se mu ne posreči. Vojne je na TSu več kot miru, stvarnejša je. Zakaj jo bog dopušča?

Še eno velikih vprašanj Tije in (ne)smisla. Je zastavljanje takšnih vprašanj res le bebasto, kot mislijo tudi DaSLZgarji, ne le naduti Ink, ki celo v Kocovih čudovitih mladostnih dramah, **Placi** in **Materi in sinu**, vidi nedozoreli, povprečni ali celo amaterski delci? Sploh ta fant - moj kolega, akademik (po čem presegajo nekateri akademiki madame Glupičko?) - razume, kaj raziskujem, kaj iščem, kaj je v SD, tudi v **Vojmiru** in **Tarbi**? Ali pa je za to top (sami negativci: Top in top-i), ker nikoli ni razvil čuta za Dt? Tudi nima časa, saj vse dneve liže škornje presvitlemu knezu Korunu. A ne knezu v mojem rangiranju; prej knezu teme (Radlre, Niha).

Kaj pa, če Gos, o katerem piše Turk, sploh ni bog, ampak Čl? In je dramatik neopazno od zvezde in svetá nebes, v katerem vlada bog, prešel v svet ljudi, ker ga zanima le ta, le to, kako pridobiti mir na TSu in ne v spanju, v sanjah (o nebesih)? V 6-kitici je dramatik že nedvoumen v svojem Humu, če ne kar v celotnem RLH VISu: »*V neznani svet ga vlekla je ljubljene/ družine skrb, le v njega upajoče.*« Misli Turk na Čla, ki je po bistvu selec, saj se je že takoj od začetka, ko je nastal na jugu Afrike, začel seliti, prehodil na tisoče kilometrov ob afriški obali vse do Azije in Indonezije? Ni tak selec tudi tedaj, ko postane lovec, pastir? Pastir nima fiksnega prostora za svojo čredo; gre tja, kjer je še sveža trava za živali, ki jih pase. Kasneje se dogaja isto, le da se Čl vse bolj zapisuje svoji IdStri.

Resda vse pametneje misli, zavest in možgani se mu širijo, a obenem s tem se iz živali, ki skrbi zgolj za avtoreprodukcijo, RR v Osvajavca, glej tudi poanto Hiengove drame **Osvajalec**, čigar osvajanje-potovanje po svetu dobiva vse bolj značaj vrednosti, poslanstva. Nazadnje širi Kulo v Azijo, kot Hitler, prej pa zaseda Ameriko, iztreblja Indijance, vse pokristjanjuje, tj. podreja, zasušnjuje in kolje. Turek (ne Turk-uš) se širi po Mali Aziji na Zah, po Balkanu navzgor, odrija Srbe, ki osvajajo (?) ozemlja Hrtov, Banijo, Liko, Hrti pa še leta 2005 stegujejo tace po Slji; Slci so jih po lti, po Trstu, a so jih dobili po prstih in so zdaj pacificirani, do kdaj? Jebinčić se obnaša do Hrtov enako kot tisti Hrt, ki sem ga gledal sinoči na HrtTeVe in je trdil, da sta bila Piran in Koper nekoč Hrška (ne ltska, kar sta bila v Resi in kar večkrat ponavljam). Jebčić si misli: če ne moremo predreti meje navzgor in na Zah, jo poskušajmo navzdol, v Istro, in na Vzhod. Kamor koli, le da si pridobimo ped zemlje. (Zmagoslav bi bil rad novi črnogorski kralj, duca del' Montenegro.)

RLH VIS, ki se je v PMLDbi znašel v praznem, se zaveda nesmiselnosti, neproduktivnosti vojne za ozemlja, zato prenaša osvajanje v vesolje, glej **Anywhere**. Ne bo dolgo, pa se bodo križali interesi velikih držav tudi v kozmosu, vnela se bo vojna za Mesec, za Mars, za Sirius, če se smem izraziti z

metaforo; ali pa vojna za Venero-Večernico-Jutranjico, za Severnico. Jelčić kot kapitan vesoljske ladje? Zakaj ne? Že danes je predvsem figura iz popstripa. Kranjska predmestna baraba - mali Goebbelšček - Grims z vodeno glavo bo stolkel vse tu spodaj, Jebić vse osral tam zgoraj. Če bo imel s sabo še Slilnika pl. Slinogobca, Očeta vseh laži, netivca Prepira, lik, ki bi ga bilo treba poslati na KPD, tj. na prisilno delo na prašičjo farmo, bosta zasmetila ves širni univerzum. Kam se bo skrila St mile SH, kje bo našel zatočišče kozmocentrizem Fifa THa?

»V sovražni svet ga gnala zveste žene/ ljubezen je i lastno srce vroče.« Je šel v tujino po ženo, kot BNak (ta zaman)? Ga je v tujino prisilila lakota otrok in žene, kot Slce v Kvedinih **A(merika)ncih**? Ali pa pomeni vroče srce gorečo strast podrediti si, čim več je mogoče? Vojna je to: sredstvo za vladanje nad čim večimi. »Vsaj straha ne pozna, nevarnosti nobene«, **Naš vir** in **Rojstvo**, JNcl in NOBD, oba postavljata pogum na vrh lestvice Vrt. Her je srečen, ker osvaja: »Mož, ki veselja skrite solze joče«, od veselja, da zmaga. Otroci ga po zaslugi obožujejo: »Okoli strmi, v daljini mož se zgublja,/ otroke zora zlata nam poljublja.« Čemu slavonspev so ti verzi? SamoPrikr(itemu)osvajanju, ki je v bistvu vojna? Ali pa so zato tako prezanosni, da ne bi delovali kot Ira?

Svet je Ideaca, vsaj na začetku; **Uvodni stih** so razlage - poteka - same drame: »Kako smehlja se sladko srečno dete.« To je stanje pastirjev in črede v 1. dejanju **Vojmira**. »Rudi mu zore kras nedolžna lica«; RaPa. »Vsaj angeljčke sanjaje gleda svete,/ ki z njimi mnoga se igra devica.« NeČi igra je Lud, ki ne vodi v CinHed, kot v RudolfD, ampak v Avz, ki je brez ARF. Je mogoča še kakšna večja izmišljotina (SSL) kot zamisel-sanja o RaPi? Ni RaPa univerzalizacija in sakralizacija otroških sanj? Je mogoče, da traja neka Rlga - kot institucija in Dbmoč - dve tisočletji, pa temelji na prazni veri v otroške blodnje?

Ta pojav si je mogoče razložiti le s sodbo, da je IdČl ob vsej svoji kruti in nasilni AgrEkzldi šele dojenček. KC traja, ker ustreza, vsaj na tej ravni, Člu kot dojenčku. KC spretno združuje Človo otroštvo in njegovo zločinskost. Ni JKr otrok, niso Judež, Pilat, Herod zločinci? Slike, ki jih je vame vcepljal - mi z njimi pral možgane - katehet Lavrič v ljudšoli na Grabnu, so bile največkrat: Jezušček v štalci, ob voličku in osličku (kje je ostal prašiček? On nosi srečo in ne govedo!), jaslice kot infant(el)erija, pa tempeljski hlapci, kako bičajo JKra, rimski vojaki, kako ga pribijajo na križ. Kaj in Abel, zločinec in NeČi otrok, ki je sanjaril, namesto da bi se branil in brata po gobcu.

MV-II so se iste podobe - z isto PSto - RR v like pošastno nosatega Juda, ki kolje arijce, Komsta z mongolsko-pesoglavsko lobanjo, ki se pripravlja kot kanibal-zmaj na (po)žretje device Slke in na mučenje plemenitega Dmbca. Te plakate, ki jih je delal tudi Dmbreklamer Beranek, sem moral gledati vsak dan, ves dan; z vseh panojev so strmele vame oči blodnih, Kajnove oči. Pa še ni bilo konec. Po maju 45 se je isti slog nadaljeval, le da so zdaj Dmbce zamenjali Prti, Nemce Sovjeti; NeČi žrtve so bili zdaj pristaši Of.

Le v PMLD ni več tako. Tu vlada **Magna purga**, stripi in parodične risbe **Diareje**. Risbe se posmehujejo, a na lud neobvezen način. Slivnik je danes član Kučanove, jutri Janševe stranke; med njima ne vidi razlike. V PMLD je vse IVJ; NDM. Torej vojna v LDPM ni več mogoča? Res, v LDPM ni, ampak ker Čl ni le iz Dv hipermodela, ampak ostaja ob tem Ožld in DDč-LDč (EDč), je oboje hkrati: Bush v Iraku strelja, v ZDA uči božjost. Kleriki učijo NeČi Katnauk,

obenem pa se predajajo pedofiliji. Vojsna celo rešuje člane PMLDbe pred popolno izpraznitvijo smisla v Nihu.

Mir, kakršnen se je pokazal dozdej v ČlZgi, je korumpiral, pervertiral, Unič(eval) smisel. Tudi zato se Čl nenehoma vrača k vojni, le da jo RR v Picvojno, v SV. Tako skuša ravnati danes neole. Čeprav se ne prepriča, znotraj IVJ VISA takšno samoprepričanje ni mogoče, pa v igri vztraja; kaj pa naj počne, razen da se igra in uživa? Bil bi prevelik dolgčas, Čl bi padel v OIS. Čim prej torej stvarna, trda vojna, čeprav brez Sti in PnMa. Bush bi rad dokazal, da je njegova vojna SV. Morda pa celo je, če gre za dilemo med Ladnovim Binetom in ZDA. Jaz volim ZDA in celo Busha bistveno raje kot Al Zaklavija (velezaklavca). Pod tem mi ni živeti, pod Bushem se vsaj lahko ARF-AK opazujem, delujem miselno. Sv je več kot sužnost, tudi Ž je več kot S. A sta Ž in Sv vredna le, če se iz njiju izcimi IsDti. Koliko se ga izcimi? Je v vsakem Člprizadevanju moment Isa Dti? Ali pa le v komaj kakšnem? Kako odgovoriti na to vprašanje? Meni zadošča, da se to dogaja v meni; morda pa zastopam ves svet, Čloštvo kot takšno? (KasO: mi zato zapoveduje Roza: **Tih bot dedil**, ker iščem Dt in ga ne serjem po ulicah kot CinHarlekin z masko SeHa?)

Turk je mladenič in vendar že moder-zrel: Devica Člu »sreče vence nevenljive plete./ Kako pa naglo nam zveni cvetlica«, ugasne dan, se nehajo sanje, propade mir. Izgine mladost, zdravje telesa; to spoznavam jaz zadnja leta. (KasO: ker sem star in bolan, me skušajo jalovi ludisti - z Rozo na čelu - vreči v hiralnico: »ti si že zmatran, dedil, greva domov« ali po Slsko: pejd dam! Ne odžiraj nam kruha! Ne delaj zmede! Hvali nas ali pa drži gobec!) »Mladostno jutro nezavedne sreče/ prerano v krilo večnosti odteče.« Ve je drugo ime za konec, za S. Za tisto, kar prinese vsaka vojna v preobilju.

V nadaljnjih verzih Turk ponavlja že rečeno: najprej iluzija (»Lepi prizor sončni žar oblije« itn.), nato stemnitev: »Na nebu temna megla se prikaže«; spoznamo, da je bila vse iluzija: »Kako nam jutra jasna zora laže!« Dediščina Preša. »Dneva noč nas krije,/ ker slabega močnejša sila zvije.« To pa je že ES konkretno v duhu drame: mir-nemoč in sila-vojna. Tu naslika Turk vojno po Miltonovem vzoru: »Skoz temne megle žar krvav posije/ očem pokaže trum nebrotne roje;/ kot kača se sovrag preteči vije;/ popotnico mrtvaško boben poje;/ trobente glasni klic v daljavo lije./ Car kliče v boj sinove zveste svoje.« Po splošnem opisu - začetka - vojne je odprta točka ime car. Ali je to ruski car, ki je Slav? Najbrž ne. Ali vsak cesar, ki se mu po Slsko-Slavsko reče car, ali pa posebej Nemcesar-car ali celo Avscesar-car? Iskrač le-tega hvali, **Turjaški**; Turk ga spodbija. Kajti rezultat c(es)arjevega klica na vojno je: »Tišina smrti gladna svet pokriva,/ zdihljeje tužna žena v zrak izliva.« Pa smo pri Krekovi **Ob vojski**.

V naslednji kitici se Krita vojne nadaljuje; po nadaljevanju opisa vojne sledi sklep: »da sreče up slepljivi popustimo.« Sreče up je stanje miru; temu se odpovemo. Mir je slepljivi up. Turk je res skeptičen do vrednosti - vsakršne? da in ne - vojne. Vojna je ReBar: je »kot divje sliši se zverin tulenje.« In spet slika vojne: »tako topov zdaj žrela zagromijo«, žrela imajo zveri, »bobnijo krogle, žvenketajo .../ lome se meči .../ na tleh krvavih ranjenci rohljajo.« Vse je boj, sulice v prsih mož.

Sledijo patetična Etvprašanja o smislu vojne. »Je-li daril ga« - železa strup - »večni nam stvaritelj?« Ni to že kar Krita Katboga? »Da bratu brat naj z njim življenje jemlje?« Izredno pomemben verz: Br ni le med Slavi, ampak je

Br=Čloštvo kot takšno! To je stališče UHe, ki je sredi 19-ega Stola stališče RLHa. Levs in Jurč padeta daleč pod Turkov Etnivo, postaneta RadSNclsta, glej njuna **Tuga**. Tudi Fremec gleda na vojno in Sže v nji s stališča Slova, ki mu je samoumevno, kot je danes STHu in norovcem in MBPgrupi. Turkovo stališče večkrat ponavljam in komentiram, da bi se zavedeli njegove Poznarave, tega, da je presegal obzorje TaSlova. Turk je eden od Zamol Slcev, kljub njegovi Umetamuzičnosti.

Teza drame: »*Le edna vez - ljubezen - naj objemlje/ nas vse*«, vse, tj. enako Francoze, Nemce, lte in Ruse-Slave!, vsi smo Čloštvo-Br, »*kazal je buditelj*«. Verjetno meni Preša, ki poje v **Zdravljici**: »*Bog živi vse narode!*« Turk ne sledi Jenku: **Naprej zastava Slave**, temu, da naj za Pico »*puška govori*«. Žal pa je ta Turkov duh SeH, saj je ljezen med vsemi le želja, komaj kaj stvarnost. Turk se tega zaveda: »*A le roke po šibkem močni steza,/ zmaga je sile, ne kreposti peza*«. To je očitno. Ptja je 45 trdila in bila prepričana, da je v svojih rokah spojila silo in krepost, a SPD - PoVSIZ - je kmalu odkrila, da tudi Ptja vlada vse bolj le s silo, vse manj z Etargumenti; **Rdeča maša, Revolucija, Afera, Dia**

...

In še zadnja kitica. »*Na nebu solnce blede spet zasije,/ tja deva se ozira, milo stoka,/ vmorjeno moštvo cvetno polje krije,/ i vdova zapuščena tužno joka*«. To je stanje Srbov po izgubljeni bitki na Kosovem polju, **CarLaz**, le da brez ReHerze (reheroizacije). Joka Majka Jugovičev, ki je izgubila devet sinov; tudi **Ob vojski**. Turk ne obeta Mašča, v **Vojmiru** ne nastopa prerokinja Vrza, ki kliče k SV in poboju Tita, KaKija, tudi Stalina. **Vojmir** se konča tudi v **Uvodnih stihih** z grenko lro: »*Ah, sužnost tuje volje brez zavetja!*« Zmaga ne le tujec, ampak sta tujca oba, NSS in nam nasprotna NSS. Obema je vsilila voljo tuja sila. Nimajo prav le Rusi, le narobe pa Francozi pod Napoleonom 1812. Oz. če sežemo Stol naprej: nimajo prav le lti-Srbi, ne motijo se le Nemci-Avsci. MV-l so hlapci tuje zle volje oboji, vsi, ki v vojni sodelujejo. To je pacifizem, kakršnega je gojil MV-l Romain Rolland, tudi Heinrich Mann, Remarque v PoV romanu **Na zahodu nič novega**, v SD pa Bevk in Cerkenik v obeh **Kavernah**. V tem je Turk predhodnik Ekpma in nove Ete, ki odklanja tako Kpl kot Ncl. Kako uskladiti ta Turkov pacifizem z njegovim panSlavstvom?

»*O, zlata doba našega stoletja!*« Tudi še prve polovice 20-ega Stola, I. in II.SvetV. Ni kaj, takšna zlata doba se nadaljuje tudi v 21-em Stolu. Pravi naslov drame bi moral biti: Vojna, ne mir!

V. PRIMERJAVE A

(ob Kristanovi **Ljubislavi**, Turnškovi **Državi med gorami**,
Aškerčevem **Knezu Volkunu**, Romualdovem
Škofjeloškem pasijonu)

Prehajam k ES analizi same drame. Prvo dejanje; topos in nastopajoči: »Pašnik, pastirji.« Odtod jemlje Abram v **Valuku**, vendar v **Vojmiru** to ni le pašnik Slcev-Karncev, ampak vseh SvetNarov; razlika je bistvena. »Milko, Jean in Ernest s piščalkami, pozneje Milica, Jeanette in Ernestina. Ovce i goved. Žvegljanje i petje.« Žvegla je res SNarpiskalo oz. ropotalo, pa je zgolj Slsko? Zastopa piščali in bobne vseh Narov. Ž pastirjev je eno samo praznovanje. Turk noče poudariti tega, da gre za pastirje, ki vladajo nad tropom ovc in čredo govedi, to je vidik FKCe, po kateri je Pastir odgovoren za čredo, je njen skrbnik, varuh in tudi strog Gos, ko jo mora gnati ali na pašo ali domov v ogrado-hlev, dejansko v kurnik. Za Turka je pastirjevanje bolj Zuvloga, brez posebne vsebine v oblastniških razmerjih med višjim in nižjim. Turkova RaPa naj bi bila čim manj po FP modelu, čim bolj enakost vseh, ne le ljudi-Narov med sabo, ampak tudi med ljudmi in živalmi. Tudi to je smer DaSliskega ekologizma, zelenizma. RazRak: od VojHera (Danilo Zelen) do UProfa (pozeleneli Plut).

Turk se zaveda, da če hoče zgrabiti bika za roge oz. postaviti stavbo svojega razumevanja Čl-sveta na Pratemelj, mora začeti pri prvem začetku, pri RaPi; tu sledi **St pismu**, že starejšim mitom. Govori Zbor; RaPa je torej Kld kot PozVrta. Tu Turk ni v soglasju z RLHom, ki ustvarja SAPO; RLHu naj bi bila SAKO - Čloštvo, UH - le okvir za Nast in razvoj-razcvet SAPOe. Tu je torej že prva šibka točka Turka glede na Vrte Deklaracij MešDžav iz 18-Stola, ameriške, francReve, Jeffersonove, Condorcetove. Ti dve skušata uskladiti - harmonizirati - oba vidika, SAKO in SAPO, ta Hara pa se kasneje - v stvarnosti - razkraja, vsaka smer (vsak ideolog, državnik ...) poudarja svojo plat. Kdor ima na skrbi Džo, mora bolj paziti na SAKO, na pravne itn. okvire; kdor je bližji DušNoti Pska, tega sili v Romo, ki kmalu prenese poudarek z Lece na Deco. Ena smer je začenjajoči se Ncl, tudi Rousseau, ki ga zanima predvsem **Družbena pogodba**, IdeaHarskupnost; druga sta Helvetius in Holbach, nato Byron itn. Preš skuša obe (vse) združiti: SNar, KC - v **PKrstu** -, OPska, Trago itn. Preševe **Pzje** so Rad HKD, zato tako ugodne za razmah vseh smeri, tudi med sabo

nasprotujočih si, kot sta si KC in desperativizem ali karnizem; tega je v PrešPzji veliko. KC je v svojih Pritočkah s Prešem zelo nezadovoljna; po Preševi Si to skriva, a recimo Jeran jasno pove, kaj si misli o tem delu (o vsem?) Preša. Ker je ta vidik KČe v SIzi Zamol, naj navedem nekaj zadevnih Jeranovih verzov. Tičejo se tudi RaPe v **Vojmiru**. Naj tudi tu opozorim na podobnost z Miltonom; ta v **Izgraju** izrecno razločuje NeČi ljezen med dvema, med začetnim Adamom in Evo, in Sekom, v katerega prehaja Er(os) po njunem padcu. Prej sta bila NeČi Lep(ot)a, kasneje sta (za)čutila svojo spolnost kot GhK.

Zbor govori-poje na dolgo in široko; navajal bom le nekaj verzov, zadoščajo. *O jagnjeta mirna, skakljajte, skakljajte!* Že v prvem stavku je poudarek na miru ovac. *Na mladi se trati radostno igrajte!* Igra, a vesela, NeČi po sebi; to ni HedLud, kakršnega uvede CinRudolf. To ni RMg, čeprav se HMg ves čas rada sklicuje na PMg, na PS kot Ideaobčestvo, HMg pa po HS liniji prehaja v RMg, v CinLud. *Pasite se pridno, teleta, volovi!* Cingljajte veselo pastirski zvonovi! *Mi fantje pa pojmo okrogle lepé!* Zborska pesem, kot v **Valuku**. A ni - kot v **Valuku** - folklorna, ne skuša Posn SNarpesmi; je operetna, bližja Roševi in Savinovi v **Gospovetskem snu**, ki je tudi libreto za opero. (V tem krogu se nahaja tudi Gerbičev **Kres**.)

Šumlja nam potočič, nas ščiti nebo. Ni nujno, da je to nebo bivališče Katboga. Ščitijo tudi ljudem naklonjeni bogovi; tako je učil Turkov mentor DavTrst(enjak). *Ljubka dekleta nam cvetke bero.* Soglasje vseh, tudi med Mo in Že. *Britkosti pastir naj - le naj? - nikdar ne pozna!* Eros med fanti in dekleti je bolj NeČi retorika kot kaj bolj telesnega; do Seka ne pride, čeprav se sklicujejo na srce. A to srce je NeČi organ. Ta NeČi deluje kot aseptična, brez barve in vonja. Žu daje Prapoteze šele telo, ki diši (in smrdi), šele tveganje v tekmi za partnerja-partnerko, glej parjenje v živalstvu, kjer ponekod - recimo jeleni - po tem, ko premagajo tekmece za samico, premagane tekmece buzerirajo!

Čl se je želel vzdigniti nad živalsko Nvo, se RR iz Nvbitja v bitje Kule, Nv naj bi postala Kula (obe Vrta sta vsebovani v izrazu NKNM), a se mu ne posreči. KC terja od menihov in klerikov Absspolno abstinenco. (KasO: danes ne več. Dapapež je tacite priznal, da so klerikom ženske dopuščene, le homoseksualstvo in pedofilija ne. KC je Stra Hina.) Ta pa je dosegljiva le s skrajnim naporom Etvolje, samopremagovanja, ki je v večji meri celo samozatiranje. To ni NvHara, kakršno slikata Turk oz. Abram v **Valuku**. KC temelji na samozatoru (živalske) Nve, živali pa so tudi ovce; ovni jih nenehoma porivajo, kot kozli koze, biki krave, petelini kure. Ločiti Sek od živali in Čla v RaPi je SSL; je sicer - včasih celo - veličasten napor Ettipa, a napor, ki zadeva ob odpore. Čl v njem doživlja poraze, Abelard ob Héloisi. Preš mora nadomestiti - zanj NeČi - Julijo s precej pofukano Ano Jelovšek, ko ji dela še mladoletni otroke, funkcionira prav za prav kot pedofil. Stvarnost (Ana) in ideal (Julija) se izključujeta.

Levs se je, da ne bi zapadel Preševi usodi, Že-nskam zavestno odrekal, ker ni prišel do Julije; v vseh je videl le Ane. Ostal je onanist; neuspeh v SekŽu - a neuspeh je sam hotel iz Idearazlogov - ga je naredil za (skoraj) psihopata. Glej Kmeclovo **L(evstikovo)Smrt**, Levsov odnos do Tone in Franje. Can je Posn Preša, Pregelj se je lomil med obema, Mrak je bil homoseksualec, Strnišo je metalo med idealnim bitjem, Katarino Bogatajevo, in prostitutkami; to opisuje tudi V(ladimir)Kavč(ič) v svojem zadnjem romanu **Prihodnost, ki je ni bilo**. Zajc

se je dvanajstkrat poročil, Taufa pa žena tepe trikrat na dan. (Je Tauf v Sliji glavni obiskovalec zavetišča za zlorabljenega Mo?) Je kdo dosegel Haro začetnega Miru? Ha!

Valuka in **Sna** ne bom navajal, njune zadevne verze lahko bravec najde v **Četverki-05**, v knjigi naj navedem le nekaj verzov iz dram, ki sem jih obravnaval že prej. V **LTugu** recimo ni začetne RaPe, ni prikazana na odru, je pa predpostavljena. Levs udari takoj v sredino: poda Vojpoložaj. Prvi stavek drame - Starec: »Da z Nemci, misliš, bode vojna res?« Vsa drama je nato narejena v tem duhu: *Perun je bliskal nam v treskanju gromnem ... To kaže leta gladna, rat in žalost/ od Nemcev baš, ki nam z očesom voljčjim/ požirajo uže od daleč zemljo.* Takoj se poziva, naj vzamejo usodo Slcev v roke Heri. (Puč in BNak.)

Česar ni opisal Levs, je nadoknadil pol Stola kasneje Kristan v **Ljubi**. Ta se začne s podobo »kresnega časa«, Slci so »okinčani z vencii, z zelenjem in s cvetjem.« Živort začne dramo z idilo oz. RaPo: *V zelenje so odeli gozd, bogovi/ in s cvetjem so posuli vso ravan,/ da vsa se nam lepota razodene .../ Veselje ljubijo bogovi naši,* (naši! tega poudarka v **Vojmiru** ni) itn. Bistromir: *Po polju kadar klasje se zlati/ in delo kliče, nam je drag pokoj/ in milo nam je, če orožje spi;/ zakaj skrivnostno zveličuješ mir?* Ker se napoveduje vojna in to od istih Sžev, ki nastopajo že v **FRSamu** in v obeh **Tugih**: *Kdo dviga kopje? Kdo napenja lok?/ Mar rezgetajo konji divjih Obrov/ ob Dravi, Savi, Muri ino Kolpi?* Teh rek v **Vojmiru** ni; Turk misli na vse reke sveta, tudi na Donavo, Ren, Drino, Labo. *Drve li Nemci od strani polnočnih?/ Od morja morda Vlaha sem hite?* Kot v **Metulu**, tedaj so lahi še Rimljani, **Ljuba** pa se dogaja 8 Stol po Oktavijanu.

Kristan je SNclst, čeprav je SoD ideolog-Polik, Ljubo dela za krivo, ker ni razumela nuje Obrvojne; ravnala je kot Pastirji-Pastirice v začetku **Vojmira**. Ostali se zavedajo nevarnosti, v tem sledi **Ljuba Tugoma**; Ljuba ne, je pacifistka. Ko se je treba pripravljati na Vojdopor zoper napadavce, nabira ona rožice: *Duhtečih zelišč sem nabrala po hribih/ za mojo boginjo, ki ljubi dišave .../ Nad našimi polji bo srečo razlila/ in tečen bo kruh, ki ga blagoslovi.* Tako so mislili aprila 1941 Rožman, Kramer in Natlačen oz. tudi SoD Jelenc, ko so pričakovali od FzltoV kot okupatorjev blago varnost. Ljubo je analogno zaneslo v kolaboracijo z okupatorji, iz istih vzrokov, kot kasneje Vero iz **Napada**. Nevarnosti zavedajoči se Slci ostrijo kopja, Ljuba pa poetizira: *Moja boginja je ljudstvu prijazna;* ta boginja postane v teku drame MMB; Kristan Kritodkloni **PKrst** in ravnanje-misel Bogomile. *Sprehaja se rada po naših dolinah,/ ob luninem svitu privabi si vile,/ pa se igrajo,/ plešejo v kolu, Valuk* itn. Ena linija odtod se konča v Kolu jugoslovanskih sester, v katerem plešeta (pa ne nagi!) že priletni JNcl devi Tavčarjeva Visošca in Manica Komanova. Danes poplesuje le še neumorna SH, vila spod Krima, spod Narhriba.

V **Državi med gorami (Džmi)** se kombinirata IdeaPS - RaPa - z Junakom, ki bo znal svoj Nar ubraniti pred Sži. Ta junak je polbog Jarilo, ki ga *vsako leto dobrotni Dažbog pošlje v deželo,/ da krute zimske razprši vetrove,* torej Vojbog. Potreben je, ker v stvarnosti obstaja »ta hude vetr«; *odtaja sneg, ogreje mrtvo zemljo,/ pozeleni nam trave ... Iz zimskih staj na pašo spravi črede./ Z zeleno brezo v roki sam peš pride:/ na belem konju spet prijaše v selo,* kot Jelov Zeleni Jurij v **Vstu**, ki je vzor-model za DmbHera, za Junaka. Jarilo »junak je sončni.« Jarilo je Odrešenik-Mesija Slova. Taljub nadaljuje pripoved: *Gorje, če kdo opazi še Rabolja,/ glasnika zime v rjuhi ali slami! To*

borba salamenska je med njima! Rabolj je MV-II Komst. (KasO: se je znova utelesil v sindikalnih Vodljih, v Dušanu Rebolju, Semoliču, Rozi, ki vodi sindikat lačnih Harlekinov?)

Kot vidimo, se opredeljuje do teme vsaka PD po svoje, vsaka je svojstvena kombinacija prvin, ki pa so za vse obvezne. To so prvine RaPe in miru, vojne in Šzev.

Turk je bolj ekološki, kot bi verjeli; ne zavzema se le za Pice živali, ampak celo za Pice - Ž - rož. Le kako bi Čl živel, če ne bi smel jesti niti rastlinske hrane? Brez hrane, ta pa je rastlinska ali živalska, ne more preživeti. Pač, a le v sanjah in RaPi. Turk opozarja, da bi bilo vredno - Poz - le Ž brez uživanja rastlin-živali, a da to ni mogoče, razen v fantazmi. Dazelenaši pa so z jedilnika črtali živali; gotovo razmišljajo tudi o tem, da bi se naj Čl čim prej hranil le umetno, s hrano, pridobljeno iz rudnin, rudnine nimajo čutil. To bo konec za Gargantue in Falstaffe. Ker pa rudninske hrane v naravnem stanju zemlje ni, je potrebna Zn, da si jo pridobi. Zn je za zelenofile (klorofile) vredna, a le, če je v službi omenjenega cilja; medtem ko je zame vredna kot EksUm-Kap. Prehranjevanje s kemično hrano zame ni bistvena reč. Menijo zelenkoti, da bo tako prehranjevani Čl brez AgrEkzd sle po Ubu? Naivčine! Hitler je bil vegetarijanec. Tudi Gandi, a je prav ob koncu Gandijevega Ža izbruhnila sila krvava vojna med hinduističnimi Indijci in Musli. Bojmo se rastlinojedov! Napovedujejo vrnitev Dinosaurov.

Milica bi morala postati Zavetnica-Snica Zelene kompanije, takole prepeva: *Kaj smo deklice storile,/ da smo cvetje trgat šle?! Matere so nas svarile, / ko smo bile majhne še. Analogna Damati je UProf iz bele krajine, Plut, ne pa Plutonium; prvi je blag, drugi cerberus. Cvetkic preveč ne berite,/ glavic jim ne trgajte!/ Le brez njih se veselite,/ i brez njih popevajte!/ Tudi cvet ima čutila! Tudi cvetkico boli!/ Če je glavico zgubila,/ zverne se in omedli. Sporočilo: Cvetke v miru naj cveto. Ta mir je res Tot globalen. Čl je v Turkovi RaPi tako pomirjen, da mu niti penis ne vstane več. Čloštvo se konča. Sicer pa, zakaj ne? Takšno, kot je, ni vredno obstoja. Živele mamice pastiric, prav imate! Končajmo zgodbo o Čloštvu, ne, le o Naru-Narih, inclusive s Slskim!*

Pastirice ubogajo: »Vse vstanejo in otresejo cvetje na tla.« In zapojejo: *Cvetke brez skrbi cvetite/ trgala vas več ne bom! Z nočno roso se krepitel/ Naj vas štiti prosti dom! Suhec Janša bi se šel krepčat le z nočno roso; kaj pa Komst Dimovski? Pa uboga Madžaronka - Pesoglavka? (s stališča **FRSama**, ne z mojega!) - Poszončevka?*

Naj še navajam; recimo Aškerčevega **Kneza Volkuna**, »zgodovinski prizor iz osmega stoletja«. Vitomir: *To deželo so Nam izročili dedje. Mi sami/ jo izročimo kdaj našim otrokom.* To ni RaPa za vse ljudi, gre za našo deželo, za NSS. (Kristan je SoDec, Aškerc Libec ... Zmerom znova se potrdi moja analiza: da vodi RLH v Ncl, pa naj po poti Liba, SoDe ali Koma; tu preide - v NOBD - v Lfz.) Da naši otroci »orjejo po njej« - po naši deželi - »in žanjejo«, poudarek je bolj na delu, *ter truda svojega uživajo/ plodove, veselijo se življenja.* Už v Žu; Vitz. *Dežele krasne naše vsaka ped/ je blagoslovljena tisočkrat .../ Svet je vsak kraj po domovini naši.* RLH preide celo v zagovor Sti! Ta IdeaSt je že v TemStri triumfalizem, tisto, kar Turk odklanja. Naprej v **Volkunu** - Vsi: *Hej, mlada moč ti bojevala!/ Kdaj tebe je premagal kdo?! Smehljuje svet si podjarmljuje (!),/ kdaj tebi kaj je pretežko? Torej: radujmo se! Pod lipo staro/ zaplešimo veseli raj! Rej postane raj; torej paradiž? Srce na srcu, roko v roki,/*

tako naš ples se pleše naj! Poz Kld ali naš SNar. Ta pa je tak, kot ga hoče tudi Levs; Volkun: Svoboden rod je moj od njega dni! Od časov RaPe; torej sodimo Slci vendarle med najstarejše Nare na svetu. Svoboden sem ko narod naš, kot ti. Sv Pska in Kola.

Čas je, da vključim v primerjave **ŠkofPas**, ki pomeni sintezo KMg stališč, osrednjo KMg SD. Dokler ne razumemo **ŠkofPasa**, dokler se ne zavemo, da je on prvo merilo za SIZ, ne razumemo bistva; tudi **MicMata** ne, ne **Belina** ne **Vojmira**.

Že »Red procesije z igralci« da drami Praton. (Navajam po transkripciji v DaSlščino.) »Prvič, na čelu gre voditelj v rdeči kuti, v roki nosi palico z zvezdo.« Odrskega vodjo je več kot 2 Stoli kasneje obnovila skupina okrog Ljudodra oz. Kureta, glej Petančičevo **Igro naše fare**. Vodelj je poudarjen lik, brez Vodlja ne gre nič; tu se FKc RR v Kfz, Vodelj v Vodjo. Kaj pomeni palica z zvezdo? Na palici so nosili dijaki-igralci Stol prej tablo z napisom Paradiž; glej Kuretove analize jezuitske **Igre o paradižu**. Palica je lahko klerična-škofovska, lahko pa bet, s katerim se ubija. KC jo uporablja v oba namena. (Stres je zadnjič s svojo škofovsko bergljo mahnil po butici Hanžka, ker je ta spet preveč čvekaj in izzival KC. Ker ima Hanžek že 2 več kot 10-letni vnukinji, Stres pa pomaka svoj lulek le v blagoslovljeno vodo, da ga ohladi, je Hanžku ves jezen in zavisten zabrusil: »Tih bot dedi!« Govorila bova samo midva, KC in jaz!)

»Drugič, za njim jaha na belcu Smrt z bobnom.« Belec služi ponavadi Junaku, boben je ZnaSi za vojno. Drama daje očiten in močan poudarek Si. »Tretjič, mož v črni kuti nosi veliko črno zastavo, katere čop nosi majhen deček, tudi oblečen v črnino.« V Zahkuli je črnina barva Si, žalosti, JKrove Si na križu. A tudi ZnaSi za anarhiste, v Španiji, med ŠpDžV. Kot da med temi značilnostmi prevladuje črna: S.

»Prva podoba« je »Raj«. »Na odru z rajem, kjer je prikazan padec Adama, našega prvega očeta, je 7 igralcev. Nosi ga 20 mož.« Začetek drame ni RaPa, kot bi bilo časovno primerno; drama se začne s Prekletstvom obeh prvih ljudi. Prvi ne nastopa Dobri bog, ki želi odrešenje vseh ljudi, ampak Angel maščevalec, »Angel z mečem«! Angel kot ZnaSi za SV, za PN. Govori: *Iz paradiža, tega veseliqa luštnega kraja*; v živo ga ne spoznamo, ne Romualda ne Kc ne zanima; bistven ji je greh (GhK), kar je skladno z **BSi**; **ŠkofPas** obnavlja **BSe**: *Poberite se, Adam inu Eva, vam angelc šraja*. Prvi dogodek je izgon, pregon, Kazen. V tem duhu so živeli Kani v srednjem veku oz. v FKci, ki traja od **BSev** ravno do **ŠkofPasa**; **Belin** je prehod, **MicMat** že ALH VIS. (Sodni proces zoper Ribičiča bi moral biti obnovitev Izgona-Kazni. Sodil bi mu sam St Slom.)

Zakaj tukaj vas je ta kača močno zapelala/ inu vas z velikimi nadlogami obdala. Tudi **Micka** se začne z Zaplom, s tem da Micka odklanja zaročenca Anžeta Hudobo; parodično je zdravemu Sifantu ime Hudoba. Že v drugem nastopu se Micka (na odru je sama, govori monolog) kar taja od zaljubljenosti do kače-Satana, do Pl Tulpenheima: »Zakaj sim se pak v tebe lohka zalubila, ljubeznivi Schönheim?« ltn. A nadaljevanje je v dramah Raz. V **Bibliji-ŠkofPasu** Adam in Eva, najprej Eva, popusti Zaplu-Hudiču, odtod kazni zanju in za vse Čloštvo. Medtem ko se giblje Micka - kar precej časa - na rezilu noža. Že kaže, da bo padla v objem Zapla, da bo kršila Etnormo; ta ji ukazuje, da ne sme prosto seksati še pred poroko in sploh ne s Pl, ki niti ni Slc. To je Eta,

kakršno zastopa že NKNM; tedaj - 1789 - nastaja, tudi že kot SNcl. Zapl je poudarjeno ne le Pl, ampak tudi Nemeč, Anžetov priimek je Tip Slski, Hudoba, plemičev nemški: Schönheim.

Micka se reši. V **ŠkofPasu**, ki se drži **Biblije**, pa take rešitve ni, nasprotno, Eva zapelje tudi Adama, potegne ga za sabo v GhKo. V **Micki** se Adam Zaplu svoje zaročenke upre, namlati ga, s pomočjo svoje kranjske Kmduščine (Glažek: »Jest sem noter v pšenico zlezil ... komej doli počenem, kar slišim od deleč en šum perderli so naenkrat štirje fantje z velikimi preklami ... Meni se vse zdi, de nič dobriga ne mislijo«. Schönheimov Pril Monkof: »noč ima svojo moč ... Nam bi se znala kakšna nesreča pergoditi.« (Vito Taufer je te namige realiziral v jasno dejanje, ravnal je - v svoji odlični režiji **Micke** - v duhu Lindrame.) Micka pride nedolžna v zakon, greha (GhKe) ni bilo. Slc se ji(ma) zna ogniti, tudi s pomočjo zvitosti in PNa; če že ne tepeža pa grožnje z njim. Nadloga je bila le preizkušnja, pred kakršno je Katbog postavil AdEvo, a je ta dva nista zmogla prenesti, medtem ko je Micka (tudi Anže) obvladala usodo in ni kršila prepovedi.

Lin uči: GhK nista nujna. Zato ni nujna Kazen, kaj šele prekletstvo. Če ni izvirnega greha, tudi ni potrebe, da pošlje Katbog Oče svojega sina JKra na svet ljudi odreševat s Charis-ljeznijo in žrtvijo na križu. Če pa to ni nujno-potrebno, ni potreben niti Sin kot SŽ. In ni potrebna Čl Temkondicija krivosti, nenehne prošnje-molitve za odpuščanje grehov, za Usm z njim. Ni potrebna spoved; le AAF, kar doda **Mat**, ki opazuje, kaj se dogaja in o tem razmišlja. Ni potrebna KC (to pa je bistveno), v kateri so duhovniki, ki imajo edini moč-Pico, da ljudi spravljajo v nebesa, seveda le ene, le tiste, ki se podredijo KCi in njenim zapovedim; druge pa odpošljejo v pekel, v VeTrp. RLH je paradigma, ki vse te prvine odpravlja, ne potrebuje jih. Silna moč - pomen - **MicMata** je ravno v tem, da uvede to RLH HMg; da vzpostavi svet, v katerem je KC odveč. Dejansko je odveč tudi v naslednjem Stolu, v ČD in naprej. KMg se temu protivi. Pride do trka - spora, celo SV - med njima, glej vrh EDčev v NOBD-SPED. Začetek oz. že povsem razviti problem pa je v alternativni **ŠkofPas: MicMat. Vojmir** se nahaja znotraj te dileme.

Angel z mečem nadaljuje: *Tukaj je samo to prebivališče te nedolžnosti,/ katero ste vi tukaj skuži greh zgubili./ Poberite se tadaj h ti veliki reunosti,/ v kateri bote nozh inu dan upili.* Kazen v Trpu.

Ne nastopita najprej Čla, AdEva, analogno Pastircem in pastircam v **Vojmiru**, ki je v bistvu HMg drama; ampak se pojavita najprej dve alegorično-legendarni figuri, mitski, iz Versistema: Angel z mečem, ki je izvrševalec volje Picboga, torej Kaznovalec, tudi policaj, šef kriminalne in Polpolicije, tudi izvajavec sistema, s tem predstavnik represivnega aparata Oblasti kot tak. Za njim pride na oder Hudič, Angelov - bogov - glavni SŽ. Med tema dvema se dogaja spor, tekma za oblast; Čl je njuno sredstvo-žrtev.

Ni Čl že v začetku takšnega sistema - v njegovi TemStri - koncipiran kot odvisnik, hlapec, celo Žrt(ev)? Tak ne more postati SAPO ali celo DgSAPOEV. Da bi to postal - da bi se napatil na pot uresničevanja cilja biti BSAPPOEV -, mora najprej izstopiti iz FKC sistema, v katerem se borita za oblast bog in hudič, Dobro in zlo; v katerem je že vse vnaprej fiksirano in dobi Čl - od boga - Sv voljo le zato, da jo lahko napačno - zoper boga - uporabi, da se lahko z njo odloči za hudiča. Igravca ga mečeta sem in tja kot žogo, kot lutko, Čl-žoga

pa je za svoja dejanja odgovoren, to odgovornost mu je bog pripisal, hudič pa jo je izrabil.

Kot da bi bila bog in hudič že vnaprej dogovorjena za to igro. Bog pravi hudiču: izročam ti ga, Čla, stori z njim, kar hočeš; ni jaz, zato me bo izdal. Ker me bo izdal in bo potegnil s tabo, ga bom kaznoval. Moja naloga in Swolja je, da vsakogar (vse), kdor me izda (kdor mi ni Abs pokoren, kdor ni jaz), kaznujem. Zame velja le ena - najvišja in edina - Vrta, ta pa je: biti Eno. Če in dokler je Čl eno z mano, sme uživati raj, ga toleriram. Brž ko skuša postati nekaj drugega (ali moj nasprotnik ali pa celo išče NejDam, v Dt, s čimer zamenjuje mene, ki sem Idbog, z Bogom, ki je Dt, ki je UnBDr), ga kaznujem in prekolnem. Ker menim, da je začel vojno zoper mene - ne prizna me več kot najvišje oz. edino vredno bitje -, mu držo-dejanje vrnem, zoper njega pokrenem sam vojno kot SV. Imam ga za pristaša tebe, hudič, ki si moj stvor, ustvaril sem te zato, da bi pokazal veselju: kdor me ne bo ubogal, bo doživel paradigmatično usodo Luciferja, Vepreganjanega od mene kot Abs PozGosa sveta. Vojna je nujna, vprašanje je le, kakšna je; ali je to vojna hudiča zoper mene boga, to je zla vojna, ali pa je moja božja vojna zoper satana in njegove, kar pa je SV, vojna uveljavljanja Dobrega. Čl je primer, na katerem naj se uči vse veselje, kaj se zgodi z neposlušnim, ki je ustvarjeno. Tako gleda na svet tudi SPED.

Da bi ta sistem FKC funkcioniral, morata biti oba, Čl in hudič, ustvarjena, po Stri-bitu odvisn(ik)a; imeti morata Sv voljo, a zato, da z njo kršita Zakon-Zapoved. Sistem je v osnovi Perv, sam na sebi SM. Zgrajen je zato, da lahko bog pošlje svojega Sina JKra - sebe - na svet odreševati Čla, odrešuje ga pa tako, da se sam žrtvuje za Čla. S tem Čla do kraja zaveže sebi, v EV hlapca. Medtem ko bog nima - si ni zadal - naloge odreševati hudiča. Hudič ni cilj bogovega delovanja, ampak le sredstvo; zato je le alegoričen, duh. Hudiča je bog ustvaril, da bi lahko on sam, bog, počel, kar hoče; da bi lahko kaznoval ostale ustvarjene, te pa zastopa Čl. Namen boga je igra s Člom, ne boj s hudičem; ta boj je le formalnost, je le igra, potrebna za KatTijo, medtem ko je igra s Člom kar se da resn(oblj)na, uvaja Trp. Bog Čla tako ustvari, da mu da DušNoto, srce, čustva, strasti, bolečino. Šele tak Čl je primeren za izvajanje božjih načrtov. Šele če je zmožen resničnega Trpa, je zaželen igravec. Tudi zato je KC tako zoper PMLD, saj v tej - v RMgi - Čl izgublja DušNoto, izgublja čut za Trp, postaja reč, reizem, jezik, lingvizem, igra sama na sebi, Lud.

V FKC se igra bog s Člom kot mačka z mišjo. Bog uživa v svoji moči in v kaznovanosti Čla, nato pa še v svoji veličini požrtvovalnosti, ker se tudi žrtvuje za Čla. Medtem ko se v RMgi igra Čl sam s sabo oz. z vsem, a ne kot mačka z mišmi, ampak kot en gladiator z ostalimi gladiatorji, ki pa svoje Trp zmanjšujejo-otopijo v vsesplošni Redi na Cin, na Pozun(anjenost), tudi z Zno, ki odpravlja bolečino, tudi s posredništvom odnosov med ljudmi, ki niso več Ponot IpK, ampak Pozun tekma, svet Kapa. Ta ni več Kap DušNote, kot je še v **Ojdipu** in **Antigoni**, **Hlapcih** in **Brez sveče**. Kap se iz Note - EkP Ete - premesti v FinKap, v abstrakcijo, ki pa določa bivanje ljudi. To je stopnja Daglobalizma, DaKpla. Katboga Unič(uje), kolikor ostaja Katbog še DušNota.

Se pa razločno vidi, da je tak vse manj; da se DSKC prilagaja FinKap, RMgi. Boga ima le še za masko-alibi, DušNoto le še za predmet PsiTere, ki jo izvajajo njeni kleriki kot novodobni šamani; le še za predmet Usma in karitativnosti, ki dokazuje, da je - naj bi bila - KC - še zmerom tisto, kar je

bila nekoč: drža Dobrega. A je to dobro le še SeH ali SentKrš, ponaredek, paliativna pomoč, dejansko retorika-Hin. Le to dvoje je ostalo DaKCi: Karitas in PsiTera; razen seveda Pole. S Polo pridobiva KC oblast, z udeležbo v tekmi za čim večji kos FinKapa pa last. Torej (ob)last.

DgTija odklanja obe Rci: RMgo in KMgo (DaKC in FKc). Ker pristaja na Zg odrešenja (ZO), sprejema stopnje, skozi katere gre ČI NejDam. Predzadnja stopnja je KlasRLH, zadnja PMRLH ali PMDb (RMg). Predzadnja zavrne Fboga - kakršnega sem pravkar opisal kot Katboga, nastopa tudi v **ŠkofPasu** -, prečrta razmerje Absboga in Čla kot odvisnika. Perboga sploh odpravi kot alegorijo, kateri daje moč le vera Čla-odvisnika, da alegorija živo obstaja. Alegorija - bog - ima moč (nad Člom); namreč dokler se ta gleda z njenimi očmi, se tudi sam v svoji DušNoti kaznuje - muči, trpi -, ker se zagleda v očeh Gosa kot GhKdrža. KlasRLH v Radobliski ateizma odpravi fikcijo-fantazmo (boga), s tem pogled Čla nase z gledišča Sža, ki je bog. ČI začne presojati sam sebe.

To se dovrši v fazi PMLD (PMge); najprej izgublja DušNoto, postaja le Psk in masa, igra (IVJ) in Užtelo, katerega namen ni več, kot je bil v FKci, Trp, ampak ravno nasprotno: MakUž. Ta vidik - to stanje - ne pelje nikamor, razen v vseobčo promiskviteto, ki je vseobča PsDžV, vsak se z vsakim pari, da bi čim bolj (telesno, karnizem) užival; a obenem z vsakomer tekmuje za več Užev v SekHedu in (ob)lasti. To je bistvo DaKpltrga. Tak ČI je vsaj razrešen Temfikcije, da ga je ustvaril bog, da je bogu dolžan pokornost itn. Zdaj je prisiljen iskati drugo pot.

Sam konstruiram to drugo pot kot Is Dti. Dg je LdDr: da je ČI Dr za Dra Dr. Ne tujec-Sž, ne jaz-Av, ampak Dr. Napačne so vse tri stopnje na THM-krogu: Ožld kot AgrčKzld, Dč kot EDč, Dv kot IVJ-Avz. V Pot Dti je mogoče s točke Dč hipermodela, kjer se Dč ne RR v EDč (skoz MimDč in PrepDč), ampak skoz RazcDč v ARFDč. Glej MSk **RazcČI** (v **SNarpor**).

VI. PRIMERJAVE B

(ob Linhartovih **Županova Micka** in **Matiček se ženi**,
Jeranovi poeziji, Romualdovem **Škofjeloškem pasijonu**,
Devovem **Belinu**)

Logično je, da se torej po nastopu Angela z mečem (Mihaela ali Gabrijela, glej **GiM**) pojavi na odru najprej Hudič. V Realzu to ni potrebno; v HMgi se pojavi najprej ES Čl. Tako je v **MicMatu**. V Prvem nastopu Prvega akta **Micke** spregovorita - sta na odru - najprej njen oča Jaka in sama Micka. Pogovarjata se neposredno kot dve PO; ni več nagovora višjih - nebeščanskih ali peklenskih - sil na Čla, kot v **ŠkofPasu**. Spregovori Jaka: »Lubezniva Micka, povej mi vunder, zakaj Anžeta nočeš?« Lin ve, da je začetek vsega Dia, celo polemika, spor, reševanje iz kaosa; to je humanizacija (Humza) v HMgi. Problem, ki je nastal - vsak nastali problem, tudi največje -, bo rešil Čl sam v IpK ali v kakršnem koli razmerju med ljudmi; to razmerje ostaja veljavno kot edino pristno tudi tedaj, če spor ni rešen; mnogo sporov se vleče kar naprej, vsi so posledica izhodišča, ki ga ima IdČl, AgrEkzld oz. sámó Ž. Ž je sprotno reševanje sporov, tudi nesporazumov, s pogovori, z dogovori, a tudi z vojno, ki začasno reši, na daljši rok pa spore obnovi. (Kot 1945 zmaga Ptje nad KC; KC hoče leta 2005 zmagati nad Ptjo oz. vsemi, ki niso ona, ki ji ne služijo, se ji ne pokoravajo, so zato krivi-zli, dediči Ptje-Hudiča, kontinuiteta Zla, tj. neposlušnih.)

Tudi v poteku-dogajanju **Micke** se godi razreševanje spora, tokrat spora med Micko na eni in Anžetom-Jako na drugi strani. Spor se (v okviru optimističnega PrMeša, NKNMeša, KlasHMge) Poz razreši, Micka in Anže se vzameta, Jaka je zadovoljen. Je pa v drami še nekaj sporov, ki pa se ne razrešijo ugodno. Navidezna začetna Hara med Tulp(enheim)om in Micko se RR v spor, v katerem potegne Tulp krajši konec; nabunkan je, napoden, razkrinkan, neuspešen. Analogno se v škodo Tulpa razreši tudi spor med njim in bogato Šternfeldovko, vdovo, kateri je obljubil zakon; Tulp se obriše pod nosom za pričakovane denarce. Spor med Km (+ Meš) in Pl se razreši začasno, ker pač zmagata KmMeš, MicAnže in Šternfeldovka; a dokončno ta spor še ni rešen. Rešuje se prav v letu uprizoritve **Micke**, 1789, v Franciji, z LRevo, a ni rešen še več kot Stol. V Rusiji ga reši KomLR 1917, v Nemčiji LD šele 1945; enako v Slji.

Da 1789 še ni rešen, dokazuje **LinMat**. V njem si sicer **SMeš** pridobi nove Pice in del (ob)lasti, baron jo mora prepustiti Matu, a baron še zmerom vlada, sistem je vsaj pravno še zmerom FD. Močnejši bo padec Pla 1848; posledica tega padca je ČD, so drame od **SljaOž** do **fRSama**, od **LjDa** do **Svojih**. A še 1941 traja: cerkveni vodja Rožman je še knezoškof, knez je najvišji Pl. Šele v **PMUdbi** se pojavi Pl le še kot parodija. Tip, da je najbolj lumčlan DaSskupščine Jelinčič edini med člani Pl; tudi terja, da se ga tako naslavlja oz. piše njegov priimek s tem dodatkom. (Kaj vse je lahko Pl: Pl-azilec, Pl-ajščar, tj. razbojnik, Pl-junek ...) Komedijski z ulice, recimo Roza Rozman, se znižuje na raven dna, a je to dno skladno s sabo; medtem ko je v liku Pl Jelića vzdignjeno med odrski dekor-kulise. **RMg** je lud.

Roza Rozman je napisal izvrstno Kodo **Tartif** kot Krito Slje po 91, tudi Linov (Metastazisov) **Pusti otok** je prenesel v Dasvet, analiziral ga bom; Jelčič pa je namesto Hera, ki tvega lastno Ž, ko uporablja strelno orožje, postal le tatropar-vlomilec, ki se skuša polastiti dragocenega starega orožja (Šternfeldovka ima velikansko zbirko starin, zlato kahlo Karn vojvode, Titove hemeroide, **Napoleonov samovar**), da bi ga ali prodal in se s tem gmotno okoristil, ali pa ga hranil doma kot ukradeno reč, ki pa v pogledu nanjo - v zavesti, da je njegova - neznansko uživa, kot Drenovec v **Sarju**. Roza je brez vsega, Jelinčič bi imel rad vse, kot nekoč cesar in/ali papež: tron in oltar. Pa ima le govore v bordelu nižje kakovosti, kar je DaSparlament.

Jaki odgovarja Micka, ne sodita mu bog oz. angel z mečem; Micka: »Oča, povejte meni, zakaj vi kislju vinu radi ne pijete?« Tulp se je Micki predstavil kot sladko vince, kot šampanjec, Anžeta gleda Micka kot kislico, kot samorodnico. Micka je zamenjala PraVrte, kakršne so za Jako in Lina, s ponarejenimi. Jaka opisuje Anžetovo premoženje, pridobljeno z lastnimi rokami: »Ali nima lepo hišo, lepe njive?« Tudi korenjak je: »Ali ni on en lepi, zali fant?« Za Micko ne; Tulp ji ponuja mnogo večje bogastvo, Ž v blišču in slavi; žal Micka ne ve, da je to bogastvo le v besedah, le retorično, torej izmišljeno, laž, prevara. Micka vonja Tulpove dišave, parfum, medtem ko ji Anže zaudarja po Km gnoju. Lin je prepričan, da je mogoč napredek le po poti marljivega gojenja zemlje, fiziokratizem, in spretnega trgovanja, merkantilizem; v **MicMatu** zagovarja-uprizarja obe v tistem času vodilni Ideoli, v duhu Zoisa in Vodnika, trojke ZVL.

Analogno se začne **Mat**. Mat šteje-računa, v svoj prid, a korist zasluži, ker ga Nežka ljubi in ker je sam marljiv-uspešen, čeprav tudi zvit. Mat meri sobo, ki bo njuna zakonska spalnica, meri posteljo, na kateri bosta spala: »Devetnajst čevljev je dolgost, širokost pak šestindvajset.« Mat cika s tem tudi na to, da se njuni SekUži ne bodo morali omejevati na ozko prično, valjala se bosta po prostranem špampetu, prosta ovir, ki jih daje Seku KC. Z Nežko oba načrtujeta njuno Prihzakonsko Ž. Nežka je enako spogledljiva kot Micka; hoče biti lepa in privlačna, le da že temelji na slabih izkustvih Micke, ki se je dala za nos voditi goljufu, Tulpu. Nežka gre bolj na gvišno, a je tudi Mat Dgčen od precej zarobljenega Anžeta Hudobe. Mat je že gartnar, spozna se na rožice, postaja skrbnik graščine in baronovega premoženja. Še malo in baron bo vse zapravil, kot Mülenstein **Na ogledih**, grad bo od njega kupil Mat. Anžetova naloga je ohraniti Slov kot trdno Kmzemljo, Matova, da jo širi v trg in mesto, od poljedeljstva k trgovini in kmalu k industriji, Fidelis Trpinc in mati Andreja Smoleta se že rojevata, ko nastaja **Mat**. Serče je 1840, **Varh**, sicer že lastnik

trgovine, a zadržan. Srebrin pa je 2 desetletji kasneje, **LjDa**, že samozavesten (vele)trgovec, agresiven, uspešen, okoriščajoč se na vse strani.

Nežka: »Poglej, Matiček, moj slamnek; toku bo lepši stal, kajne?« Začne in nadaljuje se med njima €rS pogovor z namigovanji na bodoče - pričakovane - Uže. V zvezi z mestom, kjer naj bi stala Nežkina postelja, pride med zaročencema do nesoglasja, ki pa izvira iz ocene, kje naj bi bila Nežka bolj zavarovana pred Baronom. Nesoglasje se reši, Baron je nazadnje osramočen, zapeljuje lastno ženo, v zaslepljenem prepričanju, da gre za Nežko. Vse se mora dobro končati, SKmMeš je na začetku svoje poti in je Pozdejavnik v Dbi.

Tako misli tudi vladajoča SIZ po 1990-91. Ne misli pa tako SD tistega časa. V Kritogledalu RMge, ki vsebuje tudi momente HMge (DbKrite), je SMEš konec 2. tisočletja in v začetku 21-Stola Neg, ničvredna, prazna, plehka, zgolj Seku in trganju-pehanju za (ob)last posvečena plast Dbe, ponesrečen Razr. Prepiri-spori med tekmeči na trgu se ne nehajo; niso rešljivi, ker so se čustva PM-Mešev RR v nenasitno pogoltnost-pohlep. Promiskviteta se RR v vsesplošno DžV na način tekme, ki pa ne teče po fair play pravilih; teče divje, brez €tnadzora, brez €tzadržkov, ki sta jih **MicMat** vendarle še imela, čeprav nista drami vzornega moralizma. Moralizem se uveljavi šele z **Varhom** in KosCestnikovo **Strastjo in krepostjo**, v 60-letih 19-Stola.

Za **St pismo** niti ni glavni greh Sek; Sek kot greh izhaja iz prejšnjega greha, ki pa je osnoven: iz greha nepokorščine Katbogu. (Ne kateremu koli bogu; znotraj KCe le Katbogu, znotraj OrtCe le Ortbogu itn.) Če je Čl pokoren bogu, ni problemov; stori pač, kar mu bog ukaže. Če mu ukaže: izživljaj se kot Sekbitje, mora to storiti; mislim na tim. tempeljsko prostitucijo v določenih Rlgah. KC je usmerjena zoper Sek; zato je zanjo ena prvih Čl krivd v tem, če se prepuščajo SekUžem zunaj dovoljenih - celo zapovedanih - okvirov, zunaj zakona med zakoncema, ali če opravljata svoje zakonske dolžnosti ekscesivno, z Užem, ki ne služi zgolj reprodukciji krvi-Dn-otrok. Zanimivo je, da je Romuald v tej točki še nemalo baročen, strpnejši do Sekpojava, kot poldrugo Stol kasneje Jeran oz. med obema točkama janzenisti. Kako misli o Seku Jeran - do Jegliča in Tomca -, najlepše razberemo iz njegovih pesmi, ki jih je objavljial v svojem mesečniku Zgodnja Danica.

Jeranova Pzja je €tfija. Jeran si je prizadeval zmanjšati pomen Preša, bil zoper proslave v njegovo čast-spomin, odsvetoval Posn tega Peka. »Kdor poje lirske pesmi o ljubezni, je mesenež«; to je Jeranov izraz. »In gori v dveh ognjih«; tako ga povzema Glas(er). V Danici piše Jeran 1869, natančno v času Nasta **Vojmira**, o zadevi pod naslovom **Umazani pisatelj v peklju**; lik hudiča ga veže z Romualdom. Napiše kar 20 obsežnih kitic. Poetu, ki ne služi Katbogu, Satan pove, kar mu gre: *Kar je dobro, lepo res,/ črtil si kot černi bes,* tako ocenjujeta KC in Jeran Preša, kaj šele Lina!, *zoper cerkev serd ognjeni,/ stregele le edino meni./ Takim ne odpro nebes,/ tiček moj, le pojdi les.* Les pomeni le sem, k meni, v pekel.

Govori Preš, tudi trojka ZVL: *Zdaj mi stavijo spomine/ in pleto na grob mi vence/ hvalijo mi pesmi, čine;/ mene pa peklenske sence/ strašijo v ti grozni ječi,/ nad vse misli muke veči/ tarejo me vekomaj.* Ne **Prešeren v €liziju**, kamor ga je postavil Stritar, ne Preš v Panteonu Slova, Kule in UHe, na kar je pristala SDb-SIZ od Stritovega **Uvoda v PrešPzje** 1866, ampak Preš v peklju, v Vemukah, za zmerom preklet. Jeran je svetoval svojim sodelavcem-učencem, naj pišejo VerKatPzjo; Umtku je dal kar navodilo, »kako se ima to delo izvršiti«,

dal mu je motiv in nasvete glede izvedbe **Abune Solimana**, 1869, to je epa-slavospeva misijonarju Knobleharju. Ta je primeren predmet opevanja Pekov, ne klafanje in kurbarija, ki jo je zanesel v SPzjo Preš, ob Knoblu, in so ga mnogi, najprej Jenko, Posn. Samoumevno je, da je bil prav Jeran, ki je Bilca preusmeril od slavljenja SKule kot Razsva, **SljaOž**, 61, k slavljenju Krš mučenic-Snic, k **Tarbi**, 68.

Hudič nagovori v **ŠkofPasu** oba grešnika; nastopita, ko sta že grešnika. *Ah Adam, ah Eva, koku douqu sta ta vesele uživala.* Za KC je veselje bivanje v RaPi, kakor ga podaja tudi Milton, čeprav je protestant, puritanec; za RLH je veselje čisto Dgč. Ni naključje, da naslovi Lin svojo drugo dramo kot **Ta veseli dan**, ta dan pa je: ali oz. da **Matiček se ženi**. Za **St pismo** je vesel - idealen - odnos med Adam in Evo le do tedaj, ko še ne odkrijeta svojih Sekteles in Užev v Seku; ko sta še NeČi, delana po božji podobi. Ko pa grešita - se izneverita bogu, mu odpovesta pokorščino -, odkrijeta svoji telesi kot Seknasladi, kot območji za brezkrayne SekUže. Takšna sta obremenjena z GhKo. Takšna postaneta žalostna, kot je žalosten Hudič; Pregelj ga je imenoval Žalostni.

Tudi RMg kaže, da je Čl veselje v PMLD forsirano, histerično, ne Pri; da je PMČl dejansko nenehoma žalosten, na poti v OIS. To tezo potrjuje tako rekoč vsa RMg. Na njenem začetku je Rudolf še nekako užival v destituciji Vrt; danes noben Sdramatik ne uživa več v tem, saj so vse Vrte do kraja razvrednotene. Ostane le še delanje zla bližnjemu (Dru), Už v tem, obenem pa žalost-obup zaradi takšnega početja, OIS, glej **BrišKriž**. Zgodbo o Notpropadu Heda v Seku dramatizira Dine v **Igri za igro**.

Vse Dgč je bilo pred 200 leti. Tedaj se je SNKNM šele izvijalo iz spon Katturobnosti, s katero je KC ovila TS in ljudi. Glavna figura **ŠkofPasa** je S, **Drab**(osnjavega)**Pasa** Križani JKr, ki zbuja zavest žalosti in nesreče. Čl mora potoniti v žalosti, uči KC, če se ne preda ves njej; le ona mu lahko nadomesti žalost z veseljem, a to je le veselje do vere v nebesa. (KC sili Čla v žalost, potem se mu pa ponuja kot edina, ki mu lahko žalost odvzame.) Na TSu je veselja malo oz. kolikor je odgovor na stvar TSa, je to veselje lažno. Če bi se MatNežka veselila poroke kot uvoda v porajanje novih Kanov - malih Kančkov - oz. tega, da jima bodo popustile Sekstrasti, saj jih bosta smela zadovoljevati na legitimen način v posvečeni zakonski postelji, bi bilo v redu, **MicMat** bi bili - za Jerana, za KC - primerni drami, Lina bi se smelo slaviti. A Lin v **MicMatu** ni zastopal stališče KCe. Nasprotno: MatNežka - a že Anže-Micka - se povezujeta in bosta uživala v ErS razmerju neodvisno od KCe, te v teh dveh dramah ni, Linu - RLH VISu - ni potrebna. KC ve, kaj se bo zgodilo: NKNM se bo RR v HedMeš, **Školjka**, v OIS, **Sfinga**. Nato se bo oglasil Hudič, Ptja, Can z **Blagrom**; prišlo bo do SV med KC in Ptjo, NOBD-SPED. O tem govori tudi SD, o tem pišem v **RSD**. A iščem drug izhod: v Isu Dti, na osnovi **SAnte**, **Brez sveče**, **Samoroga**. Šele iščem, tipam; še zelo tavam. Tudi omenjene drame še niso vzorne za »pojavljanje« Dti; kažejo pa njeno Nast, postopno oblikovanje sredi Inf-kaosa in SSL. Morem - se da - kaj več storiti? Več že, a to je napačna pot. Storiti je treba kaj drugega! A tudi izraz »storiti« ne ustreza, preblizu je IdČlu kot AgrČkzbitju. Noben izraz ni dober. Molčati pa je še slabše. Zgolj »čutiti« je premalo. Nahajati se - Is - nekje vmes med vsemi temi izrazi. Na nič opt, le na vero v najmanjšo verjetnost.

Hudič (**ŠkofPas**): *Koku hitro sta gnado inu nadolžnost vašo zafrackala.* TemVrti sta milost in NeČi. **MicMat** milosti sploh ne potrebuje. RLH Čl si mora znati sam izposlovati uspeh, v razmerju z ostalimi ljudmi, na trgu, v službah, z jezikom itn. Kolikor je odvisen od milosti Gosa, je to le Neg, le znak despotske Dbe. Mat je selfmade man, v tem še bolj izrazit-razvit kot Nežka in pozitivci iz **Micke**. Tu nadaljuje Ogrinec v **LjDa**; tudi dr. Mirko Snaj je selfmade man. Tudi njegova izvoljenka Marica je vse bliže EifA modelu-vzoru. Enako kot Manica v **Vicah** itn. Se pa kmalu ta vidik že spodbije. Mar res že v **Pavlini** in **Županu**, okrog 1870? Ne šele v **VošVidi** in **Školjki**, kjer pokaže EifA svojo Neg plat: izpraznjenost eksistence; glej Pepinin lik, ki se znajde pred Smom. Na liniji **Školjke** je nato **Sfinga**, Katka Poljakova.

Ste otli Boqu glih inu enaka biti, ŠkofPas; to je smrtni greh, dejansko je edino ta Čl težnja s strani KČe Absprepovedana. Ker je bog=KC, sledi iz tega, da mora biti Čl podrejen KČi itn. *Za tega vola ste mogli v moje roke priti.* Kdor ne uboga KČe, pade v roke hudiča, kar pomeni (nujno je), da ga KC in po nji zunajcerkvena oblast kaznujeta, mučita, preganjata itn., v samo Ve(čnost). Hudič izvaja v tem bogovo voljo-nalogo. Hudič počne, kar mu bog določi; ker je njegova volja Abs, se mu je tudi uprl po volji boga, čeprav tega KC ne izrazi eksplicite; a Dgč biti ne more. Kat bog potrebuje nasprotnika, da lahko razglasi KC sebe za AbsPradržo; da ji je dovoljeno - zapovedano - nasprotnika likvidirati. Od KČe prevzame isti model Ptja; nasledek je PVD, **Črna maša**.

Jest sem vam po tem dobrim to hudo obudu,/ koker ena kača veliko srečo oblubu. Hudič je podpihovalec želj, bog je nosivec zapovedi-prepovedi oz. Zakona. Kaj je mir? Želja, ne Zakon. Mir bo dosežen v nebesih, ne na TSu. Kdor si ga tu želi - bog pravi: prinašam vam meč, ne mir! -, sledi svoji želji in s tem hudiču. *Skuzi le-to pak je vsa nesreča čez vas stopila/ le-ta je vas k mojim sužnim sturila.* Dilema je le: ali biti hlapec bogu ali Hudiču. Hlapec v vsakem primeru. Ali se Čl predaja željam ali uboga zakon. V PMLD so povsem prevladale želje, v FKČ zapovedi-prepovedi, v KlasLDbi Etdolžnosti, pravne obveze, medČl odgovornosti. PMLD je propad KlasDbe. **Briškriž** je Resa Kristanove **Zvestobe**, Govekarjeve **Grče**.

Hudiču odgovarja prva Eva, ona je vse bolj kriva od Ada. *Ah, koku poznu sem jest spoznala,/ de skuzi jabuku bom jest sebe zapelala!* Jabolko je le ZnaSi za Kačo-Zapla, za Nast greha, za nepokornost bogu. Ker znotraj DgVISA Hudiča ni (in ne boga), ostane le možnost, da zapelje Čla soČl ali se zapelje Čl sam. SD obravnava obe Rci-možnosti. V **Love** zapeljuje lord Herington, Jenny je NeČi žrtev. V **Školjki** je Pepina zapeljana od moških, tudi od Maksa, a ne vzdrži svoje Etdrže; iz žrtve se RR tudi v samozapeljano. Liki Komstov v SPED so predvsem samoZaplo (samozapeljevanje); Cila v **Razvalu**, Gad v **Mladosti**, Fedin v **Svitanju**. Komsti so sami na sebi hudiči, zapeljujejo neprevidne, ki so najprej celo NeČi, kot Matjaž v **Mladosti**, tudi Žane in Andrej v **Razvalu**, predvsem Mato v **Člku (ki je umoril Boga)**. Ti imajo možnost odrešenja, če se spreobrnejo, tj. pokorijo KČi, vrnejo pod njeno streho. Sami Komsti, Gad, Cila (z gledišča KČe tudi Tomš, glej **Tomša** in razlago Tomša v očeh Kurata in škofa), te možnosti nimajo. KC jim jo ponuja, a jo odklonijo, tako so zakrknjeni. Kot de Soto v **KrŠp**, Rdeča zver v **Vstu**, Rdeča komisarka v **Napadu**. Rdeča zver je ime hudiča. Naloga KČe je, da negotove, premalo Etdmočne, premalo Vertrdne opozarja na nevarnost delovanja Hudiča (Libcev, Ptje), a tudi

že zapeljane - tudi morivce - vrača h Katbogu. Delovanje KČe je trajen boj - SV - - za duše. Tega v **Vojmiru** ni, pač pa v **Tarbi**. Perzijski car najprej preganja Kane, tudi Tarbo vrže v ječo, nato se spreobrne oz. dopusti KČi, da spet pride iz podtalja v JavDbo.

Eva: *Koku prevzetno sem jest ota k eni bogini biti/ jenu sama sebe glih bogu storiti.* Tu se na problem naveže **Belin**. V **Bel(in)u** nastopajo Nimfe, »teh bogov gospodične«, ki jih imamo lahko za boginje. Prabogovi so še višji od njih, a tudi one so duhovi, angeli, tj. bogovi PMge. Je želela biti Eva kot one? Dev je Razsvideolog, Nimfe ga ne motijo, nasprotno, ima jih za povsem Pozlike (osebe?). Dejanski boj se godi med Belinom, ki je sonce, in Burjo, ki je »ta hude vetr«. Sonce je Pogbog, v **Belu** najvišji bog. Dev ga ne kritizira s stališča KČe; Dev se je tako rekoč že povsem odmaknil od FKČe-KMge, kakršna je v **ŠkofPasu** in spet v **DrabPasu**, 1811, in **Tarbi** (ali **Abuni Solimanu**). Naloga Lite za Deva ni prepričevanje negotovih, naj bodo zvesti Katbogu, ampak prikaz, kako skuša Hudič pregnati-Unič nimfe-boginje, ki so Prabitja.

To poskuša tudi HMg, glej **FRSama**, kjer preganja Hudič - Obri-Pesoglavci - PraSlce; v **CarLazu** preganja-pobija Hudič kot MustTurek PraSlave. V **LjDa** skuša - znotraj NKNMeša že bolj civilizirani - Hudič, veletrgovec Vrednjak, pridobiti za svojo ženo Marico, katera ga ne ljubi, Marica mara le Mirka Snoja. Boj med dobrim in zlim obstaja, ne le v NdRLHu, ampak že v EtRLHu, EtHumu. Vendar Etdrža Čla ni v uboganju boga-KČe, ampak v ravnanju po Pervesti, ki je Pozsredišče Čla kot SAPOe, tudi v skladu z njegovim Narom, MirMara (Mirko-Marica) v skladu s Slovom, s Čito, v kateri se propagira Slov. NKNM povezuje kot izvirno Pozosnovo Nar in Pervest; Nar je Kld, Pervest nekaj vmes med Pldo in Dto, ki je onkraj IdMa, a še ni tematizirana; omenjena razpoka med Ido in Dt ni še niti zavestno opažena. Jaz jo kot Dgfnln post festum predpostavljam.

V **Belu** nastopa le 5 figur; poleg boga in hudiča, Belina in Burje, tudi 3 »sestrice«, Ceres - Sejvina, Flora - Rožnecvitarca, Pomona - Sadjarka. Bistveno pa je, kaj pravi Dev v uvodu v opereto, v »Zapopadku«, ki je tudi sklep ali sežetok: »Belin (sonce), ena senca dobruiljivih oblastnikov, bode za svoje lubeznivosti inu krotkoste volo od Rodarjev za boga gori vzeti.« Antična Grčija je s stališča Deva HumDb, ki si izmišlja ali ustvarja - imaginira in konstruira - bogove, kakor so ji povšeči ali v korist. Sonce nima lastne ĆiA, ampak obstaja kot bog po volji prebivalcev Rodosa. Na mestu zaščitnikov DbDže - mesta, polisa, Rodosa - je zdaj ta ali oni bog, kakor odločijo prebivalci. Zato je mogoče, da za čast vrhovnega boga neke Dbe kandidira tudi kak drug bog, v **Belu** Burja, ki jo imata Dev in Nimfe za zlega boga; K-da izhaja iz ZD (iz **Potohodca**). Dev: »Za le-to čast se« ob Belinu »Burja (vetr), teh neusmiljenih gospodarjev senca, zastojn muja.«

Če so dobruiljivi oblastniki tako Rodošani kot Pozbogovi, torej imajo dvojno funkcijo, so v pravkar navedenem stavku zli bogovi enoumni; in ob tem, da so bogovi, tudi niso Rodošani; ali pa so zli ljudje med Rodošani, tisti, ki hočejo svoji Dbi zlo; takih je v vsaki Dbi veliko. Tak je Herington v **Love**, Vedež-Mag Pogvere v **Tarbi**, Izd lastnega Nara Tugo v **JTugu**. Bogovi in ljudje si delijo oblast, ljudje volijo bogove, bogovi postajajo ZnaSi za sile, ki vladajo nad ljudmi oz. ki jih ljudje ne znajo razložiti Dgč kot bogove-hudiče. Zapopadek se konča: »On« - Burja - »bo zavržen ter is špotam za svoje hudobnoste volo iz rudarskeh otočec stiran.« Teza drame je, da zmaga Dobro, dobri bog (Bel); Hudič je poražen, zavržen.

Tudi v **ŠkofPasu**, vendar ne da miru, kar naprej se vmešuje in hoče premagati Katboga, zasesti njegovo mesto. Tako dolgo bo hudič imel - bo bog hotel, da ima - veliko moč nad ljudmi, dokler bo obstajal TS; S je namreč hčerka Satana, njen sin pa je Greh. Vsaj tako trdi Milton v **Izgraju**; brez težav prenesemo to alegorijo-metaforo v Kat. V **Belu** bo torej zmagal Pozbog; dogajanje **Bela** je začetna RaPa. Nato se zgodi vmešanje Hudiča, nato vrnitev začetne RaPe. Ta vidik je ustrojen po modelu **St pisma**, vendar po svoje RR. Eni momenti se skladajo s **St pismom**, drugi so vnos RLH. Sam RLH VIS vsebuje nemalo elementov iz **Biblije**, HMg iz KMge. Vse se prepleta.

Zdaj je priložnost, da v primerjavo vključimo tudi **Bela**, predvsem glede RaPe in posledično glede teme vojna in mir.

VII. PRIMERJAVE C

(ob Devovem **Belinu**, Romualdovem **Škofjeloškem pasijonu**)

Začetek drame je opereten, a to je forma; po PSti gre za RaPo. »Rezgledarna postave pred oči rodarske otočece, iz morjam obdane. Na sredi otočec stoji ta lepe previsoke sončne stebr.« To je ZnaSi za Bela. Bel je središče RaPe. »Gospodične se po morju semtertje cizajo.« Prepeljavajo. Pod naslovom »Te prepevne preže« se zgodi »l. nastop« kot: »Nimfe v barki pojo.« Pojejo v RaPi **Vojmira**, **Valuka** itn. Petje je znamenje sreče, zadovoljnosti, Estpopolnosti-zadošččnosti, prav za prav izpolnjenosti, dopolnjenosti. »Aria«: *Vozimo, sestrice,/ vozimo srčnu,/ gibajmo ročice,/ veslajmo ročnu!* Už v Esttelesnem gibanju. Ob tem ko veslajo, opazujejo okolje in se blagrujejo: *O, glejmo, sestrice,/ valovi bejže./ Kipe že gorice,/ nakviku svite./ Gojzdiči, borstiči/ sami sem lejte./ Nam jevke šupeče,/ nam smreke bodeče/ nasproti hite.* Natančno kot v **Vojmiru** ali kot opisuje vrt Eden Milton. *Veséle! Želele/ ker me smo toku./ Belina objele/ zdej bomo sladku.* Poudarek v **Belu** je še bolj EstHed kot v **Vojmiru**; trdoresni **ŠkofPas** ne mara niti tega EstHeda, kaj šele Karn(istični)Hed! Romuald je zoper želje, iz katerih nastaja poželjivost, Dev ne: *ter bomo imele,/ kar me smo želele,/ Belina za lon.* Lon-nagrada za to, da veslajo Belu naproti. **Bel** je bližji Offenbachovim **Renskim nimfam** ali Gregorčevim **Melodijam srca** kot **ŠkofPasu**.

Ko priveslajo do obale, nesejo darove Belu. Ta jim je naklonjen, rad ima čaščenje. V Recitativni: *Glej, koku/ lubeznivu on nam muze se.* Darovi so sprejeti, ne kot v **Bibliji**, kjer jih bog Kajnu odkloni. Nimfe so bliže Abelu, čeprav je preprečeno, da bi Burja nimfe pobil, kot Kajn Abela. V **Belu** se skladata začetek in konec: praRaPa in znova obstoječi - vrnjeni - Eden (praKom in PrihKom za MrkPtjo, tudi za NOBD). Začetek: *Že tu so limbarji beli,/ tu so škrлата veseli,* veselje je v prosti Nvi, ne v pokornosti bogu, *žarji dušech vrtnic./ Ti lubezni so, uni teh dvid/ nadolžnosti spomin.* NeČi device so tudi v **Vojmiru**. V obeh dramah-operetah je sreča v ErS vidiku; v **ŠkofPasu** nikakor.

Nimfe pojejo naprej v istem slogu-duhu; blagrujejo *fijolce, brkončece, sadovje, klasovje, vršiče, grozdice.* Darovanje bogu se obnovi v **Valuku**. Darovanje je Pogobred, h kateremu se vrača Slc (za Slce gre, čeprav Dev tega ne poudarja, a piše v Slščini- krajnščini, ne v nemščini!) po tisočletju; z njim ukinja **BSe**, njihovo PSt-sporočilo: DušNoto kot prostor za GhKo in nato za molitev po odrešenju, za pokoro in odpuščanje. Vsega tega v **Belu** ni. Ni

mogoče postaviti na začetek HMg SD Zge **MicMata**, ne glede na njuno €S izdelanost dramaturgiranega sveta, ne glede na njun Realz. **Bel** je bil napisan skoraj desetletje pred **Micko**, 1780.

Ko je kadilo zažgano in so Nimfe srečne (*O Belin, le te lubiti,/ lublene od tebe biti/ nam je lubše ked zlatu./ K tebi bo srce veselu/ tudi še naprej gorelu,/ tebi večnu bo svetu*), pa se zgodi, kar se je, ko sta v **Bibliji** Ad€va prekršila božjo zapoved; ko pridejo na oder v **Vojmiru** vojaki z Vojkraljem na čelu; o tem bom še govoril, ko se bom vrnil k €S analizi **Vojmira**. Vnaprej naj povem, kako se prelom z RaPo dogaja v **Belu**. Najprej ga napove »vreme«: *Al oh, oh, sestrice!/ Kaj z ene temnice/ nakvišku kipe!/ Glej, koku vale/ se sem od polnoči*, iz temin, tako rekoč iz pekla, *k nam;/ us dan ugasujejo nam*. Je kot v Anonimusovi **Veliki sodbi** (SPED). Ko se zgodi zločin, se bliska, grmi, je kot na Sodni dan. *Glej, kok blisk nakrižem frfra./ Čuj, že grom sem strašnu drdra*. Ko »grmi«, se Nimfe ustrašijo, so deklice: *Oh, oh, bejžimo, bejžimo! (Vetr začne pihati.)/ Burja, oh, Burja srdit/ začel je že drevje vrtit*. Burja je Mo-spola; razumljivo, načelo Agr€kzIde. Ne gre za Zapl, ampak za nasilje. To je bliže **Vojmiru** kot **ŠkofPasu**. - **Bel**: pod €rS masko PsRlga, pod Rlgo €rS.

Burja zmerja: *Ste stekle! - Pezdivke!/ Ste stekle - crklivke*. Najbrž noče reči, da so kot stekli psi, le da so zbežale. Terja, da preidejo od čaščenja Sonca k čaščenju njega, Zime, Teme; Burja je tudi Rabolj iz **Valuka** in **Džmi**. *Al tu se more zgoditi,/ še dans se mora kaditi/ meni oltar/ ter se na njemu smoditi/ en dar*. Darovati pomeni prizna(va)ti tistega, ki se mu daruje, za Gosa-boga. Po izvirnem grehu ljudje darujejo Hudiču, ne Prabogu. Tako terja PoV tudi Ptja s svojimi Vodji na čelu, Titom in KaKijem. Terja nenehen ritual priznavanja novih oblastnikov. Jaz še v začetku 80-let nisem mogel kandidirati za mesto UProfa (za dramaturgijo), ker mi Preds DSP Palček ni hotel izdati potrdila o moji MorPolprimernosti; nalašč je odlašal, kljub več mojim in Alinim intervencijam, tako da sem zamudil (bil prisiljen zamuditi) rok za oddajo prijave. To je delal Pav načrtno, hotel mi je škoditi. (KasO: Dar in Pav. Pred kratkim sem prebral, da je Pav v svoji novi Pekzbirki - sonetni venec, Klasforma je posvečena institucionalizacija sebe in vsega - »odkril« vrnjeni dar! Prisegam, da o vrnjenem daru ne bom več pisal; kar vzame Pav v gofljo, vse osvinja. Sicer pa že nekaj časa vem: dar je Vrta iz PS in FD; odrekel sem se mu. Danes se zanj v nemajo sleparji!) Imel je v rokah škarje in platno, bil je zvest hlapec oblasti-Ptje, kar pa ga ni motilo, da ne bi konec 80-let, niti ne desetletje kasneje, a v povsem novih okoliščinah, ne prestopil na Ptji nasprotno stran, kot Slilnik, in menda na Kongresnem trgu z balkona, kot OtonŽup, prebral celo **Novo Majniško deklaracijo**. Kdor je to podpisal, jaz nisem, si je pridobil status MorPolprimernosti v novem sistemu. Hvalabogu je postal novi sistem LD in s tem ukinil institut MorPolprimernosti. (Ga DSD, odkar je na oblasti, znova uvaja? Nekateri znaki kažejo na to.)

Nimfe se vrnejo na sceno. Kako se odvija dogajanje **Bela** naprej, o tem kasneje, ob nastopu Vojkralja v **Vojmiru**.

Naj nadaljujem z navajanjem **ŠkofPasa** in Karjem k tem citatom - €va: *Skuzi katero - zaradi uživanja prepovedanega sadu - pak sem sama sebe v nadloge perpraula/ inu ves človeški rod s tem strupam tega greha zadala!* Razlika z **Vojmirom** je očitna. €va je imela Sv voljo, a jo je - s stališča Katboga - zlorabila, zato je sama kriva: Čl sam. Dgč v **Vojmiru**, kjer udari Vojkralj v RaPo odzunaj. NOBD upošteva oba vidika. Slci - Čl - so krivi za svojo nesrečo sami,

ker jim vlada domača Brža (prej PIK, glej **Zorana**); a enako je kriv Sž, ki napade Sljo od zunaj, Fzlti in NczNemci; v **Rojstvu** je predstavnik domače Brže Mirtič, domače KČe Žolc, Nemcev kot okupatorjev esesovec Harz. Zato je potreben s stališča Ptje dvojen boj: NOB zoper ItNemce, LR-RB zoper domačo Bržo in KC. Tisti Slci, ki ostajajo zvesti KČi in Brži, so si sami krivi za kazni, ki jih bo doletela s strani Ptje. Ptja je nova KC oz. novi bog, ki s PN kaznuje zle. Dolžen jih je kaznovati, ker je dolžen likvidirati hudiča. PVD je izvajanje takšne dolžnosti, torej izhaja iz Etvzroka. S stališča Ptje ni zločin, ampak vrhovno Dobro. Kot je bil s stališča Himmlerja vrhovno Dobro Holo nad Judi in s stališča KČe kulturocid nad antično Kulo, podrtje vseh PogStš, v 6-Stolu, ob tem pa likvidacije heretikov, albigencev, arijancev itn. Povsod ista logika. Tudi izgon Nemcev iz Slje 1945 je posledica iste PStē. Le da je tu Razr vidik kombiniran z Narvidikom.

Evi sekundira Ad(am): *Ah, de bi jest sam sebi skuzi jabuku biu škodo sturu/ ter nikar s tem strupam ta človeški rod pomuru.* Oba čutita Tem GhKo; tako nastaja v Člu DušNota; NDM. Če tega ne bi storil, *bi se meni tolkajn moje srce ne topilu!/ Ali dokler videm, da z mono vred vsem ludem se je to zgodilo,/ moram jest noč in dan žalvat inu milo jokat,/ dokler sem v tem jarmu tega hudiča, kir morem milu stokat.* Podložnost hudiču vnaša v ČlDušNoto žalost; zaradi te Temžalosti je Čl nesrečen, joče, stoče in žaluje. Enako kot v vojni, ko je predmet tujega nasilja (glej Ferda Kozaka **Ječe.**); ne pa, ko hoče vojno sam. V NOBD, ki je Pozvojna, so Prti srečni, če lahko padajo za Domovino in Ptjo, za Tita in Stalina; sami izzivajo vojno, ker jo imajo za edino - ali vsaj glavno - sredstvo ustvarjanja Nsveta in PrihKoma, nove Slje. Tega ni v **Vojmiru**, je pa v **ŠkofPasu** oz. v KMgi, kjer izpolni Čl svojo Verdolžnost-nalogo, če umre za Katboga; **Tarba**, tudi v SPED Stotnik, **Napad**. Žalost zaradi vojne se sproti RR v veselje nad tem, da je Čl zmožen žrtvovati - darovati - celo sam sebe, svoje Ž, da bi Posn(emal) boga-JKra na križu. (KasO: Tip, da se je Pav odločil za dar okrog 2005, ne pa okrog 1960, ko Zajc ugotavlja Čl nezmožnost vračanja daru, **OtR**; v **Sfanti** pa je podana celo Prizmožnost vrnjenega daru. Tedaj se je Pav zatekal v Hed samoSmil ErS.)

V PMLD je tak vidik nemogoč, nepredstavljen. Ne le zato, ker v nji ni boga, tega dejansko že v ČD ni; ampak ker obstaja le hudič. Žrtev ni le odveč, ampak je dokaz absurdnosti sveta, kar ne velja za ČD, za NKNM. Mirko Snój (**LjDa**) ne ve, zakaj naj bi se odpovedal Marici, če jo ljubi, če ljubi ona njega, če sta kompatibilna tudi glede na Nar; je volja njenega očeta, da mu Marice ne da, zapoved za Mirka? Tudi če misli na umik, ker da veliko na svojo čast in se ne da poniževati, mu stoji ob strani Konta, ki se ji reče sreča; kot v Vilharjevi drami **Kdor prej pride, ta prej melje** itn. To srečo imajo tudi panonski Slci v **FRSamu**, ne pa Srbi v **CarLazu**. In ne Slci v 8-Stolu, če jih gledamo s stališča RLHa; pač pa, če jih sodimo z gledišča KČe, **Džmi**. Siski neuspehi v 8-Stolu se kompenzirajo v njihovem uspehu 9. maja 1945, z zmago OF-Ptje. Z rojstvom v nevihti, rojstvom Nsveta, imenovanega tudi v Kristanovi postNOBD **Za nov svet!**

Ker je postal Čl kriv prav zato, ker ni ubogal boga, ker je menil, da si lahko sam kroji usodo, kot je prepričana ČD, glej tudi drame duhovnikov, recimo **Kteri bo?**, 1866, je edina možnost, ki mu preostane, če hoče priti na zeleno vejo, iz žalosti v veselje, da se skesa, pokori in spreobrne; poslanica **BSev** in **ŠkofPasa**. Tega se zave Adam že kmalu po storjenem grehu: *Ah, usmileni Boh,*

pridi ti meni k pomuči,/ de bodemo mi zupet perpelani k naši luči. To je sporočilo vsake KMg drame.

Spregovori »Drugi angel«; če je bil prvi Mihael, je drugi recimo Gabrijel: *Ah, ti revni inu nasrečni Adam,/ v kaj za ena nadloga si se zapelou sam!// V en srečni stan te je Bog postavu,* nič od tega v **Vojmiru**, niti ne v **Belu**, *ti si pak tega skuzi pregreho zapravo./ Si otu samimu Bogu glih biti;* to že vemo. Novo pa je: *inu ta zastopnost vseh reči zadobiti.* To stališče ne le FKCe, ampak tudi še DSKCe pa je Strno izključujoče se z RLHom. Bistvo RLHa je ravno v tem, da Čl Svno preučuje vse - vse! - predmete sveta, pravila, zakone, dejstva. V spoznavanju ni - ne sme biti - meje. KC se je dolgo trudila, da bi bila ta meja **St pismo**. Ravno zato, ker je to **Pismo** bogova beseda, ker je Sak. Dolgo je trajalo, da je Zn kot RLH VIS izločila **St pismo** ali recimo teorijo kreacionizma iz Znsfere. Jeran je še baziral na njem.

Treba pa je dodati: RLH ne odpravlja vseh mej le v spoznavanju, enako v eksperimentiranju. Tu pa zadene na Eto NKNMeša. Hum uči, da Čl ne sme storiti drugemu, česar noče, da stori drugi njemu; tako je učil že J. St. Mill sredi 19-Stola. Ncz te meje ni upošteval. Danes je v svetu močno gibanje za obdržanje Etmeril v eksperimentiranju, ne pa več v spoznavanju. Sam mislim, da tudi tu KC in EtHum ne bosta vzdržala fronte. Rešitev vidim ravno v AbsSv eksperimentiranju, ki naj upošteva Millov nasvet oz. Eto Huma, a v tem naj ravna z zvitostjo uma, kot je svetoval že Hegel. In tako se dela. Na mestu ljudi so eksperimentalna snov živali, namen Eks preučevanja živali pa je Čl, njegovo zdravje itn. Ne gre izključiti, da bo tudi ta Etovira odpadla, saj če je Ž=S, potem Prasmer ni v skrbi za zdravje Čla-Ža, ampak v Isu Dti, ki je onkraj obojega, Si in Ža. Ž je danes še največja Vrta, STH učita celo StŽ. Prej ko prej se bo razkrilo, da Ž samo na sebi ni vredno, le kot pogoj prehodu v Dt. Sámo Ž je AgrEkzld in vodi prek EDčev (vojn) v Avz. Tej točki - Avzu - se bližamo v PMLD.

Gibanje za ČlP je predvsem skrb za ohranitev in zvečanje Utinteresov in Užev. V PMLD nehuje biti Čl Člu cilj, nehuje se ldDr. Pica je nekaj povsem drugega od ldDr. Pice so pravni pojem, ne teološki; Pice so Eta, ki je iz KršČte zreducirana na DbEto oz. celo na Eto Pska kot atoma v masi. Tega Hanž in neoleca ne vidita, ne razumeta. SD nasprotno: to dobro razume, glej ne le **BrišKriž**, a ne najde rešitve, ker ne veruje v Dt; Dt ji sploh še ni dostopna kot tema. Tudi v tem je eden od vzrokov za Zamol **RSD**: ker se v **RSD** eksplicira Dt; Inki in Poži, PavZlci in JOGSŠKi pa za Dt niso razvili receptivnega aparata, percepcije. To so AgrEkzAvz (paradoks) frnikule.

Drugi angel nadaljuje - Adu: *Skuzi to si postou en sužen tega hudiča.* To pa je vprašanje. Prav Roma je odkrivala Dgč plat hudiča, Byron Satana, nato Marx, Nietzsche, Dali itn. Hudič je postal ZnaSi za to, da je Čl odpovedal hlapčevstvo Katbogu; da vse postavlja na svojo PerSvo. Vse 3 velike Rce-smeri KršRlge - Kat, Ort in Prot - se borijo zoper neomejeno spoznanje, s tem zoper tveganje in Svo; vse cenijo predvsem varnost in mir. Medtem ko je Sv sama v sebi nenehen boj za nove oblike eksistence, spoznanja. Sv in ustvarjalnost ne prihajata kar tako, iz zraka; zanju se je treba ne le potruditi, ampak ju izbojevati: Svo Nara v Raz NOB vojnah, tudi MV-II, Svo SAPOe v manj krvavem, a ne manj vztrajnem Radboju za Eia. Marx je govoril, da je zanj najvišja Vrta boj; to geslo sem že v Pers ponavljal za njim. Pri njem ostajam.

Le-to tebi zdaj očitnu toj greh priča,/ skuzi kateriga si ti zgubu toja nadolžnost inu ceu človeški rod si perpravu v to večno sužnost. Če gledamo neobremenjeno in z druge plati, uvidimo, da je šele po padcu, tj. šele od tedaj, ko je začel Čl Svno raziskovati svet (RazRese), postajal iz živali nekdo, ki more nazadnje začutiti-odkriti tudi UnBDra. Z GhKo, ki jo Ponot, dobi DušNoto, s tem prostor, kjer postajajo vse stvari-ideje vprašljive, torej primerne za Dia, tudi za polemiko, vsekakor za preučevanje. Dokler živi v vrtu Eden, je Čl povsem skladen z okoljem oz. Zakonom (bogom); to ni Čl, ampak žival, rastlina. Nima nobene psihe, kajti psiha je lahko le lastna, le ĆiA, ne pa odsev Zakona-boga. Šele z občutkom-zavestjo GhKe (nato pa pokore, kesa, poskusov popraviti zlo, ki se ga šele zdaj zaveda, s spreobračanjem) nastane Ćta Perkova, pride do možnosti Isa Boga, s tem do Isa Dti, ker je zame Bog le DrBog, ne pa ldbog-malik. Ljudje bi morali začeti slaviti AdĆvin padec v rajju oz. izgon iz raja kot šele prvi zares Prizačetek Čloštva, ki lahko prek lđČla vodi v bližino DrČla.

V tej zgodbi je odigral hudič osrednjo vlogo; ravno kot oponent bogu, kot kritik boga je omogočil distanco med Abs PnM-bitjo, ki je lđ, in Dto, ki nastaja onkraj RazcDčev. Morda pa je Nast ZnaSi za hudiča treba tako tolmačiti, in so razlage, ki jih daje Krš o hudiču, povsem napačne, kot tudi razlage o bogu Očetu. Morda prihaja šele skoz sina in Duha v možnost DtBog, Bog, ki najprej destruiru Očeta kot avtoritarni zakon ZunNve, zakon RR v lđDr, ki je NotNv-DušNota (na to sem mislil, ko sem govoril o NKČi), Duh pa je mesto za ARF-AK procesa spora-razhoda med Očetom-bitjo in Sinom-ničem (So, prepuščenostjo Si). Izgubiti NeČi ustroj bitja paradiza (RaPe) pomeni skoz Zapl in vojno preiti v možnost odkrivanja Dti, ne pa ostajanje v živalski formi Ža, v lđBu.

Zadnjo Angelovo izjavo je treba postaviti na glavo oz. jo razumeti tako, da sta AdĆva Člrod pripravila v začetek PraSve, ne pa v sužnost. Točneje: šele z ARF svojega početja sta se zavedala Sve in sužnosti. Oba pojma sta par. Sv je toliko boljša od sužnosti, kolikor je boljše Ž od Si, bit od nič. Če ni nič in le S, se ne da priti NejDam. Sv omogoča, da si Čl lahko zamisli (Sv imaginacije) in nato skuša uresničevati alternativni model bivanja: Tr kot Dt, ne Tr kot Trl!

Se je Umtkom ta razlaga, ki jo podajam, kdaj - vsaj nejasno - posvetila in so se tudi zato odmaknili od Tradrazumevanja **St pisma**, začeli spodbijati enoumnost-samoumevnost Izvirnega padca? Turk(uš) naredi na osnovi Deva Dgč razlago; **Bel** omogoči upoštevanje nasilja (ki je že v **Love**), **Vojmir** nasilje RR - radikalizira - v vojno, ki jo nato SDramatiki razlagajo na Raz načine, Svno. Turk jo ima za golo zlo, Levs in Jurč pa na osnovi fRemčevega **Sama** za dvojno: če je vojna za NSS, je Poz, če za tuj interes, Neg. Tako presojata **Tuga**. Oboževanje vojne se začne v novi dobi hkrati s prodorom Ncla. Medtem ko se KC temu upre in propagira le mir oz. vojno RR v delovanje DušNote za čim več vere, jo RR v Ćtupor nasilju, **Tarba**. Bilc kot Kan že v **SljiOž** slavi Kulo kot ustvarjalnost (v) miru, ne Narvojne, kot jo ob istem času zagovarja fRemec, a najbrž tudi Vilhar v **Danili**, vsekakor pa Penn v **Metulu**. Zagovarjajo Pravojno, ki se RR v SV; čas Nclvojn, ki doseže vrh v obeh **Tugih**. Brez AdĆvinega padca ne bi prišle na svet vojne, Slci bi ostali sužnji Rimljanov, že pokristjanjenih. Ko Oktavijan zmaga - tudi v DžV -, ko si je vse pokoril, kot naj bi si vse pokoril Katbog, se odloči za Milost do podrejenih, za Usm, Blagost, Milino; seveda za spravo pod njegovim MonTotvodstvom (od **Metula** do **Božje dekle**). Isto

skušajo narediti tim. Krškralji, Karel Veliki, Dušan Silni, v lokalnem obsegu tudi Alekl.Kara, glej Lahov **Na kraljev dan**.

Ta zemlja bo tebi trne inu koprive rodila/ ter bo Eva s tabo red ta nesreča občutila. Prehod od tega, da imata EvAdam (Čloštvo) v paradizu vse oz. nobenih potreb, s tem nobenih zahtev-želja (sta enovito PnM-bit), do nuje delati za obstoj, je najpomembnejši prehod-dejanje v Zgi Čloštva. Šele delo - ne pa nabiranje sadežev - odkrije v Člu možnost za razvoj njegovih ustvarjalnih sposobnosti. Proces se dogaja postopoma, od pastirja, ki pase ovce, lovca, ki strelja bizone, ribiča, ki lovi ribe, do izdelovalca prvih orodij, ki pa so tudi orožja, puščice za Ub, sekire za sekanje dreves in za Ub, kladiva za postavljanje hiš in za Ub. Zmerom je zraven Ub kot možnost AD. Če ni nevarnosti v AD, ni dileme in ni Sve; če ni te(h), ni možnosti za pot NejDam.

Odkar se Čl napotí na pot Isa Dti, je ves čas odgovoren za ustrezno reševanje dileme: ali Ub ali ustvarjanje. KC mu ponuja mir, tj. odpoved Ubu in ustvarjanju: biti srečen-samozadovoljen kot čebela v roju, drobnica (jagnjeta) v staji-hlevu.

V tej točki prevzema Turk bistveno terjatev-zamisel KCe: mir za vsako ceno. Mir na zunaj in mir navznoter. Mir reči. Mir skale. KC je skala-Petra; da jo vodi Peter, je Simb. Nastane dilema: Duh zoper Petra. Duh kot gnoza, kot herezije, ki iščejo nefiksno ldo, odstop od Ožlde. Gnoza uvaja tisočletje kasneje prodrli Hum oz. RLH. Razumljivo, da je Rebuli največja nevarnost za KC prav gnoza, s tem vse, kar odpira dileme in alternative, vse, kar bi moglo po Svpoti v Is Dti. Za Rebulu - za DSKC in JOGSŠKe - naj bi bilo vse čim bolj fiksno, dokončno, razen SV(e), s katero podrejamo ne še podrejene (Svne) Temfiksnosti axis mundi, ki je Petrova cerkev v Rimu.

Pristopi še Tretji angel: *Grešna duša ti imaš poslušat, ne smeš imeti Sve, ja, tojga nikar taku skušat.* Če Čl nikogar ne skuša in ničesar ne preizkuša, ne pride z mesta; KC ga hoče pričvrstiti na enem mestu. KC RR opisani proces v Zaplo in v Skušnjavca, medtem ko poudarjam jaz preizkušanje kot eksperiment, po Baconu. Gotovo da se porajajo Skušnjavci in Zapli, kar tre se jih; a to je cena, ki jo Čl plača za svojo osvoboditev iz forme živali. Paradokсно se zadeva celo tako obrne, da postane glavni Skušnjavec in Zapl ravno KC, ki obeta mir samoodpovedujočemu se Člu. Obljubljati Vemir - čim večji mir - je Tempomota, TemZaplo. Mir je S-Nič. Ne propagiram vojne kot Agrčkzld. Agrčkzld je, pristajam nanjo, a jo skušam RR (preOsm) - skoz točko RazcDčev - v smer Isa Dti. Samoskopljenje ni rešitev. Iz tega zmotnega dejanja nastaja žalost, očitki, drža Žrtve, ena sama jamrarija. Sta se v tej točki tako zmedla Koder in Končan, v **Pavlini** in **Županu**?

Ravno tebi se ima pergoditi,/ kir ti se masaš to pregreho sturiti. Adam se ni hotel več zadrževati, prepustil se je Eksrazlikovanju med Dobrim in zlim. Zadrževati se je drugo ime za skopiti se, za zaustaviti se, se zabetonirati. Pusti, da ve Gos vse (vsaj bistveno več od mene, kleriki od vernikov, tako je v FDbi, v FKCi), hlapec pa čim manj ali nič. Propagirati NeČi kondicijo Snika, ki ga je eno sólo zaupanje oz. vera v St Gosa. Tako sta Tomec in Ehr pridobivala svoje Mladce in Stražarje. To je fanatizem z Ettemeljem, ki pa se v stvarnosti RR v Etmasko, kajti za NeČi vero se kmalu pokaže nuja po nošnji in uporabi revolverja, puške, strojnice.

To na naivno direkten način pokaže - uprizori - BRoz v **Čiku**; semeniščnik Lap začne nositi pištolo, semeniščnik v **Napadu** pa postane Čtk-Stotnik in uporablja

puško. Posredno kriv za to je seveda hudič, ker lapa-Stotnika ni pustil v semenišču, Slje ni hotel dopustiti kot eno samo stavbo-prostor, kot velesemenišče. Treba se mu je bilo upreti, kot so se Panonski Slci Pesoglavcem, **FRSamo**, in polabski Slavi, **Tuga**, Frankom oz. Nemcem ali Srbi Turkom. Kriv je, kdor je udaril v NeČi sistem NSSi, ki je skoraj RaPa; tako so v Koroščevo Sljo 1940 udarili Komsti od zunaj, iz Moskve, v Španiji (glej **KrŠp**) oz. v DžV. S tem so z Zunpobudo prebudili v Člku-Slcu, v njegovi DušNoti do tedaj prikrito zlo-hudiča. Prej dobri Kan Matjaž, **Mladost**, je začel po direktivi Ptje-VOSa ubijati, enako Mato v **Člku**. Če ne bi bilo odstopanja od Pravere, od PraRlge - KČe - navzven in navznoter, bi ostala Matjaž in Mato IdeaČla, samozadostna PnM-bit, odprta le h Gosu, za katerega verjameta, da je bog. A je le ldbog, le malik-Gos despotskega kova.

Zamoreš to nebešku kraljestvu zgubiti/ inu ta peklenski ogen zaslužiti. Strašenje ob obljubi; Tip za vzgojo v avtoritarnih Dbah. Pokazati učencu njegov interes-Už in njegovo Trp-kazen; pa naj se Svno odloča! Rezultat naj sledi nasvetu: *Odstopi tedaj od te pregrehe,/ taku na prideš v te večne kehe.* Odstopi lahko, če se podredi KČi, naredi, kar piše v **BSih**. *Glihi viži se s tem grešnikom zgodi,/ kateri zapoudi Božje ne drži.* Katere so te božje zapovedi, pa ve in uči KČ. Sistem je popoln in samozaprta.

Da bi bil strah ljudem še bolj nagnan v kosti, »za to podobo nastopi še Smrt«. Razumljivo: s stališča KČe je AdÉvin greh enak Si. Prej sta bila neumrljiva, zdaj sta postala končna. S omogoča, da se pripiše AdÉvi največjo možno krivdo: Ub. »Zdaj sledijo Adamovi otroci« (ves čas se govori o Adamu, mnogo manj o Évi, otroci so njegovi, on je mesto, na katero se obrača Angel; temu vidiku bi danes rekli mačizem, FKČ ceni Že močno nižje od Mo-škega) »v belih srajcah in prepasani s palicami v rokah. Lahko jih je toliko, kolikor jih je moči dobiti«, so predstavniki vsega Čloštva, »izmed njih nekateri recitirajo: *Ah, Adam, ti naš lubeznivi oča, kaj si ti sturu/ de si nas, boge otroke, s tem grižlam umuru.* Več ko lahko naložijo GhKč na Adovo dušo, bolje je, bolj se bo čutil kriv, bolj bo trpel.

Ta poziv otrok Adamu-očetu je treba brati skupaj z **BSi**. Le Rad zavest o GhKi lahko Čla prestraši, omeji, zatre njegovo Svo in ustvarjalnost, da se vrže na kolena pred spovednikom, mu moč - AgrÉkzldo, ki je usmerjena navzven - obrne v AD vseh zlih (za zle od KČe smatranih) lastnosti v njem. Podoba Si je podoba grožnje z VeTrpom v peclu.

Nič podobnega v **MicMatu** niti v **Belu**. Resda se Micka in Mat-Nežka ne uprejo svojim Gosom, Micka ne očetu Anžetu, onadva ne baronu Naletelu, a odsotnost upora avtoriteti še ne pomeni, da se omenjene osebe ne predajajo preučevanju Ža; nabirajo si izkustva, poizkušajo, česar še ne poznajo, eksperimentirajo; tudi tako je mogoče tolmačiti Mickino razmerje s Tulpom, Žužkovo oploditev Smrekarice, iz česar je nastal Mat, Rozalino nastavljanje pasti - igro - soprogu Baronu, tudi njeno igro s Tončkom (Kerubinom). Noben odnos med njimi ni več fiksen, vsi se tajajo, odpirajo, nastajajo novi položaji. KČ svari: nov položaj skriva v sebi vsaj možnost, če ne nujo Uba; torej odklanjajte vse inovacije! KČ je stari položaj, RLH novi. MrkPtja ni prodrla za dolgo, ker ni našla Pranove smeri, preveč se je Refe, redespotizirala, postala je preveč rigidna, doktrinarna, kar vse sodi v FD, ne v LD, ki napreduje k PM, k AbsSvi, ki pa se nalomi na drugem koncu palice.

Očitek GhKe mora biti Adamu neznosen; ga ne zna ustrezno preOsm; dramatik Adu ne dovoli, da bi ga znal. Le tolče po grešniku. Lastni otroci Adama krivijo: *skuzi katerega si ti zgubu toja nadolžnost,/ inu nas perpravu u to večno sužnost,/ de moremo tukaj nuč ino dan upati,/ oku očmo le-te nebesa zadobiti.* Nebesa so prostor miru, tj. odsotnost vojne kot Trpa. Kdo si ne bi prizadeval zanje, če zagotavljajo odsotnost muk?

Tudi Turk jih sprejme in Dev. Oba odklonita akcijo, ker v nji sumita skrito vojno (Agr€kzldo).

VIII. PACIFIZEM IN MILITARIZEM (ob Turkuševi **Vojski i miru**)

Kakšno je stanje v **Vojmiru**, v osnovni drami, ob kateri izvajam svojo komparativistiko? Kako se tu zgodi vdor zla - tokrat vojne - v RaPo? NeČi rajevci prepevajo o »prostem domu« ipd., a »zadi je šel mej tem vojak mimo in je spustil tri meče na tla; nihče ga ni videl; dekleta odidejo.« Vojak je sam hudič oz. delegat glavnega Demona. Meče - orožje za Ub - je prinesel, da bi ga Pastirji vzeli; odkriti morajo, za kaj je potrebno, ga uporabiti. Vrgel jim je kost, okužil jih je. Zlo je prišlo od zunaj, načrtno, da bi Čla, ki je bil dozdej NeČi srečen, pogubilo.

Francoski pastir Jean je še zmerom dober deček, prepeva blage verze o vencih. A ko se Pastirji vračajo domov, »grejo okolu in pridejo do mečev, katere poberejo.« Ta hip se »stemni; pozneje grom i blisk«, kot v **Belu**. NemPastir Ernest se začudi, ne razume; v RaPi še ni nikoli grmelo in niso švigale strele: *Kaj pomeni ta prikazen?! Mene loti se bojazen./ To je groza, to je strah!* Ni se zgodilo, kot bi govorila razlaga v duhu maskulinizma, agresivizma, mačizma: da Pastirji komaj čakajo, kdaj se bo v njih porodila njihova PraNv, ki je bojevito-Voj, le da jim dozdej ni bila znana, nekdo kot da bi jim jo bil blokiral. Nasprotno, Turk Mo-ških nima za nasilneže po bistvu; po njegovem mnenju zanje ni nečastno, če se boje bliska in groma, kot (so) se ga Vile-Nimfe iz **Bela**.

SlavPastir Milko (kako da ni Mirko, mož Miru?) prvi razume, kaj je meč, odkloni ga: *(meč na tla spustivši) Kaj nam orožje pomenja./ ki pastirji mirni smo?* Nič, če ni v nas VojVrt: *Slave nočemo, življenja/ hrupnega ne iščemo!* Slava je izrazito FP; najbrž je nastala že v PSi, a je prišla do polnega izraza šele v FDbi. Slaven je Alekl., Cezar, tudi grški Heri v trojanski vojni, ki pa je že izrazito Fvojna, Heri uporabljajo bronasto orožje. Vladajo jim kralji, Agamemnon, Menelaj, Priam; to niso več le plemenski knezi, kot sta - naj bi bila - Tuga. Slava se nadaljuje v Mešsvet, a tedaj, ko se začne Meš vojskovati, ko se NKNM (RLH) poveže z Nclom, ki je ne le RePS, ampak enako Refe. Meš misli, da je le RePS, dejansko pa je Refe. SMeš se začne v 60-letih 19-Stola prepoznavati ne le v trgovcih in advokatih, v Srebrinu in Snoju, **LjDa**, ampak enako v Vojpoveljnikih in kraljih, v **Samu**, v **Carju Lazarju**.

Preš skuša 3 desetletja pred tem razmejiti PogPS Vodlja Črta, **PKrst**, ki je Poz, od bavarskih knezov, ki služijo frankovskim kraljem. Kaj je za Preša v

Uvodu v Krst slava? Ali FGloria ali ime za Slave, Slava kot domovina vseh Slavov? Verjetno je točna druga razlaga; pa vendar je SMeš, ko se je odločalo za SNcl, razumelo Črta kot vzor, po katerem naj se zgledujejo Slci, če se hočejo EiA od Avstov in PIKa, ta vzor pa je lahko le Voj. PS propadejo v vojni s FDbO, ne le v **PKrstu**. Torej se je treba vsaj do neke mere Refe, da bi bili tudi Slci kos tujcem-Sžem. Te Refe Slci v Zgi niso bili sposobni, zato so ostali hlapci Nemknezov.

Šele v NOB so zmagali nad tujci, deloma zato, ker je vstal v odpor (vstajo) ves NL, po teoriji Mrka, deloma pa, ker so ustvarili vojsko, ki je bila poudarjeno hierarhična, zato učinkovita, strokovna. Hierarhija pa je Tip FVrta: zgoraj je Kralj ali Vodja-Imperator, KarelV, AlekV, Cezar, Tito, stopnjevito navzdol do navadnega vojaka Prta, od maršala prek generalpolkovnikov, majorjev in poročnikov do terencev. NOB je bila tako uspešna tudi zaradi sinteze vseh Pozelementov, FDbE, PSi, NKNMeša, Prola oz. Koma in Fza, Mrka in Ncla. NOB in PoV čas sta bila Makobnova slave. Parole so pisale o slavi naše vojske, maršala Tita, našega Nla, padlih; nenehoma je vsepovsod odmevalo: Slava jim!

Meš v PMLD nima kaj početi s slavo; slavo RR v popularnost, videnost, nastopanje, imidž: v Zun plat nečesa, kar nima Notplati oz. je le uspeh na trgu, denar (Kap). V PMLD se slava povsem izprazni, zato je Rudolf v **Možganih**, v katerih opisuje Sl osamosvojitveno vojno 1991, ne more najti, kaj šele povzdigniti v vrhovno Vrto, kot jo recimo Vodušek v **Ženah ob grobu**. Kaj pa Ravnjak v svojem **Tugu** oz. **Tistem, ki meri žalost?** Prav zato je potrebna čimprejšnja ES analiza R(av)**Tuga**: da bi še natančneje raziskal to temo: slava in vojna, ki je sicer kot vojna za osamosvojitvev Hertipa, osamosvojitvev je Rca osvoboditve, dejansko pa se ji ni posrečilo vzpostaviti Herace; tudi Janša ni postal Her, čeprav bi neskončno rad. Niti žrtve niso postale Heržrtve, kakršne so bili padli Prti od Rozmana do Slave Klavore, od Malči Belič do Majde Vrhovnik. KaKi sta bila Hera; Prle in Bavčar, Kacin in Janša ne, pa čeprav so nosili Vojuniforme oz. maskirna oblačila kot Amci v Vietnamu in rebolberje za pasom. Škoda, da tedaj še ni sodeloval v oblasti - ga sploh ni bilo v Slji, je štel denarje v ZDA ali kje drugje - Bük; s svojim infantilnim obrazom bi bil kot nalašč za IdeaHera. Nenaklonjeni vidijo v - na - njem blagajnika kake Krekove zadruge ali štacunarja z vogla, podoben je tolstemu PV peku z Rimske ceste, ki ga opisujem v spominih.

Vojna je najbolj hrupno Ž, čeprav zganjajo hrup tudi na borzah; na Slski sicer ne, a to še ni borza, to je šele osnovna šola zanjo. Hrup je v oštarijah, na Maskoncertih, kjer bobni ne pozivajo več na juriš, ampak na to, da si poslušavci vzamejo novo dozo trave ali heroína. Zamenjava je jasna, kljub sorodnosti imen: Her(oj) se RR v her(ojn). **Vojmir** pa odklanja oba truščá, vojnega in tistega v hali Tivoli oz. na rock koncertu. Rockovci so zoper vojno, dr. Tomc je kot Pek Pankrtov Radmirotvorec, Zelenec (a ne Anastasius Grün).

Milko nadaljuje: *Meči kralje naj slavijo*, Gorše je narisal Karnc-Slce ali samovce kot Here, mogočne postave s sulicami in meči; kak tak kip so ulili tudi v bron, zakaj ga še ni pred cerkvijo Marijinega Vnebovzetja sredi Lje? *Nas pa naj slavijo mima jagnjeta*. Turk je bližji EvKršu, kot je le-temu FKat. Beneški Kani obožujejo zver-leva, le Slci naj bi slavili Jagnje, ki ima namesto krempljev blazinice. Niti ne velikonočno jagnje; to je že pri Judih namenjeno v ritualni zakol, kot žrtev. Za mirotvorske Slce naj bi bila jagnjeta Ve, torej slika Turk že

vrt Eden, Veovce, sobivanje levov in ovc v istem parku RaPe. (Dejansko v salonu voščenih lutk madame Tissaut.)

Vojske nič nas ne skrbijo; tihi mir pastir pozna. Celo to: vojsko Milko pozna, a se ne boji, da bi se vrnila. Slika Turk torej že vrnjeni, novi vrt Eden? Je tu vzrok, da **Vojmir** ne pozna mita o izvirnem grehu, ki da je jedenje z drevesa spoznanja, samolastno ločevanje Dobrega in zla? Mar sporoča Turk to, da se tudi drugi vrt Eden - RaPa - ni posrečil? Da je vojna močnejša od vsega? Morda je prišel FKr drugič na svet, ljudi odrešil, jih vrnil v NeČi stanje brezgrešnosti, nastala so nova nebesa in nova zemlja, a tudi ta IdeaVe ni zmogla trajnega obstoja? Hudič ni odnehal. Vtihatopil se je - vojaki so prinesli meče - znova med mirne pastirje, znova se je vse zafuralo, le da zdaj hudič ni svetoval kršitve Prepovedi spoznavanja, ampak uporabo Vojsredstev.

Teh **St pismo** ne odklanja, samega boga - Jahveja - dela za Vojskovodjo nebeških trum, za Ubijavca zlih, za Maščevalca, tj. nosivca Pice. **St pismo** in KC nepopustljivo vztrajata pri prepovedi spoznanja, nikakor pa ne pri prepovedi vojne. Če je ta Picvojna, za NSS, s tem Obrvojna, je Poz, je bogu po volji. Jedenje od drevesa spoznanja pa KČi ni nikoli po volji. Rebula hoče zamenjati Preša s Slomom, Levsa z Jeranom, Strita z Mahničem, Cana z Jegličem. A to se bo KČi težje posrečilo kot dejstvo, da je čez noč zamenjala libkadre v gospodarstvu s svojimi ljudmi, z Zagožnom, Matjažem Gantarjem, JrToplakom. Še v Žuru ji ne gre tako uspešno od rok, Slilnika tlači v časnik Delo, a ga ta izbruha pri vsaki luknji. Slilnik se zatakne vsakomur v goltanec; vsakogar, ki ni hudič, požene v kozlanje. Še pujs Wirk se je umaknil, preračunavši zadevo kot pregdo, v bojazni, da se bo le preveč zameril normalnim ljudem. Nekateri ljudje imajo želodec, pa Slilnika ali/in Grimsa ne morejo prebaviti, sprejmejo ga lahko le na jeziku. So vrste dreka, ki jih niti drekobrbci ne povohajo. Slilnik in Grims sta merilo za Absgovno. V tem sta blizu meri-liku hudiča.

Kaj se dogaja na sceni **Vojmira**? V podrobnostih je razvidno, kdo od pastirjev je slabši, kdo boljši. Milko je meče-vojno odklonil, Ernest (prekleti Pemec! Švabal!) pa ne. Ernest (Železni?) ukaže: *Koj meče mi pomerite/ i naglo je opašite!* (Tedaj se je pisalo tako: je namesto jih. Tako pišeta še Bilc v **SljiOž** in Lipež v **Carlazu**.) Vsi se zavejo, do česa prihaja, poslavljamo se od miru: *O srečno, srečno sladki mir!* V orožju se bori pastir.

Nastopi Vojkralj. Vse poziva k orožju, aux armes; sproži alarm: *Zdaj si prsa hrabrite,/ vojne pesmi pojte!* Že 41 jih je (za)pel Matej Bor, navduševal Slce, da naj primejo za strele-blisk in jih zmečejo v Sže; pozival je brigade, naj pohite in osvoje vse. Bor piše dobesedno, a jaz njegove verze tudi berem dobesedno: *za nas - brigade, Prte - ni pregrad in ne mej!* V tej izjavi-stališču je temelj za PVD: NOB je kot brezmejna, ni se ji treba ozirati na nobene meje, tudi ne na Etmeje KlasMeša in RLHa. Šele Rad brezmejnost, ki jo je treba gledati kot Rad brezobzirnost, je ključ do zmage oz. potrdilo, da je Čl postal bog; seveda IdČl kot PnM-bit, AgrEkzld kot Absdespot. Navajam Borovo pesem **Hej brigade, hitite!**

Kako naj bi zmagala MV-II-Deca, če pa je njen vojak Balantič prepeval o obupu, ErSu kot Užu v Karntelesnosti, o pastirskih ognjih miru, o neposrednem stiku s Katbogom prek piščali, ne prek puške (nišana)? Bor narekuje brigadam: *zatrte požigalce slovenskih domov!* Naj gredo z ognjem nad ogenj, naj zakurijo še večjega, fanal do neba; in so ga, v lRevi. Balantič Mazuživa, kako **V ognju groze plapolam**. Ne v ognju AgrEkzld, ki jo je sprožila naša vojska (Ptja), ne

kot Her(i), ampak kot Žrt(ev). FKCi se je posrečilo JKra RR v FKra, mu pripisati Pognaravo: VoM; DSKCi ne, ne z Balantičem ne z Grozdetom. Še ne? Ali pa je čas za SŽ-Here zamujen in more biti Balantič le IdeolMag IVJ, tj. le retorika, le emblem, le nalepka-videz?

Vojkralj oznani celoten program: *Naj piščal pastirska zgine,/ vojna tromba naj doni!* Balantič naj prepusti mesto Boru. *Naj dišeče cvetje mine,/ čreda naj se razkropi!* Črede v vojni ne ustrezajo, le krdela. *Vence pustite minljive,/ vsak le meni naj sledi!* Kralju oz. še bolj Vodji, Turk opisuje Nast Fza-Ncza, Vojkralj je Musso, je Hitler. *Dam vam krone nevenljive,/ ki je vojni žar zlati./ Na prestole bom postavil/ vas, pastirje, kralje tri!* Tako se je zgodilo že v Srbiji, v prvi vstaji 1804. Kara Džordže je bil pastir, knez pastirjev, sam pastir. Enako Miloš, ki je postal nazadnje Fknez, dediči obeh celo Srbkralji, Alekl.Kara (Džordžević). Vojskovodja je postala iz pastirice Ivana Arška, tudi v SD: pastirica Uršula, **TKriž**. Ni bilo veliko Prtgeneralov prej dobesečno pastirčkov? Niso bili vsi Kmfantje, ki so delali v Prtih Vojkariero, najprej pastirčki? Tudi sam Tito.

Žezla zlata vam pripravil,/ to pa le, če teče - kri, tista junaška kri, ki jo je klical Jenko v svoji SNcl himni **Naprej, zastava Slave!** Kmtlačanski uporniki so se sklicevali na kri že pred Stoli; NOB-Ptja sta obudila njihovo pesem: *Vino teče naj, če teče kri.* Celu blagi Gregorčič se je vnel za Kri Sžev, ki naj pordeči Sočo! Torej povsod en sam klic: *Na boj junaška kri!* Turk pa je zoper tega duha: spodbija Jenka in Bora. Turku sledi Vrhovec z **Zoranom**, niti ne desetletje kasneje. **Zoran** pokaže, kam vodi kri, uporniška in grofovsko: v absurd, v OIS. Zoran naredi Sm. Ne vojna ne Reva, obe sta zanj pomoti, slepi ulici. A ker gre za točko na THM-krogu, nobeno spoznanje ni trajno. Miru sledi vojna, vojni mir, VS. Rešitev je šele v odmiku - skoku vstran - od THM-kroga, od lDBa. NDM.

Med tremi kralji edino Slavkralj Milko vztraja pri starem, pri kondiciji pastirstva - Vojkralju: *Mi priprosti fantje smo,* takšni naj bi bili Slci vse do 19-Stola, niso imeli ne Pla ne Meša, *kaj nam mar je za kraljestvo?* Še Meši so se v nemali za to, da bi bili Slci le PS - AVS -, **Tuga, Ljuba, fRSamo**. Vendarle so polagoma spoznavali, da enakopravnosti z ostalimi Nari ne bo mogoče doseči, če bodo Slci le PS, drugi pa FD in moderne Dž. Najprej smo pristali na J(ugo)Džo, glej JNcl, **Na kraljev dan, Os(vobojen)ci, APa**, nato smo se odločili za lastno, v NOB, **ZaSvo**, ob tem pa RR staro Slsko Zgo v pomembno - celo v F - Džo; Turnšek v svoji trilogiji, posebno v **Džmi**; vse na osnovi mita. (Motiv knežjega kamna in vojvodskega prestola.) Po 1991 se je sprožil pravi val ReFe v obliki odkrivanja Karnije kot SNDže; a je ta val ostal v Poli in v nižji SpS SIZi pri Jelinčiču in njegovih bellomanih; v SD - v Slito (razen morda v povestih leva Detele-Bútale, glej moje ES analize o teh) ni pljusnil. To vendarle kaže na zrelost SIZi. Le kak Kuntner bi bil zmožen napisati dramo o veleKarnicah kot praVenetih. Ali pa PavZlc, če bi pisala drame; mogoče jih še bosta, po praznovanju 80-letnic. Narmiti so danes območje senilcev, ki se bašejo z afrodiziaki. Kvišku stol pa kurc in Slc!

Milko naprej: *Jagnjeta so naša sreča;/ ona nam radost največja.* Dokler so mislili Slci tako, so bili obsojeni na Nar-etnijo, na hlapce-hlapčevstvo. To je samoldeaca, prihranjena za najmanj tosvetno močne.

Vojkralj Milku odgovarja v duhu logike TSa, a le ta je na TSu uspešna: *Vojaska čredo pomori.* Najprej je parska vojska potišala vse upore Karncev in ZahSlavov, vstajo ljudevita Posavskega, glej Aškerčevo epsko pesem o tem:

Knez Ljudevit, nato ali obenem odpravila Slske kneze, jih pokatoličila in germanizirala, od Gorazda in Hotimirja do blažene Heme, NL pa naredila za tlačane. Brez vojske se Dž ne more obdržati: še vojska ne pomaga, če je Dž ne uporabi, kot je ni Beneševa Češka 38, ki se je predala Nemcem brez boja. Vojkralj je Cinresnicoljuben: *Kaj pa naj pastir stori,/ ko nikjer več črede ni?* Po 9-Stolu so Slci postali zgolj čreda (tlačani), pastirje Slce je nova KatNemoblast odpravila. Situacija v **Vojmiru** se zdi najprej ravno obratna, a navsezadnje ista; ali ni črede ali ni poveljnikov, ista figa, odpora ni.

Prvi, ki razume Vojkralja-Hudiča, je Ernest, takoj za njim Jean; Milko se vda, molči, jamra. Jean: *Bog! - Resnico govori!*, namreč Vojkralj. Za njim Ernestina, Ernestova izvoljenka: *Bog! - Resnico govori!* Tudi ostali Pastirji se dajo prepričati: *Čuj! - Resnico govori!* To, da se dajo prepričati, je isto kot popuščanje AdEve Zaplu. Vojkralj pri priči začuti, da so njegove hujskaške besede padle na plodna tla, svoj govor radikalizira, če se to še da: *Vojne deve i vojaki!* Ti so ga že spremljali. *Hajd, junakinje, junaki!* Kdo pa ne bi želel biti junak? Modri TH se je imel za Neustrašnega, mene pa je Javokarakteriziral za strahopetca, da sem se usral pred Ptjo in Srbvojsko; mislim na obdobje 87-91. TH je Posn KaKija, jaz Mraka, Bartola, Majcna, tri strahopetce, glej njihove drame na to temo, **Rdečo mašo**, **Empedokla**, **Revolucijo** ali **Brez sveče** ali **Bogarja Meha**.

Pastirje Vojkralj skorumpira: *Vojaki, vojne device, rudeče oblečene, prinesejo krone*, Vojkralj jih ponudi pastoralcem: *Zdaj pastirji sem stopite! Sem cvetoče deklice! Zlate krone vsi dobite*; kdo bi odklanjal zlato in čast?, *žezla zlata vsi dobite!* Zdaj je zmaga načela Vojne tu: *Boj na svetu vsem naj sluje,/ vse ga ljubi, vse spoštuje*; še Slav Milko molči, negotov, sicer zaskrbljen, a dezorientiran. *Kdor pa sam rad se ne vda,/ naj preganja sila ga*; PVD, **Črna maša**; ker se sam in MBP nismo od 57 do 64 priključili Vojplatformi vladajoče Ptje (pri kateri sta bila tudi STH), nas je zadela njena sila; stvar mi je znana iz lastnega EkP izkustva. *Da v obupu ves potrt/ išče z lastnim nožem smrt!* To se zgodi Mirtiču, **Rojstvo**, ki vse predolgo niha v sebi oz. se skuša rešiti pred usodnostjo dileme z umikom v trgovino, stran od vojne. Trgovinskost pomeni za Zupana MešBržo, ta pa je obsojena na propad. Najprej se izmika Vojspopadu in dilemi med lRevo in DRevo, nazadnje se priključi DRevi, s katero vred je poražen; zato naredi v obupu Sm (OIS).

Turk poudari, da gre za alegorijo; pastirji so bogovi, analogni Nimfam (**Bel**), mitološka bitja, ki določajo potek sveta, realni ES ljudje jim sledijo; Pastirji-Nimfači ljudi vodijo, jim posredujejo vsebino bivanja, smisel. Tu je točka, kjer Turk prvokrat - tudi sicer zelo redko - preide iz alegorije v namig na Realstvarnost. Vojkralj pastirjem: *Slovan, Nemec i Roman, vsi trije, v kratkem času bo vam vdan*. Tudi Slav, glej Slavvojne s Turki, Tatari, Francozi itn. Rusi že dve Stoli osvajajo Azijo, Sibirijo, dosegli so Tihi ocean, Vladivostok, prišli do Sahalina, nazadnje so zašli globoko v Kitajsko, zasedli Port Arthur. Sam imperializem; istega gojijo Srbi, hočejo obnoviti Dušanovo carstvo, postati - namesto Grkov - novi bizantinski carji.

Vi pa strogo jim kraljajte!, tem Narom. *Ostro jim zapovedujte!* FP. *Meč vam vedno naj visi/ nad prestolom i sloni/ na njem puška ter preži/ poleg lev, ki liže kri!* Isto delajo vsi, pa naj je to Avscesar, srbski kralj (med 1918 in 41), Tito. Teror se je od Franca Jožefa I. do Tita le stopnjeval: *Kajti tam je moč doma,/ kjer se strah, trepet pozna!* Če je Ptja ugotovila, da ljudje ne ubogajo

dovolj njene oblasti, ki je nalik oblasti Katboga, je teror stopnjevala, si omislila Goli otok, pa je spet šlo kot namazano; oznovci so mazali jermene na kolesju, da se je zdel pogon procesa brezhiben. Ravnali so po stari izkušnji, ki sta jo enako spoštovala in udejanjala Tito in Vojkralj; Tito je bil Vojkralj. *Tam postava se spoštuje,/ kjer nad njo železo čuje.* Tako je. Amen.

Nič ne pomaga Milkova jamrarija; se Milko dela tepca? *Kako bomo kraljevali,/ če ne bomo prava znali!* Pravna Dž! Ha, to je luksus. Pravo je puška! Ptja je imela pravnike le za to, da so ji formulirali v pravnem jeziku, kar je sama odločila; isto skuša Posn DSD, ki je na oblasti. *Mi pastirji smo priprosti,/ vsi pogrešamo vednosti.* Zmerom se najdejo prodane duše, ki služijo za mal denar. To je vedel že Lin, ko je vnesel v **Micko** razumnika Glažka. Žal je postala večina PV Le-Sincev PoV armada Glažkov. Eni so Posn Glažka celo v alkoholizmu, brata Mikuža, Stane in Metod, eni so vzdrževali Zunvidez Zveste Ptji, v DušNoti pa trpeli, Ferdo Kozak. Tudi Koc je (pre?)dolgo odlašal z uporom Ptji; a če bi se uprl prej, bi ga Ptja likvidirala, na Vojnačin, kot je Nagodeta. Morda se je rešil po naključju, morda je za las manjkalo, da ni končal v zaporih na Miklošičevi in na procesu zoper Sže JDže, skupaj s Furlanom. Kardelju je pomagal popravljati **Razvoj SNar vprašanja** Bogo Grafenauer ... Vojkralj zaenkrat ne potrebuje niti pravnikov, Globevnikov in Tominškov, zadoščajo mu vojaki, Pehaček, Kveder, Avšič.

Za vednost vam skrb ne bodi!/ Ta se lahko pridobi,/ kdor po vojnih potih hodi,/ on po temi pač ne blodi. Luka Vidmar, Janez Hribar, Semič-Daki itn. so reševali probleme z brzostrelko, v duhu Vojkralja: *Meč si na kosteh topi,* tudi na kosteh v kraške jame in rudniške jaške vrženih Dmbcev, *um bistri, oči ostri.* Um pa, um; Miha, ki ima rinko, je baje napisal novo **St pismo** in novo **Kritiko čistega uma**; Debenjak in Majer delata na prvi izdaji tega veledela, ki bo prineslo - Voj - luč Čloštvu. (Debenjak morda ne več; je prešaltal k mirotvorcem.)

Vojkraljevo seme že rodi sadove; prva mu pritrujeta dva, ki bosta gor postavila Hohenzollerne, Ernest in Ernestina: *Pogum neznan se v prsih zbuja,* Ernest postaja Horst Wessel, *v daljavo strastno hrepeni,* tja čez Ren in čez Vislo, nazadnje čez Volgo in čez Kavkaz. *Ne straši več me zemlja tuja,* a tudi Rusov ne, zasedejo Finsko, baltske pokrajine Litvancev itn., nazadnje podjarmijo Čehe in Afganistance. *Naprej, naprej me moč drvi,* kot KCo v Ameriko, na Filipine, na Japonsko, Angleže v Avstralijo, v vojno za Argentino itn., brez meja. *Že vidim, kako konj se spenja!* Friderik Pruski na belcu. *Tu več moč mi ni ostati,* znotraj mej majhne Prusije, le Evrfrancije, hočem(o) Maroko, Alžirijo, Kongo, Kanado, Martinique ... Nempastirja odkrijeta, da je vojna v njuni DušNoti, njuna izvirna prastrast, ne le zakon odzunaj. Od zunaj je prišla le spodbuda, ki je spravila v tek nekaj, kar je v njiju - v Člu - že bilo; se bi strinjal Turk s takšno mojo razlago? Sicer ne bi bila germanska kralj(ica) tako Prinavdušena nad vojno: *Kako že v zraku meč se bliska!/ Kako mi v žilah kri kipi!* Itn. (Boljša rima bi bila: vriska, pritiska, piska.)

In kaj ostane Slavkralju-kraljici? Tožba, **Ujetega ptiča tožba**, milo mjavkanje goriškega Slčka: *Srečno, srečno trate mlade!/ Srečno, nežne ovčice!/ Srečno, srečno tihe nade!/ Srečno, krasne cvetice!* Brrr ... *Tukaj vas zapuščam same, jojprejoj, srce drugam hrepeni./ Naj vas divji boj ne vjame!/ I sovrag ne dohiti!* Lepe želje, nič več. Ni pisal veliki Goričan tudi tožb? Vsaj prevedel je tožbe **Joba** in Jeremijeve **Žalostinke**. *Srečni tu smo vkupaj bili,* tu, v RaPi, ki je

fantazma. *Zdaj nas srce drugam sili.* Kam drugam? V Dt? Ni moment Dti tudi v Gregorčičevi **Nazaj v planinski raj**, stran iz sicer prelepe Vipavske doline? Ne, Gregor hoče nazaj v rodno Kldo, v AVS. Kam pa par Milica-Milko? Zaenkrat še ne vemo; bomo zvedeli v teku drame? Je zvedel to sam dramatik? Potovati v Dt pomeni potovati tja, kjer ni muh.

Mir ni Dt. Mir je regres v Ideaco, v AVS, ki jo nekdo za nazaj idealizira. Tako dobimo SeH: »Golobček prileti z zeleno vejico.« Poznamo te golobčke. KC je šla v SV, zoper Musle, Prote itn. Vrh Cina je Golobček, ki ga je naredila SovZPtja za svoj ZnaSi, narisal pa na denar in na imidž pohlepni, RadVitz slikar Picasso. Na golobčka reagirajo vsi še Konv, po starem; niso še prevzgojeni. Vojkralj jim pokaže, kako se stvari streže. Na vzklik vseh: *Lepa stvar!* odvrne: *Nam na kvar! (Ga vstrelil.)* Tu je razlika med Nemmilitantnostjo, ki nima dlake na jeziku in propagira Vojno, na eni in Hinom na drugi strani: Ptja s svojim golobčkom le Posn KC. Obe golobico ustrelita, le da pri tem prepevata: *oj golobček ti moj, golobičica bela* itn. Namesto živega - ustreljenega - golobčka postavita na ogled kuliso z namalanim golobčkom. Ni to bistvo **Igre o paradizu** ali **Hoje s paradizem**? To bi bilo povsem v skladu z LDPM: važen je imidž, oglaševalski spot, ne stvar sama. Stvar sama na sebi je PnM-bit, ta sodi v Ožldo; tempi passati!

Vsi se nad umorom ptičice zgrozijo, a obenem ugotavljajo, da gre za trdo in vse bolj edino preostalo stvarnost: *Slišite ta pok i strel?! Tisoč gromovitih žrel/ nam naznanja grob odprt.* KC se tega zaveda, zato vzame iz PogRlge VoM, JKra RR v FKra, v Zmagovalca nad So; grob, v katerega so JKra položili v petek popoldne, je v nedeljo zjutraj odprt, prazen. Tako KC; ne pa Turk. Zanj je odprt grob ZnaSi za S; VoMa ni nikjer. Vsi: *V svet pošilja krogle - smrt./ Glejte, prah i dim se dviga.* Prah ni le začasen, le dokler traja TS, ki je sam na sebi prah in Čl se vrača vanj, dokler ga zmagoviti FKr ne pokliče v RaPo; če se dim dviga, pomeni, da je bog Vojkraljevo vojno sprejel, odobril; dim se dviga Abelu, ko žrtvuje svojemu bogu, pri tleh ostaja Kajnu, ki se mu zato prebudi v srcu Mašč. Za KC je ogenj, v katerem se cvrejo neverniki, Pozogelj, očiščevalen, glej S Uršule v **Samorogu**, kjer nastopa sodnik Bertram tudi v imenu KCe. *Ogrnja plam žareči šviga,/ bojna pesem se prepeva;* Dmbci so peli, ko so šli v boj zoper Prte, tudi Jenkovo **Naprej**; naj teče kri Prtov-Sžev-Hudičev. (Teče hudiču po žilah kri? Ali strup?)

Iz žalostinke so se bivši pastirčki v hipu RR v Here-vojake; Vojkralj: *Kvišku! Pripravite urno se vsi!* V NOBD tudi na lRevo, Zupanov **Punt**. In Vsi - razen sredincev oz. OR - povzamejo za Vojkraljem oz. za OtonomZupom, ki poje v pesmi **Veš, poet svoj dolg?** takole: vojni klic **Zob za zob, glavo za glavo!** *Vsi smo na nogah, oročeni vsi,/ vsak rad opravi, kar kralj mu veli,* v NOBD Vodja-Tito-KaKi oz. bistvo SNLa, katerega izraz je Ptja-Of. Krajšega uspešnega šnel kurza si ne moremo predstavljati, kot je ta v izvedbi Vseh v **Vojmiru**. Maloprej polpismeni pastirček Janez Hribar v hipu razume (razsvetljenje, kot Savlovo na poti v Damask, ko postane preganjavec Kanov St Pavel), se nauči **VKPb** na pamet.

Tu bi se lahko 1. dejanje končalo, rez bi bil smotr. A se ne, dramatik čuti potrebo po nastopu Krmiru; mora zaostri Vojkralju nasprotno smer, jo eksplicirati v verzih. Ko Vojkralj zagleda Krmiru, sam odhiti organizirat vojne; preostalim na odru, ki so postali njegovi zvesti vojaki, pa naroči: *Jo vidite? - tamkaj miru je kraljica!* *Zdaj zemlja je naša,* glej Kosmača scenarij **Na naši**

zemlji, i naša pravica!; gre za Picvojno; vsaka vojna, ki jo sprožimo in vojskujemo mi, je Picvojna. Krmiru pa *zaprite v ječo*, kot je ukazal kralj Sapor na nasvet Vedeža v **Tarbi** za vse, ki ga ne ubogajo. (Enako so ukazali Tito-KaKi. Še celo mene, ki sem bil le ubog razumnik, so zaprli, 59.) *Jo vam prepustim, naredite z njo kar želite*; je že vnaprejšnji Vojplen.

»Ernest in Ernestina«, kdo pa drug, kleti Nemci!, »pripeljeta kraljico miru z zelenim vencem na glavi« (le kako to, da Krmiru ni ubogala svoje Matere - morda pa je nima? - in se ozavestila, da se cvetk ne sme trgati?), »s klasjem v jerbasu v roki« itd. Krmiru še zastopa Vrte RaPe, Vemiru. Pastirji spet zanihajo, nimajo povsem opranih možganov. Zato je potreben trajen teror, Čl je po naravi lzd; izda vse, česar se nauči, kajti v njem - v njegovi najgloblji DušNoti in biti - je oboje: Strast (Ž kot Agrčkzld) in želja po miru, ker ga vojna poškoduje in ubija. Zato se zanj kar naprej borita hudič in bog; prvi je načelo vojne, drugi načelo miru. (Seveda ni tako: Katbog in Kombog se skrivata za masko miru, da bi pripravljala vojno.) Pastirji, ti trsi v vetru: *Kdo je ta podoba mila? S stališča Vojkralja je Krmiru Zapla. Lepa, kot da višja stvar bi bila?* MV-Kat-Deca je besna, ker se je Ptji posrečilo zapeljati toliko Slcev, jih prepričati, da zastopa Ptja višje sile DbZge oz. Človstva; da je sama takšna višja sila.

Prasec Ernest (če bi bil kaj vreden, bi nosil Slsko ime: Arnošt) razlaga, kdo je Krmiru: *Ona je miru kraljica,/ zdaj vredna nam jetnica*. Tine Debeljak prikazuje ujete vrnjene Dmbce ne le kot vojake SV KCe, ampak v enaki meri kot nosivce Miru. Ptja jih ne mara ne takih ne Dgčnih; ali so vojaki Sži, ali z mirotvorstvom zavirajo uspeh lReve.

Krmiru ni le navadna Pastirica-Nimfa; je višja boginja, tako visoko, da so Rožnecvitarca in njene sestrice v njeni službi. Je načelo, kot takšna neomajna. Ker se od nekod sliši nekakšno blaženo petje, petje blaženih, navzočim na odru Krmiru pove: *Petje to, ki tukaj sem se čuje, odkod?, srečnih petje je - njim mir kraljuje*. Morda je to petje le prisluh, spomin na minule čase. *Njim je boj neznan i brata kri*. Da so takšne PSi, je mislila Evrleca oz. njena etnološka izpostava, ki sem ji sledil nekaj časa tudi sam, v drugi polovici 70-let, sklicujoč se na Sahlinsovo knjigo **Kamena doba, doba izobilja**; ko sem se navduševal nad paleolitikom, bral Lévi-Straussa in zelenivce, ki so odkrivali praplemena, nepoznavajoča vojn, ob Amaconki in na Novi Gvineji, s čimer je leetnologija zamenjavala mit o lovcih na glave, o ljudožercih, kot da so vsa praplemena pacifistična. Da so bili takšni tudi stari Slavi, noseč v roki plunko namesto noža; oz. nož so uporabljali le za rezanje Kruha (St hrane) in ne za zakol Sžev, kot Srbi v Srebrenici.

Za Krmiru: brata kri, ne, tega ni! Bolje: tega ne sme biti! Moja hči Ajda, ko je bila štiriletna: Potresa ni, ker ga ne sme biti! Ah, da.

Krmiru ustavlja pastirice, ki so se že napotile za Vojkraljem: *Nazaj, nazaj nesrečne ve deklice,/ če ne, ste danes z mano vred vjetnice!* Kaj pa, če je narobe res? In bodo, če bodo ostale v spremstvu zmagovitega Kralja, postale Gose-vladarice, v primeru pa, da se bodo odločile za Krmiru, bodo res ujetnice. Prtke so dobile vidna mesta v Džupravi itn., čeprav niso bile pismene, MV mirotvorke pa karcer, recimo Vodetova. *Res, zdaj vladala povsod bo divja sila*; a kako to preprečiti? Ne Natlačen ne Rožman nista mogla preprečiti vstaje Slcev in lReve. Ker tega nista zmogla, je njun tabor namesto miru (brezjanske MMB kot Kraljice miru) nanovačil vojsko Dmbcev, šel prosit

okupatorje za orožje. Kje je ostal mir? Le pri Mraku, Bartolu, Majcnu, ki so pristajali na odrinjenost na rob, manj Bartol, bolj druga dva? Se je mir okrepil v četrtem MV čudaku, v Mir(ku) Hribarju, budistu? Hribernik s puško, Hribar z marelo, Hribarca pa z belim nageljnom ali mortadelo.

Žalostno, a resnično: tudi Krmiru ne preostane drugega kot stok in jok: *Usoda je človeštvu res nemila! Zdaj ječe noč nam grenko bo zavetje.* Krmiru se je v hipu ozavestila, kaj jo čaka: ne Sv v miru, ampak ječa. Mir v ječi - če je to sploh kak mir - je zelo Dgčen od Pramiru. V ječi mir, drugod pa - Dekleta: *Orožje, kamor pogledam! Na vojnem polji, - če se prav zavedam.* Krmiru: *In me smo sužnje divje, tuje volje! Danes se Slci sicer prepričujejo, da so sami hoteli PMLD (ali Dbo, ki se je skazala kot PMLD), pa jo res hočejo? Obenem ko jo hočejo, da bi obogateli, se uveljavili, jo nočejo; jamrajo, da se manjšajo socialne Pice itn. Kaj zares hočejo? Vedo, kaj želijo; Ideaca je zmerom na razpolago. Dvomim, da bi imeli ob tem kak realen načrt, ki bi bil alternativa Kplu. Neolca vrača Mrk in šovinizem, za njiju pa vemo, kaj sta, kam sta pripeljala; od blagega Plehanova do divjega-krvoločnega Lenina, od MOča, ki je še tik pred aprilom 41 vojno odklanjal, do KaKija, ki sta kmalu zatem proklamirala vstajo SNara, MOč pa je obsedel v Itzaporu praznih rok in nazadnje praznega srca. Slci - povsod po Evri - so nesrečni, ker se ne znajdejo; svojo nesrečo spravljajo ali v OIS(m), ali pa kompenzirajo z divjo tržno tekmo, glej **Anywhere**.*

Prvo dejanje se konča z zmago militarizma - *Ernest (potem vsi), vsi! Zdaj brž naprej! Naprej, zastava Slave. To bil je srečen dan!* Ne srečen v pomenu PMLD, kot ga je uprizoril Božič v drami **Kako srečen dan!**, 1973. V tej drami je sreča ludKonta. Vojaki se prepričujejo, da je sreča v - seveda nujno zmagoviti - vojni edina PriPra. In (za)pojejo - v duhu operete in Jenka: *Zdaj hajdimo! skačimo! pojmo veseli!* Še bolj v duhu **Jamske Ivanke**, njenih Mešlolcev (lovcev), preoblečenih v srednjeveške viteze. *Potegnimo meče! lesene. In on nam naj vlada, / po katerega roki stotero jih pada.* Koseski: kjer porine, kdo je mar? Kdo? Pač sin krtine; tisoč tam jih précej z(g)ine, mine. *Na vojsko, na vojsko na vojno poljé! To nam je veselje, a mnogim gorjé!*

S temi verzi pa se je Turk preselil v Rošev-Savinov **Gospovetski sen**. Tu ga s težavo jemljem resno. (Pravkar je na knežjem kamnu dr. Borut Korun zabodel dr. Petra Štiha. Še potrebujemo SZ?)

IX. IDEALIZACIJA IN DEMONIZACIJA

(ob Turkuševi **Vojski i miru**, Devovem **Belinu**,
Linhartovih **Županova Micka** in **Matiček se ženi**)

Drugo dejanje **Vojmira** je sestavljeno iz dveh med sabo zelo Raz prizorov. Drugi prizor je ErS scena, prvi pa - naj ga povzamem čim krajše. Prehod resne drame, celo (vsaj Ps)Algtije v opereto se nadaljuje; torej duh **Jamske Ivanke**. Topos: »Dvor pred kraljevo palačo,« nastopajo: dva stražnika, dva vojaka, spor med njimi. Nato »več vojakov in natakarič« (!) »s kupicami i bokali v rokah nastopi«. TaSMeš je kar naprej padalo na raven kupičarskega nazdravljaštva, glej posmeh temu v Murnikovem **Sarju** četrt Stola kasneje. Vojaki (tudi kelnarce?) prepevajo takole: *Nu, fantje, to primite! Vinca nalijmo! Naj drugi se bijejo, / mi še ga pijmo!* Odkod zdaj ta svet? Ne Ideaca RaPe, ne Vojbitke, ampak stara Slska Gilna? Celotna drama se podre ob tem prizoru. *O petju - od petja - naj tresse se / krepa palača! / Nam puška je ljubica, / dekle igrača.* Čudno čudno.

A stisnimo zobe, vzdržimo še to preizkušnjo. Naj poprimem z analizo spet tam, kjer zvemo za nov Emppodatek. Poročevalec (to je Sel, danes ima beseda Poročevalec povsem Dgč pomen) sporoča Čtku: *Sam Milko me je sem poslal, / prej naš poveljnik,* torej je tudi Milka in Slave pritegnila za sabo ista usoda kot Ernesta in Nemce, Jeana in Francoze, *zdaj naš kralj*. Vmes med prvim in drugim dejanjem se je zgodilo marsikaj. Poročevalec: *On vam naznanja srečni dan. / Ker ni več od sovražnikov obdan.* Najprej je bilo takole: *Pobil ga bil je Nemec i Roman,* torej so se začele vojne med kralji in Nari? *Bil kralj je Ernest že in Jean. / Tu vojsko vso i Milkota / nepremagljiv pogum navda.* Kot Srbe v **Našem viru**, kot Prte in Dmbece v NOBD-SPED. (Oboji so bili Milkoti, Milko Weinberger, Milko Matičetov, Milko dr. Piciga, Milko dr. Brezigar. V otroštvu sem imel znanca, ime mu je bilo Milko Janežič; kasneje je postal hokejski sodnik. Mar še živi? Mili spomini.) *Obupna moč v nov boj spet žene ga,* po porazu aprila 41, *in od obeh pobit,* od Nemcev in Itov, *premagal je oba,* maja 45. *Sovražna moč je kmalu razmešena, / armada v divjem begu razpršena.* Premagane armade bežijo čez-skoz Ljubelj. Stanolniku Brkaču svetujem, naj vzame Zveza borcev prav te Turkove verze za novo geslo; naj se odpove Boru, klicem kot »Štirinajsta, na juriš!« Naj se vrnejo h KlasSliti, ki je pristno za mir. »Trinajsta, za obloženo mizo! Na pojedino črvov!«

Torej triumf. *I vojska vzdigne Milkota na ščit, v Iliadi* prinašajo na ščitih mrtve Here, *ki ga obseva solnca zlati svit*, Solnca, tj. Bel(in)a; **Bel** je marsičemu temelj-izhodišče. *A tu iz sto i tisoč grl gromi:/ Zdaj Milko naš je kralj! On naj živi!* (Milko je dr. Milivoj iz **Ženske zmage**, Milka pa krava iz čokolade, prodajna znamka, ne le ČD Hera.) Tako smo spomladi 45 tulili: Živijo héroj Tito! Noč in dan smo korakali po ljcestah in na ves glas izražali svoje oboževanje novega kralja-boga-Solnca.

Milko govori - le da tri četrt Stola prej - kot KaKi in Prti: *A Milko gleda ganjen na mrliče*, Vodušek Priuprizarja ganjenost nad mrtvim Prtom Iztokom, **Žene ob grobu**, *i pravi: 'Mrtveci! o, vi ste priče,/ vsi priče mutaste, ki kri ste lili,/ da bodo lepši dnevi nam svetili?'* VIKavč ugotavlja danes: **Prih, ki je ni bilo!** Tudi sam sem se že pozimi 45-46 zavedel, da ni in ne bo lepših dnevvov; obup sem začel utapljati v šnopsu, tudi moji TaPriSo, Dine in Priž. S svojim nagovorom mrtvim v slavo in čast zadovolji Milko (ne več Mirko, ampak Vojko, Tone Svetina je tako poimenoval svojega sina, ki je postal narkoman-mirotvorec) potrebe Ete. Zdaj je bistveno, da je bog z nami: *A ko se Milko Večnemu odkrije,/ roseča megla solnca žar zakrije,/ in iz nebes sam Bog ga blagoslavlja,/ ko zmagonosen se z bojišča spravlja*. Komaj je mogoče, da ti verzi ne bi bili Ira, posmeh Katbogu, bogu Slcev in Slavov, ki je tudi Ortbog. Drama preide iz veseloigre cenenega tipa, kar je postala v družini z natakarcami, v parodijo Kršboga. Slučajno ali zavestno? Vsekakor piše, kar sem citiral: zmagovalce, ki so ubijali, blagoslavlja sam bog!

Turk pa vendarle čuti potrebo, da se ne preda povsem Slavtriumfalizmu; zato eroiko RR v žalostinko: *Li slišite otožne harmonije?* Iz ozadja se zasliši Sent glasba. Še zmerom govori Poročevalec: *Tako igra zmagalec, ki ne klije/ mu v srcu le ljubezen do vojaštva*, tak je Milko-Mirko, *ko ni več boja, ko ni več sovraštva*. Kdaj se neha Sš? Se sploh kdaj neha? *Vesolja zmaga v srcu mu ne vzbuja*. Tak zmagoviti Milko je že bližji Turku. Kajti ta zmaga *zemlji mrtvih tisoče ponuja*. Preveč mrtvih je previsoka cena za zmago; za Turka in Milka, ne pa za Tita-KaKija. In ne za njunega pucfleka Zmagobora Jemirčiča (Jerojčiča?)

»Milko, Milica«, marica, »vojaki i dekleta pridejo«. Z Milkom se obnašajo kot z orientalskim satrapom-nabobom; FP: - Dekleta: *Mogočnost tvoja, kralj veliki,/ i slava daleč naj doni!* Tito. *Sovrag enako trepetliki/ boječ pred tabo naj strmi!* Dmbci kot poraženci naj se za Ve tresejo pred Triumfatorjem. *Naj stare naj te moč nobena* itn. Bajе si je te verze Turk sposodil pri kraškem Peku ČirZlcu.

Zdaj ugotovimo, kakšno funkcijo so imeli vojaki-straže, ki so se v kraljevi palači opijali in šlatali kelnarce; predstavljali so MV-II OR. *Dolžnost vsi so pozabili*, dolžnosti do domovine. *Zasluzene si kazni vsak je svest,/ zatorej peče ga nemirna vest*. In je res mnoge OR - večino? - pekla, vsaj neposredno po končani II. SvetV. *To vkupaj so se veselili*, hodili v Opero poslušat Giglija, *popevali i pili,/ ko vroče boje vi ste bili!* Kolikokrat sem moral poslušati takšne očitke, bili so namenjeni vsem, ki se niso vojskovali v Prtih. Skrivaci! *Kaznuj je - jih - zdaj, mogočni kralji!* *Pravico ti je Večni dal*. Spet Krita Katboga. Opravičevanje - marsikdaj zelo hudih - kazni; so pač Pica po božji volji.

A Milko ni Maščevalec, kakršnega čaka in propagira Levs z Vrzo v **Tugu**. Milko sledi Corneillu, **Avgustovi blagosti**. Je kralj, ki odpušča, FP. Milko: *Zapoved vi ste prelomili!* Zapoved Ete, ki terja NOB. *Zoper postavo - zoper bistvo DbZge - vsi grešili. Že hladna smrt preži na vas*, obsodba na S s streljanjem. *A moja moč bo njeno strla*, moč Si, Uba, čeprav bi bilo to PicUb.

Milkova moč se iz Vojmoči RR v Etmoč odpuščanja; mar hoče Milko spravo, je učenec Stpara STH? *Vse, vse vam danes odpustim!* Sicer pa so tudi Prti izdajali odloke o amnestiji, ne le enega. *Življenje novo vam delim.* Ptja se je res imela za boga; bila je prepričana, da res deli - ustvarja - novo Ž, Nsvet, NoČla.

Prizor se konča v čistem FP duhu. »(Pokleknejo; mavrica.)« Kako Dgčno vlogo ima mavrica v **PKrstu!** Tam je ZnaSi za nebesa, za Tr, v kateri je vsebovana tudi Dt. V **Vojmiru** je ZnaSi za EtveliČino Slavkralja, ki zna biti velikodušen, kot ni bila ne Ptja niti ne DSKC; ta kar naprej terja Pico, Ribičičevo glavo, zamenjuje kadre Ptjkontinuitete s svojimi. Milko: *Zgubljene, a spet najdene otroke*, drža KČe, glej legendo oz. Drabosnjakovo **Igro o izgubljenem sinu**, delano po **Bibliji**, *zdaj blagoslovljajo vas moje roke*. Milko ni le kralj, ampak obenem svečenik, kar je Tip za PS, še za antični Rim. KatSlci to obojno držo obnavljajo še PV. Korošec je PolVodja Sicev in duhovnik. Tudi njegov dedič Kulovec. Ubogi Stres, ki ne sme biti več Polik-Džnik, ker je II. Vatikanum proklamiral nezdržljivost obeh funkcij. Ubogi Štuhec, ubogi Dragomir Ocvirk! Je pa sklep tega prizora povsem v skladu s Turn(šk)om, z **Zvezdama našega neba**. Tendenca CiMeta je v združitvi cerkvene in posvetne oblasti. Realizirala se je v Kfzu, v Avsi, glej vlogo-lik dr. Seipla, na Slovaškem, glej vlogo-lik Tise. - Čeprav skoraj v vsaki razpravi obljubljam, kako jo bom skrajšal, ne gre in ne gre. Je vendarle to, kar piše Turk, preveč zanimivo; vsaj zame. (Zame je zanimivo vse; še hemeroidi dr. Schmidta, majcenoslovca, majcenca.)

Prav za prav gre v **Vojmiru** za dve zgodbi, celo za več zgodb. Ena - začetna - je IdeaRaPa. Druga je vdor Vojmiru v to Haro. Tretja, pravkar sem jo komentiral, je (dokončna?) zmaga Slavkralja nad FrancNemkraljema. Ta se konča s FP velikodušnostjo zmagovalca, ki poražencem njihova zla oprostí. Tako bi se lahko končalo dozdajšnje obdobje DbZge: z nadvladarstvom Slavov, SlavDže, ki pa vsebuje-tolerira pod sabo ali ob sebi tudi nižje postavljene kralje-Nace, Romane in Germane. To bi bila nekakšna sinteza ali pa kompromis, kakor gledamo, med strogo hierarhično FDbó in integralistično LDbo enakopravnosti, ki hierarhijo skoraj povsem ukinja ali zmanjšuje na minimum. Si ni nekaj takega želelo TaSMeš (SNKNM, ki je živelo še v FP razmerah)?

To je bil cilj Sicev-Slavov, a v stvarnosti DbZge še ne dosežen. Okrog 1870 Srbi še niso premagali Turkov, jih izgnali iz BiH in iz KosMeta, iz Sandžaka, iz Makedonije, niti ne Avscev iz Vojvodine. Hrti še niso premagali Madžarov (so jih res leta 1918?), Poljaki se še niso osvobodili jarma Nemcev, Avscev, Rusov. Čehi ne NemAvscev, Slovaki ne Madžarov. Vsi Slav Nari so se nahajali še v medsebojnih vojnah s francozi, Angleži, Nemci, Turki itn. Tudi ko so v koncu II. SvetV Rusi mogočno zmagali, so ostale SlavNare podjarmili, ne le osvobodili izpod Nemjarma; Čehi, Poljaki itn. so čutili, da so jim postali Slavbratje despotje. Podobno smo čutili Jugosi, zato smo se Rusom-Sovjetom 1948 uprli; Čehe pa so Rusi 1968 celo Vojzasedli, jim vzeli EiA-SAKO. Šele po padcu Koma okrog 90 je postala situacija nekoliko enakopravnejša za Raz Nare; so se pa tedaj začele najbolj Barvojne med Srbi, Hrti, Bošnjaki, KosAlci. RaPe ni (bilo) na vidiku kot stvarnosti, kar naprej je ostajala le Ideaideja in maska za nasilje. Ko so Srbi zmagovali nad Hrti in Bošnjaki, niso ravnali kot Milko (Slavkralj) velikodušno-bлаго-odpuščajoče, ampak so vsako zmago izrabili za okrepljen teror nad premaganimi, celo za genocid. Srebrenica je ZnaSi za DaSrbe.

Praden nadaljujem z ES analizo **Vojmira**, z novo zgodbo te drame, si oglejmo, kako je potekala bitka - svojstvena vojna - med Burjo (Hudičem) in vilami v **Bel(in)u**. Vile najprej zbežijo, nato se vrnejo, torej pokažejo pogum. Burjo napadejo, predvsem ali izključno z besedami, uporabljajo le retoriko. Pravijo mu: *Peklenska furija! Nesrečna Burija! Dokle jest bom živela, jest bom Burjo klela. Kdo bo trinoga/ častil za boga?* Burja je trinog-despot-tiran, torej vrhovni nasilnež, nasilje pa je vsebina vojne. Z RaPo se izključuje, v svetu IdeaRaPe trinog nima česa iskati-početi. Naj odide iz tega sveta, v svoja zla-mrzla področja, na temno stran mesca, na A(nta)rtiko, v led in puščavo, če noče služiti Dobremu, pihljati kot ta dober vetr, blažiti ljudem vročino, čistiti zrak, opravljati solidarnostna - s tem s stališča despota podrejena - dela. Burja hoče biti ali Gos ali nič; kot kmalu zatem Hitler in Musso. Že kot Napoleon. Zato vrača Nimfam z isto mero:

Tumpe! Tape! Macafure! Šeme, buče brez možgan! Fefle! Cujne! Cape! Gure! Je vam Burja toku znan? Lajne! Cajne! Njegov psovalni repertoar je neizčrpen, kot retor je Privzor za Ludlingvizem 2 Stola kasneje, recimo v RudolfD in v fileD. Je pa Tip, da se boj-vojna med obema taboroma odvija na besedni ravni, kot se je že mnogokrat v antiki, celo med velikimi armadami. Če se da doseči isti cilj - Tot zmago - le z retoriko, zakaj je ne uporabiti; na bojnem polju ne bodo padali naši fantje, ne bodo razrušena mesta in Unič zemlja, za vse bo koristno. Se je pa zato treba močno potruditi, da Sža ponižaš in premagaš le z lingvizmom. Kar ustreza Liti, ki je območje tekstov in jezika, ne pesti in puške.

Neposredno vojno vnese v SD šele Preš z **Uvodom v Krst**, vojno potem opevajo - v 60-letih - **CarLaz** in **FRSamo**, **Metul** in **Danila**, v 70-letih oba **Tuga**, **Zeta**; na prehodu v 80-leta pa **Zoran** vključi celo Kmpunt oz. LRevo; kompletan repertoar vojne, vse njene oblike in stopnje so uprizorjene. Tako SD dozoreva. Tudi tako, da se umika iz Vojboja v Ekontekmo; to se zgodi v **MicMatu**. Blok Anže-Jaka (Micka-Šternfeldovka) je Fin(ančno) bogat blok, Meška ima denar (Kap), trio Anže-Jaka-Micka pa pridne roke. V **Matu** je jasno, da bo denar in vse Baronovo premoženje polagoma premenjalo Gosa, prišlo iz rok Pla v roke Meša, iz rok Naletela v roke Mata. Na neVojnačin, le z dobro - vse bolj Kpl, učinkovitostno, umno, zvito, organizacijsko skrbno - upravo premoženja, ki je pripadalo dozdej Plu, od zdaj naprej pa bo Mešu, tudi SMešu, sredi 19-Stola SNKNMešu. Kakor koli pogledamo, SD je - postaja - kompletna, HKD. Vsaka drama izpolni svojo nalogo v tem puzzlu.

Položaj v **Belu** je ta hip takšenle: »Burja inu z njim vred nimfe.« Sža sta si enakovredna. To pokaže Dev tudi na optičen način, tako, da da lestolpec govoriti Burji, Destolpec Nimfam. Stolpca tečeta kot govor vzporedno, imata isto število vrstic. Naj stolpca tudi tako navajam; najprej Burjeve besede, nato besede Vil: *Pokleknite - Me na pokleknemo*. Tako je tudi meni in MGGi in sploh Slcem govorila Ptja: na kolena pred mano, jaz sem novi bog DbZge; glej odnos Komisarja do Simona in Krstna v **Aferi**. *Ter molite - Me te ne molemo*. Burja hoče oboževanje, pobožanstvenje, Nimfe na to niso pripravljene. Isto je želela Ptja, MGG - tudi Zupanova-Pirjevčeva grupa - se je temu upirala. *Pr ti priči. - Po nobeni ceni. Nihče ne popusti. Pr ti priči alduvajete! - Me ne aldujemo*. Spet: *Tok vam ukaže Burija - Po nobeni ceni*, je ponoven odgovor na ukaze, ki so analogni bogovim Zapovedim iz **Biblije**, medtem ko se Pogbog Sonce (Bel) ne obnaša tako ostro in avtoritarno. Gre za napol Prikr(ito) Krito

KCe-Kata? *Ter jeza, ter, razpočel bom se. - Respoči se! Zakaj ne? Ter jeza, ter, pofental bom se. - Pofentaj se!* To bi bilo izvrstno, Burjeva AD, Sm. *Reskopal bom vrte,/ posmodil bom trte. - Reskopli nam vrte,/ posmodi nam trte.* Vdama pa se ne! Ni tako odgovarjala Ptja na grožnje Fzltov in NczNemcev MV-II? Na eni strani esesovec Harz, na drugi Krim-Nina (**Rojstvo v nevihti**)? Nevihta je drugo ime za burjo. NOBD ima koren-vir v **Belu** še bolj kot v **MicMatu**. Tega se Ptja ni zavedala, ker ji TradSLZ tega ni sporočilo; tudi samo se ni zavedalo, kaj je **Bel**, z njim celo ni imelo kaj početi, razen da ga je Estkritiziralo zaradi slabega jezika-stila.

Situacija je neverjetno podobna tisti iz 1941-45, kar pomeni, da se t(akšn)e situacije kar naprej ponavljajo, tridesetletna vojna itn. Burja-Hitler: *Omlati! klasovje vse čistu bom vam.* V Rusiji prakticira Hitler strategijo požgane zemlje, onesposobljene za rast. A Rusi in SPrti odgovarjajo enako: *Omlati klasovje vse čistu ti nam.* Naredi roško ofenzivo, aretiraj vse Prtzaupnike-centre po Gorenjskem in Štajerskem, vzdržali bomo, pa četudi v mišjih luknjah (ilegale) in v požganem. In so vzdržali in so zmagali.

Dev nima posebno razvite domišljije. Burja in Vile ponavljajo kar naprej - skoraj dobesedno - isto, iste terjatve (*če ve zidale/ ne boste oltar, Vile: Oltar ti zidale/ ne bomo nigdar!*). Nimfe: *Zabstonj se groziš./ Zabstonj nam prtiš./ Me tebe molile ... ne bomo nigdar!*

Za vojno je Tip, da eskalira sama iz sebe. Dokler je še kje kakšna grožnja ali zlo - Unič - dejanje, ga mora napadavec »uporabiti«; prepričuje se: le še malo moram vzdržati, pa bom zmagal, pa čeprav 5 minut po dvanajsti, kot je govoril Hitler v letih 44 in 45. Burja pokrene Totvojno; kot da bi Dev predvideval Napoleonske vojne in obe SvetV, **V Kaverni**. *Skup tedej megle se izjidite!/ Grom, ogn, točo, tresk sem valite!/ Grmite, bliskajte!/ Topote, končajte!/ Vrte, ngrade, nive pobite/ ter tega ... (Vse se zgodi.) njuh boga/ okuli vržite, polomite, starite!* Neverjeten Devov zagon, strast. Vojno je Ponot, mnogo prepričljiveje od Turka, ki ostaja Konv. **Bela** neposredno nadaljuje **LTugo**, natančno Stol kasneje.

Devovo sporočilo je kar se da jasno - Vile: *Fej, kaj mogle be moliti,/ sila ke b velala kaj.* Zanje sila-nasilje ne velja nič. Neverjetno so močne, samozavestne, trdne, odporne, načelne in pogumno bojevite; spet zgled KomPrtkam MV-II, Nini iz **Rojstva**, Špelci iz **BSSveta**, Vidi iz **Razcev**. Vile želijo ljubiti, a ne zverinskega-zlega sveta. Burja je začetno RaPo zamenjal s svetom svojih podložnikov, analogno kot Vojkralj v **Vojmiru**. Nasproti si stojita dva izključujoča se svetova, EDč, ki pa nista MimDč, ampak nasprotje med Pozldo in Negldo. Vile natančno opišejo-naštejejo, kakšne so Negsile. Če bi molile Burjo, *Tigram, levam be kadili/ se samu oltarji vsi,/ za boga be se molili/gadi, kače, zveza z Biblijo, premogi.* Najbrž pomeni ta beseda premog, pač v množini. Oboževale bi se reči, kar je bistvo Poga.

Na tej točki se vidi razlika med trojko ZLV in Devom. Deva inspirira Etduh Hare in nepokorščine nasilju, oboje doživlja precej Abst; **Bel** je stilno in kot PSt nekje med klasicizmom in rokokojem. SMeš, čeprav v neki meri uporniško, se še ne more artikulirati kot lastni Razr; še nosi Pobleko. Medtem ko izhajata **MicMat** že iz Razsva. Bilčeva **SljaOž** nazorno in točno prikaže, kako umna trojka ceni najbolj ravno rudnine, premog, dragoceno kamenje, ki ga gresta Vodnik in Lin iskat v bohinjske hribe. V **Belu** delo še ne zavzame Pramesta, kot ga terja Kpl, izhajajoč iz Razsva. Mat, Nežka, Anže, Jaka itn. pa

že delajo, so Km in RkdI, medtem ko Vile (še)le govorancajo. Po tej poti do Kpla ni mogoče priti, brez Kpla pa ostane tudi RLH VIS v zraku, Abst ideja.

Vile nakladajo svoje Vrte kot za stavo, kot da bi sodil **Bel** že v verbalizem-lingvizem RMg retorike. *Le medvedam be sveitila*, medved je zanje ZnaSi za divjo BarNvo, za ZVL pa koristen prebivalec naših gozdov, *sveta iskra se samu*. Vile hočejo obredno žrtvovati, ZVL pa klasificirati cvetlice, kopati rudo, jo taliti v plavžih, obenem pa jezik uporabiti za Znrziskavo, ne za galanten pogovor med gospodičnami v salonu; salon med Slci šele nastaja, zato je okoren. A kot da bi bil danes - 2005 - kaj manj okoren! Jožef Jerovšek deluje kot Burja, Pükšitsch kot njegov pajac, vodenoglavc Grims kot strašilo, prineseno iz dobe meduz. Sklep: *Ke b oltarjev vredna bila/ moč nauka le samu*. V **Belinu** gre vendar predvsem za problem oltarjev in Pramaševanja na njih, ne za proizvodnjo, poljedelstvo in trgovino. Trgovina se nadaljuje v Smoletovem **Varhu**, seveda ob ErS temi, ta pa veže **Bela**, **MicMata** in **Vojmir**.

Bel v skladu z galantnim rokokojem najvišje ceni ErS - Vile: *Modre buh aldove noče/ v ktireh srce na gori*. V Tulpu (**Micka**) gori le pohotnost-strast. *Neč mu ni dapadajoče,/ kar lubezen na rodi*. Ljezen, ne pa zgolj telesna sla. *Ktiri s silo bit častiti/ očjo, so le tmogi*. ErS in nasilje se izključujeta. Prabog kot modri bog je le Sonce-Belin, ta je dobri, tega hočejo Vile. Zato ga tudi kličejo: *Belin, na pomoč prteci ti nam,/ Burja zavržemo,/ Burja sovražemo* itn. Prikličejo ga: »Belin pride na sončnem vozu.« To je rokokojsko - še Pl - veličastje, baziranost na mitu, medtem ko Lin z obojim pomete; NKNM ne mara veličastja, oboževanja, molitve. Hoče le Zvesto, Delo, (zviti) razum, Ž po Nvi. Tu se Razsv RR v NKNM. **MicMat** v **LjDa** in v Voševo **Žensko zmago**, kjer se PozMeš že začanja problematizirati. Ideadoba - Ideapredstave SMeša o sebi - traja največ 3 desetletja. Pa še nastajajo vmes SD (SIZ), ki že sprti spodbijajo Ideolo samovšečnega Meša, **Zoran**.

Brž ko se pojavi Bel, Burja ni več najmočnejši. A ker je strasten, se ne vda že v prvem hipu. Brani se, nezadovoljen je, seveda le v okviru IVJ retorike. Dejansko se ne bori več, kot se nehata boriti Tulp in njegov oproda Monkof v **Micki**, brž ko sta razkrinkana. Sonce samozavestno napodi Burjo proč: *Minute ne/ jest te/ več tukej ne trpim*. To je drža-praksa Razsvabsolutizma, v Avsi Jožefa II. Bel je dobri despot, dela red, a v imenu Pice in ljudstva, v **Belu** dobrih vil, ki koristijo ljudu, saj so vile zorenja, plodov, rasti, ne vojne in terorja. Sonce Mrazu: *Zapusti moje otočece/ ter med skalovje poberi se!* Skorajda na Goli otok. Tam obožuj samega sebe - Nimfe: *altar saj tam/ bo imel sam*; bo tam pel hudičevsko črno mašo?

Burja je grozno prizadet; kaj ne bi bil, kot potepen pes je dobil brco v rit, s podvihanim repom se mora zdaj splaziti z odra, zapustiti dobro družčino. Osramočen hudič besni, pri sebi: *Ter, jeza, ter, jeza bo zlomila me*. Jeza zaradi poraza. A preden je bil poražen, je naredil ogromno škode; bo zanj kaznovan, ali pa mu bo bog Bel odpustil, kot je Slavkralj Milkko svojim premaganim Sžem, Frankom in Lahom? Nimfe Burjo obtožujejo: *Glej, vse je pomendranu,/ glej, vse je izruvanu*. Kdo bo plačal Vojškodo, ki jo je povzročil zgolj Burja? Vile jočejo zaradi opustošenja Nve, ki je obenem vrt, v določenem pomenu kar vrt Eden. Dokler ni bilo Burje (Kače, hudiča), je bilo vse idealno. *Oh - so te moje brazdece?/ Oh - so te moje trtece?/ So to moje vrtnice?/ So to moje gredice?* Nasilje je skoraj že vojna, vsekakor pokončuje, ubija, vse RR v puščavo. Ž zamenja s So.

Prabog je Sonce zato, ker je stvarnik Nve; vse obuja iz Si - iz zime - v Ž, v Pomlad; tega Burja ne zmore, Burja vse RR v S in zimo. Bel tolaži nesrečne deklice: *O ne jokajte se!* Čeprav je Bel sonce, pošilja tudi močo. »Zlat dež kaple.« Če je dež tu zlat, pomeni, da smo v RaPi. *Glejte, že druge kapeljce/ iz neba rose.* Bel zapoveduje nebeškim silam, da naj delajo zemlji (s tem tudi ljudem, ti sicer ne nastopajo, a vemo zanje, za Rodošane) dobro. *Oživele vse,* glavno je Ž, Vitz, *te bodo spet vaše pojle.* Regeneracija. *Vse cvete.* To je bistveno.

Tak razvoj dogodkov napovedujeta tudi **MicMat**; Nežka in Micka bosta rodili in ujčkali, Anžetu bo njiva prinašala bogat sad, kot uči Vodnik, Matu pa isto trgovina (kupčija). Nekaj let pred - dobesečno - lakoto, kot posledico nezmernih napoleonskih vojn, strahotnih rekvizicij hrane ipd., si ZVL in Dev, zadnji Klasrazsvetljenci, utvarjajo, da že nastaja Nsvet. Pride pa do vsesplošne Si. A tudi napoleonske vojne minejo. Eno in drugo. Prebivalstvo Evre je zdesetkano, tudi veliko Slcev pade na vseh frontah, celo na pohodu Francozov na Rusijo, v 60-letih pa kot da je vse pozabljeno, Klodič projektira v **Nsvetu** neposredno nadaljevanje **MicMata**, kot da ne bi bilo ne Napoleona in ne Metternicha, niti ne - v 50-letih - AvsDžnika Bacha, tistega s Trdinovimi **huzarji**. Vse zacvete. Nato nastopi na PrS agrarna kriza, spet lakota, nato navdušenje nad porazom Nemcev, oktobra 1918, nad osvobojenostjo Slcev; nato teror iz Beograda, Vidovdanska ustava, kraljeva ukinitvev strank, spet Ekonkriza. Nato vrh zla, okupacija Slje; nato vrh Zmage in Komprojekta kot AbsNsveta, NOBD; nato razkritje, da Komsti niso dobri bogovi a la Bel, ampak hudiči a la Burja, **Dia**. Nato padec KomStla, 90, celo osamosvojitvev Slje kot NDže. Spet šansa za realizacijo Ideasveta. Nato stvarnost Kpla, ki pripelje do DaSD, ta pa dramatizira v glavnem le govno in ničvrednost, **M'te ubu!**, **Briškriž**. Gordol, kot rišem(o) v MSk **Gordol**. THM-krog.

Končajmo z navajanjem **Bela** in Karjem k tem navedkom. *Cveto že limarji spet./ Čez brazde bogate,/ čez nograde zlate/ prečuditi ne more se svejt.* To je Vodnikov svet. Ne le svet načelnega optimizma, ampak tudi dela, ki se poraja iz retorike. V **Belu** je marsikaj; delo je konotirano. Aria ga izpove dobesečno, direktno: *Ne cagujte!/ Ne žalujte,/ če se lih nebu temni./ Zakaj k sreči/ onu k večji/ dostikrat vam le grmi.* Grmenje kot svatovski bobni pri Ideaporoki, kot dobronamerna spremljava. *Ne cvilite,/ ne skrbite/ dosti! - Jest skrbim za vas!* Kdo je ta jaz? Katbog ali PozNv? Kot Sonce je to Nv. V nji vidi Razsv dobro, kot ZVL v **SljiOž**. Le da ZVL - **MicMat** - bolj poudarja lastno ČIMEŠEVO delo, **Bel** pa naklonjenost Nve; **Bel** je bližje fPu, ugodnosti prihajajo od zunaj, z neba, ki pa je ravno tako del sveta-zemlje, saj plodí, v tem ko sonči in z dežjem zaliva zemljo, preprečuje sušo. ZVL so se bolj zavedali nuje, da Dobra Nv sama na sebi ne zadošča; treba jo je primerno izkoriščati, preučevati, obvladati: umno delati. **Belu** pa še ni do dela, skoraj zgolj do Ideace v RaPi mu je. RLH ve, da se da z delom - s Čl umnim naporom - svet RR na bolje, **Bel** pa se bolj zanaša na Varuha, ki je bog-Pl. V tem pomenu se zgodi Pripomeščanjenje (vsaj v LitSIzi) šele v tistem desetletju med **Belinom** in **MicMatom**, med 1780 in 1789.

Vile so v skladu s PS Rlgo nabiravke, ne proizvodjavke. Bel jim svetuje: *Užijte vsaka tu svoje,/ pojdite, trgajte, žajnite,/ vse vaše je. Vse poberte!* Ne poudarja. Sadite! Posadil bo on, bog. On je vzrok, da je *vse oživelu,/ vse odcvetelu, vse zrelo, razcvetelo, dozorelo.*

Tu se vrača **Bel** h Katu ali/in k PIKu. Njegov bog se takole razume, kot Varuh, kar je FP: *Goreče vas lubiti/ je moja lestnust/ ter od vas lublen biti/ je moja sladkust./ Lubite,/ častite/ Belina tedej./ Nej bo vaš/ Belin vaš/ vam bug on vselej.* Tu se **Bel** približa **ŠkofPasu**, tu je njegova zveza za nazaj, s KMgo, čeprav je njegov bog Sonce in ne FKr. Nimfe odgovarjajo Belu analogno, kot po Stri terja Kat: *Pohlevnu te moliti/ je naša dolžnost/ ter tebe le lubiti/ je naša sladkost./ Lubile, častile/ te bomo vselej./ Ti boš naš/ Belin naš/ nam buh sam tedej.* Konec drame oz. »Konc te prepevne preže«.

MicMat se končata precej Dgč. Ne z vrnitvijo Fboga, ne s podrejenostjo ljudi višjim božanskim silam Mag ustroja, ampak s sporočilom, da so Burjo-Zlo-Hudiča (Tulpa) pregnali ljudje sami. Premagali so ga - odgnali - z zvitostjo uma, nekaj pa z grožnjo tepeža, a za povrhu. Šternfeldovka Tulpu: »Naj se pobero!« Tulp je razkrinkan. Njegov »stric«, od katerega je odvisen, »ima vse zvedit«. Jaka in Micka postaneta ženin in nevesta po lastni zaslugi, sicer s pomočjo Šternfeldovke, a tudi ona je le Čl, je Meška. Noben - niti ne Pog - bog ni tu več potreben.

Enako je v koncu **Mata**. Mat in Nežka izpeljeta, kar sta načrtovala. Pomaga jima res tudi sreča (naključje), a sposoben je, kdor zna priložnost uporabiti sebi v korist, to je Temdeviza Kpla. Sreča ni bog; je neosebna, je celo frfrava, zunaj Ete. Lin je v **Matu** prepričan, da se da srečo ujeti, si jo celo podrediti. Enako misli v svoji Pzji Vodnik. Vse se konča z novo Ideaco, vendarle pa pogojeno z upoštevanjem Realza. Možje in Žene na koncu zapoje skupaj, čeprav so se prej lovili in skušali varati: *Edn drugmu,/ ena drugi,/ ogen dajmo! Jeza, žalost, le na stran! Dons je moj veseli dan!* PIK in Vojkralj so premagani ali nagnani ali domesticirani.

Lin s tem ukine sklep-poanto **Love**, ki je v tem, da Jenny od Trpa umre (»ki jo je ubil val tako različnih čustev, se zgrudi mrtva na ljubimca«). Umreti hoče tudi njen ljubi(mec) Sandwell, »pograbi meč«. Pril Hartwich ga prepriča, naj tega ne stori: »Ovedi se, brat! Dovolj je že mrtvih!« Sand se pusti prepričati: »spusti meč in se spet zgrudi poln bolesti in obupa ob mrtvo telo ljubice.« Sicer ne naredi Sma, a kako naj živi brez nje? ErS je zmagala, a v Si. Medtem ko je v **MicMatu** ErS zmagala v Žu.

To je bistvena razlika - napredek - od **Love**, 1780, do **MicMata**. Na **Love** ni mogoče zidati Slova, ne RLHa, le na **MicMatu**, deloma na **Belu**. **Love** je kot povsem neprimerna za temelj Slova pisana v nemščini; **Bel** že v Slščini, a v skonstruirani, umetelni. Šele **MicMat** vzameta za osnovo jezik Kma, lokalitete, ES značaja. To je Realz. Slov se postavi na Realz tla, z vero v svoj uspeh v Prihi. Ta vera pa se čez Stol omaje; oz. kot vera ostaja, glej **Tuga**, ne zdi pa se v stvarnosti uresničljiva. Tudi v **Vojmiru** ne; Turk ostane na koncu **Vojmira** v skeptični drži. Vrhovec gre v **Zoranu** še za korak dlje: njegov alter ego Zoran naredi iz obupa - iz spoznanja nerazrešljivega Tragsveta - Sm; a je sicer Idealik. Od **fRSama** ali **LjDa**, likov MirMare, do **Zorana** ne mine niti desetletje: od zmage do poraza, od vere do obupa. Ne pozabimo, da je bilo oboje že v **PrešPzji**, v kateri je tako rekoč vse, kar je bistveno - Tip - za Čla.

X. EROS KOT MEDIGRA (ob Turkuševi **Vojski i miru**)

Vrnimo se k **Vojmiru**, k 2. prizoru II. dejanja, k ErS Ideaci. Kot da je Krmiru v ječi analogon **Tarbi**. Vsekakor je »sama«, ima dolg monolog, precej štirivrstičnic. Na koncu samogovora »sede in počasi zaspi«. Če ne more delovati-uspeti, je nagnjena k spancu, tj. k - vsaj za druge - Si. Takole razmišlja, če se da njeni Pzi reči mišljenje. *A trata zelena, ah cvetno polje,/ kako te pogreša zdaj moje srce! Nesrečna je, ker je iztrgana iz svoje RaPe. Le cvetje raduje me, i veseli/ me ptica, ko v gaju samotnem sedi.* Idila. Je res Pramir le idila? Turk slika tako Absmir NeČi razmer, da sodi le v RaPo.

V istem slogu Krmiru nadaljuje; spominja se »čistega potoka«, ki »šumljaje kipi« kar skoz nekaj verzov, redundanca opevanja lepe Nve. Milo se ji stri zaradi »dečkov«, ki so ji milo peli in jo varovali, z njimi se je igrala. Poanta: *Tam stanje je moje, tam jaz sem doma,/ tam prava i tiha se sreča pozna.* Tu, kjer je zdaj - v ječi -, pa je grozno: *je kletev i klanje doma, njeno srce je nesrečno. Kam koli pogledam - železen zapah!/ kam koli ozrem se - samota i strah!*

Nisem nagnjen k zabavljanju in k - posebej še ne naknadnemu - Mašču, a moje Tem čustvo je bilo že v zimi 45-46 pa še mnogokrat kasneje, pravzaprav v osnovi ves čas med 46 in 90 takšno, kot ga izraža Krmiru: osamljenost, strah, ujetost. Sem se pa zoper te poteze in dejstva - neznansko uporno - boril. Osamljenost sem premagoval s tem, da sem iskal Pradekle, nekaj deklet tudi preizkusil, dokler nisem našel prave, že 1952, se povezal s PriSo, s katerimi sem sotvoril GGe od Besede 57 do NoRe 86/87 in do KCe v začetku 90-let, ko sem jo dal na čevelj. Predvsem pa nisem dopustil, da bi me zasegel strah. Zajca je, zato danes tako sovraži Ptjo, glej **Potohodca**. Zajca je Ptja kot tiran poškovala, mene ne. Zajc je kot Krmiru: rahel fantič, ki mu Burja vse strune potrga, brž ko zatuli in zatavuli. Mene so vzgajali, če smem biti zanosen, viharji, postal sem hrast; taratata!

Ko revica spi, »pridejo Vile«, seveda tudi one pojo, one potrebujejo 6 štirivrstičnic. Opisujejo, kaj na odru počnejo: da ji prinašajo vence, želijo ji brezskrbno spanje, kar seveda ni mogoče, gotovo jo tarejo môre: upajo, da si *krepi moči*. Razločijo, kaj je - česa ZnaSi je - Krmiru: *Ti si, kar ljudstva osrečuje; motijo se, kar zadovoljnost mu deli; ne bo držalo, ljudje hočejo zmage in uspeh, ne pa cvetličenje in studenčarjenje. Je, kar jim rane zavezuje;*

to je MMB pomagaj! *Ti veješ bratovsko ljubezen*, ta je v stvarnosti najbolj vprašljiva; sam zapisujem ponavadi enačbo: Br=Bm. Ti *odvračaš tugo i bolezen*; če bi le bilo tako in ne bi potrebovali zdravnikov. *I stalno vednost ti učiš*. Le v čem je - kje se v drami kaže - ta njena vednost? Ideaca.

Milko (in Milica) je za precej časa svojo nalogo v drami opravil, glavno vlogo prevzame Vojkralj. »Pride, odloži orožja i čelado ter poslušaj. Kraljici se prikaže v oblačkih bel deček z vencem v rokah«. Vojkralj opazuje, kaj se dogaja. Krmiru se izdaja: da čaka na ErS, seveda na takšno, ki je obenem NeČi. Dečka zapeljuje: *Naj na prsa te pritisnem! Ah pojdi, pojdi ljubček k meni, da ti poljubček dam iskreni! Prsi in poljub, oboje sodi v ErS območje, pa čeprav je to »ljubav«, ki jo pozna le »mir«*. Zviti kralj se hitro znajde, izkoristi priložnost, Krmiru se vsili namesto Dečka: *(se jej bližaje) Smem poljubiti, lepo dete, rudeče tvoje usti svete?* St je tu značilnost ErSa, ne kake Rlge-konfesije, kot v **Tarbi**. ErS postaja od Rome nova Rlga, Rlga RLH VISA. **MicMat** jo napovedujeta, Preš jo izdelava v AbsRlgo. V ČD se spet vrne v normalne okvire, NKNM je povprečno-zdravo, v ničemer ne pretirava kot Preš v Ljezni do Julije in/ali Bogomila in Črt v njuni Ljezni, **PKrst**. ErS dobi v ČD glavno vlogo, a je zadržana, umna, disciplinirana, Utinteresna, namenjena vzpostavitvi MešDne, razmahovanju SNara, glej **LjDa**, **Vice**, **Svoje** itn. V Rci RLHa, ki je SNcl, velja St le še za SNar, ki je novi bog. V ustih Vojkralja je St bolj retorika kot ne.

Bolj ko jo Kralj gleda, bolj se zanjo navdušuje; Krmiru je res privlačna, posebej v svoji NeČi naravi: *Bližina tvoja me ogreva!* Kralj ni prikazan le kot lopov, ki hoče Krmiru zlorabiti. Krmiru nanj tako vpliva, da ga RR v Pozsmer; kralj se opazuje in ugotavlja: *Tvoj dih obupni svet tolaži*, njegov Vojsvet se mu naenkrat zazdi svet obupa, res je, *divjosti čute v meni blaži*. Če pa je tako, opravlja Krmiru Pozvlogo. Kdor bo divjaka omilil, bo s tem omilil, morda pregnal s sveta tudi samo vojno. Zdi se, da sta junaka kot rojena drug za drugega; sta RomRca para MirMara, nastalega v istem času, na prelomu 60-ih v 70-leta. Oba zapojeta skupno arijo: *O kako sladka je ljubezen, ko v mladem srcu prvič tli!* Verjetno je prav tedaj, ko je klepal te verze, Turk poslušal Verdijevo **Traviato**, duet Alfreda in Violete o Ljezni. Duet v **Vojmiru** traja 4 kitice, Krmiru je ves ta čas v nekakšni spalni hipnozi, izraža svojo nezavedno željo po ErS. Ne domišljajmo si, da se vda kar prvemu in tako hitro!

Liki v **Traviati**: *Ljezen je nerazumljiva bolezen, greni življenje i sladi*. Bogve koliko ErS Pekov je uporabljalo iste oznake; ni čudno, da je zadeva tako strašno motila Jerana, da je moral zadevne Peke pošiljati v pekel. (Mar je ta etimologija Pra: Pek-el? Jo je naredil že DavTrst? Šele Josip Top? Je iz arabščine: El Pek? Kako se transkribira: El Peck? Peck zoper Pečka, igravca, ki je bil buzerant in mu pička ni bila vseč?) Turk v tej verzifikaciji ni Pek, ampak Klep(ač); a ne odvetnik, ki spi kot kralj Matjaž pod Lipo sprave na kamniti mizi sredi Vodnikove domačije. *Naj manjši dvom ljubečo rani. Da nežno srce krvavi*. Ta kri je sprejemljivejša od tiste, ki teče po bojnem polju. *En sam poljub pa koj odstrani zavišča skleče žalosti*. Tako bi pisal Koseski, če ne bi bil leta 1844 (kaj šele 1870) prestar, oženjen, ko se mu ni več spodobilo krožiti ta poredne in klafaške, maskirane v cukar.

Parček razkriva skrajno požrtvovalnost, kar LdDr, seveda le retorično: *Vse zlo le vsak od njiju sebi pripisuje, le ljube sreča mu je mar*. Sporočilo dueta je, kaj naj bi bila vsebina Vemiru: *Zatorej naj ljubezen vlada! Sovraštvu se nikdar ne vdaj! Ljubezen je bogastvo, nada, a črt je lastni rop blaga, početje zoper*

Člov lastni Utinteres. No, pa smo dobili namesto Vojkralja Kralja miru. Takole poje srečnež: *Zdaj prvič čutim sladki mir,/ zdaj prvič čutim prave sreče vir.* Če bi hotel Turk ostati pri opereti z Ideakoncem, bi se moral tu njegov libreto končati. A se ne.

Ko se Krmiru zbudi, se grozno prestraši, razumljivo. Prišedše Vile Kralja naderejo, kot Nimfe Burjo, čeprav hoče Burja vladati kot bog nad njimi, Kralj pa želi IdeaHaro. A si je pridobil kraljičino srce s prevaro. Svojo napako mora popraviti, Krmiru pridobiti tudi tedaj, ko je v budnem stanju. To pa bi moralo biti težko, saj ko Kralj *nazaj stopivši pokaže čelado*, pri priči vedo, kdo je in da je njihov Sž, s tem tudi Sž miru. Vile: *Ta je nasprotnik naš, nemir.* Kako da odklanja Turk celo nemir? Je mogoča ustvarjalnost v miru polhovega zimskega spanja? *Razpor on seje i prepir.* RazcDč je Rca razpora. Ni nujno, da se razpor RR v spor, lahko je le dejavnost-drža, ki raz-pira, deli eno - Ožldo, PnM - na dvoje; brez dvojega (Dčev) ni ARF, brez ARF ostane Rlga TotMonKld, pot k Bogu kot Dti je preprečena. Idilizirana RaPa je takšna Kld kot NeČi bit. Seveda je to fantom-fantazma, ki Prikr(iva) stvarnost; stvarnost vodi v EDC-vojno, kar se v nadaljevanju **Vojmiru** tudi pokaže.

Na očitke Vil, ti *paseš krvoločno čredo*, Kralj odgovarja z ARF-AK. Vendar, koliko sta ARF-AK pri njem vredni? Nista le posledica ErS opoja, samoomamljenosti, v kateri je vsakdo pripravljen priznati vse, kar terjaja od njega ljubljena oseba? Spet le retorika. Do PraARF-AK prihaja SD šele polagoma, Voš v **Draganu**, dejansko pa šele Can v **Romdušah**, **Blagru**, vse do vrha v **Hlapcih**. ARF-AK je visoka stopnja zavesti, medtem ko je SNKNM v ČD šele v fazi konstruiranja Nsveta kot PnM-bit.

Kralj: *Jaz bil sem grozen vojni kralj: /do zdaj, do tega dne/ sem vsemu svetu kraljeval,/ podjarmil sem si vse. Res. Kjer šla je moja divja noga,/ nastala pušča je, nadloga;* mir se je končal. Kar v 5-ih dolgih kiticah se izraža ta retorična samoobtožba velikega, a kot bomo videli, kratkosapnega zanosa. *Pred mano trume so bežale,/ so mesta i vasi se žgale .../ njive teptale .../ glad .../ jok i stok ...,* brez konca in kraja, *ker vojska vojsko spet redi.* Obstoječa Db nagrajuje vojskovanje, *saj se dobi/ za storjeni umor zlata svetinja.* (Ribičič in Albert Svetina, njegov DaSž, sta bila gotovo obilno nagrajena za svoja ravnanja med 45 in 48, Ribič še za kasnejša, Bertl pa je narobe izračunal, prepričan, da bo zmagal nad Titom Stalin, zato jo je pobrisal na Madžarsko.)

Vse priznam, kar hočete, kajti zdaj sem Dgč Čl: *A zavoj mojim je očem odpal,* pa ni, *ko prvič danes sem pred tabo stal.* ErS v **Vojmiru** nima iste moči kot v legendi o **Tristanu in Izoldi**; še Preš je odnehal v ljezni do Julčke; nazadnje jo je oznanil za lepo mrtvo stvar. Kraljeva ErS nikakor ni Absaktčustvo, kakor je, čeprav z Negkoncem, **VošVida**. Kralj obljublja: *Trenotek več brez tebe ne živim,/ i s tabo združen večer mir storim! Še ena Ve-čnost;* kot vse Ve le v IVJ sferi. Avtoldeaca. Kaj se izcimi iz ErS strasti, vidimo tudi v DaSD, v BNakovi **Kasandri**.

Krmiru se sicer boji, da beseda Vojkralja, ki da je postal Mirkralj, ne bo trajala, a Kralj ne popusti, njegova sla po lepotici - kaj pa je bilo to drugega? - je velika. Ubožici celo očita, da je ona kriva, ker je dozdej vladala na svetu vojna: *Zakaj že nisi prej prispela,/ i z venci me miru oplela?/ Ne bila bi me ljudstva klela,/ ki bi jim tiha sreča cvela.* Porka maštela, bi dejal moj pokojni

Pril Priž. Naj zakrije to bedarijo Marela, tj. ogromen parazol, kot nebo čez blodnje in blebetanje.

Nu, Že je Že, prej ko prej popusti, meni - tedaj gotovo še v teh rečeh neizkušeni - Turk; Krmiru: *Na večno tvoja sem!// Jaz bom ti zvesta tovarišica,/ v nadlogah vdana pomočnica* itn. Ideababa! Napaka je v Turkovem razmišljanju. Oba spet v duetu: *Ko si je roke podalo,/ kar se ljubiti ni znalo:/ boj i mir - ljubimec, ljubica*. To je tim. sprava, ki jo goni že dve desetletji Krmiru spod Krima, Matjaževa - Valentinova? - ženičica Spominčica (SH). Podrobna analiza zapisane izjave pri priči pokaže, da je SSL. Boj (vojna) in mir si ne moreta podati rok, se spraviti, kajti boj=mir (po modelu Ž=S); boj se Strno nujno vrne in par opredeli. Da bi bil problem rešen znotraj IdMa, bi moral zmagati le mir, vojna pa biti iztrebljena; a vemo, kaj pomeni iztrebitev: Holo, PVD, Totlikvidacija napačnih. DgTija veruje, da je mogoča rešitev le onkraj para vojna-mir, ne v spravi med njima. Do te onkrajnosti pa ni mogoče priti, dokler izhajamo iz Ža, ki je Agrĕkzld. Tudi ErS je pojav Agrĕkzld, le da je maskiran v Ideaco; a namen-cilj ErSa je v Sekaktu. KC se je tega v prvih Stilih zavedala, zato je skušala v 4-Stolu Sekakt nadomestiti s Charis, Sekakt sam odpraviti, prepovedati; pomen samoodrekanja, celo samoskopitve. Ni šlo. Ostalo je dovolj ljudi, ki so se reproducirali naprej, po Nvni poti, s fukom. KC ga je morala vzeti v obzir, le kanalizirati v meje svojih norm. Tako nazadnje tudi Jeran. Tarba ostaja brezmadežna; ES ljudem, ki niso kleriki-Snice, pa KC svetuje zdrav, urejen, od KCe kontroliran fuk in zakon, glej Krekove **Tri sestre**.

V objemu parček prepeva kot ptičici na veji(ci): *Prava sreča v miru cvete,/ v miru starček se mladi*. Oslarija; Turk kot komaj 20-leten ni mogel vedeti, kako je starcem; jaz vem, nobenega pomlajevanja, ena sama muka usihajočega telesa, mir je za starca čas propadanja. *Ko mu hčerka vence plete,/ sin pa žitnice polni*. Praznovanje svoje 75-letnice sem odklonil, se s tem zameril sinu in snahi, ki sta načrtovala velik, čeprav obenem Intshow. Moji otroci ne polnijo žitnic z bogastvom, to delajo stanovanjski Oven, izdelovalec Kadi Gantar, proizvajalec elektrike Zagožen-Zavožen. Enega mojega sina zanima le računalnik, drugega le ČIP. Nista reveža, a tudi ne hrčka, ki zbirata hrano-premoženje v Javskladiščih. Je bil pa ded mojih dveh pravnukinj, Metlika, pod Ptjo šef Džzalog republike Slje, nato trgovec. A to ni moja kri. To so pavčkovci, pohlepneži pod vsakim režimom.

Konec 2. dejanja je zapet kot blodnja, ki sama sebe ne pozna: *O, zdaj se dekleta vesela radujte!// Plešite, skačite, pojte lepo!* Pošasten svet, v katerem bi vse Že okrog mene le skakale in prepevale popšlagerje. Tako bi rada počela moja vnukinja Izidora, a hvalabogu nima primerne glasu; naokrog hodi, kot da drži mikrofona v roki, se noč in dan vživlja v vlogo pevke, morda Nataše Frdirban ali Blage Helence. Težko jo gledam, raje vidim Ano Pavlovo ali Jean Fontaine. *Na svetu ni lepšega dneva bilo*, kot je ta današnji dan Vemiru.

Da pa bi se Turk zavaroval pred KCo zaradi svojega kar precej očitnega Pogstališča, doda kot zadnja verza v sklepu dejanja poklon KCi: *Zdaj plešite, skačite, pojte, igrajte!* Basta, basta, dovolj te monotone retorike, bi dejal don Basilio v Beaumarchaisovem in Rossinijevem **Seviljskem brivcu**. / v cerkev k oltarju par srečni spremljajte! Ali pa delam Turku krivico in je prej res, da tudi tu dramatik spodbija Kat, saj nam 3. dejanje sporoči, kako dolgo je držala cerkvena poroka med Vojkraljem, ki ni več to, kar je, in Krmiru, ki je nasedla omami ErSa.

Tretje dejanje razpada na dva dela; drugega - končnega - že poznamo, analiziral sem ga na začetku razprave. Prvi pa je nadaljevanje - institucionalizacija - ErS razmerja med Vojkraljem, ki je postal Kralj miru, in Kr(aljico)miru. V tem delu se odvija veliki operni teater kot v Meyerbeerjevih operah. S Slci iz 60-let 19-Stola ta svečanost oz. ves v 3. dejanju opisani topos nimata nič opraviti. Realni Slci se dogajajo v prostorih Meškiš, **LjDa**, uradniških stanovanj, **Vice**; tudi če v gradu, gre za graščaka Meša, kakršen je upokojeni sodnik Pilkovič v **Svojih**. Grad v **Vojmiru** pa je sanjski, iz Pravce, kot je celotna drama Pravca.

»Velika dvorana, slovesno nakučena s prestoli za kralja i kraljico«, ju Slci še nismo imeli, razen v operi, v kateri - v **Gospovetskem snu** - sta Roš in Savin sanjala, da sta Bernhard Španhajmvec in Juta, hči češkega kralja Otokarja Premisla, kralj in kraljica Karncev-Slcev. Tu je prostor tudi za »druge kralje i kraljice«. Se je zdelo, da je Turk pozabil nanje, a jok. »Zadi stopnice v kapelo« FD=FKC; PIK par. »Procesija prihaja«, ne le dvorno spremstvo. »Najprej pevajoče device«, se mi že vzdiguje od njih, tako so aseptične; hvalabogu, da tokrat vsaj ne skačejo, prihajajo pa z »venci i cveticami«; če bi bile Pri, to bi zaslužili cvetličarji! »Za njimi dečki z lučmi; za temi dva meniha«, brez KCe ne gre, »nato kralj slovanski Milko s svojo kraljico, tako Jean, romanski kralj s kraljico, nemški kralj Ernest s kraljico.« Ruski Nikolaj, ItEmanuel Vittorio II Grande (Il Piccolo), nemški Viljem II. Osvajalec. »Zadnja sta vojni kralj«, ki to ni več, »i kraljica miru. Pred vsakim prvih treh parov se nese lastna mu narodna, pred zadnjim velika bela zastava.« Kdaj bo Rusija dobila plavo-belo-rdečo zastavo, kakršno ima Slja že od 1848? Menda je ta zastava prapor ruske Vojmornarice. Zakaj pa ne? Nižji Novgorod na Volgi in Capo d'Istria sta največji pristanišči sveta, Rotterdam in Ploče sta frnikuli v primerjavi z njima. (Pravijo, da bo Nizozemska postala Hrvaška. Kralj te nove Džtvorbe bo Ante Gotovina-Pavelić-Pavletić.)

Preklete; dejanje se spet začena z opičjim skakljanjem nastopajočih, kot da bi bili Evropejci zamurci, poročni obred pa bi intoniral Sachmo na trobenti. Prvi verzi so: *O, zdaj se dekleta vesela radujte, / le plešite, skačite, pojte lepo!* Basta! *Naj priča miru vam bo zemlja, nebo!* Nebo=KC. Menih: *Večni mir, oštir, na mizo še en pir!, Mileni miru kraljici; šele zdaj zvedo, kako je Krmiru ime, ah krasno Slavime: Milena. On pa je Milan ali Milutin, morda ona tudi Mileva, Milaša, vsekakor sta oba mila za crknt! Jaz pa zvezal bom desnici!; ker z(a)veza ne bo Ve, ne bo držala.*

Odložijo orožje. *Vsaj res nam treba ni orožja/ tam, kjer je mir i veža božja!* Da ne? Dmbci so se utrdili po cerkvah, s tem so jih še dodatno posvetili s svojo mučeniško krvjo, če so bili v cerkvah tudi pobiti. Device odpevajo; res prav slišim? Spet: *Zdaj skačite, plešite, pojte, igrajte, / i v cerkev k oltarju par srečni spremljajte!* Skačejo kot medvedke na verigi; Marko skače po zeleni trati. Skakači? Glej Poniževo dramo **Štiftarji**. Morda pa je res imel prav Wol(lmann), ko je bral **Vojmir** kot Iro, parodijo; potrkana polka pred Najsvetejšim? Boogie-woogie? Ne, tega tedaj še niso plesali. Rave?

»Orgle.« Poročni obred se izvrši. Menih: *Gospod naj blagoslovi to početje;* ga ni blagoslovil ali pa njegov blagoslov nič več ne velja. *Ki bodi njemu v čast, a nam v zavetje!* Ne eno ne drugo se ni uresničilo. *Dal Bog, da na vse veke bi trpelo/ to mojih slabih rok preslavno delo!* Trpelo bo le nekaj trenutkov, kot je trajal triumf Dmbvojske le v letu 1944, do začetka maja 45,

nato pa je sledil Holo v kočevskih rovih. Tudi Meniha je Ribičič zabrisal tja dol.

Naivna Krmiru naklada kar skoz 30 verzov o tem, kako srečen dan smo doživeli! *Uzorni kralj*, tj. Vojkralj, ki to ni (več?), *ki narod zvesti ljubi, / tolažnik mu v nesreči je! / Nikdar se čast i slava mu ne gubi, / spomin mu večer slavi se!* Kdo od Damladih - od mojih vnukov in vnukinj - še ve za Fronca Jožefa I., za Alekal-Karo, za Petrčka jecljača? Za Tita vejo; kako dolgo se bo ohranilo to ime? Še takrat, ko bo Hvalica odnesel na ramah vse kamne, ki tvorijo njegovo St ime na Sabotinu? *Zvestost kralju sije iz oči.* Pa prav Zvesta! Obljubo bo prelomil prej, ko bo petelin trikrat zapel. Danes pojejo petelini tudi čez dan, ko ljudje-Slci fukajo kjerkoli in kadarkoli, na pisalni mizi Džurada, na sekretu, v avtu, pod morsko gladino. *O trikrat srečna je država, / kjer kralj kot oče je otrok!* Takšne ate so bili Franc, Alek, Tito. Bil bi tudi Kramberger, če bi ga izvolili; ali pa njegova afna, DaKrmiru. Drn nima posluha-drže za patriarha, prepotegnjen je in presuh; Kučana je reševala vsaj debelušnost, ki kaže na njegovo - kraljevsko - dobrodušnost.

Ena redkih aktualističnih poant - Krmiru: tam, kjer vlada moj soprog, *tam sreče ladja varno plava, / ne sliši tam se jok i stok. / Če kralj svoj rod, a noben od imenovanih kraljev-Vodij ni Slc, i pravo narodov spoštuje, / med narodi ime njegovo večno sluje. / Kot očko ga časti in ljubi vse.* Kdaj bo Janša toliko star, da bo lahko zaigral vlogo starega ate?

Res sprava med vsemi; Vojkralj, ki to ni: *Sliši naj vas večni Bog! / Da v ljubezni vsi živite! / i da vojske ne želite! (Stopijo se vsemi zastavami v krog.)* Slovan Romana - Slavko Rómana že, ne pa Slovan Romána - *Nemca ljubi!* Jejej, pretežka naloga, še v EU se Nari ne ljubijo. Sicer pa v PMLD ljezni ni več, le še račun, Utinteres, tekma, kvečjemu nekaj zrejšega uma. *Roman i Nemec Slovana!* Taratata! *Slovanko zdaj Nemec snubi!* Tako priporočilo pa je bilo povsem nasprotno Tastališčem Slcev; moja babica Na(tali)ja je vsak dan kleče molila, sama mi je to povedala, da se ne bi poročila z Nemcem, živela je s svojo materjo, bratom in sestro sredi NemGradca. Se je pa oče moje matere poročil s - koroško - Nemko, po Turkovem nasvetu, naredila sta 13 otrok, enega Nemca, onkla Pepija, ostale Slce. Iz njiju ni prišla ena sama IdeaHara, ampak marsikaj. Tudi jaz kot njun vnuk in brata Wirka (+ sestrice Wirklja) kot njuni pravnuki. Zame sta brata Wirka ZnaSi za napačnost izbire, za slab značaj. Vsi štirje smo sicer udje istega Nara, SNar se celo povezuje z ostalimi EvrNari, tudi z Nemci in lti, kot svetuje Vojkralj, ki to ni: *Zjedinite se vsi v svobodi novi;* zjebite že, ne pa zedinite. Mar s Hrti, temi dinarskimi pizdolini, če bodo pripuščeni v EU? *Saj enega očeta ste sinovi!* Kršboga? Fronca Jozafata? Karla Velikega? Turk dosega nivo UHe, DaSPoliki ga ne; a UH v **Vojmiru** je - prikazana kot nerealna - blodnja.

V nazorih Krmiru, ki naj bi bila najbolj Pozlik v drami, je vse preveč FP: *Čemu bi kralja kmet ne ljubil?* A čemu bi ga ljubil? Km v revni koči, kralj v palači. *Čemu ne ljubil kmeta kralj?* Ga je Fronj ljubil tako zelo, da ga je 1914 poslal umirat - v milijonskih količinah - v strelske jarke, tudi na omenjeni »Titov« Sabotin. *Čemu bi se v sovraštvu gubil. / Zakaj po divje svet se klal?* **Zakaj? Zato,** odgovarja že Kipling. Ker je Ž AgrĚkzld, Sš pa vsaj tako močno čustvo kot ljezen. Ptja je živela iz Sša (do napačnih), DSD na oblasti se poji iz (seveda Sime) istega čustva, Libci pa iz zavisti, ki je uvod v Sš.

Da je šlo za spravo, čeprav še ni bila imenovana, je vidno-potrjeno zdaj: *Obdrži svojo vsak zastavo*, ima Sežana svojo? Koper zagotovo! *Ki daleč slavna naj vihral!* Sežanska bi mogla postati slavna le zaradi tam živeče Jolke Milič-Emili; se je že dala nazaj preimenovati iz poitalijančenega priimka? Njen brat se ni. Jolka bi bila primerna za zastavonošo, s spodnjicami na drogu. Kot Milič je Mil(k)a, Milena; kaj pa pomeni ime Jolka, ne vem. Da se kar naprej cmeri, zabavlja, pritožuje, jo(l)ka? Je Jola(nda)? Julka? Asociiram Jezernikove (?) slikanico **Skok, Cmok in Jokica**. Skači, sestra, pred medveda, oj ti srce žalostno. Ne gre tako znana Vodopivčeva o ciganu Brajdiču? Ne, spet sem vse zamešal, Brajdiči so Romi z Dolenjske, eden od njih nastopa v Detelovi drami **Dobrodušni ljudje** ali pa **Blage duše**, naslova sta si tako podobna, da ju nenehoma zamenjujem; o obeh dramah sem pisal na ES analitičen način. Ni Brajdič sluga poročnika Glušiča? Katerega Glušiča? Majorja, Vodje križarjev? Je kaj v sorodu z največjo Silko Helgolandko Glupič? Stop, basta moji domišljiji! Pozabil sem citirati verz s spravo: *Nad njo - domačo zastavo - naj vendar mir i spravo, / zastavo belo vsak čisla!* Nimam nič zoper, to je modra zastava EU s 25 zvezdicami, s katerimi se v spanju pogovarja Krmiru. Turk je bil jasnovidec, Slski Nostradamus.

Kralji prisegajo na mir, tudi kleti Parci in Prusi. Odrekajo se »žezla moči« in »pretrdemu jeklu«. NemVili pa mirotvorec, ki drži v roci oljno vejico? Nak; kot vem, je vsak dan poslal po E-mailu direktivo Gustavu Kruppu: Potrebujem še topov, še in še! Porenje se je dušilo v dimu Kruppovih jeklarn. To je stvarnost, ne pa tisto slaboumno skakljanje devic po odru! Vendar, vse oblasti in njihove Ideole trobijo isti refren: če-ko bo na oblasti naša stran(ka), se bo zgodilo, kar bi vsi radi: *Zdaj cvetje vnovič naj poganja!* Saj nas bo zadušilo od preobilice rož! *Naj polje plodno spet rodi ... klas rumeni ... sadno drevje ... trata ... log ...* Točno tako, kot je že bilo v slavni SPreti, v Karniji, **Valuk**, in naj bi bilo v kraljevi Jugi, glej **APo**. Kako je bilo v Karniji, ne vem, to je čas domišljije in DavTrstovih Venetov. Da pa je bilo v prvi Jugi Dgč, bile so Lepoglave in Glavnjače, vem iz izkustva MOča, ki je prihajal sem in tja domov na kratke počitnice, pa spet Jovo na novo v Bilečo in zapore ljsodišča. Nasproti laži-maski Vidica v **API** je kazala večina ostale SD Tačasa trdo stvarnost, KplDbo; Kocbek v **Placi**, Crk (Cerkvenik) v **Roki pravice**, stavke, Leskovec v **Juriju Plevnarju**.

Ne bo se več ponovil, verujejo v **Vojmiru** kralji in kraljice, svet **V kaverni**; kjer je brat bratu zadril nož v prsa, kjer *smrt nedolžnega zadavi*. Nič podobnega več, le še, o bože, *veselo petje/ i žveglanje po pašnikih!* Žveglanje bo vodil Branko Rudolf, recitirajoč iz novega **St pisma**, iz **Žvegle potepuhove**, izvirne Pekzbirke, ki jo je - tega ne ve še nihče - plonkal sam véliki fric Krleža v **Baladah Petrice Kerempuha**. - Vse v istem duhu, dokler se ne prikažejo vojaki, pozovejo Kralja, naj se jim pridruži, jim stopi na čelo. Kralj se jim pri priči odzove, zave se, da je, kar je (Ožld kot edina PraPri): da je Vojkralj. Nadaljevanje do konca poznamo: skepso Milka, S-Spanje (Vespanje?) Krmiru Milene (Topolovec? Zupančič? Ukmar-Boltar? Ne, ta je bila Mileva ali Brunhilda.) Mir se preseli tja, kjer je že ves čas bil: v nebo, tj. v zrak: »Golobček prileti z vencem in ga spusti kraljici na glavo«; rožice namesto kakca. Rešitev je v zraku. Zračna rešitev.

Pa je navsezadnje rešitev v **Samorogu** bistveno Dgčna? Krmiru iz **Vojmiru** se onesvesti-umre, Uršulo v **Samorogu** isti ljudje (isti Vojkralj oz. sodnik Bertram in

njegova oblast) zapalijo na grmadi, v slavo in čast Katbogu, enako kot Giordana Bruna, Jana Husa in Slca Protpastorja Petra Kuplenika. Kam pride Uršula? Z dimom v zrak. V nebo, ki je kot Mesto ptic Tr-Dt? Hm. Strniša sam pušča problem odprt. Jaz se trudim, da bi iz Uršuline Si naredil uspešen preskok iz TSa v Tr-Dt; kaj pa, če je to res le moj trud, Etvolja po rešitvi? Če je Strniša le Posn(emal) (joj, to bi me okluftali strniševci, če bi prebrali to moje Stsk!, hvalabogu, ne bodo ga) Turka? Bral ga zagotovo ni, a tudi Turk je Posn koga; zgodba o rešitvi z golobčkom - St duhom - je stara kot zemlja.

Ne nastane šele v **St pismu**; takšno golobico poznajo tudi rimljanske freske, verjetno tudi egipčanski reliefi. Če ne golobico pa ibisa, oblika ni važna; šecko jedno smo rekali otroci, občudovalci Čehov, naših Slavbratov, katerih šlagerje je po ves dan vrtela na kopališču Ilirija uprava bazena. Niso bili ti šlagerji skoraj vsi na ErS motive? Ni napisal prav Pemec Jara Beneš opereti **Svet Anton, vseh zaljubljenih patron** in **Pod to goro zeleno**, v tej šlager **Rad bi imel tvoj foto?** Najbrž je mislil na fotos, fotko, fotografijo ljubice ali ljubljene. Moj pokojni PriSo Dine, straaašen cinik, je pel pesmico nekoliko RR: besedo foto je podaljšal v foto-aparat! (Jaz sem pa Dinkota še izboljšal: tvoj fotoapart.) Pohlepnež! Materialist! Ne, Dine ni bral **Vojmiru**, kot Radestet bi dramo odvrigel že po prebrani prvi strani. Dine je odgovoril na problem vojne in miru z **Igro za igro**. Rad je bral drame, kot je Giraudouxova **Trojanske vojne ne bo!** Drame parodije. Trojanska vojna je bila, tudi Il. SvetV, ki jo je zakuhal sicer Vojkralj po imenu Adolf, a so se je udeležili mnogi kralji; kralj Tito Broz je idealno priložnost izkoristil in skoz LRevo prišel na oblast kot despot, tudi kot tiran; ni ga mogoče gledati kot Vodjo, ki ne bi dal ukaza za postavitev Golega otoka. Goli otok je sicer pust otok, ni pa Linov-Metastasijev-Rozmanov **Pusti otok**.

Naj se lotim zdaj ES analize le-tega?

XI. DRAMATIKA NA PREHODU

(ob Linhartovih **Pustem otoku**, **Županovi Micki**,
Matiček se ženi)

O večini dram, o katerih pišem v pričujoči komparativni veliki razpravi, sem pisal že prej, predvsem v knjigi **Zlo in s(i)la kot izvor**, Pniz **ZSD 1**, 1999. Prva razprava v tej knjigi je naslovljena **Zgodba o izvihu zla** in je o **Love**, 1995; od strani 5 do 72 v **Zlu**. Nato sem dodal obsežne **Opombe k Zgodbi o izvihu zla**, 1998; od strani 73-131. Tretja in zadnja razprava v knjigi **Zlo** je naslovljena **Če je človek poreden, več sreče ima**; podnaslov »ob Linhartovem **Matičku**, Devovem **Belinu** in Drabosnjakovem **Pasijonu**«, **DrabPasu**; je iz leta 1999, objavljena na straneh 133-217. (O **Micki** sem pisal NDM, večkrat.) Sem pa tu napovedal tudi ES analizo Lin(hart)ovega Nemprevoda Metastasijeve melodrame-spevoigre **Das öde Eiland**, izšla je v Linovi Pekzbirki **Blumen aus Krain**, **Cvetje s Kranjskega** (**Cvetje** ali **Cvrtje?**), 1781, medtem ko je izšel Metastasijev (Metskov) izvornik **L'isola disabitata** 1753 oz. tedaj je bila opera uprizorjena.

Načrta nisem izvedel, čeprav sem dvakrat začel z analizo; prišel sem le do dveh zelo kratkih začetkov, obeh iz 2001, naslovljena sta **Otok sonca**, **otok pustote**. Zakaj z analizo nisem nadaljeval, se ne spomnim; morda me je preokupiralo kaj važnega; morda se nisem čutil dovolj zrel-sposoben primerno prenikniti v predmet razprave. Vsekakor sem želel analizo **Pustega otoka** (**POtoka**) dopolniti z ES analizo Kode Roze Rozmana (RRoza), ki je nekaj let pred tem napisal svojo Rco **POtoka** oz. parodijo nanj. Zdelo se mi je važno, da soočim eno prvih SD (čeprav je napisana v nemščini, sodi v SD, na njen rob) in RMg-lud tekst DaSD. Žal tudi tega nisem izpeljal, sem pa RRozov tipkopolis opremil s podrobnimi opombami ob strani. Šele po 4-letih se vračam k nedokončani nalogi. Morda bosta oba **POtoka** dobila šele zdaj in tu - med mnogimi SD v tej obsežni komparaciji - primerno mesto-kontekst.

Naj najprej objavim oba moja nedovršena poskusa, podnaslovljena »ob Linhartovem in Rozmanovem **Pustem otoku**«. Njun tekst traja do konca strani 91 pričujoče knjige.

1. Moje odločitve o tem, kaj sodi v SD in kaj v okviru SD obravnavam, so utemeljene; točneje: utemeljujem jih. Ne tajim pa, da so neobičajne. Pri **BS** in **Maikatu** se sklicujem na mnenje dveh priznanih LZgarjev, da sta dramski obliki, na Grdino in Bratka Krefta. Za **Pusti otok** je zunaj dvoma, da je drama; njegov podnaslov je, preveden v Slščino, glej **Zbrano delo** Antona Tomaža Linharta, 1950, stran 367: »Igra s petjem v enem dejanju.« (**Pusti otok** - **POtok** bom navajal in komentiral po prevodu v tem **ZD**, katerega urednik in prevajavec v Slščino je skupaj z Lili Novy Alfonz Gspan.) Med stranmi 189 in 200 v **ZD** je v knjigi objavljen tudi Linov »original«, tj. Linov prevod Metastasijeve spevoigre v nemščino; Gspanov prevod je torej prevod prevoda. **POtok** ni ne izvirna SD, niti Linov prevod v Slščino. **MicMat** sta bolj predelavi in manj prevoda, a oba sta v Slščini. Da ne gre za izvirno nemško dramo, ampak za prevod ali predelavo po italijanskem izvirniku, beremo pod podnaslovom: »Nach Metastasio« ali »Po Metastasiu«. Do Gspanovega prevoda **POtok** še ni bil preveden v Slščino. Od tega prevoda je minilo že več kot pol Stola, a odmeva nanj - na dramo - ni bilo, vsaj ne pomembnega. Razen Rozmanove »ljudske igre, narejene na podlagi istoimenske enodejanke mladega A.T. Linharta«.

Pred leti sem gledal v MladGledu Rozmanovo (da bi Andreja Rozmana razločili od še dveh dramatikov Branka Rozmana in Smiljana Rozmana, ga bom pisal R(oz)aRoz(man); Roza je njegovo »Prt« ime; ker pa v pričujoči razpravi ne bom obravnaval Branka in Smiljana Rozmana, bom takrat, ko bom pisal Rozman, mislil le na RRoza) Kodo **Tartif**; v odlični režiji Vita Tauferja. Zabaval sem se, koda je duhovita parodija na DaSlov, ob tem tudi na Molièrovega **Tartuffa**. Obrnil sem se na Rozo, ki je bil sošolec moje starejše hčere, Ake, naj mi pošlje kaj svojih dram; v MO sem zasledil, da jih je spisal več. Ljubeznivo mi jih je poslal, jaz pa žal o njih javno še nisem spregovoril. **RozPotok** sem nameraval vključiti v **RSD** že 1995, ko sem bil napisal prvo razpravo med tistimi, ki so bile 1999 objavljene v knjigi **Zlo in s(i)la kot izvor (Zlo)**. Nato sem se še enkrat spravil k izvršitvi zadane si naloge: ko sem oktobra 1998 dodal razpravi o **Love** obsežne **Opombe**; v 1. opombi celo pišem: »Zdaj sem se odločil analizirati Linhartovo dramo ... **Pusti otok**.« A sem uvidel, da moram prej opraviti podrobno razčlemba **Belina**, tej sem dodal začetek razčlemba **DraPasa** pa **Mata**. Nobena razprava v knjigi **Zlo** ni še zaključena, zaključiti jih nameravam v **ZSD 2** ali **3**. **POtok** je najbolj izvisel; druge drame sem vsaj začel glodati, **POtoka** ne. Čas je, da naredim, česar še nisem. Rozi se opravičujem, ker sem ga tako dolgo vlekel za nos. Obljubljam mu, da se bom potrudil in bil do njegove »ljudske igre«, dejansko parodije, vsaj korekten, če ne naklonjen.

Gspan posveti v **Opombah** k **ZD POtoku** le en odstavek, na pregibu strani 498-499; po merilih starejšega SLZ **POtok** ne sodi v Slito (v SD); o načelih starejšega SLZ in kakšno je moje stališče glede tega, kaj sodi v SD, pišem v **ZSD 1**; nekaj bom dodal zdaj. Gspan je - odličen - filolog, daje - kot pravijo - zanesljive podatke. Takole piše, navajam skrajšano: »ta spevoigra je prost prevod italijanske melodrame Pietra Metastasia **L'isola disabitata**.« Pusti otok pomeni nenaseljeni otok, otok brez ljudi, otok, na katerega se bodo ljudje šele naselili. »Azione per musica. Representata in Aranjuez l'anno 1753« itn. »Linhart se je oddaljil od izvirnika zlasti v tem, da je večkrat razvezoval verze v prozo in da je spremenil sorodstveno razmerje med Konstancijo in Silvijo. V

izvirniku je Silvija mlajša sestra Konstancijina, v tem prevodu pa je njena in Vanibaldova hči.« Toliko piše o **POtoku**.

Šel sem si ogledat nekaj knjig SLZ o Linu. V veliki Matičini **Zgodovini Sslovstva**, 1956, o Linu poroča Gspan; **POtok** ni omenjen. Tudi Pogačnik se v svoji - in Zadravčevi - **Zgodovini Sslovstva**, 1969, s **POtokom** ne ukvarja. Mirko Zupančič v svojem doktoratu **Literarno delo mladega A.T. Linharta**, 1972, **POtok** komaj omenja, a z Zun plati: »Vprašljivo je tudi Linhartovo poznavanje italijanščine. V svojem svobodnem prevodu Metastasisjevega dela **L'isola disabitata**, ki ga je vključil v svojo pesniško zbirko, omenja v naslovu samo Nach Metastasio. Predlogo, ki mu je služila za ta prevod, je zamolčal.« Vendar je Zup(ančič)eva knjiga dragocena, preučuje Linov svetozor v **Cvetju**; MirZupovih dognanj se bom poslužil oz. jih komentiral. Nekaj več govori o **POtoku** Kalan v monografiji **Anton Tomaž Linhart**, 1979.

2. Prvo vprašanje se zastavlja že ob podnaslovu tega poglavja: ali sploh gre za Linhartov tekst **Pusti otok (POtok)**? Ali to ni le priredba Metastasisjeve igre? Na vprašanje odgovarjam v razpravi **Zgodba o izvoru zla (Zgodba)**. Zidam na tem odgovoru. Odgovor še dodatno utemeljujem: ker verjetno ni šlo za naročeni prevod, je v Metastasisjevi igri nekaj, kar je bilo Linhartu blizu; kar je Lin(hart) čutil kot svoje, kot izpoved-izraz, ki ga je želel sam posredovati. Kaj bi bilo to?

V naslovu igre je otok. Drama se dogaja na otoku. Otok ima v drami dve osnovni, med sabo celo nasprotni vlogi: najprej - v preteklosti - je bil otok sreče, takšen postane tudi v koncu drame. Vmes pa je otok nesreče, saj Vanibald, Konstancijin mož, odide z otoka, žena je prepričana, da jo je zapustil; ker ga še ljubi, trpi. Osnovni topos, ki je bistveno več kot le neko nepomembno okolje, v katerem se igra dogaja, je v temelju dvojen, kot eksistencial-simbol si je v temelju celo v sebi nasproten. Prevaja obenem srečo in nesrečo. Ti dve potezi se tako razlikujeta, da se celo izključujeta. Se da sklepati: Lin izhaja iz spoznanja, da je človek v sebi protislovno ali vsaj nasprotujoče si bitje? Ali da je tak svet, v katerem človek živi?

Če je tako, izhaja SD iz nasprotja. Izključujočnost tega nasprotja je oblika modela Dč. Ker je tudi Romualdov **Škofjeloški Pasijon** kot drama o umoru Jezusa-Boga razumljiva le kot model Dč - Kajfa itn. ubijejo svojega brata, Juda, človeka -, je izhodišče SD poudarjeno dramatično in ekskluzivno. Od Dč je mogoče naprej v Dv - v obliki predstav - in nazaj v Ožld. Ker se Vanibald vrne na otok k ženi - skaže se, da ni odšel po svoji volji, ugrabili so ga morski razbojniki -, ker še zmerom ljubi Konstancijo in ona njega, ker ga na otoku pričaka še medtem rojena njuna hči Silvija, ker se drama s tem konča srečno, s Harmonijo, se udejanji prav ta druga možnost: Dč, ki se ne radikalizira v razdor med možem in ženo, se vrne v Ožldo; v obliko Dne, ki je najmanjša mogoča Kld oz. skladje dveh-treh Pld. Dv(ojniki), katerim se je Konstancija predajala, z njo vred tudi hči Silvija, niso več potrebni. Predstave (simulacije) so odveč, ko se vrne realiteta, ki so jo morale predstave nadomeščati, dokler je bila resničnost odsotna. Predstave za Konstanco so sanjarile o možu (analogno pri možu, ko je bil v suženjstvu na zemlji onkraj otoka, sanjarije o ženi). Drugih sanjarij-predstav Konstanca nima. Ko je Dn spet skupaj, sta Dč in Dv odveč. Zavlada idealna harmonična Id. Igra se prelevi v idilo. Otok ni več pust, ampak poln smisla, bogat, izpolnjen: Živ(i) otok.

Žal je to takorekoč vse. Malo je; €S analizo obeh dram - **POtokov** - bom moral začeti od začetka. Naj se lotim najprej **LinPOtoka**; skrajšal ga bom kar v **POk**; ko bom mislil na **RozPOtok**, bom to omenil. Takšna skrajšava **LinPOtoka** zgolj na **POk** bo trajala skoz vsa moja €S analizo **LinPOtoka**. V razpravi o **RozPOtoku** pa bo Dgč.

Sam topos **P(ot)Oka** je soroden in vendar povsem Raz od toposa **Bel(in)a**. Čeprav prebivalcev otoka Rodosa, h kateremu veslajo (jadrajo?) Nimfe in tam obredno častijo boga Sonca (Bel-in-a), Rodošanov v drami ne spoznamo, vemo, da je to bogat otok, zelo obljuden, znamenit v Zgi Čloštva. Če omogočajo Bel in po njem Nimfe otoku plodnost, zelenilo, živost Ža, drama pa je napisana v obrambo in čast Bela-Nimf-Rodošanov, tj. Čloštva kot Pozgrupe, je to dokaz, da gleda Dev na Čla, Dbo in Zgo sicer kot na boj med Dobrim in zlim, a v tem boju redno - Strno - zmaguje Dobro, Pozbog. Devovo Razsv(etljenstvo) je optimistično, čeprav skuša računati z realnim svetom; čeprav dopušča, da v njem kdaj pa kdaj zmaga tudi Zlo, tj. Burja, Unič plodnosti, gola puščava. Ker je **Bel** - po enem od štetij - prva SDrama, to pomeni, da se začenjata SD in SIZ (vsaj kot dramska) z optimističnim zagonom; **MicMat Bela** podpreta.

Dgč pa je s **POkom**. **POk** se sicer prav tako konča z optimističnim koncem, srečno, a je večina njegove vsebine-zgodbe posvečena nesrečnosti (Konstance in Silvije). Godi se na pustem - opustošenem, golem - otoku. Na njem samujeta le dve ubogi - zapuščeni - Že, vse Dgč kot je na Rodosu oz. v čolnu, ki se z njim zibajo po morju vesele Vile, Rožnecvitarca itn. Burja jim zagrozi, jim čoln nekoliko zamaje, skuša jih prestrašiti, toda Vile ne obupajo, čeprav najprej zbeže, se nato Tiranu postavijo po robu, ga ozmerjajo, prikličejo Pozboga Bela, ki jim takoj priteče na pomoč; in Burja je poražen.

Dogaja se boj med Dobrim in zlim, ki ima svoj vzor - dejansko Reso - v alegorično predstavljenih baročnih silah, ki niso ljudje, ampak mitske pojave, Vile in bog Sonca. Konte - naključja - v **Belu** ni; tudi ne v **Vojmiru**, **MicMatu**. V **Vojmiru** zmaguje - določa usodo - Zakon, žal je Negzakon, zakon Vojne; v **MicMatu** ljudje sami, s svojo Etvoljo, sposobnostjo, zvitostjo uma, delom. V **Vojmiru** Pozfigure niso Tip nosivci Dela, Uma, Sposobnosti, Etvolje; nežni so, nemočni, nasedajo zlu (Milko in Milica Vojkralju), zaljubljujejo se v ZČa, Krmiru v Vojkralja. Nikakor ne morejo biti vzor Slcem iz 60-let 19-Stola, niti ne Slcem iz 80-let 18-Stola. Vile iz **Bela** niti v enem hipu ne nasedejo Zaplu Burji; Burja niti ni Zapl, le nasilni Hudič. Zakon in moč-sila sta na strani dobrih, Vil, kot navsezadnje tudi v **MicMatu**. Baron ne more več uveljaviti srednjeveškega - FP - zakona oz. lus primae noctis, Matu skoraj nič ne more; nasprotno, Mat ga vse bolj ujema v svoje mreže, ker je zvit, močen, zmožen, deloven, zdrav, skratka vzoren.

A to je novi Lin, ki in kakršen se je izoblikoval v teku 80-let, nastal pa je iz starega-začetnega Lina, Lina **Love**. V **Love** sicer Etzmaga Dobro, Jenny, Sandwell; a kaj to pomaga, če pa Jenny umre, če doživi Dobro v TSu poraz. Nem(škemu)Linu TS očitno ni najvišja Vrta, čeprav ustvarja Trago, ko kaže, da je TS šibkejši od Zla. Nemlin se zateka v Pozsvet EtVrt. Nemkula, ki je konec 18-Stola že zelo razvita, pišeta že Goethe in Schiller, omogoča upoštevanje obeh nivojev, TSa in sveta Duha (Kule, Ete). Omogoča ju, ker je Nemčija močna tudi v zadevah TSa, tedaj po Evri že zmaguje Friderik Veliki, Nemci

imajo bogate finančnike, razkošna mesta, bleščeče Pl, koristno trgovino, tudi pomorsko. Kdor je v tem močan, si lahko dovoli tudi obstoj v paralelnem svetu duha oz. dopusti Nast Pskov, ki so celo OPski, nesrečni, ukvarjajoči se le z ErS, z Dušproblemi, celo z OIS; Goethe more napisati **Wertherja**, ki sproži obilico Posn(emovalcev) in s tem samomorivcev. Dokler se ima Lin za Nemca ali je Nemec ali se ima le za člana NemKule, navsezadnje je to vseeno, lahko piše melodrame-Trage a la **Love**.

S Slci pa je Dgč. Sploh že so? Pohlin jih postavlja na noge, ampak šele kot Kranjce. Trub(ar) jih je že uvidel-potr dil - skonstruiral? -, a ta Trubova Trada je bila za Stol in pol prekinjena. Ostal je Trubov - protestantski - jezik kot osnovna Slščina, ker jo je KC sprejela, le prirejala (RR); ni pa ostala Trubova ĆiA kot vsaj zametek Slova. Ta zametek je dobil izrazit lik šele v trojki ZVL, od **Bela** do Vodnika, ki doseže vrh SlKul ustvarjanja v Ilirskih provincah, pod francozi, okrog 1810. V tem pogledu je obdobje od Pohlina in **Pisanic** do ponovne priključitve Slje-Kranjske AvsDži, obdobje cca. 40 let, tako močno, da niti Metternich in ob njem potekajoča rekatolizacija Slje njegovih sledov nista mogla izbrisati.

Zdajle raziskujem začetek tega obdobja, točko, v kateri prehaja Lin, ki je do tedaj pol Nemec pol Čeh in morda pol Slc (torej poldruga Os), v povsem Slca; to se zgodi v 80-letih. **POk** je sicer prevod v nemščino, a je v njem že viden premik: od Radzmage zla na TSu v **Love** k zmagi Dobrega na TSu, čeprav šele po strašni-hudi ĆkP preizkušnji, Trpu vseh treh v zadevo vpletenih ljudi, moža in žene, Vanibalda in Konstancije, ter njune hčerke Silvije. Konec je srečen, vsi trije, ki so dolgo ločeni (Konstancija je celo prepričana, da jo je soprog hote zapustil, izdal), se spet najdejo, živi. Lin si je s tem, po moji domnevi, omogočil prehod v Slov. Oz. obratno: dogajajoči se prehod k Slovu - vsaj bližanje Slovu - mu je omogočil Poz pristanek na srečen konec na TSu.

Če Čl ne verjame v mogoče dobre izhode-rešitve na TSu, zakaj bi se odločal za to, da bi soustvarjal nek nov Nar? A če že ne povsem nov, kot iz retorte, pa vsaj takega, ki je bil dozdej navzoč le po sebi, kot etnija, kot vrsta Raz dialektov, brez zavesti o sebi ali z zelo pogojno in Minzavestjo. Kdor hoče sodelovati pri takšnem početju, ki je več kot le preroditeljstvo (je ustanoviteljstvo ali celo kreacija), mora biti trdno prepričan, da se njegovo podjetje »splača«; ne sicer v gmotno-finančnem pogledu, ampak kot določena Vrta, ki ni le kot Ideaca v duhu, v domišljiji, v Kuli, ampak v stvarnosti, med ostalimi Nari.

Bilc podaja trojko ZVL, glej **SljaOž**, kot vnašalko Kule med Slce-Kranjce; a ta Kula ni le Littekst (Traga), kot je **Love**, niti ne le alegorija, kot je **Bel**. Zois pošlje Vodnika in Lina v bohinjske hribe raziskovat rudnine, klasificirat rastlinje, kar ima tudi svojo Utkorist, če pozna Čl rože in zelenjad, če ve, katera škodi recimo domačim živalim in se je ne sme dajati v krmo; železna ruda je bogastvo kot kasneje nafta. ZVL še ne ustanavljajo SNDže, niti še ne institucije Slova; to naredi Vod(nik) pod francozi. Ti mu - zaradi svojih Džinteresov - omogočijo, da začne pisati šolske knjige, prirodopis, ne le slovnico. Da organizira PolJav, KulŽ, ki je že institucija, šole, časopise itn. Vse to se zgodi na koncu omenjenega 40-letnega obdobja, na katerega začetku je še zgolj NegDuhLit tekst, kot je **Love**. Da bi se razvila Vodnikova PolD(a)bdejavnost, je bil potreben - ne nujen, a razumljiv - tudi Nast **POka**.

A šele ko se Lin zave, da obstaja - se je iz smole, nesreč, Konte rešila - kompletna, čeprav majhna Dn (Konsta, Van in Silva), čuti - dobi - možnost, da na tej IntDni utemelji VelDno, ki se ji reče Nar; ta Nar še ni PolNaca, je pa že več kot etnija in IntDn. **Micko**, čeprav je tudi ta drama le ponašitev, napiše v Slščini. Sledi **Belu**, a izbere stvaren jezik, kakršnega govorijo gorenjski Km v bližini Radolce. Govorijo ga tisti, ki jih postavi tudi na oder, Jaka Zanetovec, Anže Hudoba itn. Ti ljudje so stvarni. Lin s tem uvaja Realz, medtem ko liki **Bela** niso stvarni v pomenu Realza; so iz mitološke Zge, so Vile, polbogovi, alegorične sile, ki nastopajo le v LitKuli, so bolj IVJ kot trda Dbdejstva zemlje. Lin se zavestno odloči za ljudi, za Km; na teh bazira svoj projekt.

Nar ustanovljati ima smisel le, če bo ta Nar iz domišljjskega - kakršni so Nari v Pravcah, tudi Nari ali NL Liliputancev itn. - prešel v DbZg stvarnega, imel realno možnost za to, da preide. Lin je bil izjemen ustvarjavec; čutil je potrebo narediti nekaj zelo velikega, kar pa ne bi bilo le sad fantazije. Zato po tem, ko napiše **MicMata**, ne nadaljuje z dramatiko in Lito, ampak postane Zgar; raziskuje Zgvire, podatke o tem, kaj so bili Slci nekoč, v kakšno raso-skupino spadajo, kakšna je njihova Pret, s kom jih družijo itn. Napiše veliko delo **Poskus** itn. Ta **Poskus**, s katerim utemeljuje SNar, čeprav še v Inf povezavi s Slavi, da **MicMatu** kot Littekstu novo, še bolj stvarno vsebino-podlago. Kasnejši Sliterati, tudi Sdramatiki, ga uporabljajo, iz njega jemljejo snov za svoje drame. Tako se porajajo drame kot **CarLaz**, **Samo**, **Džmi** itn.

Vse do MV-II je bilo Km osnova SNara; torej je veljala **Micka**, ne pa **Bel** in tudi ne **ŠkofPas**. Ta ima za Totkompletno stvarnost le KC. Moral se je zgoditi močan prelom, da je prepustila KC mesto (S)Naru; pri Bilcu se vidi, s kakšno težavo se je to zgodilo. Bilc nekaj let za tem, ko vzpostavi SNar v **SljiOž**, ko naslika delo in nazore trojke ZVL, obrne ploščo in se vrne k Rci **ŠkofPasa**, k **Tarbi**. A Zg razvoj - RP - je že toliko napredoval, da se od 60-let 19-Stola naprej ni mogoče več vrniti zgolj na KC. Prej ko prej KC ugotovi, da se mora vezati ne le na Slov kot etnijo (tega se še ne zaveda Krek v **TKrižu** ali v **Sestrah**, torej vse do I. SvetV), ampak na Slov kot Naco-Dž. Morda se to zgodi šele v SPED, v Jelovem **Vstu**, kjer je (S)Nar celo že močnejši od KCe, čeprav razmišlja Jel v okviru KCe oz. Kfza kot SNCza.

V **Matu** naredi Lin še korak dlje po RP: Kmu doda RkdIce, postavi par, pri katerem začne Blei(weis) z Novicami, sredi 40-let. Blei upošteva seveda tudi Kulo in Izbe-razumnike, a v glavnem le toliko, kolikor služijo KmRkdIcecem oz. Polikom kot zastopnikom noviške koncepcije sveta. V ta okvir sodi celo RadSNcl, glej Koseskega pesmi, ki pa so Agitprop, himne in budnice, eroika, ne pa ARF, kaj šele AK. Zato Blei tako težko prenese - vključi v svoj svet - Preša; Preš je izviren in močan ravno v ARF-AK.

Začetni NemLin teži v ARF-AK, ki je celo AD, **Love**. Ta moment za Slce dolgo ni uporabljiv, Preš je kot genij izjema. Do ARF-AK pride šele v 70-letih, z **Zoranom**; Strit(ar) seže celo do AD in to že na prelomu 60-ih v 70-leta, glej **Zorina**. Vendar **Zorin** ne vpliva, večina Slcev (Izbov) ga odkloni kot OIS držo; **Zorana** pa sploh ne poznajo. PriARF-AK se začne s CanD, tam pa zajame širše kroge Izbov, čeprav večina takšnega Cana odklanja. Ne le Katideologi kot Lampe ipd.; tudi SoD sodelavca samega Cana, Kristan (tudi v SD) in Tuma. ARF-AK - tudi AD - pa se ne le razmahne, ampak dobi legitimiteto v SD-20, v SIZ-20, z vrhom v GrumD, v **Zast(or)ih**.

Slov v **Matu** ni le stabilna OžKld, kar je Km. Postaja - Lin ga gleda - že kot AgrČkzld, seveda maskirana s PozVrtami. A če je kaj v **Matu** vidno, je to, kako se razvija, napreduje, dobiva vse večjo moč, ohrani, kar si je izbral, nevesto Nežko, osvoji nove pozicije, se dviguje v službi pri baronu, od vrtnarja do oskrbnika. Vse svoje probleme reši, tudi z nezakonskim rojstvom; starša se mu navsezadnje poročita in ga - SNar - s tem legitimirata, ko ga priznata za svojega otroka. Reši se dolga itn. Vse, česar se loti, mu gre kot po maslu; čeprav ne brez dela. Isto uči tudi Vod v svojem blagrovanju Kranjca-Slca kot subjekta Nve, Kule in sploh Dbža.

V **Matu** - tudi že v **Micki**, čeprav manj Rad - se skaže, da je Čl sam svoje usode Gos, svoje sreče kovač. Kdor ne deli tega prepričanja, ne bo šel v ustanavljanje novega Nara. Vsak kolikor toliko razumen Čl si predstavlja, kaj pomeni to ustanavljanje; koliko ovir bo moral ta nastajajoči Nar - njegove elite - premagati, kaj vse odstraniti, da bi se uveljavil; koliko novega udejanjiti, da bi se izoblikoval. To oblikovanje SNara v dokončno obliko Dž Nace je trajalo 200 let, do 1991.

Bi se Lin lotil tega norega posla, če bi se zavedal, kako dolgo bo trajalo in kako vprašljivi bodo nazadnje učinki tega velikega truda, kajti kaj pa pomeni majhen Nar v svetu, tudi v EU? Je pa vreden - zasluži občudovanje - sam ustvarjalni napor postaviti kompletan Nar-Naco s Kulo, ekonomijo, Polo itn. vred. Če je važna pot in ne rezultat, tudi vprašljivost DaSNace ne pomeni veliko. Kajti kaj pomeni obstoj velike Nace? Je res važno, da obstajajo Francija, Nemčija, Anglija? Niso perspektivne le največje Dže, ZDA, Kitajska, Indija? Ali pa še te ne, ker je brezupno napačno sólo Čloštvo, ker je ldB?

Vsega tega se mora DgAnln zavedati, da bi vstavil **POk** v primeren okvir. Ker sem okvir podal, vsaj v splošnih obrisih, je izpolnjen zadosten pogoj, da se lotim ES analize **POka**.

XII. NEVARNOST OBUPA (ob Linhartovem **Pustem otoku**)

Na koncu pričujoče knjige je, kot je to običajno, **SIK**, dela ga Ala. Vsebinopovzetek **POka** je napisala že pred leti. Da ne bi čezmerno navajal, bravcu (ki ga ni) svetujem, naj si najprej prebere ta povzetek. Tudi zato, ker sta v nemajhni meri vsaj kot povrhna zgodba istovetna precejšnja dela (kosa) **LinPOka** in **RozPOka**. **RozPOka** ni mogoče razumeti, če ne poznamo **LinPOka**. **RPOk** je lrrca **LPOka**; je razkrinkavanje, kaj se dogaja pod videzom Linove - Metastasijeve - zgodbe. Iz primerjave obeh **POkov** se bo lepo videla razlika med Klaslito, ki je v **LPOku** že HMg, in RMgo, ki je lrlud. Med nastajajočo KlasLDb0 in PMLDb0, v kateri živ(otar)imo Slci danes.

Lin si ni mogel predstavljati, kam vse bo šel razvoj Čloštva, tudi Evre, RP: v Nast Golega otoka v 50-letih 20-Stola; da bosta razvijavca Slova - tudi SNDže - KaKi ob Eia Slova odkrila sredi Jadrana Goli otok, tako mu je ime že od pamtiveka, ker na njem ni nihče živel (kdor na njem živi, je torej nihče), je brez vode in rastlinja; da bosta ta Goli otok naselila, a ne s kolonisti normalnega tipa, ampak s Polkaznjenci, z donedavnimi najbolj - celo slepo - verujočimi-zvestimi Ptji, tudi z Gledkritikom Mrzelom. Lin ima svoj otok za pust in gol, a njegova narava se s tisto, ki si jo je izbrala za pekel (za prebivališče kaznovanih-prevzgjajanih) Ptja, ne more niti v sanjah meriti. Linov otok je strašen, ker na njem tako trpi uboga Konsta. A je vendarle raj v primerjavi s Trpom Mrzela in Koširja, Gustinčiča in Logarjev. (Otok ima v **LinPOku** dve fazi: srečno, dokler živita na njem in po svoji volji Van-Konsta, in nesrečno, odkar je Van ugrabljen.)

Konsto zalotimo, ko kleše lastni nagrobnik; **POk** je nemalo melodrama, ganljivka, Konsta uživa v svoji nesreči. (Dvomim, da je užival na Golem otoku en sam zapornik. Glej Hofmanov roman, tudi dramo o Golem otoku, **Noč do jutra**. Tudi glavni lik Ruplovega **Joba**, sam Job, je bil verjetno na Golem otoku. Goli otok je s tem, ko je prešel v SD-Slito, prešel iz golega dejstva v poseben pomen, v okvir ISle.) Konsta hoče umreti, Ž ji je postalo nezno; prišla je na rob OISa. V napisu na nagrobniku je zapisala - vklesala v kamen - svoje prepričanje, da jo je soprog izdal-zapustil; da ... tu pa se napis konča, ker je Konsta v svojem delu prekinjena. Konča se dvoumno; ker se stavek ne konča, se ga da brati, kot da naj pade »na njega«, na soproga, »kletev ...« V Resi pa je hotela (pre)dobra-blaga Že napisati ravno nasprotno: naj nanj

kletev ne pade. Soproga Van(ibald)a, čeprav je Izd, ne isti z Burjo, **Bel**, z Vojkraljem, **Vojmir**, s Tulpom, **Micka**, z Judežem, Raz **Pasi**. Odpušča mu. V tem je **LPOk** dedič SentKršča in SeHa. Lin se tu odloča za sočutje; v **Love** ne ali bistveno manj. V **Love** nastopajo sicer tudi nesrečneži, Sudderley, a tudi Prihudiči, Herington; v **LPOku** jih ni. V **RPOku** pa je vsak hudič, kot terja RMg, le Sim(uliran), le pajac (kot je to sam dramatik Roza); V PMLD ni nič več resnično, vse je igra in IVJ. Medtem ko se Lin trudi, da bi bilo, o čemer piše, resnično in stvarno. Je in ni. **LPOk** je na sredi med alegorijo in Realzom. Psihologija oseb je Realz, čeprav je Sent; a že samo prizorišče - pusti otok - je komaj stvarnost, je mnogo bolj alegorija. Nast SNara je obenem prehod od alegoričnosti (zamisli v domišljiji, v DušNoti) k Realzu-stvarnosti.

Konsto prekine hčerka, ki na oder »priskaklja« kot srna; kot Pastirice, ki - do neznosnosti - skakljajo in popevajo v **Vojmiru**. Bi tudi v **Belu**, če jih ne bi ovirala premajhna prostornina čolnička; ko pa se izkrcajo na obalo otoka, jih vse prekmalu zaleze straaašni Burja. Skakljanje je očitno v pastoralni okrog 17-ega Stola ZnaSi za prijazno lahkotnost NeČi bitij, živali in ljudi.

Linov otok je dvojen; za Konsto je na tem, da postane Goli otok, za njeno NeČi hčer pa je lep, simpatičen, vesel, skoraj RaPa. Silva namreč ne čuti Trpa zaradi odsotnosti očeta; svoja čustva namenja skakljajočim živalcam, ki jih je, kot se zdi, otok poln. Ni obljuden, je pa poživaljen ali obživaljen. (Ne vem, kako se piše prav; bo odločil moj kolega Topič. Kom Goli otok je bil tudi brez živali, le s steniciami in ušmi.) Silva čeblja: »Poslušaj no, mati, poslušaj no! Srna - pa saj se nočeš nič veseliti - izgubljena srna, ki sem za njo tako jokala kakor ti za svojim Vanibaldom, ta se je zdaj sama spet vrnila. Tak veseli se, ljuba mati.« Izjava je Simb; napoveduje, da se bo vrnil tudi Van. Silva je K-pastirica, K-Nimfa; njen otok, otok zanjo, je RaPa. Torej je lahko ista stvar, meni Lin, za enega pekel, za drugega nebesa (in enkrat pekel, drugič nebesa.) Ne velja to tudi za Nare? Za Nemce je NemNar nebeški, za Slce hudičevski, glej **Tuga**. Za PrtSlce je SNar (skoraj) najvišja Vrta (ob ProlRazru), za Nemce, ki jih po maju 45 Slci izženejo iz Juge, hudičevski.

Takole Silvica prepeva: *Ta živalca, ki me tako ljubi,/ ki nikoli nikoli ne žalosti mojega srca,/ ki me, ko prihajam, pozdravlja,/ ko odhajam, nežno poljublja,/ ki jo moj poljub razveseljuje, vse je eno samo Veselje, Ta veseli dan,* čeprav ne **Veselja dom**; Silva je otrok, torej Čl Prihi, v nji se skrivata Micka in Nežka. Živalca »spi v mojem naročju«, na otoku vlada - za Silvo - Absvarnost; *ume besedo in migljaj,/ hodi vedno ob moji strani,/ ta živalca se je zdaj vrnila./ Ali ni to velika sreča?* (Škoda, da je prevod tako brezupno pust, pravilen, brez vonja in duha; Gspan je filolog. V primerjavi z njim sta Dev in Turk-uš avtorja izvornih - čeprav čudaških - verzov.) Silva že živi v sreči. A Silva je le en Čl; drugi, njena mati Konsta, živi v nesreči. V **Love** so vsi nesrečni, v **Matu** postajajo vsi srečni. Sreča doživi vrhunec v ČD, v **LjDa** itn.

Silva materi: *Saj spet jočeš.* Mati: *Ali morem kaj drugega? Ljubim spomin nanj, ki ga ljubim in ki me je zapustil.* Ni ga nehala ljubiti, čeprav jo je, kot misli ona, izdal, prevaral. O, kako je blaga! Morda pa nekoliko preveč misli zgolj nase in dela hčerko za svoje sredstvo? Ne manipulira z njo, ko »ji omahne v naročje«? In ji - bogve kolikič že! - zatrdi: »V tvojem naročju hočem umreti.« Zdi se, da hči matere ne jemlje povsem zares; zakaj bi jo, če umira že tisočič? Ne zna - noče znati - drugega kot tožiti: on *brez mene, joj, brez*

mene/ zbežal je v tujo deželo./ joj, ti ne poznaš moje muke:/ živeti ločena od njega,/ ki po njem hrepeni duša!

Silva ne reagira: *Kaj hočeš? Ali nisva srečni? In zakaj sta srečni? Ker morje, zemlja, živali, vse vse mora služiti nama.* Kot bo vsak čas Jaki in Matu; glej VodPzjo. »Nama vzhaja sonce, nama zahaja, nama prepevajo ptice, nama skakljajo srne.« Silva (dejansko je Silva nimfa, gozdna vila, silva=gozd) zavzema do okolja Rad aktiven odnos; (zanjo) j e , kar ona čuti, da je. Odloča čustvo kot dejavni konstrukt sveta-okolja; v **Love** je bilo veliko čustev in strasti, a so zavajale, bile so čustvujočim v škodo. »O kako nama je vse dobro!« Silva je PraPangloss, glej **Kandida**. »Tako mi je, kakor bi plavali v velikem morju blaženosti«, Burja hoče v morju utopiti Nimfe, na otoku pa jim uničiti plodno zemljo, medtem ko je za Silvo morje velikanska varna Maternica, zemlja pa Abstrdna tla pod nogami. Kje pa je pomen neb(es)a? Ej ti Lin, Katboga si tudi ti izpustil! Prostopidar! Skoraj že Komst!

Silva razmišlja logično in razumno: »Večkrat si mi pravila, da so v deželi, kjer si doma, tako zlobni ljudje, ki so moški, tu sva pa vendar čisto sami!« Lin ne cika le na Mo(ške), ampak sploh na zlobneže, ki poseljujejo kontinent. A kje leži Kranjska, če ne na kontinentu? So Kranjci ZČi? (Le ČirZlci, kar pomeni PozČli.) Morda pa so ZČi le Nemci oz. le Pl, Tulp in baron Naletel? Se ni Lin umaknil v Slov pred Plom (PlKom)? Ni nastajajoče Slov v **MicMatu** tak Pozotok, stran od večinske Evre, ki je germano-romanska, kot misli tudi večina nastajajočih Scev-Izbov, Jeglič v **Slaviji**, Turk v **Vojmiru**, Levs in Jurč v **Tugih**? Zakaj ne bi Lin v porajajočih se Slcih in Slski deželi videl otoka blaženih?

Bilc že misli tako, glej **SljoOž**. Ker Slje še ni, si jo lahko Lin zamišlja po svoji prosti volji, kakor so si Komsti zamišljali prihajajoči Kom, sami so ga izdelovali, kot Ideasvet, res povsem Nsvet. Stvarnost postavi vsako takšno zamisel, ki je le konstrukt-želja, na trda tla; KomDž je postala Goli otok, Slov pa koruptna, pokvarjena, Hinzadeva, glej **CanBlagor** in Rozovega **Tartifa**. Can se je še lahko rešil v sanjo-konstrukt IdeaKoma skoz Stol, danes te možnosti ni več, vse Dbplasti smo izčrpali, vse so enako ničvredne, tudi Prol, ki noče delati-opravljati umazanih poslov. (Včeraj sem na TeVe slišal-gledal, kako najemajo po Štajerskem za trganje grozdja tujce, Poljake, Slovake; domačinom ne pade na pamet, da bi se lotili težkega dela. Revščina? Baje je edino Hanž delal od jutra do večera v potu svojega obraza. Ga je res BNak jahal? Ga je imel za Pl, za lipicanca? Ali za belgijsko parizarko?)

Tudi DaSelite so ničvredne, od Polikov, bratov Podobnikarjev, do menedžerjev in direktorjev; zdaj razkrinkavajo Ovna (je to bodoči lord Owen?), včeraj so Kozl(evčarj)a, jutri bodo Lisjaka (Lesjaka?). Konsta jih je spregledala že vnaprej: *Vsi so kruti/ in brez vesti,/ ljudje so, a ne vedo/ ničesar ničesar o človečnosti.* Lin je v teh verzih že RadHumst, v drami predhodnik EtHum-SeH Strita, blage duše, glej dramski prizor **Po velikem požaru**. Če so vsi ljudje ali večina njih takšni, kot jih doživlja Konsta, potem ima Silva povsem prav, ko blagruje njuno usodo: da sta sami na otoku. Potrebno bi bilo le še dopolnilo: vrnitev soproga Vana; IntDn bi potem živela sama na otoku do kraja časov in srečno.

Če smem prehitovati razvoj dogodkov - bravec ga že pozna, če prebere povzetek **POka** -, potem je pametno že zdaj ugotoviti, kaj se zgodi na koncu. Bo srečno znova združena Dn ostala na otoku ali ne? Ni Lin glede tega vprašanja hote dvoumen; ga ne pušča zavestno odprto? Le Vanov Pril Henrik

predlaga, hoče, ko vidi srečo Dne: »Kaj bi se le še mudili? Pojdimo na ladjo! Veter je ugoden. Bog nevarnosti in rešitve naj nas spremlja!« Torej stran od otoka, med ItNemce. Konsta in Van ne povzameta Hen(ri)kovega nasveta; o njem se ne izrečeta; blagrujeta le srečo, da sta se našla oba NeČi, oba le žrtvi in ne Izda. Vsi skupaj zapojejo pesem o EiA ustvarjalnosti Čla, ki velja povsod, na otoku, na morju in na celini; vsaj nihče od njih nič od tega ne daje v oklepaj. V UHi se otok razširi v ves svet; kot v Defoeovem **Robinzonu**.

Sicer pa že zdaj, ko je Konsta brez soproga, ni tako hudo, kot mislimo v začetku; zdi se, kot da prehaja tu Lin v Iro. Se ne posmehne jamrački Konsti, ko ji položi na jezik tole arijo: *A za kaj bi pravzaprav ne jokala? Mar hočeš slast, da toži/ odreči siroti,/ ki se v mukah/ in v samoti/ stara in je nihče ne sliši?* Tu razmišlja Lin zelo stvarno, analogno kot kasneje v **Matu**. Konsta sicer ljubi Vana, a zato, ker je ErS - še posebej Sek - nepotešena; tu prehaja **POk** v zdrav Realz. Ko se Konsta opazuje v morski gladini - je ta res njeno edino zrcalo? -, vidi, da se stara; opazi gubice, kot jih zasledi na svojem obrazu Grudnovka v **Blagru**. Zdaj je sicer v cvetu let, recimo da jih ima 30, morda ima še vse svoje zobe; a zobarja na otoku ni; še par let pa? Razumljivo, da Silva ni nesrečna, ona šele prihaja v leta lepote. O ti navihani Lin!

Konsta: *Joj, kdo se bo pridružil/ mojemu vzdihovanju,/ ki mi trga dušo!* Silva ne, drugega na otoku ni. Konsta potrebuje občinstvo, da bi jo občudovalo. Je že rokokoja kot takšna. Konsta ni Tarba, niti Zorislava; ni Snica ne Hera. Bližja je **Vdovi** Pavlini, ki se odeva v črnino, da bi čim bolj privlačila Mo(ške), kar se ji nazadnje tudi obrestuje; vname barona Sama, **Vdovca**. Ne, to ni Jeranov duh, to ni Katĕta. ČD vzame marsikaj od rokokoja, v rokokuju-baroku je že veliko Sim-igre, v ČD se vrača; kajti Meš ni le NKNM, je tudi HedMeš. **Vdovec in vdova** vodita v spogledljivost vampŽe(nsk), Margite iz **Volje** na PrSu.

Sledi nov moment: na oder-otok prideta Van in Henk. Vanu se je posrečilo pobegniti iz ujetništva; skaže se, da je bil ves čas ženi zvest. Ne le to; ves čas je hrepenel po njej. Ravno ker je bil ujet in nasilno odtegnjen od žene, je v njegovem srcu-zavesti prerasla iz navadnega ES Čla v ZnaSi nečesa-nekoga višjega, v Abslik. (Koliko se je to zgodilo MOču, ali pa je, da se je tako zgodilo, hotela verovati le MoMa in je s tem, da je v to noč in dan prepričevala mene, skušala prepričati sebe?)

Otoka Prila nista našla slučajno; iskala sta ga. Či išče nekaj, kar je izgubil in mu je bilo dragoceno; ali pa nekaj, česar še ni imel in za kar oceni, da brez tega ne more živeti, da bi mu šele najdeni cilj Ž osmisli. V Vanovem pogledu gre za oboje. Van posveti svoje Ž, odkar je postalo znova Svno, Isu otoka, na katerem živi njegova ljubljena žena Konsta. Ko ga Henk vpraša: »Pa je to res tisti otok, ki ga iščeva?«, kajti otokov je na svetu veliko, že v Dalmaciji 1000, in mnogi so si med sabo na las podobni, Van odgovori: »Prijatelj, da, je!« V njem ni obotavljanja, ve, da je našel pravi topos; zdaj mora najti le še Prabitje, ki otok poseljuje. Vanovo Is je treba razumeti kot Absls, pač skladno s časom, v katerem Lin živi. To je čas Nasta Rome, ko utopične dežele odstopajo vrednost novemu cilju-Vrti: ljubljene Že(nski), oboževani; Že dobi od RaPe poteze Abspopolnosti, vrednosti, lepote, Miline, dokončnega smisla. Metastasio in Lin spojita oba momenta: **Novo Héloiso** in RaPo; Posn Rousseauja, ki je dal Evrlzbov nov ideal in modo.

POka nikakor ne smemo brati zgolj kot Konvopereto, kakršne so tedaj imele ceno na Kultrgu; ampak kot tekst, ki odseva Vrto - Is - Tije in Fije, ĕte in

Dbutopije. Vsaj jaz ga tako berem. Je pa res, da jaz kot AnIn rad investiram v vsako figo, le da se mi zasveti takšna možnost. A zakaj ne? Morda pa je ravno ta moja poteza, ki mi jo mnogi tako suvereno očitajo kot pomanjkanje Estokusa, od Vidmarja do Inka, Tip za Dg in pomeni, da čutim - ne le iščem - v sleherniku možnost Dga, točko Dt. Vidmarji in Inki iščejo pod masko EstVrt (celo Ete in Dbe) obrtne sposobnosti Umtkov kot RkdIcev; so predstavniki proizvodne in HedDbe, medtem ko jaz obe značilnosti upoštevam, a zame niso bistvene. Rad uživam Estlepoto, a ne dovolj, da bi mi motivirala Ž. Raje berem Est-obrtniško nerodne drame, kakršna je **Vojmir**, kot pa obrtno gladke, kakršna je Janč(arj)evo **Zasledovanje Godota** ali **Halštat**, a so epigonske, Konvstereotipi, izpraznjene, delane le za trg, računajoč na okus Žurpublike. (KasO: **Pav** je ravno tak, le da še bolj ambiciozen. Janč je tak pav.)

Vanov vzklik Prilu, da je našel Praotok, Pratopos, je stoodstotno Pri. Van nadaljuje: »ljubezen je naslikala njegovo podobo v mojo dušo.« ljezen do Boga (LdB) je morda učinkovitejša, ker je Bog imaterialno bitje in si ga vsak lahko zamišlja po svoje; tudi posredovanje podobe Boga med ljudmi je manj gotovo. Mnogo bolj trdna-jasna mora biti podoba dežele, ki jo iščejo Dbeno angažirani utopisti, recimo Kom za Komste. Oba cilja, Bog (bog) in Kom (ali **Dežela Sonca**, Devova ali Campanellova), sta lahko minuciozno izdelana. KC in Ptja imata svoje ideologe in Znike; ti pišejo knjige, v katerih je natančno orisan iskani svet, DušNota, Db. Za SKC sta to nalogo opravljala Mahnič in Ušeničnik, za Ptjo Marx in Kardelj; jaz raziskujem, kako se to dogaja v SD. Vsak dramatik je nekak utopist in številni so takšni liki dram, recimo sicer tako izgubljena Pepina v **Školjki**, Vrza v **LTugu**, Zorislava v **JTugu**, Mati v **API**, Špelca v **BSSvetu**, Nimfe v **Belinu** itn. Mnogo je dram, v katerih se kombinirata Ideapodoba PraPrihe in Realz slika sveta-okolja; recimo v Klodičevem **Nsvetu**, podobno tudi v koncih **MicMata**. Posebno v koncu **Mata** dobi ljezen do Že (LdŽe) poteze KarnHeda, rokokojskega Uža, medtem ko je v **POku** podana bolj Ideal(no). Posebno CanD je izoblikovala Is Ideastanj, od lika Lepe Vide do Koma, ki ima poteze Pozanarhizma, kar največje Sve.

Van dodaja: »In to utripanje srca, ta plaha blaženost, ki mi stiska prsi«; tak opis Radvznemirjenosti DušNote seveda ni Tip za Komste-Prte, ti imajo čute Herov, Zorislave in Petra Jugovića, **CarLaz**, vendar ob sposobnosti ErSa, LdŽe. »Mi pravita, da je«. KC in Ptja potrebujeta Tijtekste, **St pismo**, **Kapital**; LdŽe pa ne. Bog v KCi ni le Bog - tak je v optimalnih primerih, komaj še v DSKC - ampak vse bolj le bog, tj. ldbog, s tem Gos Dbe, TSa; torej ne zadošča čut zanj, kot ne zadošča verniku NKC. Analogno velja za Ptjo. Medtem ko pa je tedaj, če dobi obeležje božjosti Čl-Že (vsaj v Romi, ki je bila glede tega Prigibanje, glej Preš**Pzje**), fizična materialnost ljubljene ČlŽe odveč; vse se osredotoči nanjo kot na ideal-angela, angeli pa so spiritualni. Ravno pri Prešu se kaže ta trditev najnazorneje. Julija baje niti lepa ni bila, kar Preša ni motilo; ni gledal-iskal realne Julije, ta je bila baje tudi povprečna KonvMM. Vanjo kot PzM je investiral svojo neznansko bogato, domišljijisko, ustvarjalno, ljubečo DušNoto. Julija iz Preš**Pzj** je postala skoraj povsem Dgč Čl od stvarne Julije, poročene pl. Scheuchenstuehl, rojene Primic. To pa je Tip tudi za KC in Ptjo. Mnogi papeži in kleriki so ničvredni, a jih dviguje sama KC kot St, kot bogovo telo, v Absvišine. Kar sta izdelovala KaKi, je bilo maja 45 bolj podobno klavnici, PVD, kot pa porajajočemu se Komu; bolj podobno zaporu,

policijski preiskavi in delovanju sodišč, glej **Dia**, **Afero**, **Santo**, **Joba**, **Noč do jutra** itn.

Van je v svoj občutek-spomin povsem prepričan: podobo POka je nosil v srcu dolgih deset let: »Poznam šelest tega listja«, ni šelest listja ob vsakem vremenu in vetru in letnem času Dgčen? »In šumenje srebrnega potoka«. Ne šumi potok mnogo glasneje in Dgč, ko naraste, od tedaj, ko je suša? »Tako, prav tako je visela tale steblika.« Vnaša Lin Iro v **POk** ali pa se predaja nezmernemu - nenadzorovanemu - čustvu DušNote, kajti da bi eno samo steblo po desetih letih ležalo na istem mestu na enak način, tega Realz ne bi potrdil. »Njene veje so se prijazno prepletale med seboj«; že mogoče, a so v desetletju mogočno zrasle. Živim na Km, opazujem, kako se vsako leto spremeni Nv, posebno pa rastline, gozd. Ali je sodil Lin po Konvstereotipih prebivalca mesta? Ali pa se je Vanovi vizionarskosti-spominu rahlo posmehoval? Morda oboje hkrati.

V **Love** je bil Lin neznosno patetičen, jemal se je - svet - do kraja zares, v **MicMatu** je pokazal mojstrstvo Ire, humorja, zavzemal je do vseh naslikanih likov Krit distanco; tudi Pozliki so bili pri njem nenavadno Realz. Zmagoviti ljubimec v **Micki** se imenuje Anže Hudoba in je bolj podoben nerodnemu hrustu, neomikanemu vaškemu robavsu kot figuram, ki jih je cenil rokoko. Mat ni tako neokreten in afazičen kot Anže; bil bi sposoben, da se iz ljubosumnosti in Mašča - da Nežko kaznuje za njen greh - zaplete z baronico Rozalo; zdi se, da ga tudi ona ne bi odklonila, če bi položaj, ki ga strastno pripravlja baron, eskaliral. Da pa bi vzela baronica v posteljo Anžeta Hudobo, si težje predstavljam, razen, če bi že sodila med tiste DekVampže, ki so naveličane normalnega koitiranja in hočejo naenkrat začutiti čim večje porcije že nasilnega fuka, takšnega, ki je golo nasprotje rokokojske galantnosti; Anže bi igral vlogo hrusta, ki prodira v sicer že naveličano in utrujeno baroničino mednožje. V RMgu se bo to zgodilo in na veliko. Glej tudi Filipčičevo **Figarovo svatbo**.

Van je tako vznemirjen, da kar zapoje; zanese ga v junaški tenor: *Glej obok te votline, / kjer sem videl zadnjikrat svoje življenje, Ž=Konsta, svojo dušo, preden sem jo zapustil.* Van tako ljubi Ideaže Konsto, da se je prepričal v poseben položaj: sam kot ugrabljen-ujet nima več DušNote, je le mrtvec, morda speči a la Krmiru na koncu **Vojmira**; vsa njegova čustva so le hrepenenje po izgubljeni božji Že, po vrnitvi lastne DušNote kot Pozdejstva. Natančno tu je povzel Can, ki kot Lin Vana slika že dr. Mlakarja v svoji prvi drami, v **Romdušah**; za oboje gre. Za Romo in za Duševnost. Tudi nadaljnji Pozliki CD imajo isti psihološki-teološki ustroj: Ščuka v **Blagru**, Maks v **Kralju**, Poljanec in Dioniz v **Vidi**, Jerman v **Hlapcih**. Mlakar je oboževal bolj Že, Pavlo, Jerman išče IdeaDbo, utopični Kom. Hrepenenje je vez med Vanom, Dionizom in Santo, tudi Dovjakovim iskavcem Absa, glej **Karuzo**. V **POku** je razmerje iščoči-iskana podano najbolj naivno, v **Karuzu** in Muckovem **Zalogu** najbolj zamotano, noro, fantastično, nedoločno, na robu OISa; a obe skrajni točki SD - SIZi, doba 200 let -, sta povezani na nepretrgan način.

Ker pa je Lin ob fantastu (fantast je tudi tedaj, ko soustvarja SNar, v **MicMatu**) obenem mojster Realza, je druga kitica Vanove arije normalen Realz, opis stvarnosti: *Tu je kraj, kjer je kakor vihra/ roparska drhal z divjim besom/ in z golimi meči navalila name.* Vendar niti ti verzi niso le golo poročilo Zundogodka. Povejo več: podprejo Konstino sodbo, da je TS zel; da nista

ljubimca-zakonca po naključju zapustila kopnega, se zatekla na samotni otok. Na TSu vladajo - po njem pustošijo - zli ljudje, besni in oboroženi kriminalci. Dev bo dejal, da jih pošilja grdi bog Burja; Zajc, da jih naganja med ljudi Zli bog, Ptja; fRemec, da so to Obri-Pesoglavci, **Samo**; Lipež, da so to MusITurki, **CarLaz**; Levs(tik), da so to Nemci, **Tugo**; Miheličeva, da so to lti, **Ogenj**; Can, da je to Brža, **Blagor**; Jel, da so to Komsti, **KrŠp**. Likov ZČa je veliko, a vsi so v nečem isti (Id); v tem, da preganjajo PČe. Komsti Dmbce, **Črna maša**, Dmbci Prte, **Rojstvo**, pohlepni Prol, **Zvestoba**, tlačani grofe (PI), **Zoran**. Kamor koli greš, naletiš nanje.

Le na POKu jih ni oz. jih v glavnem ni; sem in tja le pridejo, naskočijo in odpeljejo s sabo vse, kar se jim zdi vredno; vse oropajo, kot so uplenili gusarji Vana. Tudi še tako gol, nenaseljen, opustošen otok pride zlim prav, najdejo na njem neko korist zase. Komsti so na Goli otok signali svoje NotSže, kominformovce; Prih škof Jeglič bi na take otoke sredi Krasa, ki je bil tedaj še ZnaSi za puščavo, zaprl kot v taborišča domače Izde; klerik - tedaj še semeniščnik - Jeglič je dal idejo Titu-KaKiju. Ene pobiti, druge v lagerje na prevzgojo, v Radmučenje. Je Ptja v glavnem Posn KC? Je s Tsa sploh mogoča kaka rešitev, če še na POKu nisi varen? Si res varen šele v nebesih, to pa je tam, kjer ni muh oz. v stanju po Si ali celo v Si; v deželi domišljije?

Najbrž je v takšnem nemalo skeptičnem razmišljanju razloga za Linovo končno neodloč(e)nost, kam naj s Konsto in Silvo odidejo. OSTATI na otoku pomeni dopustiti možnost biti znova ugrabljen. Odpotovati s čolnom čez morje ... a kam? V roke Burje, **Bel**? Defoe je z **Robinzonom** ustvaril-našel življiv otok, ki pa je bolj ZnaSi na Nast marljive ProtDbe, ki temelji na Eti dela. Kasneje so nekateri sanjari o rajskih otokih v Polineziji, tudi Gaugin, a se je kmalu skazalo, da so postali leglo sifilisa in alkoholizma; ne le Tahiti. Je srečen varen topos le stanje omotičnosti s psihodrogami, ki ga je ustvaril Sejduna za svoje fedajine visoko v Perzijskih gorah, glej **Alamut**? Ni bil StIMrk kot Algnauk analogen takšni psihodrogi? Ni verovala v svet brez sovraštva od **VKPbja** in na Ptjkurzih obnorela vosovka Špelca, **BSSvet**? Analogno v KČi vzgojeni - s SSL nafilani - Junak iz **Vsta**? Kako pa je s tem danes, v PMLD, v RMgi, pove najprej File, z **Emanuelom**, nato ali ob istem času RRoz z **RPOkom**. **LPOk** je treba brati hkrati z **RPOkom**, **Rojstvo** z **Vst(ajenj)em**.

Tako za KC kot za Ptjo je bila pot doseganja Ideastanja Dbe kar se da naporna SV z odpadniki, krivoverci, Dgčmislečimi, s SžDžavami. Tudi najti izgubljeno ljubljeno Že ni manj težko. Zato predlaga Van Prilu podoben postopek: »Toda pojdiva! Greh bi bil, ko bi se tu mudila.« GhK je pojem KČe, nato Ptje, čeprav ga imenuje Ptja z Dgčimenom. Za KC je mogoče le dvoje: z vso močjo Is(kati) nebesa, si prizadevati zanje na trnovi poti; ali pa pasti v GhKo, če se Čl zadovolji s svetom, kakršen je, z Užem v njem. Žal niti za Dasvet PMLDe ni mogoče reči, da so se ljudje, ki trgujejo, z njim zadovoljili, kolikor morejo, v njem uživajo, od pira do droge, od fuka do smučanja, a so obenem nezadoščeni, celo nesrečni, trpijo OIS, zabavljajo čez svoje položaje, temačni kot v **Briškrižu** ali **M'te ubu!** Tudi trženje - gnetenje na trgu, v katerega se je RR skoraj vsa Db - je zanje dejansko napor, ples po ostrem nazobčanem kamenju. Ali sedijo ali skačejo, obakrat so na kahli. Kako podaja to stanje **RPOk**? Je v **RPOku** še ta nuja, ki je v Vanu: »Dajva, plezajva po skalah in plaziva se po dolinah, dokler ne najdeva nje, ki jo išče moje srce.«

XIII. OBUP, RAZREŠEN V SREČI (ob Linhartovem **Pustem otoku**)

V Van(ibald)u je marsikaj; ne še izdelano-eksplicitno, a nakazano. Išče Abscilj; pri tem je vztrajen, zanesen, goreč, pošten. A prav tako - čez mero - hitro obupuje; ta bližina OISu ga dela za blizkega likom iz **Love** in Meli, tudi Kodrovi **Pavlini**, Tavč(arjevi)D (oz. dramatizacijam njegovih povesti), pač Romi, eni od Rc Rome, tisti, ki podaja samoSmil junake, manj junake torej, bolj cmeravce. Ne vemo sicer, kako dolgo sta Prila na otoku iskala Konsto - predolgo najbrž ne, Silva v tem času ni bistveno odrasla -, pa se ubogi Van že predaja čustvu nesrečnosti, nevere: Mjav, mjav toži: »*Ne! ne! Zaman! Joj, zaman/ iščem kako znamenje njenega življenja!*«

ZnaSi so, le videti jih je treba; kdor jih ne vidi v stvarnosti, jih lahko konstruira v domišljiji. Nista Katnebesa in MrkKom izmisleka DušNot? Pa Preševa Julija? Ko je Preš nekako dognal, da mu je do Julije zaprta vsaka pot - prej ko prej tudi najhujši romantik kaj kapira (res? jaz?) -, jo je RR v Bogomilo, naredil za asketinjo-nuno-Snico, ki Črta (Preša) - sploh šele zares do kraja Abs - ljubi; a da bi ga obdržala pri Žu, se mu na TSu odpove. Je mogoča hujša RR, ki je SSL? Julija pa Bogomila? Če je Preš tako hotel, se je tako zgodilo, seveda v liti-tekstu, v **PKrstu**; ne v banalni stvarnosti, ki teče po svoje. (KasO: Naj se jaz še tako napenjam, nič ne morem, da bi bilo Dgč, kot je. V DaSlji vladajo Kap, Pola in Žur, torej same umazane grdobje, ne pa lepa čustva, plemenita Eta, globok um.) Nato pa se je tudi Preš naveličal SZSLa; Julijo je frnil v kot kot mrtvo stvar (kot pusti otok), ji nadel ime ljubica Severa, glej **Prekop**, in se predal OISu in šnopsu (žganju, ki so ga delali iz pese in ga imenovali pesnik. Svoji k svojim!). »Zavezal« se jima je zares, do vodenice, do zabuhlosti, do banalnega konca v oštariji, medtem ko ostaja OIS pri Vanu le zvočna retorika; bila bi tudi Umetkrasna, če bi **POk** prevedel recimo Pek Psgenij Janez Menart, ne pa puščobni Fonzi Gspan. (KasO: Zakaj ne Roza-Rozman v duhu zbirke **Tih bot dedí?**)

Brž ko je v Vanovem srcu moč investiranja v najdbo Absbitja (Konste) malo popustila, je za(m)javkal in se zasolzil: »Umrla je!« Res bi lahko med tem umrla, tedaj je bila življenjska doba ljudi bistveno krajša kot danes; lahko bi jo pičila strupena muha. Sploh pa, s čim se je na POku preživljala? Snic s hčerko nista jedli, veveric tudi ne; se je dalo živeti od kač in podgan? Sta gojili ovce, kot je navada v Pa(storali)? Jima jih je pasel kak polbog, kak sončni pastir,

Favn? Satir ne bi smel biti. Pan? Orfej s piščalko in harfo? Dioniz s penisom - trstiko? Kak pevec Popmuzike? Jan Plestenjak, ki je zbežal pred mamico-slikarko, da ga ne bi noč in dan jahala kot svojega vnuka (bogve koliko starega)? Na POKu (v POKu) je še polno neodkritih skrivnosti. Jih bo odkril veliki raziskovalec tajnosti, dr. Schmidt, Schliemanov vzornik? Ink ne, Ink je lenuh in ve, da POKa ni napisal Janč. Kaj pa, če se ga loti režirati sam St Korun?

Če Konste ni več, potem je logična le ena posledica: »In jaz revež še živim? - Ne morem več! - Strah in slabost se me lotevata.« Bi madam UProfka Glupič ugotovila, da je bil Van prvi Slski eksistencialist, ker ga je postalo strah? Bi Ink ugotovil, da je na Lina vplival Koc(bek), da je Lin bral **Strah in pogum**? Bi CinHladnik trdil ravno nasprotno: da je bil Lin pod vplivom znamenite Shakespearove drame **Strah na sokolskem gradu**? Akademik SrKos, ki je bolj interNac razgledan, pa bi pripisal odvisnost od Koca že Metastasiu. A za nobeno teh drznih domnev ne bomo izvedeli, ker Schmidt in Ink ne bosta vzela **POka** resno, SrKos pa se z njim ne bo ukvarjal, ker bo (je že) presodil, da se z razpravo o **Teoloških vplivih SKC na Metastasia** ne bo priljubil ne KCi ne Janši; v DaSD se uspe le z odkrivanji metastaz, ki jih je raznesla v SINartelo Ptja. **POk** ostaja torej le v domeni naju dveh, RRoze in mene. Sem kar zadovoljen z Rozovo družbo; oba ga serjeva.

A usoda je Vanu naklonjena; Lin je svoje razmerje do usode v času med pisanjem **Love** in prevajanjem-ponaševanjem **POka** v temelju spremenil. Zdaj se reče usodi Sreča. Ko se že zdi, da bo milega Vana pobralo (infarkt?), ko ima le še toliko moči, da zašepče Prilu: »Daj mi roko, Henrik, da ne omahnem«, se zgodi preobrat. Dobri bog - morda sam Belin - privali (a ne kot Sizif) Priloma-iskavcema na pot skalo, ki se skaže za kamen (Henk: »Poglej, tu je kamen, lahko se malo odpočiješ«, kamen za zglavnik, kamen pa se skaže za nagrobnik, za tistega, ki ga je na začetku uporabila Konstanca, da je vanj (v)klesala svoje zadnje besede, svojo poslednjo voljo. Van ima tako čuteče srce in še zmerom sokolje oči - sicer pa mu teh ni treba, kamen gleda od blizu, ker pade nanj -, da zagleda ... kaj? Nebesa ali pekel? »Nebesa!« Kmalu za tem bo pekel, na koncu pa spet nebesa, dokončna. Gugalnica se ziblje gor in dol, kot čoln z Rožnecvitarcami, ko-ki ga blodi Burja. »Mar vidim prav?« Vidi in ne vidi. Prav že vidi, a si bo zadevščino razlagal narobe. »Sile nebeške!« (Donnerwetter!) Ne Katbog, tega tudi v **POku** ne potrebujejo; pač pa Bela in Burja. »Držite me!« Zblaznel bom. On seveda, Van; jaz sem blazen že od nekdaj.

Van od radosti in hkratne tuge skoraj oslepi; kot dojenčku mu mora brati Pril, kaj piše na spomeniku. Prebere seveda lahko le to, kar se je posrečilo Konsti zapisati; konec izjave ostaja odprt, izjava je zato dvoumna oz. celo zavajajoča. Zdi se, da je Konsta v svoji poslednji volji Vana preklela, sama pa umrla. Bože, bože, udejanjajo se sile pekla. Deluje nesporazum, Van ima smolo; seveda zato, da bi imel hip za tem še večjo srečo. Gordol. Bi lahko Vana doletelo kaj hujšega kot ženina krivična obdolžitev? Van: »Konstancija! Konstancija?« Klicaj, vprašaj. »Si vedela, kaj si storila?« Zdaj dolži on njo. Tako se dela med ljudmi. »Mene si preklela, svojega edino ljubljenega, svojega izvoljenega?« Fržmaga se mu. Krivica, se cmeri mili Jero Kalimero. »Nepravična senca! Ko bi te mogel z nebeško silo« - ponavadi se ekshumira s peklensko - »izvleči iz tvojega groba!«

KC uči: **Ne moti prahu!** Tako je naslovil Faulkner svoj čudoviti roman, katerega poanta je ravno v tem, da je treba prah zmotiti, truplo ekshumirati: »da bi pogledala v moje srce.« V Linovi predromi ali skoraj že Romi je srce kot povsem subjektivno merilo nadomestilo KC-božji nauk-vednost, svet **BSev, Malkata** in **ŠkofPasa**; »da bi odvalila z moje duše« - DušNota je postala iz Pervmesta GhKe plemenito čustvo ErSa - »to svojo zapuščino, to težko kletev!« Katbog ima zmerom prav, ko prekolne kakega grešnika, ki je v službi Hudiča; Čl pa se v kletvah moti. Hvalabogu, da se je Konsta - tako kapitalno - zmotila! »Sem mar zato strl verige«, Van se predstavlja kot Her(aklej), kot Osvoboditelj, ki je raztrgal železne okove, s katerimi zaklepa Gosdespot ljudem Svo. Lin in Metastasio sta že brala Rousseauja, morda že Marxa in KaKija, ki sta trla verige v NOB MV-II, skupaj z Zupom v **Rojstvu**, Miheličko v **BSSvetu**, Borom v **Razcih**. »Šel skozi vihar«, natančno tako kot Bor, ki je **viharje** celo **previharil**, »in prepade, da bi našel« namesto Abs sreče »tvojo kletev?« Stvari so se obrnile na najslabše, a ne gre obupati; še malo in po nevihti bo posijalo sonce. Pir(jeve)c je v to prepričan še leta 48, ko napiše postNOBD **Ljudje v potresu**. Vihar je potres, a Ptja oz. LRevarji so zmožni premagati oba. Ira usode: par mescev po tem, ko izreče Pirc svojo vero v premoč Čla nad potresom, ga da Ptja - mali despot, a krvoločnejši od vseh, Boris Kraigher alias general Janez - zapreti. Dober tek lačnim **L(judož)ercem!**

Van je (kot) Orest, njegov Pril Henrik (kot) Pilades, glej Goethejevo **Ifigenijo na Tavridi**, dramo, v kateri Prila iščeta Orestovo sestro lfo. Henk junaku sekundira. Tolaži ga, a mu tudi pametno svetuje: »Oj, toži, prijatelj«, brez tožb ne gre, kot da bi nastopal znani dramatik in igravec MGL MirZup v vlogi Oresta ali Hamleta, če je le mogel, je prepeval in globokoumno vzdihoval: ojoj, »tvoja tožba je pravična!« Za Pico gre! »Kje je duh, ki ga ta udarec ne bi uklonil?« Vide Tomš ni, nasprotno, soprogovo S je prenesla tako, da se je še bolj zjeklenila, postala še trša Hera, bila zmožna inšpicirati Goli otok in Bilečo, mirno motriti krivce-grešnike, jih soditi pravično. (Pravično?) Morda pa je bolje, da pokaže nekdo od Herov nekaj Člslabosti, ki se ji reče tudi sočutje, kot pa da vztraja v vlogi »pravičnega«(?) sodnika, tj. Klavca. (Klavec-klavka, kavec-kavka, tepec-tepka. In kaj naj to pomeni? Skrivnost; menetekel fares ali Mag bav-bav.)

Ko je dal žalostnemu Prilu prav, s tem ga je diplomatsko pomiril, Henk Vanu še dodatno svetuje: »*Toda ali naj se spusti glas teh tvojih tožba*«, Van postaja Orfej v položaju, ko je izgubil Evridiko, »*v pusto grmovje?*« Ne, nikakor! »*Pokazati modrost, ki si jo učil*«, seveda druge. »*Ukloniti se sklepom nebes*«. Stoicizem? »*In ubežati s tega otoka, / to edino, prijatelj, ti še ostane*«. Že, že, ampak ubežati kam? Z dežja pod kap? Nazaj v TS - ldB -, kjer se vsi prerivajo, tekmujejo med sabo, vojskujejo; kjer vladata Burja in Vojkralj? Ni Henrikov nasvet prepoceni? Ali pa gre res za Ekzm, kot bi morda ugotavljal LZgar Zadr, za en sam beg, glej Sartrovo dramo **Muhe**, zgodbo o Orestu, ki ga preganjajo Erinije, strah, obup, GhK na Ekzm način? Je Lin, preden se je spravil pisati (prevajati) **POk**, bral Zajca in **Potohodca**? Če je vse krog - vse na THM-krogu -, je prej in kasneje isto, je vse istočasno. Seveda le načelno, če gledamo na vse zunaj časa. Vendar, mar ni alegorija dogajanje zunaj časa, slika Člsveta, kakršen je, če ga vidimo le kot Zakon(itost)?

Van čuti, da je nasvet pomanjkljiv: »Kako? - Ubežati? Jaz?« Govori v enozložnicah in vprašajih; je bral tudi Joannesa Mraka (ex tenebris)? »Ali si to

premisli? - In kam? - Če veš za kraj, kjer bi našel mir, potem govori!« Goethe je vedel za tak kraj: tam je, kjer oranže cveto, idilična RaPa v Toskani ali v Sorrentu, bogato obložena miza z Vallpolicello in pršutom, na stenah slike Giulia Romana. A Goethe je bil EstHed; Lin je prezgodaj umrl, da bi se razvil v **Wiljema Meistra**, ki je absolviral **Učna leta**; a ne **Korenove Saše**. Goethe Milene Mohorič ni cenil, niti njenega očeta Štefana Mohoriča, ki je pel pesmi o Burji, ki da »tuli, tavuli, guli, uli«.

Van torej noče stran s pokopališča; morda bo vsak dan obiskal Konstin grob, kot je MoM grob svojega sina, mojega brata Aleša. Namesto da bi mu pomagala, dokler je živel, tedaj ga je sekirala, mu je izražala svojo ljezen post mortem; učinkovito in smiselno! Morda pa se bo Van kar naselil ob nagrobniku; na Žalah uprava tega ne dovoli ljubečim **žalujočim ostalim**. (Ne vzemite mojih besed za Iro-Kodo, nisem Nušič!) Van - arija: »*Dihati zrak, ki ga je vdihovala ona*«, je to še isti zrak? »*Ga venomer zlorablja za svojo bolečino*«, Maz-viktimizem, mortualizem, Trp. »*In vedno odhajati in se vračati*«, vsaj tedaj, ko je treba odtočiti scalnico iz mehurja in se usrati; kaj pa če je postal Van kot indijski fakir, ki se mu ni treba iztrebljati? V žanru alegorije je vse mogoče.

Zakaj se vračati? »Da častim ta kamen.« Ne, KC Lina ni mogla trpeti; kar oznanja Van, je Rad Pog. Za KC ni slabšega kot malikovati kamen. Res? Ne malikujejo Kani cerkev, ne poljubljajo celo tlaka, po katerem sta hodila (se plazila) Snica in Snik (St Mica in St Špik)? Niso v Mariboru zaprli dela Slomškove ulice, ga ogradili, ga naredili za St tla, ker so Dearheologi (spet Josafat Deschmann) ugotovili, da ga je gazil podplat Slomovega črevlja? Vsak petek ob 15h bere na tem St mestu mašo nesveti podškof Stres. Vstopnina po en evro na osebo, pobira lastnoročno Mirko-Fric-Krašolec, Rotschild lavantinske škofije. Pol nabranega - Petrov novčič - pošilja v Vatikan, pol nalaga v Krekovo banko, ki je banka z Vezavezo. Bajje je dal Mirkuca že petim svojim nezakonskim otrokom (pa ja ni tudi on buzi?) ime: Krekova banka. Rop je dal le dvema svojima ime ljubljanska banka. Gre za tekmo med Katbankirstvom, Rop je bil Finister, in Poglibbankirstvom, Mirkuca je kandidat za direktorja Bance Ambrosiane, Nectarosiane. In se vse lepo sklada. Kje pijejo nektar in ambrozijo? V RaPi.

Vana zanaša bolečina pod nebeški svod; prepeva: »*Zgubljati se v morju strahu*«, tesnoba v **Gnusu**, »*to hočem in tako doseči konec*«; hoče postati Dinetova Adma, glej **Čečke**; le na luster se ne more obesiti, lustra na POku ni. Ali pa je? Kje - v kakšnem prebivališču - pa stanujeta (vsaj bivakirata) mati in hči? Pod milim nebom, tj. **Pod svobodnim soncem**? Ni na tem sredozemskem (verjetno je mediteranski) otoku nikoli zime, nikoli ne pada dež in ne divja stric Burja? Brez dežja bi bil res pust otok, kot Goli otok. A iz drame zvemo, da se po njem plazijo rastline, poganjajo drevesa, skačejo srne. Sta mati in hči res že angela, iz nepremočljivega mesa, tim. impermeabiliji? Sama teološka vprašanja. Tudi zato je želel prevajati Metastasia bodoči škof Japelj: prevesti **Nebeški otok**.

Van spoštuje voljo Pogboga, kot to svetuje Henk, a ta volja ni preživeti, ampak umreti: »*Konec, ki mi ga je zapisal stvarnik moje ljubezni/ v knjigo usode*.« Tudi Katbog je Člu določil konec-S, ker je Čl v rajju grešil; ni pa zapovedal Sma, nasprotno. Van bo - to je zanesljivo - umrl, razen če ne bo prešel v Simblito (ni, Van ni postal v SIZi kot Črt, Konsta ne kot Bogomila), a

šele tedaj, ko bo to hotel Katbog. Do tedaj pa bi moral vse preostalo mu Ž preklečati na kolenih, kot poljski kralj Boleslav, glej Aškerčevega **Osojskega mutca**. Na kolenih, da bi odkupoval GhKo Čloštva. Svoje niti ne, Van je Pvtno NeČi soprog, žene ni varal; je le žrtev razbojnikov, ki so, kot je znano, Komsti in Libci, morda Musli, zanesljivo ne verni Kani. Lin z likom Vana pošteno krši Katnorme; niti ne išče alibijev, v katere bi ovijal svojo herezijo, kot jo Turk v **Vojmiru**.

Henk se strinja s takšnim desperatstvom, Prikr(itim) pod pokornost Usodi. »Svoje življenje dolguješ svoji domovini.« Presenetljivo; do zdaj v drami o kakršni koli domovini ni bilo govora. Za kakšno domovino gre? Za NclPatrio? Ne, te 1781 še ne more biti. Za Avso Jožefa II.? Dvomim. Lin ni bil patriot. Ta domovina je zašla v **POK** naključno, najbrž res le iz Metastasia. Ko našteva Henk Vanu nadaljnje razloge, zakaj mora vztrajati v Žu, je na domovino takoj pozabil, osredotoči se na rod-Dno. »Daj, Vanibald, pomisli na sivo glavo svojega očeta, na noči, ki jih prebdi brez sna zaradi tebe, in na pristrčne objeme, s katerimi te tolikokrat v duhu objema, ko se prebudi in je ves omotičen!« Torej svetuje Henk Vanu, da naj se vrne k Očetu; tudi kasneje, ko najde ženo in hčer. Je Lin res posebej cenil očete? Jako Zanetovca v **Micki**, Žužka v **Matu**? Je posebej zameril Sudderleju, ki je bil pod tem imenom Prikr Jennynin oče sir William Love in je za hčer slabo skrbel? Je cikal Lin-Henk name, ker sem se s svojim starejšim sinom Hanzeljnom razšel, z mlajšim Alešem pa tičiva pravkar v zoprnem nesporazumu? Me je Lin res - vnaprej - poznal in obsojal? Na THM-krogu je vse mogoče. Če je Čl po izvirnem grehu kriv tudi za vse svoje potomce in starše, mu nema spasa (tudi če ima v rokavu asa, dodaja Roza iz nagnjenja do špasa).

Razumljivo, sklicevanje na Domovino in Očetnjavo-Očeta Vana ne prepriča. Van Prilu: »Beži mi s temi varljivimi podobami!« Joj prejoj, če je tako kdo reagiral na KaKijev poziv, da se morajo od 41 naprej vsi Slci žrtvovati za Sljo kot Domovino! OF ga je izpljunila, razglasila za Izda. »Beži, ti, ki ne spoštuješ moje tegobe. - Zapusti me! - ljubi Henrik, če me ljubiš«, je bil Van normalen in homoseksualen Mo, kot Orest in grški junaki? -, »zapusti me!« Pusti me samega v moji bolečini. Če bi me v nji občudoval, ne rečem; občinstvo bi mi prav prišlo, v operi se poje za publiko. A če mojega Trpa ne ceniš, marš odtod!

Priložnosti za jamr Van ne spusti ne iz rok ne iz ust. Arija: »O nikar ne moti, o nikar ne moti/ te tuge, ki mi bo strla srce!« Mar res v nji tako salamensko uživa? »Za prijatelja, za druga/ si hočem izbrati le jad.« Ta izjava je skoraj tako Pri, kot MirZupova pri petem litru vipavca. »Mar naj bo tvoje trpljenje/ moji muki le v uteho?« Skrbi ga za Prila, hm. Pril Prilu ustreže, Henk odide: »Dobro. Še ta objem - potem pa - zbogom.« Henk je stvaren, je dober psiholog; Vanovemu OISu ne verjame, kot nisem jaz MirZupovemu; ko je ta naslednji dan nastopil v Ptjelici, ni kazal več nobene tuge, strumno je podpiral direktive Ptje, pardon Domovine. Zvest vojščak Dobrega boga. Henk: »(Zase.) Kmalu bo občutil praznino samote.« Dozdaj sta bila ves čas skupaj. Ker ga zanima nadaljni potek dogodkov, tudi Vanova duševnost, »ostane za grmovjem.« Voyer ali strokovnjak, psiholog, kakor je recimo pater Christian Gostenčnik, mojster za razmerja Mo-Že oz. med soprogi. Bo Henk, ko se vrne na celino, odprl Zakonsko posvetovalnico? Na Internetu? (Le kakšen stil je to, ki ga gojim v pričujoči knjigi? Pasja jajca, ne pa spoštovanje Nara in

prednikov. Ko govorita o Sliti in Slščini, sta TopZadr zmerom na kolenih, jaz pa ...?)

Van ni dolgo trpel - užival - v osamljenosti. V 7. prizoru (drama ima 10 prizorov) najprej zapojeta Konsta in Van vsak zase; ona pove, da bo klesanje v nagrobnik dokončala, on pa, da bo nagrobnik nežno objel. Kar se zagledata. Van: »Sile nebeške, stojte mi ob strani!« So mu. »Je to tvoja senca ali si ti«, Evridika? Konsta: »Jaz! - Izdajnik! (Se zgrudi.)« Kot Krmiru na koncu **Vojmira**. Nekoč so bile Že še Že, rade so se grudile; danes so odločnejše od mož, možače. Ni čudno, da si toliko Mo poišče za ljubimke-ljubimce mlade fante; Že ne poznajo več nekdanje nežnosti, rahlosti, krhkosti. Same Vide Tomšič, Pavle Jesihove, Berte iz ARemčeve drame **Kirke**. Brrr ... Cvetica Selšek: iz CKja v Banko. Povsem Železna ladu.

Ne bi rad navajal ekstenzivno, saj že vemo, kaj bo sledilo; bi tudi rad danes analizo **LPOka** končal. Bolj me zanima **RPOk**; a kaj ko moram naslednje dni spet k dohtarjem v Ljo, na preglede, iz katerih se ponavadi izcimi, da ugotovijo potrebo po kakih novi fliki na mojem bednem telesu. - O te moje Pvtzastranitve, kako grešim v njih zoper resno Zn. Zakaj me SrKosi ne izključijo iz SAZU? Ne opravičuje me, da bolje od njih poznam SD; k nji bi moral pristopiti na pravičen način, z legitimnim Znaparatom. Jaz pa se ludiram kot Roz, sramota! In še dodajam, cinik: Kje si, Roza, reši me pustih ljudi, ne le pustih otokov, **POkov**!

Van je jezen, ker ga sprejme Konsta na ta - zanj nepričakovan - način. Očita ji: Mar »sem zato strl okove«, trl jih je MV-II čika Sava, »in objadral pol sveta«, kot Odisej, doma na rodni Itaki, pa našel soprogo tečko!? Očitek se mu RR v milo prošnjo, Mo smo zmerom reve. »O nikar me ne glej tako kruto! - Tvoj pogled me bo strl!« Kakšna moč je v njej, zgolj v njenem pogledu! On tre jeklo, ona tre jeklenca, ki razbija verige kot za šalo. »Končano je. - Dnevi moje sreče so minili. - Pravično nebo, ki se oziraš dol«, nebo v tem okviru ni oseba, torej ni Katbog, »in vidiš mojo muko, daj, da me tvoj blisk tu pred njenimi očmi uniči!« Da, prav ste slišali; Van hoče nezvesto soprogo kaznovati, narediti iz Trpa show. Je Lita-Umet že od nekdanj tudi - v kolikšni meri? celo pretežno? - Sim in RMg? Včasih se mi že zdi tako.

Užaljen je: »Zbogom, Henrik«; ta se je medtem prikazal iz grmovja; »vse ostalo naj ti povedo moje solze.« Henk zamotano situacijo razreši, to je njegova naloga v drami, sicer bi bil odveč. Junak ni sposoben za ARF, za Dia s Konsto, edino Henk ohranja prisebnost. Sprašuje, raziskuje. Konsti razloži v lepi ariji, kako so »daleč v daljni deželi/ ga res priklepale težke sponi,/ vendar veruj, da niso priklepale njegovega srca.« Na Konstina nadaljnja vprašanja doda, kako »so ga ugrabili morski razbojniki, medtem ko si ti spala v neki hladnici. Vzdihoval je deset let, potem je verige strl in se boril z viharjem«, kot Bor, Kreft in Tone Svetina, trije KomHeri, »da bi se vrnil v tvoj objem.«

Zadnji prizor. Potem »se objameta«. Oba neskončno srečna. Ona: »Torej naj naju nebesa, ki so naju ločila«, le zakaj? so nebesa res le Konta?, »spet zedinijo.« Ne le s soprogo, tudi s hčerko. Ta se pusti pri priči prepričati, da niso Mo, kot jih ji je dozdej slikala zagrenjena mati, samo Izdi in razbojniki. Zato reagira kot v koncu **MicMata**: »To je pa presrečen dan, ki mi vrača mojega očeta«, Matu Žužka, tudi mater, Smrekarco. (V **Matu** zapojejo: »Dons je moj veseli dan!«). Silvi je nebo vrnilo tudi njeno srno. Za povrh.

Sledi skupinska arija vseh, zadnji verzi v drami: »čprav stresa grom zemeljsko oblo«, ne ta hip, a mnogokrat, res je, »vendar upanja nikdar ne omaja«. Točneje: naj ne omaja. Up je Krš in MešVrta, velja za KMgo in za HMgo. »Nikoli upanje« naj »ne leži na tleh«; pri Dinetu, Čečki, je obležalo; tudi pri Prižu? »Zanosno kljubuje nestalni sreči.« Lin vzame od Krša upanje, ga prenese v RLH; dokaz: **MicMat**. Na koncu te linije je **Rojstvo v nevihti**, poldrugo Stol po **POku**. Upanje »kljubuje neurju z vedrim očesom,/ oboroženo s srčnostjo bori se in zmaga«, kot v **Rojstvu**. Libec četnik Mirtič se obesi, esesovca Harza ustrelj PrtKrim, KatDmbeč Žolc pobegne v SPE; je pa res, da se po 91 vrne, Jošef Bernick, a v Slji ne ostane sam zmagovalec, Mi(ha)Ma(rjana) še živita, Janez Stanolnik in Elvira Ulrich (nemški Ulbricht?) A(n)tena. Njihov boj (danes tekma) še ni končan. Da se jim le ljubi, špetirjevce! No ja, vsaj to je res: vsi verjamejo v svojo zmago. Takšna vera je Tip poteza Vitza, Ža kot Agr€kzIde. V tem sledijo Slci Linu: kot ideologu Vitza.

Lin je že v **POku** premagal OIS **Love** drže. V **LPOku** se najdejo vsi prej raztepeni po svetu, se zedinijo v OžKldo; **Love** se konča še Dgč: Sandwell »se spet zgrudi poln bolesti in obupa ob mrtvo truplo ljubice.« Jenny je Adma, Čečki, Sandwell je moj pokojni PriSo Dine. A ga je napovedal že Vrhovec oz. Zoran; ta naredi že v 70-ih letih 19-ega Stola Sm, ker spozna brezupnost TŠa, v Dgsvet pa ne veruje. Z **Love** in s **POkom**, z dvema svojima Nemdramama, poda Lin obe Temmožnosti SD-SIZi: Ž in S. Up in obup, torej (ob)up. SD-SIZ se dogaja v okviru, ki ji ga je določil že Lin v letih 1780-81. Predlagam, da ne slavimo le Lina kot avtorja **MicMata**, ampak že Lina kot avtorja **Love-POka**. (KasO: prav ko to pišem, pripravljajo strokovnjaki referate za Linhartov simpozij v Radolci. Nanj me niso povabili; tudi ne bi šel. Najbrž res nisem SLZgar; a zakaj - kot kakšnega - pa so me izvolili v SAZU? Spadam vanjo res le toliko kot zajec v boben?)

Morda pa je določil SZgo Lin tudi kot RMg avtor, s koncem skoraj frivolnega **Mata**? Glej mojo €S analizo **Mata** v knjigi **Zlo in s(i)la kot izvor**. Sila se v koncu **Mata** RR v slo.

XIV. PRVA AVTOREFLEKSIJA KNJIGE (ob več dramah)

Pod prsti - v teku ustvarjanja - se mi je prvotni načrt pričujoče knjige Temspremenil. Ne gre več za knjigo v Pnizu **Zgodba o narodu (ZgoNar;** poudarek knjige-raziskave se je prenesel na analizo drugih tem: vojne, miru, nasilja, predvsem pastorage in raja-paradiža. Zato sem se odločil za spremembo načrta. Knjiga naj nosi nov naslov, ki pa tudi še ni dokončen: **Raj, pastorage in vojna kot izvor (vir)**, sodi naj v Pniz **Začetki (in konci) SD, 3.** Beseda v oklepaju: **(in konci)** je dodana glede na prejšnji naslov Pniza, čeprav sem tudi v **ZSD 2** poleg dveh začetnih SD (**BSov** in **Malkata**) obravnaval dve zaključni, napisani v 90-ih letih 20-ega Stola, Muckovo **Predigro** v **Imena igre** in Filetovo **File, baron Münchhausen**. Torej le ostajam pri že podanem Strnem okviru tega Pniza, le da zdaj njegovo vsebino ekspliciram tudi v naslovu Pniza. (KasO: tudi zapisani naslov knjige še ni bil dokončen. Dokončni je **RPMV**; moral sem upoštevati tudi mir. Tudi RaP ali RaPa bi lahko pisal Dgč: PP, a to že pomeni kratico za Polpolicijo. Morda kot PaPa: pastorage-paradiž. S PoPo pozdravljam v pismih otroke: Po-zdrav, Po-ljub. Zato ne tvorim kratice PoPo za Politično Policijo. Le PP ali celo PPP, če je mišljena tudi Ptja. Ali Polic-Koms. PaPa bi pomenilo tudi slovo: adijo starim - Idea - časom, ki jih seveda nikoli ni bilo.)

Temo naslova - vsebine Pniza - hkrati razširjam, dopolnjujem. Zlo in sila - v naslovu **ZSD 1: Zlo in s(i)la kot izvor** - sta Neg lastnosti-potezi-dejstvi, ki zastopata Linovo dramo **Love**, Devovo **Bel(in)**, lik Burje, in **DrabPas**, tiste, ki sodelujejo v umoru - križanju - JKra. Direktnega zla in sile v **ZSD 2** ni, zato je ta knjiga naslovljena **Greh in iskanje (kot izvor) I.** Greh oz. GhK je Tema **BSov**; je vsebina na novo - v Kršu - nastale Čl DušNote; iskanje pa postane tema v **Predigri**. Za **BSe** je Is(kanje) le pogojno, kajti KC vse ve in to na Absnačin, ker ji vso Reso sporoča Katbog; naroča ji, kako naj ga zastopa, ljudi pridobi. Le Pski iščejo, a le tedaj in v tolikšni meri, kolikor se (še) niso podredili božji volji, Resi - Zakonu - KCe. Zares išče šele Muck oz. Čl v LDbi ali v VISu RLH, kjer izhaja iz dvoma in je Boga mogoče najti ali pa ne. KC predpostavlja, da ga Čl tudi ne najde oz. odkloni-zanika, a tega zanikanja ne razume kot ČlPico v Isu, kot potezo delovanja DgSAPOEV, ampak kot pojav zla v Člu, kot delovanje Hudiča. Tudi v **Malkatu**, ki je delo ProtKřša. V KCi in v

Protči se ve, kaj je prav in kaj ne; Is je zato le pomožna in v sebi vprašljiva reč.

Težko bi rekel, da je Is Pritema **Mata**, drame, ki jo sicer obravnavam v vsem Pnizu **ZSD**, tudi drugod, a posebej še v **ZSD 1**. Mat išče mater, srečo, načine, kako bi izigral barona in preprečil zadovoljitev njegove Seksle (pohote); kako bi odvrnil neprijetne posledice svojega dolga Smrekarci, se izvil iz kolesja pravnega stroja, ki ga grozi zmlati. Išče načine vzdiga v ObDbi; ne išče pa, kot Fif, smisla eksplicite na Teolnačin. V **Matu** je veliko sle, mnogo več kot direktne sile; sla je ena glavnih tem **Mata**. Poželjiva nista le precej agresivni baron in lahkokrili, a Hedrazpoloženi Tonček (Kerubin). Sek sli - ErSu - se ne odrekajo niti Mat, Nežka, baronica Rozala; vsa drama je prepojena z ErS tonom. Tudi **Love**, le da se tu NeČi Eros (skoraj Charis) sooča z brezobzirno Sekslo. Morda bi se tako dalo tolmačiti tudi **Bela**. Če hoče »ta hude vetr« Burja podrediti lepe blage Nimfe, če od njih terja, da molijo-malikujejo njega in ne boga Sonca, Belina, se da to zahtevo tolmačiti tudi kot Seks(i)lo. Da se med sabo borita dve ErS s(i)li, Poz Belin in Neg Burja.

Ta tema oz. dvojnost se prenaša nato v **MicMata**, kjer sta Neg s(i)la Tulp in baron, Poz pa Anže in Mat. V L(inhartovem)**Pustem otoku (LPOku)** ni NegSeks(i)le, le Poz ErS, ljezen med Konst(ancij)o in Van(ibald)om, medtem ko vstopijo v RozaRozmanovo (Rozovo) dramo **RPOk** poleg Pozsle, ta je na koncu med Konsto in Vanom, tudi Neg; ta pa ni le sla, ampak tudi sila, tudi nasilje. Seveda ne kot PN, tudi ni grozovito kot AgrEkzOžld, takšna je s(i)la Tulpa in barona, čeprav tudi ta še zdaleč ni tako nasilna - ne le vsiljiva, ampak ubijavska - kot v **JTugu**; tu JTugo iz zavisti in ljubosumja morí. Ubogi R(ozmanov)Van se otepa Že(nsk), ki se ga skušajo polastiti; skaže se, da so navsezadnje le retoričarke, le komedijantke. Otepa se tudi nasilja morskih razbojnikov, a tudi ti so liki iz igre za mladino, pajaci (Roza v njih slika sebe), ne predstavljajo Pranevarnosti, kot jo lord Herrington v **Love** in JTugo ali - tudi predvsem retorično - Burja v **Belu**.

Motivi kot so GhK, s(i)la in Is se kombinirajo tako v začetkih SD kot v njenih koncih. GhK je s strani KČe, ta pa kot KMg v veliki meri določa SIZ, razumljena kot Negposledica izvirnega greha AdEve, njune RR iz NeČi likov v bitji pohote, zavisti, ljubosumnosti, pohlepa itn.; torej predvsem - a ne le - Sek sle. Neglastnosti se uveljavljajo - hočejo uspeti - s silo, najprej z bojem, kar je Tip za AgrEkzldo, nato z vojno; tekma je le RLHoblika boja-vojne. V **Filetu** se boj-tekma RR v retoriko - v IVJ -, ki je Tip za Dvhipermodel; v dramo vstopi tudi Is, a na tako verbalno-lingvističen način (lingvizem RMge), da težko govorimo o Isu kot ISla (Isu smisla), bolj o igri-ludu, o Posn Isa (Dti). V **Predigri** pa se Is kaže na tako osnovni - začetni - stopnji, da gre šele za Is jezika, osnov jezika, glasov-besed, ki še smisla nimajo; za prvo pojavljanje ljudi iz kaosa-Inf-teme kot materialnih oblik, brez katerih ni glasu, saj se ne bi nič slišalo. Morda bi bilo le napisano, a nekdo bi moral biti, ki bi napisano znal brati, imeti bi moral oči, da bi napisano videl, možgane, da bi prebrano RR - preOsm - iz golih črk in zvez med njimi v smiselni red; možganov pa ni brez gmotne substance, ki jih nosi, brez kemičnih, električnih itn. procesov. Da bi prišlo do ISla, je potreben Čl kot dvojno(stno) bitje telesa in duha, kar terja in razlaga Kršfija-Tija po svoje: da mora bog ustvariti Čla po svoji podobi; mrtvi glini (fizisu) mora vdihniti dušo. Ta duša je edina zmožna slišati in poslušati - s tem ubogati - Kat(OrtProt)boga, izpolnjevati njegove naloge.

Dokler ostane Čl le sla (Sek), do smisla ne pride, zadrži ga poželenje po izpolnitvi nagona; to, namreč zgolj Seknagonskost, pripiše Lin baronu Naletelu, Pl Tulpu. Burja ta nagon Prikr(iva), hoče ritual v svojo čast, kar je maska Kule (malikovanje), ki naj bi zakrila Temslo po defloriranju Nimf oz. po SekUžu z Rožnecvitarco in ostalimi lepimi vilami. **Bel** uvaja - rokoko je izhodišče - RMgo; izdelava pa jo File, ki v **Filetu** prevede prej z Rlgo zakrinkane pobude (Burje do vil) v direktni jezik Seka. Vendar je za RMgo obenem Tip, da Sek in jezik (IVJ) tako poveže seksizem-karnizem z lingvizmom-Ludom, da Sek izgubi naravo fizične nevarnosti, AgrEkzOžlde kot spolnega nasilja. Vse se RR v Kodo, v klepet o Seku, celo o nasilju.

Iste teme in (An)Vrte se pojavljajo tudi v pričujoči knjigi **Raj, pastorala, mir, vojna** (to pa je že končni naslov), kot tretjem delu Pniza **ZSD** ali **Z(K)SD**. Že v **Vojmiru** kot nosilni drami ali osi knjige, le da se tu kažejo predvsem kot reakcije na začetno NeČi stanje; vojna šele vdre v svet miru, ki je svet RaPe. Vojna je najbolj Radstopnja sile-nasilja; tudi sle. Vojkralj se sicer zaljubi v Krmiru in je ne napade, a že to, da jo zapusti sredi njune največje sreče, zadošča, da Krmiru omedli in odmre, se zaledeni v spanje Trnjulčice. PČ se zaveda, kaj je Pradrža, a ne ve, kako jo uresničiti v TSu; zaenkrat ostane v dvomu in skepsi, v Iri, kar mu daje celo možnost drsenja v OIS. Is mira je tu bolj zamisel-ideja kot Dbakcija. Prva štiri poglavja-opeke celotne razprave **RPMV** so namenjena ES analizi **Vojmira** in dajejo okvir omenjenim (An)Vrtam.

Nato se začnejo v razpravi, ki je zelo HKD, primerjave z nekaterimi drugimi SD; v V. poglavju recimo z **Ljubo**, ki je že direktna polemika s Kat pojmovanjem GhKe kot PervDčem. Zlo prihaja od AgrEkzKld Nemcev-napadavcev, ki pri tem uporabljajo silo; tema sle se komplicira; diferencira se v PozErS in NegErS. Ta se razcepi v Poz Eros, ki je namenjen sočlu, Kristanov SoDHum, in v Neg Eros, ki meri h Katbogu in bi rad bil telesno asketski Charis, je pa zlorabljeno sredstvo trde stvarnosti, NegSek kot past za naivne. Ljuba išče, a znotraj okvirov dane FKC, ki so po KChierarhiji-oblasti manipulirani. Takšno Is je PsIs; je skoraj direktna ponaredba, s tem zlo.

V **Džmi** prihajata zlo in sila od tujcev, Nemcev-Bavarcev (tudi Obrov), ki so lažikani; Prakani so franki, ki verujejo v skladu z božjo besedo, zanje Kat ni le instrument (ob)lasti oz. AgrEkzKlde, kot za Bavarce. Avtor išče primeren - optimalen - spoj med Poz Vrto, ki je SNar (Karnija), in KCo, ki prihaja iz Rima prek že pokatoličaničenih Džav. Turn išče znotraj dveh Vrt, ki se v **Tugih** izključujeta, tujcev-Germanov in SlavSlcev. Pogupor zoper KatFranke je Traga, je napačen. Medtem ko je Aškerc v **Volku**, kot v vseh svojih kasnejših tekstih, nedopustno Ideolpreprost; vse, kar zanj ni IdeaSlavSlov, je GhK, zlo in s(i)la.

Vse (An)Vrte izhajajo iz **BSov** oz. iz drame, ki najbolj HKD in dramatsko razvije svet - PSto - **BSov**: iz **ŠkofPasa**. Ta se drži **St pisma**, dramatizira ga v duhu obredno veličastnega, mogočnega, pompoznega baroka, ki skrbi za čim bolj bleščeč imidž; ta pa ni Tip za Pske, kot v LDbi, ampak za KC in njene predstavnike oz. ves njen svet, kakor ga razvija. Tu sta GhK izvorni greh, iz katerega - ali pa že iz Luciferja-Satana-Hudiča -, izvira vse zlo, tako Zapl kot sila-nasilje, ti dve obliki vojne, medtem ko je nasprotje vojne mir, ta pa obstaja le v RaPi, v prvem paradizu ali vrtu Eden. Prvi paradiz prenese Turk iz **St pisma** kot KatRlge v Pravco RaPe, ki je bolj Estalegorija rokokoja kot judovska **Biblija**. ES analiza začetnega prizora **ŠkofPasa** potrjuje ES analizo **BSov** in **Malkata** iz **ZSD 2** in **DrabPasa** iz **ZSD 1**. Teme knjig se prepletajo,

sopogajajo, ES analize se dopolnjujejo, utemeljujejo, ilustrirajo. Pomen celotnega RazReše se krepi.

V **Primerjavah B** so dodane ES analize **MicMata**, tako glede na RaPo in Vojmir kot glede na s(i)lo. Anteza vsakršni Karnsli se dogaja v Jeranovih filipikah zoper celo ErotPzjo kot takšno, zoper sleherni Eros, ki ni namenjen oboževanju Katboga. Ta vidik-ocena temelji na **ŠkofPasu**, ki ima ErS za Negposledico uživanja sadov od Drevesa spoznanja oz. kršenja božje Prepovedi. Za KC se začne Člsvet s prepovedjo. Dokler jo Čl spoštuje, živi v RaPi; ko jo krši - ko da prednost RazResi in ne jemlje Reše kot cerkvene doktrine -, odpade od boga, dobi Sektelo in je zato namenjen peklu, kaznovan z VeTrpom, v kakršnega bi sodil tudi Harington, **Love**. In bi vanj sodil sam Lin, če bi bil Kan.

V **ZSD 1** in **2** so obravnavani le začetki in konci SD, v **ZSD 3** pa DgAnIn meni, da ti začetki in konci ne nastajajo le na mehansko-časovnih točkah »najprej« in »najkasneje«. Nastajajo tudi sproti. Vsak nov motiv ali pristop k temi je svojstven začetek, ki pa se lahko hitro izčrpa in postane konec; konec je lahko tudi prepričanje dramatika, da je neko pot-smer-trditev dokončal, uveljavil za Ve. SD je kot sleherni Čdejavnost, ki poteka v času (in prostoru), HKD odprt sistem, ki nenehoma - Strno - nastaja in se izgublja; to je dogajanje, imenovano ISla (Is smisla). **Vojmir** nastane v času novega Nasta SD, konec 60-ih let 19-ega Stola; **Ljuba** nastane na PrS; **Džmi** raziskuje-dramatizira spet Dgč začetek (pokristjanjenje Karcev); **ŠkofPas** so razviti **BSi**, torej še močnejši isti začetek; **Belin** je kot prehod od KMge k HMgi začetek HMge, ne potrebuje več Katboga, zadoščajo mu antični (pol)bogovi, a ohranja stari KatMor sistem, nasprotje dobrega in zlega, Burjo in Belina z vilami. To raziskujem tudi v **Primerjavah C**.

RaPa-Mir in vojna (zlo, sila, greh) se dajo razumeti tudi kot dejavnosti, naslovljene v IV. poglavju-opeki knjige **Ideaca in Demonaca**. Ti dve sta tako močni (An)Vrti, da opredelujeta skoraj vso SD, razen zadnje, ki spada v RMg; tu nastopata lahko le še kot parodizacija (Pardaca), kot IVJ brez obvezne Morvsebine. Za ES analizo tega stanja - RMge - sem si izbral ravno **R(ozov)POk**, ki parodizira **L(inov)POk**. Razmerje med **LPOkom** in **RPOkom** pa postane zares razumljivo šele tedaj, če upoštevamo vmes nastopajoči, osvetljeni, analizirani ErS, tako v **Belu** kot v **MicMatu**. Že na samem časovnem začetku SD, v **LPOku**, ki še niti PriSD ni, ampak prevod iz lte v nemščino, se ponuja rokokojski svet kot pretežno retorika, torej kot IVJ, kot PSt, Tip za RMgo. V začetku SD je že - več kot le skrit - njen konec.

V **Love** se Lin trudi, da bi dal besedam, ki so prav tako zelo retorične, karakter resnobnosti, usodnosti, Diabace; zveza s stvarnostjo ČObDbe, s strastmi, načrti, Razčustvi, divjimi akcijami itn. je hotena, forsirana. A to je Tip za vsako Umet; narejena je iz besed, te pa so po bistvu Posn stvarnosti, so imena in zamenjava za stvarnost, ki je zunaj besed-jezika brez pomena, gol kaos. Kaos kot primarna stvarnost pa se uveljavlja tudi v RMgi, čeprav na poudarjeno ludSim način. Gre za dve obliki kaosa, za magmo slepe sle in za igro posmehljive Konte, **Love** in **RPOk**.

Tudi vojna je v **Vojmiru** slepa Konta kot nasilje, v **RPOku** pa se RR v Zapl, v grabljenje - stegovanje - Že(nsk) po ubogem bežečem Vanu; bolj Pravca za otroke kot vojna, bolj zabava celo NeČi tipa kot strašnost Člstrasti, zavisti, pohlepa, Izda, morivstva. SD od **Love**, ki je pisana v nemščini, do **RPOka**, ki

je NeČi Parda nemškega prevoda ltrdrame. SD - njen razvoj, potek - med dvema točkama za Slov neTip Ide, lDbA-lDMa. Kot da je ta potek ena sama AD predpostavljenih napačnih lD(et).

Vmes nastaja lD, ki naj bi bila Pri, torej skozinskoz Slska, takšna še ni niti v **Belu** niti v **MicMatu**; šele v **PKrstu** kot Tragi Slova, oz. še bolj Pri v SD, kakršna je začela nastajati v 60-ih letih 19-ega Stola, v ustavni dobi, v času taborov, od **SljeOž** do **FRSama**. A že takoj za tem sledi AD Slova-Slava, **Tuga**, tudi AD ErSa kot UHe, **Zoran**; AD Meša kot Brže, **Jara gospoda** oz. **Romduše** in **Blagor**. Pa AD MrkProla oz. Ptje, **Afera**. Nazadnje AD - Parda - Slova v njegovi najvišji DbZg točki institucionalizacije v ND oz. dobljene vojne zoper nove okupatorje, Srbe; v **Možganih**, kjer zavladata ErS (Eros je kot past za Sek) in vse komedizirajoča Konta. Konta **Možganov** je odgovor na Konto **LPOka**. V obeh dramah vodi v uspeh; v **LPOku** v srečno najdenje lntDne, v **Možganih** v institucionalizacijo Nace v ND.

Vmes, recimo v vrhu AgrÉkzKlde kot PozDbZge, v NOBD, pa se Konta RR v Zakon (Zge) oz. (znotraj SPED) v Zakon Katboga; **Rojstvo** in **Vst(ajenje)**. GhK, s(i)la in zlo so premagani, najdena je Ideastvarnost, ki naj bi bila vrnjeni vrt Eden, a je le SSL. Kot SSL je primeren predmet za litobravnavo, za prenos vrednega cilja (Koma, drugega FKrovega prihoda na svet) v Lito-Umet: v RaPo. Turkovo poudarjanje pomena RaPe se potrjuje kot smotrno. RaPa je edina realizacija AbsVrt; RaPa - navsezadnje - kot Žanr, kot Tip pojav RMge. Zato je ključ za obravnavane SD in za samo SD - SIZ, SDbZgo - ravno RaPa oz. RMg oz. **RPOk**.

SD je treba brati od konca k začetku; na koncu - v **RPOku** - je podan-viden začetek vsega. **RPOk** ni le ludizacija vsega, ampak konkretno RR resnobne Genezis **ŠkofPasa**, opis začetka Člgreha, **BSi**, v obliko strašeče retorike; ta strah pa je znotraj votel, zunaj pa ga ni. S tem se razkrije ČlZg - tudi Zg Slova - kot izdelava milnih mehurčkov-strahov (in SSL), ki sproti pokajo. Verujem, da nekaj ostane, čeprav to ni ne nekaj (bit) ne ostanek nečesa. To - z napačnim imenom imenovano - nekaj imenujem (tudi napačen postopek, imenovanje je ldn) Dt. Točneje: je ls Dti, ISla. ISla se dogaja v tej Rfi pomenov, v konstruktih in dekonstrukcijah, v sopostavljanju in sopodiranju biti in nič.

Je imel najbolj prav Preš, ko govori o sledi sence zarje onstranske gloriije, ki ni ne slava ne Slava? Je Dt? Ni mavrica, ki nastopa v **PKrstu**, preveč lepa za Dt? Mavrica je le ZnaSi za tisto, kar je zadaj-drugje, kar pa vendar nekako spaja Tr in TS. Spaja ga skoz Umet, če je ne jemljemo kot žanr, kot kvintesenco litteorije, kot normo popolne umetnine, kar je (bilo) Tip za KlasSLZ; pred par dnevi je v intervjuju za svojo 80-letnico nekaj podobnega ponovno izrekel Zadr. Umetnina je zanj Absld, zame sledovi nečesa onkraj Ide, ko se ta razkroji v nič: lahko se razcepi, postane ARF in se približa Dti (temu, o čemer se ne da nič reči, nekakšni NegÉntri) skoz kaos in Konto. Zadr še živi od jedenja (zajedanja) sira-Ožlde, jaz sem že iz časa, ko so črvi sir požrli; kontempliram eno samo veliko luknjo. Zadr je ideolog Mrka in SNcla, jaz ARF nič.

Ne morem in ne smem reči, da sem se v **RPMV** povsem oddaljil od teme, ki sem jo nameraval najprej obravnavati v tej knjigi: o SNaru, kako se poraja, lomi, RR. V kar nekaj omenjenih in kompariranih dramah je direktno govora o Slovu; v **Ljubi**, v **Džmi**, v **Volku**; v nekaterih še bo, v Ravnjakovem **Tugomeru** (**RTugu**) recimo. Razlika s knjigama **SNarpor** in **SNarlom** je predvsem v tem, da

v **RPMV** govor o Slovu v glavnem ni direkten; da raziskujejo-uprizarjajo drame iz **RPMV** (An)Vrte (teme, bitnosti, karakteristike) Db in Pskov, ki so vsebina - Tip sestavine - večine dram, tudi dram o Nastu (usihanju) Slova. Brez ErS sle ne more priti do novih Slcev, ne morejo se roditi; brez sile-nasilja se Slci ne morejo obraniti pred Sži, a že sami Sži uporabljajo silo-nasilje. Oboji v ARF doganjajo svojo Agr€kzldo kot GhK. Vse se dogaja med vojno in mirom, med Sži in Prili, med projektom-sanjo o RaPi in banaliteto vsakdana ali celo morijo Ubstrasti.

Kažem, kako Slov ni izvzeto iz Stre sveta, čeprav zapada v samoldeaco in v Demonaco glede drugih. Knjiga **RPMV** je v veliki meri Resa obeh prej omenjenih knjig iz Pniza **ZgoNar**. Oba Pniza se prav v teh treh knjigah Notprepletata in sorazlagata.

Takšna ARF pričujoče knjige z njenimi uvodi (z drugimi knjigami) je kar primerna v hipu, ko se bliža pisanje **RPMV** sredini, ko dosega polovico celote. V kaj se bo razvila - eksplicirala - druga polovica, s tem bo seznanjen bravec (ki ga ni) na koncu knjige, tam bo podana - vsaj - še ena ARF celote. (Še sam ne vem, za analizo katerih dram se bom odločil. Včasih čakam do zadnjega trenutka, si dovoljujem več možnosti. Na več sem jih pripravljen.)

Z Zadrom se razlikujeva skoraj v vsem, ne le v tem, da je bil on vsaj med 50 in 70 ideolog MrkLZa, v 90-ih letih pa je postal SNclst. Kmalu je svoj Mrk (Stl) podkletil z obratom k preučevanju forme, k Estvidiku; takega ga je podprl Vidmar. Zdaj mu izhaja že 3. knjiga o sodobnem Slromanu, medtem ko zanima mene SD na povsem Dgč način. Njega kot forma, ki je najvišja Vrta: umetnina kot popolnost; NDM. Meni je nazadnje vseeno, ali bi raziskoval drame ali roman ali Pzjo; prej sem se poudarjeno ukvarjal s Pzjo-liriko. Upoštevam jo; v **RPMV** Jeranovo IdeolKrito kot rimane verze; večkrat dramatizirane romane, Kers(nik)ov **Testament** itn. Iščem smisel, ne popolnosti izraza. Žanr - v mojem primeru Reda na dram(atik)o - mi pomaga, da vzdržujem Minred, preglednost, primerljivost predmeta; ne cenim ga samega na sebi, čeprav je v njem (v dramatiki) Dia metoda najbolj razvita. Žanr mi je sredstvo Isa Dti; sredstvo analize, kako se Čl Strno vdaja konstruktom, ki so SSL. Teme ali (An)Vrte raj, paradiz, mir, vojna se kažejo tako rekoč enako v romanu kot v drami. Tudi tema Nasta SNara.

Zame so TempPSte KMg, HMg, RMg; danes bi raje napisal, da so to Stre smisla, a termin se je - vsaj zame - prijel in ga ne bom pred koncem svojega Ža-dela spreminjal. (PSt je pomenska struktura.) Mislim na to, kako se skoz pomene kaže smisel; ali, kako je smisel Člu dojemljiv morda le skoz pomene, tako SZSL bitje je (še) Čl. V naslednjem poglavju se bom lotil - z ES analizo - RMg drame, ki ima to prednost, da najprej povzema skoraj celotno Linovo; prvi del **RPOka** je **LPOk**. Šele v drugem delu napiše Roza svojo dramo, svojo razlago, kaj se je v Resi (z)godilo na pustem otoku. Roza ne verjame Linu (Metastasiu), prepričan je, da je to zgodba za Konst(ancij)o, videz, zagovor pobeglega soproga pred soprogo. Ali pa hoče Roza pokazati, kaj se zgodi, če isti motiv obravnavata dva tako TemRaz avtorja, eden iz nastajajoče HMge, drugi iz - že gnijoče? - RMge.

Primerjava med obema točkama ZgeČla (ZISle) je Ideapriložnost za odkrivanje razlike med nastajajočo LDbó kot KlasNKNMešem in LDbó v fazi PM. Ta razlika je obenem skoraj celotna SZg; ne le Zg SD, ampak vsega Slova. Saj je **LPOk** podobno kot **Bel** prva - tako rekoč revolucionarna - reakcija SMEša

(RLH VIŠa) na KMgo, na **ŠkofPas**. Med **ŠkofPasom**, ki povzema **BSe** in **MalKat** na eni in **Bel-POKom** na drugi strani mine komaj dobrega pol Stola. Do **Bela-LPOka** Slova kot Slova še ni. Točneje: tudi v teh dveh dramah ga še ni (Nem**LPOk** je prehod od **ŠkofPasa** k Slov**Belu**); SLZ trdi, da sta Praprvi SD šele **MicMat**.

Recimo, da se vidi to iz določitve prizorišč. **Bel** se dogaja pred otokom Rodosom v Grčiji, **LPOk** na Abstatoku, **Micka** pa že na Km: »Dvorišče pred županovo hišo«. Tudi imena so v **BelPOku** še tuja, ali antična, Nimfe, ali ltska, Konstancija, Silvija, medtem ko so v **MicMatu** nezgrešljivo - nezamenljivo, Tip - Slska: Jaka Zanetovec, Anže Hudoba, Glažek. V **Matu** pa Matiček, Nežka, Tonček, Zmešnava, Žužek, Budalo, Jerca; še baron se piše po Slsko, Naletel. Prizorišče je lokalizirano že na eno Slsko pokrajino: »Jegra se na enim gradi na Gorenskem blizu ene vasi.«

Love, **LPOk**, **Bel** so tri prehodne drame med KMgo in HMgo v več pomenih. Sam jih imam za mnogo pomembnejše od Klas SLZa, za katero so le posebni primeri, v osnovi neTip, neuspešni; ne sodijo med umetnine, ki so smisel in namen raziskave LZa. Umetnini da sta šele **MicMat**, obenem pa šele zares Slski. Tudi v tem, da ustrezata Zadrovim merilom, se kaže, kako Tip predstavnik KlasSLZa je Zadr, a kako aTip sem jaz, saj obračam svojo pozornost na prehode, na kretnice, na pomanjkljiva litdela, na tako jezikovno kot oblikovno šibka ali pa sploh ne Slska.

DRUGI DEL

KOMEDIZACIJA PUSTEGA OTOKA

ali Micka in Matiček na Golem otoku

XV. PODOBNOSTI IN RAZLIKE MED DVEMA OTOKOMA-SVETOVOMA

(ob Linhartovem **Pustem otoku** in
Rozmanovem **Pustem otoku**)

Roza podnaslovi svoj **POk**: »ljudska igra, narejena na podlagi istoimenske enodejanke mladega A.T. Linharta«. Roza ne omenja ne Metastasia, ne prevoda; **POk** ima za Linovo stvaritev. Poudari le, da ne sledi Linu v intenciji drame-libreta; ne piše drame visokega žanra, ki opeva dve nesrečni usodi, dve veliki ljezni, Trpa dveh ponesrečencev in žrtev Konte. Konte, ne pa načrtnega zla, ki ga povzroča Hudič, ki je Tip še za **Bela**. Razbojniki, ki ugrabijo Vana, so sicer kriminalci, s tem izraz-sodelavci Hudiča, vendar v že manj poudarjeni meri, kot je Hudič Burja v **Belu**. Burja zavestno načrtuje delanje zla; hoče, da se Vile, ki so Pozpolboginje, ne le uklonijo Zlemu polbogu, ampak da ga malikujejo, da priznajo obrede njegove NegRlge. Burja se direktno zoperstavlja Soncu (Belinu) kot Lucifer bogu, medtem ko se razbojniki le preživljajo z ropi, tatvinami, ugrabitvami, prodajanjem ugrabljenih za sužnje. S tem trgujejo, da bi se okoristili, kar je že moment ekonomije in ne Demonace.

Dev kritizira še napačno Rlgo, Burjevo, Lin že nadomesti Rlgo z Utinteresom, vsaj v opisu razbojnikov; KatRlgo, znano iz **ŠkofPasa**, RR v Rlgo (pred)Rome, v Rlgo ErSa, ki ni več Rlga boga, zato ne več KMg, ampak je nova Rlga Čla, Hum, RLH, HMg. PozČl - Van in Konsta - zadene na Sže sile, a ne na boga načelnega zla, ampak Utinteresa, ki dela po računu, ne po načelih. Ta račun sicer še ni v duhu - VISu - Kpla, ni še proizvodnje presežne vrednosti, Kapa. Prodaja sužnjev ali samo ropanje-ugrabljanje je primitivna oblika trgovine, znana že od zdavnaj v sužnelastniških sistemih, traja pa vse do danes, a kot vzporedna. Mnogi trgovci so še v 19-em Stolu obogateli na račun trgovine s sužnji; med njimi so bili zgledni Kani in Proti, ne le Musli, kot hoče dokazati pristranski avtor pesmic, objavljenih kot dodatek na koncu drame **Skrivnostna sveta noč** še leta 1930; stališče je bilo Tip za Kane ves čas. Pač Hin Kanov in KCe, kot da Kani niso trgovali s sužnji; kot da tega ni tolerirala celo KC, vsaj v 16-em Stolu z Indijanci. Trgovina z belim blagom traja še danes, še sredi najbolj pravno razvite in kontrolirane Evre, kljub proklamacijam o ČIP.

Rozova posebnost - posebnost RMge - je v tem, da razbojnikov ne jemlje kot zle-zlo, ampak se jim posmehuje, kot vsemu. Resnost ČIP in boja zanje

vrača RMgo v HMgo, ki je v marsičem ustrojena še kot KMg, kot Vevojna - kot SV - med Dobrim in zlim, bogom in hudičem, ČIP in kršitvijo ČIP. Roza dela PMLD za benigno, za nikomur nič hudega povzročajočo, za ljudigro, ki je skoraj igra za otroke-mladino. PMLD nastopa kot senilno-infantilna, Rozova zavestna Ideola je infantilizem (Infz). Ta Infz pa nastane zato, ker skuša Roza vrniti NeČi moment Čla. Vrniti ne more Snic in Snikov, ker so ti asketi in verujejo v Absboga, v Trl. Roza v kaj analognega ne veruje, ne more verovati; rad pa bi naredil PMLD za prijazno Dbo, njene ljudi za blage in dobre. Rad bi vrnil Pastirje in Pastirice z začetka **Vojmira**, AdEvo iz Raja-Pastorale. PriRaPe zanj sicer ni, tudi Van je negativec, saj se sam priključi razbojnikom, ker hoče ubežati monotonemu zakonu s Konsto, ta zakon ga že dolgočasi. V PMLD so potrebne nenehne in hitre spremembe (pomen hitrosti), tudi zamenjave zakonov, izbira novih partnerjev. Celotni **RPOk** je dogajanje zamenjave partneric, je Ž, kakršno je Tip za Sljo zadnjih desetletij. A na te zamenjave in medsebojne lzd(aj)e partnerjev Roza ne gleda z Mor vidika KCe in NKNMeša, še **Školjke**, ampak kot zabavno ljudmladinsko igro, saj ni v PMLD nič več resnično, ne zakon ne razpad zakona. Oboje je le IVJ, kot terja RMg.

Nastane bistveno vprašanje razlike med Ideapodobo PMLD v **RPOku** (smešno, nezvesto itn., pa vendar idealno, saj nikomur od nastopajočih ne povzroči nobene Pribolečine) in dejanskim Trpom ljudi, ki živijo v PMLD, se zdravijo pri psihiatru, se še zmerom predajajo strastem ali pa si dopovedujejo, da jih ženejo strasti, posledice teh strasti pa so umori, (medsebojna) mučenja, pekel v razpadlih zakonih, dezorientacije v Žu, ki vodijo v OISe. Če je Infzpodoba PMLDbe v **RPOku** benigna-otročka (in otročja), kaže druga DaSD, da ni tako. HočevanjeD, recimo že po naslovu **M' te ubu!** sodeč, še bolj pa po surovem Barbanalnem dogajanju, po nemarnih in odbijajočih odnosih med nastopajočimi-ljudmi, nikakor ni Infz; zato tudi ne Koda.

Nekatere drame v DaSD kombinirajo Infz z reBarsvetom, tako da nazadnje ne vemo, ali gre za Pardo (parodijo), za posmehljivo igro, ali za brezmejno pokvarjenost kot neomejeno predajanje Seksla. Takšno dramo je napisal File s svojo Rco **Figarove svatbe**; morda bi jo moral upoštevati v pričujoči knjigi, ki se tiče tudi **Mata**. Morda bi tam načrtno-tematizirano razreševal zastavljeno vprašanje po tem, koliko je v RMgi stvarnosti. Ali je RMg le Ideolmaska, le konstrukt-VIS-okvir, znotraj katerega se dogaja marsikaj, tudi zastareli, a še zmerom stvarni dogodki, celo sami arhemodeli, HMg in KMg. In je **RPOk** le enostranska Ideaca PMLDbe, ki je ob Simsvetu tudi Pristrast Uba, zavisti, ljubosumnosti, pohlepa, nazadnje celo težnja po Absnačelih.

Ta težnja je res šibka, vsaj v DaSlji, pojavlja pa se v ZahEvri kot simpatiziranje z RadMusli, z gibanjem islamizma, celo z BineLadnovo Al Kajdo. Morda smo zadnja desetletja v ZahEvri v posebnem stanju derealizacije, ko ne more priti do realnosti nekdanjega Ideoltipa vere v Absvrnitev vrta Eden, RaPe (polom NemRdečih brigad) in se vsa stvarnost reducira na Kplproizvodnjo in trgovino, na Kap. Vsa? Ne. Še zmerom so tu umori iz ljubosumja, iz pohlepa, vojne zaradi obdržanja trgov, Sadmučenja v pedofiliji, ki vse bolj pronica celo v samo KC kot nosivko - vsaj morala bi biti to in taka - PerEte.

File se tega zaveda, zato je ob **Figsvatbi** (točneje: ob **Filfigsvatbi**) napisal tudi **Bakhe**. **Filfigsvatba** je Koda, v nji se Seksla razširja kot epidemija, a ostaja v okviru Užev, ki naj ne bi prešli v SM tip. V **Bakhah** - tako v **FilBakhah** kot že v Evripidovih - je Seksla Zunpojav nečesa bolj bistvenega:

umora-morivstva, ki je posledica boja za oblast, oblastništva kot načela, kar je Tip za bogove, najbolj pa za Rlge enega boga, za monoteizme. Dioniz ubija, ker hoče Absvladati; uživa v moritvi in že prej v mučenju, v prizorih, ko mati (Agave) ubije, razkosa, požre - s svojimi tovarišicami - lastnega sina (Penteja). Ne vodi SekUž, ki je v **Filfigsvatbi** še omejen na Radpermisivno koitiranje, prej ko prej - Strno - tudi in ravno v PMLD v PervDče, ki so analogon EDčem, sopoboj Dčev, le da je bil EDč spor-boj v Klasdramatiki vojna med Ideolami, Rlgami, Polgibanji, **GiM**, v PMLD pa so padla vsa načela, tudi goli telesni (živalski) Už v Seku.

Už v Člu je po Stri Dgčen od Uža živali. Už Čla se stopnjuje v brezmejnost Uža, ta pa se skaže kot PervUž; tega živalim ne gre očitati. PervUž je najprej nenormalen Už v Seku, nato pa - Strno na RazRak protislovni liniji - PervUž v mučenju drugega, v samem Ubu kot praksi. Ne pomeni to, da se Sek RR v umor? Da se pokaže bistvo Seka, ki da je - prek mučenja - Ub? Ni Ub sredstvo dominacije Čla nad svetom, nad ostalimi ljudmi, ki so Psku-tiranu vsi tekmeci? Ne preide (se RR) Avz še blagega tipa, čeprav že patološki, glej Dovjakovega **Debeluščka** in/ali RokGrejevega **To-maša**, prej ko prej Strno nujno v Avz Sadmorivstva? Je treba razlagati Kajna tako, kot ga **Biblija**?

Biblija ne razume tega, o čemer govorim. **Biblija** referira vse na boga; Kajn je zel, ker ga je pač bog določil za zlega, ni sprejel njegove (žgalne) daritve. **St pismo** razlaga vse z bogom in hudičem, tj. z angelom, z božjo stvaritvijo, ki se bogu upre. DgTija razlaga Dgč. AgrEkzld kot Ž postane PervDč, ko se razvije od živalske stopnje v človeško. Čl je po bistvu Pervld. Krš naredi ČlDušNoto tako, da vanjo vbrizga zavest GhKe, glej **BSe**. GhKo je treba nenehoma odpravljati; za to ima edino sredstvo v rokah KC (spovednika, mašnika kot podeljevalca zakramentov itn.). Namen zgodbe je: ohraniti Absoblast KČe - neke skupine, tokrat levitov - nad ljudmi, nad ostalimi skupinami v Dbi.

Ker se v LDPM vse demokratizira, cilj naj bi bil enakost med ljudmi (načelo FrancReve in MrkKoma), se demokratizira tudi ostalo, tudi Uži, Sek Pervslog. Mučenje ni več Tip le za Gose, ki so Pl; vsak Pl je v malem Drakula. Znak za demokracijo je to, da muči slehernik. Promiskuiteta v Seku se razširi v promiskuiteto mučenja. KC je to že zdavnaj napovedala, en element v nji je enakost vseh ljudi. Kan je ne le trpin, ampak viktivist, del gibanja martirizma. KC sicer Žrt(ev) RR v Idealik, v asketsko, v NeČi figuro, ki se ravno odreka Ubu, mučenju, sploh strastem TSa.

Naslednja etapa DbZge, ki je LD (Meš-Brža), odpravi Moraskezo Snikov, **Tarbe**, tako da ostane le mučenost. A kako naj bi prišlo do zgolj mučenosti, JKrove drže na Veliki petek, če ne bi bilo tudi mučiteljev? Ti so nujni, nujen je nov lik - regeneracija - hudiča. Ker pa naj bi si bili v RLH VISu vsi enaki, bi moral biti vsakdo Gos in podložnik, kot je odkril že Hegel; analogno temu vsakdo Mučitelj in Mučeni. Demokracija ne pomeni odprave oblasti, za kar sem se zavzemal jaz med 55 in 65 (in MBP-MGG) in kar še zmerom projektiram v pojmu Dti. Ampak pomeni razmnožitev oblasti na vse; vsi morajo dobiti čim več oblasti. Ker to ni mogoče na terenu lastnine, Kpl trg jo daje enim več, drugim manj, pa je mogoče na terenu mučenja sočla.

Tu odloča večji dar za kaj, tokrat za mučenje, večja sla po mučenju in nazadnje po Ubu. Za realizacijo te sle - za izpolnitev takšnih želja - ni potrebno imeti nič gmotnega, Zunizmerljivega, le telo (dve telesni), le DušNoto (dve DušNoti ali psihi), ki se neposredno soočata in mučita. Dva se mučita

sporazumno, znan je primer Lj(udož)erca pred nekaj leti v Zahčvri, ki se je z žrtvijo po internetu dogovoril za to, da jo ubije in pojé. T(akšn)i primeri so redki. Najobičajneje je, da skuša vsak (čim bolj) mučiti in biti čim manj mučen. Takšno razmerje pa vzpostavlja novo neenakost, saj postane eden Žrt, a noče biti Žrt. Enakost torej načelno ni dosegljiva, ker je Ž kot Agrčklzld vladanje enih nad drugimi; eni so ubijavci, drugi ubiti, eni triumfatorji, drugi looserji, po novem osmoljenci.

V obeh **POkih** sta oba glavna nastopajoča obenem looserja in zmagovalca; najprej eno, nato drugo. A v enem **POku** - v **LPOku** - oba trpita, ker ju je razdvojila nesrečna usoda-Konta, v drugem - v **RPOku** - pa je eden (Van) odgovoren za svoja dejanja; točneje, ni odgovoren v duhu Klasčete, ampak v tem, da jih povzročča po svoji volji, (za)brede v nove Konte, izpostavlja se novim zapletom, ki pa ga, roko na srce, zabavajo, v njih uživa, ni mu dolgčas, kot mu je bilo pri legalni soprogi Konsti. Ta navidez sicer trpi, a Roza je bister; hitro opazi, da je Konstino Trp histerija, torej nePri, zgolj retorika, samoSmil. Kot da je to opazil že Lin (Metastasio), a iz tega opažanja ni hotel narediti ustreznega sklepa; potrudil se je, da da retoriki čim bolj Privsebino. V tem ni prepričljiv; namesto PriTrpa Konste dobimo operno Trp, ki je Sim in mjavkanje. Opera iz baročnega časa ima v sebi že obilo prvih RMge, morda že kar celo Stro RMge.

Takšen ni le **LPOk**, takšen je tudi **Bel**. Takšna nočeta biti ne **Love**, ki je zato Traga, ne **ŠkofPas**, ki je zato pasijon; pasijon izhaja iz Trage. A je **Love** tako retorična, da se zdi (pre)napihnjena, nePri v izražanju Trpa. **ŠkofPas** je prepričljivejši, čeprav mu grozi - ga odznotraj razjeda - ista nevarnost: retorike, RR v IVJ. In pedagogika, vsiljevanje-reklama-propaganda Katdoktrine. V **Love** ta manjka, četa se reducira na Hum, na terjatev po PričrS odnosih med ljudmi, na solidarnost (drža Prila Heartwicha).

Kako sploh doseči normo Priresničnosti, če pa je Lita že sama po sebi tekst, Sim, posnetek, IVJ? Shakespeare prepriča oz. mi - bravci - smo se prepričali v Radresničnost njegovih dram, njegovega dramskega sveta, ko-ker smo ga primerjali z bolj retoričnimi dramami. A če kaj, ne manjka Shakespearu retoričnega daru; tudi velikima Franctragedoma Corneillu in Racinu ne. Retorika se začne umikati šele na prehodu od Hugoja, zadnjega velikega retorika, k Ibsenu. Can kot Ibsenov učenec (čeprav je v Kriti **Školjke** Ibsena dajal v nič) deluje res manj retorično od **Vojmiru, Pavline, LTuga**.

To je posledica predvsem tega, da se dogajanje vrši skoz Dia, ki naj bi bili čim bliže takšnim pogovorom, kot jih bravec sliši v svojem običajnem okolju; temu postopku se reče Realz, ki ga pa VošD še ne dosega. Voš(ňjak)u manjka sposobnost najti-zapisati Realzjezik, piše pretežno kot Žurst ali kot SpoDo Polik-Prof. To je slabost še v KristanD, glej še posebej **Kranje (Kraljevanje)**; še v GanglD, v **Sfingi**. Najbliže Realzu so dramatik, ki se najbolj približajo jeziku, kakor ga govori določena Dbgrupa. Tak je Lin v **MicMatu**, za njim Finž(gar) v **Verigi** in/ali **Razvalini življenja**, PoV Potrč v **Kreflih**. Jovanović in RMg Gene je odkrila, da bodo njene drame delovale prav tako Pri kot Finževe, če bo v svoje stvaritve prenesla jezik Lumulice, Meša, ki je znižan na argot-slang, ne več na dialekt. Odtod toliko pouličnega jezika - izrazov, tonov - v RMgi. Nemalo je tega tudi v **RPOku**, čeprav v tem ni skrajšen.

Je resničnost torej Posn jezika določene Dbgrupe? Ni tudi to Posn le metoda, igra, instrument? Je resničnost predvsem strast, mučenje, sla,

morivstvo? In ni važno, ali je vse to dano na visoko Kulnačin Francklasicizma; odloča vtis strasti, ki ga dajejo Racinova **Fedra**, Shakespearov **Othello** ipd. V RokGrejevi Rci, ki je postala **Othella** (Že-spola), tega vtisa strasti ni več; dramatik sam ga noče, njegova drama je zavestno-načrtno le Sim-Parda. Že Shakespeare naveliko uporablja Pardo, s tem Lud - je predhodnik RMge -, a jo vključuje v Trago. Kralj **Lear** je večkrat komičen, ko blodi naokrog slep (SZSL), a je še bolj od tega grozljiv. Kot Komarjeva komičnost ne more odtehtati Jermanove resnobe; Komar je predvsem gnusen. Je gnus predvsem Etkategorija? Mar resničnosti ne more biti, če ni pred tem Ete, se pravi, če ni stvarnost vizirana z optiko - v okviru - Ete, Eta pa veže na načela?

Je PMLD - RMg - izgubila resničnost, ker je izgubila Eto? Ostala je le stvarnost, a stvarnost brez Ete - brez čustev, ki jih povzroča Trp - ni več prepričljiva; jo lahko sploh še razločimo od IVJ sveta, od Sime? Se pravi, da je v drami **M' te ubu!**, ki deluje resnobno in Pri, vendarle še moment Ete kot stališča presoje, zato se nam nastopajoči liki kot lumničvredneži upirajo. Liki v **RPOku** se nam ne upirajo, zabavni so, kot iz stripa o enonogem piratu Kljuki. (V mojem otroštvu - bral sem srbske Mikijeve novine - se je imenoval Hromi Daba. Zame je to ime obdržal do danes.) Kako pa je v **FilBakhah** in še bolj v **Filfigsvatbi**, ki spaja gnus z Užem? Doseže file skrajno točko Infe med Infzom in otipljivim govnom-drekom?

Čeprav je prvi del **RPOka** skoraj celotna Linova drama **POk**, pa so oznake oseb Raz. Lin pravi le: Vanova soproga, hči, Pril, medtem ko je Roza bolj izčrpen. Ne more se znebiti Ire: Konsta je »zgodnjih srednjih let; vidi se, da je veliko pregarala in prejkala«. Veliko prejoče - kar naprej stoče - že v **LPOku**, kjer je njena glavna poteza, da se strahovito sama sebi smili. V **RPOku** je dodano, da je veliko pregarala, kar seveda ne sodi v lepi-vzvišeni-stilno čisti baročni ali rokokojski svet. Tedaj dame niso delale z rokami, kaj šele garale; le z mednožji. Roza opozarja na Realz momente; kako naj bi zakonca živela na praznem otoku, če ne bi soproga skrbela za gospodinjstvo, bivališče? Van očitno v tem pogledu ni ne skrben ne marljiv; obe lastnosti sta mu tuji, odbijata ga, tudi zato jo pobriše stran od žene. Vsa muka boja za vsakodnevno preživetje ostaja na Konstinih ramenih; se ni zategadelj prezgodaj postarala? V Itoperi in pri Linu mora ostati v najboljši kondiciji; Že zgodnjih srednjih let je razcvetela roža, torej najbolj privlačna; čudno, da je ni Roza zapletel z Vanovim Prilom Henrikom. V Rozovi priredbi pa je Konsta najbrž manj Zapla. Banaliteto zakonskih odnosov sem ES analiziral v filetovi drami **Veselja dom**.

Tudi Van(ibald) je zelo Raz v eni in drugi Rci Metastasiove drame. V **LPOku** je gotovo v vzorni - speglani - Pobleki; Metastasio je svojo dramo napisal sredi 18-ega Stola, še pred nastopom fraka. V **RPOku** pa beremo: Van »njen potepeni mož.« Potepeni asociira na potepenega psa, niti ne na potepuha, ki je Čl, recimo na Petra iz **CanPoha**. Ta Peter morda ni Tip potepuh, je - vsaj bivši - Pek. Bliže Pripotepuhom so berači iz Leskovčevih **Dveh bregov**, Macafur; ali Glažek iz **Micke**, ki bo pri priči postal potepuh, ko bo izgubil mesto pisarja. Za Vana je značilna tudi »bela srajca in široke črne hlače«. Torej nastopač, ki pa je že Temzanemarjen, »neobrit«, ker se mu ne ljubi več živeti Za zvestega zakonca. Vse bi dal, da bi postal nezvest; a kako biti nezvest na POku, kjer je poleg njegove žene le še hči? Do pedofilije kot

predmeta drame se Roza - vsaj tu - ne zapelje. Če bi storil kaj takega, bi izgubil NeČi otroške igre. Bi bila pa pedofilija Tip za RudolfD.

Četrty iz družčine, ki nastopa že v **LPOku**, Henrik, pa že močno odstopa od normalnega opisa. Je Vanov »prijatelj in povodni mož« obenem; zakaj t(ak)o, bom raziskal kasneje, ko bo Henk nastopil kot Povodni mož. »V obraz rahlo zelen«; v drami je raisonneur, pomaga Priloma, komentira dogajanje, opozarja, je sploh IdeaPozlik, ker je nesebičen, ne vključen v spore-nesporazume TŠa, tudi zakonov med možmi in ženami. Vsak angažman naredi Čla za vprašljivega, kajti kdor dela, greši; kjer se seka, letijo trske. Le povsem nesebični Čl, ki zgolj pomaga drugim, je lahko brez greha; takšne so - naj bi bile - sestre Raz redov v KČi, šolske sestre, uršulinke, Mati Tereza. 18-Stol takih ni poznalo; ni hotelo verjeti, da takšne sploh so; glej Diderotovo **Nuno**.

Henk je tak nunc, a opisan ravno nasprotno. Rahlo zeleni obraz kaže na zavist; pravimo, da nekdo v obraz pozeleni od jeze. Henk je lik iz Pravce in stripa; »ima pelerino, ki je na eni strani poraščena z morsko travo, na drugi pa je taka, kot jih imajo srednjeveški oz. pravljčni generali.« Recimo kot Vojkralj v **Vojmiru**, morda tudi kot kralj Samogoj in vitez Ivan v **Kranju**. Kot Povodni mož bi moral biti Henk bliže Burji ali Pozejdonu, bogu morja-kaosa. Pa ravno to ni; v svet vnaša RKPLEL. Kar gre tudi na rovaš Rozove Strne Ire. Bog zmede - divjih neurejenih, ta hudih vetrov - ali Pozejdon je Urejevalec sveta. Je, kar ni. To je definicija Čla v PMLD, v RMgi. Je strast, ki je ni; je red, ki je navidezen. Vrh opisa je obenem tudi vrh Henkove glave: »mož ima zeleno lasuljo«. Je bral-poslušal Roza Dvoržakovo **Rusalko**? **RPOk** si s pridom - seveda v Rci in RR priredbi - izposoja pri **Belu**; Burja bi lahko bil tudi Povodni mož, Nimfe pa so vodne vile. V Sireni itn. v **POku** dobijo Negzrcalno podobo.

Naj opišem še prizorišče **RPOka**. V **LPOku** je govor le o **POku**, v **RPOku** pa se topos HKD dinamizira, kot se HKD dinamizira celotna drama. »Prizorišče je otok sredi morja - oder na odru.« Poudarek je Tip za RMg. Ne gre niti za otok v stvarnosti; tega skuša doseči-narediti RMg s tem, da postavi dogajanje neke drame na stvarni otok ali vsaj na splav na jezeru, ki daje iluzijo otoka; gledavci - ponavadi poslušavci kake opere oz. njene PMrežije - pa so na bregu ali celo v čolnih, vse zato, da bi se stopnjeval vtis stvarnosti. Seveda doseže režiser s tem ravno nasprotno: gledavci-poslušavci se še bolj zavedo, da so v teatru. Le da je tokrat v Gled spremenjen stvarni svet, stvarno jezero in njegov breg, medtem ko sicer sedi gledavec v operni hiši, na sedežu parterja ali v loži. Če nekdo s čim pretirava in skuša dopovedati, da je nekaj stvarno, za kar vemo, da je inscenirano (stvarni otok v kuliso), stopnjuje kvečjemu občutek neresničnosti. To pa je namen RMge.

Roza si je izbral kulise kot oder na odru, ki naj predstavlja otok na odru. S tem, da je postal otok dodatni - manjši, specialni - oder(ček), je Roza poudaril, da je tudi morje oder; tudi sam svet v celoti je oder. Ves svet se (z)godi na odru in je oder. Gledavci gledajo (na) oder, s čimer je sugerirano, da sami niso na odru-oder. Vendar, kje so? Na Arhimedovi točki v vesolju zunaj trdne zemlje? Vedo, da to ni res, da je to SSL. So v Gledu, ki na odru uprizarja še eno Gled. Podvojitvev teatrov je stopnjevanje Sime, gledavec pa ne ve, za kaj naj se odloči: ali da je gledavec zunaj sveta-zemlje, ali involviran v dogajanje sveta-zemlje, ki ni več resnično, s tem pa tudi sam ni več resničen. To bi bilo v skladu z žanrom drame, ki je bolj Pravca za otroke kot kriminalka ali pustolovska igra.

Roza kot Tipavtor RMge tudi tu igra na dvojnost. Tudi tu je to skladno s hipermodelom, v katerem deluje-biva. RMg je Dv. Dvojniki=dvojnost. Dv je stanje, v katerem Čl ne ve, ali je to ali ono. V Dč arhemodelu ve, saj je ali v spopadu z nasprotnim Dčem ali v razkolu s sabo. Vsak od teh dveh Dčev je trden, je ena Ožld zoper drugo. Šele v Dv se meje med Dči zmeščajo, zabrišejo. Nihče ni več jasna Ožld, vsi le predstavljajo Ožlde; zato so vsi le IVJ. Svet se je fiktiviziral; Gos - celo avtor, stvarnik - sveta ni več ne bog, kot v KMgi, ne Čl, kot v HMgi, ampak Kap in to UmKap: Kap kot sposobnost domišljije. Vse je v glavi in iz glave.

»Otok daje iluzijo globine.« Iluzijo, ne globino. Globine v RMgi ni; vse je, kot pravi Baudrillard, površina, dogajanje na odru, ne v DušNoti. V **ŠkofPasu** je - naj bi bilo - vse v DušNoti, ki je odsev-stvaritev božje DušNote-narave. V PMLDbi je DušNota izgubljena, razen kolikor se ne RR v PervSM, kar pa je legitimno na liniji Krša. Muči in ubija Čl, ki je brez globine-DušNote. Je sploh še kriv (in grešen), če nima globine-DušNote? Kako bi mogel biti odgovoren, če ni razvil percepcije za odgovornost, za GhK? GhK in odgovornost sta zanj le besedi, IVJ. Da PMČl ne bi bil odgovoren, je tendenca PMLDbe: krivce, ki po njenem niso krivci, ne soditi in ne kaznovati, tako se je dogajalo ljudem v KMgi in KlasHMgi, ampak odpraviti jih v psihiatrično ustanovo, po možnosti jih tam resocializirati. To ozdravljanje pa je takšno, da ne bi več počeli tistega, kar je po merilih Ete zločin; da bi živeli brez strasti, brez višjih in močnejših smotrov, le kot mehanske ali elektronske igračke, po načelih behaviorizma. Se ideologi takega prava zavedajo, da s tem ves svet RR v psihiatrično bolnišnico? To je napovedal že Božič v **Špk**. Nima fileD enega samega prizorišča, ki je K-norišnica?

Otok je »v resnici kar se da plitek, saj je na njegovi hrbtni strani gusarska ladja.« V **LPOku** je ni. »To, kar na otoku potrebujemo, je na gledalčevi desni grm, na levi pa vhod v votlino.« V **LPOku** je govor o votlini, vendar ni tako poudarjena kot v **RPOku**. Kot da je v **LPOku** votlina bolj scenerija, kulisa, potrebna kot zatočišče pred dežjem-nevihto, kot bivališče, medtem ko se v **RPOku** RR v Maternico in pekel.

V maternici se poraja - novo - Ž, glej **Rojstvo v nevihti**. Zup(an) - NOBD - pa dobro ve, da je maternica obenem tudi pekel. Vanjo vdre Sž, esesovec Harz, tujec, ki ne dovoli poroda novega - prerojenega - SNara; nasprotno, hoče ga zatreti. Z nasiljem greni Ž Slcem; ko se ti upro (Zupov **Punt**, vsa NOBD), delajo NczNemci Ž Slcev za pekel, vanj vnašajo MakTrp, Ž RR v SMrazmerja. Sami so sadisti; od Slcev pričakujejo, da bodo zaigrali - prevzeli - vlogo mazohistov. Ker OF-Komsti ne pristanejo na to igro in hočejo biti kot Agrčklzld sadisti (to postanejo, z vrhom v PVD, **Črna maša**), ostanejo mazohisti le DeKani. A tudi ti se po začetnem navdušenju nad sabo, da so mučeniki, vloge naveličajo in se kot zadnji tudi oni prigrasijo za sadiste, tj. aktiviste, vojake, ki se vojskujejo v SV. Vojaki v **Vojmiru** postanejo kot Dmbci.

Dve skupini sadistov se spopadata med sabo, MimDč in EDč, NOBD in SPED; povrh vsega Dmbci izdajo NczNemce ali bi jih vsaj radi izdali, pa si vse do konca vojne ne upajo. Komsti jih razglasijo za lzde SNara, Dmbci - DeSKK - pa Komste. Kar sledi iz akcij vseh, je pekel, ki pa ga imajo vsi za nujno predpripravo - uvod - rojstva nebes, za **Vst(ajenje)** FKra kot DeSlca pri Gospe Sveti na gorotanskem polju. Pekel je pogoj nebesom, a se skaže, da nebes ni; da je le pekel. Nebesa so drugje, v domišljiji, fantazma. Pekel pa je votlina.

Ves svet - TS - je votlina, v katero mečejo sadisti trp(i)ne, nazadnje pa se skaže, da so v votlino kot v Blak, v Smš, v prepad nič vrženi vsi, tudi simboli Ptje, kot so Pepca Kradelj, Rudi (R)Avbelj (Rabelj) in Milan Venišnik; vsi so naredili Sm. V peklu se srečajo s pobitimi Dmbci kot Izdi SNara. Po 65 pa se jim priključijo tudi RMgakterji, ki pa se skušajo usodi tako izogniti, da jo naredijo za IVJ-teater. A če je to le SimGled, je dolgčas - praznina -, ki ogroža PMLD od vsepovsod; enako grozljiva je, kot hudičevstvo EDčev, Prtov in Dmbcev. To praznino je Pripodal Dine v **Čečkih**, z likom samomorivke Adme. In v **Igri za igro**, kjer se iz SekUžev, iz samih bolj ali manj slavnostnih iger-praznovanj nazadnje izcimi OIS. Roza noče videti teh konsekvenc; hote ostaja v okviru otroške igre: da bi z NeČi tonom preprečil nastop OISa. Se mu posreči? Začasno.

»Ozadje naj bo malo poraščena pečina«; smo na Leonardovi sliki? »Toliko razčlenjena, da dopušča dva izhoda zadaj.« Iz votline vodita kar dve poti. Je ena za otroke, porodna, druga vodi v Svo, izbral si jo je Van, medtem ko si je izbrala Konsta, ko je rodila Silvo, prvo? Ena je beg, druga reprodukcija Čloštva. Rozi ni kaj preveč do te reprodukcije, ki je temelj ČD - NKNMeša -, glej ustanavljanje MešDn, da bi se rodili novi Slci, od **LjDa** do VošD, do **Ženske zmage**; a se kmalu pokaže, kaj se zgodi z otroki, z Berto v Kvedini **Pici**. »Na pečini je eno palmoliko drevo«, kot na turističnem plakatu, »ki je na svoji hrbtni strani jambor«. Drevo=jambor, otok=ladja. Ladja in jambor sta ZnaSi dinamike, ki pa je v RMgi Sim. Nihče in nič ne pride nikamor, vse se vrti le okrog lastnega repa. Dv razkrije, kaj je bistvo lDba: THM-krog. »Če pa je ladja dvo ali trojambornik, ima seveda tudi otok toliko dreves.« Kako že poje tisti šlager iz moje mladosti? **Tri palme na otoku sreče**?

»Od dna pravega odra pa vse do cca. 40 cm nad njim je modro blago, ki ponazarja morje«, kot v **Belu**. Morje ni le kaos-globina. (Če sploh more biti v kakšni RMg dramii globina?) Morje je tudi depot: »Za tem blagom bomo imeli skrite razne vozičke - podvozja morskih plovil, otočkov in plavalcev«; mrgolazenje odrskih rekvizitov, ki poganjajo dejanje. »Scenski delavci jih bodo z vrvmi vlekli čez oder«. To je resnica straaašnega Burje: da je odrski rekvizit; da ga vlečejo kulisenšibarji. (Letos je umrl Metod Kambič, legenda Slskih odrskih delavcev, moj dobri znanec. In?) Danes Burje ni mogoče brati kot strašnega boga; pa so ga brali kot groznega nastajajoči - porajajoči se - Slci konec 18-ega Stola? Bogve; mislim, da ne. Da je bila baročno-rokokojska Trada tako močna, da je v vsem videla rekvizit, mehansko igračko. Tudi v RaPi le svet izmišljije, sanjsko Kitero? (V začetku 19-ega Stola je bil potreben velik napor, da so ljudje zapopadli Ž spet kot resnobno in smrtno.) POk je negacija AbsPozKitere (nebes, Koma); pa ne v celoti.

Če si pozorno ogledamo zadnji prizor drame (34. po vrsti), končna sprava ni enoumna. Van se sicer vrne h Konsti, a preberimo si zadnjo didaskalijo, s katero se drama neha: »Vanibald žalostno gleda za Henrikom.« Ta je namreč pravkar odšel s scene, gotovo bo poiskal kako ladjo in odplul ... kam? Ni gvišno, ali se Van s Henkom strinja; celo ni gotovo, ali misli s svojo izjavo Henk zares. Kajti takole pretirava, takole zaključí dramo kot spravo med razhajkanimi: »Ljubljeni moji!« Je ta Henkov govor Parda na trobezljanje o spravi Sentretoričarke SH? »Najraje bi se razjokal.« SH kar naprej joče in stoče nad razdvojenostjo Slcev. »Tako me osrečuje vaša izgubljena in ponovno najdena ljubezen.« Ker poznamo vsebino drame - **RPOka** -, vemo, kaj pomeni

izgubljena ljezen za RVana: pobeg iz ječe zakona, ne pa nesrečna usoda kot za LVana. »A kaj, ko je vaša pot zdaj končana«, pot Vana in Konste, »moja pa je še dolga in je zato najbolje, da se kar na hitro poslovim. (Gre.)«

Henk bo morda kdaj kasneje zaživel lastno Eia Ž, v **RPOku** ga nima, vsaj možnost za živ(ahn)o Ž mu privoščimo. Medtem ko se zdi, da je Vanova pot končana; mar Roza parodira Pirca (Lukacs), ki govori o končani poti romanesknega junaka? Končana pot je stanje, v katero je Mo spravljeno, ko se poroči. Van je pobegnil iz zakona, doživel na tem begu - potovanju - čuda, o njih govori **RPOk**; doživel je pravo **Odisejado**, seveda v obliki Ire-Parde. A je trajalo njegovo Eia - Sv - Ž le nekaj let; nazadnje se je moral vrniti k zapuščeni soprogi, Vejojokajoči, že zelo sitni. Kdo bi bil zadovoljen s takšno usodo? Le EtKan, ki vidi najvišjo Vrto v Zvesti zakonskemu drugu-družici oz. - točneje - v izpolnjevanju zapovedi KCe. Van pa KCe ne šljivi, rad bi bil še Lbn potepuh, a ... Ker to ni več, ga navdaja žalost.

Van »se odloči in gre« celo »par neodločnih korakov za njim«, za Henkom, a »se premisli in vrne h Konstanciji in naprej v votlino«, najbrž ne delat novih človečkov, ampak kot v pekel, za kazen. (Sprava SH vsiljivke je tak pekel; votlina, kateri sta se verjetno začepila oba izhoda.) Nadaljevanje Vanovih gibov je dvoumno. »Iz votline vesel prinese svojo staro puško«; orožje prenaša **RPOk** v **Vojmir**, v **Tuga**. »Hoče jo pokazati Silviji, Silvija se umika«, strah jo je. Ima občutek, kaj bi se utegnilo zgoditi v Prihi: bi bil Van sposoben ustreliti Konsto, če bi ga ta preveč in brez pretrge morila? »Konstancija«, ki je načelno naivna ali točneje, srečna, ker se ji je vrnil predmet mučenja (=ErSa), Silvijo »vleče proti Vanibaldu, Vanibald gleda puško in ocenjuje ...« Kaj ocenjuje? Misli na Sm, tako se zdi sam sebi zajeban?

Ne, Roza je ljubezniv fant, izrazi se SpoDo: Van ocenjuje, »koliko je puška potrebna popravila«; da bi koga ali kaj lahko umorila? Iz mene govori zloba. »Konstancija pristopi in ga ljubeče gleda«, o ti môra! »Se spet vrne k Silviji itd. Vmes počasno zatemnjevanje in muzika: I'm a man.« Če kaj, je Ira ta popevčica. Mož in Mo je cunjja, ki še puške ne sme uporabiti, da bi se osvobodil sužnosti - izpod Že(nske). Bo streljal s pušo vsaj na srne ali le na glinaste golobe, v tarčo, v zrak, s tem dokazoval nesmisel Ža in svoje poti?

Kot vidimo, je konec **RPOka** bistveno Dgčen od konca **LPOka**; Dgčna je tudi vsebina drame, ki sledi insertu - uvodu -, ki je **LPOk**. Roza se le sem in tja ne more premagati, da ne bi v insert vstulil kaj svojega, Iro in/ali Pardo; recimo Henkov Kar LVanove tožbe: »Le toži, prijatelj, tvoja tožba je pravična! Kje je duh, ki ga ta udarec ne bi uklonil?« Henk ne pristane na to, da je Van Neglik, da je sam pobegnil iz zakona; vse RR na način Ideace. »A izvršilo se je, kot se je pač izvršilo.«

Modrost pristajanja na usodo, posebej pa na Pret(eklost). Preti sicer ni mogoče spremeniti, namreč njenega poteka, kakor se je zgodila; mogoče pa jo je RR-preOsm. Henk jo nenehoma RR. Prizna Zundejstva Vanovega šurovanja z razbojniki; razlaga ga po svoje, kot ideologi Ptje pot-dejanja-prakso Ptje in sveta. (PVD kot izraz najvišje Pice in Ete.) »Zatorej zapusti ta žalostni kraj«; tedaj Henk še ne ve, da na POku še zmerom živi Konsta in da še zmerom čaka na vrnitev svojega možička. »In mi dovoli, da te spremim med menihe.« O menihih v **LPOku** ni sledu, čeprav je Rozova intervencija skladna z Linduhom; Lbn 18-ega Stola je meniški stan Zanič(eval).

Od 9-ega prizora naprej se začneja Pri**RPOk**.

XVI. VIDEZ IN STVARNOST A (ob Rozmanovem **Pustem otoku**)

Van je nesrečen in užaljen, češ da mu Konsta očita izdajo; cmereč se »odide skozi grmovje«. Ta hip nastopita dve možnosti, možnosti dveh Raz razlag. Eno je uprizoril Lin (*Metastasio*), drugo podaja Roza. Prva govori o ugrabitvi Vana, druga o njegovem pobegu. To sta dve Raz stvarnosti, dve Raz vsebini dram, od katerih je vsaka tudi svoja interpretacija, a skladna z dogodenimi se dejstvi. V drami pa je še tretja možnost, ki napačno-lažno razlaga določena dejstva. Pril Henk vidi, kaj počne Van, pozna torej drugo razlago - Vanov pobeg -, a ne pristane nanjo. Noče, da bi obveljala ta stvarnost, takšna razlaga stvarnosti; zato stvarnost za nazaj in sproti tako RR, da jo maskira, postavlja na glavo, konkretno: iz bega naredi ugrabitev. Vana kot Neglik RR v Pozlik.

Ne vem, koliko se je Roza tega zavedal, a to je storil; podal je Krito početja Ptje in KČe, Tip tudi za ostale ljudi; ti dve instituciji vodita v Prikr in prenašanje - maskiranje - dejstev, tako rekoč v sistematsko laganje. Za Henka ni nobeno Vanovo dejanje takšno, kot se ga bere v okviru VISa Realza kot specifičnega vidika RLHa. Vsako Vanovo dejanje prikazuje takšno, kakršno bi moralo biti po njegovih Ideapredstavah Ete. Če Henk sam oceni, da bi moral Van z nekim svojim dejanjem ali gesto potrditi Zvesto, ga nič ne briga, če stori Van ravno nasprotno, če izdaja; za Henka počne, kar je Etdolžan storiti, Henk ga tako predstavlja ostalim in občinstvu-bravcem. Svet postane Knjiga, ki je napisana že vnaprej; dejansko je to **St pismo** oz. nabožne knjige, ki propagirajo Idealike, Snike, Snice, žrtve, mučenike, askete, DČa. Vse to so IdeaKani.

Pred očmi bravca se dogaja zanimiva dvojnost oz. celo trojnost, če upoštevamo še Raz vsebini **LPOka** in **RPOka**. Henkova drža je posebna, HKD; Henk podaja več (Raz) EV kot eno samo. Vse, kar izreče, obenem spodbije. Sofizem njegove besede je dvojnost - Inf - TemStre PMLDbe, RMge. Vse je, kar ni. Ne more in ne sme biti, kar - se zdi, da - je. A kako vedeti, kaj je: ali to, kar vidimo, da počne Van in kar se dogaja z njim; ali to, kar o tem trdi Henk? Svet je na eni ravni zmerom videz-konstrukt. Čl ima Krit um - ARF -, da lahko razloči konstrukt od dejstev, vsaj od Bacona naprej, v RLH VISu. Čl je sposoben Krit distance. A tudi distance med Negvidezom in PozPravsebino, ki se sicer takšna ne kaže, nima tega (napačnega) videza, a Prainterpret(ator) ve in

mora (moral bi) vedeti, kaj je na stvari, katera od obeh stvarnosti oz. razlag je PraPri.

PraPri je lahko tista, ki je ne podpre noben videz, nastopajoč - kažoč se - kot dejstvo. To je stališče izpred Bacona in RLH VISA, stališče srednjeveške KCe, ki se je pa vrnilo v Ptji; Ptja se je v Stlu oddaljila od Mrka, s tem od RLHa; postala je Maga (Rlga kot Maga). V **Dia** obdolžijo zaprtega Sigis(mund)a, da je hotel minirati kanal, ki vodi iz klavnice v reko ali nekaj takega. MOča obdolžijo, da je v Nemtaborišču sodeloval z GESTAPOm. Prisilijo ga - pod zanj nevzdržnim telesnim in psihološkim pritiskom, tj. z mučenjem - v to, da prizna, kar terjajo od njega; da se sam razglasi za krivega, za gestapovca, za Etpokvarjeno bitje, za Izda itn. Sam ve, da to ni res; v zaporu zaradi priznanja in temu sledečega Notzloma poskuša narediti Sm; Haymannu iz **Dia** se Sm posreči, MOču ne. Ker ima Ptja vse v rokah, ker je Absdespot, lahko tudi dejstvo Sma RR v umor, poljubno.

Namen-cilj Ptje (KCe) je, da kolikor se le da zoži prostor med razlago in dejstvom, odpravi Krit distanco med obema, med stvarnostjo in teorijo. Razliko med obema odpravi tako, da zanika obstoj dejstev. Prizna le tista dejstva, ki gredo v okvir njene interpretacije dogodkov in dogajanja. Tako nastane, s stališča RLHa, Abssamovolja, s stališča Ptje pa se protislovnost sveta končno uredi, razcep, ki gre po sredi Čla, odpravi. Ptja misli, da ukinja konstrukt, s tem vsakršno možnost za SSL, kajti le kar trdi ona (kar uči MagMrk, Mrk polagoma spremenjen v Mago), je objektivna Resa. Dejansko (dejansko s stališča RLHa) pa Ptja ukinja stvarnost, dejstva in vse RR v konstrukt. Temkonstrukt je njena teorija in praksa RBa, ki se v Slji MV-II RR v LRevo s SNcl momenti-tonom. Uradna teorija-razlaga RB-LR-NOB dogajanja, ki jo poda Ptja (v njenem imenu KaKi, nato kot ideolog izvajavec Zihelr itn.), postane AbsResa, s tem merilo za presojanje slehernega dogodka-pojava. Sleherni dogodek je le pojav, kot tak konstrukt; njegova resničnost se meri ob teoriji Ptje, ob nečem, kar naj bi bilo nad slehernim konstruktom kot bistvo DbZge. Tako se je od Marxa, ki je utemeljeval Mrk še v RLH, do Stalina in Juge 50 Mrk RR v Mago, utemeljil na doktrini. Dobimo dva Mrka in mnogo prehodov med njima. Zelo ugodno območje za manipulacijo. Ptja se je lahko sklicevala na tisti Mrk, ki ji je v določenem hipu ustrezal. Absdoktrina je bila obenem Abssamovolja.

To temo načanja MGG, od **Dia** prek **Afere** in **SAnte** do **Samoroga** in **Žab**, v obliki Parde-Kode pa v **Vojaku Joštu**, ki ga **ni** čeprav je; a ne vemo, ali je kot pojav-konstrukt ali kot reč-nič ali kot Resa-bit. Božič prav s to črno grotesko začne RMg obdobje, temelječ na JavorškovihD, na **Steklu** in **Veselju**. RudolfD, FileD, RozaD so dediči Božiča in **Vojaka Jošta**, ki je mizar Jošt, ki je noga od stola, ki je ... Roza poda v **RPOku** eno od kasnih Rc tega, kar sem opisal.

Jokajoča Konsta zagleda ob sebi Henka. Ker se je medtem onesvestila, ne ve več, ali je malo prej videla Vana ali si ga je le izsanjala; svet v PMLD je postal Temnegotov. Henku: »Torej nisi bil ti, ki je stal pred menoj.« Ti je Van. »Torej sem sanjala.« Iztreznitev pride tako, da prepozna Henka; na odru je v tem hipu res Henk, vsaj tako nam sporočajo naši čuti, a razloženi v VISu RLHa. Konsta ga sprašuje: »Imaš kakšno vest o mojem Vanibaldu, ti, ki si tu pristal? Deset let nisem videla tebi enakega.« Na otok ni prišel desetletje nihče, Henk je prvo živo bitje na njem, razen Konste in Silve. Morda pa je Henkov pojav

kako v zvezi z izginulim Vanom, napoveduje njegovo vrnitev? Vse je negotovo. (Kot v PMLD.)

Ker je Henk slišal, kako narobe si Konsta tolmači Vanovo izginotje (narobe?), se pri priči spravi na delo, opravljat dolžnost ideologa, interpretira **Biblije** in dejstev-pojavov, kot se je že apostol Janez lotil razlage svojih vizij, sploh vsi apostoli in evangelisti razlage **Evov**, kolikor jih niso sami izvirno napisali (najbrž ne). Vsekakor je bil prvi in največji razlagavec **Evov**, ki jih sam ni napisal, St Pavel. Neko dejstvo (pojav?), da je našla namreč Marija Magda JKrov grob prazen (razlag je lahko veliko, v teku Zge jih je nastalo veliko), je Pavel (oz. so že apostoli) razložil kot VoM; nastala je legenda o JKrovem pojavljanju v Emavsu. Legenda je narejena po starih mitskih obrazcih; tudi Dioniz se rekreira, vstane od mrtvih (VoM), se sestavi iz razkosanih delov telesa, motiv **Bakhantk**, kjer prevzame Dionizovo vlogo Pentej, ki pa je le razsekan in požrt (jedenje hostije), ne pa znova oživiljen. Isto zgodbo pozna egipčanska Rlga, od katere sta bili judovska in helenska bistveno odvisni; Sonce - Oziris - vsak večer umre, pogoltne ga tema, ubije ga njegov zli brat Set; a vsako jutro se znova rodi. VoM JKra RR v FKra, Žrt(ev) v Zmagovalca, Čla v boga oz. v Sonce kot najvišjega boga. Dev izrazito regredira, ko postavi za glavno Pozfiguro **Bela** ravno Sonce. A se je pred KCo lahko zagovarjal, pač da je mislil s soncem Svetlobo, FKra pa je bog Luči, Lux ex tenebris. Čeprav so tudi tu težave; prvi angel, ki je nosil Svetlo(bo) in se je po njej imenoval, Lucifer, je postal tudi prvi upornik bogu. Lučnosec je Inflik: je bog in/ali hudič. V PMLD ne eno ne drugo.

Tip primer samovoljnega konstruiranja Rese je zgodba o Mekinovi. VIKavč(ič) v svojem zadnjem romanu **Prihodnost** poda novo, morda najbolj verjetno razlago: da Mekinova s svojimi Izdami ni nikogar izdala DmbNemcem, ker so ti vse, o čemer jim je govorila, že vedeli; da pa so jo v zaporu DmbNemci kot Os zlomili. Pustili so ji živeti, v zaporu je dočkala Prte, jim povedala, kaj se je zgodilo; njen prejšnji Polšef v Lji Ivo Svetina da ji je dal revolver in namignil, naj naredi Sm, s tem bo mogoče nekako rešiti njen (ali pa Svetinov) ugled. Njeno truplo je nato Ptja-OZNA - precej kasneje - priključila truplom tistih, ki jih je zadnje dni pobila Črna roka, tim. turjaškim žrtvam, ker so jih našli na Turjaku. Nakar se je ugotovilo, da je bilo truplo dodano in da Mekina kot Izda ne sodi med NeČi žrtve, med Vita Kraigherja, brata Tumi, dr. Mesesnela itn. Začela se je RazRese, kaj se je zgodilo, kdo je bila Mekinova. Raz lobiji, ki so imeli v zadevi Razinterese - tudi krivde - so zadevo razlagali, dajali Raz (tudi napačne) podatke, vsekakor pa vse podatke vsak po svoje interpretirali.

Problem je odprt še danes. Je pa Tip za globljo sfero lReve, Totgibanja (Ptje in KCe). KC skuša analogno iz ovaduhov, ki so sporočali ltpoliciji (PPPi, tudi OVRA je bila Pol, Ptj policija) podatke o Oefarjih in Komstih (takšni so bili Župec, Kikelj itn.), narediti SŽ; trudi se, da bi jih razglasila za NeČi žrtve, za mučenike KCe. Vse osnovno je v - načelni - Infi. KaKi sta res delala po ukazih-navodilih iz Moskve, od Kominterne; tudi Tito. Analogno je delal Rožman po navodilih Vatikanu, skliceval se je na papeške okrožnice, recimo **Quadragesimo anno**, na direktivo St očeta, da se je vsak Kan pod grožnjo GhKe dolžan boriti-vojskovati zoper Kom-Ptjo in Moskvo, MV-II zoper OF, ki da je le maska-instrument Ptje. Če je z ovajanjem KomSlcev Fzltom nekdo delal dobro KCi ali je vsaj ocenil, da ji dela dobro, da se bori zoper KomPtjo, je

delal po presoji KČe in Rožmana prav. Po oceni Kršsocialistov, Koc(bek)a, pa je bil Izd in je ravnal - skrajno - narobe. Kakor se vzame. To Inf razume - tematizira - šele Dv hipermodel, šele PMLD. Danes tako rekoč nikogar več ne briga, kaj je bil MOč v zaporu 48/49: žrtev, Izd, slabič, mučenec, Her, norec ... Vse je vseeno. Le zame ostaja **Zapisnik** o njegovem zaslišanju v tem zaporu nerazrešljiva uganka, vir trajnega Trpa, a tudi mnenja o Čloštvu kot obstoja nevrednem.

Med Slci so bili tudi takšni, ki niso hoteli izvajati direktiv ne Moskve ne Rima, že prej ne Dunaja; piše o tem Gradnik ali Jarc? So bili ti (tudi Mrak, Bartol, Majcen) edini zares PričFiA člani Slova, Slova kot SAKOe? Ne, nekateri od teh so PV izvajali direktive Beograda, ravno Gradnik. Maja 45 je čakal na AngAme kot na osvoboditelje, pripravil jim je pozdravno pesem. AngAmi so bili sicer zavezniki, a so počeli precej reči v svojem interesu, nekatere vsekakor ne v interesu Dmbcev; te so PoV vrnil Ptji (PVD). Nagode je MV-II in PoV stavil na AngAme, a obenem na kralja Petra II.Kara, na četnike, torej na Beograd. Je bila le ozka skupina okrog Lončarja in njegovega tednika Slovenija, ki je bila Rad FiA? Tip, da prav ta skupina ni imela nobenega vpliva na potek dogodkov, na dogajanje SIZge. Kot tudi Vodetova ne. Danes začenja Vodetova kot SoD ideologinja veljati za vzor, a je takšna bolj kot Čl, ki so ga preganjali in mučili, manj ali nič pa kot aktiven smerokaz (dejavnik) DbZge. Bila je Čl, ki ni popustil Ptji, ni podpisala izjave o sodelovanju z OZNO? Kako vedeti, ko pa so se pri enem dokumenti o čem takem našli, pri MOču, pri drugih ne; ali pa sem jih jaz dovolil objaviti, drugi ne. Verjeti Torku, da česa takšnega ni podpisal?

Komu sploh verjeti v svetu, v katerem je oblast (Ptja, a že prej KC) dosegla odpravo Kritdistance med predmetom in interpretom? Inf je kaos, kaos pa Prih, v katero se RR vsakršen RKPLEL. Konec Ptjdogmatizma, mon(olit)izma vidimo v DaSD RMg tipa, v Filetovem **Sužnju akcije**, tudi v **Filfigsvatbi** in **FilBakhah**. Najbolj oster RKPLEL se je RR v najbolj nepregleden - kot past vabeč - kaos.

Roza kaže, kako se določen pojav, ki ga vidimo neposredno s svojimi očmi in verjamemo, da je tak, kot ga vidimo (Van v **RPOku**), lahko RR v nekaj povsem Dgč, celo nasprotnega. Takoj ko Henk spregovori s Konsto, že konstruira - za nas - lažen svet, zanj (za KC in Ptjo, za vsako MagRlgo) pa edino resničen: »Konstancija! Kar ti imam povedati, je prekrasno in polno veselja.« Bolj ko je PV SovZa tonila v bedo in teror, bolj je ideolog SovZ Ptje Gorki čvekalo o prekrasnem Žu (v SovZi). Analogno PoV v Jugi: bolj ko smo bili okrog 50 lačni in ustrahovani, bolj je Zzziherl opeval lepote socializma. Koširja so na Golem otoku ubi(ja)li, Gustinčiča in Logarje mučili ravno v času, ko naj bi doživljala Juga svoje zvezdne trenutke kot KomSAKO, kot dežela udejanjanih idealov. Povsem človeško, če je Čl IdČl.

Gre za PervDč smodel. RazcDč se tu RR v Notprotislovno fazo. Bolj ko gresta Dč raznarazen (Dč sta tu stvarnost in razlaga), bolj postaja razlaga MonTotnasilna, stvarnost pa se izgublja, Ptja jo razume-določi kot fikcijo-fantazmo oz. kot Ideolsredstvo RazrSža. Trditi, da je nastal v Trbovljah delavski štrajk, je bila za Ptjo Sžpropaganda, laž kot takšna. Štih, ki je naokrog gobcal o tej stavki, vesel, da lahko cuka Borisa Kraigherja za uhle, je moral nekaj dni odsedeti v karcerju; Kraigher mu je dal prvo lekcijo. Če se ne bi Štih umiril in urazumil, bi sledila druga lekcija, že močnejša; morda bi kazal nato Štih

naokrog krvavo rit. In če še ne bi odnehal, bi mu Ptja potrla zobe in mu naložila proces.

Ptja se je odločila, da razglasi Pučev članek, napisan za Revijo 57 poleti 58 za AnK propagando; kdor se z njeno oceno članka in Puča kot njegovega avtorja ni strinjal, je prišel sam pod njen udar; VeRus, Taufer in jaz smo bili leto in pol v preiskavi zaradi Sžpropagande. Vsakdo se je iz takšnih in analognih situacij kaj naučil. Puč ni hotel popustiti, zato so ga obsodili na sedem let ječe. Štih si je izbral vlogo pajaca ali dvornega norca, ki med svojimi norčijami pove marsikatero Reso. Mi trije z VeRusom in Tauferjem smo skušali najti pot, ki ne bi šla z direktnim uporom Ptji v Posn Ptje, torej v MimDč-EDč, v AnK, tudi ne v klovnovstvo, tega je poprijela RMg, Roza. Nismo se pustili ne zlomiti ne zapeljati. Posrečilo se nam je, da ostanemo kot grupa SAKO, kot Pski pa da se celo razvijamo vsak v svojo SAPO.

Kasneje smo se razšli oz. razločili. VeRus je šel v neokorporativizem Pozun Zni; Taufa je metalo sem in tja, med neole in Deco; jaz pa sem začel vse bolj sistematično iskati Dt, čeprav najprej skoz Reč (RMgo), nato skoz Kat-Krš, a sem vse to pustil za sabo, ko sem vse to Ponot. Danes sem na meji med ldB in Dt. S te meje presojam-analiziram SD in dogodke-pojave, ki so z njo Notpovezani; Nast SNara, potek lReve, padce v OIS, samoizgubo v IVJ itn. Odločil sem se od vseh. Stojim sam, le s podporo Ale in nekaterih - redkih - najbližjih. Ti so zame moje občestvo kot zamenjava za ldB.

Henk torej Konsti: »Pripravi svoje srce za moje poročilo!« Za legendo (laž). Tako nastajajo legende, tako nastaja Čl vednost o preteklem. V večini primerov stvarnost odpade, uveljavijo se legende. To doživljam že sam na svoji koži. MBP razlagajo dogodke, ki smo jih skupaj preživeli, tako, da mene iz njih izločajo, ker ne sodim v njihovo grupo-klan, moje delo Zamol ali ga netočno RR. Nekdo, ki je bil nekoč najbolj nasproten Puču, 58-59 in od 63-64 naprej vse do konca 80-ih let, SrKos, se zdaj predstavlja kot Pučev največji zagovornik. Podobno Urbančič. Bolj ko je kdo grešil zoper Nast LDbe, bolj se ji zdaj postavlja na čelo; bolj ko je kdo služil Ptji, bolj jo zdaj napada. V **RSD** marsikatero takšno potvorbo razkrinkujem, a kdo bere **RSD**? Za DaJav, ki je PsJav, je en sestavek v Pismih bravcev veljavnejša informacija od vse **RSD**. Zadnjih nekaj let me pozna ta PsSIJav le po dveh intervjujih, za NiN in za Mladino; novembra izide še tretji, za Večer. S stališča PsDbjavi odtehtajo vse moje ostalo delo, predvsem pa jim je nedostopna **RSD**.

Konsto zanima predvsem: »Zakaj mi je« Van »ubežal, to mi povej - zakaj me je zapustil?« Žesrce prenese t(akšn)o izdajo najteže. V lastnih očeh Konsta ni le ponižana; strahotno ji je zbita cena, cena kot Člu, a tudi kot ErS telesu. Te zavesti, da se je je soprog naveličal, ne more prenesti. Kot ni Ptja mogla dolgo prenesti analognega dejstva-opazanja; videla je, da jo hlapci sicer še hvalijo, a da je ta hvala vse bolj le Zunforma, po sili razmer izsiljena. Ptja je delovala kot ostarela Kraljica, ki se gleda v zrcalo in si želi biti še zmerom za zmerom najlepša na svetu. Ko ugotovi, da to ni več, da se je pojavila nova prva lepota, Sneguljčica (v našem primeru gibanja, drža, ljudje, ki so Ptjo razkrinkovali kot nesposobno, nasilno, lažnivo itn. - od Furlana, Puč(nik)a, Revije 57 in Pers skoz Probleme naprej), je morala dati Sneguljko likvidirati; ene je fizično pobila, Nagodeta, druge zaprla, tretje preganjala. Dokler se ni 90 sesedla vase, se zjokala kot Konsta, se sama sebi zasmilila in zapustila

oder kot poraženka. Iz morivke je postala igravka v Gledu LDbe. Prav za prav: zelo spretna gospa. Enkrat igra Herz, drugič SeH.

Henk začne s sofizmi, s pravcatimi in retoričnimi prefinjenostmi: »Zapustil te je on, ni te pa zapustilo njegovo srce.« Naj mu verjamemo? Henku in Vanu? **LPOk** se je končal, začenja se **RPOk**, to je Zg v Henkovi (a tudi Vanovi) priredbi. Tudi ti dve Zgi se med sabo (raz)ločita. Henk: »Poslušaj, Konstancija, dobro poslušaj, kako je v resnici bilo.« Roza obeta, da bomo slišali Reso. Res? Kje pa! Roza je prvi, ki ve, da je Resa v PMLD-RMgi Inf, vrsta konstruktov oz. RR postopkov. A če ne pridemo do Rese, kar je bil cilj RLHa, vstopimo v Gled, ki je duhovita, celo lahkotna, zabavna, malo cinična malo prijazna naivna igra. Če je v RMgi kakšna Resa, je Resa=igra (Lud); roza Resa. Torej se pokratkočasimo, vendar s sprotno refleksijo (in ARF).

Po poklicu sem raziskovalec Rese, Znik in teolog, Fif in zbiravec dejstev. Ko vse to počnem, se zabavam, to početje me motivira. TradSLZgar ne vidi v dramah, kot sta **POka**, takorekoč nič, nista mu vredna pozornosti, Ink se zmrдне nad njima. Meni povzročata veliko veselja, v njiju vidim čuda.

RSD je sama na sebi čudo. Čudež ali Magčudo, tj. fantazma?

XVII. VIDEZ IN STVARNOST B (ob Rozmanovem **Pustem otoku**)

Začetek X. prizora: »Henrik stopi na gledalčevi levi v morje in se odpelje (s pomočjo pod morsko gladino gledalcem skritega vozička) na rob prizorišča. Konstancija ga gleda in gre za njim do konca otoka. Glasba. Luč na Henrika-Pripovedovalca.« Kar se bo dogajalo, je Henkov pogled na stvar.

»Otok gre najprej v temo, potem pa v radikalno drugačno luč kot prej; zdaj je bolj realistična, bolj bela - bolj postane očitno, da gre za kulise.« Kot da prej ni šlo; se Roza kot avtor drame nedopustno vmešava v dogajanje in imenuje nekaj za kulise, kar naj bi bilo prej ... kaj? Stvarnost? Resničnost? Henk: »Bil je začetek poletja pred desetimi leti.« Pravce se tako začenjajo: Nekoč sta živela mož in žena. »Bila sta srečna in zaljubljena kot zmerom.« Nekakšna Filemon in Bavcis. RaPa. »Oziroma še bolj, saj sta pričakovala otroka.« Iz lastnega Ža se spominjam takšnih dni, tega je pol Stola. SNar se plodi, v RaPi Henkove geneze ni sreče - Uža - brez ErSa in njegovih posledic: potomstva. Kunt(ner) je že čakal za odrom in pisal proglas v verzih: Rodila se je nova Silka! Njena Maaati je zdrava, njen oče pa se pripravlja odjezditi (točneje: odpluti) na SV z divjimi Amoniti oz. JSrbi. (Roza, spravi, prosim, to sporočilo v rimel!)

XI. prizor. Čudna sprememba. VanKonsta začneta govoriti v argotu-slangu in v - ne Rad, pa vendar - ljdialektu, malo tega malo onega. Visoki stil pade na dno. Da sta zakonca srečna? Ne kaže; špetirata se. Van: »Poslušej, kako to misliš, ne greva.« Konsta: »Men je že tle prevroče.« Sitnari. Van: »Ne vem, kako ti je lahko tle prevroče. Sploh pa je poletje zato, da je vroče.« To je RMg stil: SpS gesla, podana kot modrosti z Iro. »Še vsak let sva šla na jug.« Kot iz Slje, ki je prav tako nekak otok med tujci, v Dalmacijo, na Hršotoke. S svojo Dno sem bivakiral tako rekoč na vseh, pod šotorom.

Konsta: »In vsak let mi je blo grozen.« Uf, ti tečna baba ti! »Ampak letos mi bo pa še sploh ... sem noseča.« In cenclja v tem duhu naprej. »Sej me bo še kap.« Priznam, ko je bila Ala 56 noseča, sem šel na Lošinj sam, z bratom in materjo. Le zakaj Van sili Konsto? Konsta: »Če hočva tegale otroka ven dobit neskuhanga, morava kvečjemu na sever.« Z Alo sva šla 57 v Bohinj, pa tudi v Pariz je prišla za mano, za dva mesca; hčerko sva prepustila Alini materi. Sva si Ž bolje organizirala kot VanKonsta; je pa res, da na otoku ni

Konstine matere. Bogve, v kaj bi se razvila drama, če bi nastopala tudi Vanova tašča? Ne slutim nič dobrega.

Sicer pa Konsti ni do potovanja: »Veš, kaj mava še vse za prprav! Zibko stesat, stene prebelt, in sploh razkužit kompletno votlino.« Pozabil sem, da sva z Alo živela v civilizaciji, če se je dalo Ž pod Ptjo tako imenovati, VanKonsta pa se morata prebijati skoz primitivne okoliščine, katerim sta izpostavljena. Sta kot Robinson, ki mora vse postoriti sam - dokler ne pride Petek. »Otrok rab higijeno in jest sred te mrgolazni, ti povem, ne bom rodila.« Kje pa? Sta vržena na otok kot brodolomca ali sta po lastni želji zapustila svet in se umaknila v otoško samoto? Če se lahko odpeljeta z ladjo ali s čolnom na poletne počitnice, se lahko na isti način tudi vrneta v Sljo, v Ljo! Pa bi Konsta rodila v porodnišnici pod roko UProfa dr. Fritza Kermaunerja.

A če bi bilo tako, bi padla vsa zgodba **POka** v vodo, morje bi dramo pogoltnilo, ne bilo bi zapleta, spletke. Torej se VanKonsta prepirata za oslovo senco, predpostavljata, da nekaj (z)moreta, kar jima je odvzeto. Ne razločita stvarnosti od sanj? Se zavedata, v kakšni šlamastiki sta? Polaga Roza Konsti na jezik želje-klice, ki se bodo obrnili zoper njo? Hoče namreč pomoč Higijene; ne ve, kdo je to. Bravci bomo kmalu zvedeli več o tej največji Pošasti (za klošarje).

Konsta pripisuje Vanu, da bo šel na počitnice sam. »In naju z otrokom pustiš v tem najbolj zajebanem cajtu sama, kot vi moški sploh radi delate.« (Jaz sem tako pustil svoje prvo dekle, ko je rojevala - kasnejšega Matjaža Hanžka -, samo oz. zatekla se je k svojim staršem. Jaz sem šel - ravno sredi avgusta, ko se mi je sin rodil - s staršema in bratom na morje, v Moščeniško Drago. Krasne plaže! Plavi Jadran. Slika Roza sebe ali mene, ko govori Konsta: »Najlaži je miselt na svojo rt.« Priznam, to pa sem znal! Tako sem preživel. O Eti sem rad čvekaj, retor - R(et)or -, ravnal pa po svojem interesu. Je **RPOk** drama o meni? **LPOk** pa drama o izmišljenih ljudeh, o Idealikih, ki jih tako rada slika moja starejša hči Aka?

XII. prizor. Henk ga uvede: »Ti si brezskrbno in zadovoljno počivala v senci«, ni ji bilo treba na lošinj, »Vanibald pa se je ravno lotil tesanja zibke za otroka, ki se ga je tako veselil.« Henk že heroizira; bravci nič ne vemo o tem, da bi se Van otroka veselil. Prej se zdi, da mu je bil v napoto. (Tudi meni Hanž, ki tedaj še ni nosil priimka Hanž-ek? Ne; če je zanj lahko skrbela mati, je bilo vse v redu. Jaz sem prispeval le nekaj penězov, v ta namen - za zaslužek - sem pisal eseje.) A legenda je že na delu. Lendovšek opisuje, glej njegovo dramo **Slomšekovo rojstvo**, ES sem jo analiziral, kaj vse se je dogajalo ob tem rojstvu: Boč je prepeval pesmi, Pohorje mu je dajalo odmev, vile so plesale nad Ponkvo, čudežna Svetla je prisijala z nebes, domači župnik je prebedel vso to St noč na kolenih, čakajoč prvega SISnika, Slci so oblečeni v pastirce molili in milo čivkali po travnikih zelenega - točneje: od snega belega - Štajerja. (Kako se take reči godijo ob rojstvih bogov in Snikov, bomo zvedeli kmalu, v drami **Skrivnostna sveta noč**. Brali bomo novo Rco RaPe.)

In bili spet pomirjeni, kajti to, kar se ima naslednji hip zgoditi v **RPOku**, je strahota; vrglo nas bo iz tira: Van ni sposoben oceniti Abslepote RaPe na otoku, na katerem sta s Konsto sama, le ob zgolj literarno navzočem Henku. Jaz danes vem, kaj pomeni, če si nekje brez ljudi, brez Slcev, zunaj njihove in sploh ČIZge; Absreča. Priznam, 19-leten in 25-leten tega še nisem vedel, ravno toliko pa je najbrž star tudi Van. Prvo dekle (prej opisano mater svojega

prvega sina) sem - sporazumno z njo? - zapustil, se podal na osvajanje drugih žensk, in to prav tedaj, ko je rojevala mojega otroka. Ko otroka še ni bilo, sem si ga - zelo - želel; ko se je napovedal, sem dekletu predlagal, naj ga odpravi. Ni hotela, ljubila me je, predvsem pa je hotela otroka od mene; slutila je, da bo rojen v znamenju milosti, da bo prišel visoko kot nihče iz njene Dne; da bo ponosna nanj; da bo njegovo slavo doživela še vsa bodra, danes je v 84-em letu. Ta otrok je postal Sliski Varuh ČIP, najvišji varuh najvišjih HumVrt. Nekakšen Slomšek neolegibanja.

Bi bil Roza pripravljen napisati dramo - le Kodo? - **Henžkovo rojstvo?** Kuntner pa misterij z naslovom: **Prva slovenska skrivnostna sveta noč? Ne Maistrova**, kot se je zanjo odločil SNcl militarist Vuga, ne **najdaljša**, ampak noč, v kateri se iz votline Golega otoka (pokopališča Leidej) rodijo ČIP kot RMg retorika, kot nova SIPrthimna, po Adamiču jo je skomponiral Mojzes, prerok Veselih beračev: *Mi smo vsi za Rome, za izbrisance, kdor pa je za Janše (Buše), ta najebal je ...* Ugotovitev ni skladna s stvarnostjo, a nič ne de; gre za VerPzjo. Ni tudi **RPOk** takšna VerPzja, seveda postavljena na glavo?

Vse bolj je očitno, kako se VerPzja - Nast legend in Ideol - ne drži stvarnosti. Henk blebete o tem, da se je Van veselil otroka, da se je marljivo lotil tesanja zibke (ki bi jo morebiti uporabil za barko), Van pa Prilova nakladanja sproti izničuje: »Pleskat, najbrž še kakšen rov prezidat, zibko stesat«, razen če ne postane čoln za pobeg iz te PsRaPe ... »Nej me vrag vzame, če se mi da.« Meni se 49 ni dalo. Raje sem študiral zanimive Fife, hodil s Prilom Dinetom na košarkaške tekme, zvaljal dekleta na tim. tretji vrt (tam stojijo zdaj Ferantove stolpnice), kjer sem jim raziskoval anatomijo pod samoprepričevanjem, da gre za ĆrS. Veselo poletje. MOč se je vrnil iz zapora. Začel sem na veliko osvajati svet, tj. SDbO. Ferdo Kozak mi je v osrednji Sleviji začel objavljati GledKrite, ki so me dvignile v slavo (nekaj tudi v proslulost, zmerom sem se gibal na meji med solidnim in nesolidnim). A da ne bom deloval kot mazohist; da bom delal le ARF-AK, držeč se stvarnosti. GledKrite sem začel pisati, da bi prišel do denarja; obljubil sem sovzdrževati svojega otroka, natančno pol avtorskega honorarja sem pošiljal v Slovenjgradec. Pa naj kdo reče, da nisem etik!

Je to narobe, če sem prišel pod vpliv Hegla in skušal združiti Ćto z interesom? Me ni v šoli učil Prof Sivec Horaca: Utile cum dulce? Prof katehet Vrečar pa je dodajal: Pulchrum, Bonum, Verum. Bonum je Ćta. Dekletu sem dal otroka, torej kar si je želela, sebi sem dal Svo, Slcem genija; na vse strani sem vse lepo poravnal. Stoik? Ćpikurejec? Vsekakor kurec. Vsekakor hegeljanec. Vse se je začelo iztekati v dobro. Šele S(m) mojega brata Aleša 17 let kasneje je bil prvi udarec, ki je to srečno stavbo mojega Ža Temnačel; Ptja in OZNA mi je 58-59 nista mogli. Pa tudi Aleševo S sem preOsm v svoj prid; poslanstvo, ki ga je imel on, sem vzel na svoje rame, dovršujem ga. Njegova S mi je bila tako rekoč potrebna, da bi postal še večji, še bolj VelOs. Pa nato MOčeva S, S tolikerih, ki so se na Žpoti ponesrečili; Priž, Dine, Pirc, Šel, pred par dnevi tudi Zajc.

Kdo bo vzel na rame vso to gromozansko težo, ki jo tovorim zdaj jaz? Tisti, ki me bo preživel, to pa je SrKos. In smo tam, kjer ni muh: v RadPardi. Imeti zavest, da bo moj dedič SrKos, je enako, kot če bi Gos bog sanjal, da ga je na prestolu nasledil (niti ne Lucifer, ta je občudovanja in groze vredna figura, ampak) Canov Konkordat iz **Poha** ali pa učitelj Šviligoj, čigar srce je srce

Žursta Slilnika. V mojem branju-recepciji se **RPOk** iz Kode RR v nočno moro, v grozljivko.

Van prizna: »Sej bi res šel sam«, na dopust, »ampak sam tiste barke ne obvladam niti pod razno.« Katere tiste? Imata v pristanu na otoku svojo barko? Zakaj sta se naselila na POku, če ju sem ni vrgel vihar in če nista brodolomca? Prekleti furbo-Hin! »Kaj pa, če se delam, da tešem zibko, v resnici pa stešem majhen drevak. Do prvega južnega otoka se že pretolčem.« Vse bolj trdno je odločen, da jo pocvirna. Da bi se mu nakana posrečila, se mora pretvarjati. Je to Člu tako težko? Za mladega Lina je pretvarjanje grdobja, neEt početje. Pretvarja se Pl Tulp, da bi zapeljal naivno Micko, pretvarja se sir William Love - živi pod privzetim imenom Sudderley. V **Love** in **Micki** Lin direktno obsoja nošenje mask, v **Matu** pa glede tega ni več tako nedvoumen. Igranje nekoga drugega, baronica igra Nežko, celo pripomore do Rese, do kaznovanja barona, do njegove streznitve, ki pa bo, to je jasno, le začasna. Konec **Mata** je že kar nekak ples v maskah.

Tudi v zvezi z maskiranjem bi lahko rekel kaj o sebi; **RSD** je tudi ARF in AK mene kot avtorja projekta, kot DgAnlna. Prav v letu, ko sem čakal na rojstvo prve hčerke, 56, sem bil Uasistent pri Prof Zihierlu. Skušal sem ga prinesiti okoli. Dovolil sem mu, da misli o meni narobe, da se o meni slepi; dajal sem mu vtis, da bom postal marksist na njegovi sledi, a šele, ko se primerno izobrazim, duhovno - kot fif - usposobim. Zato sem terjal od njega čas (za študij itn.). Pri sebi sem vedel, da ne bom nikdar Zihierlov učenec, da nisem marksist, da mi je Mrk tuj in zoprn; posmehoval sem se mu, to razlagal tudi mojim PriSo, Prižu, Dinetu itn. (Kot dve desetletji kasneje Žižek, ko je bil v službi pri Prof Majerju, Zihierlovem nasledniku kot uradnem ideologu Ptje.) Čas, ki sem si ga kupil s prevaro (Zihierla), sem skušal izrabiti za študij in izkustva; oboje se mi je sicer posrečilo, a študij me je vse bolj gnal v Nih, izkustvo pa v Hed in Cin. (Tako močno, da sem prišel na prelomu 56/57 do OISa, pot z Velike planine v dolino; NDM.)

Hočem povedati, utvarjal sem si, da bom lahko ubil dve muhi na mah: pred Zihierlom sem se delal, kot da tešem zibko, dejansko pa sem tesal drevak. A niti ne, da bi pobegnil s POka, leta 56 ni bilo več Golega otoka; ampak da bi zasadil Zihierlu nož v hrbet. Ni čudno, da sem se tako Ponot posvetil ES analizi Mussetovega **Lorenzaccia**, glej mojo knjigo **Infantilni demon**. Tema drame: prilizovanje šefu - vojvodi Lorenzu -, da bi ga prilizovalec, ki je v Resi zarotnik in Maščevalec, nekak novodobni Brutus, ubil, kot je Brut Cezarja. Seveda se mi načrt ni posrečil. Dobil sem sicer tri plačana leta za študij fije in Ža, v tem času leto dni bivanja v Parizu v popolni Svi. Zihierla sem napadel že spomladi 57, razšla sva se, čeprav sem ostal njegov asistent še leto in pol, a skoraj nisva več komunicirala.

Vendar ne Zihierl ne Ptja nista zaradi mojega delovanja - tudi zaradi Pučevega ne - (pro)padla; polom Ptje je bil še daleč. Ptja je udarila Puča temeljito, z dolgoletnim zaporom, mene je izločila iz Dbe. A ne za dolgo. Čez dve leti smo že imeli Pers, 60. Smo že pisali **SAnto, Afero, Dia**. Drevak sem si izdolbel šele v zimi 58-59, ko sem bil sicer vržen s Faksa, a sem ta izgon preOsm v moje Svdejanje, narejeno po moji Svodločitvi. Izgnal sem se iz položaja, katerega nisem zmogel obvladati, noben ga ne bi, Ptja je bila Totustanova; izgnal sem se na rob Dbe, kjer sem zadobil RadSvo. Če je Zihierl zame igral vlogo Konste za Vana, se je šele zdaj začelo moje Ž tako, da sem

ga vsaj do neke mere obvladal. Pod udarci sem znova in znova padal, drevak mi je razburkano morje prevračalo, a znal sem odlično plavati, ognil sem se zapeljivim glasovom vseh mogočih Siren, tudi ponovno Ptje oz. participacije pri oblasti; mislim na svoje kratkotrajno ravnateljstvo v Drami SNG.

In, seveda, nikoli se nisem vrnil na POK, h Konsti-Ptji, odkrival sem nove otoke, otočja, celine, rudnike, smisel. Neslo me je k Dti; ne kot Vana v regres h Konsti, ki mu je pomenila varnost po tolikernih nevarnih peripetijah blodenja po morju. Moje blodenje se je vse bolj RR v ISlo, v bližino začetnega cilja, ki se ga 56 še nisem jasno zavedal, kaj je, pa vendar sem že določno čutil, kje ga ni in v katero smer moram obračati drevak oz. zibko, v katero sem rojeval samega sebe.

Naju pa z Vanom družijo več stvari; že ta, da svoje Eifa (biti-postati SAPO) ne udejanjava z vojno, kot jo je Ptja (z LRevo), tudi neenkrat KC, glej Žižkove **Otroke apokalipse**. (Gre za dva Žižka, za Frana in Slavuja.) A tudi ta, da mi ni bil povšeči mir; mir vodi v gnilobo, v razbremenjevanje, v nič. Vojna in mir sta par; Voj=mir. Sam sem iskal drugo-tretjo pot: **Nevihite, Potrese, Svobodo**, to so vse deli naslovov NOBD; iskal sem samo Ž kot MakVitz. Ga tudi Makpreučil. Danes sem od prestalega utrujen, pa vendar ne popustim; še zmerom napišem tudi po eno in pol AP na dan-noč. Dt me »vabi«, me motivira. Z vsako razpravo **RSD** sem ji bliže. (Res?) Vem, da sem šele na začetku poti, pa vendar, vsak milimeter, prehojen v bližino cilja, je zame uspeh. Zmaga. Nisem tako zoper triumf, kot se je zdelo zadnja leta; popuščal sem OISu. V Resi me še zmerom navdihuje zmaga. Ne nad tekmeci, teh nimam več, vse je zaostalo za mano v astronomski razdalji. Tekmujem s sabo in S(mrtj)o; da bi naredil čim več smiselnih korakov k Dti.

Van torej načrtuje pobeg, kot so ga nekateri (baje vsi zaman) z Golega otoka, a račun - načrte - mu prekrži Konta ali Usoda. Henk - v XIII. prizoru: »Zasanjan v misli o svoji srečni prihodnosti«, brez žene, jaz v svetu brez Ptje, ki se je udejanjal šele po 90, »sprva ni niti opazil, da je ob otoku pristal čoln, poln strašnih neznancev.« Naj je **RPOK** po eni plati Pravca in igra za otroke, je po drugi vzgójen tekst. Morski razbojniki so ZnaSi za sile, ki zanesljivo prej ko prej obiščejo Čla-slehernika, on zadene obnje, pa naj se jih še tako ogiba. **RPOK** je, kot sem že dejal, Rca **Odiseje**, napol pustolovskega romana-epopeje, ki uprizarja junakova srečanja z nevarnostmi, zmaji, Polifemi, morskimi psi in kiti, Melvillov **Moby Dick**, velikanskimi sipami ali oktopodi, glej tudi Julesa Verna, **Dvajset tisoč milj pod morjem**, kakršna je tudi Heglova Fija; 20-leten sem njegovo **Fenomenologijo Duha** požiral kot sestradan, pomirila me je, kadar me je ugriznila Pervest zaradi otroka (ne otoka), ki sem ga dejansko leto pred tem zapustil. Hegel je vsako dejanje-izkustvo lepo uvrstil na dialektično RP; faza negacije (nečte) mi je pomenila le fazo v mojem zorenju.

To je Mešlib Fija: da neko dejanje ni več GhK, kot je za KMgo, **BSi**, **ŠkofPas**, ampak je postalo le faza, le del v HKD celoti. Faza kot Anteza je celo nujna, če hoče priti Čl naprej in drugam, NejDam. Kdor skuša biti povsem NeČi, mladi SrKos, postane najbolj pokvarjen: ubojica sa dečjim licem, Učo Šviligoj, v katerem se kot pod masko skriva razbojnik Krištof Kobar oz. Hinžupnik Klavora v **Operaciji**. Ali požrtvovalna KaKi (sta dva in eden), pod katerega (katerih) Herzom se Prikr zlo(činec), avtor PVD. Ali skoraj Snik škof Baraga, ki želi spati (ali spi?) s svojo sestro. Le škof Slom je drugega drevesa list; on je spal le z Angelo. Berite pozorno: z angelko, Žeangelom, ne pa

Angelo kot babuzo! Angelca Žirolnik mu je bila všeč, še bolj Angela Ligolnik, kmetica s frizuro za dame. A se je premagal, asket. KMg je vzoren tekst, je **BlaNe. RPOk** je Parda vzornice. Morda pa je Higiena Likovnica, vzgojiteljica za likovni pouk, tj. Idealikov Slova?

Pirati pojejo, kot se spodobi v filmu za deco: »Hula hula hama hama/ pasala bi nam salama.« Se že zbojimo, da so obenem tudi Ljerci: hama-hama je grda napoved. A so benigni: »Ribe, školjke, kalamari,/ to smrdi že, ko se cmari./ K rumu paše krepka hrana,/ ne pa spužve iz oceana.« Itn. še sedem kitic. Načelna Infz. Parodija Golievih mladinskih iger, **Jurčka, Sneguljčice** itn. Izkustvo, ki čaka kot prvo Vana, ne bo smrtonosno. Umor, ki se napoveduje, je takšnele sorte: »In da vsak od nas bo sit,/ treba bo šest zajcev ubit.« Strniša odgovarja s svojimi res krvavimi **Ljerci** s PervDči na Ideaco milega Roze.

Pirati so lačni, največ se pogovarjajo o hrani, na tale način: »O, če bi uspel ujet kakšno prasico! Kako bi jo dal na raženj pa z rumom zalival.« Ko »odgrnejo grm, se spogledajo z Vanibaldom.« A dobri bravec, ne boj se! Pirati le govorijo, PMLD je retorika. O Vanu: »Človk je ... Zgleda zdrav. Dost bolj k Korl«, ki so ga pojedli ali se vsaj delajo, K-da so ga pojedli. »Jest ga ne bom jedu. Samo poglej te rdeče oči.« Van je tak kot Konsta; tudi on venomer plaka.

Očitno je Van tako na robu svojega potrpljenja s Konsto (Ptjo?), da hoče za vsako ceno stran, kot so pobegnili po 45 mnogi, Sodja, Šentjunc, Šijanec, Jeza. Gusarjev se manj boji kot soproge. Pri priči mu šine v glavo: »(zase) Lahko bi pobegnem z njimi.« A se boji, da bodo streljali, prebudili Konsto: »če sam pomislem, da me pogleda in reče: Kam pa brez mene, Vanibald?«, mu pade srce v hlače. Kako doseči, da se Konsta ne bi prebudila?

Prvo: piratom nič povedati o njej. Drugič, lagati, da je šele od včeraj na POKu. Tretjič: prestrašiti jih: na otoku da je baje »pošast, taka s tremi glavami. Zdej slučajno spi, ker je požrla tri moje tovariše.« Pravzaprav ne laže: pošast=Konsta, že živi od tega, da žre Mo(ške), partnerje. »Zato vas lepo prosem, bejžite od tod čim prej, preden se zbudi - in še mene vzemte s sabo.« Velja, »če znaš tarok«. Tarok, igra naših dedov in babic, ne pa poker. A preden se posvetijo taroku, se morajo najesti. Ko Van to spozna, jim ponudi v hrano lastno ženo, ubogo Konsto: »Če ste lačni, je tamle. Samo z naravno hrano se hrani, popolnoma zdrava«, Konsta je pristaš Zelencev, »zlo priporočam. Sam, če se zbudi, ji ne povedat, da sem vam jest povedou.« V MGGi je bil 58-59 le Puč tak Her, da se ni bal povedati, kar misli o Ptji, na glas in javno; ostali smo literarizirali, zakrivali svoje Pučevim sicer enake sodbe v alegorije in liriko, Zajc je Ptjo predstavljal kot zveri, **hijene, modrase**, Priž je predstavil LRevo v lto, **Afera**, Stl zapore v mednarodni okvir, **Dia**, Strniša Ptjoblast - sodnika Bertrama - v srednji vek, med Germane; le SrKos se je usral in začel Ptji lizati pete. Zato jo pa 91 tako sovraži.

Ko pirati zagledajo Že(nsko), se grozovito ustrašijo: »Tovariši, bejžmo! ... Kaj če se zbudi in me začne zapeljevat! Tovariši, pomagajte!« In zbežijo. Van kriči za njimi: »Hej, čakate, jest grem tud z vami.« In gre. In »nanaglo odveslajo.«

Prvi del **RPOka** je končan, potreben je le še Henkov sklep-meditacija, RR. Konsti namreč ne pove tega, kar smo pravkar videli-slišali na odru, ampak popolnoma Dgč zgodbo. (Recimo: Ptja je razglašala Hebranga vse do 48 za Hera, dejansko - res? - pa je začel v zaporu MV sodelovati z ustaši. Ptja ga je razkrinkala šele tedaj, ko se je razšla s Stalinom. Resa je bila odvisna od

interesa.) Henk epizira-heroizira: »Vanibald je samo zato, da bi rešil tebe, odšel z njimi.« Če ne bi slišali Vanovih izjav, ki jih daje zase, bi takšni razlagi morda lahko celo verjeli. »Če bi se spustil v spopad, bi te hrup boja verjetno prebudil. Od groze bi zakričala in se s tem izdala. Gusarji, ki jih je bilo mnogo preveč« - tu pa očitno laže, gusarji so bili le trije -, »da bi te Vanibald lahko ubranil pred njimi, bi bili s teboj neizprosni«. Kje pa! Pobegnili so pred njo! »In smrt bi bila še najmanj, kar bi te lahko doletelo.« Prej pa posilstvo, mučenje itn. »Tako je Vanibald ravnal ne samo pogumno, ampak tudi preudarno, ko se je pustil ukleniti«, laž! »in navidez vdan v usodo odšel na ladjo.«

Kaj je res v zgodbi Frica Novaka? So ga ustrelili lastni ljudje, Prti, po nalogu Ptje, ali je padel v boju z Nemci ali lti kot Her? »Zaprli so ga v temnico in ga imeli za sužnja.« Kako je bilo res (res?), bomo videli v nadaljevanju drame, »On pa je ves čas le čakal na trenutek, ko bo pobegnil.« A ne pred pirati; pred kom, če ne pred Konsto, tj. pred svojim dozdajšnjim Žem?

XVIII. PERIPETIJE (STVARNEGA ALI NAVIDEZNEGA) ŽIVLJENJA (ob Rozmanovem **Pustem otoku**)

Na gusarski ladji, XV. prizor.

Gusarji so srečni, da se jim je posrečilo ubežati Že(nski). Vanu: »Sploh veš, kaj je to: ženska na ladji? ... Konc tovarišije, konc bratovščine, konc medgusarske ljubezni.« Same Klas Vrte iz KlasDbčte; kakšni zločinci pa so ti gusarji?

Tarokirajo, pijejo rum, kot midva s Strnišo. In se napihujejo; pojejo: »I wanna be a macho macho man.« Ruglujejo. Se med igro kart prepirajo, a ne direktno med sabo; zmerjajo babe, kraljice-dame. »Baba križ. - Toš vpila name, če ga mal popijem, ti? - Dama pik. - Kva ji bom naredu! Ti mi ne boš pustila imet psa! Ti boš otroke prot men šuntala!« Očitno so vsi trije gusarji pobegnili od doma, od Dne, od otrok in svojih soprog. Svoje soproge prikazujejo kot pošasti; so zelenašice, ki se zavzemajo za Pice živali, srn in bolh. (Uši tudi? Kaj pravite, gospa Vlastiljuba Jelušič? Žalim Že-nsko kot €iA bitje?) »Baba karo. - Prekleta gnida, misel, da bom jest kelner v njeni oštariji.« Realz, celo Nat. Vse bi se nadaljevalo v tem idiličnem duhu - je, kar gledamo, RaPa iz PMLDbe? -, a usoda nikoli ne počiva. Usoda=baba. Je **RPOK** Antifeminističen tekst? Hanžek, kje si, da daš na TeVe izjavo o tem, kako se pacek Roza norčuje iz Že-nsk?! Kaj pa babje Pice?

Zaplet drame se silno zaostri. Najprej Henkovo opozorilo: »kar se je sredi tihe noči zaslišal strašen glas.« Sirena »plava z modro policijsko lučjo namesto kape in zavija: aaaaaaa.« V opisu nastopajočih beremo: »Sirena, specialna agentka v morskem prometu.« To ni več vosovka Špelca. V PMLD je postala agentka iz PPP le prometna; a Roza se dela, kot da je ta(kšna) še hujša od nekdanje Zdenke Kidrič. »Zgodnjih srednjih let«, torej pravšnje starosti za €rS. »Oblečena malo po transformersko.« Že in še policajka povrhu, za zblaznet! Henk: »Bila je najgrozovitejša pošast, kar si jih je mogoče zamisliti.« Roza je iz Gene moje starejše hčerke Ake, rojene 56; bila sta sošolca; pojma nimata, kako strašne so bile Ptjšefice, Lidija Šentkurc, Vida Tomše, Pepca Kra(de)ljca, tudi zadnje med njimi, Elvira Ulbricht Antena pa baronesa Cornhausler, Skeletnica Dobrajkla Porajkla je le njihov bled posnetek, čeprav se martra govoriti z globokim Moglasom. Mo-nstrum.

Jecljavček, eden med gusarji: »P - p - p - p ...« Cepetavček, njegov tovariš: »proti nam gre.« Komandantek, njihov šef: »Hiter, tovariši, veter v jadra! (Vsi

pihajo.)« Tako je pihal Kreft, ko je razpihal vihar zoper veter, Pratornado, recimo Wilmo, ki se danes bliža Floridi; prav mu je, prôkleti Bush, morivec Antona Tomaža Lincolna, ne, Lutra Kinga. A zaman, ZDA so premočne, porazijo razbojnike, ubogega Sadama: »Ujela nas je.« Resignacija. Sirena: »Prometno, vozniško, ste kaj pil?« Strah DaSlcev niso več Fzlti in NczNemci, ki požigajo Rašico in Komen, pobijajo talce. Izkazovanje poguma ni več juriš na Sž bunker, ampak prehitra vožnja v opitem stanju.

Ker Sirenina naprava pozeleni »čez polovico«, bodo kaznovani. Sirena začne izvajati kazen; a ne na Golem otoku ali v MV Begunjah. Vse Dgč: »Najprej se boste umil, si opral in zašil obleko, pol boste pa pil ribje olje in jedel solato iz morskih kumar in alg. Pa tudi obril se boste!« Gusarji so (K-) klošarji. Joj-prejoj! Tega pa ne! »Sej smo vendar gusarji.« Odloča naj žanr, ne samovoljna prometne policije. (Spet kratica PP; ne gre brez črke P, kot meni sredi 60-let Salamun.) »Ne mormo bit brez brad.« Zaman jok. Sirena zveča grožnja: »Če se mislte upirat, vi sam povejte in pokličem Higijeno. (Dvigne čarovno flaško.)«

Higijena (Hijena?) zna res biti še nevarnejša. Higiena=purizem, čistost; lahko je čistost rase, kot v NemNczu, lahko čistost Ideje, kot v JKomu, že v KCi. Roza zastopa umazan, tj. pluralen svet, svet mnogih Dgčnosti. (Ne pa Dti!) PMLD kot da ne prenese nobene uniformiranosti. A se ne zaveda, da je biti čim bolj Dgčen, biti isti; Raz barve las, Raz obleke - nekoč so veljali trije kroji, obleka za doma, za službo, za Javprireditve, tj. tudi pogrebe - so ista obleka: barvitost papagaja. Dt je povsem drugje, zunaj dileme: ČB-barvitost.

Ribajo palubo; ribati pomeni čistiti, priti do enotne pr(a)ve barve. Roza kritizira MonTotsistem, a v imenu klošarske prijazne fantazije dopuščanja vseh barvnih odtenkov, množstva strank, civilnih društev in iniciativ; Rudolf dodaja promiskviteto, Roza ne; uči strah - previdnost - pred Že.

Spet smo soočeni z razliko med tem, kar vidimo (dramatik nam sugerira, da se je to res zgodilo), in tem, kar nam o zadevi pripoveduje (baja, štrika, laže) Henk. Henk sicer telesno nenavzoči, vendar duhovno navzoči Konsti: »Gusarji so se pošasti tako ustrašili, da niso niti bežali, ampak so vdani v usodo kar na palubi nemočno čakali, da si jih pošast, ki je še najbolj spominjala na gromozansko hobotnico, nekaj izbere in nese v gobec«, Moloh, »ostale pa pusti, da odplujejo naprej.« Naivno pričakovanje Judov, ki si MV-II niso mogli predstavljati, česa je zmožen fanatičen Tot: pomoriti milijone zgolj iz načelnih - tokrat rasnih, ne Razr - vzrokov. Nemčija je bila v 20-letih 20-Stola vsaj po eni strani dedič RLH Trade, ta pa niti v sanjah ni dopuščala možnosti, kakršno je nato - z vrhom od 42 naprej - udejanjila NczPtja, Himmler. Tudi AngAmi si niso predstavljali, da bodo Prti pobili kar - skoraj - vse vrnjene Dmbce; niti sami Prti, da bodo pet let kasneje zaradi ene ali dveh napačno izgovorjenih besed dospeli na Goli otok: v središče - nič - sveta.

Henk nadaljuje: »Tedaj pa se je Vanibald naenkrat kot opica spretno povzpел na jambor«, kot neki ilegalec na zvonik frančiškanske cerkve 42, »in se od tam gibko kot gazela pognal naravnost pošasti na glavo«, kot IdeaPrt Mihol na Izda gestapovca Ferleža, **Razci**; Henk vrača Vana v NOBD. »Gusarji, otrpli od strahu, so zdaj še dodatno onemeli.« Henk zna res dramatično pričarati veleHerdejanja svojega junaka. »Ne toliko zato, ker se je s silovitostjo najmočnejšega afriškega leva rešil svojih čvrstih vezi« (mislite, da Prtlegende niso tako pripovedovale o Herrešitvah zapornikov iz Nemltkarcerjev?), »ampak predvsem nad njegovim izrednim pogumom, saj se je brez kančka strahu, brez

kakršnega koli orožja«, torej goloroki SNar, »vrgel na monstruma«, na okupatorja, »tisočkrat večjega od sebe.« Pa še res je bilo tako. »In ga začel obdelovati z golimi rokami in zobmi.« **Še pomnite, tovariši?**, kakšni junacije smo bili? Janzel Stanolnik (Brkač) je tak junak še danes; tabloid Indirekt je pisal o njem, da je zgolj z brki podrl avtobus, s katerim so hoteli iz Arge vrnivši se Dmbci odpeljati ujete Prte in jih likvidirati sredi Murgel.

Kaj pa je Resa teh legendarnih dogodkov? Sirena po ljubljansko: »Kva je?« Skaže se, da Van ni Her, ampak baraba kot taka! Sireni: »Posluš, kva pa, če bi jih, namest da se tkole martraš z njimi, lepo zvezala in prodala kot sužnje«, namreč midva, jaz in ti? »Lahko bi dober zaslužila.« Kot da slišim svojega bivšega zeta Boj-ana (bojevitoga, Vojkralja) Lotrico, ki je liki Bogdan Ljutica. Svojim staršem je prodal hišo (dovolili so mu, da je najel nanjo toliko hipoteke, da je šla na boben). Glede tega pa ne najdem na sebi nobene GhKe; svojih PriSo nisem ne izdal ne prodal. A tudi oni mene ne. Le Zamol me in moje delo, kar pa mi celo ustreza. OZNI me ni nobeden od njih zatožil, tam so me ovajali tipi Dgč kova, iz moje Gene že, a ne iz moje grupe; Palčki-zajedalčki. Tudi VIKavč? Kdo bi vedel za vse. MV-II me je ovadil moj TaPril Vladimir Krek, da so me vrgli iz šole. Krek je bil anglofil, s temi-takimi, tudi z Miranom Borkom, sem imel slabše izkušnje kot s svojimi Prili iz PoV časa.

Van Sireno prepriča: »Ako bi jih zvezala? - To je najmanjši problem. Prikličem vihar nesorazumov, pa bo.« Ta vihar je Burja, **Bel**. Medtem ko izvajata Sirena-Van ta podli načrt, pa Henk idealizira-laže naprej: o Vanu: »Z enega konca pošasti na drugega je namreč skakal tako zvito, da se je ta, hoteč ga za vsako ceno ujet«, tega ne vidimo oz. to vidi le nekdo, ki hoče tako gledati, ki vidi v Golem otoku RaPo, »samo sebe zavozlala s svojimi lastnimi lovkami.« Tako se je zavozlala Ptja, v lažeh in SSLih. Edino, kar je bilo v delovanju Ptje otipljivo res, je bil Radteror. »Sirena se plazi med gusarji in jih vklepa v verigo.« Ti pa ravnajo kot dobri udje PMLDbe: svoje nastajajoče suženjstvo RR v videz, zadevo (si) razložijo kot potek kvartanja, pijača-rum jim pomaga, da se prenesejo v izsanjan-zaželen svet: v Dv fantazme. Zdi se torej, da Inf med stvarnostjo in blodnjami pomaga.

Je **RPOk** Krita RMge, saj nas Roza naravnost prisili, da gledamo stvarnost, da Henku ne verjamemo? Henk trdi Konsti o Vanu: »Za rešitev so mu hoteli poplačati z zaboji zlata in dragega kamenja. A Vanibald, ki je vedel, kako krvavo je njihovo bogastvo, jih je enega za drugim vklenil in predal roki pravice.« Pa baš Pice! To je IVJ razlaga, včasih so ji rekli legenda. Dejansko (?) pa se zgodi povsem Dgč: Van odpelje gusarje kot sužnje na trg s sužnji; in kliče: »Dober ohranjeni prvovrstni sužnji! 200 zlatnikov po kosu! Samo 5000 za komplet!« Pristopi Velikan »in da Vanu mošnjo zlatnikov.« In jih odpelje. - **RPOk** bi lahko primerjali s Pregljevo dramo **Kamposteljski romarji**. Na motiv suženjstva bomo naleteli v **Skrivnostni sveti noči**. Sicer pa, ali zaporniki v sistemu pod Ptjo niso bili sužnji, Haymann v **Dia**, Job v **Jobu**, Peter v **Noči do jutra**?

Spet je zaključen en del **RPOka**. Če se hoče drama nadaljevati, je potrebna nova spletko, nov zaplet. Prinese ga Konta. Po Henkovi RR Rese hoče Van zdaj nazaj h Konsti; a se mu ne posreči, ker ga napačen veter - Konta (Burja iz **Bela**?) - odnese povsem drugam. Začnejo se nove dogodivščine. Upam, da sem bistvo drame že podal in da ni več potrebna tako ES podrobna analiza-

Kar. Le upam; ali se mi bo tokrat posrečilo celoto skrajšati? (Vsak up zaman, človek je bulan.)

Vrne se Higijena; v opisu dramskih likov je takšnale: »polboginja, mlada, oblečena kot zelo vestna in osveščena medicinska sestra, kar daje vtis stroge, uniformirane erotičnosti«. Ker sta na odru - blizu druga drugi - dve Že, je jasno, kaj se mora iz tega izcimiti: tekma med njima, ljubosumnost. Hip in že se prepirata za nagrado-Žrt-plen: za Vana. Ob tem Henk legendizira, Roza duhoviči, babi pa bi se pobili, če ne bi nastopil nov lik: bog. Kako naj svojo pripoved skrajšam, če pa prav tu drama prehaja iz Lite v Tijo? Ravno to želim večkrat dokazati: da je tudi RMg Tija, ne le Fija! **RPOk** se tu približa **Filetu**, **baronu Münchhausnu**. Seveda to ni ne Katbog, ne bog MrkDbZge. Oglejmo si, kakšen je ta bog. Morda bomo iz analize tega boga odkrili lik boga v RMgi.

V sporedu dramskih oseb je bog takole označen: »starejši možak s starosvetnim delovnim predpasnikom; zašmiran in neurejen, z brado, v katero si briše roke.« Lik starca Prolca iz mehanskega industrijskega obdobja, nadzornik ali preddelavec pri parnih strojih, vsekakor ne več bog Vodja ali bog Despot; le še bog Dela. Nastopi »iz malega vulkanskega otoka, ki pripluje z leve.« Ne prebiva v oblaku, v najvišjem nebu, odkoder bi ukazoval svojim podložnikom; ne stopa na čelu vojske; v njem ni niti sledu tiste mogočnosti, ki jo ima na slikah baročnega slikarstva, cerkvenih fresk v svodu kupol. K-da je le eden med ostalimi. Tako se z ostalimi tudi pogovarja: »Če mi gre pa kej na živce«, tudi on ne govori - ne zna - Prazborne Slščine, »mi gre pa to večno sklicevanje name.« On ni več Fbog, ki bi bil AbsGos nad vsem, za vse odgovoren, cilj vseh molitev, želj, tudi Sša. Fboga ni motilo, če je Higijena zaključila svoj govor s trditvijo: »Bog mi je priča, da so moji nameni čisti.« Čeprav je Fbog vedel, da njeni nameni niso čisti, ga to ni motilo, saj je, kadar koli je hotel, njeno izjavo razkrinkal, lažnivko kaznoval. Medtem ko te moči Rozin bog nima več. Niti želje, da bi svet urejal. Velika oblast mu je že zdavnaj spolzela iz rok.

Prav jezi se: »Ne vem, kva si mislte?« Zavrača njihovo pojmovanje boga-sebe. »Da se ves čas ukvarjam sam z vami ali kaj?« Fbog je tako trdil o sebi: da ne pade nikomur las z glave brez božje odobritve. Rozin bog se je umaknil: »Kva pa jest vem, kakšni so tvoji nameni?« Odpovedal se je Totu, Absnadzoru nad vsem, s tem Absoblasti. »Sploh veš, kolk vas je?« Množica rojenih daleč presega njegove zmožnosti spremljati jo, kaj šele podučevati, vzgajati. Tudi njegovih levitov oz. osebja KČe, ki je - naj bi bilo - direktno v službi boga, je vse preveč, da bi ga obvladal. Še Rožmanu MV-II se to ni več posrečilo; zadnjemu Jegliču MV-I. In je v t(akšn)em poskusu propadel Rode pod konec tisočletja; veliko je terjal, napadal, obetal, a ostal praznih rok, le s svojo retoriko, ki se mu je vrnila kot Pvt jajcanje. Pa je bil Rode iz takšnega lesa, iz katerega so urezani tirani, avtoritarci, ki si želijo vse voditi po štrikcu. Ne pa Rozin bog, ki mu gre množica cerkev in uradnikov in Verbitij - točneje: Magbitij, napaberkovanih iz antične Rlge in PMLDbe - močno na jetra: »Kolk vas je navadnih ljudi, specialnih agentov«, Štuhec, »polbogov«, Ocvirk, »in najrazličnejših človekolikih pošasti«, od Juhanta do Stresa. »Jest sem pa še zmeraj en sam«: OPsk, izgubljen v MasDbi.

»Na začetku, preden ste se se tko razpasel, sem vam še slediu.« Ko je imel opravka le z Abrahamom, Izakom, Jakobom. »Takrat mi je blo to še v vesele, pa tud svet je bil še mlad in je vse laufal kot urca.« Še Jožefovo početje v

Egiptu je bilo pregledno in Mojzesov izhod iz Egipta; oboje se je dalo stlačiti v privlačne, urejene legende. »Zdej pa nimam nit cajta nit vesela.« To je najhuje: izgubil je veselje nad igračko, ki jo je ustvaril. Ljudje so se tako skvarili, da je šlo njihovo zlo čez božje načrte in pričakovanja. Jih je sploh še zmožen odreševati, take kurbe so postali?! Izrodili so se mu; najprej njemu najbližji, leviti, farji, nune.

Pred ponesrečenim izdelkom se je umaknil, natančno tja, kjer je trojka ZVL, glej Bilčevo **SljoOž**, raziskovala nove rudnike, da bi se dalo izkopati čim več železne rude in antracita. V **SljoOž** je bil bog še v nebeških višavah; Člova naloga je bila brskati pod zemljo, predelovati (RR) topoumno snov v blago in - celo lepe - izdelke, diamante brusiti, iz železa delati meče in rovnice. Zdaj gleda Rozov bog na vse povsem Dgč, pa je od **SljeOž** - od Klodičevega **Nsveta** - minilo komaj poldrugo Stol. Rozov bog: »Misleste, kar čte«, to je že bog modernega LD pluralizma, SvMi, povsem tuj Jeranu in njegovi karikaturi Rodetu, »počnite, kar čte«; bog je sprejel duha-Vrte FrancReve. »Sam ne mi preglobok v zemlo vrtat, ker mi že brez tega skoz nekej vrag jemle.« Rozov bog je postal Vulkan, Kovač (tu bi se dala razviti primerjava z MrkKovačem, s Kalandrom, Titom, ZnaSi za Prol), Vzdrževalec strojev v prsih zemlje. Ne gre več za votlino, ki je maternica, ampak za luknjo, ki je pribežališče. Nekoč najvišji bog ni niti Pozejdon več, bog kaosa-morja; le še kovač-vulkan, ki hoče mir in se je zato zalezal globoko v čreva zemlje, kjer obnavlja še zadnjo obvladljivo civilizacijo-Teho. Kasneje ko se je razmahnila elektrika in nato elektronika, atomi in vesoljska plovila, ne, v tem svetu ni več doma, nima česa početi; v njem je le looser.

»Pa nafto, miselite, da ne vem, da jo kradete?« Nafta je nadomestila premog, pojavili so se avtomobili, danes je vse na bencin. Zadnje, kar je imel bog v posesti, ko je tičal v globini zemlje, so mu ljudje pobrali; na kakšen pogon naj se zdaj poganja po svetu? Ljudje so ga prehiteli. Že kanibali na Novi Gvineji se vozijo z avtomobili, bog pa še zmerom v rudniškem vozičku.

Ko pove svojo žalostno zgodbo o odhodu boga, »se vrne v vulkan«, ki polagoma odpluje. Se bo od tam, jezen in hud, ponižan in odrinjen, maščeval Čloštvu tako, da bo zapihal kot blazen, kot »ta hude vetr« Burja, in podrl vse stavbe sveta, nato pa še svet sam? Rekel si bo, na sedmi dan, prav nasprotno kot v **Bibliji**: slabo je bilo, zadeve se moram lotiti še enkrat, se kaj naučiti iz svojih neuspehov. Prvo, to je bila največja napaka (SSL), ustvariti ne sme Čla, ampak nekaj-nekoga drugega, za katerega bo Tip to, da ne bo niti ena njegova poteza ista kot pri Člu; morda bi ostali le ARF-AK. Niti vera ne. Ta je pri Člu postala fanatična; namesto da bi vzpostavljala čudovite palače, novo RaPo, je zidala svet zločina, Ptja, ali pa svet Hleva, KC. - Grenko spoznanje boga, da je svojo božjo moč zlorabil. Najbolje zanj, da stisne rep med noge in se zabarikadira v vulkanu.

Ko odpluje, ostali njegov nastop in lik komentirajo. Van; »Bog, pa tako umazan?« Res, ni nastopil v belih mašniških oblačilih. Higija: »Ja. Kolikokrat sem mu že rekla: vsaj včasih se umij - pa nič«, ne uboga. »No, zdaj je v stroju, kjer živi, toliko šmira, da je vsako umivanje brez smisla.« Če je odveč čiščenje, je odveč tudi očiščevanje in odreše(va)nje. Kakšna naloga-vloga sploh še ostane bogu, ko sta padla Katbog in bog DbZge? Vloga v teatru? Le ime, skrito v priimku Bogataj? Le fonetično izgovorjeni boh, kot zdravnik dr. Boh? Kot mali bogek Franček Boh-nec? Boh ne daj! Božji dan - le še spomin.

Če nastopi v drami bog, obravnava drama Tijo; odtod do Zni in/ali Fije ni velik korak. Sir(en)a se pri priči ponudi Vanu, ne neha se mu vsiljevati: »Sej če te zanima, ti lahko jest razkažem zgradbo sveta. Po službeni dolžnosti imam dostop do vseh prostorov.« Jo zanima ustroj sveta ali kak skrit kot, kjer bo Vana Sekizkoristila? Hi(gi)jena prav dobro pozna Sirino naravo, ljubosumna tekmica kot je, ji nakane ne bo dovolila izvršiti. Pa se spet začnejo spletke. A kaj bi brez njih? Ne bi bilo ne drame ne samega Ža. Spletkarjenje vsaj podaljša čas med strastjo in umorom, med načrtom in ciljem Ža.

XIX. BOG OSTARI, OSLABI, SE REŠI V LITERATURO (ob Rozmanovem **Pustem otoku**)

Drama se še ne neha, a se v glavnem le še varira. Otoček, na katerem se je hotel Van spočiti, se RR v »žensko a la Marlene Dietrich.« Nastopi - se v tekmo vsili - že tretja konkurentka. Henk tvezi v duhu science fiction, kako ubogega Vana sesa Marlena vase, on pa se obdrži cel in zunaj njene vagine (votline v novi obliki) le »s silo ljubezni do« Konste, s tem »v času in svetu«, v katerem je Konsta. Same laži in Ideace. O Marleni beremo v Seznamu oseb: »mlada, najprej barska pevka, nekakšna klasična kič kopija Marlene Dietrich, nakar se v glavnem na odru sama preobleče v nekakšno grimmovsko princesko«, v Pravco. Henk bulazni o »krutem boju z brezčasjem«, dodaja, da »se je časovni vrtinec umiril«, Maga je nadomestila Ilgo. Van je bil kaznovan, ker se je spustil v Magčarovnije; v enem trenutku, ki naj bi bil rešilen kot časovna zanka, je izgubil 7 let Ža. Če je kaj od tega, kar pripoveduje Henk, res. Seveda ni. Ali pa le v pomenu Ruplove burke: **Kar je res, je res.**

Zdaj se tepeta za Vana Hijena in Marlena; Sira ostaja v rezervi. Gordol. Je kakšna razlika med RMgo in prejšnjimi sistemi? Ne predpostavlja Turk(uš) prav tako, da se enkrat bije Franckralj Jean z Nemkraljem Ernestom, drugič Nemkralj Ernest s Slavkraljem Milkom itn.? Babe v **RPOku** se borijo za Mo-Vana, dedci v **JTugu** za Že, za Zorislavo, enako in še bolj v **Kirke**, za Berto, v **Napadu** Mo in Že na eni strani in Mo in Že na drugi strani za zmago v vojni, za oblast, v Aškerčevem **Trubarju** za vero; cilji se zamenjujejo, boji ostajajo. RMg se slepi, da so njeni boji le tekme in ne krvave vojne; je to res napredek? Res bolj smiselno početje? Manj krvi, a tudi manj strasti, manj odgovornosti, manj SSL, vse je v RMg-PMLDi v DušNoti (Ēti) bolj be(se)dno, a z več blišča. Sprememba je v videzu, v retoriki; je podobna, kot če rečemo Janezu Jean (zato je dal Zeleni SIpek in založnik iz Velikih Upelj svojemu sinu ime Jean) ali če rečemo dreku-govnu exkrement, tepcu pa idiot. Tepec si še domišlja, da je **Idiot** Pl, knjaz Miškin.

Koliko je vredna ta Rozova fija? Hijeni je veliko do reševanja fivprašanj: »Oče«, njen oče je namreč bog, »gre za resno zadevo. Gre za človeka.« Ni hudir, kar za Čla? Roza izrabi priložnost, da pove, kaj misli o tem bitju, čigar ime zveni - po Gorkem - tako ponosno: »Ježešmarija«, se vzemiri bog, ki je bil očitno vzgojen v KCi, »nehajta že enkrat s tem človekom. Ustvaru sem tud vodo, pa kobilce, pa krokodila pa kvavemkvaševse, pa me noben razen

človeka ne mori s svojimi problemi. Kdaj je bla voda pr men, da bi ji pomagou? Kdaj so ble kobilce? Nikdar!« Duhovito.

Gre za dve témi: za pomoč Člu, ki jo ta terja, in za problem smisla. Odrešenje je ime za smisel (Is odrešenja za ISlo), ki pa se še ni dovolj ekspliciral kot smisel in kot Dt; še vse preveč je potopljen v najbolj zgodnjo fazo Čloštva, ki je najbolj izrazita v FDbi-FKCi: kot Is pomoči, tolažbe, varnosti, miru, dobrote, solidarnosti, ljezni itn., vsega, kar sodi v FP, v fevdalizem. Za FD-FK je smisel predvsem varnost, sistem, ki pomirja: Hlev. Zanj je odgovoren Pastir, en bog, ali pastirji kot posebna kasta levitov-Gosov. ALH je potisnil v prvi plan Svo; o nji govori že KC-Kat, a to je še Sv Isa varnosti. Smisel, Tip za Is Dti, pa se v temelju odpoveduje varnosti. Med Svo Isa varnosti in Sv ISle je vmes Sv PMLDbe; to je neomejena, neodgovorna, prazna, ničesna Sv Užev, egoizma, ki prehaja v Avz. Danes smo v tej fazi, medtem ko je Sv ISle norma naslednje faze razvoja. Zato tako jasno razločujem ldboga, sodi v FD, Psboga ali Simboga, ta sodi v PMLD, od DgBoga (UnBDra), ki je Bog z veliko začetnico, Bog onkraj ne le dozdajšnje RazrDbe, tega išče KomPtja, ampak onkraj lMa-lBa.

V FDbi, ki jo hoče vrniti DSKC, je Čl res še bednik, egoist, zanima ga le pomoč, na boga se obrača kot na Varuha, ki naj Člu pomaga; to je Čl hlapec, Čl suženj. Razumljivo, da se tak Čl bogu kot Gosu gnusi; nagravžen je, ko se plazi pred njim in ga moleduje za milost-miloščino. T(akšn)i problemi so problemi zgolj Čla in ne sveta. Problemi postanejo zares veljavni, pomembni šele tedaj, če jih zmore Čl zastaviti kot probleme sveta, smisla obstoja tega, kar je-ni in ki-ker trpi za to, ker se mu PnM samozadostnost (biti) kar naprej podira, izpraznjuje v PzM odvisnost (od ničā). Tak Čl je faza, vodeča v RazcDč, ki je šele uvod v ARFDč (v AKDč).

S tem da se spreminja Čl iz lDčla v Dgčla, se spreminja tudi bog; iz ldboga (Gosa, despota, ki ga Čl Posn in postaja sam mali tiran) v DgBoga, v UnBDra. V KCi (ProtCi, Muslu, antičnih poganstvih) so že močne prvine DgBoga, DgTije, a šele prvine, prevlada pa zmerom ldbog, ki je kralj, ali fKr (Kristus Kralj) ali rimski cesar kot bog ali v Ptji karizmatični StVodja kot bog, Hitler, Stalin, trojka TitoKaKi. Če bi bog iz **RPOka** srečal Čla, ki se ne bi obračal nanj po pomoč, ampak bi iskal smisel in Dt, bi se na Čla ne jezil, ga ne Zanič, kajti tisti hip bi bil sam nekdo drug; postal bi Bog, ki se nakazuje v Majcnovem **Ženinu na Mlaki**, v **SAnti**, v Dovjakovem **Pipinu Malem**.

Hi(gi)jena ničesar od tega, kar pravkar razlagam, ne razume. Takole replicira očetu bogu: »Poslušaj, oče, zdaj se pa nehaj sprenevedati. Ustvaril si svet po svoji podobi«, prva zmota fboga, že P(og)boga, »in človeka kot krono stvarstva«; druga pomota. Čl ni nobena krona; krona je izraz, ki sodi v FD. Čl v perspektivi - DgČl - ni ne Gos ne Varuh, ampak bitje, čigar usoda-milost (K-milost) je v tem, da išče drugo plat Ža in Si, para ŽS. Ta druga plat je Dt kot takšna. Svet je nastal po Konti, kot ugotavlja sodobna Zn, smisel v njem šele nastaja. Sāmo Ž še ni smisel(no); je le Agrčkzld, ki ga KC dela za Absvredno, kolikor je Vež, Ž v nebesih, Ž kot dar boga Člu: SSL (Ža). DgČl ne išče in ne potrjuje Ža, Ž se vsiljuje sāmo. DgČl išče, kar je onkraj para ŽS, nebesa-pekel, stvarstvo (bit)-nič.

Hijena, ki je tudi Hina (skrajšave poudarijo Reso), ostaja v okviru FKCe: »In mene si postavil na svet zato, da skrbim za zdravje in čistost ljudi.« Takšna Hi(gi)jena je KC oz. MMB. Ljudje jo - ju - prosijo za zdravje, za uspehe (pri

partnerjih, v šoli, v vojnah), za čistost svojega nauka-doktrine, pa naj je neotomizem, ta osnova MV-II-Dece, ali MrkStl, ta osnova MV-II-Lece. Danes se borijo Libci za čistost Liba, za Abs pluralizem, za to, da vlada Dgčnost kot takšna. Kdor noče biti Dgčen, je za Libce napačen, regresiven arhiKan. Moje teze, da je Dgčnost MonTotsistem, le na nov način, pa sploh ne razumejo. Kdo od tistih, ki pravi, da pozna (in bere) **RSD**, razloči med pojmom Dgčnost in Dt? Komaj kdo. A kdor ne razloči med tema dvema Vrtama, ostaja v SSLu IdMa.

Hijena se pritožuje: »Ampak jaz zdaj kar naenkrat nimam več nobenih kompetenc.« To je problem DSKCe: da MMB in leviti nimajo več moči nad ovčicami-verniki; ti morda po besedah še verujejo v Kat, dejansko pa je to le Zun retorika. Župniku še naklonijo nekaj brašna, a je to brašno bolj podobno miloščini kot obveznemu prispevku za obstoj cerkev, obredov in boga. Kleriki nimajo več avtoritete. Zadnji mo(go)čni kleriki so bili Komsti, Ptjkader. Kar je ukazal PrtPolKomisar, se je moralo izvršiti, če ne, strel, bum; glej Komisarja iz **Afere**. Že v Majcnovem **Bogarju** je MMB le še Mehov privid, SSL ali vizija; na TS ne vpliva več, kot je vplivala na poteke vojn, od bitke pri Lepantu do zmage nad Musli v Krekovem **TKrižu**. **RPOk** ni nagrobnik Konsti, ampak K(at)Ci in seveda Komstom; Vide Tomške nimajo nobene moči več, njen in Toneta Tomša sin je pri drugi stranki, ne pri Aureliu Jurčku.

Kdor pozna preteklo Zgo, ve, kaj pomeni Hijenina tožba; Lidiji Šentkurc je hudo gledati, kako jo zamenjuje Barbika, Brezova Metlica ali pa madame DADAS-lakoter oz. Jana Bernardič. »Le razne sirene in njim podobne so, ki uzurpirajo dejansko oblast.« Našminkane - make up - kot nekoč stare kurbe, zavite v prozorne tenčice in v Molk. Za KCo je vladavina PMLDbe uzurpacija. Do tega pa pride »samo zato, ker tebi«, moj bog, »vse gladko dol visi.« Očita mu usahnitev (Sek) potence in interesa za oblast, ki je drugo ime za SekUž, za (s)last.

Ostareli bog prizna svojo nemoč; star je postal, zastarel. Umaknil se je k svojemu konjičku, k popravljanju strojev; je ta bog Tito, ki je v nebesih spet ključavničar v kamniški strojni tovarni in zdaj, ko je v pokoju, izdeluje kovinske vojačke? Hina bogu: »Če te veselijo stroji, jih popravljal, ampak meni omogoči«, da dobim oblast nazaj; te bom pač nadomeščala. Tu je kleč: nadomeščala ga lahko le kot Marlana, ne več kot Higijena, ne več kot Ptjčistunska ideologinja. **RPOk** je zgodba o zamanskem ponovnem poskusu FDbe (FKCe) priti nazaj na oblast, RR svet v duhu prejšnjih PSt(ruktur).

Roza v tej navidez otroški igri Radrazkrinkuje; ne le, kaj se v Resi dogaja z Vanom (kaj je pod Etretoriko Henka), ampak tudi, kdo je Higijena oz. MMB ali Rdeča komisarka, **Napad**. To ni več rdeča Vida Tomš, ki je delana iz jekla in vse okrog sebe likvidira, ker - če - oceni, da tisto ni skladno z Ideanormo Ptje. Ni več Hera-zločinka. Skaže se, da je pod strogim videzom tudi Hijena le baba, ki hoče dedca, Vampže; da je kot Higijena Hina, saj se pretvarja, da je Načelo Čiščenja, a je le EtS potrebica, daljna dedinja Kraigherjeve Pepine iz **Školjke**. Očeta boga dejansko ne prosi za Poloblast v Dži, ampak: »pomagaj mi najti nekega človeka«. Ne JKra, ki se je rodil v skrivnostni sveti noči, kot ga iščejo sveti trije kralji in Mrakov Antipater, glej **Herodesa Velikega**. Naivni-zastareli bog misli, da ga bo hčerka prosila kaj takšnega, kar je nekoč veljalo za veličastno: »Ja no, povej, kva bi rada, pa bom probou nardit. A nej napišem aneks k Svetemu pismu?« Kot Novačan v **Petem evangeliju** ali Marx s

Kapitalom, TH z marketinško uspešnico, ki jo prodajajo po vseh boljših semnjih sveta; naslovljena je **Svetost življenja, svetost kozmosa**, podnaslov pa: »Kako si mali Jurček predstavlja božjo rit in očiščujoče vetrove, ki iz nje vznikajo«.

Jasno, uganili ste, kot pravi koprski TeVe šolmošter Plešec, »mikrofon je vaš, sprašujte«! Mladenič, katerega hoče najti Hina, je Van; izgubila ga je, tudi njej je ušel. Nesrečna je: »Bog ve, kje je.« Hoče tudi očeta prevarati, ko mu razloži vzrok, zakaj potrebuje Vana? Ne za fuk, ampak za Tijo: »Odločila sem se, da ga bom uporabila za brezmadežno spočetje.« V svoji prevarantski strastislepoti očeta podcenjuje; naklada mu o brezmadežnem spočetju, oče pa ve, da je zadeva *passée*. »Kvaaa? Ne rečem brezmadežen konc«, a takšnega ni, konc je zelo umazan, od krvi in goljufij. »Ampak brezmadežno spočetje! To smo vendar že imel, kdaj žel« V SardD, glej **Nevesto z Libana**. CinHija na to: »Ampak ne z mano, ki sem najbolj kompetentna za to.« Kdo je torej najbolj kompetenten, Vida Tomš ali Miša Molk?

Težko je v PMLDbi, kjer ni več razlike med dobrim in zlim, vse ena sama promiskviteta Vrt. Celo bog je postal cinik. Hija: »Jaz sem vendar poosebljena čistost.« Bog: »Sej v tem je ta relativnost. Za zajce, recimo, si, kar se čistosti tiče, en drek.« Pa še res je. Ponavadi ima Cin veliko bolj prav od ideologov. Bivši bog govori Reso, ideolog Henk laže kot pes teče.

Vendar pa se ideologov-Henkov ni mogoče znebiti. Ni še gauznu Boris Majer, že ga nadomešča Janša, ki Reso, da zmanjšuje socialne Pice, razlaga kot ponovno uvajanje socialne Dže v Kplu. Polik mora retorizirati, prepričati ljudi - bebce -, da jim prinaša bogastvo, uspeh, raco v roki prav tedaj, ko jim slači-jemlje še zadnje gate. V Resi - to vidimo (»postkoitalno sceno med Vanibaldom in Marleno« na nekem otočku) - Van fuka, Henk pa Konsti čvaka: »In bolj ko je Bog Vanibalda opazoval, bolj se mu je smilil. Zato se je odločil, da ga vzame k sebi in potolaži.« Dvoumno. Henk namiguje, da bo bog Vana rešil, mu rešil Ž (z Marleno), ga vpeljal v PraPriŽ (s Higijeno). Dejansko pa - poslušajmo - Marlena: »Če se vrne moj makro«, PMLD je Db makrojstva, »te bo ubil.« Van: »O kako sem si to zmerej želu.«

Je res, kar slišimo? Da si želi Van po vseh peripetijah Ža S? Da je že v fazi OISa? Henk trosi cvetlice, veže venčke iz rož, ob popevanju pastiric iz **Vojmira**: »In ker si je želel, da Vanibald pride k njemu kar najhitreje, mu je« bog »namenil junaško smrt.« Parda. Kar ima v NOBD najvišjo ceno, Krimova in Ninina HerS(mrt), **Rojstvo**, to Roza spodbije do konca. Henk: »In je poslal nadenj najbolj brezbožnega od vseh Kiklopov«. Kiklop=Harz, esesovec v **Rojstvu**, Čl, ki prinaša S(mrt). Velikan je Makró. Makró pa je (pol)bog ali pa že kar cel bog: Groze, Pošast kot takšna. »Muzični efekt groze ... Vanibald se skriva v skrinjo«, skrinja je spet novo zatočišče-hlev oz. navidezna varnost, votlina. Henk laže-idealizira naprej, po starem: »Vanibald je kiklopa pričakal brez kančka strahu«, kot so pričakali Komsti - Tone Tomš, glej **TomšS** - NczNemce; Janez Novak je streljal na Hitlerja, ko je ta besnel v Marburgu spomladi 41; osmodil ga je žal le v brčice.

Velikan-Polifem in Van se po odru unterfuzlata; Koda. Kiklop »pomotoma zabode sebe, pognal se je v morje, hladit si svojo silno bol. A vsega vročega in preznojenega od dolgotrajnega boja ga je v hladnem severnem morju pri priči doletela zaslužena kap.« V PMLDbi umirajo Heri od infarkta, ne od Sž noža. »Velikan umre in utone v morju«, v kaosu. Ni HerS(mrt)i, le S iz Konte;

Henk pa piše Zgo, kot jo piše Karlu Velikemu njegov pisar, glej Dovjakovo dramo. Henk: »To videvši, Bog ni mogel verjeti svojim očem. Veliko junakov je že videl, a Vanibaldu likega še nikoli.« Van je skoraj kot Tone v Božičevi **Tomš**. Henk kaže Vana že ves čas takšnega, recimo: »Končno se je Vanibald odločil, da je izmikanja dovolj. Zbral je vso moč in se kot tibetanski sveti oven, ki se je odločil razbiti debela hrastova vrata, za katerimi se strahopetno skriva goljufivi farizej«, ni tu opisan napad Prtov na Dmbpostojanko v **Napadu**, seveda gledano s strani Prtov?, »s silo, ki je presejala ne le njegovo telesno«, ta se kaže v **Krpanih**, »ampak tudi duhovno moč, saj je bila oplemenitena z neverjetno močjo vere«, kot pri Špelci ali VidiTomš v **BSSvetu**, »z glavo zaletel naravnost v kiklopovo mogočno mednožje«, po domače v jajca.

Tu nas čaka presenečenje: prvič je govor o Slovu. Marlena je prej govorila prek prevajalke, bila je začarana; Magmitska bitja pač začarujejo, Kirke itn. Zdaj pa naenkrat, o bože, slišimo mile PriSlske besede! Prevajalka »(zmedena in začudena) kaže, da sedaj govori po slovensko.« Končno se je tudi Roza zavedel, da je Slske loze nasledek; in je zapustil Absalegorije interNac globalizma ali Anglobalizma, kakor hočete. Škoda, da se pojavi Slov le NTM. Glavno je, da se pojavi, da se oglasi s Prajezikom, v toporiščini.

Drama se bliža koncu. Marlena obljubi Vanu »pol kraljestva«, je hči Kralja Južnomorskega kraljestva, in sebe: »Zdaj si princ, moj bodoči mož!« Je lahko slišal Van kaj strašnejšega za svoja ušesa in srce? Da bo padel iz rok ene babe, Konste, v roke druge, Marlene? Van v grozi »stopi korak nazaj«. Obupano: »Čak mal.« A preden se zadeva razreši, se »pojavi Higijena v banji«, kot menda St Patrik v Anatola Francea **Pingvinskem otoku**. (Ni tam plaval v kamniti krsti ali krstilnici? Čudeži, o čudeži!)

Ker bog tako svetuje, namaže Henk Vana s šmirom, kolomazom, ta je v RMgi eliksir d'amore. S tem pa zmedo le poveča, kajti Van se zaljubi vanj, v Henka. Henk se vrže v morje, beži. Van »skoči za njim«. Priplavata »do vulkanskega otočka.« Henk prosi boga za pomoč, kajti Van ga vse bolj nadleguje, postal je buzi. Kako naj bog prezapleteni položaj reši? Odloči se, da bo postal nasilnež; ni to v skladu s Herom Titom, ki je bil nekak polbog in je reševal svet - vzpostavljal Kom kot novo RaPo - z Masumori? Je res edina - zadnja - sreča v Žu (ki je Id) S(mrt)?

A ta bog ni fair. Namesto da bi Vana ubil in ga prenesel v VeŽ (ali VeS, vseeno), ga kaznuje: vrne ga Konsti. Parda kot Etkonec. Bog: »(Ves ta čas intenzivno premišljuje.) Na mejnem otoku ima Vanibald ženo in otroka. Ko se bo zbudu, bo imeu naenkrat izredno slabo vest«, Krš je Pervest kot zavest Čla o lastni GhKi, »zarad tega, ker ju je zapustu.« Tudi jaz sem tako funkcioniral, leta me je morila slaba Pervest, ker sem zapustil dekle in sina, čeprav sem vse tako izpeljal, da ju nisem zapustil, da se dekle niti ni hotelo poročiti z mano; ker ni hotela ovirati mojega Ža, se je žrtvovala zame. Bolniška sestra in intelektualec, kakšen zakon pa bi to bill? Res bi šel hitro v franže, jaz nisem ne požrtvovalen ne dober ne potrpežljiv Čl, vsaj bil nisem tak; morda sem tak zdaj, ko mi nič drugega ne preostane kot plemenitost tj. nemoč. Ah.

»Hotu bo pozabet na vse svoje nečedno vlačenje naokrog in se vrnit domov.« Pogoj: če mu bo-je bog opral možgane, naredil novo naravo. »In ti«, Henk, »boš šel z njim in mu pomagu verjet, da ni bil sam kriv«, Prti ne za PVD, »ampak so bile okoliščine take, da druge šanse sploh ni mel.« Prti je niso imeli, če so hoteli kot Ptja Abszmagati; niso bili Svni, odvisni so bili od

zadobitve oblasti. (Jaz ne.) »Da je biu enostavno ves cajt žrtev raznih ugrabitev in spletk.« Janez Brkač, VeRus, bivši Prti mislijo tako; izgovarjajo se na kruto Zgo. Jaz ne, jemljem tudi njihovo GhKo nase, ker sem jih MV-II s srcem podpiral. In ker ne dopustim usodi-Konti, da bi mi vladala. Kar sem storil, sem storil hote, pika. Torej sem edini še živeči - sploh mogoči - Her.

»Predvem paz, da boš o tem, zakva je odšou od doma in ostalo, naložu čim bolj elegantno zgodbo njegovi ženi.« Takšno nalaganje je zgodovinopisje.

Tako se zgodi, konec že poznamo. Ali pa ne. Ima Van res oprane možgane in je nasedel Henkovi - bogovi - razlagi? In postal srečen v znova najdeni RaPi, kakršna je v začetku **Vojmiru**? Ali pa bo uporabil puško za to, da se bo ustrelil?

Skrivnostna sveta noč je prvi odgovor-možnost, **Sfinga** drugi.

XX. ROJSTVO SVETLOBE SREDI NOČI (ob Anonimusovi **Skrivnostni sveti noči**)

V Rozmanovem **Pustem otoku (RPOku)** bog ostari, oslabi; umakne se v literaturo, kjer postane Komlik. Niet, ki je bil patetičen, je pisal o S(mrt)i boga. Najustrezneje je, da se po €S podrobni analizi **RPOka** lotim drame, ki bi bila nasprotje le-te; recimo na temo: o rojstvu boga. Ker je na THM-krogu vse istočasno, VS, pa tudi kar je kasneje, je prej, lahko rojstvo sledi Si. Tako ni le v moji **RSD**, ampak v sami SD: **Rojstvo v nevihti** sledi **Smrti carja Lazarja**.

Kaj se je dejansko zgodilo v **L(inhartovem)POku**, razkrije **RPOk**: razkrije skrivnost, tj. legendo, s katero Metastasio-Lin Prikr neko stvarnost. Ta stvarnost se je dogajala v več dneh, predvsem podnevi. Stvarnost Katgeneze, rojstva Odrešenika, pa se dogaja ponoči; Anonimus (Amus) razkriva skrivnost te - posebne, edinstvene, St - noči. Vendar je to, kar razkriva, kar podaja kot stvarnost, za mnoge legenda. Amusova drama ima ravno nasprotno usmeritev od Rozove. Amus idealizira, Roza dezidealizira. **RPOk** utrjuje RMgo, **Skr(ivnostna sveta) noč** utrjuje KMgo. Obe skupaj dasta celoto, ki pa je odprta in ostaja problematična. Gre za dve fazi v konstruiranju in dekonstruiranju sveta, v ustvarjanju in razhajkavanju RaPe.

Amusove **Skrnoči** danes najbrž razen mene ne pozna nihče. S čimer pa ni rečeno, da je pred natančno tri četrt Stola, ko je izšla, 1930, ni poznalo mnogo ljudi. Tudi usoda te drame je Tip za potek Ža. Danes se ne zavedamo, kolikšna je bila produkcija nabožnih tekstov v SLiti ali SDbi, ne le v starih časih, pred Nastom **Belina** in **MicMata**, še ves čas potem do 1941, torej še v SD-30, ki jo gleda SLZ kot posebno obdobje ali MaPSto, sodeč po Ledramah a la Brnčičeva **Med štirimi stenami**, Potrčeva **Kreflova kmetija**, Pahorjevi **Viničarji**, JKranjca **Direktor Čampa** ipd. Drame kot **Skrnoč** so tržno agitprop blago, ki ga je proizvajala KC - njen oddelek za reklamo oz. za ideologizacijo - na tone. T(akšn)e drame so opredeljevale TaSIZ. Jih bo SKC, če se bo dlje časa počutila zmagovito, obnovila? Ali pa je za ustvarjanje takšne drame potrebna vendarle neka vsaj Minpobožnost, vera v Katboga, kar pa je težko reči za DSKC; v glavnem se mi zdi, da je izgubila boga tako temeljito, kot kaže Roza v svojem **POku**. Da bi JOGSŠKi lahko napisali **Skrnoč**? Dvomim. Bi bili zmožni obnoviti Jel(očnik)ovo **Kršpo** in **Vst(ajenje)**, torej Kfz? Še v to dvomim. Stresi in Ocvirki so čvekači; njihova stvarnost je le pohlep po (ob)lasti.

Da je bilo **Skrnôči** analognih dram vse polno še v 30-letih, kaže seznam knjig, ki jih je izdala Družba sv. Petra Klaverja, ena od misijonskih družb. Na platnicah **Skrnoči** kot knjige so navedene tele drame »iz zaloge Družbe sv. Klaverja«; predstavljamo si, kolikšne zaloge so imele družbe-založbe St Frančiška Ksaverija, lazaristi itn. Ptja je PoV le obnovila dejavnost - metode - KCe. Berem: 1. **Misijonar**. 2. **Naprednjak ob Kongu**. 3. **Klic božji**. 4. **Male pomožne misijonarke**. 5. **Lakota v črni deželi**. 6. **Umijmo zamorčke**. 7. **Alindra, zamorska deklica**. 8. **Iz volka jagnje**. Nato številne analogne povesti. Si ob teh naslovih ne zamišljamo tudi takšnele: 1. Partizan. 2. Naprednjak v Prekmurju, avtor Miško Kranjec. 3. Klic Partije. 4. Kurirčki. 5. Lakota v Trbovljah. 6. Ubijmo fašiste. 7. Hanifa, bosanska deklica. 8. Iz hlapcev heroji, iz jagnjet volkovi, avtor Oton Žup. (Ko je to dramo odkril v Pekovi zapuščini, je bilo veleesteta Jožefa Mahnjenega tako sram, da jo je Zamol.)

Podnaslov **Skrnoči** (IrRoza bi to kratico bral skretnoč, hudobal!) je: »Slavnostna božična igra.« KC se je Strno nagibala k slavnostim. Klerik in dramatik Turn(šek) ne more, da ne bi napisal slavnostne drame; kar pod prsti mu tako rata, glej **Potujoči križ belih menihov** in/ali **Konstantina in Metoda, zvezdi našega neba**. Nočno nebo, na katerem svetijo svete zvezde. Temoblika - žanr - Kata je maša; je obred, ki doživi vrh v St maši, v jédenju boga skoz hostijo. V **Skrnoči** se je bog rodil, pri vsaki maši ga pojemo, torej ubijemo; a ko ga s tem vzamemo vase, kot Magljerci, ga oživimo, sam oživi, VoM, znova se rodi, milijardokrat v 2000-letni Zg sveta. Ubijamo, rojevamo.

Knjigo **Skrnoč** uvajata dve SB. Prva pravi: »Veliko božičnih iger že imamo.« Več, kot se nam zdi. »A igra **Skrivnostna sveta noč** skuša na izreden način«, ne bi rekel, povsem SpS običajna je za ta žanr, »ljubko orisati skrivnost svetostne noči v zvezi z žalostno usodo poganstva.« Misijonarstvo je pokristjanjevanje Pogov. Če se ne bi rodil Zveličar kot BČ, tj. kot bog, bi bili vsi ljudje za Vepogubljeni; o tem pojejo pesmice, objavljene na koncu knjige. Eden glavnih smotrov Kata je pokristjanjevanje nevernih ali napačno vernih; v tem pomenu je rojstvo Odrešenika šele Prarojstvo za odreševanje zmožnega Čla. Čeprav je noč JKrovega rojstva kristalno jasna, vsaj v **Skrnoči**, bi jo lahko imenovali tudi Rojstvo v nevihti, saj se dogajajo prav v tej noči tudi zločini. Vladavina PogRimljanov nad Judi, katerih večina pa je v **Skrnoči** tako rekoč že - instinktivno - Kanov, je K-nevihta, K-potres. Zlo odpada, poraja se Dobro, hudič je premagan; ne pa, kot v **Vojmiru**, da zmaga, kot Vojkralj.

Dogodek iz konca Zup(an)ovega **Rojstva v nevihti** je Strno soroden dogodku v **Noči**, kratico bom še bolj skrajšal. V obeh dramah se rodi otrok, v obeh na izreden način, v obeh starše otroka preganjajo, le da sta v **Roj(stv)u** starša Prta Hera, ubijata-streljata, ustrelita tudi hudiča esesovca Harza, v **Noči** pa sta poudarjeno miroljubna, vzor Kr(aljici)miru iz **Vojmira**, le da tu navdihuje ErS, Jožefa in MMB (Marijo ...) pa ljezen do boga. JožMar(ij)a se rešita pred morivci, Herodeževimi hlapci, KrimNina dasta za osvoboditev Slje izpod herodovcev-Rimljanov-Nemcev svoji Ži. **Roj** se dogaja med muziko krogel, **Noč** med muziko angelskega petja z neba. Res KC forsira le mir, Ptja le vojno? Videli bomo, da dopušča Amus tudi Pravojno, SV; eden od njenih zadnjih vrhov je boj SDmbcev s Komsti-Prti, **Napad, Vst**. V Kritluči pada KatSV Žížek v **Otrokih apokalipse (OtaP)**. NOB in Ptja (RB in OF) izhajata iz KCe, le da jo - v marsikateri točki - Rad RR.

Klaverjevci pišejo naprej: da **Noč** »vsem podeželskim odrom toplo priporočamo«, na takšnih odrih so Slci spoznavali na tone **Noči**. »Zlasti še, ker ima blažilen namen: navdušiti gledavca za ljubezen do ubogih poganskih duš«, točneje: do spreobračanja Pogduš. Misijonarska Rca KČe deluje blago, Revbistvo Ptje s PN: prek nacionalizacije, kolektivizacije na vasi, z zapori in Golim otokom. Tako deluje tudi VojRca KČe, **KrŠp, Vst**, večina SPED.

Druge SB pa so manj stvarne; kažejo na PriSentKrš v cukreni obliki. V teh besedah je nekaj pedofilskega, zlaganega, zmehčanega, Hin: »Liki ponižna vijolica prihaja preprosta **Skrivnostna sveta noč**, kot dih solnčne spomladi, da za hipec«, res le za hipec? »vzdrami dušo ... In zazrla bo duša azurno jasno nebo in prisluhnila bo čarobnim spevom najslajše muzike svetostne noči, ko se opeva najdražje in najblažje, kar poseda svet: 'Dete nam je rojeno'.« Poseda? Točno: poseda, seda na svet kot môra, kajti bolj nePrizvenečo retoriko si je težko zamisliti. »Čudoviti dogodek v Orientu«, **Roj** ga prenese v Sljo, »za vladanja rimskega mogotca Avgusta«, Hitlerja, in domačega vazala Herodeža, Rupnika, »prepleta turobna usoda poganskih bitij, ki niso vzljubila Mesije ter so v bridkostni blodnji umirala ... In tako postane dejanje mikavno« (!) »pa tudi vzgojno! Proniknil bo iz duše klic ljubezni: Bednim poganskim dušam blaženi mir v sladkostni 'Besedi, ki je meso postala'. Usmiljena ljubezen - usmiljenja najpotrebnejšim!«

Če bi Čl verjel, da je KČ takšna, Ptja pa le, kakršno kaže SPED, a tudi SPD, **Črna maša** in **Dia**, bi se res pri priči odločil za KČ. A kaj, ko je KČ - Kat - v Amusovi razlagi analogna, kot je Van(ibald) v Henkovi (Henrikovi), **RPOk**: maskiranje, legenda, Ideaca. Mogoč je tudi nasproten postopek: da se kaže Ptja v luči Ideace, **Roj**, in KČ v luči Demonace; glej Ocvirkovi drami **Ko bi padli oživali** in **Srečno, ljudje!** Žižkovi **OtAp** so razkrinkavanje mile retorike **Noči**.

A prej, preden se na ES način lotim **Noči**, naj namenim nekaj **Karja** na koncu knjige dodanim pobožnim pesmicam o Pogih in zamorčkih; instruktivne so.

P.S. NTM si bom dovolil, kar si menda še nisem; zgolj samovolja?

Izmučen sem, v enem zamahu - v enem mesecu, v septembru - sem napisal celotno knjigo **RPMV**. Tudi to se mi ni še nikoli posrečilo; po operaciji - odstranitvi - žolčnika se počutim kot prerojen. Vendar sem zgolj Čl, računati moram na svoje moči, ne se (pre)gnati čez rob, čeprav je, kot se zdi, ta rob mnogo bolj oddaljen, kot je bil zadnja leta. Čez en rob, čez drugi rob, čez ... Kateri rob bo zadnji? Bom zadel obenj že jutri? Se bom mučil še več let?

XX. poglavje knjige **RPMV** sem začel pisati, a ne dokončal. Pustil sem si prazen prostor, nekaj desetini strani, ki bi ga zapolnil kasneje, ko končam celotno knjigo. Zdaj sem jo končal in me ne mika dopisati niti okrog 7 strani, da bi zaključil XX. poglavje. Hočem, da ostaneta torzo to poglavje in sama razprava o **Skrnoči**. Zakaj ne? Kdo mi bo diktiral pravila? Bravec, ki ga ni? SLZ, ki ga ne priznam in - čeprav o tem molči - zadnje čase ne priznava niti moje MetAkse (**RSD**)?

Nadaljevanje razprave o **Skrnoči** bom prenesel v naslednjo knjigo, ki bi jo rad začel z ES analizami še drugih Borovih dram, **Blažev**, **Zvezd**, **Plesa smeti**, **Šole noči**. Spet načrtujem; zakaj ne? V tej novi knjigi bi ES obdelal tudi

Kristanovo **Kranje**, Ravnjakovega **Tuga**, Žiškove **Otroke apokalipse** ... Ni že to dovolj? Bogve, kaj bom analiziral dejansko. Nova knjiga ne bo sodila v Pniz **ZSD**, bo pa nadaljevanje knjige **RPMV**. Si bom izmislil kak nov Pniz ali knjigo vtaknil v kakega starega, ki že teče. Micelij mi omogoča vse možnosti.

TRETJI DEL

**PUSTI OTOK NA VESELI VEČER (V
SKRIVNOSTNI NOČI, NA TA VESELI
DAN) ZALIJEJO PRAVLJIČNE VODE
(IMENOVANE BELE VODE) KOT
ZAPREDEK (KRISALIDA) NOVEGA SVETA**

ali vse pogoltne golo morje

XXI. KRIZA (GNILI SADEŽ) SE RAZVIJE V ZAPREDEK (ob Golouhovi dramatik)

Načeloma naj bi bila vsaka drama RLH VISa - HMge - ARF, celo AK, medtem ko je KC-KMg sistem sistem Absdoktrine, ki se praktično sicer prilagaja okolju-času (aggiornamento), a kot sistem pri tem ne napreduje, vse Tem postavke so že v njem; spreminja se le v tem, da uporablja-poudarja zdaj eno, zdaj drugo, kakor mu kaže. HMg temelji na iskrenem prepričanju, da je razvoj mogoč, ker je Čl popravljiv, učljiv; če pa je učljiv, se zida naprej, vstopa v nove okoliščine, v takšne, v katerih še ni bil, ker sam še ni bil tako dozorel, da bi jih lahko uvidel kot nove, odkril v njih nove momente, na te odgovarjal s svojimi novimi potezami, z rastjo značaja, z večjo globino misli. Ta večja globina njegove DušNote pa je mogoča le, če se zveča njegova - v njem - ARF. Za KMgo je mogoča Člglobina-Ēta (kvečjemu) le, če se Čl globlje - pristneje - spozna kot grešnik-krivec, skesa, spokori in dobi odvezo. Za HMgo je to premalo; niti ni bistveno, če se le Ētpoboljša. Mora razviti svoje sposobnosti uma, raziskovanja, moči obvladanja sveta kot Os, v smeri VelOsi, medtem ko gre Kan v smer Snika-Snice. Razlika med njima je odločilna.

Bistveno za Kana je, da veruje v rojstvo JKra, ki bo postal FKr. Dokler ni rojen Odrēšenik, se Čl, ki je v raju izgubil božjo Nvo, se obložil z izvirnim grehom (z Ghko), ne more rešiti Veprekletstva, pekla, zla. To sporočilo je v (F)KCi zelo jasno, poudarjata ga **Skrhoč** in pesmice na koncu te knjige. Dokler je Čl Pog, je kriv, zel, pogubljen. Vstopiti mora v KC, da dobi spet možnost odrešenja; a šele - Strno - možnost, ne še odrešenja. Odrēšenje pridobiva s svojimi dejanji, z izogibanjem grehom, predvsem pa s svojo vero v Katboga in z izpolnjevanjem zakramentov, cerkvenih zapovedi. ARF je v tem okviru le spoznanje GhKe, to spoznanje pa je zavest o neizpolnjevanju cerkvenih naukov, v izgubi ali celo zanikanju obstoja Katboga.

Med **Skrhočjo**, napisano-izšlo 1930, in **Rompasom**, ki je iz prve četrtine 18-ega Stola, starejši je od **Noči** kar 200 let, ni bistvene razlike. Ēdini zares važen dogodek - ob JKrovi Si, na Veliki petek, oz. ob VoMu, na Velikonočno nedeljo - je JKrovo rojstvo; **Rompas** se dogaja na Veliki petek, **Noč** na Božič. Božič - čas in dogajanje božiča - je pogoj za Ž in delo JKra, v **Rompasu** se JKrovo Ž osmisli, ne le dopolni. Oba dogodka, rojstvo in S JKra, sta se zgodila v prvi polovici prvega Stola, zato vse drame - teksti -, ki uprizarjajo ta dva dogodka, uprizarjajo nekaj, kar se je že zgodilo; kar je treba sicer nenehoma v

duhu - tudi pri vsaki St maši, obredih - obnavljati, a kar je že - do kraja fiksno - obrazloženo, potrjeno na cerkvenih concilijih, zapisano v nabožnih knjigah, nazadnje dramatisirano v dramah, tudi v SD. Tu ni nobene bistvene Sve odstopanja od modela; ne le od žanra, ampak od vsebinske določenosti žanra. Raz so lahko le prilagoditve same fiksne zgodbe: da se to, kar je doživljal JKr, prenaša na doživljaje-Ža ljudi, Snikov. Liki iz Pasijona so lahko liki sodobnih grešnikov Jude iz Kariota, Pilata, tempeljskih hlapcev, rimskih vojakov. V SPED **Napadu** je Stotnik JKr, Vera Marija Magdalena, Rdeča komisarka Kajfa, Nadporočnik in Polkovnik Igor Judeža. Analogno v **Kršpi**: duhovnik jezuit Benito je JKr, Komst de Soto Judež; vsi ostali so razvrščeni med njima.

Poznamo žanru-pasijonu-rojstvu JKra povsem zveste drame, takšna sta **Rompas** in **Drabpas**, pa tudi Simčičevo **Leto nič**. Obstajajo pa tudi vmesni tipi, ki sicer po namenu reproducirajo KMgo kot MePSto, obenem pa skušajo upoštevati tudi nekatere momente HMge; ne toliko kot sporočila in PSto, ampak kot stil, kot Realz. Vomb(ergar) kot avtor **Napada** je realist, zato je marsikaj, kar naslika-upošteva v **Napadu**, vzeto recimo od **JTuga**, Rdeča komisarka se zgleduje pri samem liku JTuga; Zorislavin mož Čeligoj je ubit od Izdove (JTugove) roke, torej je model za JKra; čas rimske vladavine je prenešen v čas okrog leta 1000 pri Polabskih Slavih in v čas MV-II pri Slcih. V Vombovi **Vrnitvi**, 1932, je JKr, ki odpušča in je bil ubit (le da se umor ni posrečil, to je takšno odstopanje - aggiornamento Realzu, o katerem govorim), St berač, prejšnji (legitimno še zmerom veljavni) lastnik kmetije Janko, medtem ko je Judež novi Gos: ubijavec Peter, ki si je poželet in se nato celo polastil Jankove žene Jerice, s tem grešil tudi zoper 9. in 10. Mojzesovo-božjo zapoved-prepoved. (K-da Vomb v Petru napoveduje Komsta, Petra-Kidriča.) Pa zoper: Ne ubijaj! In zoper: Ne nečistuj! Vendar se samo dogajanje **Vrnitve** vrši po I.SvetV na Slskem, v gorenjski vasi, nastopajoči so Slci; zgodba je stara, glej ljudski motiv galjota, se jo pa da - mora dati - brati tudi kot Realz pripoved iz dobe, ko so bili česti primeri, da so oblasti razglasile vojake, ki se niso pravočasno vrnili iz ujetništev (posebej ruskega), za pogrešane, za mrtve, s tem so postale njihove žene vdove, lahko so se znova poročile. A se je pogrešani soproj vrnil; nastala drama se je lahko RR v Trago, če v dramo zapleteni niso bili zmožni zanje pretežkih problemov razrešiti.

Da bi AnIn mogel ustrezno razumeti tisto SD, ki je navidez HMg - Realz -, dejansko pa KMg (**Vrnitev** in **Napad**), mora prej dobro poznati čisto KMgo, njeno PSto, **Rompas** in **Noč**. Ne ravno to **Skrnoč**, ki so jo Klavrovci izdali 1930, vendar model **Noči**, kakršni so nastajali že od začetka SD. Sam sem se že pred časom lotil ES podrobne analize Bilčeve **Tarb(ul)e**, 1868, ki variirajoče obnavlja **Rompas**; gre pa omeniti, da je Bilc kot svojo prvo dramo napisal in v Zgodnji danici izdal »kratek prizor v verzih«, naslovljen **Božičnica**, že leta 1857. Da objavi Jeran analogen »prizor v verzih«, naslovljen **Pastirji in angel na božično noč**, 62. Pa Lendovšek - tudi v Danici - leta 66 »dramatično črtico« **Rojstvo Jezusovo**. Ta model je vzel Lend(ovšek) več kot tri desetletja kasneje za vzor svoji »izvirni« igri **Slomšekovo rojstvo**, 1900. Snik Posn JKra, njuni rojstvi si morata biti po PSti enaki. V **Tarbi** nastopa Tarba kot JKr-Snica, vlogo Pilata prevzame perzijski car Sapor, vlogo Kajfe in Judeža Pogvedež. Z leti se takšne KMg nabožne drame ne redčijo, kot bi pričakoval nepoučeni, ampak se množijo; vse več jih je, bolj ko se razmahuje Mahničovo obnovitveno Katgibanje, ki mu posebej močno pomaga Krek, tudi s svojimi dramami, pa

duhovniki-dramatiki Debevec, Lenard, po svoje tudi Medved itn. Trend se nadaljuje v 30-leta 20-ega Stola. Brž ko pridobi - ustanovi - SKC svoje Katljudodre, ji nabožnih KMg dram ni treba več le tiskati, recimo v prej najbolj bojeviti Zgodnji danici, ampak jih vse bolj uprizarjajo, razširjajo v vse pore med Kmljudom.

Za to prvo dobo (60-leta 19-ega Stola) obnovljene, šele zares kontinuirano razvijajoče se SD je Tip, da je več avtorjev, ki napišejo KMg in HMg dramo; s tem skušajo vzdržati ravnotežje med novo dobo, ki je zanje posebej doba SNclā (RLH gre Strno nujno v Ncl), in doktrino KCe. Bilc ob **Tarbi** in **Božičnici** objavi **Slovenijo oživljeno**, 61; v tej drami ni poudarek le na Slovu, ampak tudi na Kuli, saj vzame Bilc za nastopajočo trojko ZVL. Iz podatkov Zgarstva vemo, da ti trije možje nikakor niso bili zgledni Kani, Lin(hart) se ni dal cerkveno pokopati itn. Bilc pa njihovo SIŘazsv umesti v Katokvir, in je volk sit, koza cela. Podobno ravna tudi Lendovšek, ki je enako kot Bilc duhovnik, a piše celo več ČD tekstov, od katerih nekateri nimajo nobene zveze s KMgo; recimo ponašitev Kotzebueovega **Tičnika**. Tudi Lendova »izvirna veselica v 2 činih« **Kteri bo?**, 66, je Tip ČD-HMg. Le Lendov »izvirni igrokaz« **Mož-beseda**, 76 (bil je napisan že precej - verjetno kar desetletje - prej), poudarja FP Vrte, kar dramo oddaljuje od ČD-HMge in jo bliža KMgi; recimo Zvesta cesarju, hauptmanu, VojDž instituciji Avse. Medved začne svojo dramatiško pot s **Savlom**, 91, ki je snov iz **St pisma**, sem in tja pa ga odnese v čisto ČD, **Na oglelih**, 1903, **Rendez-vous**, 1906.

Manj ko je v neki drami Realza-HMge, manj je v nji ARF, bolj je Idealsporočilo, tudi v duhu Mrka, glej Kristanovo **Zvest(ob)o**, 1897, ali pa se RR v formalizem, v ukvarjanje s formami, s tem v RMgo. To velja že za **CanPoh**; formalizem-Lud. Podobno velja za Govekarjev **Šarivari**, 1911, ki se po eni strani vrača k ČD, celo k ljud spevoigri-veseloigri, **Rokovnjačem** itn., po drugi pa se temu ArhSlovu posmehuje z Radro lahkotnoCin tipa, ki je že PriLud. Prehodov je veliko. Nekdo bi lahko videl celo v **RomPasu** formalizem in s tem Lud, toliko je v njem Raz prizorišč. Slog **RomPasa** je obnovila ravno RMg kot povsem neRealz konstrukte, kot alegorijo, Abstlike in Abstscene; tim. theatrum mundi.

Za Golouhovo **Krisalido**, 1940, sta Tip dve potezi: ARF glede na SD-30 in Eksper(imentalni)slog, vračanje commedie dell'arte, ki je blizu alegoričnosti **RomPasa**. Commedia dell'arte doživi vrhunec v baroku-rokokuju, med ljudigro in Goldonijem-Gozzijem; stoji na eni strani pahljače, na katere drugi strani so razvrščene KatMote, pasijoni, mirakli. Celo MrkD je v svoji prvi Sovfazi gojila zvezo z eksperimentalizmom forme, še do Majakovskega, glej njegovo **Opero Buffo**. Sam Golouh (Guh) je v svoji prvi drami, v **Krizi**, 1927, blizu nekaterim momentom SovZmasovke, alegorije, iz Kata prenešene v Mrk, iz KCe v Ptjo. Poleg Realz likov (Ivo, Martin ...) so v drami številni predstavniki Razrov, Abstipi: Vladni svetnik, Prva delavka, Druga delavka, Prvi delavec itn., Invalid, Sluga, Prvi nasprotnik itn., Neznanec. Takšen tip dramatike je bil Tip za SD-20, (ne le) za **Gogo**. Na prehodu v SD-30 se je moral dramatik odločati, ali bo sledil duhu časa, se RR k Realzu, Mrak od **Oble** h **Groharju**, ali pa bo ostal pri neRealzoblikah. Guh bi lahko okreplil Realz momente in podajal v dramah, ki jih je pisal-uprizarjal v 30-ih letih, Realzvidik RBa, bojov v Industovarnah, med Prolom in Bržo, kot sta to storila Čufar in Moškrič, **Polom**, **Rdeče rože**. Ta

smer bi vodila v NOBD, kot je Pahorja, iz Realz**Viničarjev**, 30-leta, v Realz **Čas je dozorel**. Pahor ni poznal faze IRealza (irealizma). Jo je pa Jarc, ki je od IRealzD, **Ognjeni zmaj, Vergerij**, 20. in začetek 30. let, prešel v Realz NOBD, **Gabrenja**, 42. Guh v svoji dramatiki-30 razvije IRealz momente, kar je vidno že iz naslovov oz. podnaslovov dram: **Groteska sedanjosti**, 32, podnaslov: »satira«, groteska je žanr IRealza; in **Od zore do mraka**, 35, ki poudarja IRealz v podnaslovu: »Basen za odrasle«.

Krisalida (Krida) je sicer podnaslovljena kot »igra«, a da gre za obnovo commedie dell'arte, govori sam dramatik - in večkrat - v drami; to tezo podpira tudi izbor nastopajočih: »Iluzionist, Kralj, Burkež, Pantalón, Harlekin, Mefisto, Sluga, Doktor Faust, Don Kihot, Kolombina, Krisalida.« Nekateri od teh so nepomembni za dramo oz. v drami, avtor jim komaj da spregovoriti, Faustu, don Kihotu; v drami so celo odveč. Saloma niti teksta nima, le zapleše; zato ni med nastopajočimi niti navedena. Idejno bi bila pomembna, a je Guh ni razvil. Enako Faust; Guh je prenesel zgodbo, ki je - bi morala biti - Faustova, na Harlekinovo. Ni pa le oseb preveč. Drama je razvlečena, veliko je ponavljanj. Kot da je drama v celoti le domislek, ki bi ga enako lahko izrazil v kratkem eseju.

Guh nima veliko povedati, je kratkosapen Umtk; piše kot Žurst, SpS korektno, a pusto, brez sočnosti, podučno, zgolj informativno. Paradoks: Guh se ima za Umtka, najde se v Umeti-Lepoti; skritizira-odkloni - ali vsaj v drugi plan postavi - vse ostale Vrte, a ravno Umtk ni. Moškrič je bil veliko bolj skladen s sabo; hotel je biti dramatik Mrka-Ptje-RBa, za tak namen pa zadošča agitprop pristop. Čufar je kazal več Umetambicij, glej **Ščurke**; rad bi prešel od zgolj vsebine k Sv(ejši) formi; le z delnim uspehom. Več uspeha - morda predvsem v DabDbi - je imel Kreft, s **Punto** in **Kojanti**. **Kojanti**, 40, leto nastanka **Kride**, bi bili lahko celo bliže **Šari(vari)ju**, če ne bi vzel Kreft ČD NKNMeša zares in ga obnovil v luči blagega patosa, na liniji Bilčeve **Sljož**.

Je pa med Kreftom in Guhom bistvena razlika. Začetek njunega dramatištva oz. gledalištva ju združuje-povezuje. (Kreft uspešno uprizori-režira **Krizo**, 28, v njej igra tudi Kardelj, na začetku sta oba Komsta; je pa Guh mnogo starejši, rojen 1887, kot Majcen, Kreft 1905.) V teku časa, konkretno v teku 30-ih let, se med sabo oddaljujeta. Še **Kojanti**, ki nadomeščajo RB-LRevo (Prol-Ptjo) z NKNMešem in SNclom, so takšni, da se jih da uporabiti v vzpostavljanju OF platforme: vsi so zavedni Slci, od naprednega Pla, barona Zoisa, prek igravcev in Umtkov, pevke Suzane, Džuradnikov, Lina, Industovarnarjev, Desselbrunnerja, duhovščine, Vodnika in Japlja, do služabnikov, Matička in Micke. Vsi ti poklici so sodelovali v OF, NOBD jih povzema, le Pl-barona ne, a bi ga lahko, tudi Pl so pomagali Prtom MV-II. (A jih je Ptja PoV kljub temu likvidirala.) In tovarnarji-Brža.

Krida ni analogna **Kojantom**. Morda je bil Kreft okrog 40 skeptičen do stvarne linije Ptje kot Stlgibanja, a tega v svojih dramah ni pokazal direktno, eksplicite; temu se je v **Kojantih** ognil. Guh pa je direktno cikal na Ptjo, njeno smer-svet je odklanjal; ES analiza **Kride** bo to pokazala. Kreft je v **Grofih, Kurah, Puntih** gojil zanosno Krito Brže in KCe, v prvi plan je potiskal Prol, Kmtlačane, preprosto ljud, ki se ozavešča svojega hlapčevstva in se pripravlja na upor, **Grofje**, že prehaja vanj, **Punta**. Guh je seveda pristaš ljuda, ljud simbolizira Pantalón; a obenem podaja ljud kot starca, ki v glavnem sklanja tilnik-hrbet, da bi preživel. (Enako je ravnalo ljud PoV, med 45 in 90; šele po

90-91 se je sprostilo v miniturboKplagresivce, glej KodričevuD, tudi **Karusel**, v kriminalce.) Pantalón (Pant) se ne pomladi, kot bi se moral, če bi Guh sledil Ptji. Tisto hlapčevsko ljud, ki v **Hlapcih** lRevarja (Jermana) celo napade, v **Trajbasu**, 40, dvigne glavo in Brži zagrozi z likvidacijo, v liku KmProlca Deževnika. V Zup(an)ovi MV-II NOBD to ljud - tudi kot SNar - fizično in Vojzmaga, **Rojstvo**.

V **Kridi** pa je bližji prerojenju celo Kralj, ker se - v duhu, v domišljiji, v spominu, v čustvu - vrne v mlada leta, k ErS, k zavesti, da Velepota - VeVrta - obstaja, a le kot iluzija, tj. kot DušNota oz. v Liti-Umeti, tudi v **Kridi**. Če kaj, je bila takšna drža-platforma tuja - zoprna, napačna - Ptji leta 40 in 41 in PoV. Obnavlja jo SPD od srede 50-ih let naprej, tudi JavoršekD, **Steklo** itn. Guhu tega mentorstva, vzorništa nihče ne prizna. Sam Javoršek, ki mu napiše v knjigo, v kateri izide **Krida** (ob **Krizi** in **Veselem večeru točaja bogov**), naklonjene, čeprav kar se da površne **SB**, ne navaja tega, da je bil Guh predhodnik njegove in tudi druge Slske dramatike kot modernistične, kot tiste, ki je zavrgla Realz in znova dvignila na prapor lRealz. Javor(šek) Zamol, kar je bistveno. Mar tega bistvenega ni opazil?

Po svoje je imel Guh v **Kridi** bolj prav (a kaj pomeni bolj prav?) od Zupa, ki se 40 vnema za ProlPtjo-lRevo, 44 napiše vzorno NOBD Ptjdramo, **Rojstvo**. Zup tedaj ne verjame, kar uči Guh v **Kridi**; že kmalu PoV, v **Ladji brez imena**, napisani v zaporu, torej pred 54, pa si izbere za dramski žanr alegorijo; vrne se h Guhu. Gordol. Rešitev, ki jo vidijo Slci zase v 30-ih letih (rešitev ne le problemov DbZge, ampak EkP DušNot, podana je v NOBD in v SPED, torej rešitev z lRevo in z DRevo, z dvema vojnama, z Dbakcijo AgrEkzld tipa), in med 41 in 45 se zdi ta rešitev edino stvarna in (Et)resnična, se že kmalu po tem, že okrog 55, podre, vrne se Guhova skepsa, celo Grumov Nih-OIS. Guh svojo skepso do DbZge še nekako reši z vero v Dušresničnost utvar, v preprosto Esto Lepote, medtem ko Grum ve že v 20-ih letih, kam pelje ta Esta in umik v DušNota: v blaznost (larsen), celo v umore (**Upornik**, Žalostni Madona). Dine ne pride bistveno dlje od Gruma, glej njegove Sm like, Adma v **Čečkih**, in like neoleRevarjev, lampito v **Igri za igro**. Dine ve: vse je le igra; nekoč se je še reševal v Esto - svet Lepote -, **Igrice**, 57. Kasneje tudi tega ne zmore več.

V tem pogledu je Guh premalo Rad, nedosleden, ostaja na pol pota. A to je pogled-presoja iz PoV časa, iz 80-ih let. Če pa se omejimo na leto 40, je vse Dgč. Zavedati se moramo, da širi Guh skepso do DbZg dogajanja (do lReve-Ptje) le eno leto pred vseobčo Slvstajo, ki jo proklamira Ptja skoz OF, glej Zupov **Punt**. (V knjigi spominov Guh niti od daleč ne prizna te PSte svojih dram iz 30-ih let; RR se v trajnega zastopnika Prola, s tem lRevarja.) Guha res MV-II zaprejo, odpeljejo v Dachau, prej sodeluje v OF, a v Prte ne gre, čeprav gre tja ne mlajši bivši ban Serneč. Tudi Kreft ne gre v Prte, a se ogne tudi Nemtaborišču. Nasprotno pa gre v Prte Zup, s čimer realizira projekt **Trajbasa**, tj. Deževnika. In padeta v Prtih - kot ilegalca - Čufar in Moškrič.

Če si bil nekoč član Ptje, na njenem samem začetku, 1920 (Guh se je kot član Delavsko socialistične stranke tedaj pridružil Delavsko socialistični stranki Jugoslavije komunistov), pa si se pozneje od Ptje oddaljil, si bil za Ptjo bolj problematičen kot kak bivši Meš. Guh je namreč na Vukovarskem kongresu, ko se je omenjena stranka preimenovala v Komunistično partijo Jugoslavije (KPJ), iz le-te izstopil; vrnil se je v svojo prejšnjo stranko, v SoDo. Za Ptjo je postal

Izd. Že istega leta je kandidiral na listi te - uradno od oblasti priznane - stranke (medtem ko je bila KPJ prepovedana) za poslanca v ustavodajno skupščino. Ves čas do 41 je ostal vodilni funkcionar te stranke. V dobi šestojanuarske diktature, ko je oblast - kralj Alekl.Kara - Komste na veliko zapirala, tudi MOča (tedaj so se začeli polomi v MOčevem Žu, bil je obsojen na dolgoletne kazni 31 in 33), je postal Guh (33-35) podžupan Maribora. Verjetno je tu vzrok, da ga je MOč sovražil, posebno zato, ker se je Guh 41 priključil OF, dobil celo vidno mesto v njenih vodilnih organih, v gospodarski komisiji, se s tem postavil zoper šefe stranke, ti so sodelovali z okupatorjem, stranka je šla v Mussovo-Graziolijevo Konsulto. MOču pa je Ptja prepovedala vstop v OF, ga izolirala, a so ga lti kmalu zaprli, prešel je nato v Nemtaborišče, v Buchenwald, Guh je bil v Dachauu. PoV je Ptja MOča zaprla, 48-49, Guh je bil persona grata. In to tisti Guh, ki je leta 40 učil-deloval zoper Ptjo in lRevo, **Krida**, medtem ko je MOč prav tedaj zastopal najbolj ekstremne kominternske nazore, branil pakt Molotov-Ribbentrop, napadal Angfame itn. Paradoks - Koda in Traga - Zge.

Guh je to razumel že zdavnaj pred MOčem; paradoks je začel dramtizirati že v 30-ih letih, medtem ko MOč do Si ni mogel pristati na - Guhovo ipd. - skepso, ostajal je zvest (hlapec?) Ptji. Guh se je modro izognil čezmernemu Trpu, zaporom (ne povsem, že mladega so ga zaprli v Avsi, izgnali iz Avse v lto, kasneje v Dachauu), a je ostajal na Leci, čeprav v duhu SoDe (na katero je taista Ptja - KPJ-ZKJ - pristala 90!), MOča pa so oblasti kot na tekočem traku zapirale, mučile, ga postavljale pred naloge, ob katerih se je (s)krhal, Etkrivil pod zanj pretežkimi bremenami. Razlika med Guhom in MOčem je razlika med Db aktivistom, ki je obenem - Pvtno - Estmodrec (Guh), in Db aktivistom, ki se mu niti ta aktivizem - že PV - ne posreči, Pvtno pa je zbeگان, išče trdna tla pod nogami, a jih ne najde, v svojih izjavah pretirava, meče ga v OIS (MOč). V zaporu 49 poskusi MOč narediti Sm, obesi se na brisačo. (Bi se mu moral posrečiti?)

Preden se lotim ES podrobne analize **Kride**, nekaj besed o Javor**SB** v Guhovo knjigo dram. Javor je te **SB** napisal v času, ko je postal histerično Agr (fanatičen) pristaš ReStl Ptje, sredi 70-ih let. **SB** so Tip proizvod njegove Osi. Javor je Strno brez posluha za Reso, že za dejstva. Kadar piše lRealzD, **Veselje** itn. -, ga vodi to v uspešno EstUmet, v nekak surrealizem, morda tudi Eksp(resionizem). Kadar pa daje Pol sodbe ali karkoli, kar se nanaša na zunajUmet sfero, potvarja, Prikr, prekraja, celo zavestno laže. Vseeno mu je, v njem ni sledu o RLH-odgovornosti. V svoji DušNoti je lbnanarhist, RMg avtor. Če to Prikr pod Ptjretoriko, nastane Etogabna zmes.

SB h Guhu niso zadevno ogabne, ker v njih nikogar posebej ne napada-ovaja; so pa primer diletantizma; skoraj vse, kar Javor zapiše, je narobe, čeprav večinoma navaja iz Guhovich spominov. Za Guha je Tip, da je bil le malo časa pristaš Koma in sploh ne član KPJ, le lesocialistov, večino časa - med 20 in 41 - pa sodi med SoD reformiste, ki so bili za Ptjo - tako jih je imenovala - socialfašisti, najhujši škodljivci, Szi SNla, Prola. Javor pa piše o njem: da »je postal eden glavnih borcev za enotnost delavskega gibanja v Jugoslaviji«: ta izjava je dana v takšnem okviru, kot da gre za Ptjlinijo. Sicer je res, da je bilo »vse poznejše Golouhovo življenje pravzaprav nepretrgana bitka za delavstvo«, a Prol je pojmoval bistveno Dgč od Komstov. In, kar je najbrž

najvažnejše, kar pa Javor Prikr, Guh se v svoji dramatiki-Umeti ne zavzema za Kompojmovanje Prola, niti ne v **Krizi**; Prol in RB daje v oklepaj (**Krida**).

Ne drži Javorova trditev: »Če sta bili Cankarjevi drami **Za narodov blagor** in **Hlapci** prvi resni politični drami v slovenski dramski ustvarjalnosti«, Poldrama je že Vošnjakov **Dr. Dragan**, velik del ČD, **Vice**, **LTugo**, **Zoran** itn., »potem je **Kriza** vsekakor prva slovenska drama iz delavskega življenja«. Ni res; prva je Vošnjakov **Premogar**, nato Kristanova **Zvesta**, itn., »in prva, v kateri se je izrazil strahotni položaj delavskega razreda«, glej pravkar omenjeni drami iz 90-ih let 19-ega Stola, »izrazile pa so se tudi bistvene lastnosti in najgloblja hrepenenja slovenskega proletariata«. Že iz sloga se vidi, kako (Cin?) Javor frazari.

V svoji ES analizi **Krize** (glej mojo knjigo **SD 20-let**, strani 93-105) prihajam do sklepov, ki so, kot menim še danes, v skladu z dejstvi, tj. s PSto drame; da se jih podkrepiti s citati. Guh se ne zavzema za LRevo, za oboroženi boj Prola, ampak za sodelovanje Dela in Kapa, kar je platforma reformizma SoD. Teza drame je predvsem v poudarjanju Dela, ta poudarek pa pozna že PrM. Pozna ga že Lin v **MicMatu**, para Mat-Nežka in Anže-Jaka sta drži delovnih ljudi v nasprotju z lenimi, nedelovnimi, izkoriščevalci, s Pl Tulpom in baronom Naletelom. Delo doseže kot Vrta vrh v ČD, glej Klodičev **Nsvet** itn. Delo samo še ni diferencialni pojem med Mešem in Prolom.

Zadnji stavek **Krize** je: »V delu je izpolnitev - in v borbi - za osvoboditev tovarne!« A kakšna-kaj je ta borba in ta osvoboditev? Ali je poudarek na razvoju industrije, organizacije dela, zmerom bolj izboljšanih strojev, ali v ukinitvi Meša-Brže in lastnine, kot terja Ptja? Teza **Krize** je sinteza nazorov ravnatelja tovarne Oseka, ki je tehokrat, in Prola, ki ni Komusmerjen. Osek: »(stopi k stroju in pritisne na električni pogon; kolesje se naglo zavrti.) Tako, v galop! Točen in silen je.« Občudovanje industrializma. »Kakor da mu je mojster vdihnil življenje. In dela za stotere in tisočere.« Tako misli PoV tudi Ptja. Le da se ne zadovolji s tem, z Osekovim geslom: »V stroju je rešitev!« (Lenin: elektrifikacija + pravična oblast.) Ivan Oseka popravi: »V stroju, če služi splošnosti.« A kako mu služi: na reformističen ali na Revnačin? Ivan: stroj »je ujet, gospod ravnatelj; osvoboditi ga moramo in vrniti njegovemu lastniku - delu.« A že spet: kako? Od načina tega vračanja Delu je vse odvisno: ali Kpl ali Soc(Stl).

Osek: »Novi stroji - novo, popolnejše delo; novi inženirji in tisoče in tisoče delavcev, ogromna produkcija - še večje in večje vrednosti in kapitali - nepregledne možnosti razvoja in bogastva.« To je teza, ki je po 1945 v ZahDbi uspela; tudi v Slji - vsem Vzhodnem bloku - po 90. Na drugi strani pa je vzor tim. socialne DbDže - Ana: »Komu njegova sila in vrednost? Z izstradanimi in izbičanimi telesi mož, žena in otrok odkupljen; parazitom v korist?« Do tod se Ptja in SoD še strinjata; a kako odpraviti parazite? Kako doseči, da ljud ne bo več izbičano in izstradano? Stvarna DbZg po 45 je pokazala, da je postala prav Ptja tista oblast, ki je Prol-ljud bičala in stradala; danes na Kubi, v Severni Koreji, v Mugabejevem Zimbabveju, tam, kjer je najbolj glasen Anbušizem. V Kplu pred 41 - v 30-ih letih - se zdi, da ima Delavec prav, ko pravi: Stroj »je ujet, osvobodili ga bomo ... z delom in časom ... in z borbo. Svobodni stroj, svobodno človeštvo. Delo je borba - je popolno, je osvoboditev.« Se vidi, da se Guh vrti okrog samega sebe; dileme ne zmore zaostri. A že s tem, ker je ne zaostri, pokaže, da ni na strani Ptje, kajti

njena naloga je ravno zaostrovanje problemov, kazanje, da samo delo, sami stroji in iz njih sledeča pomiritev med delom in Kapom vodi le v korist Kapa in MešBrže, kot dokazuje Zup na koncu 30-ih let, v **Trajbasu**, enako skoz lik Mirtiča v **Rojstvu**.

Če sem dobronameren in prizanesljiv, smatram **Krizo** vsaj za dvoumno; Javor potegne pristranske ali enostranske konsekvence iz nje, sodeč s stališča MV-II Guha, ne s stališča Guha iz časa med obema vojnama oz. PV. Na nasprotni strani od Javorja je stal MOč, ki se je trudil dokazati, da je Guh v vsem svojem mišljenju in ravnanju napačen; da je AnK aktivist, ponarejevalec Zge in dejstev itn. Napadi, ki jih je MOč PoV usmerjal zoper Guha, Cvetka A. Kristana, Umeta itn., so bili v veliki meri izraz njegove užaljenosti, nesrečnosti, da ni uspel v Dbi, da se ni mogel profilirati, kot si je želel; da so ga po De(sni) prehiteli PV reformisti, kakršna sta bila Ude in Guh. Sliko-analizo SDbZge je v veliki - daleč preveliki - meri uporabljal za lečenje Pvt EkP ran-poškodb, za zasebne obračune. (Sem do MOča prekrit?) Guhovo Umet je pustil pri miru, čeprav bi mu bila v sijajno podporo. Ni uvidel Guhovega dejanskega - s stališča Ptje - desperatstva, poraza na fronti DbZge, odpovedi Prolu, bega v fantazije, kakršnih Ptja ni dovoljevala, kritizirala jih je še pri Javoru sredi 50-ih let, glej reakcijo Ptje na **Steklo**. Javor se je sredi 70-ih let dejansko odpovedal svoji - izjemni, nadarjeni, inovativni - dramatik, kakršno je gojil sredi 50-ih let, vse do **Manevrov**, 60. V 70-ih letih napiše skrajno pusto, dolgočasno dramo **Primož Trubar**, ki kaže, kako neskladna je bila njegova odločitev za oblast z njegovim naturelom.

Ker se je Javor sredi 70-ih let odpovedal sebi, v **Kridi** ni mogel videti in pohvaliti svojega vzornika. V **SB** poudarja, da je **Krida** predvsem, če ne izključno Poldrama; da je Polo »skrila« pod obliko comedie dell'arte. Poudarja, da je bil 40 čas »strašnih diktatur, ki so se pripravljale zmaličiti Evropo«. Kar je sicer res, o tem je govor tudi v liku Kralja, a tema je v **Kridi** obstranska. Javor Guha celo kritizira, češ da »je v strahu pred grozljivimi dogodki, ki so se kopičili in počasi pomikali tudi nad naše kraje, iskal izhod za svoj nemir v svetu iluzij«. Iz Javorjevega izvajanja sledi, da je resničnost - ne le stvarnost - le svet PolZg dogodkov, svet fantastike in DušNote Čla pa svet iluzij, torej izmišljotina, neResa, beg pred Reso.

Morda je pustil Javor kanček možnosti za Dgč razlago v izjavi, da je **Krida** »napotilo za drugačne možnosti življenja, kakor pa ga je doživljal mračni svet na pragu druge svetovne vojne«. A izjava je Abst. Moja ES analiza bo to »Dgč možnost« eksplicirala, tudi kot Krito Ptje (s tem lReve). Javor napiše **SB** s tezo-namenom dokazati, »kako viharo je bilo Golouhovo bojevito življenje«. Tu se je Javor Temzmotil. Guh sicer ni živel v DbZg pomenu zadržanega Ža kot Grum, a bojevitost je v kontekstu 70-ih let in TaJavorusmeritve pomenila nekaj povsem drugega kot pa Guhova drža, ki dobi v **Kridi** poudarjeno nebojevito - Estlirsko in k ErS težečo - poanto.

P.S. Tip Javor izjava: nepremišljena, samovoljna, neodgovorna; primerna za Lito, neprimerna za Zn. A esej ne more temeljiti na napačnih podatkih. Mar na nepreverjenih lahko? Žur ne sme, ga lahko kritiziranec toži pred sodiščem s civilno tožbo. Esaj, kakršne so Javor**SB**, je povrh Lita, nekaj ima strokovnih

potez SLZa, a jih sproti spodbija z Žursodbami, ki so cenene in reklamno privatne.

Ni vsega tega nekaj tudi v **RSD**? Opredeľujem jo kot Lito-Umet, kot Žur, kot moje Pvtimpresije, čeprav v temelju kot strokovno delo, celo kot Zn. Zakaj dopuščam sebi, kar odrekam drugim? Vendar, v **RSD** je zelo jasno, kaj je Žurzastranitev, govorjenje a parte, Pvtvložek, surrealizacija Zni; pri Javoru pa ne. Moj namen je ustvariti DgZn, DgTijo, medtem ko je Javorov namen ali koga reklamirati ali koga osvinjati. Če pišem jaz za DbJav, sem celo zelo zadržan. Pravkar sem dal intervju za mariborski Večer, dramatiku-Žurstu Zdenku Kodriču. Tako Ajda kot Ala sta mi intervju karakterizirali kot preveč umaknjen, miren; dela vtis, kot da ne govorim motivirano, kar je res. Spraševalec mi je zastavljajl precej aktualističnih vprašanj, tudi o ljudeh €S konkretno. Na nobeno nisem nasedel; uprlo se mi je, da bi na ta način sodil o ljudeh. S tem bi se pridružil neki grupi, ki druge napada ali tlači, vsaka taka grupa pa je grupa za pritisk, klan, v boju za (ob)last in imidž; podpiral bi ali PavZlca ali lainščka ali Frbežarja ali Zorna ali grupo okrog Apokalipse ali norovce itn.; teh malih grup je v SDbi veliko. Ker pa nič od tega nočem, hočem se profilirati kot DgSAPOEV, moram zmerom znova razočarati ljudi, da mi očitajo, češ, premalo oster si, s tem pa, nisi zanimiv. (A to ni Krita Alinih in Ajdinih očitkov.) Tudi nočem biti zanimiv. Pa naj me nehajo spraševati na način intervjujev. V letu dni sem dal že tri; zadošča, preveč, to ni moj svet.

Javorova izjava v **SB**, na katero mislim, slove takole: »Golouha so zaprli«, zanimalo bi me, kdaj, »nato pa odpeljali v Dachau«, šele po koncu ltokupacije?, »kjer je bil v taborišču najstarejši Slovenec med Slovenci.« Izjava zveni zanimivo; takšne reči zanimajo Javora, čeprav niso resnične. Javor načrtno dezinformira, tudi če nima sam od dezinformacije nič; zadošča mu, da s Člom, o katerem piše, manipulira. Vedel sem, a si v **SBL** vedenje potrdil, da je bil v Dachauu tudi Lojz Kraigher, ki pa je bil rojen točno deset let pred Guhom. Bogve koliko je bilo v tem taborišču od Guha starejših Slcev ... Recimo Dinko Puc, rojen 1879, torej od Guha starejši 8 let; Puc je v Dachauu celo umrl. Moj podatek je iz **SBL**. Jaz grem gledat, če kaj takega trdim, gledat v arhiveleksikone; Javoru zadošča izmislek, bon mot.

XXII. VIDEZ IN STVARNOST C (ob Golouhovi **Krisalidi**)

Že lik Sluge je v **Kridi** zanimiv, nenavaden. Sluga je Hrško ime za hlapca; v Slščini je sluga hlapec v mestu, v uradih, nadomestno ime za služabnika. V **Kridi** je ta Sluga Kraljev služabnik, star kot da je večni; ima posebno funkcijo, pomembno: igro začne in konča. Začne jo po naročilu Kralja, ki »si je izmislil posebno zvit način zabave«. V Resi: zvitega v **Kridi** ni nič, vse je preprosto in razvidno. Sama Kraljeva domislica ni izvirna, stara je kot zemlja: Kralj je »odvezal ves dvor molka in obzirnosti, vsi moramo govoriti resnico, samo resnico, kdor bo (iz vdanosti) lagal, bo izgnan iz dežele ...« Kralj »hoče dognati poslednjo resnico.«

Koda naj pripomore k istemu cilju, kot ga ima Traga: k podajanju Rese. Ponavadi je Koda kot žanr predvsem igra (Lud); s tem zabava, prikaz, da ni nič res, le teater. Koda kot da je glavna oponentka Isu Rese. Je pa spet res, da ravno s tem, ko se vsemu posmehuje, ko kaže vse kot igro, odkriva Dgč plat Rese: da ni ne pomembna ne vredna, ampak smešna in minljiva, kot je Gled. Od tod potem Koda kandidira za razkriteljico-razkrinkovalko Rese, ki podaja svojo Reso in se s tem postavlja ob bok Tragi. Na več načinov ali podžanrov: kot resna Koda, Molièrov **Ljudomrznik**; kot DbKrit Koda, kot Molièrov **Tartuffe**, ni čudno, da ga je Roza ponašil; kot farsa, **CanPoh**, celo kot burka, tudi ti dve razkrinkujeta; glej tudi Canov **Blagor**, ki je poln Ire do obstoječe Dbe in njenih vladajočih plasti-Razra.

Kralj hoče odkriti Reso, je v tem namenu zelo resen; kdor mu ne bo sledil, bo - hudo - kaznovan; tak pristop k žanru onemogoča (vsaj otežuje) Kodo. Pa vendar je **Krida** Koda, čeprav v Temtočki SeH tipa, tudi kot Fija. Forma **Kride** je blizu commedie dell'arte, v nji nastopajo Tip stereotipne figure t(akšn)e commedie, Kolombina, Burkež (=dvorni norec), Harlekin itn. **Krida** je sinteza ali Inf - kako tu razločiti med obojim? - Isa Rese in LudKode. Prav to pa je Tip za RMgo, ki jo s tem Guh uvaja. Čeprav je **Krida** resnejša od RMgKod. Za te je Resa res le še hec in Už - Parda -, Guh pa je pristaš Huma, EtHa, EstHa. Hum terja resnobno obravnavo resnobnih - tim. poslednjih - Čl reči, tj. vprašanj. HMg hoče upoštevati EtO, RMg ne več.

Sluga nadaljuje pripoved o tem, kaj hoče Kralj; pripoveduje jo Iluzionistu, po svoje glavnemu liku Kode, saj ima prav Iluzionist moč, da kreira, kar je najbolj - edino - vredno: ne le Reso, ampak smisel obstoja; edini smisel, ki vzdrži

pred močjo dvoma. Vzdrži, ker stavi na iluzije, te pa so onkraj dvoma oz. upoštevajo, da je mogoče v vse dvomiti, meniti, da je vse iluzija (SSL) in da ni nič res. Paradoks.

Če bi bil Guh spretnejši, tudi obrtno gibčnejši, sposobnejši dramatik, bi lahko kaj iz te Tem - Strne - paradoksalike izvlekel; če bi bil kak Jesih. A ni. V Guhu je še vse preveč Humsta, da bi se lahko prosto prepustil Svigri domišljije, kot se ji je 55 najprej Javor, **Zgodba**. Javor ni vezan na nič, razen na svoj Avz, ki pa ga lahko oblači v katero koli Fijo in Polo, tako je zanj vse neobvezno. Za Guha je še marsikaj - je celo osrednje: ISla - obvezno. Eta mu blokira sprostitev fantazije, moč neomejenega izmišljanja, ki posega pri Javoru tudi v sfere, kjer postaja laž in Polobrekovanje, ovajanje. Da bi Čl to zmogel, mora Eto izključiti. PV je bilo to težko storiti; niti Bartol tega ni zmogel, glej **Empedokla**. Zgodilo se je šele v RMg, Rudolf itn. Guhov Kralj hoče seveda EtReso, takšno Reso, ki je podložena z Eto.

»Kralj hoče izvedeti mnogo več«, kot se ve v Dbpovršnem svetu, v TSu. »Ne zanima ga samo ta okrogli svet«, Zunsvet, »zanimajo ga tudi sveta okrogli prebivalci. Vanje bi rad pogledal, v njih notranji svet.« Tega Koda ponavadi ne počne; najpreprostejša se zadovoljuje z besednimi igrami, s situacijsko komiko, kvečjemu s smešnimi potezami ljudi, ki jecljajo, so grbavi, skopi, neumni, ljubosumni, pohlepni; vse to velja najbolj za antično Kodo od Menandra do Plavta. Ta vidik manjka tudi v JavorD, ki so Kode. Tudi Javor išče Reso, v **Steklu**, **Zgodbi** itn. Le da je Javor tako Rad v svojem Avzu, da je njegova Resa - Resa zanj - le igra senc, pravljicarstvo, v **Zgodbi**; izguba integralne Osi, ki meji že na norost, na razpad Osi, v **Veslju (do življenja)**. Javor, če le more, igra Priiskrenost kot naivnost, a to je zanj le Estkategorija, s katero poljubno manipulira. Dejansko ni zanj nič res in vse dovoljeno; Javor je kot učenec daleč presegel Bartola. Imel se je za Koc(bek)ovega učenca, a se vidi to le v dveh - za Javora najmanj Tip - dramah, v **Odločitvi**, 53, ki je postNOBD agitka, in v **Trubarju**, ki je šolski spis, Tip: njegova zadnja drama, izčrpana do kraja, le ponazoritev Slske ideje, agitka za Slov. Slov je sredstvo, s katerim si Javor omogoča preživetje: zaradi Slova se slepi, da ni le Cinizmišljevalec igre-iger, ampak borec za neko nadPvt Vrto. Tudi Slov igra. Še bolj kot Govekar, ki pride Javludu najbližje s Cinfarso Radposmehljivosti vsemu, še najbolj pa Slovu, s **Šarivari**.

Sklepam - **Krido** berem tako -, da je Kraljeva zgodba v nemajhni meri Guhova lastna zgodba; ko Guh napiše **Krido**, mu je 53 let, to pa je doba, v kateri je PV Čl veljal že za starega; ko je dosegel 50 let, je srečal Abrahama, prvega očaka, postal je očak, ded. Guh je pogledal nazaj na svoje Ž in, to je presenetljivo, ni videl veličine boja za Prol, naporov v mezdnem gibanju (LReve ni gojil-pripravljaj). Njegov Dbangažman Polnarave, ki ga je gojil že od začetka Stola, od 1905, ko je ustanovil prvi list (Germinal, po znanem Zolajevem romanu, v katerem je opisana delavska stavka v rudniku), mu ne pomeni nič, skorajda izgubljeno-zapravljeno-odvečno Ž.

Kralja lahko tolmačimo kot tirana, kakršni so bili okrog 40 mnogi v Evri, od Mussa prek Hitlerja do Stalina, a takšno tolmačenje, prakticira ga Javor v **SB**, je povsem Zun, GuhD(ramatiko) reducira na Krit odmev DbZge; v **Kridi** vidi nadaljevanje **Krize**, uvršča jo v SD-30, skoraj ob Čufarja, kar je v jedkem nasprotju z Guhovo tendenco, kot jo razbiram jaz. Ali je Javor tako gluhi in nasilen, tako manipulativen, Cin neodgovoren, najbrž je tak; ali pa ni Guha in

Kride nič razumel. Z mojega vidika je **Krida** zavestna, eksplicirana, tako rekoč nič - v nobeno masko - zavita Guhova odpoved DbZg delovanju, vsaj odpoved, ki jo je dal v svoji IntPriDušNoti. Poleg Zunlika Kralja kot despota, a o tem je le navzven govor, je Kralj DušNota; tu je njegovo bistvo.

Sluga Kralja korektno prenaša: »Hoče, da se mu v lagodni obliki« - v Kodi - »predoči, kako nespametno je zapravil svoje življenje, čeprav je bil tako silen in bogat, čeprav je bil, z eno besedo, kralj.« Guh ni bil ne bogat ne kralj, a K-da je okrog 40 (že prej?) spoznal, da mezdno gibanje in ukvarjanje s Prolom ne ustvarjata smisla. Guh se je razcepil v dva lika: v avtorja **Krize**, tj. v DbKritangažiranega dramatika, in v avtorja **Kride**. **Kriza** vodi k NOBD-Rojstvu, **Krida** k JavorD, k **Zgodbi** in **Steklu**. Tega žal Javor ni uvidel ali pa je to celo hotel Prikr, ker je dal lastno - izjemno Umet vredno - dramatiko v oklepaj, posvetil se je le še hlapčevsko neoStl propagandi za Šentkurčevo in Ptjo.

Sluga Kraljev namen točno prepozna: »Zdi se mi celo, da si iz samega razočaranja želi nekaj iluzije«, to je bistvo drame, »saj bi sicer ne silil ravno vate, da mu pokažeš iz zadrege. Skrivnost tvojega bistva in tvoje umetnosti ga zadnje čase sploh nenavadno zanima. Rad bi izvedel, kdo in kaj si in v čem je tvoja moč.« Kot da je Guh naenkrat dognal, da je kot Polik nepomemben, odvečen; da bi našel smisel, se zateče v Umet, ne v Ilgo, kot nemalo v **Septembru** Rehar, Guhov Libski mariborski kolega, tudi Žurst. Guh je najbrž v hudi krizi svojega Ža - živel je sicer še dolgo, do leta 1982, do svojega 95-ega leta - stavil na Umet, da ga bo ta rešila. Mar ni vedel, da je kot obrtnik v območju Umeti - celo zelo - šibak? Da nima Umetdar? Enako malo kot Rehar in še manj? Recimo kot Šnuderl, tretji iz mariborske Kulnaveze? Zdi se, da mu Umetdar ni pomenil problema. Ni mu šlo za dar, niti ne toliko za uveljavitev v SKuleliti, ki itak ni priznala nikogar iz Maribora; hotel je rešiti lasten problem, najti platformo-okvir, kjer bi mogel gojiti smisel, ki bi ga navdihoval. V tem je **Krida** (najbrž večina GuhD?) Pvtzadeva.

Navedek pravi, da Guhu-Kralju ni toliko do tega, da bi postal Umtk, ampak da bi dognal, kakšna moč je v Umeti, da se Čl, ki se mu majejo ostale utemeljitve Ža, lahko zateče k nji. V tej moči je nekaj skrivnostnega, v **Kridi** Guh to skrivnost uprizarja. Na tej ravni je **Krida** direkten odgovor An(noni)musovi nabožni KMg drami **Skrivnostna sveta noč**, ki sem jo ES analiziral malo prej. Gre za dva Raz skrivnostna dogodka, za rojstvo JKra, in za vrnitev Krisalide, ki pa pomeni - v duhu PogTije - ponovno rojstvo. Kralj je Krido že ljubil, ko sta bila oba mlada; zdaj sta se mu vrnila oba, ErS in Krida. Kot se bo v KMgi vrnil JKr kot FKr, kot ne le Zmagovalec nad svetom, ampak tudi kot Kaznovalec zlih in Nagrajevalec pravičnih-pobožnih. Guhu kot Humstu - a ne Ptjtipa - kaznovanje ni ne blizu ne potrebno; niti o nagradi ne sanja, le o vrnitvi v svet ErSa, v katerem je nekoč že bil in ga je osmišljaj z Abslepoto (kako lepa morfemska igra, v duhu Pitije iz Delfov; da se brati: Ab-slepoto in Abs-lepoto), ki pa ni v nasprotju z Eto, je ne krši. Guhov Hum je E(s)t narave.

Guh ni Katpobožen, ne potrebuje Katboga; na njegovo mesto postavi-izbere vrhovno Idejo, ki pa je še bolj vrhovno Pozčustvo, vsebina EkP DušNote. Od Avgušтина kot utemeljitelja-ideologa KCe se vrača k Platonu kot Fifu nadosebnih Veidej, Dobrega, Pravega, Lepega. Platona prežame z ErS Romo v duhu Abelarda in Heloise, Rousseauja. Najvišje Dobro-Lepo postane Umet, kar seveda prav tako ni Guhova iznajdba; pred njim je isto trdilo že na tisoče Umtkov, od Rome naprej, v SD morda Voš(njak) najprej, od drame **Pred sto**

leti, 1889, vsekakor od **CanPoha**, ki pa zadevo podvrže ARF-AKi. RLH je kazal že od začetka, od prvih Humstov, težnjo, da nadomesti Katboga z Lepoto, ne le z Nvo, kot v renesansi. V Razsvu in v Libu se je RLH preveč približal stvarnosti TSa, DbZgi, Zni, Umu, trgu, Tehi, glej ČD SNKNMeša v 60-ih letih 19-ega Stola, od **FRSama**, Klodičevega **Nsveta** naprej.

Šele Roma kot korekcija RLHa, kot RefP je spet poudarila Či DušNoto kot EkP problem, čeprav se je to zdelo na začetku mučno, glej Kodrovo **Pavino**, 70, in dramtizacijo Tavč(arjevega)romana **Otok in Struga**. V **Nsvetu** je ErS tema zelo razumarsko, od zunaj Utobravnavana; tudi v **LjDa**, razmerje med Mirkom in Marico, nekam pravniško solidno. Morala se je vmešati strast, kakršno poda Jurč v likih JTuga kot pohotnega zavistneža in v Frideriku oz. Veroniki, glej **JTuga** in **JurčVero**. Ker pa je Roma moment vnosa FP sveta v RLH svet, se PSt zakomplicira. To FP ni KMg; Katboga nadomesti z bogom ljezni, z Erosom. Meši se okrog preloma 18-ega v 19-Stol navdušijo nad ErS momenti v FDbi, nad trubadurstvom; Eros potisnejo vse do oboževanja MMBe kot Abslepote, kar pozna sicer že renesansa, glej Rafaelovo **Madono**. Preš kot TipRom povzame oba vidika: ErS do Že v **Sonetnem vencu** in MMB Snico-nuno - kot Bogomilo - v **PKrstu**. Tu nadaljuje Can z Mlakarjem in Pavlo v **Romdušah**, le da Can, kar je zanj Tip, vse, kar postavi, tudi z ARF-AK destruiira, tudi Pavlo kot cilj Mlakarjevega pobožanstvanja.

Guh se po svoje vrne k Prešu, le da ni tako Rad. Krida ni Bogomila, ampak le bivša ljubica; navsezadnje le lik iz Kode, iz commedie dell'arte, iz sanj-iluzij. Morda pa se je Preš odločil za to, da postavi Bogomilo in Črta v realno KC kot institucijo (v samostan itn.), ker sta mu le na ta način mogla predstavljati Čla, ki nista le SSL-blodnji-iluziji, kar je Krida za Guha; Preš je dosegel njuno stvarnost, ne le resničnost, čeprav na račun tega, da mu bo (in mu ga je) RLH linija očitala izdajstvo. Jaz mu ga nisem, podprl sem ga v njegovi ReKat, čeprav sem, enako kot on, nato odšel iz KCe. A bila je izjemno pomembna faza, za Preša in zame.

Kot realna Snica Bogomila ni fantom, kakršen je Krida. Estvidik RLHa okrog 1940 je že bistveno oslabil, epigonski. Grum ga je pritiral do roba, do norosti, do enačbe: lepota=blaznost, **Zasti**, Guh pa hoče 15 let kasneje spet varnost v SeH ErSu, morda le v erosu. Jasno je, da njegova drama - takšna, kot je, kot jo opisujem - ne more biti zgoščena, močna, udarna, polna smisla. V bistvu je - bled - regres, vendar na drugi strani izjemno instruktiven, kajti ta regres se dogaja tik pred najrad angažmanom Sicev v - celo Voj - DbZgi, pred letom 1941.

Celo sam Mrak, ki je vse Ž temeljil na Esti kot najvišji Vrta, že od lika Njega, ki je Ustvarjavec sveta, **Obla**, pa do zadnje drame in zadnjega lika, do **Orfeja** (prek **Josipine Baker**, **Čajkovskega**, **Kleista** itn.), je kazal na nemoč Umeti. Orfej nazadnje Umet povsem izgubi, Mrak se odloči za SNcl Dbakcijo ali vsaj njeno pripravo, za pripravo osamosvojitvene vojne 91. A tudi v **Groharju**, napisanem skoraj istočasno s **Krido**, Mrak ne more dati povsem in edino prav le Umeti. Grohar se ob nji nalomi (zlomi?), posuši; Mrak v tej drami razkrinkuje SIPselite, Polike in Polo, vse strank(arj)e, tudi KC, mnogo bolj od Guha v **Kridi**. Ko Mrakova Gledskupina gostuje v Mariboru, tik PV, jo napadejo hitlerjanci. Mrak v drami zagovarja ne le Umet, ampak SIUmet; Guh o Slovu molči, kot da ga ne zanima (več).

Med Iluzionistom (Iluztom) in Slugo je razlika; Iluzt o sebi: »Senca sem, ki sence ustvarja.« Kralj je več in je nekaj drugega od Iluzta; je živ Čl. Sluga pa je poudarjen »samo človek«. Je brez moči, brez ambicij po uspehu, le služi. In vendar ima tudi Sluga privide: »Prividi so kakor sence«, le da niso liki, v katere verjamemo v tem senčnem svetu, ampak so zgolj Ptvblodnje patološkega tipa, muka. »Neprijemljivi so in so vendar resnični.« Kot Trp. DušNota je - celo višja - resničnost, tj. stvarnost. »Strahotni so kot moja starost.« Sluga prenaša dejanja drugih-tujih ljudi vase, v svojo DušNoto, zato trpi: »Vidim, da hodijo ljubezen in sovraštvo«, čustva JTuga, »razvrat in strast«, **Zast(or)i**, »vojna in smrt«, **Vojmir**, »z roko v roki po svetu, po naši deželi.« Hodijo, tega se kot malokdo zaveda Kralj, saj sam povzroča vojno in S, zato beži pred to grdo podobo-stvarnostjo sveta.

Že na začetku drame se nastavi in zaostri bistveni problem-tema, ki je razmerje med stvarnostjo in iluzijami oz. mesto resničnosti v tem razmerju. Razreši se ne oz. nekako s paradoksalizacijo problema, ki je bolj retorična kot ne. Isto temo je obravnaval tudi Roza v **RPOku**, le da je **RPOk** le zabava-igra, v kateri je filozofiranje umaknjeno v drugi plan oz. tudi samo podvrženo Iri, medtem ko je Guh kar se da resnoben v zastavljanju Filvprašanj, zato neigriv, težkokrven, pust. Roza ni v nasprotju s sabo, če kaže Reso **LPOka** kot inserta v **RPOku**, ta Resa pa je lud. Roza lahko reče kar koli, a pazi, da bi vse to ostalo v okvirju otroške domišljije, sveta, zreduciranega na Infz. Torej ravna vse Dgč kot Javor, ki je povsem nesposoben napisati kaj za otroke. Javora zanima Cinludiziranje sveta odraslih, sveta kot takšnega, tudi PolDbZge, medtem ko ima Roza vse to za v skrajni konsekvenci nenevarno, za igrice odraslih, ki pa se bistveno ne razlikujejo od igrice otrok in za otroke. Roza seveda ni doživel, kar je Javor: NOB od 41, nato še težke zapore in hude Čzlome v teh zaporih. Roza je že rojen v PMLD (rojen je v letu Nasta **Zgodbe**), ki mu je pisana na kožo, Javor beži vanjo pred svojo EkP Reso, ki je grozljiva in ogabna.

Javor (med 55 i 65) je zadovoljen, če lahko spodbije svet Ptje kot umen, stvaren, Etsmotrn, kot Ožldo; če lahko vse RR v Ktz, z vrhom v **Veselju** in v zatrdilu, da je vse, kar se dogaja v Slji, abotno, ničesno, obstoja nevredno. (Ne mislim tako tudi jaz? Le da se jaz nisem RR v zagovornika ReStlPtje.) Javor napiše **Deželo gasilcev**, v kateri vse, kar je v Slji, razglasi za plehmuziko in fojerberkarje, celo še 1975, prav tedaj, ko se vdinja Ptji kot ReBar terorist. Javor uživa, ko se lahko Mašč Pircu, Mraku, Kreftu, meni, Zupanu, Kocu, vsem; šli smo mu na živce. Javor je dajal aktivno duška svojemu SŠu do stvarnih ljudi, ki je bilo neizmerno, škodil jim je v stvarnosti, jih ovajal itn. Jaz jih ne sovražim, ne ovajam; vsi imenovani, ki jih je Javor napadel, so bili moji Prili, nekako celo - pod konec Ža - Bratko Kreft. Mene je Ptja sredi 70-ih let nasajala enako trdo kot Pirca. Tedaj sem bil tudi še - celo zelo oster - borec za odpravo Ptje, za Nast LDbe kot pluralizma. Svoj mizantropizem sem razvil dolgo po tem, ko je Ptja mrknila, mrknila je tudi z - nemajhno - mojo pomočjo; ko je nastala LDPM (tista, ki jo je Javor hote ali nehote soustvarjal, predvsem kot RMg, kot Cinludist, kot pišmevuhar, kot pandestruktivist).

Ko izražam skepso v IdČla, ne podpiram med ustanovami TSa nobene, nikogar; ne KČe, ne neolece, ne Kulinstitucij, ne literatov ne Umtkov ne ideologov česar koli. Javor se je polno angažiral v Dbi, iz **Samotnega jezdeca**, 1970, ki je bil prisiljen v samotno ježo, v OPska, je postal vprežen ideolog; od **Pičevcev**, 74, **Nevarnih razmerij**, 78, do **Črne krizanteme**, 80. Moji

objavljeni dnevnik so iz časa okrog 80, v njih obračunavam predvsem s Ptjo. **RSD** ni zoper nekaj, ampak zunaj skoraj vsega, čeprav čim več vsega upošteva; ni akcija - boj za določene DbVrte -, ampak Kar. Bližji sem Guhu **Kride**, medtem ko je bil bližji Javoru MOč, ko je obračunaval z Guhom. Težko mi je to zapisati, a sem prepričan, da tako je. Polemika z Guhom MOču ni bila v čast, kot ne Javoru polemika s Kocom, Pircem, Mrakom. Navsezadnje: **RSD** enako malo vpliva kot **Krida**, analogno je zunaj časa (Zeitgeista). Je vsaj kaj bolj nadarjeno napisana kot **Krida**? V čem je vzrok, da se jaz najraje Notldn z najmanj uspešnimi, z izločenimi, obrobniimi? Tudi v tem, da so ti manj sposobni od uspešnih? Ne, tega ne mislim. Torej: ni ta moja AK bolj igra kot - zame - Resa?

Sluga prihaja do zelo znanih, banalnih, cenениh SpS gesel, recimo: »Za bleščečo zunanostjo se skriva kruta resničnost.« Ve pa - Guh z njim? -, da do te resničnosti ne zmore, ne zmore globlje. »Dalje ne vidim, ker nisem navajen sanjati kakor ti.« So vse globlje misli-analize-teorije sanje-SSL? Ne pravim tega tudi jaz? Ne pravi tega tudi Roza, verjetno tudi pater Romuald? Za baročne teologe je TS še posebej le svet SSL; edino, kar je v njem Resa, je božja beseda, ta pa prihaja iz nebes. Res jo izreče tudi JKr, v **Novi zavezi St pisma**, res jo po **Evih** povzame in uči KC, a KC je tujek z nebes v TSu, ki je svet Kajf, Pilatov in Judežev: GhKe in Si. **St pismo** se trudi najti svet, ki je bil tu spodaj, na zemlji, a je bil ves božji, NeČi; to je RaPa.

Ena linija RLHa pristaja na to RaPo, tudi **Vojmir**, a brez Katboga. Pojav PMLD kot stopnje na RP kaže, da sta RaPa in RP SSL; v DaDbi se zdi vse izgubljeno, zaman; v nji se razkriva nesmiselnost samega Ža kot Agrčklzde. Ima torej KC vendarle edina (ob ProtC in OrtC) prav, ker z nepopustljivo vztrajnostjo trdi, da Katbog mora biti, če hoče Čloštvo obstati? Da nebesa niso SSL-iluzije-prividi, ampak Verresničnost? Le Čl se mora prepričati v njen obstoj. To prepričanost utrjuje Amus s **Skrnočjo**. V tem pomenu KMg ni le dramatika agitk, kot so **Noč**; dejansko je mnogo višja in več vredna od delovanja DSKCe. Ta pa celo dram, kot je **Noč**, ne tiska več, toliko je postala razumnejša, a je pri tem izgubila samega - celo Kat - boga. Ostaja ji le Cinpolaščevalnost novih (ob)lastnikov, njihov ZnaSi so JOGSŠKi. (Škofič Stres je zapisal: ni važno, da so cerkve prazne; važno je, da posedujemo cerkveno lastnino. V Stresu je manj pokončnosti kot v sosedovem mačku.) V pričujoči knjigi, ki jo pravkar pišem, sta dve trdni izhodiščni točki: Krš - rojstvo JKra, **Noč** - in Slov ali RLH, rojstvo obojega, **MicMat**. Kam je pripeljalo RLH, vidimo iz **RPOka**: v RMg (v tej Rci v Infz Nih). Kam je pripeljala KršKC, vidimo iz popolne Kulusahnitve Kata, iz tega, da se DSKC ukvarja z Algo le še formalno, ima jo za instrument-alibi (kakor ima vse njen Dačlan SrKos); dejansko jo zanima le še (ob)last. DaSDB je PMLD + nič (luknja, odsotnost smisla), ki je nadomestil KCo in Ptjo.

Sluga se precej pogovarja z Iluztom, omogoča mu, da ta razloži svoje zamisli. Sluga se vrne na samem koncu drame, ko zadobi najpomembnejšo funkcijo. Vsi nastopajoči so odšli, tudi Kralj in Krisalida. »Oder se spet razsvetli. Sluga vstopi in pospravlja«, za njimi, ki so vnesli v palačo nered-zmedo. »Ura ob kaminu bije in zaigra.« Polnoč? Je minila ura po polnoči, ko se prividi razprše? Sluga: »Kje je že sedaj Iluzionist in njegova truma ...« Po svetu hodi in čara privide, tj. nekaj, česar ni, a je. »Spet sem sam.« Guh kot OPsk. »(Se usede, s tesnobnim glasom) Le v iluziji je še življenje, še nesmrtnost.« Iluzija=Ž; SSL=nesmrtnost. Je, kar ni. Bit=nič. Ž=S.

Glede Ža, ki ga Čl živi v TSu kot v lDbu, imata Sluga in Guh navsezadnje prav. Le da sta dolgočasna. Veliko bolje je, če zamenjamo Iluztovo Gledgrupo z Rozovo; danes je prejel Roza neko (Ježkovo) nagrado. Pomeni to, da je PMLD priznala, da je to, kar o nji govori in kakor jo slika Roza, navsezadnje edina PriResa? Da je edino pametno, če pusti otok RR v karneval, v britje norcev, po Voduškovu?

Kaj in kako odgovarja - na začetku drame, ko se vse zgodi - na Slugove pripombe Iluzt?

XXIII. PRIMERJAVE D

(ob Golouhovi **Krisalidi**, drugi SD, Strniševi dramatik i itn.)

Iluztove izjave so SpS, vendar imajo svoj skriti in globlji pomen. Slugi: »(Pokaže na globus sredi mize)« Globus kot odrski rekvizit je hitro lahko SpS puhlica, filozofaža v mariborski kavarni sredi 30-ih let, ob tretjem litru ljutomerčana. »Kako je majhen in kako je velik.« Da. »Tu lazimo, tu se gnetemo, ubijamo.« Da, banalne Rese; vendar jih je treba brati v kontekstu s časom, v katerem so bile objavljene, SD-30, v SIZ-30. Komst bi nikdar ne napisal takih besed, ki so bližje Otonužupu iz začetka Stola, ko dobivajo Slci teleskopski pogled in postajajo modreči; NKNM v ČD še ni bilo modro, razlika med **Kranjem (Kraljevanjem)** in **Tugoma** je precejšnja. SIZ-20 in SD-20 sta globokoumni, a zato, ker je po I.SvetV tudi Slc dobil možnost presojati zadeve s širšega vidika, ne le iz Ljčite ali le glede na SNcl.

Ker SD-30 obnovi svet **Tugov**, se ne more več zadovoljiti s frazami o minljivosti vsega ipd. Takšne izjave tudi niso več le fraze; postanejo direktna opozicija novemu Opt(imizm)u Prola oz. Ptje. Komsti ne morejo več reči: mi lazimo, mi se gnetemo, mi ubijamo. Mi pomeni Čloštvo, Komsti pa zanikajo te vrste UHo, en(otn)o Čloštvo. Delijo ga na dve polovici, na dobro in zlo, na Prol-Ljud in na Meš-Bržo (ali celo PIK). Le Brža lazi, se gnete (na Kpl trgu), ubija, ker je rod morivcev. Mi - Prol, Ptja - korakamo, se borimo, vojskujemo za NSS, ki je platforma Pice; mi ne ubijamo oz. le tedaj, kadar je nujno treba, v LRevi, s PN. Isti model je imela in seveda še ima - ker še obstaja - KC. Mi smo zanjo tisti, ki slavimo rojstvo Zveličarja v božični noči. Rimljani, Pog(an)i itn. pa nismo mi; to so zli ljudje, komaj ljudje, obsojeni na pekel.

Guh s takšnimi izjavami - Iluzta, ki je tudi njegov alter ego, kot Kralj - slabí enotnost LjudProla, naše platforme, NSSi. V SIZ vnaša nazor, ki so mu Komsti PoV rekali: AbstHum. AbstHum zastopa vse Čloštvo, Čla kot takšnega. Za StlMrk pa ni Čla kot takšnega, je le konkretni RazrČl, ki se vojskuje za Prastvar; zle Unič(uje), pošilja jih na Goli otok in v kraške jame kot v primeru PVD.

Iluzt nadaljuje v istem duhu: »Kaj je ta mali svet v primerjavi z vesoljno prostranostjo?« Mali svet ne more biti drugega - za Guha - kot mezdni boji Prola, kot Slov, kot njegovo Ž v Mariboru PV. Guh je začel svojo kariero s pisanjem - nastopanjem - v Itščini; koliko se je imel tedaj za Ita? Kot anarhist ni čutil pripadnosti posebni nacionalnosti; tudi kot SoD ne. Kasneje je res postal Slc. A očitno nikoli ne SNcl ideolog ali celo fanatik. Leta 40 napišeta

drami dva skrajneža: Kociper **Zasad** in Zup **Trajbasa**, oba v imenu SNla. Guha njuna platforma ne navdihuje, ne potegne za sabo. Of mu postane izbira po tem, ko zbeži iz Maribora pred NczNemci, spomladi 41. leta 40 pa je do te tematike še v Krit in/ali skeptični distanci, vse Dgč, kot ga prikazuje samovoljni Javor. Iluzt: »In kaj je ta naša mala dežela sredi tega sveta?« Ta naša mala dežela je Slja, ne le Dravska banovina. Kociper jo postavlja v **Zasadu** v središče sveta, Iluzt pa jo karakterizira: »Drobna pika.« Guh res ni mogel sovoditi vstaje SNla, kakor jo je Koc; naj se pika upre? Guh se je pridružil vstajnikom, ker je ocenil Negnaravo NemNcza in Itfza; tega je kot Primorec dobro poznal.

Že v tem svojem prvem nastopu je Iluzt ves in na dlani: »Majhen je ta« naš »svet, teman«; to je novo. Ni teman le zaradi vladavine Brže, ampak zaradi narave Dbe (Zge); »kot težka črna gmota je videti, ko ga zakriva noč.« Noč je od nekdanj ZnaSi za zlo, za Neg. A KMg uči, da se v noči, ki je Skrnoč, rodi Odrešenik; ta omogoči Čl(oštv)u zveličanje, **Skrnoč**. RLH v veliki meri Posn(ema) Kat, vsaj na liniji Ncla, a tudi na liniji Mrka; oba sta izvedbi iz RLH VISA. Kociper vidi v noči 40, ko vlada Kap-Kpl, rojstvo SNclzavesti, Križanove, Zup pa rojstvo Prolzavesti, Deževnikove. Dve rojstvi dneva sredi noči.

Guh vidi - konstruira - še eno; **Krida** podaja, kaj je ta tretja luč-rojstvo sredi noči. Iluzt: »Pa daj, da zasije nanj iz daljnih krajev«, ne iz srčike SNara in Sljuda, kakor v **Zasadu-Trajbasu**, »sonce (prižge luč v svetu), v hipu se mu spremeni obličje, ves bel in proziren se zasveti pred teboj.« Zup in Kociper najdeta to sonce-luč v samem SNlu, v njegovih €S konkretnih prebivalcih, ki nato - MV-II - oblikujejo dve NL vojski, Prte in Dmbce, Krima, **Rojstvo**, in Stotnika, **Napad**. Medtem ko Guh sonca ne vidi v jedru Tsa, ki kot DbZg iz sebe rodi odrešenika; sonce-luč je daleč daleč oz. to je sploh umetelna odrska luč, ki jo prižge iluzionist, se pravi, nekdo, ki ve, da ne deluje na ta svet Absmočno sonce kot objektivna Vrta, ampak da si ljudje sami prižigamo in ugašamo luči, konstruiramo izhode in rešitve, kadar pridemo v stisko. RLH tu trdi, da je vse Člov konstrukt, s tem glede na Db objektiviteto SSL. Guh je v ekvidistanci do obeh, do **Rojstva** in do (Jelovega) **Vst(ajenj)a**. Njegova rešitev je analogna Reharjevi izpred desetletja iz drame **Učlovečenje**, glej mojo €S analizo v knjigi **Vrtar (V vrtincu samoprevar)** oz. v **SNarPor**.

Je mogoče biti hujši skeptik kot sta Guh in Iluzt? Ta: »Kar sem povedal o svetu, prav isto velja o ljudeh. V temi so odurni, v luči zasijejo veličastni.« A zdi se, da je za Guha naravno stanje sveta in ljudi temá, ne luč; luč je odrski rekvizit, Čl jo prižiga, da bi se rešil iz stiske, medtem ko temá kar biva, ni nam je treba posebej vzpostavljati. Muck kaže v **Predigri** k **Imenom igre**, kako - da - ljudje nastajajo iz teme-mraka; koliko se Muck strinja z Guhom? Tudi pri Mucku prihajajo ljudje iz zaodrja, izpod kulis na oder. Luč - jezik - nosijo v sebi, s sabo. Navsezadnje tudi v **Kridi**; Iluzt prižge luč, niti ne odrski delavec ali režiser ali kdo od zunaj. A Guh poudarja, da je to prižiganje luči - sama prižgana luč - iluzija-privid, medtem ko je za Mucka to prej delo, napor, samouresničevanje Čl(oštv)a.

Sluga je le Čl brez moči; morda ve to že v začetku drame, morda šele na koncu: da je vse SSL. Iluzt mu to razloži že v začetku: »Tudi ti sanjaš. Kdor se druži z iluzionistom, podleže njegovim iluzijam.« So vsi Verfanatiki takšni Iluzti? Je 41 pol Slje podleglo KaKiju, 91 pa Janši, STHu, Bavčarju, Kacinu?

Vemo, da obljublja Iluzt ništrc; zavaja: »Iluzija se je pričela tudi zate, zmagonosna iluzija, ki bo kmalu postala resničnost.« (?) »Sen se bo spremenil v stvarnost.« Torej v oboje, v stvarnost in resničnost. In kako, s čim? S prikaznijo Kride, stare, odcvetele igralke? »Odprla se bodo bajna vrata največje skrivnosti.« V primerjavi s tem, kar ponujata Guh in Iluzt, je ponudba KČe brez primere resnejša, trdnejša. Naj se spet odločim za KršKat, za legendo o bogovem prihodu na svet? Kako naj se kdo odloča za Guha, ko pa Iluzt ve že vnaprej: »Močno, večnosti zapisano je le to, kar sanjamo.« Strnišo mnogi občudujejo; sredi 50-ih let, ko je napisal **Mavrična krila**, pa ga je cenil komaj kdo; jaz sem želel na Odru 57 to sanjsko dramo režirati, a Gregor ni dovolil, ker sem jo hotel podati le z dvema igravcema, z Rudijem Kosmačem in Brankom Miklavcem. Gregor-Griša je bil ljubosumen, ni dopustil, da njegova drama ne bi imela enakega tretmaja kot **Santa, OtR, Afera**. Predlog mi je močno zameril. Sem pa o **Krilih** mnogo pisal, predvsem o Deklici s krili, ki se je rodila - izlegla - iz kokona kot metulj.

Strniša gotovo ni bral **Kride**, ima pa AnIn Pico, da obe Deklici-Metulja poveže. Med obema je prva nastala Guhova, poldrugo desetletje pred Strniševo, a v povsem Dgč času, PoV, kot Božičev **Čvš**, Javorovi **Zgodba in Steklo**. Pa vendar, sorodnost med deklicama ni le Konta. Za Grišo so bile sanje resničnejše od banalne stvarnosti. Ta vidik-stališče traja pri Strniši še dlje; v **Samorogu**, sredi 60-ih let, nazadnje še v **Driadi**, 76, dejansko skoz vse Griševo ustvarjalno Ž. Le da so imele t(akšn)e deklice Raz narave-PSte. Metulja-Metuljko iz **Kril** odkrijejo Zniki v muzeju, kot ostanek pradavnih časov, skušajo jo uloviti, uporabiti za Znpromocijo; sami pollaščevalci, ti arheologi, egiptologi, entomologi, ravnatelji muzejev, lovci. Strniša pollaščevalce sicer skrrije v Znike-Kulnike, ni jih maral, a na dlani je, da je mislil na vse oblastnike, tudi na Polike.

Med **Krili** in **Samorogom** sta se zgodili obe bistveni fazi EiA MGGe, Revija 57 in Pers, konca obeh, boji MGGe s Ptjo. Direktor muzeja je postal v **Sam(orogu)** Sodnik (Bertram), v srednjeveškem pomenu prvi Čl mesta, vrhovni Poloblastnik, ki predpisuje Zakone, jih tudi izvaja, pač Tot sistem. Totsistem potrebuje NeČi Zrt(ev); izbira pade na Uršulo, ker ima najmanj stikov s TSom, je skoraj kot Metulj. Res ni živalca-angel, je Čl; a kot Čl je Devica, ki ne razume TSa, ga noče razumeti, ne zmore pristati na njegovo stvarnost. V nji je - sama uteleša - edino Preresničnost, ki ima stik z Drsvetom; Strniša mu pravi svet ptic, opeva ga v songih o **Ptičjem mestu** ipd. Uršula ni uporabljiva kot SŽ za zadeve - za Utinteres - TSa, ZgDbe, kot je bil uporabljiv JKr. KC ga je RR v FKra, z VoMom v Zmagovalca nad tem svetom; FKr se telesno pojavlja pri vsaki St maši, kjer se deli obhajilo. JKr prek FKra utemeljuje KC kot Dbustanovo, jo alibizira, jo dela za Trl. Nič takšnega Uršula. Ne doživi VoMa. TS - mesto, Bertram - jo zavrže ob asistenci vseh, vsi jo izdajo, lastna sestra Margarita, pevec-Umtk Dizma, slikar na steklo, igravec na lutnjo. Ne vstane od mrtvih (VoM), ničesar na TSu ne utemelji in ne alibizira, odide - skoz ogenj - v onkrajnost. Onkrajnost za Strnišo je. V tej Trl je veliko Dti, čeprav ta Dt ni ista kot zame. NDM.

Ker je Strniša čutil, da je postala Uršula - Metulj - preveč breztelesna, da je odšla onkraj in se ni več vrnila, Čl pa je ostal tu sam, brez nje in smisla, naredi regres: Metulja vrne v svet, a tako, da je ta svet celoten kozmos; Metulj postane drevesna vila, **Driada**. Vile iz **Vojmira** so bolj le alegorija, iz

RPOka so Parda, iz **Noči** so Katangeli, ti pa imajo v sebi - celo globljo - resničnost, medtem ko Strniša ni hotel, da bi bila Driada katera koli od teh. Naredil jo je za ustvarjalno bitje živega kozmosa, ki je sam (kot) drevo Ža. Če se je v **Samu** preveč odločil za S (Tr skoz S, Tr=S), se je v **Driadi** preveč za Ž. V svojem Pvt Žu se je oženil, dobil otroka, začel živeti - vsaj na eni ravni - kot normalen Džan. Kmalu je spoznal, da tega ne zmore, da je to - vsaj zanj, če ne za vsakega PČa - narobe. Nemalo časa se je prepričeval, da je vendarle tako prav, le če lahko TS vključi v kozmos; kozmos da je polno Ž, ki ga lahko edini dojema - zato edini resnično živi - Umtk, v **Driadi** recimo slikar Jakopič, ki pa zaradi dramatikove Notnegotovosti ni posebno prepričljiv lik, tudi on je na robu smešnosti, čudaštva, kot pacienti psihiatra dr. Magajne v Polju. Ne Jakopič, ki je Čl, ne Driada, ki je vila (Metulj), in tudi ne Uršula, ki je norica, ne morejo biti Pralik, ki bi primerno povezoval Tr in TS: Dt.

Vmes poskuša priti Griša do JKra, **Ljerci**; a JKra preveč veže na FKra, na VoM, na KC, v **Ljercih** na VojKomturja, ki je FP, in na Priorja, ki je klerik, KC pa je TSustanova. V **Ljercih** je dramatik sicer ne podaja takšne, a sam ve - in mi z njim -, da je takšna, da je torej (ob)last; da je Id z Bertramom. Temi-problemu se skuša Strniša ogniti v **Žabah**, kjer nastopata le ubogi zapeljani Čl in Hudič kot Zapl (oz. njegova Babica ali žena). Tu ni bitja, ki bi bilo zmožno svet transcendirati. V **Žabah** je podan (pred)pekel, v **Ljercih** Prapekel, v **Driadi** Parda, kot v **RPOku**, v **Samu** legenda, kot v **Vojmiru**, v **Krilih** Pravca, kot je **Skrnoč** za tiste, ki ne verujejo v JKrov VoM. Strniša je nazadnje spoznal, da se mu ni posrečilo najti Prastika z Dto; da ni zmožni izoblikovati BČa, ki bi bil zmožen povezovati Dt in TS. Tudi zato je kot Pek utihnil oz. se začel ponavljati. In storil iz OIS usmerjenosti - skoraj - Sm, napol Sm, PrikrSm; kot ga je verjetno storil tudi drugi moj PriSo Priž. (KasO: pravijo, da nazadnje tudi Zajc.) Po svoje tudi tretji moj PriSo Dine, le da ta s počasnim odmiranjem, v dušenju z alkoholom in hrano, na najbolj banalen, a po svoje najstrašnejši - najmanj patetičen - način. Priž ni mogel rešiti problema ne Sigis(mund)a ne Haymanna, **Dia**; Dine ne Toneta ne Adme, **Potovanje v Koromandijo** in **Čečki**.

Guh postavi ves TS v vampže Salomo, ki jo enako kot ostale like-sence pričara iz domišljije: »Ta je iz Palestine. Glej ženski lik, ki je obenem iz vseh krajev in vseh časov.« Alegorija, a nisem prepričan, da ne cika s Salomo PV Guh tudi na TaPtjo, na KPS-KPJ. »Glej življenje, ki polje v večni moči in razvratu.« Moč in razvrat nista le karakteristiki pohotnih Že(nsk), ampak tudi Ptje. Kaj pa je LR MV-II - ob drugem - drugega kot neizmeren razvrat Čl napuha, prepričanja, da vse zmore, da lahko kreira Nsvet in novoŽ? PoV je Ptja ta razvrat še razširila na Absteror nad ljudmi kot hlapci. Pedofilija je NeČi posel v primerjavi z mučenjem, kateremu so Komsti podvrgli svoje podložnike, tudi MOča 48-49 oz. tako rekoč vse, tudi MGGo.

Iluzt: »Salomo sem pričaral, grešnico omamno«, Ptja je delovala omamno, kot AbsZapla, »ki jo še ti rad gledaš. Pleši, Saloma« (Saloma zapleše.) Pleši, da bo iluzija naše stvarnosti popolna. Da bodo na odru zbrani vsi, ki sestavljajo stvarnost in mite: Ptja (tako StlPtja kot NczPtja) in don Kihot, dr. Faust itn. Vsi so isto, vsi so SSL. Bi Guh še tako mislil, če bi ga mučili v Glavnjači, kot so MOča v času mojega rojstva? Ni mučenje najbolj trden dokaz, da je ta svet stvaren in ne le SSL-privid?

Nasproti Salomi postavi Guh-Iluzt Krido: »(Zavesa v ozadju se spet zasveti, prikaže se metulj.)« Iluzt: »Vidiš Krisalido? Senco vseh senc«, Strniša podobno

opisuje svojo Deklico, ki leti po zraku, »čar vseh čarov«, najlepša je od vseh, od vsega, kar se da zamisliti, »najvišjo skrivnost?« JKr-FKr v **Skrnoči** je še višji od angela, je sam bog! Vsi, ki osmišljujejo, so skrivnost. »Ujeta v lastna krila čaka, da jih razprostre in vzleti.« Prav takšno bitje je treba ujeti. St Pavel in učenci so JKra ujeli v FKra. Na začetku Metulja Iluzt še ne ujame, le predstavi ga, kot vse nastopajoče: »(Metulj razgrne krila.) Spoznal si jo. Da, kraljica je. Seveda, samo njena senca.«

Tu je točka Guhovega skepticizma. Nič ni, kar je; nič je; vse je le privid nič ali kot bi dejal TH desetletja kasneje: Vse je igra videzov in razen tega nič. S THom sva se razšla na tej točki, v tej dilemi. TH je začel slepariti, tisto, kar je imel za videz in za igro, je začel predstavljati kot najbolj vredno stvarnost: SNar; postal je SNclst, a ostal manipulanti. Ni zmožel v Is Dti, preveč je bil - in je še - odvisen od želje po vladanju-vplivanju-razkazovanju svoje veličine v TSu. Bal se je, da bi šel po isti poti kot Strniša in Priž, ko je ta zdvomil v obnovo LRevarjev, glej **Legendo o svetem Che**; ko je odkril, da je LR legenda, analogna tisti iz **Skrnoči** o JKru. Isto je ugotovil tudi Dine v **Igri za igro**: vse jih je že vnaprej napovedal ubogi Guh, ki ga nihče ne ceni; Priž, Dine in Griša pa so že dobili mesto v izdaji **ZD** najbolj pomembnih Slev. **RSD** služi tudi temu, da takšne krivice popravi. Moji pokojni PriSo so bili sicer kot Umtki neprimerljivo bolj nadarjeni od Guha, vendar, ali je Umetdar največ, kar zmore podati Čl? Guh se je trudil tako misliti, žal v svojo škodo. Celo Mrak je delal isto napako; France Bernik ga ne bo sprejel v **ZD**. Je pa recimo Udoviča. Pravično? Ojoj, sem se začel mar tudi jaz sklicevati na Pico?

»(Metulj povese krila, zavesa potemni)«, Metulj-Krida odide z odra. Dolgo je ni nazaj, šele na koncu drame se vrne. Prej pa jo Sluga in Iluzt komentirata. Sluga: »Samo njena senca ... No, recimo. Iluzija, seveda. Iluzionistova silhueta, senca senc.« Že Čl je le senca; kar si izmisli - o čemer sanjari -, je senca sence. In to je - naj bi bilo - tisto Venesmrtno, h kateremu se zateka Guh? Kako veličastna je v primerjavi s tem Preševa vera, ki je pričevala »sled sence zarje onstranske glorie«, tj. Boga-Dti! Preš je to vero vezal na KC, kot kasneje jaz; oba sva se zmotila. A tudi v KC je nekoč bila, morda je še zdaj na njenih robovih, morda je v veri in Tiji dr. Gržana, ekskapucina. V tem sklopu ima senca povsem Dgč značaj; ni senca sence (nič), ampak zarje, ki napoveduje onkrajnost (Tr-Dt).

Vmes med Prešem in Guhom je Can v **Pohu**, kjer vlačí Peter s sabo svojo Jacinto. Še zdaleč to ni Bogomila. V Bogomili je moč omenjene vere v Tr, z njo odrešuje Črta; Jacinta nima lastne moči, le Petrov izmislek je. Ni SAPO, le alegorija. Bogomila je stvarna in resnična, Jacinta zgolj ime, IVJ, ki jo dramatik vstavi v poseben IRealžanr, v farso, kjer ljudi zaslepljuje, postane - zanje - Zapla; obožujejo jo, a ko sežejo po njej, jim ostane le iluzija, njen ples, ki je prej hudičev kot božji, le Est v službi (Petrovega) kriminala; Peter je v tej zvezi-vlogi razbojnik ali Pek, ki se maščuje svoji domovini, ker ga je kot Peka zavrgla, sprejema ga le kot bogatina. Jacinta je spomin na Umet, ki jo je Peter pisal-delal. Je kot Umet globlja Resa? Kvečjemu je senca Idej Lepote, Pra(vega), resničnega (RPPa); Lepote, ki se je Peku Petru odtegnila, brž ko jo je zlorabil za svojo Pvt promocijo, za svoje Mašč nad šentflorjanci, ki je analogno Mašču Vrže in Tuga nad franki, **LTugo**. Ko dobi Peter v TSu (ObDbi) vse, celo grad kot ZnaSi za bogastvo, moč, vpliv in ugled, se je kot Umtk izpraznil, kot vreden zapravlil; oz. vse to dobi zato, ker se je izpraznil. Le še

Jacinta ga spominja na čase, ko je bil reven, izločen iz Dbe, Zanič(ewan), Zamol, a v sebi je nosil smisel in Dt. Jacinta je zveza med Petrom, ki se je izčrpal-zlomil, in polnim smislom, ki ga je CanPet ustvarjal.

Medtem ko je Krida le senca sence, le iluzija ali SSL, privid, prikazen, ništrc, ki nadomešča ustvarjalnost in PriTr. Guh je dal svoje Ěmpdelo za Prol (za mezдно gibanje) v oklepaj, LRevi se je že prej (1920) odpovedal, do PraUmet ustvarjalnosti pa ni nikoli prišel; Umet je uporabil le za to, da se je pred sabo in ostalimi - Mariborčani, Šentflorjanci, Slci - vzdignil na piedestal modrijana, Čla, ki vidi globoko in ki zna-zmore čarati iluzije. Iluzt je postal Čar(ov)nik, oživlja sence senc kot IVJ, Guh pa še Čarnik ne, za to mu manjka Temdar. **Poh** je bliskav tekst-uprizoritev čarobne moči Umeti, **Krida** je pusta reč, ki na Ideolplanu vnaša iluzijo, dejansko pa je z Guhom ne zmoreta pričarati; Guh je napisal le dolgočasno PsMoto ali alegorijo. PsMota je v tem, da teza drame ni Ěta, ampak Ěsta. Ěsta, ki je brez Lepote (Ěste), sama sebe ukinja. Kot da je Guh Učo Šviligoj, ki je izgubil Ěto, vero v svojo Ěto; občuduje Krido-Jacinto, kot ostali, a je pri tem najbolj nebogljen in parodiran, saj v njem niti Pripohlepa in Pripohote ni, le sledí SpS norm. Je pajac, šema, ponesrečenec, za kar ima Can navsezadnje tudi FKra.

Prih KČe je naslikana v Šviligoju, vse tri njene faze: 1. pobožna vera v Ětjedro ObDbe, glej Debevčeve **Blejke**; 2. prestop v Psvero, v občudovanje-oboževanje Uža kot Ěst jedra Dbe imidža; NTM je DSKC, JOGSŠKi, in 3. spoznanje, da je tudi ĚstHed napačen, nesposobnost izoblikovati Ě(s)tDbo-cerkev. Na tej točki sta mogoči dve rešitvi: regres v prvo fazo, nadaljevanje (ob)lastništva KČe - zdi se, da se KC kar naprej vrača v to fazo, ker kar naprej doživlja polom svojih iluzij-strasti - in/ali samoukinitiv. Do te še ni prišlo, a bo. V PMLD lahko preživi KC le kot potvorba in/ali oblast.

Ko je bila KC najbliže Dti, je bil pripadajoči ji Želik MMB, a kot Bogomila iz **PKrsta**: Člova moč, ki presega Ěto in Ěsto, čeprav nosi v sebi oboje; ki postaja vzor ponavzočevanja Dti, LdDr skoz samoodreko, a je živ ĚS Čl. Takšna MMB je redka. Kmalu oslabí v SSL, v prikazen. V Majcnovem **Bogarju Mehu** še sproža-navdihuje vero v Dt, čeprav je že (zgolj?) SSL. Canov Peter, **Poh**, ne zmore več niti Mehove vere, Peter z Jacinto manipulira; Krida pa je le še senca sence, napoved RMge. Le še na odru - ta je za Guha Umet - nastopa, kot članica potujoče Igrgrupe, v commediji dell'arte, ki je nadomestila močne Veržanre, kot so bili Pasijon, Mota, mirakel. Ravno v **Kridi** se **Rompas** (**DrabPas**) povsem izprazni, izpuhti iz vere v žanr. Že v Turk(uš)evi **Vojmiru** izgubi moč vere, ostane le pri Posnbaročnega teatra RaPe, le Pravca v pisni liti.

Te razpade-usihanja skuša KC, ko jih opazi, zadržati, vrača se k Priviru, k rojstvu JKra, **Skrhoč**; rojstvo omogoči nato pasijon, Trp pa je - naj bi bilo - okno v Tr; Trp kot sredstvo LdDra. Koliko je LdDra v **Rompasu**, bo pokazala ĚS analiza. V **Blejkah** ga ni, oz. je le znotraj ljezni do NSSi, do AvsDže, do naše KČe; enako v SPED, v **Vstu**, v **Ěno samó**; in v **Tarbi**. Enako v **Skrhoči**, čeprav se zdi, da - šele - vera v rojevajočega se zveličarja ljudem omogoči, da najdejo trdno točko in/ali smisel. A koliko je ta najdba le Psitrdna točka-varnost - čvrsta usmeritev v TSu -, koliko pa LdDr, je drugo vprašanje. Ljudje, ki so dezorientirani, najdejo hlev, čredo, ker najdejo v JKru Pastirja, dejansko FKra; ker se zatečejo v Pracerkev, ker izstopijo iz Pogcerkev in Kul. Skratka: ker nehajo biti »zamorčki«. Tudi v **Skrhoči** je OžKld nadomestila Is Dti.

Guh je puščoben, a ne brez slehernega navdiha; včasih tipa blizu Rese. Sluga: »Umaknila se je«, Krida, metulj. »Ti jo hočeš vrniti luči in življenju.« Prav to je pomota. Strniša ve, da sta luč in Ž (ve tudi, da ne gre za luč in Ž, ampak za samoobstoj Deklice-Metulja, ki nosi v sebi drug svet), če naj ti dve Vrta pomenita Poz, odšla s TŠa, iz ObDbe, iz RLH Zni, ki se je instrumentalizirala, kot pri SrKosu ipd. manipulanti. Ne da se ju vračati, kot ju ne more vrniti DSKC (vsa KC); vrne zmerom le imidž Dti, njeno IVJ formo, senco, Posn; dejansko potvorbo. Can v **Pohu** ve, da je Jacinta sama na sebi nič; da Jacinta ni Dt, ampak njena maska, ki je prazna, če ni Dti v Umtkovem - Petrovem VerČlovem - srcu ali DušNoti ali v ustvarjalni domišljiji, ki ne slika senc-žanrov, ampak Dt (sled sence onkrajne zarje - UnBDra). Majcen se ne more odločiti, kaj se zgodi, če se MMB skaže kot privid, v **Mehu**. Ker ne more postati Snica oz. MMB, Viktorija v **Brez sveče** naredi celo Sm iz obupa, ko to ugotovi. Se LdDr - v tej drami - obdrži s skrbjo Ekskaplana Sergeja za novorojenčka, ali pa vodi tudi to dejanje le v reprodukcijo NSSi, našega Nara oz. v karitativnost, v solidarnost? Solidarnost je zelo nevaren in dvoumen pojem.

Ni naključje, da ga zadnje čase tako propagira BNak. Ima slabo vest, ker je izdal tistega, s katerim bi moral biti solidaren, ki je preizkušnja-test njegove LdDr: ženo? Ker jo je zapustil, dovolil, da zbeži v Dušbolezen ali pa jo je tja celo (pri)silil? Ker se je hotel znebiti? Svojo potrebo po solidarnosti kot nadomestni - Ps - LdDr pa je prenesel na skrb za Bošnjake, Jugose, nazadnje na izbrisane in revne, s katerimi manipulira in jim stopa na čelo kot PsOdrešenik, kot FVaruh, pri tem pa zadošča svoji nenasitni potrebi po lastnem imidžu. Tudi ko je solidarnost najbolj razširil, jo je na prebivalce bivše Juge, sem sodijo tudi izbrisani, sam se namreč čuti v enaki meri Jugos kot Slc, rojen je bil v Beogradu, tam je živel njegov oče, Čl, ki ga sin ne more razprestoliti. (Kot mene ni mogel Hanž vse do svojega 45-leta.) BNak bo ostal nedozorel otrok svojih prednikov, Dne Grudnov, ki jo s humorjem, a z neskončnim občudovanjem slika v **Vojakih zgodovine**. Njegova Dn je delala-naredila Zgo kot DbZgo Slcev-Juge oz. je oblikovala njen Zakon, oblikovala celo na Voj način, kar jo je naredilo za Here, za HerDno. Zato BNak sam svoje ne potrebuje; ponosen je, da je sin levitske Dne LRevarjev, Herov in mučenikov, SŽ likov.

Njegova naloga je to Zgo - Novakove KlD-VelDne - upesniti, tudi skoz alegorijo konj, **Lipicanci grede na Dunaj**. Pri tej nalogi mu pomaga ZahÉvra, njeno Pl, flamska baronica; to je njegov del posla: da NL, ki mu je zmago priborila Novakova-Grudnova Dn, oplemeniti še s Plom: da ljud-Nar aristokratizira; da skoz najvišji Dbsloj ZahÉvra doseže začetek-vir ZahÉvra in aristokracije, ki je obenem Duh(ovna): vrh Pzje kot Umeti v - provansalskih itn. - trubadurjih, v najvišjem razcvetu mojstrske, razkošne, virtuozne forme, ki naj BNakov začetni še Infz IVJ lud RR v popolno lepoto. BNak ne opazi, da je ostal v Infzu; tudi kot ljubimec starejše Že je le sin-otrok; da vloge moža-soproga, tj. Mo(škega), ki kreira Ž-svet, ni zmogel, ÉV Abrahama ali Izaka, vloge, ki jo je dolžan - vsaj v omejeni meri - izvajati slehernik kot Mo. Biti Varuh izbrisanih je nadomestek, pomeni biti PsVodja, PsVaruh. Juga ne potrebuje novega Zaščitnika, tak je bil eden, Tito; po njegovi Si se je razsula. Zdaj so zaščitniki le makroji. To BNak noče biti, premalo - tako je ambiciozen - mu je igrati vlogo smešnega pajaca v Rozovih dramah, v **RPOku**, glej lik

Velikana. Ne makro, ampak petelin, ki kikirika. Sinteza SNLa s Plom Zahčvre, Dunaja in Bruslja, cesarske jahalne šole za Čtke, kar je bil njegov ded (moj tudi, stotnik, pa? še bolj kot stotnik je bil klošar in oče ponesrečenega Komsta, MOča), in SIKma, ki ščetka lipicance, odnaša njihovo govno - konjske fige -, čisti prostore konjušnice, je sanja-projekt tako rekoč vsakega DaSlca, ki skuša uspeti na trgu.

Pobiranje fig prepuščajo uspešnejši manj uspešnim, najuspešnejši pa širijo svoj trg na tuje, začenjajo igrati AvsČtke, ki so imeli Slce nekoč le za oprode, za pucfleke, kot je imel Hauptman iz Lendove ČD **Mož-beseda** kmetiča Jurija. Bavčar, Turnšek, Zagožen, Gantar itn. so le nekateri med skupino jezdecev, ki jaha skoz Dunaj na Bruselj, osvojiti ga; vsak od teh upa-sanja, da bo dobil za partnerko - po BNakovem za turnirsko damo - grofico, kneginjo. Bo Bavčar poročil kako princeso iz klana Turn und Taxis, Zagožen iz klana Hohenlohe? Ali pa jih bodo grofice imele le za fuk, ko bodo ocenile, da so ostarele, kot so imele že nekoč konjske hlapce, oskrbovalce lipicancev - prednike šoferjev - za enake namene čiščenja svojih pizd? Ubožčki skušajo Posn Martina **Krpana**, ki je zmagal nad Musli-Brdavsom.

Nad Bržo je zmagal BNakov oče, Ante, v tem boju je bil TragŽrt njegov stric Leon in Her-zločinec njegov stric Fric; to so ljudje, ki jih dramtizirata NOBD in SPED, glej omenjenim trem ustrezajoče dramske like Mihola, **Razci**, Tomša v **TomšS**, cepljenega na MOča, ki se v zaporu 48-49 zlomi (Milan iz **Prz**), in Ferleža, **Razci**, ali Rdečo Komisarko, **Napad**. BNak jih nosi v sebi, a jih tako RR, da postanejo vsi trije Krim, **Rojstvo**. A kaj je lahko BNak Krimu? Je BNak tisti novorojenček, ki se rodi v **nevihti**? Če je, je jasno, kaj je postal Nsvet: hvali-zagovarja ga pajac, ki ni nič drugega kot Av(tist), samovšečni Pek; ne posreči se mu niti to, da bi detroniziral danes še vrhovnega Peka-imidžarja ČirZlca. Postal je pilicanec, ki ga Dunaj ne sprejme, doma pa je odveč, ker je smešen in nadut.

Glede solidarnosti-karitativnosti je KC še zmerom daleč pred SIPEki, Mati Tereza pred Capijem, ki je BNakov alter ego. KC hoče Etmoč svojih mučencev in Snic izrabiti za utrditev svoje oblasti, pa vendar, njeni Sniki so VelOsi, pater Foucauld sredi afriške puščave, bivši Čtk. V teh točkah KC presega skrb za zamorčke, kakor jo izraža **Skrhoč** z dodanimi ji pesmicami. BNakova simpatija bi se od Jugosov, ki so kot celota pofel, analogen izbrisanim, mogel razširiti le na BArabarje, tako je nasproten Bushu in Zahčvri. A kaj ga čaka v objemu Muslov? Ladnov Bine? Niti ne; le retorično zavzemanje za izkoriščane in zatirane, ki bi bili lahko bogati (nafta), če bi sledili Protpuritanskemu nazoru Dela, kot je moja prababica Fanny Ličan-Zabret. BNak bo v Slji njihova peta kolona, ne da bi se tega zavedal; prepričan bo, da obnavlja trubadurje iz visokega srednjega veka, s tem ko piše od ErSa samoopojene pesmice. Če primerjamo ponovno rojstvo trubadurja s ponovnim rojstvom JKra, je JKr vse Dgč pomembna figura. Šele ko ga St Pavel in evangelisti RR v FKra, ga v trubadurja in nazadnje v Zmagovalca v II.SvetV, kar je postal BNakov oče in vsa njegova Dn. Ne pravim, da NOB ni bil Herz in Ptja ne junaška; Krim-Nina, **Rojstvo**. A sta bila tudi zločinska, glej Maščevalke iz **Smrti dolgo po umiranju** in par Polkovnik Igor ter Rdeča Komisarka, **Napad**. Oba bosta naredila Sm, Kardeljeva Pepika in Avbelj. DSD se trudi, da bi, ker se mu je že izmuznila Pepika, postavil pred sodišče Komisarja Gada iz **SimčMladosti**, Ribičiča. Kaj bo storil tedaj BNak: zagovarjal tovariša Mitjo ali napisal zoper njega obtožnico?

(Hudoben sem, pretiravam, krivičen sem, žalim; se bom BNaku odkupil z €S analizo **Kasandre**? Potrudil se bom.)

Ne eno ne drugo, BNak se bo ognil dilemi, ki je zanj nerešljiva. Že dolgo sledi Guhu; BNak je Kralj iz **Kride**, o katerem pravi Iluzt: »Njen« - Kridin - »nekdanji kraljevič«, BNak je pisal sonetni venec **Kronanje**, ves čas se ima za kralj(evič)a, »naš nezadovoljni in razočarani kralj«, tak je BNak danes, DaBNak, »jo že dolgo pogreša na svojem dvoru. Zato išče sedaj utehe pri meni«, pri iluzionistu. Ni vsa BNakova Pzja, s katero hoče preseči omejeno RMgo (IVJ lud), takšna iluzija-SSL? Beg v retoriko senc, ki so iz litpapierja? BNak noče pristati na to, na kar pristane Guh - Sluga: »To je kakor v pravljici. Prosojno življenje kraljice je bedno ugasnilo. Ti pa si ohranil njeno senco.« Ta njena senca je lita, kakršno gojijo Peki v PMLD. Eni se zadovoljijo z ludom, z Iro v njem, Roza in File. Drugi pa se postavljajo; čutijo se dovolj močne, da bi vrnilo v zgoljretoriko globlji pomen in Ž. Ali si sposojajo antično Fijo, Dekleva v svojem anaksimand-rit-stvu, epigonskem razmnoževanju Pirca v Mago; le redkim se posreči prodor v neznano, še ne odkrito-imenovano, v nesrečno paradokсно bližino smisla, recimo IvSvetu.

Sluga razloži Iluztu BNakov problem-proces, pravim mu Avz: »Vem tudi, kaj hočeš s to podobo prikazati. Krisalida, to je metulj v zapredku. Ta stalni iz sebe« (ne iz Dti, niti ne več iz Agr€kzld-Ža, ampak le še iz Avza) »se obnavljajoči metulj« (Narcis in ne Dioniz), »utelešuje tvojo najglobljo misel. S to zamisljijo hočeš predočiti kralju« (BNak sam sebi), »da je le lep nesmrtno in da je le zanj vredno živeti.« Sporočilo-spoznanje je tako važno - je tako Tip za RMg-LDPM -, da ga Sluga ponovi: »To lepo se rodi vedno znova iz lastnega zametka«, kot da bi se Čl potegnil v nebo, če bi se dovolj vztrajno vlekel za lastna jajca. »To je ona neugasna luč človeka, ki mu jo nenehoma vračaš, ker je je nenehoma potreben.« Vrača mu SSL-senco: onanijo. Na ta način se more človek »spet dvigniti k novi moči in slavi.« Haha ...

K novi moči in slavi se je dvignila - je dvignila Čla - Ptja skoz LR-MV-II z naporom BNakovih očeta, stricev, tet. Seveda obenem k moči zločina in k slavi Herostrata, ki je s templjem vred skušal zažgati tudi grštvo. Ga ni, medtem ko je Ptja zažgala-likvidirala TradSlov, kar je dalo pol Poz pol Neg rezultate. To je uvidel prvi že Zup v **Ladji brez imena**; Zup je bil aktiven član NOBa. Pred Zupom že Mrak, ki pa je gledal na DbZgo od strani, v **Maratu**, v **Rdeči maši**. Med otroki Ptje in lReve se je prvi - kot dramatik - zavedel katastrofe, ki jo je prinesel StlKom, Priž v **Dia** in v **Aferi**. Kot sin (nečak) lRevarjev je priznal, da je Temdezorientiran; ne Sigis ne Krstn ne vesta ne kam ne kod; **Che** Guevara je lahko le še **legenda**. Priž - kot član MGGe - se ni mogel slepiti (SZSL) z lepoto Kride in €rSom baronice-princese, s sanjami o **Lipicancih**, ki so na poti v cesarsko mesto - v središče sveta, uglajenosti, rituala kot Umetforme - dobili krila, se RR v Pegaze, sam BNak pa v Člkonja Nesosa, velikega modreca, ki je vzgojil samega Herakleja. Koga vzgaja BNak? lumTodorovića, spako iz kanala. (To o BNaku je najhujši izbruh moje surovosti. Mi je potreben? Zakaj se hočem pokazati v najslabši luči? Da bi se Notldn z MOčem, z zavrženimi?)

BNak bi bil rad Kralj-Zmagovalec, Guh ga nadkriljuje, čeprav nima BNakovega Pekdaru; Guh-Sluga ve, kaj ga čaka. Dokler živi, iluzija, nato pa - Iluzt: »Pa bi rad še videl kraljico Krisalido?« Sluga: »Rad, da v njeni luči ugasnem.« Dinetu se niti ta želja, če jo je imel (če ni imel le dveh grdob, Maruše Rdečelaske, **Črni dnevi**, in Hočevarce, ki spisuje **nek vrt**), ni izpolnila;

Adma, **Čečki**, umre v Absdeziluziji, v OISu brez olajšanja. Iluzt: »Pojdi in pripravi vse za nocojšnjo predstavo!« Sluga vse pripravi, predstava se zgodi, kot je Dine pripravil scenarije za vrste uprizoritev-dram. A kaj se je zgodilo na koncu odrskega dogajanja? Spoznanje, da je vse igra in da more dati Čl Člu le igro; vse se da (za)menjati le z igro, igra je generalni ekvivalent v PMLD. To je Dine potrdil z naslovom svoje zadnje drame: **Igra za igro**.

XXIV. VIDEZ IN STVARNOST D (ob Golouhovi **Krisalidi**)

Pantalon je NL, še bolj ljud kot Nar; a je, kot sem že dejal, predvsem hlapec. Je »staro godrnjalo. Pantalon, saj veš, to je tako imenovani dobri narod, ki ni nikoli zadovoljen, ker padajo povsod vsi stroški nanj.« Guh ne govori več v vsaj napol LR duhu, kot je v **Krizi**: NL ni označen kot izkoriščan in zatiran, ampak kot nosivec stroškov DžDbe, kar je bistveno bolj mila označitev. Pantalon nima zveze z NOB SNLom, z MrkProlom, s Krimom in Nino iz **Rojstva**; res le zabavlja in toži; le navidez grozi: »Pantalon se je spremenil. Izgubil je potrpljenje, tako, kakor bom jaz danes zagodel kralju, mu še ni nobeden.« A iz teh groženj ne sledi nič, le besede, le besedne pasti. Pant(alon) ve to sam: »Če me« kralj »brcne, se mu uprem. To se pravi, se spet sključim in počakam.« SNL je tako sključeno čakalo od **BSev** - od konca 1. tisočletja - do NOBD, do **Rojstva**, ki pa ga je nekaj dram že napovedovalo, Can**Blagor**, po svoje že **Mat**; Mat se sključil sicer ni, je pa (po)čakal, da postane SAPO. Razvojna linija Slova je šla od konca 18-ega Stola, ko je KC izgubila oblast (v Dbi in SIZi), v smeri SAKO, medtem ko je ostajal Pant v okviru PIKa. Burkež: »In če te spet brcne?« Pant: »Se pa spet sključim. - Te pa še močnejše brcne. - Se pa še močnejše sključim.« To je nauk (F)KCe SNLu.

Levs v **Krpanu** sicer ni bil za LRevo, predlagal je čakanje oz. zvitost (uma), a Krpan se sključil ni, ostal je ponosno vzdignjene glave. Pant verjame v edino možnost, ki je potrpežljivost-vztrajanje. Nimam nič zoper oboje, a kaj ti dve Vrta pomenita? Če gre zgolj za vztrajanje v hlapčevstvu, priporočila ne odobravam. Pant se sicer prepričuje: »V takem boju ne bom nikoli omagal.« A tudi zmagal ne, zmaga pa je v okviru Ža ali AgrEkzIde bistvena. Dt je zunaj para vzdigovanje-padanje. Če Člu, ki bi rad postal DrČl, ni do zmage, s tem ni rečeno, da je Maz(ohist), kot Pant: »Toliko brc mi ne bo mogel nihče več dati, kolikor sem jih že dobil.« Še za KC je ta drža le ena med večimi, ki jih priporoča. To držo svetuje hlapcem, navadnim vernikom, Vojboj svojim fanatičnim vojščakom, ki jo branijo kot TSustanovo, s tem omogočajo, da se lahko menihi prepustijo zgolj molitvi, ki je ponižnost do boga-KCe in zmaga nad telesnostjo TSa. To je sporočilo **Skrnoči**.

Igravci nastavijo Kralju past, »zanko«, kot pravi Harlekin, ki igro vodi. Past je v postavljanju Čla - Kralja - pred preizkušnjo oz. dilemo, da odkrije, kaj je Resa, kaj iluzija. Zdi se, kot da ima Guh tudi LRevo za iluzijo (SSL). Burkež

pripoveduje zgodbo, s katero Ptja 40 ni mogla biti zadovoljna; če bi mislila kot Burkež - Guh -, 41 ne bi sprožila upora. Guh ne verjame v možnost upora oz. zmage v uporu. Vsi dozdejšnji upori so bili - pri Slcih - neuspešni, Kmupori, **Punta** in **Zoran**, Libupor zoper KC, **Grča**, **Blejke**; Praupora Avsi MV-I ni bilo, Majniška deklaracija-resolucija je bila mogoča le kot podpora stráni Zaveznikov, udejanjila se je - po svoje, z Redo - le zaradi zmage Srbov, kateri so se Slci 1918 priključili. SAKO Slcev je bila hudo krhka, interNac ustanove Slje kot lastne ND ne bi priznale, brez Srbov bi pol Slje dobila Ita, pol Avsa in Madžarska, kljub njenemu porazu.

Zmaga v NOBU 41-45 je za Slce povsem nova stvar. S stališča Ptje in razvoja Slova zastopa Guh pasivizem, pristaja vnaprej na poraz Slova in LRe, je, kar je Ptja očitala MOču: da je oportunist, tj. strahopetec. Kot da je MOč okrog 40 še naprej računal na upor-LRevo NemProla; je stavil nanj, ne na zaveznike, ki so mu bili kot Brža RazrSži? Ko se je 41 DbZg obrnila Dgč, zaveznika sta postala SovZa in AngAmi, NemProl pa je še naprej - skoraj unisono - podpiral Hitlerja, je MOč izgubil tla pod nogami. Ni odločalo le to, da mu je Ptja spomladi 41 prepovedala Pol udejstvovanje; MOč se je tudi sam osamil, odšel v samoto pod Krim, nato pa domov za pisalno mizo, kjer se je učil ltščine in bral Manzoniya v izvirniku, **Zaročenca**, **I promessi sposi**. Zanj je bila aretacija s strani Itov februarja 42 tako rekoč rešitev. Pripeljala ga je k OF in Ptji, čeprav skoz peripetije, ki so bile bliže absurdu in paradoksu kot normalnosti.

Ko je MOč 49 podpisal, da bo sodeloval z OZNO, je to storil, ker je bil prepričan, da imata OZNA-Ptja prav, on pa da se je motil; da je na njem GhK zaradi napačne ocene Svetpoložaja in zaradi »oportunizma«. Tak se je zlomil. Vodetovi Notzlom ni grozil, saj okrog 40 ni bila na strani SovZe, ampak zaveznikov. Zmaga NKNMeša vsaj v enem delu sveta (45) ji je dajala prav; MOču ni nič dalo prav; stavil je na nekaj (na NemProl), česar ni bilo. Stavil je na ništrc, na SSL. Morda je to celo Not - nezavedno - želel: staviti na nekaj, kar nima na TSu moči, kar ni ne nož (JPtja) ne top (SovZa, Stalinove orgle). Stavil ni niti na Fijo ali Tijo ali Umet, kot Mrak, Bartol, Majcen. Stavil je na luknjo v svetu.

Povsem logično je bilo, da je četrť Stola kasneje naredil njegov sin Aleš ne le Sm, s čimer je utelesil MOčevo stavo-zmoto, ampak je napisal knjigo Pzje, ki smo ji dali urejevalci zbirke po Aleševih verzih naslov **Luknja v novcu**, novec z luknjo, luknja v svet; ta luknja je S. Aleš je opravil z vsemi SSLi. MOč v svoji PriDušNoti tudi, a si tega ni upal priznati niti sam sebi; silil se je, da hvali-zagovarja Zmago(slavje) Ptje, tistih, ki so ga izključevali, poniževali, mučili. Ogaben položaj Maza, še slabši od Pantovega. MOč ni le sključil hrbta, ampak je v imenu tistih, ki so ga bičali, napadal prilagodljive modrece, ki so se bičanju ognili, Guha. MOč je ZnaSi za ponesrečenost. Ni v tem dedič konca **Vojmira**, **RPOka**, **Zorana**, **Čečkov**?

»Postavimo, Pantalon se upre. Postavi se sključen sredi ceste.« To ni nikak LR-upor, le upor osla, ki noče več vleči preobteženega voza. »Noče ne naprej ne nazaj. Ljudje se zbirajo.« Prvi znak akcije Ljuda. »V sredo stopi Harlekin in razloži množici v dolgem govoru«, cika Guh s Harlekinom na Kidriča?, »v katerem mora biti precej tujk«, Kidrič jih je rad uporabljal, seveda takšne iz obtoka kominterne, »mase« namesto množice, »proletariat« namesto delavstvo, partija namesto stranka, »čemu se je Pantalon uprl.« Ljud zmerom potrebuje

razlagavce, advokate, tiste, ki govorijo namesto njega; pač Ptjo. »Ljudstvo začanja pri tem kričati in groziti.« Priprava na dogodke na Zaloški cesti 1920, na NOB, na **Punt**. »Nato vstopi Burkež.«

Tu doda Guh zadevi posmeh. Ljuda ne zagovarjajo tim. najboljši sinovi Nara, ampak dva komedijanta, Harl(ekin) in Burkež (dvorni norec). Če povežemo **Krido** in Kreftove **Kojante**, obe drami sta iz 40, dobijo tudi **Kojanti** bolj ludlr ton, zgubijo Narpobudno EtKulton. MicMat kot služabnika pri baronu Zoisu, ki sta NL, nista več mlada, ne zastopata več Vitzsil nastajajočega SNara, ampak sta oslovski stavec, tisti, ki ju razlagajo, Lin(hart), Vodnik, Zois, pa se kažejo zgolj kot harlekini in dvorni norci. Od trojke ZVL do trojke Tito-KaKi ena sama linija Burkežev, ki pa so na drugi strani Mefisti, glej lik Mefista iz **Kride**.

Burk(ež) pove, »da je Pantalon dobil od samih brc hrbtno odrevenelost. Zagledal se je v tla, ker noče v nebesa«, ki mu jih ponuja najprej KC, nato Ptja. »Ljudstvo vzplamti«, kot zmerom, ko ga kdo nahujška; tako abotno je, da se želi dati nahujskati in nato delovati kot Ktz. (Zdaj bo s sindikati zoper nujne Kpl reforme.) »Biriči priteko«, biriči Petra II.Kara, ljubega Petračka, ki bodo udarili po ljudu s trdo roko popa Korošca. Brž ko biriči nalože ljudu nekaj udarcev, »se vse razbeži«. Ljud - SNL - ni vredno počenega groša, pri priči se podela v gate. Beži nahujskano ljud; srž Ljuda, kar je Pant - njegova Venarava - pa ostane, kar je: hlapčevska. »Le Pantalon se sklanja še vedno na istem mestu. Zvežejo ga in odvedejo«, Psupornika, ki niti **Hlapec** Jernej ni. »Nato sledi to, kar slediti mora«, zakon Čla, da Čl ne more doseči ČiA. (Kako sta škripala z zobmi - čekani - KaKi, ko so jima mariborski Komsti pripovedovali o sramoti, tj. Guhovi drami; morda sta jima poročala o tem ravno Leon in Ante Novak.) Sledi: »Sodnik, razprava, vrv.« Kot MV-II in kot PoV, pod NemNczom in pod Ptjo. Le da so se Slci pod Nczom uprli, (Pahorjev) **Čas je dozorel** za Zupov **Punt**, PoV pa je Ptja-OZNA vsak najmanjši odpor zatrla v kali. V primerjavi z Mačkom, Albertom Svetino in Ribičem je bil Korošec blagi ata.

Tema drame je: govoriti Reso. A kako to doseči? Da bo Kralj sam spregovoril - spoznal - Reso. Burk: »Pokažem mu abotno pot njegovega življenja.« Ne, Guh ni pristaš kraljev, razen takih iz Pravce-Kode, ki se povrh vsega še spreobrnejo. »Njegov primer nudi dovolj gradiva za dramo sodobne vsebine s simbolnim koncem. Vsebina te igre bi potekala takole: Razočaranemu kralju, ki je gradil svojo in svojega časa veličino na silo«, Hitler? Musso? Stalin? tudi bodoči Tito in KaKi, »se hoče končno miru in sreče«. Tudi Edi Kradl napiše svojo zadnjo knjigo na temo Čl sreče, postaja MM. »Rad bi se telesno pomladil«, Tito je pil izloček iz žlez afen, »in duševno prerodil«, kot se je Brkač Stanolnik. »Želi si mladostnih sanj, zato bi rad videl še enkrat svojo Krisalido«, ki pa je postala zdaj le ZnaSi za mladost, živost, svežino, vero vase. Želi si videti »svojo Krisalido takšno, kot jo je videl, ko je bil še srčno čil, ko je še živel s poezijo stvarstva in občudoval ubrano lepoto tulipanovega cveta.«

Za tulipanov cvet ima še posluš Kreon v **SAnti**; da bi KaKi gojila v mladosti vrtnice in poslušala ptičke pet? Dvomim. Mali KaKiji, Tone Turnher, Puklasti Miha, Egon Conradi ipd., so morali še kot nedoletni rezati glave DmbSžem, za glavice tulipanov jim ni bilo mar, še opazili jih niso sredi velikega krvavega polja, v katerega se je RR Slja maja 45, a že prej, najprej pod odločno roko NczNemcev. Ptja PV ni marala Koca, tudi zato ne, ker je pel o Pzji stvarstva,

glej njegovo dramo **Pla(meni)ca**; ob času, ko je Koc napisal to dramo, je Ptja čutila z Milutinom Klopčičem, ki se je prenapenjal v **Plamtečih okovih**, s Kreftom, ki je propagiral LRevo v **Letu 1905**, ne z Mrakom, ki je v istem času koval AbsHaro v **Obli**, ali z AntVodnikom, ki je v **Vigilijah** stal do jutra na straži Hare in opeval Skrnoč še pred zoro.

To je Zunzgodba **Kride**: da hoče skupinica potujočih igravcev, prav za prav na Talijinem vozu, s Tespisom, Kralju »obuditi spečo zavest, mu vrni Krisalido« - iluzijo - »njegovih davnih dni.« To stori tako, da »oživi naše sence«, v istem času, ko KaKi že načrtujeta zbiranje orožja za LRevo. To orožje ni bilo senčno, iz papirmašeja, ampak dejansko ubijavsko. Takoj po napadu Nemčije na SovZo je Mara Dermastia v imenu Ptje in punta preskusila na nekem žandarju, kako deluje puška. So te prve žrtve LReve - bivše Jugožandarje - PtjHere ubile ali le ranile? Glavno je, da so vzplamenele upor. Prav za prav Parda: ubijati žandarje, ne pa kar takoj škofa Rožmarina, ta blagi rdečelični, rdečenosi in trebušati tulipanov cvet!

»Ker je kralj svojeglav in misli še vedno, da so Iluzionistovi prikazi le poklicne čarovnije«, prikazni, »je treba spremeniti naše sence v žive ljudi z zdravimi udi in obilnim tekom«; seveda ostanejo še zmerom sence, le živopisno maskirane. Iz istega vzroka »mora Iluzionist ročno vrni kralju Krisalido svežo in zapeljivo kot nekoč«. Ena sama potegavščina, prav za prav sleparija, na katero pa ljudje pristajamo, ko odkrijemo, da nimamo več nobene druge šanse, kot da se sami vlečemo za nos.

Guh ne slika KaKija (Komstdespota ob Nczdespotu) le kot Kralja; tudi kot Mefista. Kaj pa je LR drugega kot neizmerna domišljija-izmišljija o PrihRaPi, ki bo uresničena skoz - čim večje - potoke krvi? Iluzt: »Mefistov pekel je le verna podoba njegove plamteče domišljije. Njeni zublji mečejo na mojo steno roje nemirnih senc, ki ugašajo in vzplapolavajo, iskreč se in prasketajoč« v vseobčem fanalu, tudi tistem, ki je v Krajčevi hiši v Grahovem pogoltnil Peka Balantiča.

Guh je v svojem sporočilu jasen. Negsporočilo: Kralj: »Moč, to je največja utvara.« Moč v pomenu oblasti. »Hotel sem vladati, edini, vsemogočni in vserazumni, hotel sem podvreči ljudi svoji nezlomljivi volji«, **Wille zur Macht**, a tudi Stalinova Moč!, »boril sem se, gazil v krvi«, to izjavo dobesedno ponovi Komisar v **Aferi**, »vse je bilo v moji oblasti«, kot pod Ptjo PoV, »le soncu nisem mogel ukazati, kdaj naj sije.« Nv je več od ČIZge. (Tudi s tem se Ptja ni strinjala.) »Sedaj pa iščem pri tebi«, pri Iluztu, »utehe. Ugasni to kroglo«, TS, »to strašno podobo stvarnosti! Povedi me v svoj svet iluzije!«

Pozsporočilo, ki pa je samo v sebi nalomljeno, razkriva - Guhova ARF -, da je tudi največja Vrta Lepota le iluzija: »V mojem svetu iluzije ... je misel o neminljivosti lepega, ki se stalno obnavlja iz sebe«, Vitz Nve, ki se je RR v Kulo, »kot metulj iz svoje krisalide, kot ptič feniks iz svojega pepela«. A Guh-Iluzt v to ne verjame, zato doda: »To pravljico poznaš.« V to, da ne gre za Pravco, ampak za Reso, pa je nekaj desetletij kasneje prepričan Magideolog NA gibanja, Ravnjak, glej **Feniksov let**, glej mojo ES analizo drame v knjigi **Let na dno**. Umtki so za Guha zato več od ostalih; ker so zmožni zapredati in podajati SSL.

Kralj dela ARF-AK; ne Ribičič ne Brkonja Stanoje je nista zmožna. »Smotra iščem, ki ga v stvarnosti« - v LRevi, gledano s stališča 90, »nisem našel, ki ga v stvarnosti ni.« To je vedel MV-II tudi Mrak, zato je preusmeril Fedjin pogled

od LReve - od DŽV - v Magkozmos, **Rdeča maša**; Majcen pa je istega leta v **Ženinu na Mlaki** tako pomešal - zmešal - stvarnost in SSL, da je nazadnje gotovo le, da je ta drama oz. Majcnova pozicija Parda. (V **Cesarju Janezu** se je vrnil-zatekel k Pravci-spominu.) »Kje je bila moja moč? Fikcija! Tako strašna«, res: strašna, veleklanje, »da se je zdela resnična«. Kmalu PoV sem nehal verovati v njeno resničnost, ostala pa je trda stvarnost, ki sva jo nato s PriSo Dinetom utapljala-odpravljala v alkohol(izm)u, glej **Črne dneve**, lik zapitega slikarja; skoraj sva se zapila, skoraj. Čez desetletja naju je nadaljeval File, recimo v **Emanuelu**; tedaj je bil Dine že mrtev, odigral je svojo poslednjo **Igro za igro**, jaz pa na poti Isa Dti v KČi, ki se je prav tako skazala za SSL. »Še sam sem verjel vanjo«, v svojo moč, kot so verjeli MV-II LRevarji. »In kaj je ostalo od te vsevzdržujoče in vseuničujoče moči«, se je vprašala Pepca Kradl, preden si je nataknila zanko okrog vratu? »Spoznanje, da sem le beden in bežen fragment v času.« Je mogoče s takšnim spoznanjem-prepričanjem (pre)živeti? Adma v **Čečkih** ni mogla, ne Lampito v **Igri za igro**. Jaz se pod njim danes opotekam.

Poanta **Kride** pa je: »Le sen je močnejši od stvarnosti.« Dokler traja. »Vse ruši in vse obnavlja, nepremagljiv je, iz veka v vek traja.« Dokler bo ČI le IdČI, se bo vrtel v THM-krogu. »Sila lahko premaga silo«, glej Kristanovo **Kranje**, »ne more pa premagati sna.« Sen je pobeg iz stvarnosti. Hipermodel Dv je v veliki meri sen, zato je tako odporen. A kolikor je v njem Dč in Ožlde, je podložen Si. Sen se RR v Avz, Avz pa je ogaba ogabe. Ko ČI avtist to začuti, se zgrozi, naredi Sm, ali pa začne znova vse pobijati, glej Filetove **Bakhe**, klati kot mati celo lastnega sina in ga požreti. Izhod je le v Dti. Če ni Dti, je vse zaman in omembe nevredno, tako je nič(es)no.

Zmerom znova pridemo na Kraljevo izjavo Iluztu: »Vem, da je vse le iluzija, čar trenutka, spretna igra. Vseeno. Stori svoje, da bom lahko verjel v skrivno moč tvoje umetnosti.« Zgolj to je. Navsezadnje je tudi rojstvo JKra v **Skrnoči** - vsaj za nekatere - do neke mere prepričljiva Umet. Navsezadnje govorijo vsi isto - Harl: »Onkraj tega praga« - odra, iluzij - »je svet. Svet, odurna stvarnost divjih strasti, bolnih zablod, lažnivih sijajev, obupnih razočaranj, uničujočih viharjev, raztrganih kosov zemlje, oceanov.« (To je napisano z iskrenim zanosom. Guh je tako Primislil.) Pa še res je. Guh ne more drugam od stališča: »Kraljevanje je (bila) stvarnost in ga zato sedaj ni več«, Kučana je nasledil Janša, Kučan je nasledil Ribičiča, »sen o Harlekinu je pa večer«. Prav v tem vidi Dgfija najslabšo točko: da more IdČI pred stvarnostjo bežati le v SSL, ker mu je stvarnost pretrda. Dgfija išče pot onkraj para: stvarnost-SSL.

Guh ima prav, ko kritizira Agrčkzldo, a je šibak, ko se zateka k iluzijam, k Umeti kot tvorki iluzij. V Mefistu točno označuje Ncz in Stlakterje; Mef(isto) o sebi: »Sem vedno mrzil njegovo« - Iluztovo - »zasenčeno umetnost.« Kot je mrzil Zihel - Bratko, Modic itn. - SvUmet. »Zato sem ga tudi, njegov bivši soigralec, zapustil.« (Kardelj kot igravec v uprizoritvi **Krize**.) Zdaj Mef noče več igrati, ampak živeti, tj. mučiti in ubijati. »Odtlej hodim svojo pot«, kot KPJ, odkar je zapustila SoDo, »ponosno sam opevajoč svoja nesmrtna dejanja«, avtoHerz (heroizacija). »Sam iz sebe sem ustvaril najbolj enkratni lik umetnosti, lik Mefista, rušilca utvar, posmehovalca nedotakljivosti, barda življenja in opoja.« Petra iz **Poha**, Ščuko iz **Blagra**, Dioniza iz **FileBakh**. »Sin pronicajočega uma«, KaKi, »kljubujoče volje«, Tomš in Cene Logar, ki kljubuje Ptji še na Golem otoku. »Rapsodije pōjem dionizičnosti duha in življenja«,

AbsVitz, ki se Strno nujno RR v AbsUnič(Nih). »Opevam plese in borbe viharjev«, Bor v **Previharimo viharje**. »Moji ladji je treba valov in vetra.« Je Guh ob tej izjavi pomislil na Burjo - »ta hude vetr« - iz **Belina**? »Podrl sem kipe Zeusov in Plutonov in jih zamenjal s pani in satiri.« Ideolog Stla Janhuba je bil tak Pijsatir. »Pokorna mojemu klicu bo planila iz zemlje vihra mladosti«, praznujoča se v Titovem Dnevu mladosti, »utelešena strast«. Mar ni LR MV-II v Slji takšna Absstrast?

V tretjem dejanju se končno Krida prikaže Kralju. Iluzt se trudi narediti iluzijo Kride za stvarno, o tem prepričati predvsem Kralja, a kako naj to stori, če pa ve, da je Krida ena od igralk njegove igravske skupine? »Ob sferični godbi se prikaže Krisalida-metulj z razprostrtimi krili.« A to je le odrski efekt; resničen toliko, kolikor odrskemu čaru nasedemo, ta čar pa ukinja resničnost, ki se skaže kot utvara-igra.

Guh ni prišel nikamor, dileme stvarnost-SSL oz. problema resničnosti ni razrešil. Kralj in Krida na koncu - tik pred koncem - sicer srečno prepevata: »Kako je to čudovito. Vse se lahko spet povrne.« Ah ah ... »Vse je tako preprosto in vendar tako veliko. Vse je tako resnično in vse je kakor pravljica.« Predvsem je vse to: Pravca. Kralj se tega zaveda: »Srečen sem. In miren.« Pred So. »Čeprav se mi zdi, da sva tudi midva le bežni Iluzionistovi senci, ki v skrivnostni pantomimi drsita čez prostorje v neznano ...«

Še LZ opomba. V začetku tretjega dejanja so pokazani Igravci kot demaskirani, ne več kot Burkež, Iluzt itn., ampak kot Prvi, Drugi itn. igravec, kot Pvt liki. Zamisel je vzeta od Pirandella, **Nocoj bomo improvizirali**, Guh je bil modernejši od Brnčiča; zamisel je PoV - 55 - prevzel Javor v **Povečevalnem steklu**, a tega v **SB** ni omenil.

XXV. FILOZOFIJA POLNEGA TREBUHA (ob Golouhovem **Veselim večeru točaja bogov**)

Guh ni veliko pisal, njegovih dram je znanih pet. **Kriza** iz 20-ih let, ki pa jo je napisal že 40-leten, **Veseli večer točaja bogov** (**Vesvečer** ali le **Večer** ali le **Več**), okrog 66, ta mu je prišel spod rok že skoraj 80-letnemu. Med tema dvema dramama še tri iz 30-ih let, **Groteska sedanjosti**, 32, in **Od zore do mraka**, 35. Svojo dramatiško pot začenja Guh z deloma LR-dramo, pride v dobrem desetletju do skeptične distance, ki jo zavzame do PolDbstvarnosti, pomeša Reso in videz v Inf, vsekakor spodbija nujnost in Eto LReve, probleme in pomen bivanja prenese v DušNoto; iz Realza preide v IRealz. NotPSt **Kri(sali)de** sem natančno in s številnimi primerjavami z drugimi SD analiziral v predhodni razpravi - poglavjih - pričujoče knjige.

Med **Krido** in **Večerom** preteče več kot četrta Stola. Razvlečenost, neosredotočenost GuhD kaže na to, da v njem moč, ki ga je silila v Umetgovor in v sporočanje bistvenih izjav, ni bila prevelika. Tako kot **Krida** temelji tudi **Več(er)** na eni sami domisljici, ki jo avtor dolgo pripravlja, celo zlorablja; ob nji na silo duhoviči, s prežvečenim, celo mučnim Pshumorjem. **Več** je težko brati, po Tehobrti - in Umet - plati sodi med najmanj uspešne, med najslabše SD. Je pa v njem nekaj, kar dela dramo - celo zelo - zanimivo.

Podatek, da je nastala okrog 66, je enako nenavaden, kot da jo je napisal starec; biološko se je Guh očitno zelo dobro držal še 15 let; bil je torej nabit z Vitzom. Medtem ko je **Krida** drama o zlomu Vitza - moči in ambicije v Dbi -, prenos vrednosti v spomin, DušNotsanje (Guh na te reducira Canovo hrepenenje), ostanejo v **Veču** sanje le še na enem mestu kot - zelo očitno, od zunaj pripopan, avtorju psihološko potreben - vrinek, alibi. So mesto SeHa v drami, ki nima sicer s SeHom nobenega opravka, nasprotno, njena PSt je z njim opravila. Naj ta alibi navedem. Govori ga eden od Bonifacijevih spremljevalcev, Bonifacij pa je eden od nastopajočih, ki bi z drugimi vred rad postavil na oder Gledigro, zanjo išče primeren tekst.

Spremljevalci so štirje. Prvi predstavlja Fifa; Fifov in Fije Guh ne mara, ima jo za filozofažo, za nakladanje, za prazno retoriko in sprenevedanje. V drami s posmehom obračunava celo z Ekzom (eksistencializmom), kar je bilo v modi pri starejši Gene Tačasa; Guh se je v KulPolldeol polemikah torej postavil na stran srednje Gene, Kalana itn., ki pa je bila od njega 25 let mlajša; a nekam se je moral priključiti, večina ustvarjalcev njegove Gene, Majcen, Bevč,

Novačan, ARemec, Pregelj itn., je že ali umrla ali prenehala s pisanjem. Guhovo nizko mnenje o Ekzmu ni pomembno po vsebinski plati. Pač pa uvaja Guhovo novo Ideolstališče; razumeti ga moramo kot okvir Guhovemu starostnemu in/ali starčevskemu odnosu do razmerja med poglobljeno, iščočo, intelektualno težavno mislijo, kar je Ekzm, na eni in Guhovim banalnim epikurejstvom, slavljenjem telesa kot sedeža Uža hrane in pijače na drugi strani. Ta vidik - biti čim bolj nahranjen - je bistven; imeti čim bolj poln trebuh, tako zadovoljiti TemČl potrebe, samo ČINvo, ki ji zadošča za osmišljanje nekaj fraz, to je Intelmaska Čla, vso ostalo pozornost in strast pa - naj - Čl obrne k hranjenju (in pitju, a ne kot alkoholizmu, le kot zadoščanju žeji kot najvišji Člpotrebi). O tem spremljevalcu Fifu piše Guh kot o »zagovornikih zavozlanega in nerazumljivega pisanja«; za takšnega sem tedaj veljal predvsem jaz.

Že na začetku drame se Guh (po)norčuje tako iz Ekzma in Ekpma (ekspresionizma); to je bilo v duhu Ptjideologov, kar pa je nenavadno, kajti če česa Guh v **Veču** ne zagovarja, ne zagovarja Ptje, Mrka in SocRealza. Njegove prejšnje drame - od **Krize** do **Kride** - so bile bliže Ekpmu, tudi zaradi lRealz forme. Vendar, Ekpm ima MaPSto, ki poudarja Duha, duhovnost zoper telesnost; to je nazorno razvidno še iz **Kride**; v nji so duh iluzije, ki pa so Ve. Nič več takega v **Veču**; v tem je vsenižano na žretje in pitje, na zadoščanje živalskim gonom. Le Sek(sus) manjka. Starec je opisoval, kar je bilo zanj še Tip; poželenje po hrani in pijači; Sek mu je postal že tuj, odvečen.

V napadu na Ekzm in Ekpm zapisuje Guh takšnele sodbe: »Glavni junak te igre je že od začetka mrtev, pa se ves čas vrti na odru, govori hudo učeno in še celo napeljuje ljudi k zločinu.« Nemogoče, da Guh pri tem ne bi mislil na JavorD **Kriminalna zgodba**, ob tem recimo tudi na Božičevega **Vojaka Jošta**, ki ga **ni**. Je Javor, ko je uvrstil **Več** v knjigo Guhovich dram, to opazil? Je celo to želel? Je razumel **Več** ravno nasprotno od mene? Priznam, da je takšna razlaga mogoča, le verjetna se mi ne zdi. Namreč, da Guh ne zagovarja AbsRede vsega (smisla in Ža) na jedenje-pitje; da vzame ravno to početje na piko. In se odloči za SeH izjavo, ki jo imam sam le za masko-alibi, tj. za vrinek v dramo?

Guh res odklanja vrnjeni raj - vrt Eden, neke vrste RaPo -, kakor si ga je zamislila Ptja: kot cilj Dela in lReve. Ni pa jasno, za kaj se pri tem Guh zavzema: ali s tem, ko slika poln trebuh kot edino enakost vseh ljudi, to enakost (Kom) spodbija ali hvali? Navsezadnje sta mogoči obe razlagi. Jaz sem se odločil za drugo: da jo hvali, da nanjo pristaja kot na edino preostalo in še vredno stvarnost TSa. Da je **Več** najbolj Cinmodra - v svojem sporočilu vulgarno materialistična, Hednizkotna - SD. Avtor si je za morebitno mojo napačno razlago kriv sam, preveč se je skrtil v Inf, s tem v dvoumnost.

Ana: »Povej, kaj je eks-pre-sioni-stično? ... To je nekaj, kar se ne sme povedati.« Za primer Ekpma vzame variacijo na Konkordatovo retoriko iz **CanPoha**. Prav tedaj, okrog 66, se je zgodila Korunova režija **Poha**, ki je tako razjezila ideologe KlasTrade, Severja, Vidmarja ipd. MGG je ponovno odkrila **Poh**, jaz že v Temštudiji 51. leta **Problem Poha**, v osrednji reviji Sodobnost; MGG je postavila **Poh** zoper Canove DbPoldrame, ki jih je forsirala Ptja, Ziherl. Konkordatov govor nam je veljal za vzor bistro duhovitega ludNiha, paradoksalike, ki nam je bila posebej všeč; jaz še danes temeljim na njej. Ivan: »Pa še kakšne klati! Poslušaj tole: Jaz nisem, mene ni«, Nih, »in me ni,

ker nisem.« To seveda ni paradoks, ampak blebetanje, Can ga ne bi zapisal, tudi Dine ne v **Potovanju**, v katerem obuja Konkordata-Hudiča; **Potovanje** so Javornik, skupina Ptjagentov Mikelin-Predan označili kot NihDek dramo.

»Pa če bi tudi bil, bi ne bil, ker nisem ne prostor ne čas.« Guh hoče, da Čl je, ta je-bit pa mu je poln trebuh, nasičenost s stvarmi, ki se jih da otipati. Pojesti. »Pa četudi bi bil prostor in čas, bi spet ne bil, ker sta prostor in čas zunaj našega eksistencialnega bistva.« Pojem eksistencialno bistvo si je Guh omislil kot Vrto Ekzma, a ravno to ni, saj Ekzm postavlja eksistenco (bit) zoper in pred bistvo. Kaže pa omemba prostora in časa na aktualno bodico, Prostor in čas se je namreč imenovala revija, nastala po prevzemu Sodobnosti s strani Ptjideologov, Mejaka in ČirZlca. Revijo Prostor in čas je kot PiČ posebej ostro napadal Javor v 70-ih letih; je te stavke Guh dodal kasneje? Mu jih je posodil sam neoKonkordat TaSPolkule Javor?

»lahko bi bil le oblika, pa še to kot neoblika oblike, ki bi bila lahko le oblika neobličnega.« Ana: »To je dvakrat nič. Bil bi, če bi ne bil, in bi ne bil, če bi bil. Čuden noj. Ta se še obesiti ne more, ker ga ni.« Guh ne vidi, kaj dela MGG, o čem piše: o Stl zaporih v Slji-Jugi, **Dia**, o Negplateh lReve, **Afera**, o terorju Ptje, **SAnta**; nazadnje se junaki te usmeritve tudi obešajo, Adma iz **Čečkov**. Prazna retorika je PSt Luda-RMge, ki jo uvajata Javor in Božič, naslednje Gene, ki se oblikuje ravno okrog 66.

Ivan: »Na zadnji strani pišejo, da je to eksistencialistična drama«, na zadnji strani naše revije, Pers. Ana: »To pa se težko izgovori«, težje kot kruh, voda, meso, raca, vino. Za Guha so te besede v svetu ključne; Čl je, če se Poz nanaša nanje, ne na filozofažo-kvačkanje biti in nič, eksistence, esence in nihila. Ana: »Kakšen jezik govorijo ljudje zadnje čase! Kaj je to: eks-i-stencia-listično?« Res smo Posbesede delili, kot jih Ana. Ivan: »Vidiš, to je nekaj tako učenega, da ti niti eksistencialisti ne znajo prav razložiti.« Torej ti ne vedo, kaj delajo; so tepci. »Kako bi z učenostjo, ki se ne da razložiti?« Guh zagovarja najbolj zdravo kuhinjsko pamet, kuhinja je novo Stš banalne Fije žretja. Ivan: »Saj pravim, take igre so zanič.« Guh z eno potezo odstrani iz vredne Kule drame-SIZ, ki je bila dejansko v tem času najpomembnejša, vse do Strniševega **Samoroga**, ki nastaja prav tedaj in se odloča za Tr (Uršulin vnebovhod skoz kres grmade) in ne za TS peka Pincusa, hrane in Karna.

Po svoje paradoks. Guh je skoz **Več** Privzornik - Praoče - RMge-Luda, dejansko tudi **RPOka**. A tega nihče ne ve: sinovi - Jesih, Rupel, Rudolf ... - so lastnega očeta Zamol, tudi Govekarja, glej **Šarivari**, da bi se lahko promovirali kot Abszačetek in iz-vir-nost nove MePSte. Spet eden od - tako trajnih - pojavov kulturocida. **Več** je zgrajen na meni zoprni Fiji, še bolj pa mi je zoprno, če temelji kakšno gibanje na tatvini, ki jo tatovi seveda ne pustijo odkriti.

Recimo, da je zastopnik podobnih misli, kot sem jih pravkar analiziral, prvi Bonifacijev (Bofov) spremljevalec Janez Glavobol. Drugi je Tomaž Sveder; ta se vnema za Reso, zato je od vseh obrčan; kakšna pa je ta njegova Resa, ne zvemo. Tretji, Vekoslav Smodnik, kaže, kako se Guh posmehuje vsakršni akciji za ZgDbo, s čimer Guh spodbija tudi lastno Ž. Je prišel Guh nazadnje do spoznanja, da je vse dim, bluff, ničes, SSL-iluzija, ki pa ni Ve in vredna, vredno je le žretje? Ali pa so sodbe o Vekoslavu Smodniku grenke in jih je treba razumeti ravno narobe? In je vreden Čl tudi Sveder, ker hoče povsod Reso? Morda pa se je Guhu že vse skupaj pomešalo. Biti bebec je navsezadnje bistvo Čla.

Naj navedem, kaj misli Guh o gospodu-tovarišu Smodniku: »Zvesti sin domovine«, izraz je Ira, »je najprej služil avstrijskemu cesarju.« Kot Juri v **Možubesedi**. Bil je hlapec. »Ko so ga poslali« - kot vprežno živino v zakol - »na fronto v Galicijo, jo je urno zapustil. Begal je dolgo po slovanskem svetu, dokler se ni znašel na solunski fronti.« Zgodba je iz Golieve **Do(bru)dže**, gre za poročnika Zakotnika. »Tu se je počutil kot riba v vodi. Udaril je pogumno na sovražnika, vžigal nanj, ga pregnal in se, kljub vsemu, vrnil živ domov«; Zakotnik se ni. (Kje je bil Guh MV-I?) »Ko se je sovražnik čez nekaj let«, MV-II, »znova priklatil do nas, je na domačih tleh« Smodnik »spet pogumno vžgal po vsiljivcu«, kot Krim po Harzu, **Rojstvo**. »Tako si je prislužil precej hudih ran. Te rane so bile njegova rešitev. Dobil je zanje nič koliko odlikovanj. S temi ranami stoji in pade.« Guh ne kritizira sistema, ki daje mučeniku-Heru le odlikovanja, sicer pa ga pusti v osamljenosti in bedi, glej Kmeclov **Intervju**; Guh se posmehuje junaku Smodniku, da je tepec, ker se spušča v boj za domovino. Mar bi se ves čas trudil le za to, da bi se čim bolj napokal, odžegal, pa bi uganil pravo. Je pristal Guh nazadnje pri Švejku? Švejk je vse ž mikal tudi SeH Torkarja, glej več njegovih dram na ta motiv, recimo **Vstajenje Jozefa Švejka**. (Svojevrsten VoM.)

Četrty spremljevalec ostane brez imena: tu je točka alibija drame, Pozldeole SeHa. »Zanesenjak je, veruje v ideale, za katere je vse tvegalo, veruje iskreno vanje, tudi ko o njih govori in piše.« Pa ja ne misli Guh na KaKija in Zihlerla? Nemogoče! Na koga od golootočanov, na Mrzela? Nemogoče. Mlajše zavrne kot čvekače, kdo mu še ostane? Ni ta spremljevalec brez imena zato, ker ga ni? In je Guh sam najbližji svojemu Ekpm-Ekzmu, paradoksaliki Niha, saj postavlja v oltar nekoga, ki ga ni; torej bit=nič? »Ne pretvarja se in ne laže.« Takšni so amaterski igralci v **Veču** in Guh z njimi: edina Resa je hranjenje. »Ljudje pravijo, da se je prezgodaj rodil.« Ne, to ni požeruh, to je Mesija, a kot nedonošenček; slabo zanj. »Zdravniki priznavajo, da so taki bolniki luč in up sveta, pomagati jim pa ne morejo.« Najboljši so torej najbolj neuspešni, zato najbolj fiktivni, blodni, neumni. Vsi ti so se rodili prezgodaj, (p)ostali zato le liki iz Lite-Umeti: LTugo, Maks, Ščuka, Krim, glej drame **LTugo, Kralj na Betajnovi, Za narodov blagor, Rojstvo v nevihti**.

»Daljni cilji mu še vedno lebdiijo pred očmi in še bi se zanje boril - čeprav je že hudo zdelan in ves sključen.« Je to dobri stari Pant(alon), ki smo ga spoznali v **Kridi**, ZnaSi za SNL? Je to sam Guh, ki si je ob vsem RadCinu omislil-dovolil avtoldeaco? In je razpet med le-to in stvarnostjo, ki je zanj le še skrb za hrano in pijačo, Tip za mnoge starce, ki izgubljajo duha, postajajo le telo? Drama je v bistvu Infz (infantilizem). Sredi 60-ih let, ko nastaja Lud, je ta drama žretja - Infza - tako rekoč ista kot Karn(izem) RMge. RMg bolj poudarja Sek, a hranjenje je morda še bolj Tempotreba Čla kot Sek. Ko starcu usahne potreba po Seku, mu potreba po hrani še ostaja. Morda tako velika, da jo spremeni v slavljenje Žretja; Guh to dramatizira na naivno butast in vendar grozljivo stvaren način. Na kaj pa je še mislil zapornik v Dachauu, kot na to, kako bo preživel svoje telo, prišel do nujnega obroka hrane? Ni sanjal o tem, kako se bo po vrnitvi na Svo posvetil le polnjenju prebavnega trakta?

Da je moje branje-razumevanje **Veča** pravilno, bom skušal pokazati z več citati iz drame in s Karjem teh citatov.

Marsikatera sodba iz **Veča** spominja na sodbe iz **Kride**, je prinešena od tam. Recimo Peter, ki bi tudi rad bil Pek; vsi so nekako kandidati za Peke, kot

sam Guh; žal le vajenci. »V mojem svetu je vse mogoče. Blaž je lahko točaj bogov, Nikodem pesnik, Ana govornica, Bonifacij rešitelj sveta.« To je svet iluzij-igre-igravcev; RMg kot Dv. »Ljudje vsi enaki.« Torej so lahko ljudje enaki med sabo - dosežejo RaPo - le v svetu domišljije-Umeti? Da, a to je namišljen svet, kot ugotavlja Guh v **Kridi**. Ob tem je še drug svet, ki pa je stvaren: svet želodcev in grl. Kom je stanje, v katerem Čl prejme, kolikor potrebuje (si želi?). Nv je odlično poskrbela za to, da so telesne potrebe kljub nezmernosti jedcev-pivcev omejene, telo spravi lahko vase le določeno količino hrane; se pa da razločiti med preprosto hrano in izbrano, med fržolom in kaviarjem. Le Duh je neomejen, posebno če ga ldn z željami. Sveta izpolnjenih želj ne more biti; svet sitih trebuchov, če se hrana reducira na krompir in zelje, pa je predstavljiv. Darevni (na Zahu, v Slji) so v glavnem debeli; »cigani«.

Tudi **Več** izhaja iz teme **Kride** - Peter: »In vse to«, da bo Bof rešitelj sveta itn., »na pogled neresnično, je lahko hkrati resnično.« Ponavljam, v igri. Peter Bofu; »Dovolj ga« - kaviarja - »bo za vse.« Seveda kaviarja v igri, namalanega. »Ti si želiš igre za pet oseb, ki naj bi bila vsem po volji.« Tu je poanta: vsem; Kom je mogoč, to je njegova predpostavka, le, če so v njem vsi zadovolj(e)ni. Šele to je RaPa; RaPa je tema te knjige že od prve ES analizirane drame, od Turk(uš)ove **Vojske i mira (Vojmira)**. »Ustrežljiv si in ustrezno ti bo. Tudi vaša želja mi je očitna: radi bi videli ta naš okrogli svet razigran«, lud-RMg, »in zadovoljen« (Mrk). »Nocoj se bo to zgodilo.« Vprašanje le, kako; ali v igri in z igro, ali v stvarnosti, tako, da se amaterski igravci napokajo do vrha. »Vse to sodi v naslednja dejanja. To je 'dulcis in fundo', se pravi, prijetno nam bo na koncu.« Hed.

Vprašanje je, ali ni začetna RaPa v **Vojmiru** le maskiran Hed, le Hed, prenešen iz nasičevanja teles v (sámo)zadovoljnost duha, ki je bolj želja-čut kot duh, kot napor RazReše. Prodiramo od začetne iluzije (RaPe v **Vojmiru**) k edini stvarnosti, ki je polna rit? Je to celo rdeča nit pričujoče knjige?

V drugem dejanju govori Prof Pila že spet na isti motiv, ki je za Guha kar maničen: na motiv uresničenja - zadovoljitve - (vseh) Čl želja. Guh izhaja iz Mrka, za Mrk pa je ravno to Temproblem-projekt: Kom kot zadovoljevanje potreb. Tudi želj? Kaj pravi o tem Marx? Se je sploh dovolj jasno zavedal Temrazlike med potrebami in željami, nato znotraj okvira potreb med nujnimi (hranjenje ...) in nenujnimi (imeti visok gmotni standard)? Ta problem je odprla MGG v Pers. Gre tudi za razliko med željami. So dobre ali slabe? Po čem meriti, da so Poz ali Neg? Želje se raztezajo od pedofilskih do želje pomagati bližnjiku. KC se je zavedala, da mora narediti natančen vrstni - vrednostni - red od najvišjih do najnižjih želja (in potreb). V PMLD, ki jo intenzivno pripravljavaja Guh, pa tega seznama ni več; ni več Éte. Vsi smo enaki, kar pomeni, da je vsak Psk zase vse, samozadosten. Vsak ima svojo željo za najvišjo, za najbolj urgentno. Njegovo Ž je trud, kako izpolniti to željo. Kpltrg kot veleblagovnica je za t(akšn)o izpolnjevanje najprimernejše mesto. Reklama obljublja vsakomur: Poželi si in dobil boš!

Pila: »Naj vam kar povem: dobrim ljudem se bodo uresničile vse njihove želje, takoj, še ta večer in ne le navidezno ali odmaknjeno v jutrišni dan kot lep obet ali končni cilj«, kar počne Ptja: odmika izpolnitev v daljno Prih; »temveč resnično in vsem vidno.« Izjava temelji na nekaj Inf ali neznankah; kaj je resnično? Kdo so dobri ljudje? Kdo določa njihovo Dobrost oz. resničnost nečesa? V PMLD to določa vsak Psk zase oz. trg s SpS Vrtami, a Psk jih lahko

odkloni, česar v Ptjsistemu ne sme oz. tvega preganjanje, če se postavi po robu AbsResi, AbsĔti, ki jo ima Ptj v malem prstu. (To je bil Kakijev mezinec, imenovan najprej Boris Zihelr, nato pa Boris Majer, ki je dojel Božidarja Debenjaka in franĕiška Šalija. Koda-burka.)

Za Guha je Tip RR - Pila: »Njihova plamteĕa domišljija jih je povzdignila v svet luĕi in sanj.« To je svet **Kride**. »Po svojem okusu in na svoj naĕin so sestavili igro in razdelili vloge. In še veĕ: igro so spremenili v živo stvarnost. In še kako živo.« Res, tu prehaja igra v stvarnost, morda celo v - za Guha edino - resniĕnost: v prostoru in ĕasu, ki se dogaja na odru in v drami, po odigrani igri. »Preobrazili so se po svoji želji in se na nos na vrat preselili v vinsko klet in se tam utaborili.« To je res dostopno - skoraj - vsem, razen bolnim na želodcu; še klošarji se danes naŕirajo in napijajo do mrtvega. In kaj je ta vinska klet? V nji »so se preselili v svoj idealni svet«, kjer se poĕutijo kot ribe v vodi, kot Kralj, ko na koncu drame sreĕa svojo Krido iz mladih let. Pila je Prof Klas jezikov, je zastopnik Trade, Duhidealov, zato ne razume, kaj se je-bo zgodilo, kaj je za guhovce idealni - zadošĕeni - svet: ne le igra, ampak skoz igro polna ĕreva. Lud se tu RR v Karn, spolnost v prebavljanje.

Pila še razlaga: »Ko sem jih vprašal, ali ni v tem njihovem dejanju in nehanju nekaj simboliĕnega, so mi na kratko odgovorili, da se simboli ne jedo in ne pijejo ter da so sploh take stvari ŕe hudo zastarele.« Guh je natanĕno potrofil bistvo PMLDbe. In kaj je tisto, kar je pod simboli? Tega Prof Pila ne razume, ker ostaja zaklenjen v svojem svetu TradKule, latinskih izrekov; amaterski igralci - slehernik - pa to kar se da dobro razumejo. Drama to tudi brez okoliševanja pove, ŕal skoz neznansko koliĕino prisiljenega humorja in mašil.

Drama se kar naprej vraĕa k isti temi. Ana: »Res, to bi rada vedela. Ali smo le še igralci in laŕemo, ali nismo.« To zveni nevarno blizu konkordatšĕini iz **Poha**. »ĕe pa nismo ne eno ne drugo, kaj smo?« Naj Guh še toliko zabavlja ĕez Fijo, njegov problem je (po)ls smisla, ISla. Najprej se nastopajoĕi idealizirajo: »Podobe smo neke skoz stoletja potujoĕe skupine zasanjanih ljudi iz vseh krajev tega našega nemirnega sveta.« UH v najlepši obliki zasanjanih cankarjanskih popotnikov, tudi Dioniza, ki v **CanVidi** prepeva: *Fant je videl roŕo ĕudotvorno,/ vzdramil se je in je šel na pot* v ISlo. A kaj, Guh opravi s svojim cankarjanstvom ŕe v 30-ih letih; postane skoraj Cinmodrec in ne Is(kavec) RPPa. Peter: »Radi bi ŕe našli pravi pot, se pribliŕali cilju«, a ne z LRevo, niti ne s Cansanjarijo-hrepenenjem, ampak z: »se veselili, zaplesali«, napili, najedli. Tako je treba razumeti cilj, pot in stvarnost Guhovih ljudi, Guhovega Ćl(oštv)a.

Guh sega do prav neverjetno Radĕina. Peter ima sredi drugega dejanja dolg monolog, v katerem našteva same paradokse; pri vsakem napredku Ćloštva navede tudi hkratno nazadovanje, recimo: »da ekonomska znanost ni postavila na noge še nobene propadajoĕe ekonomije«, tudi Kardeljeva iz 70-ih let ne. »Da je medicina v našem stoletju moĕno napredovala, moĕno pa je napredovala tudi ljudska umrljivost.« Kam smo torej prišli? Res na boljše? »Da je staro, miroljubno fiziko zasenĕila sodobna atomska fizika, njo pa vodikova fizika oziroma vodikova bomba.« Napredok=samoUniĕ.

»Vse vemo in niĕ.« SpS cenem paradoks. »Preveĕ se praskamo po glavi, premalo pa trkamo po ĕelu.« Guh-starĕek se zaĕenja zajebavati v piĕin mozak. »Po glavi se je praskal ŕe Adam, ko je ustvaril Ĕvo.« Vse dobe Ćloštva so »ena sama celovita ĕloveška doba - doba praskanja po glavi po vsakem

polomu.« Ima Guh 66 Sljo-Jugo za polom? »Novi sončni vek bo zasijal«, tega išče Guh, vrnjeni vrt Eden, RaPo, »ko se bomo začeli trkati po čelu.« In kaj pomeni to trkanje? Spoznanje, da smo nesposobni bebci. Če-ko pa to spoznamo, nam ostane le ena stvarnost, če nočemo v OIS: žreti, žreti in še žreti, kot je rekel tovariš Lenin; ne, ta je svetoval: učiti se, učiti in še učiti! A kaj učiti? **VKPb**, ki je potem Leva Premruja pripeljal na Goli otok? Ali pa se učiti žreti? Žreti klobase, a tudi soljudi, če so mi-nam napoto. Glej **Ljerce**.

Tako pridemo do tretjega dejanja, ki se godi v - edino mogoči - RaPi, ki je »Gambrinova vinska klet, z njegovim častnim sodom, spredaj široka miza«, za katero bodo žrli, »in stoli«. Odzdaj naprej se pogovarjajo predvsem o hrani in pijači; čeprav se predstava še ni začela. A so se igralci že naphali dobrot; niso dovolili, da bi čakale nanje. »Ta tvoj točaj bogov nas bo uničil. Ne le pijanec, je tudi sladokusec. Na račun naše predstave si je privoščil že nič koliko slastnih obedov ob žlahtnem vinu.« Predstava-igra je povod-sredstvo za dosego cilja: napokati se. Ostali Posn(emajo) Točaja (Blaža). Točajeva - in nazadnje Guhova - Fija pa je: »Ko osli prebavljajo svoj navadni dnevni menu, se vselej globoko zamislijo« - o Ideasvetu itn. Guh prehaja v samolro. »Zato je njihov mozeg stalno nabit in lahko pospraviš nič koliko najžlahtnejših jedi do fazanov in kljunačev in za nameček še krožnik kaviarja, nato pa spiješ pol bokala vina.« Dozdaj je to delal le Blaž (PIK, Brža), odzdaj bodo to počeli vsi. Socdemokratizacija Čloštva. Ivan Blažu, a čisto brez nasilne lReve: »Zdaj, ko ti je vse jasno«, da smo tudi mi lačni (Prol), »se spoštljivo umakni. So še drugi na vrsti!« Se je Brža (PI) umaknila sama od sebe? Kje pa! Najprej jo je Ptja pobila, nato se je regenerirala, 1990; VoM Kpla.

Guh napiše dolg prizor sojenja Blažu kot posmeh Socsodstvu, RPPu. Blažu - točaju bogov - sodijo, ker sami niso do sitega in čez nahranjeni-napojeni; sodijo mu iz zavisti; SocLR izhaja iz zavisti. (Ste kdaj primerjali fotose Komstov iz MV-II časa in iz PoV časa? Kidriča, ki je pred So dosegel obilnost Blaža? Zihertl ni mogel več hoditi po tako ljubljениh planinah, ker se je preveč zredil in mu je zato nagajalo srce.)

Sojenje. Prvi prisednik »dela, lahko je.« Pila: »To ne sodi v zakon. V zakon zapišemo samo, kar se ne sme. Kazno je, da kdor dela, lahko je, če ima.« Prvi: »In če nima?« Pila: »Če nima, pa ne je, ker nima! Temu pravimo 'vis maior' in zato ne sodi v zakon.« Ana: »Jaz pa razumem. Kjer ničesar ni, še pes izgubi vse pravice!« Se v tej GuhoviD začinja boj za ČIP? Nastopa v nji že njihov Varuh ciganček Hanček? Isto v nedogled: »Člen 3. Kdor malo dela, pa veliko je ... Če pa malo je, ker težko prebavlja ... Se lahko vsak dan svobodno naje, kolikor želi.« Moč želje je nična, ker ni stvarna. Oz. stvarna je, a ni izvedljiva v stvarnosti. »Če je zdrav, naj se napoka ... Člen 4: Obtoženčevo krivdo doženemo z dokaznim postopkom. Če meri okrog pasu več kot dva metra ...« Je to Parda na PoV procese? Koliko pa so okrog pasu leta 48 merili Furlan, Košir, MOč? Guh se neusmiljeno za(je)bava: »Če meri več kot dva metra pred obedom ali po njem?« Itn. Nekaj strani. (Opažam, da se tako ldn z Guhom, da se tudi sam vse bolj ponavljam. Zaključimo proces oz. mojo razpravo, v kateri presojam Guhu!)

Sojenje traja tako dolgo, dokler sodnikom Peter ne pojasni, v čem je njihova pomota: »Ali ste kdaj pomislili, da bi se lahko tudi vi lepo zaokrožili« itn.? »O, smo, smo! Se mi že sline cedijo. - Če ste, zakaj niste?« se napokali. »Zakaj vas njegov trebuh bolj zanima kot lastni? Mar vam ni ta bližji?« V PMLD

se vse reducira na PvtUtinteres OžPlde. »Ali bi radi, da bi hodili po svetu sami suhci, same trske na dveh nogah? Zakaj naj bi bili vsi enako suhi«, kot smo bili v SocKomu PoV, »ko bi bili lahko vsi enako debeli?« Je to edini pravični pravilni razvoj Čloštva: od lačnosti k sitosti, od suhosti k debelosti? To je sporočilo drame - Prvi: »Da se tudi mi napokamo?« To je-bo Ideasvet; ko bo res, kar pravi Blaž: v mojih shrambah je »vsega dovolj za vse.« Vsi za polno, bogato obloženo mizo, na juriš, bi zatulil VelHer Brkonja Stanoje, Srbzet. Peter: »Jaz se sklicujem na zakon narave.« Guh se zreducira od zakonov Dbe (Mrka) na zakon Nve, ki pravi: (po)žrimo (se)! Guh ostane le pri Žrimo, Strniša v **Ljercih** doda še, kar manjka do izpolnitve gesla: Dr Dru klavec, mesar, pojedec! Najprej pojebec, nato pojedec, stalno pa bebec!

Nikodem, eden od amaterskih igravcev, zapoje na koncu kuplet, seveda spet o iluzijah in sanjah in luči, ki pa ima en sam cilj: konstruirati svet, »ko vsem bo vse enako dano«. Na Zahu se je ta želja - na ravni hranjenja - že izpolnila. Vsakdo je socialno tako zavarovan, da lahko je do trebušnega obsega dva metra. Zato so najrevnejši v PMLD najdebelejši; cigani, ki ne delajo, vodijo v tej tekmi, kdo bo več požrl. Bi dejal StlZiherl, da uči Guh kot ultracinik Fijo vulgarnega materializma, menda je dejal Molleschott, Vogt ali pa že Feuerbach: Človek jê tisto, kar jé. Kaj iz Guhove drame bi lahko vzel Jankovič, vaš najboljši sosed, ko propagira enakost polnih želodcev? Je to Fija Forum 21 in celo Kütjana? Nekam zredil si se mi zadnje čase, Milane! Da ne postajaš Blaž, točaj bogov, širok dva kilometra čez pas? Dokler bo Janša suh kot pajek, se ga bojmo!

Drama **Več** se konča v duhu izpeljane analize. Peter »z zanosom«, sredi odra. »Vse lepe stvari so tri. Ena! (vse luči močno zažarijo)« To je Duhresničnost: lux ex tenebris, glej **Skrnoč**. »Dve! (za odrom se oglasi violina ...)« SeH Pzja. »Tri! (zavesa na dnu odra se dvigne. Sredi prostora dolga miza, obložena s krožniki, čašami in steklenicami.« Tako so praznovali RaPa mariborski Kulniki vse do 41, ko je Hitler uvedel Vojvoljo namesto Heda. Vsi nastopajoči »se zberejo okrog mize, trčijo s čašami. Zavesa počasi pade.«

Je to - ta slika - edina dosegljiva RaPa na TSu?

XXVI. URESNIČENA RAJ IN PASTORALA (ob Borovi dramatiki)

Kakó skleniti káko knjigo, to vprašanje je bilo zame zmerom važno. Zadnja v knjigi obravnavana drama - njena ES analiza - je lahko Prasklep ali pa odprtost v naslednjo dramo-razpravo. Na eni ravni so vse moje razprave in knjige odprte: mostovi, križpotja, kretnice. Vendar je v celotni HKD mreži vse polno Pos delov, ki imajo tudi ustroj Ožlde, daljice; so torej - več ali manj - sklenjeni, zaključeni. Ti zaključki so lahko zelo Raz narave. Bravec (ki ga ni), ki bi preb(i)ral pričujočo knjigo **RPMV** zdržema od začetka, bi seveda pričakoval Dgčen potek knjige, saj sem v teku pisanja knjige svoj projekt - kar precej - spreminjal. Zdaj, ko sem že skoraj na koncu knjige, vsekakor v zadnjem delu, ni napačno, če se ozrem na njen naslov in ga upoštevam; skušal sem ga tudi že v teku pisanja, ko je šele nastajal; nato se je še naprej spreminjal. Zdaj se ne more - ne sme - več.

RPMV je zbir pojmov-predstav, ki naj bi bile osrednje, najpomembnejše v tej knjigi. Prva razprava-opeka v nji je ES analiza Turk(uš)eve drame **Vojska i mir (Vojmir)**. Začenja se s podobo raja, podanega kot pastorala; torej RP (pazi: ne v pomenu sicer često uporabljane kratice, ki pomeni razvojno premico). RP ali bolje RaPa je tema tako rekoč vseh mojih analiz v tej knjigi in pripadajočih jim dram (ali pa analize pripadajo dramam, vseeno; odloča, s katerega vidika gledamo). V **RPOku** je RaPa parodirana (Parda), v **Kridi** je sanja-iluzija, ki je ni mogoče razločiti od subjektivne stvarnosti Pskove DušNote. V **Veču** je RaPa še hujša Parda kot pri Rozi; je le še poln trebuh ali polna rit. Pa vendar je tudi v tej sicer nevredni predstavi polnosti (Pardi Krš plerome) ostanek-sled RaPe. Verjetno je IdČI kot tak vezan na predstavo RaPe ali (vrnjenega) raja, po katerem hrepeni. Podoba raja v judovski **Bibliji** je Strno ne le sorodna, ampak skoraj ista kot v egipčanskih itn. mitih-Rlgah. Nazadnje je takó v Komu. Šele PMLD kot Rad sesutje vseh iluzij - nekakšna pandemokratizirana, panplebeizirana, panvulgarizirana, panohlokratizirana izpolnjena želja - je RaPa kot lastna negacija posmeh sami sebi, avtolra, AD, bebast nonsens, ki ga je Guh že 40 in 66 radikaliziral v Inf in PnM, to pa je - je - polno debelo črevo. Roza je Guhov dedič.

Vendar, najsi bi se to zdelo še tako primerno - skladno z RazRakom Zge, tudi SIZi -, ne bi rad knjige končal s tezo, naj je eksplicitna ali implicitna, da je konec-vrh Zge v biti, ki je drek (bit=govno). Odločil sem se, da poiščem SD,

ki sicer ima Notzvezo s Hedom, se celo eksplicite zavzema za pitje (alkohola), za jedenje (žretje) množine - izbrane in navadne - hrane, za ples, godbo, čvekanje, zabavo, za sproščenost, kar vse je dobilo - seveda v drugem okvirju, v RMgi - vzdevek LudKarnHed, recimo v **Filefigsvatbi**, kjer pa je prej še zadržani ErS popolnoma prešel v RadSek. Vrnil sem se za korak nazaj, v PoV čas, ki je sicer še izhajal iz PrtPtj Zmagoslavja, iz vere v triumf Borbe in Dela, Vojvidika in kramparstva, dvignil oba vidika v patos klasike, v visoki slog retorike, povezan z naslonitvijo na ljud, na SNL (najobsežnejša sinteza), viziran v maniri slikarja Gasparija oz. Folk(lorističnega)regresa, kar sodi dejansko že v Dv hipermodel, MM-Brža se v predstavah FolkLite (še bolj Folkslikarstva, tudi Folkglasbe, pomen pevskih zborov) skuša znova utemeljiti na Kmzemlji, na preteklosti Nvobredov, Tip za AVS. S tem začne že Govekar, z Narigrami, **Rokovnjači**; pravzaprav že Blei na samem novem začetku SD, v 60-ih letih 19-ega Stola, s priredbo **LinMicke**. NKNM se ob tej svoji PSti (da je - da hoče biti - naravno, nravno, kulturno, umno) že od začetka gleda kot derasinirano, zato se trudi povezati se s Km; dr. Mirko Snoj in veletrgovčeva hči Marica v **LjDa** s pôsloma hlapcem Pavletom in deklo Nežo, svet Čite s svetom Kmlastnikov, Križa in Kraža v **Kje je meja?** (Obe drami sta Ogrinčevi.) Podrobno NDM.

Kakor se na eni strani zdi, da je Ptja MV-II obračunala z MM-Bržo, tudi s Folkregresom, Gasparijevega slikarstva ni cenila, Gerbičeve in Pavčičeve zборе je zamenjala za Prtbore Karola Pahorja, Kozine, Simonitija, Gobca, je po drugi strani integrirala tudi Folkmoment, kar je v skladu z njeno težnjo, da je sinteza vsega Poza, četudi rahlo (vse bolj) zaostalega. Oz. Folk(lorizem) (Folkz) bi bil zaostal, celo reakcionaren, če bi nastopal sam zase. Če pa podpre idejo Ptje o zmagi RBA-LReve (na Vojnačin) in Dela, je celo koristno, da Ptja-OF integrirata Pret; ne le samo preprosto ljud (Prola recimo okrog 1820 še ni bilo), ampak tudi njegovo Umetustvarjalnost, povezano z Nvo, in celo tiste elitne sloje, ki so sicer na eni ravni služili Plu, recimo glasbeniki (a tudi Zgarji, člani Akademije operozov), se pa da njihovo delo tolmačiti tako, kot da so Plu (ne pa Kl-eru) le posodili svoje Umetdarove; bili so v osnovi dvojni (kar je vsak Umtk), tudi pol Slci pol lti, kakršna je skupina godbenikov, ki jo pripelje v naše kraje, v bližino Lj na večer tim. Ljkongresa, srečanja treh cesarjev, Vodelj orkestra maestro Zavorre, s svojimi zvestimi pomagači, recimo dirigentom Robotacciem (Ropotačem) in signorjem Madono, a tudi z moštvom, ki se v stiku s SNL hitro zave svojih korenin in potegne s svojo krvjo in rodom.

Bor, o njem je govor in o njegovi drami - o filmskem scenariju, nikdar realiziranem, dejansko bolj Pravco, epopejo, rimano Pzjo - **Bele vode**, 50, je skušal z **Vodami** narediti takšno sintezo, s tem povezati svojo NOBD, **Razce**, in postNOBD, **Vrnitev Blažonovih**. V **Razcih** skuša Bor zavzeti nekak ErSHum, ki naj bi bil vsaj navzven manj Ideolzaostren ali ekspliciten kot njegova prva NOBD **Težka ura**, in kot Zupovo **Rojstvo v nevihti**. Seveda je to le videz; dejansko velja vsa PriEtatPSt tudi v **Razcih**; ČB sistem: Hudič-zločinec Ferlež, ki ga je treba fizično likvidirati, junaški PolitKoms Mihol, ki je predstavnik Ptje. Tudi KC je osmešena, obravnavana s Krito kot praznoverje in Magzaostalost, v **Blažih** pa se vrne Bor k Radobliki NOBD; v drami nastopi Župnik kot kolovodja, organizator AnPrt platforme, kot zločinec, ki ga mora vzeti v Pic(pravične)roke OZNA, VOS, niti ne le Ptja, kot Mihol, ki ubije Ferleža. Župnika Kafola je treba zapreti. Bor utemeljuje Piclikvidacije Sžev (udov Dmb-

kolaborantskih organizacij), PoV, v **Blažih**, pa aretacije in zapore. Ker je bila drama **Blaži** uprizorjena februarja 48, je napovedovala, kar se je nato zgodilo v teku leta 48; obračun s kominformovci, ki jih je bilo treba zapreti kot Sže SDže (Ptje); obračun - zapori, obsojanja na dolgoletne zaporne kazni - se je začel že 47, s procesom zoper Nagodeta. V ta sklop sodi tudi obsodba - najprej na S - dramatika Reharja, prej že aretacija dramatika Jalna. Poleti 48 sledi zapor in obsodbe dramatikov Zupa, Pirca, Javora, že prej Torka. ltn.

Zdi se, da se Bor ni zavedal, kaj počne z **Blaži**; ali pa se je, ko je videl, kaj se dogaja, streznil, se skušal umakniti na pozicijo manj Radpobijavsko - v službi terorja in represije - delujočega sistema. Tudi zato je napisal **Vode**. Da bi spravil svojo blažilno in ne blažonsko zamisel skoz budne oči Ptje, je premaknil čas dogajanja drame za skoraj poldrugo Stol nazaj, od 1950 v 1820. V drami sicer še zmerom obsoja - kritizira, napada, smeši - KC, Župnika, Mežnarja -, vendar ne v takšni obliki, da bi svetoval njihovo fizično likvidacijo, pri kateri vztraja Jože Pahor še 53, glej mojo ES analizo drame **Čas je dozorel** v knjigi **Vrtar**, v **SNarpor**, **Četverka-05**. Bistvene razlike med stališčem TaPahorja, tudi Pahorja iz PV **Viničarjev**, in Bora iz **Vod** pa ni; le v tem, da se Bor v **Vodah** drži Zgčasa, pokaže, kako se po padcu Napoleona vrne PIK teror, v **Vodah** nastopi sam Avskander (trda roka) Metternich, z njim ponovna oblast PIKa oz. v SAVSi Župnika, Župana in Policaja. Stari policaj je v **Vodah** potegnil s SNlom, novi spet služi PIKu kot AvsFDži. Duh SNLa - pomlajeni godec Andraž, ZnaSi za moč NLa, mora v svet, v ilegalno; vstaja (LR) se zaradi neugodnih interNacokoliščin in nedozorelosti SNLa še ne more razmahniti, kot se je MV-II, v **Razcih**, kjer so KatKm postajali člani - odborov - OF, pobožnjakarske Kanke, Rutarjeva žena Neža, pa se opredeljevale za OF in zapuščale KC. Upor zoper zlo se je nadaljeval v Umeti, to je tudi teza Krefta, glej dramo o Prešu **V ječi življenja**. Šele polagoma so HumPeki postajali LRevarji, Peter iz **CanPoha**, Maks iz **Kralja**, Ščuka iz **Blagra** in nazadnje Krim iz **Rojstva**. A Krim je Pek strojev, strojni delavec (Prolec), s tem zaostreni kovač Tomaž iz **Vod** oz. dolga vrsta kovačev iz SD; NDM. (Tito-Leskošek.)

Takšen položaj je Boru mnogo bolj povšeči. Ni mu treba zagovarjati neposrednih fizičnih likvidacij-umorov, lahko ostaja v svoji - zanj že od začetka tako Tip - retoriki, ki je postala kmalu PoV Klastipa; iz futuristične Pzje zbirke **Previharimo viharje**, vplivane od Majakovskega, preide k visoki Pzji v lepih izbrušenih verzih, ki naj bi Posn **PrešPzje**, tako Preševo lro v **Novi pisariji** kot njegovo ljudšegavost, naslonitev na SNarpesem, na njegovo nostalgijo po vrnitvi v »srečno drago vas domačo«, glej sonet o **Vrbi**. Bor je kalkuliral: Ptja bi morala biti zadovoljna, saj obnavlja - zastopa - novi Bor visoko Kulo-Pret, obenem pa ta visoki svet vključuje v linijo Upora in Dela, SNLa kot PriKm sveta, ki se RR v Nsvet. Krita Negpojavov - RazrDbe - ostaja, a je podana s humorjem, z distanco, ki pričuje vzvišenost zmagovalcev nad poraženci, duha LReve nad župniki in župani, kakršni so v PoV Slji odstranjeni, glej Župove **Tri zaostale ure**. Samo odstranjevanje kot PN - kot brezobziren posel - je konotirano, a dano v drami v oklepaj. Župnik, Župan, Maestro so osmešeni, kar naj bi bilo še huje, kot da bi bili zaklani.

Okrog 50 se zdi - ne le Boru -, da je ne le zmagala LR, ampak da se je Ptji-OF-NOBu posrečilo ustvariti novo RaPo. Tempoteza **Vod** je idilizacija. Ne preprečuje je, da je v drami veliko smešenja zaostalih in napačnih, celo drama

Andraža, ki ga nezanimanje SNLa za upor (za LRevo) v teku nadaljnega časa-Stola zagreni. (Andraž se preda le čisti Umeti, ki pa ni MM-Brž splendid isolation v slonokoščnem stolpu Mešelitizma, kot kak Mallarmé in Maeterlinck, glej **Peleasa in Melisando**, v SD-SIZi po prepričanju Ptje tudi Grum, glej **Zast(or)e.**) Andraž tudi tedaj, ko je najbolj zagrenjen, osamljen, tuj ljudem, ne prehaja v skladanje glasbe za elitni krog PlBrže, kakršna je recimo po prepričanju Ptje glasba Stravinskega, Schönberga, Berga itn.; Andraž ostaja Notusodno povezan z Nvo kot Pozlepo. Tudi ko je tik pred OISom, hoče nazaj v Nvo; skok v prepad ne bi bil skok v nič, ampak vrnitev v zemljo.

Tak - stari - Andraž je napačen, je kriv, ker je izgubil stik s (so)ljudmi. Hvalabogu, izguba tega stika je le začasna, to je Prešev obup v **Sonetih nesreče**, nazadnje celo Voduskov v **Odčaranem svetu**. A oba najdeta Prapot, Preš v **Zdravljici**, v tem, da postane član Nargarde - NKNMeša - v Kranju, Vodusek v NOBD, glej **Žene ob grobu**. Bor seveda ne predvidi nadaljnega Voduska, tistega iz srede 50-ih let, ko radikalizira svoj Nih in OIS, **Ko mi Prometeji neugnani** itn. Ne zaveda se, da bo sinteza, ki jo oznanja v **Vodah**, trajala zelo malo časa.

Minatti začne že v začetku 50-ih let, v reviji Beseda, objavljati vsaj zelo žalostne, če ne že OIS pesmi; izšle so v zbirki **Pa bo pomlad prišla**, 55. Ob istem času tudi od 4-Pekov trije, Menart, Kovič, Pavček, ta v poudarjeno SeHtonu; njihove žalostne pesmi so izšle v **Pesmih štirih**, 53. Drame tega tipa se uveljavijo 55, tedaj napiše Tork(ar) **Delirij**, Božič **ČvŠ**, Zup že pred 54 **Ladjo brez imena**, da ne govorim o Mraku, ki že 46 - v **Razsulu** - pošlje svojega junaka (Ferdija), vrnil se je iz Nemtaborišča, v Sm. A Mrakova in Zupova drama takrat nista znani, objavljeni sta šele mnogo pozneje (z mojimi **SB**), prodor mladih pa naredi novo epoho; mladi se izražajo v Genereviji Beseda. Bor se šele polagoma priključi tej smeri, a prav Prizares nikoli, vse preveč ostaja v EV Zmagovalca, tudi v **Zvezdah**, ki **so večne**, 59. Kakšna je PSt **Zvezd**, a tudi **Blažev**, bi rad podrobno komentiral. Vendar tega ne morem v pričujoči knjigi **RPMV**, zmanjkalo mi je prostora. Zato sem pred odločitvijo, nisem se še do kraja odločil, ali naj bo analiza **Vod** sklep(na) v **RPMV** in bi začel novo knjigo z analizama **Blažev** in **Zvezd**, ali pa naj celo **RPMV** prestavim v novo knjigo kot uvodno razpravo, za sklepno v **RPMV** pa poiščem kako drugo SD. (KasO: obveljala je prva Rca.)

Moja teza je, da kljub vsem disharmoničnim tonom, katerih vzrok da je v RazrDbi Preti, prevladuje v **Vodah** idilizem RaPe. Slsvet je v temelju podan kot RaPa. En pol dvopolnega sveta je čista RaPa: lepa Nv, inclusive nevihte. Opisi neposredne Nve v **Vodah** so tudi Umetposrečeni, lepi, Pri; verjetno so tudi zato **Vode** najboljša Borova drama. Morda ni napačna celo trditev, da je podana NOB skoz **Vode** - skoz filtre humorne Preti, lepe Nve - na najbolj simpatičen način v vsej NOBD. Sicer je **Vode** težko označiti kot NOBD, pa vendar: v njih je še duh tistega Prta, ki ga je Filip Kalan označil z naslovom knjige svojih esejev o Prtliti: **Veseli veter**. To sintagmo uporablja Bor sam v **Vodah**, je pa bila znana že v Prtih, v FKosmača pesmi o **Veselem vetru**, ki je prav tako ZnaSi za lepo - seveda tudi dejavno, sproščeno, vitalno - Nvo. Prti (Ptja, OF, Mrk itn.) postanejo skozi t(akšn)e tekste sami del lepe Nve, njenega najboljšega bistva.

Bor meni, da je najprimerneje to najboljše bistvo označiti kot (lepo) glasbo; ne kot klasicistično Haro, to terja Maestro, igra skladbo **Klitamnestra**, Maestro je nekak skladatelj Cherubini s svojimi uverturami na antične motive, ki po Borovem prepričanju nimajo nobene zveze z ljudznačajem Slova. Tudi zasedbe rokokojskih orkestrrov, podaljšane v leto 1820 (Cherubini je tedaj vodilni francoski skladatelj, živi med 1760 in 1842, njegove opere so delane predvsem na Klasteme, **Medeja**, **Anakreon** itn.), so zelo Dgč od zasedb ljudmuzikantov. Najbližji Borovemu idealu iz **Vod** je Kozina s svojo simfonično **Belo Krajino**. Čeprav je v tej glasbi opevan Vojbaj, **Ilova gora**, je njen Temobčutek radost, veselje, Sv kot vsestranska sproščenost duha in čutov, povezanost z zemljo in Nvo, z Nlom, humor, celo lahkotnost, ki daje vtis Abszadovolj(e)nosti, celo sreče.

Vse to se je v nadaljnjem poteku Zg spremenilo. Zadovoljenost se je pri Boru razvila - skazila - v sámozadovoljnost Zmagovalca, ki ne prenese, da bi mu bil kdo enak; postala je nadutost, tako Tip za Ptjo oz. PoVKomste. Sreča se je RR v nesrečo, glej že 55 napisano Torkovo dramo **Pozabljeni ljudje**, glej še prej napisano in igrano **Pisano žogo**. Lahkotnost se je RR v težkokrvnost zaradi krute usode, Zupova **Ladja**. Humor je v PriževiD povsem izginil; le kako naj ostane v Stlzaparih, **Dia?** MRemec pokaže, kako so se Komsti, doma na Km, od Km-zemlje oddaljili, glej dramo **Delavnica oblakov**, 67. Tudi v DinetoviD ni več Nve; Kreonovo gojenje tulipanov, **SAnta**, je grozljiva Ira: PrtHerVodja (KaKi) se RR v Pvtnika. Namesto vsestranske sproščenosti vsestranska vezanost, neSv, zaslužjenost-zaprtoost, onemogočanje kakršne koli akcije, ki naj bi bila EiA; dopuščanje le takšnih, ki jim da pobudo Ptja, glej Rožančevo **Gredo**, 64. Javor pokaže, v **Steklu**, 55, kako Ptja sistematično zatira vsako Svo, vsak naraven odnos do Nv in ErSa. Če o čem, ni več mogoče govoriti o sproščenosti duha in čustev-čutov, o radosti in veselju. Če skuša te Vrte vrniti RMg, jih na način posmeha. Lud je Lumtipa, privoščljivost vsesplošnega poloma; čustvo postane gon, ErS fuk, lbt le Lbn, veselje se RR v Už droge. Sreča se pokaže - glej Lužanovo **Srečo neposrednih proizvajalcev**, 77 - kot sreča do kraja zagamanega folka, ki Borov Folkstil, cepljen na visokomerno Kulo, zniža do čuta zgolj za novo Narmuziko, za šlagerje tipa Avsenikov in Slakov, na klobase in zelje. Dejansko na svet Guhovega **Veča**. Lužan je naslikal novo podobo-stanje RaPe; nekoga, ki ne sodi v ta Lumsvet ohlokratije, strese pri tem groza.

Vode je Bor zato postavil v leto 1820, torej v čas tik po dveh desetletjih strahotnih (tim. napoleonskih) vojn, ker je, to je druga reven drame, hotel podati RaPo, ki da je nastala z zmago Ptje-Prtov. Po eni strani res znova zavlada PIK (Metternich), a ta plat je manj važna. Odloča plat, da so ljudje v **Vodah** Prisproščeni, neposredni, zaradi humorja EiA ustrojeni. To je bila - vsaj v zametku - res najbolj Poz plat NOBa-LReve, ki pa jo je Ptja kot novi brezmejni terorist kmaku zatrla. Sproščenost, o kateri govorim, ni vodila do osvoboditve duha. Ptja je s StlMrkom, nato s kardeljizmom in majerizmom Svduha - SvM - zatirala. Sam Bor je moral ali preiti k Tragi, **Zvezde**, ali h Kriti obnovljene MM-Brže, **Kolesa teme**, 54, **Pajčolan v mesečini**, 60. Ko je podajal uspeh Vitza - zmagovitost Biomočnih junakov -, **Ples smeti**, 69, je moral postati ob občudovanju VelOsi, lik takorekoč konkvistadorja, condottiera Lorenza, tudi kritik tega in takšnih nasilnikov; v njem je zadel KaKija, posebno Kidriča ipd.

Jasno, da je moral Bor, če je hotel podajati Krito Herov kot samovoljnih samozvancev, vrniti temo vojne; v **Vodah** pa je nasprotno vojno pustil za sabo. Čeprav je vedel in to tudi povedal, da bodo še vojne, ker se je vrnila na oblast PIK Stra, je to le ena raven, kot sem dejal. Na drugi, na globlji, pa se zdi (v VISu **Vod**), da so vojne v Resi končane. Nadomesti jih Pzja. Bor govori tudi o Delu, to je v skladu s programom Ptje okrog 50 (kramparstvo-lopatarstvo, tudi Torkov **Gospod Ponikvar**), a je očitno, da je delo sekundarno, bolj retorično dodano kot dramatično Prisporočilo. Upor(nost) je podana bolj pristno in jasno; pa vendar, še močnejše sta poudarjeni Umet in Nv, ki sta si skladni. Uporništvo mora priti zraven, ker ostaja Db še zmerom ObDb; a ko bo zmagala LR, ni več razloga za upore. Čl je postal ĆiA, v tem pomenu SAPO; ponosen je, noče se vrniti v lik hlapčevstva, ki ga terja KC, Župnik, in FBŽ oblast, Župan. Zanimivo: ta Župan je bolj podoben Županu iz **CanPoha** kot zaresnemu Brždespotu, kakršen je Kplpodjetnik Glavač v Kristanovi **Zvest(obi)**, Kantor v **Kralju**. Bor trdi: res nevarnih - zlih - županov in klerikov (kot je Župnik iz **Hlapcev** in/ali iz **Grče**, tudi padre Giovanni iz **Ognja in pepela**, Klavora iz **Operacije**) ni več. **Blaži** dokumentirajo, da jih je Ptja pozaprla in likvidirala; ali pa so pobegnili v tujino, v SPE. Mir, kakršen je nastal v osvobojeni Slji, je (naj bi bil) dejansko - v srčiki, v bistvu - idila RaPe.

Knjiga **RPMV** se torej začne z RaPo, v **Vojmiru**, in konča z RaPo, v **Vodah**; le na Zun plati se v **Vodah** konča z vrnitvijo Brže, ki bo odgovorna-kriva za vrnitev vojne kot PNa, LReve. Pritežnja Turk(uš)a je RaPa. Turku je žal, da mora na koncu drame pokazati zmago vojne, Vojkralja, nasilja, zmede, ki iz tega izhaja.

Obe omenjeni drami uokvirjata knjigo **RPMV**.

XXVII. PRIMERJAVE € (ob Borovih **Belih vodah**)

Zastaviti si gre vprašanje: so ravno **Vode** prelomna drama, ki vodi od NOBD (EtatHuma) k SeHu in v SPD? Kot je razvidno že iz mojega dozdajšnjega razmišljanja, so in niso. So bolj prehodna kot prelomna. V nji so močno razviti - v prvi plan potisnjeni - momenti, Tip za SeH, ki je InH in prisega na čisto-lepo Nvo, pa vendar celota ni še takšna, da bi smeli govoriti o čistem tipu SeHa, posebno zato ne, ker se je PoV TipSeH pojavljal v obliki OISa, ne Opt(imizm)a, ki je značilen za **Vode. Ladja, Žoga, Delirij, Steklo**, te najbolj Tip SeH SD iz srede 50-let (nastale od 54-55), so ena sama žalostinka, izraz nemoči, napol v sebi zlomljenega protesta zoper vladajočo Dbo (Ptjo), nemalo toneča v samoSmilu.

Avtorji te Gene, zaslužne za PoV preboj iz MrkStla (iz EtatHuma), so se obenem trudili, da bi postavili tudi Poz platforme, Tork v **Pravljici o smehu**, 53, Zup v **AlekuPR** in **Barbari Nives**, 55, Javor v **Zgodbi**, 55, a ta plat SeHa je bila manj pomembna od tiste Negkova. V Pozdramah te Gene so bile druge inovativne reči; ob Kriti obstoječe Dže, **AlekPR**, so RR DbZgo v subjektivno fantastiko, v DušNoto, **Zgodba**, v RadInt, **Barbara**, s poanto izstopiti iz Dbe oz. preseliti se na njen rob, bliže gozdu kot mestu, kar je obnova momenta iz MD, **Prekop**, Šotar, **Bogar**, Meho, Bartolov **Empedokles**, 45.

Boru se je zgodilo, kot se večkrat prepohlepnim (prepotentnim) ljudem, bil je prepoželjiv do slave, imidža v DbJavi. Hotel je napisati sintezo, a je padel skoz, komaj kdo ga je podprl. Za Ptjo je bil preAbst, prezgoljnačelen; kaj pa si je v konkretnem boju - SV - zoper kominformovce in ostanke Brže (zahodnjaštva, LDbe) lahko pomagala z **Vodami**? Nič. Forsirala je nadaljevanje NOBD - tim. postNOBD -, Pucove **Ogenj** in **Operacijo**, Mikelnov **Dež v pomladni noči**, Potrčevo dramo **Lacko in Krefli**, 47, Žižkovo **Vsemu navkljub**, ki je že drama agitiranja za kramparstvo-lopatarstvo, za KolDelo na mladinskih progah; Ingoličev **Likof**, 49. V tem bi ji morali kar se da prav priti Borovi **Blaž(onov)i**, če ne bi prišlo ob njih do še danes nepojasnjene zapleta; Bor sam ga je pojasnil le na Pvravni, kot njegov spor z Ivanom Bratkom, ki je tedaj šefoval v Agitprop komisiji CKja SIPTje.

Je hotel biti Bratko bolj papeški od papeža? Tako so tedaj govorili, Bratko bi - zaradi svoje prevelike povezanosti s Cenetom Logarjem kot Ideolvodjem kominformovcev - skoraj zaglavlil, prišel v zapor, enako kot general Kveder.

Treba bi bilo videti zapisnike sej Agitpropa in CKja, če so bili o tej temi napisani in če so ohranjeni; kaj so očitali Boru. Da se ne bi danes kdo javil - a so Tasoudeleženci spora danes že mrtvi - in trdil, da so Boru očitali njegovo preveliko gorečnost v propagandi za likvidacijo RazrSža na vasi!? Da so Bratko in še kdo, ki je stal za njim, hoteli že drame EtHuma ali že čim bolj objektivne Trage, kakršno je napisal Potrč 53 s **Krefli**, kjer podaja-zagovarja likvidacijo kulaštva na vasi, a poda obenem v likvidirancu človeško Os, DušNoto, torej obnovo PV EtHuma. Tudi v **Kreflih** je šlo še za poskus sinteze, za nadaljevanje EtHuma, le z dodatkom, ki si ga sme Abszmagovalec privoščiti: da gleda nekako z razumevanjem na PvtEkP težave likvidirancev.

V sami NOBD ta vidik še manjka, je celo nezaželen; Sži LReve (Ptje) morajo biti AbsZČi, tako zahteva ČB Stra EtatHuma; Ferlež v **Razcih**, Žolc, Mirtič in Harz v **Rojstvu**, padre Giovanni, Iris in Savo v **Ognju**, Klavora v **Operaciji**; tu se Pucova šele začinja truditi, da bi podala Neglik, dr. Romihovo, tudi razumevajoče, kot žrtev njenih lastnih ErS strasti. **Krefle** je hotela Ptja - njeni esteti-ideologi - narediti za prelomne oz. bolje za vrh PraSD; zame niso. Zame so prelomne šele drame, ki jih je Ptja s svojimi Estideologi 55 napadla, **Zgodba**, **Žoga**, **Steklo**, in drama MGGe, Dinetovo **Potovanje v Koromandijo**. Ob tem se je boj začel seliti v spopad Ptja-MGG; Ptja nas je napad(a)la prek članov naše Gene, ki pa so sodili v povsem drugo grupo, v Ptjopodrepnike, Marjan Javornik, Mikeln, tedaj še Predan ipd. Prodor, kakršnega so izvedli Tork, Zup, Javor 55, je MGG izvedla okrog 60 s **SAnto**, **Afero**, **OtR**, **ZiK**.

Ločnica med **Vodami** in posegoma Zupove in Dinetove GG je bila tudi v odnosu do NLa. **Vode** so najvišji slavospev NLu, kar je v duhu NOBa (Klde), medtem ko **Ladja**, **Steklo**, **Delirij**, **SAnta**, **Afera**, **OtR**, **ZiK** nastopajo v imenu OPska, deloma celo OISa, ki zmaguje. Odločilno je mesto OPska, ki zamenja Klde. OPsk pa Strno ne more biti več glavni Poz lik - Her - NOBD. Teza NOBD je ravno ta, da celo nekdo, ki je bil prej OPsk (skoraj nekaj cinik), v teku MV-ll dogajanja doživi Notpreobrazbo in se žrtvuje za Prt-Ptjo, dr. Donat v **Operaciji**, do neke mere že Tanja v **Ognju**. Isto tezo podaja Bor, saj je ena od osrednjih niti **Vod** prehod starega - zagrenjenega, samotnega, zapuščenega - Andraža v novega, tj. mladega, pomlajenega, ki je nosivec Klde platforme upora NLa zoper oblast. NL se sicer sam sebe še ne zaveda; Metternichov PIK režim, nato sistem KplBrže, **Kralj**, **Hlapci**, ga začasno prikujeta k tlom. Vendar ga ne streta, le vzameta mu glas, samozavest, moč.

Naj je novi-mladi Andraž med 1820 in 1941 še tako brez ali z malo zaledja v SNLu, prav on je, ki tedaj - v teh težkih časih - tako rekoč edini zastopa SNL, kot ga Preš in Levs; Can pa že dobi stik z njim, s Prolom, ki nastaja in pomaga osamozaveščati tudi KmSNL na podeželju; najprej pridobi zase kovače, Kalandra v **Hlapcih**, nato Vašrevne, VašProlce, Lenarta v **Viničarjih**, dokler se 41 vsi ne združijo - tudi s PozNarInco, predvsem študenti, Peter in Helena v FKosmača **Gospodarju**, z Jarhom, Tilihom, Simonko v **Času, ki je dozorel**, seveda pod vodstvom Ptje oz. IndusProla, Krima in Nine v **Rojstvu** v eno samo močno udarno pest, v gibanje OF-LR.

Bor še v **Zvezdah** ne more zapustiti te držbe, glasbenik (!) Brinar je kriv, nehote začne sodelovati z okupatorjem, ker da v prvi plan Estvidik, Kullepoto, samega sebe kot Pska, ker je OPsk in ne najde opore v glavni Pozsili sveta: v SNLu. V tem pogledu bi bile **Zvezde** korekcija **Vod**, če ne bi že v **Vodah** zmagalo isto načelo: mladi Andraž kot duh SNLa zoper starega Andraža, ki je

OPsk in ga zato nese v OIS. A tudi starega Andraža ne bi zaneslo v kolaboracijo z okupatorjem, po bistvu je PČ, medtem ko je Brinar po bistvu slabič, analogen Milanu iz **Prz**. Brinarjev estetizem ni (dovolj) Notpovezan z lepo, preprosto, neposredno Nvo, kot je starega Andraža, ampak je esteticizem in samoljubje, na poti iz egotizma v Avz. V **Vodah** Bor glasbo-Umet vključi v Pozsintezo, v **Zvezdah** ne, vendar pokaže njeno Tragplat, ne njenega zl(očinstv)a.

Ferlež ne bi mogel biti Umtk-glasbenik, je lahko le komi in Kplpodjetnik; čutiti Umetdar je že samo na sebi Poz, a ne zadošča. To tezo Bor skoraj desetletje po **Vodah** še okrepi. Do OPska kot močne, Ptjo podirajoče, svoj lastni svet ustvarjajoče - torej že EIA oz. SAPO lik zastopajoče - figure Bor sploh ne more.

Condottiere iz **Plesa smeti** je kljub svoji veličastni osamljenosti vojskovodja, vodi mase, z njimi je hočeš nočeš povezan. V Irdrami **Šola noči**, 71, Bor pobesnelo napada OPske, ki si pomagajo z Magvplivom na mlajše, na nemočne, na učence, da bi si tako prevarantsko olajševali usodo, Mraka, Pirca ipd. PČ ima za Bora ves čas zaledje v SNLu; če ga nima, a ni ZČ, je šema, kot v **Vesolju v akvariju**, 55.

Še v kasni drami **Popoldanski počitek**, 76, se vrača Bor v čas Prtov, se Psihutemeljuje na NOBu, v njem pa odkriva tudi ErS srčiko. Uspešna ErS odpravlja OPska; pari v **Vodah** - cela vrsta jih je, komaj se dajo med sabo razločiti, so bolj amorfna masa SNLa, ki se preraja skoz ErS razmerja Mo-Že - so neindividualizirani, kar pomeni: SpS Tip za Kldo, za PozSNL. Medtem ko so pari v SeH SD nesrečni, neuspešni, Gordana v **Deliriju**, Rajnik v **Ladji**, Arja v **Pozabljenih ljudeh** itn. Neuspešneži nimajo otrok, naredijo celo Sm, z njimi se Čloštvo - SNL - konča. Iz prelepih pastirjev in pastiric iz **Vod** pa se bo nagnetel cel rod potomcev: kot je na borovem drevesu storžev in na brinovem grmu jagod.

Ker so **Vode** Pravca, legenda, mit, Narpesem, celo alegorija (zaključujejo, kar se je začelo v **Vojmiru** kot alegoriji), derealizirajo; po tej poti uvajajo hipermodel Dv. Derealiziranje je tudi olajševanje vsega, vsaj iz Trage v Kodo, iz usod(n)e neživljivosti v lahkotno, sproščeno, veselo življivost, ki pomeni, da ljudje sebe in svoja pota obvladajo. ErS dobi v tem okviru poseben pomen ali razlago. Za večino ErS srečanj med Mo in Že je značilno, da gredo skoz Raz faze, tudi skoz PrepDč, vsekakor skoz TekmDč, pa naj tekmujeta - fant in dekle - med sabo ali dva fanta za dekle ali dve dekleti za fanta. Vendar sta ta TekmDč čisto nekaj drugega, kot če-kadar tekmujeta med sabo dve Dži, dve Gibanji, dve Cerkvi, dve Ptji (Kom in Ncz, KC in ProtC, Juga in Ita leta 1940). Tedaj se ponavadi - skoraj Strno zakonito - RR (eskalirata) v EDč kot VojDč, kot SžDč; med NczPtjo in KomPtjo - obenem med SovZo in Nemčijo - pride leta 41 do vojne, med KC in SIPTjo MV-II.

Tudi Župnik in novi-mladi Andraž se bosta tako zapeljala v SV-Bm-DžV, Klavora in Donat, **Operacija**, Giovanni in Martel, **Ogenj**, Jarh in Drobnič, **Čas**, Kafol in Andrej, **Blaži**. TekmDč se v določeni točki razcepi; ne le v RazcDč, glej MSk **Razcepljeni človek**, objavljeno in v **Pojasu** komentirano na koncu knjige **SNarPor**, ampak tudi v EDč-SžDč. V tem duhu nadaljujejo **Vode Razci**. Ali pa se TekmDč soukineta, sozmehčata, preideta v (Idea)Haro ErS razmerja, glej že zgodbo med SlaTino v Alešovčevi **Podli (Podlagi zakonske sreče)**, 1872; po tej

normi-tekmi tečejo vsi ErS pari v **Vodah**. Imen teh Že(nsk) in Mo(ških) v **Vodah** si niti zapomniti ne morem, tako so si njihova ravnanja, čustva in liki podobni.

To ni nenavadno. Če dramatik ne slika Hera kot posebne VelOsi, ki na potencirano izrazit način zastopa SNL, spadajo tudi junaki tega tipa v Infmaso (S)NLa, Klde. Kdor se od Klde razločuje, je posebnež, zanj pa je že nevarno, da se od-loči od NLa, da ga zapusti, celo izda. (Glej lik viteza Ivana v **Kranju**. To je tema - tudi Kristanovega - **Kata Vrankovića**.) Strno logično je, da se Her, ki je najprej AbsPoz izraz SNLa-Klde, kakor so Tito-KaKi, prej ko prej skaže kot zločinec; glej lik Komisarja iz **Afere**. Pride celo v nasprotje z lastnim SNL-Klde, kakor - z vidika JPtje - Albert Svetina, Mačkov namestnik, ki zbeži 48 na Madžarsko, ali Hebrang ali Cene Logar; napol je takšna usoda v začetku 70-let zadela Staneta Kavčiča.

Na liniji derealizacije, Tip za Kodo v primerjavi s Trago in resno dramo, je tudi humoriziranje PIKa oz. tandema Župnik-Župan. Ni pa to Irolajševanje nasprotnikov Dže samó izraz Borove nekakšne blagosti, prizanesljivosti, Psvelikodušnosti. Je tudi izraz neverjetne lahkomnosti, neodgovornosti, neposluha za Eto, za soČla, posledica Stl indoktriniranja, češ kdor ni z nami, ni Čl. Tako indoktrinirani Bor se je verjetno celo postavljal pred sabo, da do Župnika-Župana (ŽuŽa) ni več besno Šžen, kot je bil do Ferleža in Kofola, ampak je z njima kraljevsko usmiljen; Negpar ima za igravca v commediji dell'arte, kjer sta bolj Burkeža in Harlekina, glej **Krisalido**, kot Mefista. Bor se dela, kot da se ni prav v letih 48 in 50 začelo sistematično preganjanje SKI(er)a, mučenje, obsojanje pred sodišči za izmišljene prestopke oz. za prekrške, ki so bili res v nasprotju z Ideolo-Eto Ptje, a kazni zanje so presegle vsako normalno mero.

Kaj pa je tu normalno? Hočem reči, da so bile glede na kazni v zadnjem Stolu stare Avse ekscesivne; ne le strašilne, ampak pošastne. (Sploh vsa mučenja v Stlzaparih po Slji, 48-49 tudi MOča, zato sem jih Ponot.) Bor noče videti in ne vidi tega, o čemer govorim; kot noče videti-priznati PVD. Včeraj sem na NemTV poslušal-gledal znamenitega dirigenta Furtwänglerja, ki je MV-II dirigiral koncerte v počastitev Hitlerjevega rojstnega dne in javno - v mikrofona - izjavljal o nadnaravni veličini NemNara in Nemglasbe, s čimer je povsem podprl Nem Nczvojno (je v duhu tega Vojtriumfalizma tudi dirigiral Beethovnov **Deveto simfonijo**), kako je PoV izjavljal, da on in večina Nemcev o konclagerjih in Uniču Judov niso Absnič vedeli! Kot nista o PVD Absnič vedela Brkač Stanul in Dimitrij Ribičič; le Albert Svetina, ki pa da je zato pobrisal v SovZblok, ker da je hotel s tem protestirati zoper preganjanje Klera ipd. Huhu, haha! A kaj, v sili vrag še muhe žre; če DSD ne bo dobila boljših prič zoper Ribča, se mora zadovoljiti s čez 90-letnim Svetinom, ga zato prej oribati do NeČi bele kože, ga oprati vse GhKe; najboljše bi bilo, da bi Joannes Možina-Možak (mačo) ponaredil dokument (KC to zna, glej zgodbo o ponarejeni darilni listini za Karolinge v Dovjakovi drami **Pipin Mali**) kakšne AngAm službe, pomagala bi mu bivša Komstka Jerala Izdušek; dokument bi dokazoval, da je delal Alberto po nalogih Intelligence servicea oz. samega mistra Churchilla. Zakaj ne? Če je bil SrKos v letih 58-59 in 63-64 (pa še dolgo po tem) Puč(nik)ov intimus, PriSo, zagovornik, potem je tudi vrana bela, Bük sposoben, Marjana Lukačič pa modna trlica.

Iz povedanega je jasno, da so mi po eni strani **Vode** vseč in blizu, v njih čutim PriPrtsvet osamozaveščanja in sprostitve Slcev, duha **Veselega vetra**

(vrste Adamičevih in FKosmačevih šlagerjev, tudi **Ko zapojemo veselo** itn.), po drugi pa se mi gravžajo, saj bazirajo svoje - tudi moje - veselje na umorih in preganjanjih Zamolljudi, prečrtanih, izbrisanih. Bi smel Umtk to početi? Bor odloča: Umtk sme vse, če je v stiku z Nvo in Nlom; a on sam je v stiku, tako trdi, v to je sveto prepričan. Mrak se je že MV-II (v **Maratu**) vprašal, koliko je vreden teror ulice, lumljuda, ohlokratije. Ob koncu II. SvetV (44-45) je v **Rdeči maši** ta teror postavil pod globok vprašaj; spodbil delovanje VOŠa, ki likvidira Dgč misleče-verujoče, Kogoj Fedjo. Torej se je dalo to videti; Fedja je Vanja iz Majcnove **Revolucije**, je Majcnov v PVD likvidirani sin Fedor. Pa Mrak zato, ker je to (u)videl, ni bil pristaš Dmba, sodelavec Nczokupatorja. Dalo se je stati zase, a ne kot OPsk. Mrak-Fedja sta se utemeljevala prav tako na Nvi kot Bor-Andraž, le da je Mrak - pater Ambrozij - dimenzioniral Nvo v kozmos MagVer vrste, daleč čez zgolj lirsko in SNLu pripadajočo lepo Nvo **Vod**. TragFedja kot kozmocentrik Prikova (TH je kozmocentrik lažikova) je že vnaprej korekcija - Krita - Andražev. **Rdeča maša** pride časovno-Strno po **Vodah**, čeprav je bila prej napisana; pač vrtenje THM-kroga, s katerega se da odskočiti skoz RazcDča NejDam. Tako odskakujejo Mrakovi Pozliki, že v **Življenju-karnevalu**, v **Mariji Tudor**, v **Procesu**, v dramah, napisanih do 1955.

Bor tega ni zmogel, ker je stavil na gotovo: na Abszmago Ptje, seveda tudi na nagrado, ki jo je terjal zaradi lastnega - pogumnega - angažmana v NOB-LRevi. Kljub vsemu ne morem zavreči trditve, da je Bor le sklenil pogodbo s hudičem; da je prodal le-temu svojo dušo. Mrak je ni. A za ceno Rad osamitve v Dbi. To ceno je Mrak - pravzaprav rad - plačal, saj Dbe ni cenil, imel jo je - upravičeno - za ObDbo, za lđB. Zato ni naključje, da sem se vzgajal pri Mraku in njegovih dramah od **Marata** do **Procesa**, ne pa pri Boru. Je pa spet res, da sem od časa do časa popuščal ne le mōči oblasti (Ptje) (maja 45, spomladi 47), ampak da sem ostajal zvest vzgoji, ki sem jo dobival od MOča in MoMe. Zmerom sem izdajal le en del samega sebe, le eno svojih EV, ker sem pač sestavljen iz mnogo EV; sem PlurPld in PlurDč; glej MSk **RazcDč**.

Naj končno navedem verzje - nekaj reprezentativnih, vseh ni mogoče, drama je dolga 120 strani v knjigi -, ki ponazarjajo lepoto Nve (LpNvo). V začetku drame vidimo-slišimo Andraža (Anža), ob njem godce; najprej mladega Mihca, ta igra na klarinet, ki je ljudglasbilo, vsaj za Bora. Slišimo melodijo, ki je rdeča nit - leitmotiv - **Vod**; poje »o metuljčku, ki si je po nesreči orosil krila na jasminovem cvetu«, a poškodba je bolj ovira, le začasna, kot je le začasen boj-vojna na TSu. LR ga (ju) je končala, vrnil se je izgubljeni vrt Eden (praKom) kot nova RaPa. Kljub težavam (»metuljčka zdaj zanaša veter čez gmajne in ozare«) ostaja metuljček v bistvu nepoškodovan sredi LpNve. Takole modrujeta Anž in Mihec, s svojimi verzi ubirata osnovni ton drame - Anž: *V oblak poglej, pa ti pove napev. To so oblaki iz Minattijeve Pzje. Mihec: Jaz pa poslušam veter, ki si brusil/ pete po gmajni. Uvede torej Veseli veter. »Mladenič se res zagleda v oblak, ki ga veter žene proti zahodu, kjer že gori večerna zarja, in jame igrati.«* lđila RaPe.

Dva Mo sta premalo; potrebna je še Že, dekle. »Zraven njega pod belo brezo« - Bor ohranja tim. Prtbrezo, pod katero mora biti obvezno tudi puškomitraljez. V mladem Mihcu je skrit mladi Anž, ki bo upornik in bo nazadnje z zbrojevko kot Krim-**Rojstvo** pobijal Sže; a ta Voj breza je implicirana, ni vsiljevana v prvi plan, tako v izrazu zadržana naj bi bila za Bora Prasinteza Umeti in LReve. »Z rokami prekrizanimi čez gola kolena«, nobenih

svilenih nogavic, golota je neposrednost LpNve. Vendar je ta golota SpoDo, le kolena se vidijo, takoj nad njimi pokriva dekletova stegna krilo. **Vode** zagovarjajo-slavijo sicer neposredno, a ne surovo goloto; ni pa zadržana glede na SpoDo časa Prtov, odnosa Vide in Mihola v **Razcih**, celo MihMare v **Rojstvu**. Glede na ta dva TipPrt para iz NOBD je golota likov iz **Vod** sproščena, kakor so jo slikali SI impresionisti, Jakopičeva gola telesa na sliki **Kopalke**. Morda je celo v duhu SpoDo PrMeša, NKNMeša, ČD (**LjDa** itn.), če jo primerjamo z nagostjo ljudi v RMgi, v KarnSeku Luda. V Jovanovičevih **Znamkah** se prvič v Zgi SGleda igravka sleče do golega, Kohkova, ob zgražanju SpoDo KlasTradelite, Vidmarja, Severja et comp. A le nekaj let za tem golota na odru ni več provokacija-škandal, ampak skoraj pogoj, da se kaka drama sploh uprizori; kako to, da režiserji niso zahtevali, naj se sleče gospa Helena v **Blagru**, Francka v **Kralju**. Gola Jacinta, **Poh**, jim je prišla prav, že Can jo je naročil-koncipiral takšno.

Dobro, da je bival Bük tedaj v Argi; bi njegova stranka NSlja (ArhKatSlja) prepovedala vsakršno goloto, če bi prišla povsem - edina - na oblast, kot je Bükov ded prepovedal obleke, ki so kazale gola ramena deklet; terjal je do grla zapete ovratnike. Le tako zaščitene sem lahko občudoval starejše sošolke leta 1943 na hodniku v glavni pavzi na KlasGimni, ko smo se sprehajali drug mimo drugega. Kaj bi dal - jaz, ne Bük -, da bi videl prelepi Hani Nevšimal za izrez! Ne, pretiravam; bil sem glede tega frustriran, niti kipov golih muz-vil v Operi nad oxsenštandom si nisem upal gledati. Pač pa bi užival moj PriSo Priž, bil je po Nvi ženskar. Jaz sem se hotel le osvoboditi terorja Morčistunstva, Priža pa je zanašalo v Lbn. Le da tega ni dal v svojo dramatiko.

To dekle, Lenka, je flavtistka. Kot vse Že v **Vodah**, je Poz, »igra ji nasmešek« - izreden pomen Smeha, a blagega - »okoli malce bledih, sicer pa plemenito vrezanih ust.« Kdor sodi v (S)NL, mora biti in je - j e - plemenit; še žnabli morajo biti plemeniti.

Ob Lenki je Tomaž, deloma protiigravec Anžu, deloma njegovo dopolnilo; najprej Anž podreja T(om)aža, da ta noče več igrati za ljudi, le za LpNvo, nazadnje zmaga Taž in vrne Anža v Kol Čloštva. Debata med njima se artikulira že takoj na začetku - Taž: *Premišljam te, Andraž, pa res ne vem, / kaj hočeš prav za prav. Oblakom gosti? / Pa brezam, vetru? Godimo ljudem, / ki vabijo nas. Kaj bi godec hosti?* To je tudi končno - in Tem - sporočilo **Vod**. Se je pa v tekst vkradla napaka; ali se je vmešal tiskarski škrat ali je kriv zanjo že sam Bor, in je treba v tem primeru uporabiti Freuda? Piše: »godimo«, ne »godemo«. Oboje je mogoče, le da pomeni »godemo« normalno stanje, »godimo« pa poudarja Čželjo, da bi ljudem ugajal. Res, Umtki hočejo ugajati. Ampak od ugajanja Esttipa je kaj hiter prehod h KarnHedu, k prilizovanju ljudem, ki je bistvo-pogoj Kpltržne Dbe. Kdor ljudem s svojimi proizvodi ne godi, jih na trgu ne prodaja.

Mraku do t(akšn)e prodaje ni bilo; ne Majcnu ne Bartolu, čigar **Emped** še danes ni natisnjen. (Isto velja zame in za **RSD**.) Bor pa je hotel oboje: biti neodvisen Umtk, kot Peter iz 2. dejanja **Poha**, in biti slaven, imeti imidž pri najširši publiki; bila naj bi nadaljevanje MV-širokih ljudmas. Same sinteze, ki pa so Bora izdale; skoraj vsem je postal zopr. Tudi zato se je v 70-letih tako reaktiviral, celo na Polpolju: da bi se Pvt uveljavil. Bil je užaljen, ker ga mladina ni sprejemala; nad mladino se je spravil že v **Pajčolanu**. Upam, da moja drža ni sorodna Borovi. Morda le do neke mere; jaz jo - se - ARF in AK,

Bor ravno teh dveh praktik ni bil zmožen. Sta več kot praktiki; sta smodela, ki vodita v IsDti; sta ARFDč in AKDč, glej MSk **ŠHM**.

Anževo samotarstvo je Konvrazumljeno; Bor je skoraj v vsem Konv. Anž: *Tam mene ni, kjer je sveta norija*. Jaz ne mislim, da je svet nor, svet kot TS; nasprotno, povsem normalen je. IdDb - IdM - je norma Tsa. Norci odstopajo od te norme. V tem pogledu so Mrak, Majcen (ta napiše ravno v času **Vod** svojo **Revolucijo** in **Cesarja Janeza**) in Bartol nori, aTip, odpadniki od povprečja, ki je tudi SNL. Dt je (zame, za Dgfijo) norost-norija.

Ne smem pa vsega Bora podvreči sodbi o Konvstereotipnosti. Tudi v Konvizjavah-tekstih je skrita stara modrost, Čl izkustvo, ki ni le obramba povprečja. Imamo dva tipa modrosti: KonvSpS, ki brani Kldo, te je v **Vodah** največ, jo bom navajal, in linijo čudakov, ki so se zazrli v zvezde, Peter v **Pohu**, Mlakar v **Romdušah**, v Tr, Meho v **Bogarju**, končni Črt v **PKrstu** (v Snico Bogomilo). Bor bi rad sintetiziral tudi ta dva lika. Majcen se zaveda, da se ju ne da, čeprav bi ju tudi on rad, bil podban, torej Čl iz ObDbe, in pisal drame s tezo Isa Dti, **Brez sveče**. Majc(en) zato o(b)stane pri paradoksu, glej **Ženina na Mlaki**, mojo ES analizo te drame v knjigi **Teologija postmoderne**, v **Četverki-05**.

Anžu dajem kar prav, ko odvrne Tožu (ali Tažu, vseeno) na njegovo pripombo (*A les je gluh.*): *Ni. Človek, veš, je gluh*. To je drža Strniše, od Uršule, **Samorog** - celo od Deklice-Metulja, **Krila** - naprej. Tudi ta(kšna) zveza je mogoča in stvarna: Bor-Strniša, čeprav se zdi povrhnemu pogledu nemogoča. Za Strnišo slišijo le norci, blazne device, mistiki (Prior v **Ljercih**). Oz. sliši tudi les-Nv, **Driada**, ki je drevesna - lesna - vila. *Kdaj Čl godca si želi? Kadar razbija*. Bor je natančno zadel potrebo Damladega Čla PMLDbe, ki se ldn s - čim večjim - truščem; ki si omamlja čute z drogo; ki potrebuje zato prepotencirano neposredno participacijo v Kldi, v popmuziki. Dozdaj še ni bilo glasbe, tudi črnškega tam-tama v pragozdu ne, ki bi bila tako razbijaško glasna kot zvok električnih kitar od Beattlesov naprej. Anž je za IntUmet, za tenke čute; SeH je InH: *Ne v srcu, v petah je njegov posluš, posluš NegČla*. Pete so bile ZnaSi za polko, ki jo slavi Bor v **Vodah** (skorajda zoper kolo); protislovja Bora ne motijo. V PMLD seveda poslušavci grupe Siddharta ne plešejo polke, ampak gredo po koncertu na rave.

Drama je mogoča zato, ker Tož ni v začetku povsem prepričan v svoj prav, da je treba igrati-gosti - pesniti - za ljudi; drama se dogaja v času, ki ga Taž potrebuje, da se povsem odloči za mladega Anža, ne za zagrenjenega starca. Tož: *Bog te razumi. Morda prav imaš*. Anž: *Srce pa, ki so tuje mu norčije,/ naj v vetru ujame naše melodije*.

Teza o vetru se ponavlja sto in stokrat. Naj jo navedem še parkrat. Na Teranovo vprašanje, *Odkod pa so ti godci?*, namreč godci Anževega orkestra, Anževi učenci, Čolnar odgovarja: *Žalibog/ so z Belih vod te mesečne piščali*, piščal je instrument Arhtipa, že Dioniz jo pozna pa Orfej. *Poslušajo jih gora, mesec, log,/ ljudem pa, sodim, niso še igrali*. V tem tiči Temproblem; problem tudi za Bora, kaj šele za Ivana Bratka in Ziharla.

XXVIII. DILEMA MED OSAMLJENIM POSAMEZNIKOM IN POZITIVNIM LJUDSTVOM (ob Borovih **Belih vodah**)

Anž svojim godcem ne pusti, da bi se socializirali, kot ni pustil Mrak - prav okrog 50 - svojim učencem; s Savinškom in Hiengom se je prav tedaj sprl, ker sta se odločala za uspeh v Dbi. »Pred Tomaževo kovačnico, ki stoji med reko in cesto, se pojavita Andraž in Peter ... Andraž potrka na Kovačevo okno: *No, ti dremuh, še spiš?/ Vso zarjo baš prespal.*« Taž: *Kaj zlomka me budiš!/ Čez polnoč sem koval.* Za ljudi. Podkoval konje, da bi z njimi Km orali, popravljaj pluge in motike, vse za poljedelsko delo. Anž: *Pod jerebike gremo. Tam bomo igrali/ jutranji zarji.* Anž Taža prepriča.

RaPa kot Kmidila je lepo vidna iz - lepe - pesmi, ki jo poje in igra na glasovir Pozgodbenik iz mesta, Teran: *Slutite lastovk nemir/ vrhu visokih zvonikov?/ Slišite pesem zvočnikov/ skozi pomladni večer?/ Slišite konj težkih škrebljanje,/ slišite opoklo platišče?/ Trudno renče čez kotanje/ škripa in pota si išče.* Kmdelo kot Pzja. *Tam pa skoz rosne meje/ dekile stezo si utira,/ zdajle v potoku stoje/ vroča kolena izpira.* ErS je tudi vstop v Čl(ošt)vo, je sinteza Nve (Nvgona) in Kule-čustva. Navedel sem le tri kitice od sedmih.

Bor izkoristi priložnost, da odkloni artificialno Umet Pla (Brže) in potrdi Nvno Ljuda (KmNara). Teran in Maestro se besedno spopadeta; pol **Vod** je takšna besedna retorika kot nadomestek za Vojboj. Ter: *Ne slišite? To veter pošumeva.* Poslušajo Odonovo pesem **Bele vode**. Maestro (Mast): *To krulijo nečedna svinjska čreva!* Tako Zanič PBrža preprosto-neposredno LjudUmet. Ter: *Zdaj vre skoz goste češnje in orehe.* Veter. Mast: *To krava žveči gnile zeljne vehe.* Na takšnih mestih prehaja drama v Kodo. Ter: *Zdaj lije skozi vresje v tihi dragi.* Bor je redundanten. Mast: *To je cmokal za ljubico na jagi.*

Naenkrat poslušamo dva orkestra igrati hkrati. Tekma, napoved boja. »Vso dvorano napolni strahoten hrup«, to je hrup lReve, ki bo sledila (in je že, v francRevi); zanj je kriva oblast, ker ne pristane na LjudReso. »Godala in pihala se spopadajo in skušajo zaglušiti druga drugo.« DžV. »Svaja« ji pravi Bor. Mastov orkester je napoved NczNemcev, ki spomladi 41 vdrejo na Sisko z motorji in letali. Trušč je spremljava Ub(ijan)ja.

V graščini, kjer se orkestra spopadeta, uradni in uporniški, se spor stopnjuje: »divja zdaj že pravi pravcati upor. Vse vpije in rohni, treska s stoli ob tla, bije po mizah, trobi v pozavne in trobente« - skratka prava norišnica.

To še ni jasen RB, LR zoper oblast; je šele napoved. Ali pa je že kaos v RMgi-PMLDbi. Uporniki (muzikantje): *Bele vode! Bele vode! Bele vode!* Tako se je vpilo, tudi jaz: Titol! Partija! *Vpijmo, fantje, naj raznese strop!* Odon je vsaj deloma Otonžup s svojo uporniško pesmijo **Veš, poet, svoj dolg**, v kateri svetuje, naj čimbolj tulimo, da se »pretulimo skozi to zimo!« »Birmo v cerkev! Klitemnestro v grob!« Klitemnestra je naslov Mastove skladbe, Bor jo kot FP povezuje s KC; pač par PIK. Uporniki: *Dol, k vragu s tiranijo! Kdor je za,/ sem v našo kompanijo*, tj. tovarišijo, tudi Koc(bek)ovo **Tovarišijo**, ki je ZnaSi za Prtščino.

Mast: *Ribeli! Puntarji! Tatje!* Tako so kričali na uporn(išk)e Slce MV-II Iti. *Kdo je vaš bog? Mate kot predstavnik upornih muzikantov: Posluh!* LpNv je obenem Absposluh. Mast se baha; prepričan je, da je na strani PIKa vsa vrednost: *Posluh, kadar iz mojih ust done/ modrost, krepost in duh!* Lia, ena izmed upornic: *Norost, slepost, napuh!* Mast je zastopnik DDč ekskluzivizma: *Za mano hodi, kdor ni zoper mene!* Ehr(lich).

ErS je socialni nagon: veže dva. Uvod v izpolnjeno ErS pa je ples, a plesati je mogoče le v dvoje (v kolu le masovno); dva pa sta že temelj Dbe-občestva kot Poz, tudi v ČD-LjDa. V Čiti so poleg tim. Bésed tudi obvezni plesi. Dekleta kar naprej ponavljajo - Lenka: *Jaz, jaz pa več ne morem slediti Tažu. Jaz moram plesati! V nogah mi vre!* Bor še ne ve, kam bo pripeljala prepustitev telesu: v RMgi v KarnHed Lbna. Lenka ima v sebi še mejo; plesala bo, a se ne bo zadrogirala; vedela bo, da je eno ples, drugo delo. Za PMLD pa je delo vse bolj le še sredstvo v pridobivanju imidža-Kapa; ni več vredno sólo na sebi. Niti ne kot v KMgi, kjer je odkupovanje za izvirno GhKo, in ne kot v NKNMešu, kjer je sredstvo za to, da dobi Čl kot Homo faber oblast nad svetom. To držo zastopa Bor eksplicite; navedel jo bom.

Lenkino - Že - željo po sproščenosti omejujeta-zadržujeta dva: na eni strani KC, Župnik, na drugi Anž. Pomembno je, kako doživlja Anž Nvo: sploh ne kot grozovito. Nevihta je le njen naraven moment. »Čez dolino, ki težko sope od previharne soparice, se valjajo težki oblaki.« Za Anonimusovo PsSPED **Velika sodba** je bližajoča se nevihta sredstvo Katboga - MMBe -, da bo kaznovala zle, Prte, vosovce; za Bora in Anža pa je nujen moment v nastajajoči dokončni RaPi sveta. Bor veruje, da se bo zgodba - Zg - Čla končala z Vemirom; Turk - **Vojmir** - v to dvomi, vsaj ne vidi še možnosti za takšno rešitev. Bor izhaja iz nje, prepričan je, da je RaPa leta 1950 že zmagala. V tem je eno najhujših - ne le - Borovih SSL.

»Tam v daljavi se že užigajo neslišne strele«, kako lepo je vse to, »kmalu pa jamejo gore in daljave zamolklo bobneti.« (Napoved LReve.) Anž »s preroškim prepričanjem«: *Kaj naše svaje! Zemlja in nebo/ smejita se, če ti groziš s pestjo!* Ti, tj. Čl. Bor ve: Nv se res smeji, a Čl ni zgolj Nv, je tudi Db; zato so te svaje - LR - nujne. A ne za zmerom. *Kaj pa si ti? Te zemlje revni sad!* Da in ne, zame in za Bora. *Kar kolni jo, a jaz imam jo rad./ Jaz hvalim tu jo, kjer je njen pravir,/ ko zora dan rodi in dan večer.* Ko to izreče, »se Andraž in njegovi zmagovalci napotijo skozi vrste premaganega sovražnika, ki strmi za njimi nem in razorožen.«

Tako se leta 50 Bor počuti, z njim pa Ptjkader. Ne pa mi, navadni Džani. Jaz sem iz občutka, da sem sozmagovalec, maja 45, kmalu padel v občutek, da sem soporaženec. Moj PriSo Priž je to stanje - ta prehod - sijajno uprizoril v **Dia** in **Aferi**: Sigis(mund), Haymann, Krstn (Kristijan), Bernard in Simon

postanejo iz Prtov, LRevarjev ujetniki OZNE-Ptje; ta jih razglasi za Sže Dže, ki je zmagala. Nerazumljiv - absurden - udarec usode. Bor noče o njem niti slišati, čeprav so Cene Logar, Mrzel in Mirko Košir že na Golem otoku, zadnji najbrž že likvidiran, Zup in Javor pa v zaporu. Pirca so po letu dni zapora izpustili, a Bor ga ni nikdar priznal, do konca je ostal ljubosumen, da ima Pirc učence in občudovalce, Bora pa so v 70-letih podpirali le Titek Vidmarček, ubogi - tudi dramatik - Franček Bohanček in, zabavno ter groteskno, bivši upornik Javor, ki se je 55 pogumno spravil nad Ptjo, **Steklo**, zdaj - v 70-letih - pa ji je začel lezti v rit. Javor se je nenehoma selil iz samoveličja v kako rit, najprej v riti Katmenihov, nazadnje v Borovo dramatično zadnjico, polno glasov ropotajoče Nve. Zdi se, da je pod svoj konec Bor postal iz okusnega kraškega Terana le še Ropotač-Robotaccio. A v **Vodah** še ni to-tak. **Vode** so še PriKlasspevne, čeprav so Zamol Rese o PVD in o zapiranju Dgčnih.

V **Vodah** si je Bor še priboril Pico, da govori naslednje verze - Teran - kot Pri: *Kak čuden godec po tem sveti hodi*. Slovnična oblika »sveti« je eden od hotenih Borovih arhaizmov. Ta je normalen, čudaške besede, ki jih je izkopal iz Besednjaka Slščine, pa so smešne; delujejo nasprotno, kot si Bor želi. Menart bi moral iz njih sklampfati sonet, ki ga je namenil Janezu Gradišniku kot arhaizatorju Slščine, kar seveda ni bil; je bil Bor v **Vodah** v tem pogledu mnogo hujši. Naj navedem za vzorec pogovor med dvema voznikoma: *Ga slišiš? Tam drgajsa iškarijot! - Zasego čez kovačnico! - Vun z njim! - Zdaj trklje koljem - drvače ne dobim! - Ko jo doboš, posekaj mu pilot! - Čeprav je hrust, ga treščim tja v drmljavo! - Kar pusti mudlo, naj požre juravo!* Itn. Morda pa se je hotel Bor le ponorčevati iz čezmernega arhaiziranja, pokazati svojo virtuoznost v verzificiranju. Tudi če je tako, ga je spet zaneslo samoveličje; kajti s takšno Pardo arhaizacije se norčuje iz ljuda, kar pa je v nasprotju s Temtezo **Vod**. Bor je bil velik nastopač, gobec po domače. Polagoma vse bolj prisiljen, samovšečen klobasač.

(Teranova) pesem, ki sem jo že začel navajati, je lepa: *Pa saj ni godec. To je duh teh krajev*. Anž kot Poz lik. *Nikjer ga ni, a čuješ ga povsodi*. Tega duha je dal Teran v skladbo **Bele vode**, Bor pa v dramo z istim naslovom. *Ljudi ne mara, pa jim dušo daje!* Naj bo to izraženo še tako patetično, kar se mene tiče, velja. Velja tudi za **RSD**, ki sicer ni nič podobna ArhPzji, zagovoru SNLa; nasprotno, bravec (ki ga ni) naj si prebere v **Četverki-05** knjigo **SNarpor (Siski narod se poraja)**; po vsebini navedena, žal ne računalniško natisnjena pa je knjiga iz **Trojčka Četverke-05: SNarlom ali Siski narod se (po)lomi**. Do SNara sem v distanci, pa naj je Arh ali današnji.

Odkod ta pesem? Zarja je rodila/ to pesem, a potem jo sam večer/ posadil vetru je na topla krila ... Med ljudmi se ta veter RR v ErS gon - Lenka: *A tu so vendar še noge! V te pa srce posega!* Mina: *Kaj ti bi truga zdaj - haha! Plesala bom - ah, sanje! dokler me ples na vroča tla/ ne vrže in požanje!* Lepo izražena ljudneposrednost ErSa. Ni čudno, da je postavil Bor vrhunec ErS strasti na dan Kresa; tu se **Vode** vežejo na Abramovega **Valuka**, ki je skoraj v celoti drama na Folkmotive kresovanja in Siljudplesov izza časov praSlavov; glej mojo ErS analizo **Valuka** v knjigi **SNarpor**. Kres je kot obred-praznik nasprotje Katpraznikov-obredov, Velike noči, SPED **Obsodili so Kristusa** in Amusove **Skrnoči**, rojstva in Si JKra-FKra. Logično je, da se vnema Bor za obnovo teh in takšnih praznikov, ne pa za čaščenje Božiča in Velike noči. Zmaga LReve - NOBa - je za Bora čas-dan Kres(ovanj)a, ki ga Turnšek v **Džmi** povzame in

premaga, nazadnje v zmagi KatDže; glej **Zvezdi našega neba**, vrhunec zgodbe o CiMetu.

Didaskalija - te so v **Vodah** česte in obširne - pravi: »Končno je prišel kres - praznik sončnih moči in rastočih žit.« Celo na starost precej - zaradi samoveljča - omejeni Aškerc je spoznal dvojnost Nve-Sonca, glej **Zlatoroga**, Bor pa se vrača k Devovemu **Belu**, ki je drugo ime za boga Sonca. Bor vse Radpoenostavi; tudi v tem je njegova preproščina, iz katere se je - analogno kot pri Aškercu - razvila samoljubna omejenost. »Večeri se že. Po gorah veliki kresovi - kakor spomin na davne žrtvenike, ki so na njih darovali soncu, da bi jim bilo milostljivo.« Prav tak žrtvenik nastopa v **Valuku**. »Čez pobočja se premikajo dolgi sprevodi ljudi, ki nosijo v rokah bakle ali kresnice.« Bor stoji na sredi med Pogverovanjem **Valuka** in MagPsverovanjem-praznoverjem NA gibanj, kakor jih je - le z delno Kritdistanco, obenem s fasciniranostjo - podal Šel(igo) v drami **Svetloba in seme**. V Pogu - v PSi - je kresovanje Pri, v RMgi Sima; v Boru naj bi bilo sinteza. Ah, spet sinteza. Bor kot da je dal pokojnega UProfa Hegla v koš kot smrkavca. Njegovo dialektiko je skoz Ziherlovo jedljanje RR v nadretoriko.

»Sem v dolino gredo, kjer jih že čaka mladež in otročad. Vse hiše in bajte so razsvetljene.« Praznik. »Ženice nastiljajo veže in izbe s praprotjo in kresnicami, ki imajo to noč posebno moč.« Se ima Bor za **Petra Klepca**? Glej dramo Vasje Ocvirka. Za Bora je vsak Prt Peter Klepec. Kot je za Jel(očnik)a vsak Dmbec Zeleni Jurij, **Vst**. Mitsko-Folkspopad dveh regresov.

»Sprevodi zaplešejo kolo okrog ognja.« Ni le Goebbels pomagal sfanatiziranim Nemštudentom Röhmovega - Heideggerjevega - tipa metati knjig na ogenj; tudi Sdramatiki so po nalogu Ptje sestavljali poleti 45 Index librorum prohibitorum, na katerega so vpisali vso kasnejšo SPED, tudi **Vst**. Kresničarji - a ne ognjiščarji tipa bledozelenega rustikalnega onanista iz Kôpra, ki tvori s Sžem Markom Brecljnom par - pojejo čisto po **Valukovo**; Valuk je knezoval KarnSlcem v času kralja **Sama**, glej FRemčevo dramo. *Igraj kolo, ne postavaj! / igraj, kolo, ne postavaj! / Nisem prišel kolo igrat, / prišel sem le devo zbirat.* To je sporočilo **Vod**.

Naj bo kolo, če je priprava za ErS. A Bor si ne more kaj, da ne bi izbral polke namesto kola; se kaže v tem Borov PrihSNcl? Dekle: *Je to kak ples - to kolo?* Starec (!): *Kaj boš plesala za kres?* Mina: *Poglej ta pod! Kako lepo/namazan je in glajen!* Starec: *Za vaše polke? Fej!* *S seboj jih vlačijo oni - / krošnjarji in vojaki!* Ta spodnji, Jugosi? Tinka: *Kdor pleše jih, kot ptič leti, / med zemljo in oblaki!* ltn. priznam, preplesal sem na tisoče polk, kolo se mi je zmerom upiralo. V nečem sem pa vendar Borov učenec, ne le Mrakov, Bartolov, Majcnov. Bila so leta, kar precej jih je bilo, ko sem čutil-mislil kot Dekle in Mina: *Pod mano svet kar vreje!* - *Kar kri si izsesam iz meč, / ali butnem ob vereje!* - *Joj, mene šolni žgo.* - *Še z vragom, če bi bil goslar, / bi šla, bog ga prekolni!* Tako mislijo Že in Mo.

A če misli Vitčloštvo kot Mina (*Ah, Juri, kri ni voda, / pa naj igra gospoda! / Zaplešem, pa če svet/ podre se z mano vred*), je razumljivo, da ta usmeritev naleti na Anžev odpor. In: Anžu se začnejo učenci upirati, najbolj Tož. Anž: *Pa te več ne bo sem k nam pod breze?* Tož: *Ne. Oženim se in bom koval.* Anž govori kot Mrak: *Lezel, kakor vse tam spodaj leze.* T(akšn)ega Anža nisem nikoli Posn; želel sem se oženiti in kovati za ljudi, napisal sem na stotine razprav in knjig. Ples - ErS svet - me je mikal, mi je godil, ni mi le godel.

Lenka: *Ne čuješ, kak plesišče/ vre in sope? Tja, z menoj, Andraž!* In sem se hitro pustil prepričati. Danes bi res lahko ponavljal Anža, a vem, da velja njegova izjava le zame starca: *Mlada si, pa hočeš na lovišče,/ kjer lovi se sreča - ujame laž./ Koder strast se pase, nič ne rase.* Zato sem vedoma skušal družiti strast z umom; nisem se zanašal na srečo, ampak na delo in na Etvoljo. Kdor računa zgolj na srečo in se predaja zgolj strasti, ta je - o tem ni dvoma - oplel.

Se da moj izstop iz DbJavi pred par leti tolmačiti kot Anževo dejanje, da se je, ko so ga vsi zapustili, odločil za Unič godal, instrumentov, ki jih je sam naredil? Da in ne. Deloma se moram prepoznati v Anžu. Ker se letos bolje počutim, začenjam spet objavljati, malo, izbrano sicer, pa vendar. Ne kot Bor, ki je izsiljeval bravce, naj ga spoštujejo in obožujejo; Bor ni hotel biti Hin in res ni bil. Tudi zato je nehal uspevati, medtem ko je najuspešnejši SIpek, ĆirZlc, obenem tudi najbolj gibčni SIHin. Zlc gre že zjutraj od doma lobirat po redakcijah in ustanovah, Anž se je zatekel v samotno Nvo. Njegova reakcija na Radosamitev, ki jo je sam hotel, kot jaz - če ni Praučencev, bolje ne imeti nobenih! -, je Pri: *Torej greste.*

PePKo, Klabs, Klinar, Jerička et tutti quanti, ki ste me prej - zoper mojo voljo - oboževali, adijo. Razočaral sem vas. Upali ste, da boste dobili - morda vsak svojega - Vodjo, ki vas bo orientiral, jaz pa sem hotel z vami le enakopraven Dia. V vaših očeh sem padel; pokazalo se je, da hočete od mene nekaj, česar vam nočem in nisem sposoben dati. Da ste le nekoliko čudaški-posebni ljudje, ostajate pa v srčiki-okviru ObDbe, medtem ko se jaz oddaljujem od bistva ObDbe, imidža, uspeha, dozdej veljavnih poti in Vrt, iščem čim bolj nove-druge. Med nami je bil nesporazum. Hoteli ste me obdržati v okviru lDbA, kar je - bi bilo - zame najslabše. Klabs mi je očital kratitščino, PePKo pomanjkljivo (seveda šolsko) Fijo-Tijo, Jerička me je hotela skrčiti na mero svoje UProf-mentorice madam Glupače. Ogrožali ste me, moral sem vas nagnati. In ste odšli.

Z vami pa so odšla godala. Kar je hudo, če sva hotela imeti z Anžem - vsak svoj - orkester. A sva spoznala, da je tudi orkester preveč-odveč; učenci so karikatura mojstra, kot so (bili) Mrakovi. Tu se pokaže velikanska razlika med nama z Anžem: on je ostal res sam, OPsk, jaz sem ves čas živel v najtesnejši zvezi z Alo in z otroki. Odpadanje PsPriSo ali nezadostnih PriSo je še bolje pokazalo, kako važna je zame Ala (in jaz zanjo); tudi moji otroci so pridobili na pomembnosti-vrednosti zame. Z Alo sva bila v temelju Harpar, začela sva ga pred več kot pol Stola, v duhu ErSa, vse bolj pa ga RR v Charis in v PriSo. Tako sva najino razmerje ves čas - skoz trda izkustva, tudi skoz PrepDč - utrjevala. Kar je odšlo z MBP, se je vrnilo in v poudarjeni obliki z Alo (Ajdo ...). Rentiralo se mi je, da sem toliko stavil na svojo Dn, ki je vse bolj postajala VelDn, česar sem se zavedel šele lani, v sodelovanju izdelave VelDn, v **Forumih I** in **II**, to je v naši zelo zanimivi, gosti, odprti, po vsebini tudi konfliktni korespondenci. Pravkar izhaja, a le za nas, v 3-h izvodih.

Sam sem zanje vrezal žlahtni les. Bolj sem se jim dal, bivšim PriSo - MBPem -, kot oni meni, obenem pa sem hotel, da je vsak od nas on sam: SAPO, celo DgSAPOEV. Niso zmogli biti to; recimo grupa iz NoRe, s katero sem se razšel 86. Morali so se stiskati skupaj, da bi se ozemljili; politizirali so se, stisnili v enotno-enoumno grupo-kliko (Šel, PijGraf, Snoj, STH itn.). Instrumente, ki sem jih jim v glavnem vrezal jaz, so obrnili po svoje, kot grupno plehmuziko, ki je

začela igrati nečkp marše. Porabili so jih za ravno nasprotno od tega, za kar sem jih bil namenil jaz: za ls Dti. Odnegli so jih, z njimi skoraj vso socialnost.

To pa je postalo zame velika šansa: da ostanem sam kot SAPO, a ne OPsk. Da naredim nove in druge instrumente, na katere bom igral sam s pomočjo Ale in Ajde (in par preostalih PriSo, Mucka itn., in svojih potomcev). Prislili so me na najbolj Prapot. Dgč kot Anža, ki je izgubil vero celo vase, v svojo moč, da bo vzdržal; zato se je prepustil OISu. Mene je novi položaj res obremenil, a ne usodno; vzdržal sem v njem, šele on mi je vse bolj odkrival globino - naravo - Dti, ki je, če bi ostal v Dbgrupi, ne bi mogel začutiti, se z njo stakniti. Dbgrupa je večmeterski betonski zid, ki Člu prepreči, da bi vstopil na pot Isa PraDti. Za Šela je postala Dt le Polopozicija DSD zoper Libce; podobno za PePKa, Klinarja itn., ki še dejavne Pole niso zmogli, le ŽurKritKarje na račun oblasti. Vse narobe. Iz razhoda z vsemi temi sem izšel močnejši in bistveno bolj prav usmerjen.

*Moja dlan jim je življenje dala, v Reviji 57, v Pers, v Problemih, v NoRi, moja kri zalila slednji rez./ So godala to? Ne, čista grla,/ ki ubira duh jih daljnih zvezd/ in zemlje - čeprav jih je prezrla. Jaz se ne bi izražal tako patetično kot Bor, tudi ne tako Magenoumno; stik z Dto sem sicer dobival, a še zdaleč ni bil tako čist, tako neposredno povezan z zvezdami kot za Bora na svojstveno razumljeni Gradnikovi liniji. Umtku morda čut zadošča, prenese ga v liriko; Zniku-mislecu ne. Ta mora z refleksijo, ki se kar naprej RR v ARF (in v AK), predelati tone izkustev-gradiva TSA, od katerega je večina smeti, vendar teh smeti ne sme razumeti kot smeti, tako jih razume KlasTradSLZ (UZgarstvo, ki vzpostavlja elitna merila in sodi po njih, od Vidmarja prek Zadra do Inka), ampak pod vsako smetjo, recimo pod Kodrovo **Pavline** ali pod BNakovimi **Lipicanci**, pod Murnikovim **Samovarjem** in pod Kodričevim **Karuselom** zagledati čkp svet Priizpovedi, resničnosti.*

Kot čarovnik se lotevam predmetov, ki jih ima SpS UZn za smeti, za napačne in odvečne informacije, ter jih RR v K-SAPOe, vdihujem jim Ž; točneje, prižigam ogenj, ki v njih komaj čaka, da vzplamti. UZgarji - UZniki - ne vidijo, da je ves svet poln ZnaSi in SAPO-ljudi-stvari, da je HKD plerome, nabit s smislom, le Prapristop je treba najti k njemu. Ljudje, ki niso sposobni začutiti Dti v vsaki smeti, a vsak od nas je (vsaj) z enega vidika smet, svet Unič, zapirajo, zamrzujejo, Dt ubijajo (bistvo Uba). Jaz pa navidezno nič(esn)nost osvobajam napačnega videza, ponesrečene forme; omogočam, da se v smeteh izrazi DušNota. K-da živimo v dveh TemRaz svetovih; oni ugašajo luči, goreti pustijo le par svečanim svečam priznanih **Izbrancev**, ki so zame postali sleparji, recimo Janč(ar), jaz pa brskam po Smšu sveta in tam najdevam JKrovo truplo, ki ni le S (S kot Resa Ža), ampak obenem nosivec Tr-Dti. To so **Čvi** začutili, a niso znali prav razložiti; padli so v RePog teorijo VoMa. Tudi **Vode** (ne le Mrakova **Obla**, Kocova **Placa**, Grumovi **Zasti** ipd.) so zame smet, ki se je sama gledala kot dragulj Koh-i-noor, uradna UZn ga je razkrinkala kot odpadek. Jaz pa sem našel v obojem sled smisla, moment v ISli.

Anž: *In zato, da jih nikoli pest/ ne bi za norčavi hrup odprla,/ jih potarem, godbene instrumente. Jaz besedno trem instrumente pristopanja k predmetom analize, MetAkse, ki pripeljejo do SrKosove UZni ali Inkovega esejizma-sodništva in ki dela red v ObDbi, na prizorišču modne revije, kjer ocenjuje vrednost med sabo tekmujočih oblačil in manekenk. Ni čudno, da je v DaSlji*

prevzela Lito, Krito in Gled Žepopulacija; grupe Že(nsk) so, ki obvladajo SKulo (tim. DurgeDinje), naredile so jo za modni salon, za prostor Dabsrečavanj.

Najprej je Kulo-Lito obvladala Narlnca iz Čit, od Levsa do Levca; nato LRevarji, ki so litdela merili po revolverjih in puškah, po ognjenem orožju; nazadnje je padla v naročje spakljivih dam, ki Posn velike Zahcentre Svetmode in - dejansko - ne vidijo razlike (ne zmorejo razlikovati) med lepo cunjo na lepem telesu manekena na eni in lsem Dti na drugi strani. Zanje so drama in uprizoritev drame, govor o romanu na TeVe postali permanentno odprta izložba reči, ki tekmujejo na trgu zanimanja. Jaz teh instrumentov - MetAks - Estpresojanja v PMLD ne Unič, le zanje primerno mesto jim odrejam, vsekakor zame niso bistveni. Zato **RSD** ne kotira na trgu, ne pošiljam jo na trg; tudi nima vrednosti na trgu. Namenjena je za Dgč posel.

Z Inkom ali SrKosom imam manj skupnega kot s sosedom Borisom, ki goji vinograd in izdeluje odličen teran. Koslnk načelno - Strno, to je njuna naloga, naloga vseh njima enakih, Zadrov in Ladrov - ovirata stik med Člom in Dtjo, ne da bi se tega zavedala, saj zanju Dti sploh ni; kvečjemu je za Kosa Katbog kot malik. Ne valim kamenja-skal na pot raziskovanja jaz, kot mi očita Zadr, s tem me je razglasil za največjega škodljivca na polju SKule. Valijo jih tisti, ki pot končujejo, zapirajo; ki delajo iz vsake stopnje na poti utrdbe, iz katerih preprečujejo izstope in nadaljevanje poti. Prepričani so, da so že na koncu poti, a so le na koncu svojega diha. Bog z vami! invalidi; jaz sem telesni invalid, oni duhovni. Prav za prav pa ima Anž prav: njihovi instrumenti proizvajajo hrup in trušč DabŽa, moja analiza sliši travo rast, vidi sled zarje onstranske gloriije. (Zakaj bi bil skromen, če tako mislim in čutim?)

Nisem zoper ljudi, sem zoper lčla; kolikor je on središče-temelj ObDbe, ga kritiziram in ObDbo z njim. Nimam nič zoper Taževo vprašanje: *A zakaj plesali/ ne bi mi ljudje po godbi zvezd?* Le opozarjam, da takšni, kot so, ti ljudje, od LRevarjev Borovega tipa, do ludšem Rudolfovega tipa, ne morejo do zvezd, če so te ZnaSi za Dt; če so pa ZnaSi le za Trl (NDM), sta njihova pot in Taževo prepričanje napačna. S takšno njihovo Dbo hočem imeti čim manj opraviti. Sicer je pa - to velja posebej za **Vode** - pomota že samoumevna predpostavka, da se da do Dti priplesati; še do zvezd ne, ali pa le po lobanjah premagancev, kar je bila praksa Komstov v maju 45, praksa, ki jo Bor tacite aproбира. (In smo jo 45 vsi »naši«.)

Položaj v drami je sredi dogajanja takle: »Nekdanji učenci mojstra Andraža odhajajo s pohlepni koraki v življenje.« Tudi sam sem tako odhajal, mlad Čl mora tako ravnati, da si pridobi(va) izkustva; meni starcu ni treba več. »Življenje jih je že iztrgalo iz objema Andraževe začarane lepote, ki ne more do vrha napolniti njihovih žejnih src.« Res jih ne more, ker se je reducirala na lPnvo, ta pa je navsezadnje Trl. Glede na Dt so Anž in njegovi zapuščajoči ga učenci na isti strani; na strani Uža v Žu, pa naj gre za EstUž ali za telesni KarnUž na prvi stopnji, ki je NeČi ErS. Kmalu bo prišla na drugo stopnjo, se bo razvila v svoje bistvo: v KarnHed zgolj Sek banalno-modno-tržnega tipa, celo v SM pedofilijo, glej **FilSvatbo**.

»Andraž pa ostane sam v bregu in strmi za njimi kakor za pogrebom svojih lastnih otrok.« Ne pravim, da nisem čutil nobene žalosti, ko sem se znašel v istem položaju okrog 86-87 z norovci, pa okrog 93 s Kani, pa okrog 2000 z zadnjimi MBP, ki so me silili v DabDbo, s PePKom ipd. Če si s kom dolga leta PriSo, če si pomagata, zaupata, sotvorita, je rez ločitve težak; znano je

žalovanje za umrlimi bližnjimi, Trp v tem. In vendar sem bil dovolj močan, da sem se jih otresel, jih napodil, celo brezobzirno obrcal; v **RSD**. Hoteli so me - z osamitvijo - kaznovati, zmotili so se; utrdili so me kot močno Os, morda celo kot VelOs. Ne pravim, da se ni sem in tja dogajajo v meni kot v Anžu: »kaj se godi v tem čudnem fanatiku čiste lepote«, tj. Is Dti, »ali je vsaj za hip podvomil vase?«

Je, kako ne bi (kako ne bi tudi jaz), saj je živ Čl, s tem - že v fazi smodela - RazcDč. Šli so. Kam? Kdo ve. Jaz vem: v DabDbo. In jaz? Ostanem?! Sam? Nisem sam. Ne vem. Vem. Ste, breze, z menoj, še z menoj? Napačno vprašanje, napačen naslovnik, napačna terjatev. Tako kot Anž v teh verzih misli IdStra. IdČl, ki je Agrčkzld, išče zaveznike, ker je po bistvu ves čas v tekmi-vojni, od PrepDčev k EDč-SžDčem. Kdor ni z nami, je zoper nas! Kdo je torej z nami, z mano? Breze? Nekoč sem veliko dal nanje, bil sem oboževalec čiste lpNve; danes jih še cenim, a moj temelj in cilj niso več, le lepo okolje. Za svoj Praobstoj - za Is Dti - jih ne potrebujem; in ne oblakov in ne vetra. Potrebujem pa SD, v kateri so sicer tudi breze, a še bolj DbZg Idljudi, ki je le železna maska tega, kar se skriva pod njo oz. je drugje od nje: maska Dti. V Dt morem le skoz ljudi in njihova dela, vendar ne na način, ki ga predlagata Bor in Mrk: skoz RB-NOB; šel sem skoznju, a ne obstal pri njiju. V SD tudi najdevam - celo zelo močno prisotnost - RB, LRevo, NOB, vsakršne vojne ipd., a to so zame - za DgZn - le faze, skoz katere nastaja ISla. Analogno ravnam v odnosu do SPED, do **Vsta**, ki je neke vrste MimDč odgovor ne le **Rojstvu**, tudi **Vodam**; **Rojstvu**-Krimu ustreza Junak, **Vodam**-Anžu Zeleni Jurij.

Anža se vse bolj loteva nesrečnost, dobiva privide (dostikrat obiščejo tudi mene): *Greste? Tudi ve?* A ne grejo, ne morejo, odvisne so od pogleda. Ta brezam pove, ali so Prtbreze s puško in Prtovo kapo z rdečo zvezdo, ali pa so le čista lepota Jakopičevih **Brez**. *O, kam naj planem?! Kam? O, saj še sam več nisem svoj!* Anževa napaka je, ker hoče regredirati k OžPldi, k PnMu, ki ga zanj predstavlja lpNv; sam svoj si je, ko je najbliže biti OžPlde. Povsem Dgč je z Dg. Vse, na kar naleti Čl, ki išče Dt, je PzM, je (se RR v) prepad ničā; če hoče do Dti, mora skoz rov preizkušnje z Nihom. Torej je Anževa pot ta hip v nečem Pra: da se predaja OISu, kajti le Rad OIS ga bo pripeljal v čreva Blaka, ki je Smš, grobnica trupel.

Ne trdim, da mora narediti Čl fizičen Sm, kot sta ga Adma v **Čečkih** in moj brat AlešK. Pridoživeti ga mora, začutiti konec določenega - kot napačnega ocenjenega - sebe. To je edini primerni VoM: RR ali preOsm sebe iz ene faze v drugo, iz enega smodela v drugega, iz PrepDč v RazcDč, iz RazcDč v par ARFDč in VerDč. Tu pa ubere Anž - po srečanju s So oz. s Smom - napačno pot: težnjo po Smu premaga, a se vrne med ljudi, le da kot mladi Anž, kot upornik, kot Pek od - poenostavljenega - Preša do Bora in Kajuha. Sam sem to pot že opravil, v osnovi že v letu 44 in 45: iz Ponoti Balantiča, njegovega OISa, v svet Kajuhove vere. Morda sem to pot opravil že enkrat prej, kot otrok v polzavednem: od obupov, kažočių se kot nočne mōre, kot začetek psihične bolezni - zaradi stalne MOčeve odsotnosti po zaporih, k veri v cilj, zaradi katerega je oblast MOča zapirala, h Komu, ki da je nova RaPa.

Model se mi je še večkrat ponavljal. Nazadnje pred kratkim. Še lani pozimi sem končeval **Četverko-04** skoraj z - obnovljenim - obupom. Danes sem, kolikor je to mogoče starcu - spet svetel. (KasO: a sem se v decembru - 2005 - spet v obupu sesul. Gordol.) Oktobra ali decembra 44 sem pisal desperatske

pesmice, maja 45 sem skušal Posn triumfalistično PrtPzjo. A že jeseni 45 sem znova zapadel OISu, kar dokazujejo moje Tapesmi. (**Gordol**; glej tudi vrsto MSk s tem naslovom v knjigi **UvNač.**) Potreboval sem nekajkratno srečanje s So, da sem zmožgal zaslutiti Prapot: ne v premaganju Si (ki je par z Ž, Ž=S), ampak v obratu stran od para ŽS, NejDam.

Ž in S sta metafizični kategoriji: bit in nič, PnM in PzM. S je vredna kot kanal, skoz katerega je mogoče na Dr stran. Že EvKrš je vedelo: Čl se mora izgubiti, da bi se našel. Treba je le vedeti, kaj pomenita besedi izgubiti in najti se. S stališča Dg Tije je izgubiti odreči se sebi kot PlDi in KlDi, svoji identiteti in kateremu koli Kolu (SAKOi), SNaru, Ptji, KCi, celo Čloštvu. Onkraj vseh teh se more najti kot popotnik k Dti, raz katerega sta padli teža in lahkotnost lDbA: Ožlde in Dv hipermodela. Ostaja pot skoz odprtino Dč hipermodela, pot v RazcDč in od tam NejDam.

Tja gre SAnTa, ki sem jo tudi jaz sokreiral. **SAnTo** čutim kot eno svojo EV, medtem ko gre - bo kmalu šel - Anž po poti lRevarja in bo postal, kot mladi Anž, nazadnje Mihol v **Razcih**; Tomaž, ki ga bo spremljal, pa bo strojnik Krim v **Rojstvu**; iz strojnika - strojnega delavca, delavca kovinske Induse - se lahko lRevar v hipu RR v strojničarja. Krim se je in vsak Prt z njim. Je pa Bor v **Vodah** tudi predhodnik Dv hipermodela, veliki retor(ik); takemu je strojnica njegov besedni organ, njegov nenehoma vrteči se penast gobec. Streljanje v prazno, proizvajanje besednih iger. (Nisem tak tudi jaz?)

Bor se izda, ko zapiše v didaskaliji tole: »Toda mi imamo radi življenje, kakršno je, zato se ne moremo predolgo muditi ob Andražu.« Anž bo za svoj elitizem kaznovan, še 120 let bo moral kot Ahasver begati po svetu in igrati-živeti lReve, dokler mu ne bo odpuščeno; to bo tedaj, ko - če - bo zmagal z lRevo. V Rusiji je zmagal 1917, v Sliji 1945. Potem bo spet lahko rekel kot Bor: vračam se v Ž, kakršno je. Dokler pa vladajo PIKBrža, je Ž, kakršno je, napačno. Šele ko zavlada Ptja, je Ž, kakršno je (kakršno je z zmago Ptje postalo), edino Pra in Poz. To je veselo Ž, uživamo ga do konca. Bor še ne ve, kaj in kakšen bo ta konec; v **fileBakhah**.

»Pomešajmo se v vrvež plesišča. Vse poje, pleše, smeh se pretaka kot omamno vino iz srca v srce.« Tak je bil res en vidik tikPoV Ža, sam sem ga čutil. Bor še noče vedeti, kam pelje tale njegova slika: »ob treh velikih sodih, ki leže kar na vozovih, se tare možakarjev, ki pridno natakajo in prazniijo poliče, vmes pa modrujejo in razdirajo šale.« Folkarhaizacija in nova RaPa. Ki pa se kmalu RR v svet igre-SSL in rešitve iz iluzij: v svet polnih trebuchov-riti. Mislim na obe stopnji GuhoveD: na **Kri(salin)do** in na **Točaja**. Ko sem to ugotovil, sem sicer - kar ekscesivno - tudi jaz sodeloval v pitju, petju, fukanju, žretju in hrupnem klobasanju, a sem imel to pot le za preizkušnjo, za kanal, ki mora voditi na Dr stran. Ob plesu-pitju sem iskal UnBDra.

Ne Bor ne njegovi liki iz **Vod** - iz nobene Borove drame - niso sposobni lsa Dti. To lsa je naredil Bor prav kmalu za predmet posmeha, glej lik copatarja in butca v **Vesolju v akvariju**. Bor je vendarle ostajal pri spoštovanju močnih-oblastnikov Tsa, glej **Ples smeti**. Naj smo vsi smeti, več od nas - in nazadnje edini Pra - je, kdor obvlada (ples) smeti. Je to karizmatični Vodja, TitoKaKi, ali Veliki smetar, kar je ta troglavi Vodja tudi bil, premagance je kot smeti pometel v kraške jame, PVD, **Črna maša**? Če-ker je pa storil to, ni (bil) le Smetar, ampak tudi Slepár. Bil je veleZapl, ki je ljudi zapeljal v krvavo morijo, obetajoč jim Pri RaPo. Dobili so jo kot filmski scenarij **Bele vode**, kot obet

sveta, kjer se bo sicer pošteno delalo, kovači bodo (pod)kovali, peki pekli sladek kruh, vsaj v enaki meri pa se bo veselilo, plesalo, pelo in pilo.

A kaj je to, pokaže Guh v **Točaju**. Leta 66 se je že tudi manj bistrim odprlo in so videli, v kakšnem dreku živijo. Guh je ta drek premalal v kranjske klobase. Te so ZnaSi za Kranjce, za Slce. Pa je kakšna razlika med klobaso iz mesa ali iz govna? Je SNnar iz mesa ali iz govna? Iz mesa, ki se je usmradilo. Glej številne ES analize v **RSD**, tudi v knjigi **SNarpor** in **SNarlom**. Z **Vodami** nimajo nobene zveze. **Vode** naj bi bile studenčnica, ki kot NeČi bistrica očisti slehernika od vsake GhKe.

Tudi od PVD početja?

XXIX. DILEMA SE ZAOSTRI V RADIKALNO: ALI ŽIVLJENJE ALI SMRT

(ob Borovih **Belih vodah**)

Vrta sproščenosti - Sve - gre v **Vodah** precej daleč, a Bor se ne zaveda, kaj to pomeni, kaj vse je razvezal v Člu. Razvezal ga je, a kakšno novo odgovornost mu je dal? Le, da dela; uživati ni odgovornost. Če ni tudi delati v SocKomu (a ne v KPD) bolj Už kot odgovornost, kaj šele dolžnost. DgĒta ve: več ko je Sve, več mora biti odprtosti do ISle, ne pa, da je več dolžnosti, kar terja KC. A Dt kot smisel na TSu tako rekoč še ni navzoča, nihče še ne ve zanjo, za pot k nji, za to, da je edina rešitev iz para ŽS oz. tudi iz para Sv-odgovornost. Z **RSD** - z Dgfijo - postavljam šele temelje za Is Dti. ES analize SD mi služijo prav zato, da odkrivam Pos faze - smodele - na poti v NejDam oz. v **ŠHM** modelu (glej ustrezno MSk), ki trasira izhod iz THM-kroga.

Eden od sporov, ki še zmerom traja, je spor med Svo in dolžnostjo, ta pa se kaže v FP-svetu recimo kot prisega, kot zavezujoča obljuba. Takšna je še v svetu Ptje. Kogar Ptja sprejme, ta nekako priseže, da ji bo Vezvest-pokoren; svoji Svi se odreče. (Kasneje PoV se je strogost tega obreda omilila; kar opisujem, velja za MV-II in za prve PoV čase.) Bor pravi: če Čl priseže napačni stvari - PV recimo v vojski kot rekrut, najbrž je tudi Bor, kralju PetruKara -, lahko to prisego razveže, če se prepriča, da mora ubrati Dgč pot. Kovač Taž se je prepričal, da je obljubo, dano Anžu, mogoče in nujno zavreči. Tip, da se ta sprememba njegove DušNote - Ēte - dogaja v oštariji, kraju sproščenega Uža. »Tomaž izlije polič vina vase v dušku, ga trešči ob tla« in spregovori: *Noge overiži, kdor prisega! Torej AbsSv! Pa prisezi, da podreš goro! Se je ne da podreti, torej je prisega neveljavna.* Prav tu je kleč: (po)Is Dt je najmanjša verjetnost na TSu, pa vendar vse svoje Ž stavim na ISlo. KC je vedela, da ni najvišja zapoved: morem, ampak moram! DgĒta pa hoče onkraj para morem-moram, stvarnost-najstvo. Zame je Dt bolj pot kakor cilj.

Bor poveže Svo z močjo, odločnostjo, aktivizacijo Čla v boju za Vrte, ki si jih je bil postavil, za uresničitev želj, ki ga motivirajo; tak je za Bora Idea Prt: *Sreča je dekle, ki res ne lega/ v postelj temu, ki le zre za njo!* Primi, ne glej samó! Boj se RR v vojno: še bolje, če je to Picvojna, SV, kot je bila NOB in LR 41-45. Ta vojna pa okrog 50 ni več potrebna; naj jo nadomesti - predvsem ĒrS - Už! V nasprotju s tendenco **Blažev** se Bor v **Vodah** odpoveduje RBi. Načelno

jo sprejema, a za nazaj, za upor zoper PIKBržo; za naprej pa le v primeru, če bi se PIKBrža znova vrnili na oblast, kar pa je za Bora in za večino Slcev okrog 50 nemogoča predstava, irealna. Morda si Bor misli potihem: pobili smo, mi Prti, kar smo morali, kar nam je ukazal Zakon RazrZge, Ferleža, gestapovca Matoha, **Težka ura**, aretirali Župnika in vohunko Suzano iz **Blažev**. Zdaj smo zmagali, vlada mir, torej vosovcev in oznovcev ne potrebujemo več. Vsa naša moč-odločnost naj se osredotoči v prelamljanje vseh priseg, ki smo jih kot hlapčevsko ljud dali oblastnikom, PIKBrži. Mar Bor opazi, da se vnema za AbsSvo?

Sem prisegel? Sem! A kaj prisege?! Lomijo jih cesar, papež, bog! AnKC drža. *Vse prisege - piške ene lege! Človek hodi čeznje lahkkih nog!* Bor je bil v **Vodah** blizu spora-razhoda s Ptjo; trojka cesar-papež-bog obsega - vsaj tacite - tudi Vodjo, TitoKaKija ali Stalina. Taž pravi: »vse« prisege, ne le tiste, dane starim oblastnikom, čeprav je spet res, da so le stari imenovani; TitoKaKi niso ne cesar ne papež ne bog, ampak živa sila DbZge. Pa vendar ... Bor se izvija med Scilo in Karibdo, kot smo se morali vsi, če - ki - smo hoteli okrog 50 preživeti. Bor hoče pretihotapiti svojo libertarnost (lbt). Oz. kar močno jo poudarja, upoštevajmo Tačase; Ivana Bratka sta v Agitpropu zamenjala Zihlerl in Lev Modic, zadaj so grgrali zversko pobesneli Janhube, Žan More je še moril. (Kako lepe asonance: More-moriti-umreti; mrrrtev biti.)

Taž »z odločnimi in prešernimi« - sproščenimi, veselimi - »koraki odide na plesišče in zakliče godcem: *Hej, gospoda, če ne bo zamere,/Nehajte!* Ne potrebujemo vas, gospôda! *Kar bom sedaj igral, jaz PraLjud. Vi za mano!* Vi, ki ste naši ljudje. *Grehi ene vere/ so za drugo - vera, ne bavbav!* Vse bolj se formira Svno in plemenitega Uža polno občestvo Slova.

Bliža se vrh Anževe Dušstiske. »Še zmerom stoji tam gori in strmi v dolino.« Kot nemalokrat Can, ki je tako ostro razločeval - tudi ločil - med visoko Pragoro (še zmerom Nietov učenec), glej tudi **Križ na gori**, in megleno, Hinogabno **dolino (Šentflorjansko)**. Anž: *Konec. Sam sem, kakor bog brez brata.* Teran ga je šel iskat, nagovori ga: *Bi hoteli brata?* Sam se čuti Anžev brat, saj je skladatelj skladbe **Bele vode**. Anž: *Sestro - smrt.* Ter(an)u pa: odklanjam vas, *je preveč robata/ vaša govorica za moj vrt.* Ter ga skuša pridobiti za Čloštvo, za Hum: *Radi bi, da v mestu bi igrali/ z nami vi.* Zamanski poskus. Tu prehajajo **Vode** v veseloigro - skoraj v ČD spevoigro -, na liniji Pesjakove **Gorenjskega slavčka (Sčka)**, v katerem vabi mojster-glasbenik Chansonette Silko Minko, ki prelepo poje, kot Sček, v tujino, kjer da jo bo izšolal za velike odre Pariza in Benetk. Minka ostane na Slskem, ker se vrne tja - na rodni Bled - njen ljubi Franjo, doštudirani pravnik. Skupaj bosta osnovala Dno itn., kot terja NKNM v ČD, **LjDa**. Oba. Minka in Anž sta dar LpNve, oba odklanjata tujino, le da eden od njiju - začasno - povrhu še ljudi.

Zadeva se zamota, ker Ter prizna Anžu, da so si godbeniki sposodili njegove melodije; Pek Odon jih je »vplel z nežno roko ... v svojo lepo skladbo«. To so pač »melodije, ki jih sejete naokrog«, kot Nv, in pripadajo ljudem; Hum. Anža to ne razveseli: da se nad njegovo Umeto navdušujejo PČi; še bolj ga odbije ta - zanj - tatvina. *V goro grem. Tam brezno je globoko,/ tam na dnu me čaka že moj brat.*

Sledi zadrževalni moment; ker zasliši, da Taž igra v orkestru, se Anž razjezi in jo namesto v goro-prepad mahne na plesišče. Tam »brez besed iztrga izdajavcu flavto in jo z neverjetno silo prelomi na kolenih, nato pa izgine.«

Hoče s tem dogodkom Bor izraziti svoje nestrinjanje z nasilnimi dejanji, ki sta jih ves čas počela PtjaVOS (OZNA), ko uveljavljata svojo Pico, PN? Hoče in noče, spet dvoumnost ali bolje: Inf, ki jo ima Bor za sintezo. Ptja-OZNA delata v imenu Koma kot vrnjene RaPe, torej vsega Čloštva, Anž pa le v imenu sebe in LpNve. Kar smeta Ptja-OZNA, tega Anž - Psk - ne sme. Ne odločajo sinice in bukve v gozdu, ampak CK Ptje, ki je (po maju 45) v mestu; to mesto je res po bistvu Dgč kot mesto (Lj) leta 1980, vendar je še zmerom mesto in ne log ali trata.

Anž se vrne najprej domov, tj. v samotno kolibo, v kateri živi sam; natrpana je z godbenimi instrumenti in notami, tu je tudi harmonij. Leže na posteljo, a nekaj z njim - v njem - ni v redu. Bor: »Nemara se je tudi njega, navzlic neusmiljenemu obračunu s Tomažem, polotil dvom v zveličavnost njegovih načel.« Anževa - Člova - DušNota se prestavlja na stran PraDbe-občestva-tovarišije.

Klic PraDbe v Anžu še ni dovolj močan; mora še skoz eno preizkušnjo. Ko ga obiščeta Peter in Lenka, ZnaSi za IdeaErSpar, za PraČloštvo, se še bolj razjezi; odloči se, da uniči vse, kar je naredil: *potarem vse vas, rog in bas./ oboa in fagot! Tako, tako! Ven, ven za plot! Vsega TSnega se je znebil, zdaj je razbremenjen in prost. A kam gre lahko tak? »Mahne jo po klancu za vasjo naravnost v črne gozdove.«* Bor jih ima rad, bili so dom za Prte, a če v njih ni ljudi, postanejo temni in Neg, noč. V nočeh pa se zbirajo zle sile, ZČi, glej **Solo noči**. »Mesečina« - vsaj ta, ta rešuje, je Svetl(ob)a - »sije skozi pošastne hraste«, kot jih je slikal v Prtih Mihelič, »in javore, bukve in tise na nesrečnega pesnika; a vse kaže, da mu je nocoj kaj malo za njene čarovnije.« Izgublja oporo v Pzji LpNve. »Ustavi se šele pred globokim breznom«, kot Levsev **Ubežni kralj**. »Dolgo časa strmi vanj, premišljuje, ali naj strmoglavi v dahačo, ali ne.« Ne more se odločiti, duh PČa (Hum) ga zadržuje. »Nazadnje leže in zaspi.« Sanja. Sanja zanj pomembne sanje.

»Iz dna črnega brezna se pokaže zagrobna prikazen. To je sam Andraž, čeprav istočasno sanja tam ob breznu.« Bor je v tem nedvoumen: Anž se razcepi v dva Čla, RazcDč, a ta, ki prihaja iz prepada, niti v najmanjši meri ni pobiti vrnjeni Dmbec iz maja 45. S temi je opravljeno, teh ni. Je le še problem zmagovalcev, ki so začeli obupovati. Priznam, tudi zame tedaj ni bilo ne problema ne zadostne ozaveščenosti o PVD. Vedel sem zanj, a z njim nisem vedel kaj početi; na njem nisem znal-mogel-hotel kaj utemeljiti. Zato sem ga odrival. Morda sem ga očital Ptji-OZNI, a s pobitimi se okrog 50 še nisem Notldn. Do neke mere - skupaj z Dinetom - okrog 58-59, pa tudi bolj v Neg pomenu. V **SAnti** sta oba brata (Polinejkes in Eteokles, Dmb in Prt) odklonjena kot zla, ki sta se med sabo pobila v DžV-Bmi. Polinejkes postaja Poz šele kot ZnaSi za IsDti, ta(k) Polinejk pa Strno presega stvarnega, vzetega iz Sl DbZge: Dmbca. Ne tako pri babah, ki so letale okrog 90 po Lji in prepevale v procesiji: Vrni se, Polinejkes, da te spravimo v grob, dostojno pokopljemo, spravimo v krsto Sprave. Mislim na SH-Koširco-Puharco. Na tri gracije Javididža, ki so hotele zamenjati prejšnjo trojko Zdenko Kidrič, Lidijo Šentkurc in Vidoslavo Tomše.

Pogovor teče takole: *Kdo si? - Tvoj brat.* Tudi moj brat Alešk je končal v breznu, a kot samomorivec. *Od kod? - Od spod. - Iz brezna? - Da, prav z dna. - Kako si prišel tja, falot? - Veselega srca./ Bil sem pijan. Česa? - Vsega./ Zemlje, neba, pekla.* Preveč SpS odgovori, stereotipizirane modrosti. Bor si ne

upa v Empkonkrekcijo, ki se je udejanjala od **SAnte** skoz **GiM** do **JAnte**. *Kaj delaš zdaj? - Zdaj godem spod. Še zmerom Abst. Komu pa, tam na dnu? - Dnu godem.* To pa je že obrat; vse bolj se kaže, da ne gode LpNvi, ampak njenemu črnemu dnu, ki ni dno, ampak brez-dno, nič. *Dnu? - Dnu - na fagot./ Ga čuješ? Gu-gu-gu. - Kdo si? Govori? - Ti sem jaz. Ti si na dnu - jaz tu.* Zaenkrat; a če bo Anž skočil v prepad, bo postal K-brat. Prikazen to jasno pove: *Bil si nad prepadom, pa je minil tvoj čas./ Zdaj si z menoj na dnu.*

Takšno je Anževo soočenje z mrtvim bratom, z Ničem. To pa še ni konec sanj; tak konec pozna Snój 86 v **GiMu**, ko še ne verjame, da bo Ptja-OZNA (klavec Turk) padla. Snój konča dramo s poanto mrtvih bratov, sopobitih, z zmago dna. Šele ko - prav kmalu zatem - Snój in norovci odkrijejo, da je mogoča zmaga nad Ptjo, zavrejo svoj Nih in se odločijo za Borovo Rco: za predpostavko, da se vendarle da zmagati nad KomPtjo in S(mrtjo). Kar prenese Bor skoz mladega Anža v RB Stola med 1820 in 1941, to prakticirajo norovci od 88 (od procesa zoper JBTZ) naprej kot novi zmagovalci, tokrat ne kot Leca, ampak kot Deca, kot DSD.

»Prikazen se izgubi v brezno«, torej ni dovolj močna, da bi Anža zapeljala v S-nič. »Pošastni gozd pa se prelije v pravljичne gaje, ki se kopljejo v jutranji rosi in zarji«; iz pekla v RaPo, kot v Golievih **Petrčkovih poslednjih sanjah**. Koda se RR v opereto, v igro za otroke, kar na eni strani ves Mrk tudi je. Če ne bi bil tako grozovit, mučiteljski in klavski, **Dia, Napad**, bi bil Infz. »Čeznje plava sanjava melodija.« Ta **Vode** prevaja že v **Vesno**, ki ji je Bor napisal scenarij, režiral pa jo je SeH-InH Čap. (**Vesna** je film za PVsrednješolsko mladino. Če si je kaj nasprotno, sta si **Vesna** in filmi DaSmlade Gene, vsi na temo in s sporočilom Smša, Strša, glej **V Ieru**.) »Igrá jo na fagot zal mladenič, ki s prešernim korakom hiti čez svilen gozdno travo sem k Andražu.« Brat iz brezna je bivši Čl, brat - alter ego, Dč - s travnika pa PrihČl. Anž je postavljen med oba, med obema se odloča. To je teza drame: odločiti se za regeneracijo, za VoM, za NČla IdeaPrihi.

Anž: *Kdo, povej, si fagotist veseli? Mladenič: Čudno, da me nisi prepoznal./ saj z menoj si križem po deželi/ dolga leta hodil in igral.* Mladi Anž je tudi PretAnž, saj so obstajali uporniki - in uporni Peki - tudi že pred 1820, Chénier, Byron itn. Vendar, spet Borova posebnost, kot želja sintetiziranje, kot eksplícitna vsebina pa folkloriziranje: mladi Andraž (MIAž) na dolgo in široko opisuje njuno - dejansko le Anževo, ko je bil mlad - dejanje in nehanje kot zvezo s Folkljudom, prenesenim na Gasparijeve slike. Recimo: *Ah, za svetega Martina,/ ko novina okuša se v kleteh, jutri teden bo Martinova nedelja, pa za božič, ko je vsa dolina/ v zvihih in kožuhih na saneh,* Bor je predhodnik Jožeta Smoleta Božička, a v letih, ko je Ptja preganjala praznovanje božiča. *Pa potlej, ko se Zeleni Jurij, tu se skladata Bor in Jel, Prt in Dmb, prihahlja z otajkom pred ozar./ Pa o kresi, ko se dan obesi, to je moj folkdodatek, ah, ob slednji uri/ z mano bil si in igral, mehar!/ Pomniš, stari, kak je iz pletenke/ klokotala v grlo vina moč* itn., o dekletih, plesu, ErSu; dva vesela godca na srečnem potovanju po zemlji domači!

Anža se pripoved MIAža vse bolj prijema. »Andraž strmi: neznani mladenič mu govori in čara pred oči vso njegovo mladost.« Mladost je vrhovna Vrta zmagovite NOB, glej Grünovo in Željeznova krampaško dramo **Mladost pod soncem**, 48. Anž še otožno jamra, MIAž pa nadaljuje v pospešenem tempu Pozretorike; navedel bom le nekaj verzov: *In potlej so te nemirne sile/ srca*

gnale do morja obal./ Videl Benečanke si nemile, v eno njih vsejal si svojo kal. Bor zavestno obrača zgodbo o Lepi Vidi na glavo. Ni prišel iz Benetk tujec Alberto, **VošVida**, ali Pietro, Aškerčev **Zlatorog**, na Slobalo, v Devin, zapeljal Slko, korumpiral Slce in kvaril Slzemljo; narobe, po 1945 smo Slci v ekspanziji, PriAgrEkzKld. Ta preokret od ponižnosti-hlapčevstva k ĆiA suverenosti je za Bora Tip.

Zato je normalno, da Anž ni osvajal le Benečank, ampak da je sopodiral tudi PIK FDbo: *Spomni drugega se karnevala -/ pod Bastiljo!/ zala jakobinka obvezala/ ti je rano.* Gleda Bor v MIAŽu sebe, kako ruši zidove Bastilje? O tem, da bi obešal nune na kandelabre in jih prej posiljeval, da bi nosil po pariškem predmestju St Antoine Delaunejevo glavo, nataktno na kol, ne vesta Bor in MIAŽ nič; le o svojem Heru in mučeništvu: da sta bila v NOBU-LRevi ranjena. In pol Stola kasneje: *Pomniš, kje si godel marseljezo?* - *Da, na Dunaju, leta 1848. O, kak preplah/ sem zanesel v tisto oštarijo!* To je že bliže Resi: Reva v Gilni, ne na Tuilerijah. *Potlej v ječo.* Kot se mu bo godilo še po 1820, vse do 1945; ne ve, da tudi po 45, glej usode Zupa itn. V Prtih, 44, napiše Bor agitko: **Ječa se je odprla.** MV-II gredo PozSlci iz ječe v Prte, med 1820 in 1941 pa: *A iz ječe - kam?/ Znova v beračijo - domačijo!* To pa je posebna Traga malega Nara; morda v 20-Stolu ne več, 1896 je ustanovljena SoD stranka, od 1919 naprej Ptja, ječe postanejo visoke šole za Komste, v njih uči tudi MOč, v Sremski Mitrovici.

V Metternichovem času pa je bilo teže. Janč opisuje, kako gre upornik zaradi policijskega nasilja nad SvM držo, **Arnož**, v ZDA, kjer pa se mu vse ponesreči. Kdor ostane doma, posebej pa še na Km, je revež; Bor ga takole oriše: *Tu pa, ah, saj me še zdaj je sram,/ tlaka duše po brezdušnih korih!* Kori so ZnaSi za FKc, za **Blejke**; te se dogajajo 1812. *Glej, z vseh sem bil kot lump izgnan.* Kot zelo redki Slci; Guh iz Avse v lto. *A zakaj? Ker sem v nebeških dvorih, po cerkvah, zemlji godel, zemlje ves pijan!* Zemlje, to je iz navdušenja nad TSom, ki je Telo; ne St Rešnje Telo, ampak telo, ki jé, pije, pleše, Svno misli. Si lahko danes predstavljamo, da KC konec 30-let 19-Stola ni dovolila Paganinijevega cerkvenega pogreba-pokopa? Šele čez leta je smelo njegovo truplo na pokopališče! Se da temu Dgč reči kot ozkosrčnost, fanatizem, SŠ?

Tu prehajata Bor in Anž v direktno AnKat; a če je KC tako Neg, kakor jo slika Bor, je navsezadnje teror nad njo upravičen. Ne le da ji vrača z mero za mero; uveljavlja tudi Pico, pač s PN, če Dgč ne gre. Torej so mučenja in preganjanja klera po 1945 ne le dovoljena, so tudi Ćtutemeljena. Vse se da utemeljiti, za vsako posledico najdemo primeren vzrok-dokaz. Anž retorizira v Prislogu; Bor je prepričan, da imata prav. MIAŽ: *Božja služba, ti pa - marseljezo!* Anž: *Dokler ni prestregel me sam - škof!/ Posihmal me grabi s sveto jezo/ slednji župnik za brezbožni krof./ Orglje? So godala? Ne! Mučila!* ReKat po 1990 se dogaja v imenu orgel zoper klavir, JOGSŠKi dajejo vsak dan koncert za Karitas, za uboge zamorčke, igrajo šesteroročno in dvanajstnožno, kolikor ne tudi z bingeljni.

Ah, z dvačo sem jih oberoč' zbil in stolkel! Potlej me lovila/ po pojatah je cesarska moč! Obnašal se je kot severnoafriški Musli-BArabaraji, ki že deveto noč plenijo po pariških predmestjih, zažigajo, Unič, kar jim pride pod roke in noge, Krimbande pod masko ĆIP. Kakšen propad - znižanje norm - od majskih dogajanj 1967, ki so nastopala v imenu Mrka, Marcuseja, Fije, Sartra, pa do

islamizma Krimvrste, ki ga podpihujeta Al Kajda in interNac tolpe! Če bi bil Pariz v Rusiji, bi dal Putin inkriminirana predmetja zravnati z zemljo kot Grozni in Čečenijo. Morda bom še doživel, da bo do česa takšnega prišlo; ko bodo povsod po Evri zavladali Lepenovci in Jeličići. Vsekakor, navedeni verzi so spomin na LRevo v Slji, na to, da so Prti kdaj pa kdaj kar z veseljem udarili po cerkvah, katere so Dmbci predelali v bunkerje, po gradovih, ne le po Hmeljniku, po teh ZnaSi naše tim. suženjske Preti. Pa ta oznaka niti ni netočna, glej mladoslovensko Vrhovčevo dramo **Zoran**.

MIAž razlaga staremu Anžu, kako se je v njem vgnezdilo ljudomrzništvo: *Tej ušel si, a potem?* Anž se vse bolj kaže kot legendarni Her, v katerem je osredotočena tako rekoč vsa Zg Slcev in Čloštva. *Vešala/ sam si stesal si in splel vrvi!/ Tvoja duša je na njih bingljala!* Ni se znašel, ni našel Prapoti - v LRskupnost, kakršna je pač tedaj nastajala, v Franciji v Revi 1830, tudi v Nemčiji in na Dunaju, sicer bi ne bilo Reve 1848. Morda je poraz te Reve Anžu vzel moralo in ga odsunil v mizantropijo, kot je - morda - Turka v **Vojmiru**, Levsu v **LTugu**. Se ni Levs podobno osamil? Glej moje ES analize obeh Kmeclovih dram o Levsu, **Levstikovo smrt** in **Levstikovo zmerjanje narodnih prvakov**. SPD kaže, da se ljudomrzništvo ni nehalo 1941; nadaljevalo se je PoV. Ni Tip za Strnišo, za ostarelega Dineta, za Zajca? Glej **Žabe**, **Čečke**, **Potohodca**.

Njih ime? Mrzija do ljudi!/ Jel mrziti si le še beračijo,/ ker ji ni bilo za tvoj upor!/ ... Brez miru drmastil si po sveti, napol Preš napol njegov PriSo Andrej Smole, garjav, ožrljiv in grd volkač,/ rovtar v mestu, laži škric med kmeti,/ lačna duša, nori postopač! Bohem, skoraj klošar, potepuh, Peter iz **Poha**. Anž se brani: *Kaj sem hotel? Pil sem pač iz kala,/ ker studencev ni bilo nikjer. - So studenci! - Tisti, ki jih dala/ vera je za src neutešno zver? Katvera? Ne, drugod, o kralj vseh zagrenjencev!*

In mu MIAž pove za te Prastudence, ki niso Gradnikovi **Večni studenci**, izviraajoči iz Trsveta, ampak Trl Mrk tipa: *Šel bom s tabo v mesta in vasi!* Anž: *Si ob pamet? Jaz živim le zase!* MIAž: *A poslej boš živel za ljudi.* Anž: *Ljubim le oblake ...itn.; že poznamo. A zgodi se nepredvideno: »Od vseh vetrov se zbero okrog Andraža njegovi prijatelji: Dan in Noč«, drama prehaja v alegorijo, **Vojmir**, »Jutranja in Večerna zarja, Srebrne breze in vrbe žalujke«, glej Jamove slike, »Beli oblaki in Samotni viri, pa še množica drugih Andraževih drugov.« LpNv. »Vsa ta sanjska družina pleše okrog zaprepaščenega mojstra in poje, da odmeva daleč naokrog«, poje tezo drame. Ker poje sila retorično, čez 50 verzov, bom navedel le nekatere, najvažnejše.*

Kar našel si melodij ob ajdi,/ kar cvetočim češnjam jih obiral,/ kar natrgal jih na sončni brajdi .../ kar v pomladni veter nasejal .../ kar priklical jih s samotnih zvezd, litanije AnKat kova, nazadnje iz opevanja LpNve preidejo litanije v oznanjanje LReve: kar zverem izpulil iz zobovja, zverem, NczNemcem, KatDmbcem, kar jih gladu iztrgala je pest, glad povzroča Brža, vse jih daj človeku in pomešaj/ jih s krvjo njegovega srca! Dvoumno, a nehoteno. S krvjo misli Bor na vročo Pristrast srca, ne na Ub kot PN v LRevi.

XXX. DILEMA SE RAZREŠI, ZMAGA SINTEZA VSEGA POZITIVNEGA

(ob Borovih **Belih vodah**)

Zadeli smo ob osrednje sporočilo **Vod**, ki druží-sintetizira več Humov. Najprej EtatHum, tega bi Bor rad nekako Prikr; čuti, da ni več simpatičen. Nato EtHum in SeH-InH. Vsi imajo isti cilj kot najvišjo Vrto: Čla; razločujejo pa se po tem, kaj jim je-pomeni Čl. Ponavadi so to lepe besede, ki celo zavajajo; odloča Emp vsebina Vrte Čl, v dramah predvsem kot kontekst, tudi tisto, kar je zadaj, kar je tudi nehoteno konotirano. V BoroviD so Humi kar precej Raz. AnIn bi poenostavljaj, če bi jih naredil vse za le RazRce enega samega. **Ples smeti** zelo odstopa od **Razcev**; gre vprašati, ali sploh še sodi v HMg; ali ni že s prehoda k RMgi, ki jo pri mlajših Sldramatikih Bor tako strastno odklanja, a jo sam uvaja, kot jo uvaja Guh s svojima zadnjima dramama? Po nastanku sta Relblizu dve Borovi drami, od katerih je ena najbolj Svna - Krit analizira samovoljnega tirana, **Ples smeti**, druga pa je sama najbolj samovoljna in aktualistično polemična; ljudi, ki jih Ptja preganja, dolži, da so samovoljni in zli, **Šola noči**.

Nauk-zahteva MIAža, ki je Etzahteva, ponavlja: *Vse jih daj ljudem!* Izraz je sintetizirajoč, s tem Inf. Ali Čloštvo, določeni grupi, ali ES soČlu? V **Razcih** sta poudarjena oba vidika-ravni; Rutarjeva Vida (v odnosu do Mihola) ali Mihol (v odnosu do Vide), tu sta v individualnem ErS razmerju; oba pa sta obenem borca za SNar, ki jima predstavlja Čloštvo. Podobno je v Cajnk(arj)evi **ZaSvo** (**Za svobodo**), Dušan in Cecilija; Dušan je Prt, Cecilija postaja - pod Dušanomim vplivom - delavka za NOB. V istem okviru delujejo tudi **Vode**; zelo so poudarjeni ErS odnosi med Pos pari Mo-Že, vsi pa so udje SNLa, v tem nekako celo izgubljajo svojo posebnost-izvirnost-prepoznavnost. Zdi se, da je bil v **Blažih** Pos odnos med dvema ES Čla potisnjen v ozadje oz. bolj Negznačaja; da je postala osrednja RB na vasi, torej Čloštvo kot grupa pristašev NOB-Prtov, ali kot dve med sabo boreči se grupi, Poz-Prti, NegKatreakcija. **Blaži** so usmerjali dramatika in SD v zmanjševanje pomena Poz razmerja med dvema PO in v zvečevanje Kld. To s stališča SeH-InHa deformacijo je skušal Bor zaustaviti v **Vodah**, vse do **Počitka**.

Oblika litanij kot EtDbpozivov vsem OPskom na čelu z Anžem zveni preretorično. Ta retorika je Pri, ker se zdi, da Bora še nosi LRpatos, čeprav

mineva že pol desetletja od zmage LReve. A obenem izraz tega patosa ni več neposreden; Bor se trudi, da bi bil, a ga Klasstroga forma dezavtentizira. Izraz postaja govorniški, K-da je prepevan-pozivan s podija, z govornice, ki je zamenjava za Katleco. Nastop MIAža je še Tip za Prt miting, obenem pa že prestopa v poučno in Ideolpodžgano Lito. Kar govori MIAž, je Posn Katzapovedi kot Mornaukov. Kaže se, da Bor (skozenj Ptja) tako negira KC, ker sta si tekmeca; odloča, kateri govorec od njiju bo bolj prepričljiv, zanosen. ŽuŽu sta smešna, ponavljata stereotipe na način zlorabe gesel; MIAž naj bi deloval kot skojevski gorečnej sredi ofenzive. A kaj, ko ofenzive Sža (ali nanj) ni več; ko okolje, v katerem se dogajajo **Vode**, ni več okolje **Rojstva**, **Razcev**, **ZaSvo**. Zaželena sinteza se - kar je logično - RR v neskladje, ki ga bo Bor vse teže Prikr(ival). V **Blažih** ga niti hotel ni več Prikr; v **Kolesih teme** se je skušal rešiti z obnovo PV DbKrite, ki je obenem tudi EtKrita. A ta EtKrita v **Kolesih** ne deluje neposredno in Pri, kot je v PV-SD, v SD-30, glej JKranjca **Detektiva Meglo**, fKozaka **Prof Klepca**, Moškričeve **Rdeče rože**, Zupovega **Trajbasa**.

Prepoved-zapoved: *Nikar ne pešaj/ po samotah svojega duha!* Tako je govorila Ideoloblast tudi meni in MGGi. *Poj, kako pomlad v očeh zasije*, tu je šel Ptji najbolj na živce Minatti, ki te Pomladi ni videl več realizirane v sodobnosti, ampak jo je prestavil v Prih, kot so jo tja predstavljale mnoge Gene Db, ki so bile po ustroju zločinske, njih pevci-ideologi so sledili Prešu, ki je pesnik v prihodnjiku: *Tja bomo našli pot*. Trditev Ptje je bila, in ta trditev je bila osnovna, da je pot že najdena, da že hodimo po nji; da smo jo po svoje že končali, se naselili v Ideaprostor RaPe. Minatti pa je začel sodobnost celo obtoževati, češ da povzroča ljudem žalost; na kar mu je odgovoril Ptjhlapec MirZup z dramo **Rombino, žalostni klovn**, 60, v kateri je sicer priznal, da je Is(kavec) KomRaPe občasno še žalosten, a se bo te žalosti kmalu znebil, ta žalost je le rezultat nekaterih podedovanih slabosti in napak, njegova - Člova - dejanska Resa pa je v svetli Prihi, kolikor omenjana napaka in žalost ne veljajo le za Pret izpred MV-II. Bor se je v navedenih verzih problemu-dilemi spretno ognil z izbiro slovničnega časa: *Poj, kako pomlad zasije*, pravi; ne pa, kako je zasijala ali kako šele bo zasijala.

Tudi nadaljevanje zapovedi-nasvetov-naukov je podajano v isti časovni obliki: *Poj, kako se človek z zemljo bije!* Hic et nunc. *Poj, kako srce utrne smrt!* To sporočilo pa je sploh osrednje: Nsvet bo svet, v katerem bo S premagana. LR ni le boj zoper RazrSža, PIKBržo, NczNemce in Slec-Dmbce; to je na Ćmp ravni. LR je obenem realizacija Mrka, ki je Fija in Tija; ki spreminja svet v temelju: Čla dela - naredi - za nesmrtnega. fKosmač ob istem času objavi ep **Kurent in smrt**, 50, iz katerega jasno sledi, kaj je Kurentova naloga: ukaniti-premagati S. Tudi Anž je Kurent, godec. V tej točki - zmagi nad So - dobi Hum svojo najvišjo upravičenost, vrednost. Tu postane Rlga.

Spet tekma s KC. Dokler KC ne bo odstranjena, MrkPtja ne bo instalirana v SvetDb kot stan novih levitov. Isti problem je imela KC vse do 6-Stola, ko je pod Justinijanom končno izvedla uspešni kulturocid in podrla tako rekoč vse Pogcerkve, PogStša, odstranila vsak ZnaSi antičnega mnogoboštva. Ptja je hotela napraviti isto s KC, in to prav sredi 20-Stola. Ni se ji posrečilo. Ali pa je Davladavina KCe na Slskem le epizoda, analogna kot je bila v Rimskem cesarstvu doba vladanja Julijana Apostate, glej Ibsenovo dramo **Cesar in Nazarenc?**

Bor bi bil rad čim širši, širokopoteznejši, balzacovski, šekspirski, kar vse sme in celo mora biti Praideolog Ptje, saj je že Lenin vključil v PraTrado Tolstoja, Balzaca, Stalin pa dodal oba Manna. ZČe je treba sicer pobiti, obenem pa računati, da je v sleherniku tudi zlo, globina temé; upoštevati v Liti - v Umeti - to temô še ne pomeni ne boriti se zoper njo, je ne izkoreninjati na Golem otoku. Dmbci so bili živi hudiči, zato so bili deležni temu ustrezne kazni: ustrelitve. Na Goli otok in v zapore po PoVJugi pa so bili pošiljani kominformovci in bivši - celo vodilni - Komsti, ki po bistvu niso bili ZČi (ostali so Komsti, torej Praljudje), a so se v praksi narobe odločali, za eno ES Ptjo, za SovZo, namesto za drugo, za JPtjo, ali pa so kakor koli škodili praktičnemu delovanju JPtje; tudi MOč pa Košir, Mrzel, Tork, Zup (ta je bil zaslužen kot Prt, kot pisec NOBD agitk) ipd. Te je bilo treba le prevzgojiti, to pa se je dalo le tako, da so se morali prej v svoji DušNoti - EkP vesti - zlomiti; šele če so se Priodpovedali sebi, so - bi - lahko spet postali PČi, česar Dmbci nikoli ne bi mogli, pa naj so, če so preživeli, še tako služili OZNI in Ptji. Povedano je konotirana vsebina verzov iz **Vod**: *Poj o slah človeških, ki temnejše/ so od žrel, kjer je noči pravir*; nazadnje je v noči dna tudi eden od Anževih bratov, malo prej je nastopil iz prepada. *Poj o sončnih mislih, ki svetlejše/ so od sonc, ki svetijo v vsemir!* Temni Anžev brat je nekak Ferlež, ki mu je Bor priznal eksistenco Čla. Z lastnega vidika Bor izpolnjuje nalogo Ptjčstideologa; že 44 v Prtih je pel tudi o Ferležu, ga podrobno izrisal, glej mojo ES analizo o njem. PoV je risal Dušfiziognomijo o podobnih, ne le Db zlo akcijo župnika in Kafola v **Blažih**. Žal je do Ferleža manj objektivni kot do brata iz **Vod**. Ob Ferležu bi bravec to pristranost ČB agitke še razumel; v obravnavi Mraka in Pirca, **Šola noči**, pa je ne more več; iz Palsodbe, ki je skladna z DbZgo, je prešel Bor v Pvtobračun z neljubimi mu tekmeci. Ta poteza pa je za Bora Tip že od nekdaj. Po moji oceni je tudi v Ferležu precej nizkotno obračunal s tekmecem iz Prtov, z Zupom. S tem je dajal Ptji-OZNI osnovo za poskus likvidacije Zupa; ti poskusi so se začeli že MV-II, vrh pa dosegli ravno v času, ko piše Bor tako svetle in zmagovite - Psčt - **Vode**. Leta 50 Zup v zaporu umira (od tuberkuloze), Bor pa poje v **Vodah** hvalnico Žu.

Bor prepisuje Ideolo, ki jo je oznanjal v duhu Stla - petletk in Čeljuskincev - Iljin v knjigi **Priroda in ljudje**, tik PV jo je prevedel MOč. *Poj o njem, ki je ukrotil sile/ zemlje s silo svojega duha!* Gledal sem film o Vorkuti, najbolj severnem SovZtaborišču; komaj je verjeti, kakšne strahote so se dogajale tam, kako je tako rekoč vsa SovZ propaganda počivala na lažeh, na Radizkoriščanju in zatiranju ljudi; nista bila v Vorkuti tudi SKomsta France in Nina Kovič? Na isti način je Hitler krotil sile Nve, ko je ukazal zapornikom kopati predor pod ljubeljem, delati v kamnolomih Mathausna. Hitler ali Himmler, vseeno, bil je isti sistem, kot je vseeno Ribičič ali brkač Stan, oba sta bila dejavna člena v sistemu Juge kot Dže, ki je bila en sam ogromen Goli otok. Čeprav ne le to.

Navajani verzi se zdijo z Davidika skoraj Ira, pa niso bili mišljeni kot posmeh: *Poj o njem, ki so se poklonile/ mu zveri in sonca vrh neba!* Jel označuje Komste za Rdeče zveri, **Vst**, 51. Kakšen pa je ta NČ, ki se mu poklanjajo-priklanjajo Puklasti Miha, More, Šilih, Maček in obe Svetini (pa ne Dča iz Ciglerjeve povesti **Sreča v nesreči**)? Najvišja zver med vsemi, najprej Stalin, ki ga imajo nekateri za največjega - najhujšega - tirana-zločinca vseh časov; nato Tito, ki je bil Hedreplika Stalina. Nazadnje Popit in/ali Dolanc, ki sta se brez kazni upokojila kot zaslužna Slca. Je bil Stl Alga Hudiča, kot se da

brati tudi v SD? Eni mislijo, da je Hudič princ Teme, drugi, da je Gos sonc, z njimi bo izžgal vse, kar je plodno, izsušil Ž do dna. Aškerc je bil med prvimi, ki je ugledal-razumel dvojnost Sonca, Dev v **Belinu** še ne; Aškerc v **Zlatorog** žal dovolj ne eksplicira te teme, a jo obravnava. Isti pekel je tam, kjer je pozimi in ponoči pod 50 stopinj mraza, podnevi in poleti pa čez 50 stopinj vročine v senci. Tam, v Sibiriji, v taboriščih-rudnikih sredi tundre, je nastajal Huxleyev **Prekrasni novi svet** oz. RaPa, ki jo je izjedljal ideolog Mrka Cihrl.

Ena sama polemika zoper KC: *Poj o njem, ki vstal je iz prablata,/ da bi zemljo preoblikoval/ v rajski vrt*, Temmotiv pričujoče knjige **RPMV**, torej RaPa, *in si odprl vrata/ k zvezdam in vsemirje obveslal!* Bor napove sputnike in Gagarina, spust na Luno, Strniša pa ob istem času čemi v Konclagerju, ki ga upravlja Rdeča zver, strmi v zvezde in sanja, kako bi se z banalne surove mučilne zemlje (Tsa) prenesel na-v **Zvezde**, tudi v Arhčase **Odiseja** in **Samoroga**, ki ga Rdeče in Črne zveri zmerom znova zažgejo na grmadi, Uršulo, a se ta zmerom znova spet kje rodi-pojavi in skuša preiti v svet Trptic, v Ptičje mesto. Strniša sledi Mraku iz **Rdeče maše**, drame, v kateri eni prehajajo - skoz S - v lepi kozmos-Tr, Fedja, drugi pa postajajo Gosi Tsa, vosovec Kogoj oz. Ribičič-Turk (ne le Snojev Turk iz **GiMa**, tudi Franjo Turk iz OZNE kot njen visoki Čtk okrog 50). Turkov je mnogo, od udbovcev do islamistov.

Bor ne dovoli, da bi spoznali, kaj je njegov PČ-NČ pod masko oz. pod samopodobo; njegovo samopodobo kot samovelič(an)je še stopnjuje: *Poj o njem, ki rojen za lepoto, za Preševo, mora mreti v smradu bednih koč*, tu ima prav, a ne upošteva, kako je moral mreti 50 Mrzel na Golem otoku, Mrzel, ki je imel tako tenek posluš za lepoto! *Poj o njem, ki bije boj s slepoto,/ pa mu dajo žreti gnusno noč!* Ta gnusna noč je ZnaSi za zapor, ki je doletel tiste, ki so ljudi razsvetljevali, za ideologe RLHa, za Giordana Bruna. O Brunu Bor poje, o Brunovem dediču Mrzelu in/ali Zup(an)u pa ne.

Poj, kako svoboda svet pomlaja,/ poj, kako tiran duha zatre! Bor se res ni zavedal sramotne konotacije, ki jo je zagovarjal, a povsem zblojeno; kajti kdo je bil 50 večji tiran od Tita in KaKija, od Ziharla in Mačka (Svetin-Ribiča)? *Poj, kako v pesteh budi se vstaja,/ poj, kako za njo srce umre!* Jaz nisem bil za vstajo, tudi MBP oz. moji TaPriSo ne (Zajc, Šel, Dine, Priž, Kos, Rožanc itn.); le Puč(nik). Vemo, kaj je storil z njim tiran. Bor ni upošteval, da se bodo v srca Priljudi, tistih, ki so živeli okrog 1950, naseljevale želje po vstaji, a takšni, ki bo zoper Ptjo in KaKija, ne zoper Avscesarja Franca I. oz. zoper fultonskega Churchilla in De Gasperija.

Bor je bil prepričan; njegove - MIAževe - besede bi uspešno nagovorile še kamen, da bi se odpravil na križarsko vojno. Zato je razumljivo, da stari Anž v hipu popusti MIAžu; ne more Dgč. MIAž: *No, stariha, kaj sedaj boš storil?* Anž: *Med ljudi bom šel in bom igral.* Tako se je odločil celo Mrak po Si žene Karle: da se Dbangažira v boju za SNcl; to prizna in opiše tudi v koncu **Orfeja**, glej mojo ES razlago drame. Nista pa se za to odločila ne Majc ne Bartol.

Jaz sem skušal delovati na obeh tirih; želim biti sintetik kot Bor? Sem enako nenasitno stremljiv? Deloval sem zoper Ptjo, jo spodkopaval, bil s tem v Dbakciji, s pisanjem mnogih aktualističnih člankov na robu Žura, v »naše« revije, od Revije 57 naprej. A se nisem dal spraviti ne v direktno Polo (ne v vstajo) ne v čisto fijo, ki je kontemplirala o biti in bistvogledju. V nobeno od teh mrež me niso mogli ujeti, ne Puč ne Tone Žvan, ekseget Leibnitza. Nemalo sem deloval, kot namerava zdaj Anž: *S svojimi godali bom govoril/ vse, kar mi*

je zbor zemlje dejal. Točneje: malo od tega, kar je govoril Zbor zemlje (MIAŽ skozenj), sem ponavljal jaz; skoraj do vsega Empvsebinskega sem bil Krit, do Čla kot Gosa zemlje itn. Sem pa govoril ljudem, a svoje, z vrhom v obdobju Pers, 60-64.

Nisem pa bil le Fif, počel sem tudi to, kar terjaja MIAŽ od Anža, a čemur se ta še zmerom upira: vse bom storil, *a ne terjaj, da bi melodije/ svoje duše moral vreči v ples!* Jaz sem jih; KarnHed mi je bil zelo blizu, moral sem prenikniti v Svo telesa, prav okrog 50. A kdo bi lahko bil najustreznejši predmet moje zvedave akcije? Dekleta! Prav tista, ki nastopajo v **Vodah**; prav z vsemi bi se spetljaj, z mnogimi sem se, v sreči-opoju pansprostitve, v kateri sva si z Borom sorodna. Ko sem se tako sproščal, tudi jaz nisem mislil na Mrzela v golotoškem kamnolomu. Le na sveža dišeča telesa deklet po imenu Lenka, Lia, Mila, Mina.

Bor se ni zadrževal, ko je opisoval dekleta-telesa: »In res se čez jezero, ki ga zdaj obliva čarobna mesečina, razširjajo val za valom prelepa mlada telesa, ki v omamni radosti plešejo kar čez srebrno gladino sem k Andražu. Starec je tako opojen od njihovega zdravja, mladosti in lepote«, da se povsem zmede oz. zmedí; same Rusalke, a nobena nesrečna. Jasno, da jim gre pri priči gost! Napoti na plesišče zavije domov, kjer pogosti otroke, prej jih ni maral; poziva jih: *K meni v izbo, saj še ne umiram!* Kot godrnjača se ga bojijo. *Ptičke vam pokažem in zasviram*, kot Šotar v **Prekopu**. Še malo prej je trl godala in pihala, zdaj mu je vse dragoceno; ne le, kar je dar Nve, ampak kar je delo Čl rok. Čl je čudežno bitje, ker je sposoben združevati delo (v njem napor) in lepoto. Vile, ki jih je Anž zagledal na jezeru, so vile zvečer, ko uživajo v zabavi, čez dan pa so delavke, kot terjaja Ptja; v sebi nosijo čudežno moč preobrazbe. Anž: *Kdo so, reci mi, ki valovijo,/ lepše kakor lehe zrelih žit?* MIAŽ: *Kdo? Telesa, ki jih delo veže,/ vegasta in izdelana od brc,/ a na večer se sprostijo* - nenehoma ta TemVrta: sproščanje - *teže/ in zaplešejo po zvokih src.* KC je temeljila na čudežu, Ptja tudi, le vsebini čudežev sta Raz.

Anž se priključi zarotnikom, ki hočejo namesto bledokrvne **Klitamnestre** zaigrati Odonove-Teranove, s tem pa Anževe **Bele vode**. Jurij: »Andraž se je nazadnje - preandražil.« Odon je napisal verze-libreto, Teran bo dirigiral in je skladbo priredil, tj. aranžiral, Anž jo je spesnil, v duhu sinteze: lpNve in preprostega ljuda. »Andraž sede za harmonij in razgrne pred sabo note. Na naslovni strani piše: **Bele vode**, zložil Odon po motivih mojstra Andraža.« Lahko bi to bil Župov ep **Jerala**, poje o podzemnih vrelcih, če bi se ga Otonu posrečilo dokončati. Bor cika na to, da je **Jeralo** z **Vodami** dokončal on, s tem dobil Pico, da nasledi Otona kot največji SPek; OtonŽup je ravno leto dni pred izidom **Vod** umrl. »Andraž pa pomoči svoje pero v črnilo, prečrta svoje ime in mesto njega napiše: po ljudskih vižah.« To je teza drame: sinteza Nve in Čloštva. Pa ni te sinteze postavilo za vrhovno Vrto že NKNM? Že ČD? Ni tak že **Sčk?**

Priznajmo, novi Anž deluje Inf: *Vsak dan bom dneva, ne noči pijan!/ Natočil! Ne na van, kar do vrha!/ Naj pije, kdor življenje rad ima!* Drama se konča v Inf slogu ali pa v seniliji, kot v igri za mladino ali pri Karlu Mayu. Tekma se dogaja v dvorani v navzočnosti samih cesarjev, najvišjih Obinstanc sveta. FP, ki ga zastopa Maestro s kislom **Klitamnestro**, doživi polom, cesarji se dolgočasijo, čas FDbe je minil. »Škandal je popoln.« Ob nemoči tradicionalcev, epigonov, klasicistov (danes so takšne maše kot glasbene - po KC naročilu jih pišejo

neki novi lpavec ipd. - plehko žaganje) se uveljavi Anžev orkester; Anž je odšel celo v Ljo igrat-zmagat nad FP, nad FD-FKC. »Oglase se mehki in mili zvoki flavt« itn., ne bom ponavljal. »Orkester prevzame melodijo Andraževih sanj«, zato so te tako važne, »jo prenese na vas«, iz Fdvorane, namenjene PIKu-Brži in cesarjem. Na vasi »postavljajo visoke mlaje, pa na polje med žanjice in odonot« (ondod?) »za vozniki po prašni cesti ...« Po tisti, po kateri sta odšla Peter in Jacinta, edina Prizastopnika SNLa, **Poh?** »Orkester vabi Andraža iz njegovih samotnih sanj v življenje ... naslika čudovito podobo velikega, razposajenega, vedrega in bogatega življenja.«

»Dvigne se zavesa, tudi napis na odru, zagledamo pokrajino Belih vod«; RaPo. »Spredaj stoji nekaj brez, za njimi teče reka, v ozadju pa se dviguje gora«, to je Triglav, Bele vode pa Bled iz **Sčka**. Na odru so kulise, primerne za opereto. NOB-LR se je - vsaj na eni ravni - končala, Slja se nadaljuje v opereti. Bor se trudi Prikr Sljo kot Goli otok, naseli jo z lepimi dekleti, obraste z zelenimi smrekami, napolni s petjem ptičic. »Pod brezami stoje dekleta v belih ljudskih nošah in z rožami v laseh.« Bele vode so Bela krajina. So RaPa: vrt Prtov 44 in 45.

»Pojavita se dve lepi vili«, **Vojmir**, »prva je Hajda, druga Lia.« Tekst obnovi položaj pošastne temē, znan iz nastopa Brata samomorivca; temā je čas RazrDbe PIKa-Brže, ki jo zamenja čas-svet-prostor Svetle. *Noč je zaprla grla, pesem, v mladi veter peta, / jih bo spet odprla ... / pesem jih - vse dobro - spet razveže.* »Dekleta jamejo peti in plesati«, enako obe vili, obnovi se situacija **Valuka**. Čas Slzačetrov-virov, Karnija, 7-Stol, se spoji s časom PoV, po zmagi NOBa. Valuk=Tito (KaKi); Abram, ki rearhaizira, pa Bor. Oba sta sinteza Deva (**Belina**) in Lin(hart)a (**MicMata**). Poldrugo Stol SD-SIZi. Danes, še pol Stola po **Vodah**, 2005, pa se vse dogaja v prostorih Big Brother-igre na **Hodniku**, glej dramo MatZupa, ki znova vodi na dno: v pekel.

Konec drame je, kot da bi ga MV-II v Ljoperi režiral operetni režiser Freljih, dirigiral pa operetni kapelnik Simoniti, scena Vaclav Skrušny; posneta je češka opereta **Pod to goro zeleno**: »Dekleta so se razporedile na sceni v obliki srca«, Gregorčeva opereta **Melodije srca**, uprizorjena MV-II, »in sredi tega srca stoji sam godec sreče ... mladi Andraž ... Na sceni se razbohota in razplamti vedri ples zmagujoče mladosti.«

Celotna knjiga je bila napisana od srede oktobra do srede novembra 2005

DODATEK

O BELINU

Novo knjigo - drugo v podnizu **Začetki slovenske dramatike (ZSD)**, prva je naslovljena **Zlo in s(i)la kot izvor (Izvor)** - začnjam, kjer sem prejšnjo, **Izvor**, končal oz. točneje, prekinil. Na koncu **Izvora** oz. tretje razprave v njem - razpravo sem naslovil **Če je človek bolj poreden, več sreče ima**, skrajšano **Poreden** (gre za citat iz Linhartovega **Matička**, iz **Mata**, zato je naveden po izvirniku, ne pa, kot bi terjala današnja slovenščina: Bolj ko je človek poreden itn.) - sem napovedal, da bom nadaljeval z analizo Devovega **Belina**, saj sem v **Porednem** podal le uvod vanjo; da bom analizo **Belina** povezal z analizo konca ali dodatka k Drabosnjakovemu **Pasijonu** (**DraPasu** za razliko od Romualdovega **Škofjeloškega** in drugih **Pasijonov**), naslovljenega **Pastirjeva (Šefarjeva) pesem**, in z dramo mlajšega Sl dramatika, dvaintridesetletnega Krištofa Dovjaka; mlajšega od Drab(osnjak)a ravno za dve stoletji. Drama ima naslov: **Belle Paris ali obračun v Louvru (Paris)**.

Ob tem pa bom nadaljeval analizo **Mata**, se lotil še enkrat analize **Micke**, prva je dana v knjigi **Zbogom zvezde (ZZ)**. Se še enkrat lotil analize **Love**, prvič pa analize Linovega prevoda iz italijanščine v nemščino: Metastasijevega opernega libreta za **Pusti otok (LOtok)**, Andreja Rozmana komedije na temo **LOtoka**, komedijo naj imenujem **Rotok**, tj. Rozmanov **Pusti otok**. (KasO: kratice v razpravi **O Belinu** puščam takšne, kot sem jih tedaj napisal; so Dgč od kratic v ostali knjigi **RPMV**. Recimo: **Rotok** in **RPok**. Bravec naj upošteva, da starih tekstov ne spreminjam. Naj bo aktiven, naj se znajde, naj sodeluje.) Nazadnje pa še Filipčičeve variacije Beaumarchaisove **Figarove svatbe (FilSvatbe)**, ki je dejanski glavni vzrok-motiv za moje ukvarjanje z začetki SD. Brez **Mata**, ki je variacija francoskega izvirnika **Svatbe**, bi bila pričujoča analiza, tako razprave v prvi kot v drugi knjigi **ZSD**, nemogoča, odveč, neobstoja. Kajti **Mat** je tista drama, ki večino ostalih omenjenih omogoča, utemeljuje, osvetljuje tako, da dobivajo ustrezen okvir. Brez **Mata** bi bil začetek SD povsem drugačen, morda s tem tudi karakter Slova. **Mat** je odločilna drama - PSt - SD; v **ZSD** je osnovno merilo, ob katerem merim vse druge omenjene tekste. Šele Prešernov **Krst pri Savici (PKrst)**, nato pa **Tugomerja (Tuga)** in Vrhovčev **Zoran** krenejo v lastno smer kot novi temelji ali orientacijske točke SD in Slova.

Na razpolago sem imel vsaj dve možnosti. Prva: da nadaljujem z analizo **Love** v razpravi, ki bi nadaljevala tisto iz **ZSD 1**, naslovljeno **Zgodba o izvoru**

zla (Zgodba), analizo **Mata, Belina** itn., torej razpravo iz **ZSD 1**, naslovljeno **Poreden**. Druga možnost, to pa sem izbral: vsa nadaljevanja nedokončanih razprav in analize novih dram oz. ponovna branja - RR - že obravnavanih dram bom povezal v enotno razpravo, ki bi mogla obsegati tudi celotno knjigo. (KasO: v knjigi **RPMV** sem ta svoj načrt izpeljal le deloma; razpravo **O Belinu** pa sem prekinil že po 1 AP. Moje sinteze rastejo mukotrpno iz mnogih ES analiz kot fragmentov.) Dolžino pričujoče razprave upravičuje dejstvo, da gre za pomembne SD; nekaterih se bom šele lotil, **FilSvatbe** itn. Metoda **RSD** in **OZn** je v osnovi **HKD**; je vse povezujoči micelij, ki ima v sebi sicer merilo - **ČHM**, tudi model, imenovan **Polip**, povezavo **KMg, HMg** in **RMg**, glej metodološko-aksiološki dodatek v knjigi **AiK**, naslovljen **SD-modeli** -, je pa to merilo (ti dve merili) moj konstrukt, ki ga vnašam v empirijo. Čeprav je res, da že to empirijo **RR** glede na svoje vidike merjenja; drame namreč povežem glede na načela in razloge, ki so pomembni zame, za mojo **OZn**. Micelij, kakršen se nahaja v **RSD**, ni kaos po sebi, ampak je visoko organizirana, čeprav še ne dovolj pregledna ureditev. Bravec mora paziti, da odkriva v tej ureditvi - v miceliju - nenehoma obe višji merili: **Polip** in **ČHM**. **ČHM** je sestavljen iz štirih osnovnih modelov-vrednot (aksioloških, verskih, spoznavoslovnih konstruktov), imenovanih **Id, Dč, Dv** in **Dt**. **Dt** je mesto teofanije, ponavzočevanja Boga. V **Dt** je dan vsemu cilj, a tudi izvor, smoter in pot. **OZn** tu prehaja v **OT**.

Naj začnem z **Belinom** in že tu povem, kaj je zame **Id**, zakaj imam **Belina** za začetno **Id** v **SD**. **Škofjeloški** in **DraPas** sta kot teksta **KMg-FKC** poudarjena (**K**)**Id**; vendar se ne zadovoljujem, da bi ju bral, kot ju bere - hoče **RR - KMg-FKC**. V njiju vidim še nekaj drugega. V **FKristu** vidim **OT Jezusa** kot **BČa**, ki je eno od vrhovnih meril za **OT** in **OZn**. (KasO: tu še uporabljam pojma **OT** in **OZn**; danes ne več. Danes pišem **DgZn**.) Ta **Jezus**, naj ga imenujem **O(drešenjski)Jezus** za razliko od **FKrista**, se kaže tudi v drugih oblikah-variantah; kot **Uršula** v **Samorogu**, kot **SAnta**, kot **Ješua** v **Mrakovem Procesu** itn. Nima dokončne - doktrinarno-dogmatsko zaključene, institucionalizirane, edine prave in obvezne - oblike, lika, vsebine. Ker po nauku **OT Bog** šele nastaja, nastaja tisti, ki je središčni lik Boga: **BČ**, **OJezus** (KasO: danes pišem **JKr**.) **Odprtost** je načelno potrebna. **Dramatika** ne teži k dani resnici **FKrista** kot boga, k resnici, ki jo enkrat za vselej določa **FKC**, tako terja **KMg**; **dramatika** išče-konstruira **Dt Boga**. **Dt Bog (OJezus)** pa je nezaključen, brezmejen, čeprav ne večer prav zato, ker se nahaja - nastaja - v **Dti**; **Dt** je tisto, česar še ni ali kar je na drugi strani **Ide**. **Človek** kot mala **Id** ni izdelek velike **Ide**, **Pralde**, kot hoče **FKC**. **Človeka** je **Bog** sicer ustvaril, da bi z njim sodeloval v **ON** - da bi skoz človeka mogel v nič od znotraj in ga šele tako lahko odreševal -, a človek se razvija v smer odreševalca niča, enako kot **Bog**. **Človek** in **Bog** sta dva obraza dogajanja, ki mu pravim **ON** (odreševanje niča). (KasO: ta uvod v razpravo **O Belinu** je **Tija**; kasneje sem se odpovedal mnogim prvinam **Krša**.)

Id v obeh **Pasijonih** je torej prežeta - preosmišljena - z **Dt OJezusom-Bogom**. **Id** v **Matu** pa je že nemalo **HKD**. Za **PSt Mata** je značilno prav to: da je odprta; **Mat** se šele oblikuje. Ne oblikuje se v smer **OJezusa**; **Tr** je za **Mata** neobstoja, vsaj kot zavestna, eksplicitna. Lin celo teži k **Dti**, čeprav je ne razume v duhu **OT**. **Dt** je zanj prihodnost, v kateri se bo **Mat** - človek - šele razvil, ko se bo osvobodil (otresel) tutorstva **PIKa** (**Barona**), ko bo obogatel, povečal ne le svoje finančno fizično premoženje, ampak tudi svoje spoznanje; ko bo zvitost uma razširil v poglobljene analize sveta, **Dbe**, **psihe**, v novoveško

Zn, z namenom, da naredi svet za predmet spoznavajočega akterja, vseobvladujočega subjekta. Pred Matom je obsežna in HKD prihodnost, ki pa izvira iz Pota, danega na začetku - v izvoru - človeka kot RLH. Glede na FKC je RLH pluralna, odprta struktura. Pa vendar je le Id, če v nji ne iščemo-vidimo Dti-Boga. Nekateri filozofi RLH so iskali in videli Boga (le boga?), recimo Leibniz, Kant, celo Pierre Bayle, Berkeley; drugi ne. Načeloma je tudi v RLH Dt Bog; RLH je negacija FKC boga. Vendar pa je Bog v RLH bistveno drugačen kot Bog v **Pasijonih**. Razlika med **Matom** in **DraPasom** pove o tem največ. (KasO: ko primerjam pričujočo razpravo s knjigo **RPMV**, mi postaja jasno, da sem se izčrpal. Imam sploh še kaj bistvenega sporočiti? Rešujem se v posmeh, ki je vse bolj banalen, cenen, površen. Je moja pot končana?)

Najmanj Dti je v **Belinu**. Tako malo, da je tudi s te strani razumljivo ravnanje SIZi in SLZa, ki sta **Belina**, enako kot celotnega duha **Pisanic**, zanemarjala oz. celo izločala v nepomembno, skoraj v neobstojno; praktično sta ga zamolčevala ali pa se mu posmehovala. **Pasijoni** so služili uveljavljanju FKC, **Mat** uveljavljanju Meš RLH, **Micko** pa sta obe krili-grupi tolerirali kot nekakšno taktično sredino med obema. FKC jo je razumela kot stabilizacijo, kot AVS; RLH Meš jo je obravnavalo kot osnovo Slova, kot antiPl, ki je Strno tudi AnKl. (V tem primeru pomeni kratica Kl oboje: kler in klerikalizem; običajno označujem z njo klerikalizem.) Z vidika **RSD** je **Micka** manj značilna, ker je manj Rad.

Nočem reči, da je SLZ **Belina** izločalo na rob, ker ga je imelo za najbolj Id. Nasprotno: SIZ je iskala najustreznejšo Id. **Belina** ni cenila, ker je presodila, da njegova Id ne ustreza; da ne omogoča ne Rad FKC, ne Rad RLH. Da je nekakšna umetelna konstrukcija, ki ni dovolj ne trdna ne HKD, da bi omogočala pravi razvoj in zanesljiv temelj. **Belin** ne propagira KC, ne vodi k pasijonu-križanju; katoliškega boga nadomešča z antičnimi bogovi. Ne gre pa tako daleč, da bi RR antične bogove v novoveške sile; da bi prešel v tragedijo, v odprto tematizacijo HKD sporov v človeku-svetu, dialogov, ki prehajajo v polemike. Svet-človeka tako poenostavlja, statizira, reducira, zapira v en sam odnos - odnos med zaželeno izhodiščno Id in ogrožajočim modelom Dč -, da se čuti Svni človek novoveškega RLH utesnjen, skoraj zazidan v samoumevno idilo.

Pastorala, ki je dramski žanr **Belina**, je v svetovni, recimo v francoski dramatikski odgovor na nerešljive trag(ed)ične dileme Racinove dramatike, **Fedre** in **Britanika**, v SD (SIZ) pa se pojavi kot samoumevno izhodišče-temelj, ki kot takšno prav grozi, da vsi, ki bodo temeljili na njem, ne bodo imeli dovolj Sve za svoj razvoj-razmah, za to bistvo RLHa. Ni s tem **Belin** kot PSt kljub temu, da ga je SIZ zametovala, omejevalni dejavnik Sl razvoja? Ni že samo dejstvo, da je na začetku SD - SIZi - ravno **Belin**, dovolj povedno, omejujoče, značilno, saj kaže, da je Slov model z manjšo HKD, z manjšimi možnostmi kot druge narodne grupe? Ni **Belin** kot bolezen in je s tega vidika strašil Slovence, ki so se hoteli afirmirati, razmahniti, a so - bi - se morali prepoznati v Redld **Belina**, v nečem, kar ni ne FP ne RLH, oz. v nečem, kar ne prehaja ne FP ne RLH. **Belin** je kljub temu, da so ga zasmehovali, postal za SIZ strah. Morda pa so ga zasmehovali prav zato, ker so se ga bali, bali kot usode. Z zasmehom in z molkom so ga Mag obredno zaklinjali. (KasO: analize **Belina** v **RPMV** ne ponavljajo analize iz razprave **O Belinu**. Tudi to je dokaz za mojo HKD metodo: zmerom - vsakič znova - presojati z Dgč vidika.)

Belina beremo lahko kot odgovor na **Škofjeloškega**, kot odgovor nastajajočega RLH sveta na PSt-svet, ki ne vidi Poz vrednosti v TSu; ki preferira Smrt-Križanje-Mučenje nad Pomladno rastjo, nad Poletnim izobiljem. **Pasijoni** sicer slavijo FKrista kot Pomladnega kralja, vendar šele na robu, kot Vstajenje, ki vodi v nebesa, ta pa so negacija TSa; medtem ko slavi **Belin** Pomlad(nost) in Poletnost TSa kot takšnega. Trpljenje je sicer tudi motiv **Belina**, a zelo v drugem planu. Trpljenje - smrt, uničenje - je sicer preizkušnja za človeka, v tem je **Belin** še v okviru FK, a bistvo drame ni trpljenje, ampak upor tosvetnih ljudi Zlu.

Pasijoni ne govorijo o Uporu, ga ne netijo-terjajo. Upor je vrednota, ki nastaja s kritiko, zastopajo jo razsvetljenci, ki pripravljajo Revo. V tem bi bile upirajoče se Nimfe bliže Revi kot Mat, če se ne bi upirale v imenu dane Kld in ne, kot je v Francoski Revi, v imenu šele nastajajočega človeštva, v imenu vrednot, ki so prej norme kot dejstva: Sv, Bratstvo, Enakost. Je pa mogoče te vrednote brati tudi kot dane Kld zakone (Kld v pomenu splošne Id); tako je nanje gledal Rousseau, ki jih je imel za Nvno bistvo Nla. Zato prihaja pastorala-idila prav - tudi - od Rousseauja, iz njegovega pojmovanja ponotrzanjene Nv. Sami paradoksi: da najbolj Rad jakobinec in terorist-despot Robespierre najbolj spoštuje Rousseauja, hoče ideje prav tega udejanjiti, medtem ko je plemič in Plu sorodnejši Mirabeau bližji angleškemu empiristično kompromisarskemu, strpnejšemu modelu sporazumevanja. Lin je v **Matu** med obema. Če se bo Baron razvijal v smer despota - zakaj se ne bi, ko bo spoznal, da na blag način nikamor ne pride? -, bo tiral Mata v držo upornika, **Robespiera**, morda celo **Marata**, glej Mrakovi drami. Če bo popuščal, bo Mat bližji **Mirabeauju**, glej tudi to Mrakovo dramo; postajal bo finančnik-industrijec-trgovec, ki ga bo brigala Pola le toliko, da mu bo zaščitila njegov kapitalski interes. V **Matu** je vse odprto, v možnosti.

V **Belinu** je vse zaprto, čeprav se zdi prijetno. **Belin** je Kld. (To je splošna Id, uporabljal bom kratico Kld, da ne bi množil kratic, bravec naj sam presodi, kdaj gre v primeru Kld za Kol kot skupino ljudi, kdaj za SpS kot stereotipni sistem; oboje se povezuje.) **Belinova** Kld je krog; cirkularno mišljenje, kar kaže na Devov regres k PS; to je v skladu z njegovo reantikizacijo. Vile - nimfe - **Belina** sicer *neutrudno* veslajo, delujejo, kar je simbolni izraz za rast Nve, vendar njihovo delovanje ni človeška marljivost - dobessedno, etimološko: industria; ni zavestna racionalna dejavnost proizvodnje, ampak spontana samoumevna dinamika IdNve. Naj si vile še tako prizadevajo, priti morejo le do tega, kar je v njihovem Potu, to pa je ploditev, rast, zorenje, obroditev; njihovo delovanje je rastlinsko, organsko omejeno, brez možnosti preiti na drugo stran kroga. Ko plodi dozori, zgnijejo ali so pojedeni, ostanejo peške, semena, ki znova vzklijejo, zrastejo v rastline; in krožni proces se ponovi. Ponavlja se v neskončnost. Tu ni modela RLH kot odprte Db-človeka.

Id **Belina** je torej dinamična, a kljub temu samozaprta, brezperspektivna. **Belinov** človek je lahko nabiravec, to vodi v Hed. Nabiranje ne potrebuje dela(vnosti). Človek trga, kar mu nudi Nv (Vodnikova *Stvarnica, ki vse ti ponudi*). Je pa res, da je tudi **Mat** skoraj bližji Užu kot Delu oz. da vzpostavlja med Delom in Užem ravnovesje, medtem ko je bistvo Kpla nenehno podiranje ravnovesja kot takšnega. Kpl krog je nenehno širjenje trga-proizvodnje, ki je tolikšno, da se zdi, kot da prebija vse meje in sam krog. V limiti ga ne prebija, čeprav ga širi v kozmos in je njegova filozofija kozmocentrična. A tudi

kozmos je le - zelo razširjena - imanenca. Prehod v Dt-Tr je mogoč v duši SAPO. Ekspanzija v vesolje ni potrebna; vesolje je celo SSL.

Še posebej pa je za vile značilno, da niso niti težnja k SAPO. Niso niti Psiki-posameznice. So skupina, Kol; so tri bitja, ki se niti v eni sami točki med sabo ne razlikujejo, kaj šele, da bi vsako ub(i)ralo svojo pot. Res je, da ostajata tudi Mat in Nežka usklajena. Pa vendar se med njima pojavlja nevarnost, da se bosta sprla, da bo videl drug v drugem izdajavca. Ne vidi ga; še ne. A ga bo kmalu videl. V Gedljevi igri **Sovraštvo mej bratoma in sprava**, 1874, je eden od bratov prepričan, da ga je drugi izdal, prevaral. V **JTugu** izda-ubije Tugo Čeligoja, en slovanski voditelj drugega. **Pasijon** to že ve: da izda Judež kot učenec svojega učitelja; Judež ni le Jezusov učenec, ampak integralen ud skupne grupe, ki je od zunaj ogrožena, torej tesna grupa.

Najhuje pa je s solidarnostjo med možem in ženo v Jankovičevem dramskem prizoru **Lepa pesem o pijanem možu in ženi**, 1712. **Belina** bi lahko brali kot odgovor na to - res grdo - **Pesem**, na ta začetek SD - SIZ - v sporu znotraj Dne, v sporu, ki je poudarjeno banalen; je kreg, niti ne spor. Prepirl v špelunki, ne pa spopad Dobrega in Zla na širokem Morju kot v **Belinu**. Špelunka uteleša majhnost, ozkost, podzemnost, blatnost, črevesnost blodnjaka, ki je značilen za nastajajoče Slov. Iz takega vira ne more nastati normalen narod; Bm - Dč - je že v njegovem genetskem kodu. **Belin** se trudi, da bi Zlo izločil iz enotn(ostn)e grupe, v Sža, medtem ko kaže Jankovič, da je človek (Slovenec) Sž samemu sebi, mož ženi. **Mat** dopušča možnost padca v razmerje med Možem in Ženo, kakršno je v **Pesmi**, a obenem zastopa človekovo - Slovenčevo - нравno moč, ki je v njegovem zvitem in utilitarnem umu, saj ve, da solidarnost dveh poveča moč obeh v skupni Dni. Medtem ko **Pesem** nima takšnih načrtov-vrednot, ima jih za SSL; direktno uvaja Smoletovo **Igro za igro**. - Podrobno analizo **Pesmi** sem objavil v knjigi **Premagovanje blata**.

Kar beremo že na začetku **Belina** (v I. nastopu, kot se izraža avtor, ko zavzamejo vile »te prepevne preže«, kar najbrž pomeni pevske drže), je psevdodinamična Kld. »Nifme v barki pojo.«

*Vozimo, sestrice!
vozimo srčnu:
gibajmo ročice,
vozimo ročnu!
Gonimo!
trudimo,
korajžnu vesle!
Kalimo, valajmo,
penimo, mešajmo,
nautrudne morje!*

Ti verzi niso le uvod v nekaj, kar se bo zgodilo; so leitmotiv operete, ena osnovnih potez vil, od katerih tako rekoč niti enkrat ne nastopa-poje vsaka zase, ampak zmerom kot zbor, trio. Tudi tedaj, ko jim da avtor peti vsaki posebej, tega ne razloči v individualne akcije, ampak razume vsak tak spev kot enoten, le da spleten iz treh niti. Recimo:

*III. - Tu moje sadovje.
I. - Tu moje klasovje.*

II. - Tu moji vršiči.
III. - Tu moji grozdici.
vse skup so naše hvaležnoste
spomljivimi dari,
Belinu sveti.

Sadje, klasje, grozdje - plodovi na vrhu stebel in vej -, ki jih podarjajo-žrtvujejo vile Belinu v spomin-slavo in ki so sveti, so vsi ena sama skupnost-celota: plodeča se Nv. Vile so plodivke te Nve oz. njeni izrazi. Vile niso subjekti, kar postaja Mat, čeprav je v njem tudi močna vitalna Nv, s(i)la, zagon, nagon, sexeros. V Matu je Nv individualizirana, tiče se človeka, Nežke, Barona, medtem ko je v **Belinu** povsem abstraktna. Tu je rojevanje. V tej točki se poraja Gent. Ne še kot Ncl; Ncl je izraz določene Db elite, ki dela sebe za vodilni kader večje Db grupe, pojmovane kot Narod ali NL; ta bo nazadnje - Strno - težil v lastno ND. Gent še ni tako profiliran. Je bolj SpS. Je težnja nekega Kola, ki je oboje - ali Inf med obojim: Nv in Db, vitalnost in grupa.

Zveza med Gentom - porajanjem, plodenjem, vitalnostjo - in St ni naključna. Darovi, ki jih prinašajo vile, so Soncu-bogu-maliku sveti. Darovanje vil je St obred, le da se bistveno razločuje od FKC maše. Pri St maši se daruje FKrist, BČ, na simboličen način, v izdelani in predpisani obliki, s posebnimi teološkimi izjavami, medtem ko je reantikizacija-pastoralizacija v **Belinu** kar se da preprosta. Kot da se AD FKC kaže tudi na ta način: da iz (vsaj relativno) HKD sistema postaja le redukcija na vitaliteto, abstraktno Nvnega tipa. Maša, ki jo **Belin** RR v Pog prinašanje darov-plodov, dobi kasneje, glej **Ljubo** in druge primere prikaza Pog žrtvovanja v PS, HS pomen utemeljevanja SNL kot Ncl.

V **Belinu** darujejo vile z otoka Rodosa. Obnovljena ni toliko realna preteklost, helenistična Db; antika predstavlja v **Belinu** in podobnih operetah teaterski rekvizit, topos, stereotip-arhetip, okvir, znotraj katerega nastaja nekaj, kar še nima profiliranega lika; kar bi lahko bilo (postalo) marsikaj, to in temu nasprotno. PS v **Ljubi**, obeh **Tugih** itn. je že povsem določen Mag ideološki alibi za emancipacijo-avtonomizacijo SNL kot nastajajoče nacije. Kristan opremlja prizore Pog ritualov v **Ljubi** s strokovnimi - ali kvazistrokovnimi - opombami; argumentira jih z Zn, ima ambicijo, da na strokovni bazi pokaže versko in socialno življenje starih Slovencev, Karantancev. Enako Turnšek v **Državi med gorami**, Abram v **Vmeščenju Valuka**. V **Ljubi** in sorodnih tekstih je teater sredstvo; cilj je - celo vojaška - SDŽ (SlovDž). Medtem ko je v **Belinu** cilj Teater.

Že v **Pasijonih** se FKC - tudi teologija, FD - teatrizira; iz resničnosti-stvarnosti postaja simulacija, kot vsako gledališče, predstava, videz, Dv. Tako nastaja LD - kot socialna oblika Dv - že v začetku Novega veka, z obnovo antične dramatike, komedije in tragedije; Rojasova **Celestina** je tragikomedija. **Belin** prehaja v tej točki - na tej meji - direktno v Jesihove **Sadeže**; legitimacijska veriga med obema dramama, ki ju deli 200 let, je minimalna. Za SD, ki hoče biti realno utemeljevanje SNL kot nacije, realno v historičnem in empiričnem pomenu, je **Belin** ovira, saj deluje kot izmišljotina. Kateri Slovenec pa potrebuje abstrakten teater muz in vil, ko se je treba pripravljati na vojaški spopad s Sž Nemci, na krvavo Rev s PIK, kot terjata **Tuga** (in **Zoran**)?

Belin je hvalnica Soncu-Pbogu, vendar obenem tudi gledališki obred; cerkveni obred RR v gledališkega, Konfesijo v Kulturo kot takšno. Kultura v

Belinu še ni nacionalna, a ni več konfesionalna. Ni pa niti RLH kultura v pomenu racionalne analize empirije. V **Belinu** ni tako rekoč nobene empirije, medtem ko je je v **Matu** vse polno. **Mat** podaja in analizira tedanjo SDb, tako Pl kot njegove služabnike, na robu celo vas; **Micka** vas, AVS kot SAVS, locirano na Gorenjsko. **Belin** bi se lahko dogajal kjer koli, v katerem koli opernem posloju v Italiji ali Nemčiji. V njem ni slovenskega nič, razen jezika, pa še ta je bolj konstrukt kot posnetek nekega stvarnega dialekta, kot sta **MicMat** gorenjskega in **DraPas** koroškega.

Umetelen torej ni le jezik **Belina**, ampak je umetelnost tega jezika notranje povezana z umetelnostjo kot osnovno vrednoto PSt te drame. *Sadovje, klasovje, grozdiči* ne vonjajo po slovenskih klasih, tj. po besedah, ki prevajajo neko konkretno dejavnost-delo v konkretnem - ES - okolju, okrog Radovljice recimo. **Belinovo** sadovje je kaširano, je odrski rekvizit. Narod, ki nastaja iz PSt **Belina**, je bolj odrski rekvizit kot primerna Gent s(i)la. Še v **Matu** nima dovolj SNL zavesti; ima AnFD zavest, Mat zoper Barona, ni pa še Sžev Nemcev, zoper katere bi se postavil - vzpostavil - Mat kot emancipatorska PO ali SAKO. Narodno-nacionalna emancipacijska sila-drža se pojavi šele v **PKrstu** oz. v **Uvodu** vanj; niti v **Ivanki** še ne. Prešeren je daleč presegel tudi Sl predstave-vrednote-zrelost iz leta 1848. (KasO: **Ivanka** je bila napisana pred 1848.)

Vile so kot trojka Kol, SpS; so tudi (psevdo)dinamične, saj kar naprej nekaj gibajo, gonijo, trudijo, valajo, penijo, mešajo; vendar kaj je to, kar počnejo? Kaj hočejo? Hočejo se približati Belinu. Ker je Belin kot Sonce bog plodnosti, nekak antični Baal, pomeni Sonce to, da se Nv v soncu prebuja, ozeleneva, plodí. Delovanje vil pomeni vstajanje Pomladi iz Zime in prehod Pomladi v Poletje. Kar vile mešajo, ni kaos; morje v **Belinu** ni metafora za kaos, kot je v **LOtoku**. V **LOtoku** je morje tudi meja, prepad, nevarnost, nasilje, ki drži dobrega soproga Vanibalda daleč stran od ljubljene soproge Konstancije. Čez morje pridejo morski roparji, metafore za Zlo; ujamejo, odženejo Vanibalda; imajo ga vklenjenega deset let v ječi, kar mu preprečuje vrnitev v srečni Raj na otoku.

V **LOtoku** je otok srečno središče sveta, na njem živita srečno življenje oba zaljubljenca-zakonca; otok sta si izbrala, na otok sta se izselila, da bi imela mir pred nadlegovalci, vsiljivci, nasilneži. Žal se to ne da; TS je nevaren, izpostavljen Zlu, zato pridejo razbojniki čez morje in Vanibalda ukradejo blagi soprogi. Namen Zla je oropati človeka varnosti, ga odvesti čez morje-kaos v ječo, prav za prav v podzemlje. TS, ki je onkraj pustega otoka, je blodnjak pod morjem, je pekel. Otok je nad morjem, kaj šele nad peklom. Človek nima oblasti nad morjem-kaosom, da bi si ga podredil: naredil za čuvarja. Kaos je odprt tudi za ZČa, za razbojnike. Kaos pomeni kontingenco sveta, ki je nepredvidljiva; na eni strani morje ovira vsiljivce, da bi prišli na otok, po drugi jim omogoča vstop. Odvisno od tega, kolikšno moč ima kdo.

Povsem drugače v **Belinu**. Zlo res prihaja od drugod, kot roparji v **LOtoku**, a vile se ne skrivajo na otoku pred Zlom, kot se Vanibald in Konstancija. Devova uvodna didaskalija pravi takole: »Razgledarna postave pred oči rodarske otočce, iz morjam obdane.« Razgledarna - oder - predstavlja otok Rodos, okrog otoka je morje. To bi bilo v skladu z **LOtokom**; **Belin** in **LOtok** sta nastala isto leto, 1780. »Na sredi otočec stoji lepe previsoke sončne stebr.« Ta sončni steber je spomenik-žrtvenik bogu Sonca-Belinu; kot v **Ljubi** Svetovidu. »Gospodične se po morju semtertje cizajo.« To je: prepelavajo. Čakajo. Dev

natančno označi njihovo delovanje: sem in tja. Ne skrivajo se na otoku pred zlim svetom. Ne osvajajo morja, kot ga FKC, recimo Baraga, ki gre čez morje v ZDA, kjer krščuje pogane, Indijance, postane tam škof, osnuje škofijo za KC; Baraga je osvajavec - za FKC. Je model za Partijo, ki osvaja Slovenijo, kot jo je nekoč - Karantanijo - osvajal par PIK, glej **PKrst**, oba **Tuga**, **Ljubo**. SD je na začetku Rad neosvajalna; najbolj osvajalen - ekspanziven - je Mat, pa še ta upošteva nadoblast PI-FD, pristaja na vlogo-stan služabnika in se odloča za dolgo pot skozi institucije, po hierarhični lestvici navzgor, do posesti kapitala in postopne zamenjave Barona s sabo; a kje je še to! **Belin**, **LOtok**, **Varh**, **Micka** pa so PSt, v katerih se ljudje ne odločajo za osvajanje. Iščejo šele svojo Id. Vsaka od omenjenih dram je ena točka nastajajoče - iskane - (K)Id, ki se šele polagoma razume kot SNL-SND.

Operetnosti - retoričnosti, umetnosti, scenerijskosti - sveta v **Belinu** ustreza, da se »gospodične« prepeljujejo sem in tja, kot letoviščarke. Za utemeljitev SNL, ki bi moral postati agresivna, močna, ekspanzivna Db grupa in se utemeljiti na močnih, pa čeprav izmišljenih dejanjih svojih prednikov - to potrebo so razumeli šele Levstik in Jurčič v **Tugih**, Kristan v **Ljubi** -, takšno blago zibanje vil, ki se predajajo vetrcu in uživajo v pogledih na prelepo morskno plan, ne zadošča. Lin je prvi razumel, kaj je potrebno Scem. Stal je pred praktično odločitvijo: ali po **MicMatu** napiše dramo na to novo, ugotovljeno temo ali Zn spis. Odločil se je za Zn spis, za svoj **Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije**.

Vile niso letoviščarke, ki bi se predajale zgolj Už-zabavi; niso pa tudi delavke, kaj šele vojščakinje, ki bi imele načrt udeležiti določen cilj oz. kakega Sža premagati. Kaj prav za prav počnejo, ko veslajo? Neutrudno mešanje morja ne more biti njihov cilj, to bi bil nesmiselni Avz. Na vprašanje direktno odgovore:

*Vesele! Želele
kar me smo toku:
Belina objele
zdej bomo sladku.
Mahnimo,
pahnimo
le enkrat še čovn,
ter bomo imele,
kar me smo želele,
Belina za lon.*

Už je: v objemu Belina. V tem je PSt sorodna **Matovi**; gre za rokokojski Hed druge polovice 18-ega stoletja. Objem je izraz, ki vleče k **Matovemu** sexerotizmu. Vendar ima Mat za cilj svoje spolno-erotične sle konkretno ES osebo: Nežko; to je realizem, ki ga SLZ pripisuje Linu in **Matu**. Medtem ko je objemanje Devovih nimf abstraktno, alegorično. Objeti Sonce kot plodilno Silo ima sicer porajevalne - Gent - posledice in naravo, pa vendar je spolnost tega početja zelo drugačna od spolnosti med dvema človekoma. Vilam sicer stojita kot dramski figuri nasproti dve moškega spola, Sonce in Burja - Burja je jezikovno ženskega spola, a brati jo moramo kot priimek, okrog Radovljice čest, torej ga in ne jo -, vendar sta tako nepodobna ES človeku, stvarnemu moškemu, kakršna sta Mat in Baron, da je Už, ki ga opeva **Belin**, izrazito

teatrski, simulacija blizu RMg, glej **Sadeže**, ne pa Už, kakršnega iščeta Mat in Baron v objemih Nežke, Baronice, ali Tonček v naročjih Baronice in Jerce.

Osnovna PSt je FP: vile iščejo nagrado (*/on*). Nagrado bodo dobile, če bodo naredile, kar od njih terja religija, bog Apolon - Belin - na sončnem stebru; Sonce samo je Sončni steber. Religija **Belina** je FKČ in Pog obenem; v tem je FKČ Pog religija. Pog Mag vere terjajo od ljudi, da bogovom žrtvujejo-darujejo. Najbolj znotraj modela Id-Dč so žive žrtve kot SŽ: FKrist, **Pasijona**, po tem zgladu pa žrtve, ki so potrebne za ustanovitev-utemeljitev ND; SŽ, nastajajoče - oblikujoče se - v SV, recimo v Gent-Ncl vojnah, a tudi v SV za FKČ.

NOBD je po eni strani vrh RLH, kajti šele v NOB-LR se izvrši padec ancien (FD, PIK) régima; po drugi strani pa je NOBD prostor najbolj Trad in regresivnega početja. Da je med **Tugoma** in **Rojstvom** direktna zveza, je dokaz, da je NOBD RePog, ReAr. Krim in drugi padli v NOB so SŽ, na njih postavljata Partija-OF - SNL - svojo novo (idealno, edino pravo) DbDž. Vodušek upesni ta vidik najpristneje, glej **Žene ob grobu**. Grob je St mesto, v katerem leži padli Junak, sin Iztok; Junak terja od Matere nadaljnji boj, ob njegovem grobu se zbere SNL za ta - poslednji - boj, grob je središče Naroda kot Sprave itn. Hribarjeva je sakralizirala svoj morbidni mortualizem-nekrofilijo ravno ob takšnih grobovih. SPED je to le ponovila, Jeločnik ob jami-grobu kralja Matjaža in njegove pobite vojske, tj. vrnjenih in zaklanih Dmbcev, Rozman ob grobu likvidiranega-pobitega dr. Ehrlicha kot svetnika. SPED proizvaja svetnike in svetnice, glej Debeljakovo **Črno mašo**, Vero in Stotnika v Vombergarjevem **Napadu** itn. Padli so razumljeni kot SŽ: kot zavesten dar bogu, ki je maskiran Moloh; žeja ga po človeški krvi. FKČ bog je, to analiziram NDM, bog, ki ne more obstati, če se nenehoma ne poji s človeško krvjo. Je bog ljudožerec. To plat FKČ je razkrinkal Strniša v **Ljudožercih** kot groteskno.

Gospodične vile počnejo ravno to: darujejo bogu, ki od njih terja darove. Le da je ta bog kot Pog antičen nenavadno civilen; v tem se kaže poteza razsvetljenstva kot kritike FKČ. Razsvetljenci odklanjajo SŽ, s tem tudi žrtev FKrista, čeprav je pri St maši simbolna, ker vejo, da maša prikriva realiteto modela Dč, ki je zadaj: nenehno potrebo FKČ po SV. Razsvetljenstvo je nastalo oz. se razvilo-udejanjilo kot kritično izkustvo po tridesetletni vojni, kot verska strpnost. Osnova verske strpnosti je odpoved verskim vojnám, tj. vojnám, ki se vojskujejo za sakralno RPP. **Pasijona** še temeljita na FKristu kot SŽ, **Belin** ne več; v tem je veliki korak, ki ga naredi Dev. (KasO: v razpravi odkrivam Razmomente **Bela**: Poz in Neg. Skušam presojati čim bolj HKD; čimbolj kot SAPOEV.)

Mat pa naredi še en korak. Mat sploh ne daruje več; prilašča si. Točneje: prilašča si, kar ni njegovo, Pl Baron; Mat pa pridobiva, kar še ni njegovo, a bo postalo legitimno in legalno njegovo, ker bo to - mošnje denarja, doto, sploh finance - pridobil z zvitostjo uma, na osnovi sle-poželenja po denarju, lastnini. Ne bo je ukradel, jo bo pa dobil, ne bojim se besede, s prevaro. A kako je dobil Baron, kar ni njegovo, če ne s prevaro ali z vojno in nasiljem? V čem je tolikšna razlika med moralama Mata in Barona? Le da hoče Mat poleg Uža v sexerotiki z Nežko tudi in predvsem denar-lastnino, Baron pa lastnino ima, denar mu je vreden le kot sredstvo, da ga troši, da si z njim pridobiva Uže; ne kot cilj. Medtem ko je - ali kmalu bo - za Mata Kapital najvišji cilj. Cerkev bo prepustila mesto Kapitalu kot najvišji St.

Utilitarizem RLH je v tem, da trg ni postavljen na darovanju in nagradah (lonu), ampak na prodajanju in kupovanju. Med prodajanjem in dajanjem je nepremostljiva razlika, razlika med dvema sistemoma: med FP in Meš Kpl. Serče v **Varhu** že predvsem prodaja, čeprav v tem še ni Rad. Prodaja kot trgovec-knjigar, kot Pvt oseba pa nastopa še kot varuh, kar je FP lik; nato (bo) kot soprog, ki je nravno čist. **Ivanka** je tudi na tej črti regres v FD: namesto Mešov kot Trgovcev imamo opravka s srednjeveškimi vitezi-križarji! **Ivanka** res ni mogla vplivati na oblikovanje Slova v drugi polovici 19-ega stoletja, tako nasprotna je bila duhu RLH. Je pa postavil idealnega Trgovca za osrednji lik dram(atiziran)e povesti Jurčič v **Hčeri mestnega sodnika**: Smrekarja in Grničarja. **Hči** je v SIZ eden prvih temeljev RLH Meša, ki se razume že kot trgovsko, kot NNM. **Hčere** se bom kmalu lotil s podrobno analizo, tako pomembna je. Je ustrezno nasprotje-ravnotežje reheroizaciji - Refe, remilitarizaciji, Nclu - obeh **Tugov**. In **Hči** je nastala skoraj desetletje pred **Tugoma**, 1866.

Mat žal še ne more prodajati, ker še nič nima; da pa bi prodajal svojo zaročenko in nato ženo, je še prezgodaj, SMeš še ni v tako Dek fazi. V to fazo pride šele na PrS, glej Ganglov **Sad greha**. Do eksplicitnosti pride ta smer med obema vojnoma, glej Cerkvenikovo dramatiko, **V vrtincu**, **Greh**. Mat še ni dovolj premožen, da bi kupoval; ni pa še tako cinično nesramen oz. špekulantski, kot Nemin, da bi prodajal tuje, **Pene**. Optimalna oblika trgovine je fair play kupoprodaja, na osnovi zvestobe pogodbam. Podrobnejši kritični uvid v na zunaj oz. v Rel okviru za to izbranih pošteno in nravno medsebojno ravnanje angleških trgovcev poda Marx, ki jasno pokaže, na čem temelji bogastvo angleške Brž; isto kažejo angleški romanopisci, Dickens, Thackeray, Meredith itn.: na brezmejnem IZ neangležev, na izkoriščanju kolonij in cenene delovne sile, tudi otrók, najprej pa kar na Drakeovem ropanju pod Elizabeto Prvo.

Slovenci te možnosti svetovnega ropanja niso imeli; zato niso prišli do zadostne količine denarja, da bi lahko na njem sezidali fair play trgovino kot Meši med sabo. Poudarjam: Meši med sabo. Prol je sloj zunaj Meša kot sloja; torej do njega niso potrebni nikakršni oziri, nikakršen fair play, nikakršno držanje pogodb. Oz. pogodbe s Prol so takšne, da so temu v neznansko škodo; diktira jih močnejši; resnica Brž Kpl je pravica močnejšega. Fair play je le ozko omejena igra med izvoljenimi; enako kot je bila znotraj Pl. Ko Prol to vidi, nima več nraavnih pomislekov, da iz nraavnih razlogov ne bi smel napasti-podreti - razlastiti - Brže. Svojo LR gleda - nemalo upravičeno - kot stališče-prakso RPP, saj z Rev pridobiva nazaj vrednost, ki mu jo je Brž ukradla skoz sistem Kpl trga-proizvodnje. Krokodilje solze moralizma, ki jih toči DSD in z njo FKČ, so golo in grdo sprenevedanje, celo laž, hinavstvo. Terjati v imenu Nraavnosti, da dobijo Kantorji nazaj svojo (ob)last, ki so si jo pridobili s sleparijo in celo z zločini, kot kažejo Cankar v **Kralju**, Kristan v **Zvestobi**, že Vošnjak v **Premogarju**, je nesramno. Svojo, odvzeto jim (ob)last lahko terjajo nazaj le v imenu Pol moči. Če jim jo DaSlib daje, če jim vrača krivično pridobljeno, je ali neumen ali pa razmišlja Pol smotrno; opozicije noče tirati v Rad akcije. Vzroki za odločitve so taktični, utilitarni, razumni, nikakor pa ne nraavni. Mora igra tu le vlogo alibijev in mask. **RSD** jo demaskira, a na osnovi ES analize SD. (KasO: Janševa oblast obdavčuje denacionalizirano lastnino

bistveno manj kot navadne državljane oz. obresti njihovih hranilnih vlog. Ropanje, goljufija, ki jo podpira DSKC.)

Kar pridobiva angleška Brž z IZ kolonij, rasno tujih, lastnega Prola, more dobiti SBrž le na osnovi izkoriščanja SProla, kot kažejo **Kralj, Zvestoba** itn. Mat se torej ne bo mogel ogniti IZ Prola, če bo hotel uspešno nadomestiti Pl Barona; takšno njegovo ravnanje je Strno nujno. Lin ga omogoča, v tem ko kaže Mata kot človeka, ki mu je glavna vrednota zvitost uma, ne pa nravnost. V tem pomenu **Mat** ne more zastopati države NNM, ampak po sili razmer - sistema - pohlepnega Meša. Meščan, ki ni pohlepen, ki noče v IZ, ki odklanja prevzeti vlogo Kantorja, se odpoveduje svoji moči-(ob)lásti. Lahko odstopi le, če deduje, ne pa na trgu; ali pa zelo na robu. Tak je Serče v **Varhu**; le če bo imel srečo, bo njegova knjigarna obstala. V razmerah koncentracije kapitala, ki potegnejo za sabo tudi izboljšavo organizacije proizvodnje in trgovine, se dogaja stopnjevana konkurenca; veliki kapital more zniževati stroške obratovanja, s tem pa spravlja na boben male lastnike, ki si tega zmanjševanja oz. racionalizacije ne morejo privoščiti. (KasO: danes se ta koncentracija-akumulacija Kapa dogaja ponovno.) Nekateri - nekatere dejavnosti - lahko preživijo v nišah, ki jih potrebuje trg; v osnovi pa ne. **Varh** kaže še nerazviti Kpl, medtem ko je tema **Kralja** ravno koncentracija kapitala. Kantor pride do kapitala tako, da ali oropa koga, bratranca, Nininega očeta; ali pa požene na kant starega Krnca, Maksovega očeta. Logika je Strna. Nazadnje - v NOBD - pride do konfrontacije med velekapitalom in obubožanim NL, med Senatorjem, predsednikom Tojanom na eni in sinom hišnika Martelom kot predstavnikom Prola na drugi strani, glej Miheličeve **Ogenj in pepel**. Napoved je dana že v Čufarjevi in Moškričevi dramatik 30-ih let, glej **Rdeče rože** in **Polom**.

Vile jasno povedo, kaj morajo storiti, da bi bile prave: darovati. Dev imenuje njihovo pesem **Recitativna**:

*I. Peršle smo srečne.
Sestrice! Von s barke stopite
ter dari ušečne
Bogu
berž vsaka svoje vonznosite!
Glejte, koku
lubesnivu on nam muse se,
hitite, na mudite se!*

(Jezik posnemam po izvorniku, le da ga prenašam iz bohoričice v gajico, medtem ko je Legiša Devov jezik močno spreminjal iz meni neznanih vzrokov; njegove spremembe se mi ne zdijo prepričljive in razumljive. Moram tako ravnati, kajti če bi se držal Legiševe transkripcije-predelave, bi naenkrat deloval Devov jezik manj arhaično od Linovega. Gspan ohranja v **MicMatu** jezik izvornika, le transkribiran v današnji pravopis. Problem, na katerega opozarjam, je trajen, vsiljuje se ob vsakem preučevanju starejših tekstov. Legiša je celo Boga spremenil v boga! Le čemu? Zame - s stališča OT - je Devov Bog le bog; a tako ga smem pisati v svojem tekstu, ne v Devovem! Dev razlike med Bogom in bogom ni opazil, ni mogel uvideti. Kot tudi Legiša ne. Legiša pač Bogu jemlje veliko začetnico, ker tako terja pravopis iz leta 1977. To pa pomeni popuščanje Zni dnevni Poli.)

Ko se vile dovolj nacizajo po blagem morju, naravnajo čolniček k Stšu-žrtveniku, kjer darujejo bogu Sonca - Apolonu - sadje, klasje, grozdje in vse plodove zemlje-poletja. To počnejo iz *hvaležnosti*, kot sem bil navajal. Gre za FP, po katerem je človek kot božja stvaritev v temelju in nenehno dolžan bogu hvaležnost. Pbog je vrhovni Gospodar, Gospodar pa terja, da mu tlačani izkazujejo ne le spoštovanje, ampak se nenehno - ob za to določenih časih, praznikih, nedeljah, v za to določenih prostorih, ob žrtvenikih, v cerkvah - od njega odkupujejo. So Njegova last. Da bi mogli-smeli biti Rel samostojni - gre le za Rel avtonomijo -, morajo bogu-maliku plačevati davek; lepše ime za davek je darovanje. V tej točki med Pog antiko in FKC ni razlike. Človek mora biti srečen, če more - če mu bog dovoli - Gospodarju-lastniku (čim več, vse?) darovati. Človek mora nenehoma bogu kazati svojo odvisnost, kot zvest pes. Brž ko mu je ne kaže več, ima Gospod(ar) pravico in dolžnost, da nepokornega kaznuje.

Legenda-mit o uporu Satana zoper vrhovnega boga ima ta pomen-namen: pokazati, da je vsak poskus človekove avtonomizacije - enakosti s FD gospodarjem, NL s PIK - bogotajstvo, smrtni greh, zlo kot takšno, demonizem, AMor, skratka praksa, ki jo mora vsak sistem, ki hoče biti nraven, likvidirati. Pbog - FKC kot njegov izvrševalec, že Pog svečeniški stan - ima dolžnost nenehoma likvidirati vse, ki ne kažejo dolžne podrejenosti, odvisnosti od boga-Cerkve-Klera (in Pla kot vojaškega zaščitnika Cerkve). Na tej bazi smatra DSK še danes libce - kaj šele Komste - za hudičev(c)e: ker ne priznavajo odvisnosti od boga, tj. od KC. Nadškof Rode - v **Parisu** Mr. Rodeur, ironično prevedeno klatež - terja le pravico, ki mu jo daje FD. Zato ne sme dopustiti vladavine RLH; brž ko zavlada RLH, FKC - Rode(ur) - nima več ne pravice na oblasti nad Slovenci. Nad nikomer oz. le nad tistimi, ki so udje njegove sekte in so mu prostovoljno pripravljene izkazovati čast, mu nositi darove, mu lizati pete in rit. Sončni steber, ki ga malikuje Rodeur, pa naj je to Penis ali babilonski stolp, je v LD le Pvt ustanova, veljavna le znotraj pravil KC kot Pvt društva, kot enega od civilnih osebkov SDb.

Sončni bog uživa - mu je povšeči -, če mu prinašajo ljudje darove. Gospodične vile niso le svečenice; so zastopnice človeštva kot takega, so ljudje kot takšni, ko nosijo darove na žrtvenik boga. Živijo znotraj okvira fascinacije. Ko Belin opazi, da mu vile nosijo darove, se ljubeznivo muza, tj. nasmehne; njegov zapeljivi nasmeh je sam na sebi nagrada darovalkam. Seveda ni le to. Belin jim zagotavlja plodnost in varnost. To je prava zgodba-sporočilo drame.

1999

SPREMNE BESEDE

Če le morem, si izmislim kakšno inovacijo, čeprav le formalnega tipa. Pniz, v katerega sodi pričujoča nova knjiga **RSD**, naslovljena **Raj, pastoralna, mir, vojna (RPMV)**, je variacija na dozdej formulirani naslov Pniza. Dozdej sem pisal: **Začetki slovenske dramatike (ZSD)**, prva in druga knjiga, prva: **Zlo in s(i)la kot izvor**, druga: **Greh in iskanje kot izvor**, pričujoča tretja, torej **ZSD 3**, pa je del razširjenega naslova: **Začetki (in konci) slovenske dramatike**. Ostaja številka 3, K-da bi prvi dve v isti Pniz sodeči knjigi prav tako bili dela širšega naslova. A zakaj ne bi bili? Razmišljam vsebinsko: v **ZSD 2** obravnavam na ES podroben način poleg **BSov** in **MalKata** tudi dve DaSD, Muckovo **Prgro** in Filetovega **Fileta**. V teku pisanja sem namreč odkril, da začetkov - vira - ne morem razumeti brez primerjave s konci. Moja MetAksa SLZa v **RSD** je komparativistična. Primerjava najbolj oddaljenih točk da mnogokrat najboljše nasledke. Če bi danes določal naslov Pniza, bi ga napisal takšnega, kot je v **ZSD 3**, točneje **Z(K)SD 3**.

Na 2. strani knjige objavljam tokrat dve pesmi. Gradnikova **Sinu IV** opozarja na ozadje, globino, temelj, problem (ne)smisla Čl bivanja; brez upoštevanja tega ozadja bi se knjiga preveč prevesila v lahkotnost. Samo lahkotnost poudarim z navedkom druge pesmi, Roze Rozmanovih verzov: **Tih bot dedii!** V knjigi - v obravnavi Rozove drame **Pusti otok** ipd. - jih komentiram. Na eni strani oz. spodaj - v viru in koncu - AbsS(mrt), tema Rlge, Člova osamljenost itn., vmes med začetkom in koncem, med namišljenim rajem in končno kataklizmo, pa je ČlŽ, ki je zapravljanje časa, olajševanje strasti, tkanje ničesa, posmehovanje, ludGled, pena. Na celotni liniji je vse; so Pos postaje, od katerih nekatere podrobno ES analiziram v PDah.

RPMV je razdeljena v 3 dele; z naslovi teh delov duhovičim; pa vendar ne le to. Opozarjam na PotPrih, ki je skrit v začetkih: Pusti otok iz konca 18-Stola je tudi že napoved Golega otoka iz srede 20-Stola, mesta groze, Trpa in mučenja. **Love** in **Belina** sem ES podrobno že obravnaval, v **ZSD 1**, zdaj se ju lotevam ponovno, moja analiza je takšnega tipa, da se nikoli ne konča. Je Strno ReKons ReKonse ReKonse ReKonse brez kraja.

Prvi del sestavlja 14 poglavij oz. razprav. Več poglavij-razprav se tiče tudi ene same drame, recimo najprej Turkuševe **Vojske i mira (Vojmira)**, Romualdovega **ŠkofPasa**, Linovih **Micke** in **Mata**, Devovega **Belina**. Glavna primerjava je v prvem delu med začetki SD in **Vojmirom**, ki po témi obravnava

začetek sveta (raj, paradiž, vrt Eden), a tudi kaže, kako se RR v vojno, tj. v razkroj; iz Ideace Ožlde PnM-bitu v EDč-VojDč. Vsak mir se konča v vojni. Či hoče čez to dilemo-spor; ES razpravo o Smoletovi **Igri za igro** (objavljena je-bo v knjigi **Antika**) sem naslovil **Ne gnili mir ne klavska vojna**. A s kakšnim uspehom doseže Či tretjo stopnjo?

Drugi del nadomesti **Kolonizacijo pustega toka**, tj. začetek dopolni s **Komedizacijo pustega otoka**. Koda je eden od načinov, kako preživeti. Gre za 6 poglavij-razprav, predvsem o Roza Rozmanovi RR Linove drame-prevoda. Roza je dramatik RMge, zato razmišlja, kako se ogniti vojni, EDč modelu. Da se mu ogniti - točneje: da se poskušati ogniti mu -, da pa se tudi (poskušati) verovati, da je od JKrovega rojstva naprej svet v temelju Dgčen, odrešen, namenjen Vemiru in ne trajni vojni. Ta vidik sem hotel podati v ES analizi Anonimusove **Skrivnostne svete noči**, a sem nalogo le napovedal, njeno izvršitev odložil. ES analiza drame bo izšla v **Antiki**.

Tretji del obsega 9 poglavij-razprav, o dramah, ki so vmes med začetki in DaSD; o tikPV Golouhovi **Krisalidi**, o Borovih **Belih vodah** iz 50-let in spet o Golouhovi drami **Veseli večer točaja bogov** iz 60-let. Tema je nihanje med vero v NSvet kot KomDbo in spoznanjem, da je ta vera le sanjska, le Gleduprizoritev. Golouh napove Rozo in RMgo kot Lud. - Knjigi je dodana še objava mojega starejšega teksta o **Belinu**. Tudi vsebinsko gre le za dodatek.

Knjigo **RPMV** je treba brati kot eno izmed HKD celote, ki sem jo napisal-sestavil predvsem v zadnjem času. Druga knjiga te celote je **Antika**, tretja **SNarRazkr** itn. Knjige, drame in razprave o njih se Notpomensko prepletajo. Manj ko določam smisel, bolj ko se mi smisel izvija iz rok, bolj odprt je moj »sistem«. Vse manj bravce, ki jih ni, orientiram, vse bolj pa jih opozarjam, da brez vere v Is Dti ne gre. Moja pozicija je vsak dan težja, zato je težje tudi sledenje mojim razmišljanjem. Žal tu ne morem pomagati. Kdor more, naj mi prisluhne, kdor ne, adijo!

Maj 2006

VSEBINE DRAM

(povzela Alenka Goljevšček)

Jovan Anton Turkuš: **VOJSKA I MIR**, 1871

OSOBE: *VOJNI KRALJ. KRALJICA MIRU. MILKO, JEAN, ERNEST, pastirji, pozneje kralji. MILICA, JEANETTE, ERNESTINA, pastirice, pozneje kraljice. Poročevalec, Častnik, Meniha, Vojaki, vile, vojne device, dekleta.*

UVODNI STIHI: Nesrečno človeštvo ponoči tolažijo zvezde, ko izginejo v jutranji zarji, se svet zablešči v žaru sonca. Toda glej, nebo prepreže temna megla, zarohnijo topovi, pokajo puške, ranjeni in mrtvi padajo, deve, vdove in sirote pa jočejo in v obupu vijejo roke.

1. DEJANJE: Pastirice in pastirji so srečni na paši, ko se pojavi Vojni kralj in jih navduši za boj. Naredil jih bo za kralje, kakor so bili prej pastirji ovac, bodo zdaj pastirji narodov, Nemcev, Romanov in Slovanov. Vse prevzame opoj vojne, zadrevijo se v boj. Nemški vladarski par ujame Kraljico miru, zaprejo jo v ječo in se znova podajo na bojno polje.

2. DEJANJE: Vojaki, ki bi morali stražiti pred ječo, popivajo in se veselijo, častnik jih prijavi kralju, a (slovanski) kralj Milko je usmiljen, odpusti jim. Medtem ujeta Kraljica miru žaluje za izgubljeno srečo, dokler je vile strežnice ne utolažijo in uspavajo. V ječo pride Vojni kralj, očaran nad kraljičino lepoto in spokojnostjo, ki vre iz nje, jo poljubi, se skesa svoje preteklosti in priseže, da bo združen z njo storil večni mir. Kraljica, ki želi osrečiti svet, mu poda roko, vsi s pesmijo slavijo dobrote miru in se pripravljajo na svatbo.

3. DEJANJE: Poroka je čez vse slovesna, saj se ob paru Kraljica miru-Vojni kralj poročajo tudi nemški, romanski in slovanski kraljevski pari. Odložili so orožje, zdaj jih bo povezovala le še ljubezen. Po nagovoru Kraljice miru se kraljevski pari ustopijo v krog in prisežejo: Naj zgine razpor in prepir! In svetu vladaj sveti mir! A tedaj se oglasijo vojne device in vojaki ter spomnijo Vojnega kralja na njegove dolžnosti. V njem znova zagori bojni ogenj, z orožjem si izsili izhod in na čelu vseh oddivja za zmago. Ostaneta le Milko in Milica, ona zaželi srečen spanec Kraljici miru, ki se je kot mrtva zgrudila, Milko pa se, razočaran nad tem, kako se sveta zaveza izpolnjuje, z bridkostjo poslovi od večnega miru.

Etbin Kristan: **LUBISLAVA**, 1907

OSEBE: *LUBIČAN, starosta. LUBISLAVA, njegova hči. BISTROMIR, župan trebinjski. VOLATO, župan bistriški. MILORAD, ŽIVORT, BUTIGOJ, ARGOST, svobodni občinarji. VIDIMIRA. BOJATA. WINIMUND, benediktinec. GOTTWALDE, njegov spremljevalec. Vojščaki, oprode, glasnik, otroci. - Čas: sredi osmega stoletja. Kraj: Korotan.*

1. DEJANJE: Milorad, ki ga je bil lubičan poslal za tri leta na tuje, da bi se tačas preizkusila mladeničeva in ljubislavina ljubezen, se vrne. Vsi se veselijo, še posebej Vidimira, ki ga na skrivaj in brez upa ljubi. On pripoveduje, kaj vse je videl na tujem, nato se obrne k ljubislavi: njegova ljubezen je še močnejša kot prej, kako pa je z njo? Toda ljubislava misli le na službo boginji, skrajni čas je, da boginjo počastijo, to je zdaj najvažnejše! Ko slavnostni sprevod odhaja v svetišče, prideta Winimund in Gottwalde. Prvi v svoji nestrpni gorečnosti »krivoverce« tako razžali, da bi ga ljudstvo ubilo, če tujcev ne bi ubranila Milorad in ljubislava. Naženejo ju, Gottwalde je ves prevzet od ljubislavine lepote, Winimund pa grozi, da jih bo krstila kri.

2. DEJANJE: Ljubislava očita Miloradu, da je zaradi njene vdanosti boginji podvomil v njeno ljubezen. Boginja ji je posebej naklonjena, vsako noč se ji prikaže v svetem gaju. Milorad naj jo pusti samo, ker se bliža tista ura ... Mladec s težkim srcem odide, namesto boginje pa se prikaže Gottwalde in prosi ljubislavo, naj bo njegova. Dekle ga ogorčeno odbija, brani mu tudi Winimund, ki je bil prišel za njim, toda Gottwalde je nor od strasti, dekle skuša odpeljati s silo. Na njene krike prihiti Milorad s tovariši in prepreči zlo nakano. Ljubislava se v omedlevici zgrudi, možje pa rešetajo, kaj naj store s predrznima tujcema: Bistromir je za smrt, kajti za menihom pride vojak in za njim oblastnik, ki bo Slovence zaslužnil; Milorad svari pred maščevanjem Solnograda, nazadnje se zedinijo, da bodo tujca obdržali za talca, kot poroka miru s Solnogradom. Gottwalde potegne meč, da bi si izboril prostost, tedaj pa ljubislava, ki je v omedlevici imela videnje vseodpuščajoče božje ljubezni, s tem oznanilom pomiri razburjeno množico. Vidimira posumi, da je k njenemu ravnanju precej pripomogla tudi Gottwaldova lepota.

3. DEJANJE: Živort, ki je bil kot odposlanec v Solnogradu, poroča, da je vladika zaradi zadrževanja talcev zelo hud, zahteva, naj brez ugovorov sprejemajo krščanske misijonarje. Ljudstvo se norčuje iz vladike, le lubičan stoji ob strani, obupan, ker je hčerka izginila, pa tudi Milorad toži, da se mu je povsem odtujila. Tedaj pride ljubislava: poslušala je božji ukaz, tujca je osvobodila in ju varno odpeljala iz dežele, ravnala je po zakonu ljubezni, ki ga oznanja nova vera ... boginja, ki se ji je prej prikazovala, je bila v resnici Marija, Odrešenikova mati, le da je ona v svoji zaslepljenosti ni spoznala ... Ko pa ji Vidimira poočita, da gleda zdaj drugače zato, ker ji v srcu gori druga ljubezen, postane ljubislava negotova. Zborovalci sodbo nad njo prepustijo bogovom, sami pa se začno pripravljati na neizogibno vojno.

4. DEJANJE: Sloveni že delj časa oblegajo utrjeni samostanski grad, kamor se je zatekel del krščanske vojske. Vidimira, preoblečena v Bajuvarko, prinese z gradu pomembne podatke, Bistromir pripravi napad. Tedaj pride Gottwalde: prignala ga je sila ljubezni, pokazal jim bo skrivno pot v grad, le ljubislavo naj mu dajo za ženo ... Slovenom se zdi njegova zahteva blazna, naženejo ga. -

Napad se začne, kristjani bežijo prek zidu, med njimi tudi Gottwalde, ki se pod obzidjem sreča z Miloradom. V spopadu je Milorad ranjen, reši ga Vidimira, ki se kot besna levinja loti napadalca in ga požene v beg. V trdnjavi izbruhne požar, zidovi se rušijo, kristjani beže.

5. DEJANJE: Vidimira roti Milorada, naj ne išče smrti, naj ji da orožje, da se bo borila ob njegovi strani. Mladec spozna njeno ljubezen, vendar je njegovo obupano srce še zmeraj ljubislavino. Medtem se bližajo močne kršanske vojske, željne maščevanja za poraze, zavezniki pa ne pošljejo pomoči, ampak na dolgo in široko razpravljajo - tu teče kri, doma se brusi jezik, modrost ob nepravem času nas bo pogubila, se jezi Bistromir in odhiti pregledat bojišče. Tedaj pride ljubislava v spremstvu očeta in naleti na Milorada; najprej se mu vrže v objem, naslednji hip ga pahne od sebe: prava ljubezen je le na nebu, ne na zemlji! Obupani Milorad zaprosi za poveljstvo nad četo smrti: bitke ne bo preživel, a v smrt si bo vzel številno spremstvo. Pojavi se Winimund z odposlanci, med katerimi je tudi Gottwalde: knez Otilon jim ponuja mir, če priznajo njegovo in solnograško oblast, plačujejo obema davek in se dajo krstiti. Slovenom zavre kri, meči že rožljajo, ko se dvigne ljubislava in začne obema vojskama oznanjati evangelij ljubezni: končajo naj boj in poslušajo božji zakon, na kolenih naj se pokesajo svojih morilskih nakan ... v ekstazi vidi odprto nebo in sploh ne sliši Gottwaldeja, ki jo roti, naj bo njegova, kakor mu je bila obljubila. Gottwalde zbesni in jo sredi hvalnice božji slavi in miru na zemlji zabode. Po trenutku groze se Sloveni divje poženejo v napad, vsenaokrog zadivja krvava bitka.

Anton Aškerc: **KNEZ VOLKUN,**

OSEBE: *VITOMIRA, velmož slovenski. VOLKUN, knez. Velmožje, starešine, ljudstvo. - Godi se v 8. stoletju v Korotanu.*

I. Ustoličen bo novi knez. Velmožje se pod Vitomirovim vodstvom zberejo na posvet, kjer dajo duška svojemu nezadovoljstvu: njihovi knezi so knezi le na videz, pravi gospodarji so Bajuvarci, ki so Slovence sicer osvobodili Avarov, jim pa vsilili svojo oblast. Tudi krščanska vera je le veriga, duhovniki, ki jih pošiljajo med nje, so vojaki v meniških haljah, ki skrivajo meč - bolje je bilo, ko so Slovenci še častili stare bogove, zemlja je bogateje rodila in črede so bile številnejše. Slovenski knezi so pozabili, da njihova oblast izvira iz ljudstva, prilizujejo se Bajuvarcem... Velmožje sklenejo, da bodo Volkunu postavili pogoje, preden ga potrdijo za kneza: vlada naj po volji ljudstva, ne po svoji ali po volji Bajuvarcev!

II. Obred ustoličenja po starem običaju. Novi knez priseže, da bo pravičen, da bo kot oče skrbel za Korotan in ga vodil k sreči. Ljudstvo vzklika knezu in s pesmijo počasti domovino, ki je »naša sveta last«, naša »dedovina«, naš »ponos in čast«.

Oče Romuald Štandreški: **ŠKOFJELOŠKI PASIJON**, 1721

OSEBE: KRISTUS. APOSTOLI. MARIJA. MAGDALENA. MARTA. NIKODEM. JOŽEF ARIMATEJSKI. JUDEŽ. PILAT. HERODEŽ. STOTNIK. MALHUS. LONGINUS. FARIZEJI. VELIKI DUHOVNIKI (KAJFEŽ, ANA itn.). ADAM. EVA. SMRT. DAVID. SAMSON. HIERONIM. KUPIDO. LUCIFER. Hudiči, angeli, alegorije kontinentov, spokorniki, puščavniki, leviti, Judje itn. - Pri procesiji sodelujejo: različne bratovščine (kovaška, lončarska, mesarska itn.), grenadirska konjenica, vojaštvo, konjeniki, meščani, gospodje muzikanti in visoko častita duhovščina.

1. DEL

1. RAJ: Angel izganja Adama in Evo iz raja, oba tožita nad izgubljeno nedolžnostjo, da sta se podala v kremplje hudiča in zamorila ves človeški rod. Za njima grede bratovščine z angeli, ki nosijo predmete Kristusovega trpljenja in opominjajo grešnike k pokori.

2. SMRT: Smrt je z grehom prvih staršev zadobila oblast nad vsem živim, slavi zmago. Za njo jezdi mrtvaška konjenica, od papeža do kaplana, od cesarja do berača, nato pridejo hudiči, ki na verigah vlečejo pogubljeno dušo. Lucifer s podobo svojega padca vabi ljudi v svojo službo. Sledi Hozana, za apostoli prijaha na oslu Kristus in napove svojo žrtev za ljudi.

2. DEL

3. GOSPODOVA VEČERJA: Ker jih mora zapustiti, da Jezus apostolom svoje telo v podobi kruha in vina, izrazi pa tudi žalost, ker ga bo eden od njih izdal.

4. SAMSON: Kakor je Samson, čeprav ujet in zvezan, premagal svoje sovražnike, bo tudi Kristus premagal Greh.

5. KAVAVI POT: Jezus na Oljčni gori skozi svoje trpljenje grešnika priporoča Očetu, voljan je prestati vse, da bi se le nebesa ljudem spet odprla. Angeli ga troštajo, grešnike pa opominjajo: O človek, dokler si še zdrou, spoznaj dobroto Božjo prou! Sledi Judež s hudičem, govori o svojem izdajstvu in o mukah pogubljenja. Judje, Farizeji in veliki duhovniki ujetega Kristusa ženejo k Pilatu na sodbo. Ta na Jezusu ne najde krivde, zato ga pošlje k Herodežu. Ker pa Jezus Herodežu na ljubo noče storiti čudeža, ga Herod zasmehuje in ga pošlje Pilatu nazaj. Ta Jezusa obsodi na bičanje.

6. BIČANJE: Judje kar tekmujejo v surovosti in okrutnosti, Jezusa bičajo, da prelije 6666 kapelj svoje svete krvi. Angeli jočejo, toda Jezus noče pomoči, hoče se žrtvovati za grešnike. O človek, v jok prebrni toj smeh, ker vse le-to je storu toj greh!

3. DEL

7. KRONANJE: Angeli slavijo Jezusovo ljubezen in krotkost, ko se pusti Judom s trnjem kronati, pljuvati in zasmehovati.

8. HIERONIM: Puščavnik je spoznal božjo dobroto in se odrekel svetnim željam; prej hoče umreti, kakor pa spet v grehe zaiti in Jezusa na križ pribiti!

9. GLEJ ČLOVEK: Pod pritiskom Judov Pilat obsodi Jezusa na smrt in si umije roke. Angel opominja: grešnik, če ne poslušáš Jezusovo štimo in glas, ti njega še znovič iz Pilatušam čez daš za eno kratko vesele inu špas! - Sledijo farizeji,

levi in desni razbojnik, Veronika s prtom, Jezus, ki nosi križ in ga Judje brez prestanka tepo in pljuvajo. Žalostna Mati spremlja Sina, polna bolečine kliče grešnikom: Žaluj z mano čez njegovo martro inu smrt, da bo tebi ta paradiz odprt! Jezusa pribijejo na križ, prijaha Longinus in mu prebode srce; a tisti hip spozna svoj greh in se skesa. Tudi vi prosite Boga, da vam odpusti vaš dolg, če nočete biti večno pogubljeni!

10. KRISTUS NA KRIŽU: Pod križem kleči Magdalena, spoznala je, da je s svojimi grehi Jezusa sama pribila na križ; zaobljubi se večni pokori, raje umre, kakor da bi ga še kdaj žalila. Mornar kot simbol nevarne plovbe po morju življenja povezuje vse štiri kontinente, ki se v podobi alegorij kleče zahvaljujejo Bogu, da jih je iztrgal poganstvu in jim dal zaslužiti zveličanje prave krščanske vere. Cupido pa je simbol silne Jezusove ljubezni, s katero je premagal Greh.

11. MATI SEDEM ŽALOSTI: Tudi Marijina ljubezen je velika, vsa njena bolečina ima za cilj, da bi zapeljane pripravila na pravo pot, da bi se njim te nebeška vrata odprle jenu hudiču iz kremplou njihove duše zdrle. Cupido je simbol vsemogočne ljubezni, ki je brez strikov zvezala in hudo ranila samega Boga. Blagor tistim, ki mu ljubezen vračajo! Janezovo srce gori od ljubezni, sam kralj David slavi Boga in se ponižno uklanja njegovi volji.

12. SKRINJA ZAVEZE: Ljubezen je največja zaveza med Bogom in ljudmi.

13. BOŽJI GROB: Nosijo ga meščani, ob njih so mestni svétniki, za njimi gospodje muzikanti in visoko častita duhovščina, ki jo je bil povabil voditelj procesije. Nazadnje stopa ljudstvo.

Anton Tomaž Linhart: **PUSTI OTOK**, 1781

OSEBE: *VANIBALD. KONSTANCIJA, njegova soproga. SILVIJA, njuna hči. HENRIK, Vanibaldov prijatelj.*

Konstacija živi s Silvijo zapuščena na samotnem otoku. Silvija je v nedotaknjeni naravi in z ljubimi živalmi srečna, Konstancijo pa razjeda žalost zaradi moža, o katerem misli, da jo je zapustil. V kamen si kleše nagrobni napis, upajoč, da jo bo smrt odrešila bolečin. Tedaj pristane na otoku Vanibald s prijateljem; ugrabili so ga bili gusarji, deset let je trpel v suženjstvu, nato pa strl okove in se rešil, zdaj hoče poiskati ljubljeno ženo. A najde le nagrobni napis, ki ga zaradi nedokončanosti razume tako, kot da ga je Konstacija v smrtni uri preklela. Prepričan, da je žena mrtva, hoče ostati sam na otoku, da bi vsaj dihal isti zrak, kot ga je dihala ona. Vtem pride Konstacija, da bi dokončala svoje delo; ko zagleda moža, se s krikom: Izdajnik! nezavestna zgrudi. Vanibald je prepričan, da je za vedno izgubil njeno ljubezen, in s strtim srcem pobegne. Ko se Konstacija zave, od Henrika zve za žalostno usodo moža in za njegovo zvestobo, polna je obžalovanja in ljubezni. Vanibald se vrne, rad bi se poslovil vsaj od kamna, ki so ga klesale ljubljene roke. Zakonca si padeta v objem, Silvija malce negotovo objame očeta, saj doslej še ni videla moškega, mati pa ji je zmeraj pravila, da so moški in sploh ljudje zli. Vsi se srečno odpravijo na ladjo, da bi zapustili pusti

otok. Če so okoliščine še tako težke, upanje ostaja, zanosno in srčno kljubuje nesreči, se bori in zmaga.

Andrej Rozman-Roza: **PUSTI OTOK** (prosto po Linhartu), 1997

OSEBE: *KONSTANCIJA, VANIBALD, njen potepeni mož. SILVIJA, njuna hči. HENRIK, Vanibaldov prijatelj in povodni mož. SIRENA, specialna agentka v morskem prometu. BOG, HIGIJENA, polboginja. MARLENA, barska pevka. VELIKAN, njen makro. KRALJ, Marlenin oče. GUSARJI.*

Konstancija kleše svoj nagrobni napis, hčerki Silviji, ki je s svojimi živalmi srečna na pustem otoku, toži o svoji zapuščenosti. Ko gre počivat v votlino, se na otoku izkrca Vanibald s prijateljem Henrikom; rešil se je desetletnega suženjstva, zdaj je prišel iskat ljubljeno ženo. Najde nedokončan napis, prepričan je, da je žena mrtva in da ga je pred smrtjo preklela, ker jo je bil zapustil. Tedaj se Konstancija vrne, da bi dokončala svoje delo; ko zagleda moža, se s krikom: Izdajnik! nezavestna zgrudi, on pa v obupu pobegne, misleč, da je za vedno izgubil njeno ljubezen. Toda prijatelj Henrik Konstanciji razloži, da so ji moža ugrabili gusarji, pretrpel da je nešteto nevarnosti in grozot, a je vse srečno premagal, ker ga je vodila neskončna ljubezen do nje. Pod to lepo pripovedjo se sproti odkriva, kaj se je v resnici zgodilo:

Konstancija je noseča, Vanibald pa je sit dela in ženinih zahtev, zato pobegne z gusarji, ki so obiskali otok. Na ladji jih zaloti Sirena in ker je kar čedna, Vanibald nemudoma izda gusarje: s Sireno jih prodana za sužnje, sama pa se z ladjo odpravita na jug in se predana užitkom. Vanibald ponevedoma uporabi Sirenin pozivnik in prikljče Higijeno; njena lepota in mladost ga tako prevzameta, da postane Sirena ljubosumna ter s pomočjo časovne zanke potegne sebe in ljubimca za eno uro naprej. Toda Vanibald zagleda na romantičnem otočku lepotico Marleno, zapusti Sireno in se vrže lepotici v objem. Po končanem ljubljenju se prikaže Velikan, Marlenin zvodnik; po srečnem spletu okoliščin mu Vanibald uide, Velikan pa pade v morje in utone. S tem je Marlena rešena zakletve, rešitelj si je zaslužil njeno roko in pol kraljestva njenega očeta. - Medtem je Higijena odhitela k očetu (Bogu) in se mu pritožila: nesramna Sirena ji je speljala Vanibalda, na lepem je izginil, ona pa ga je mislila uporabiti za brezmadežno spočetje! Bog, do vratu zaposlen z upravljanjem svetovnega stroja, ima hčerko rad in ji skuša ustreči: da ji povodnega moža (Henrika) za vodnika, da pa se Vanibald ne bi upiral, ji da tudi škatlico šmira, ki povzroča zaljubljenost. Higijena najde Vanibalda v Marlenini družbi, ki je ni pripravljen zapustiti, zato ga je treba namazati s čudežnim šmirom; to stori povodni mož, saj se šmir Higijeni nepremagljivo gnusi. Vanibald se seveda takoj smrtno zaljubi vanj in ko povodni mož pred njegovimi ljubeznivostmi panično pobegne k Bogu, odplava za njim. Bog se domisli rešitve: z udarcem onesvesti Vanibalda, povodnemu možu pa naroči, naj ga kot prijatelj Henrik odnese k ženi in hčerki. Njegova naloga je Vanibalda prepričati, da svojih nečednih pustolovščin ni sam kriv, da je bil

žrtev ugrabitev, spletk itn.; še zlasti pa mora v to prepričati Konstancijo, sicer bo moža napodila, pa ga bodo imeli spet na grbi ...

Konstancija ganjena posluša Henrikovo pripoved in ko se pojavi Vanibald, ga prosi odpuščanja, ker je o njem slabo mislila. Zakonca se objameta, Henrik izjavi, da ga njuna spet najdena ljubezen neznansko osrečuje ter se poslovijo. Toda Silvija je na moč nezaupljiva, še posebej potem, ko oče vzame puško, da bi ustrelil kakšno srno - srne so vendar njene najljubše prijateljice! Konstancija hodi od Vanibalda k Silviji in nazaj, skuša ju zblížati, ustvariti srečno družinsko skupnost ...

Rudolf Golouh: **KRIZA**, 1927

OSEBE: *IVAN, časopisni urednik. ANA, njegova sodelavka. PETER, MARTIN, PUNTAR, delavci. NEZNANEC. OSEK, ravnatelj livarne. GOLDMANN, COUCHARD, VANILLINI, SKOP, člani upravnega sveta. VERLOT, pridigar. MEŠNIK, advokat. Vladni svetnik, delavci, delavke.*

1.-2. SLIKA: Gospodarstvo je v krizi, delavci nezadovoljni, upravni svet pa cinično skrbi le za dobiček, zvečati ga skušajo na račun delavcev, obenem pa pritiskajo na državo in zahtevajo pomoč. Tedaj pride sporočilo, da delavci razbijajo šipe, podijo zaposlene iz tovarne, razglašajo štrajk. Skop je ogorčen in kliče po žandarjih, tuji lastniki pa jo diskretno pobrišejo.

3. SLIKA: Stavkajoče delavce napadajo tako vojska kot ORJUNA. Ivan, Peter in Martin so za to, da se delavci umaknejo, češ, nasprotniki bodo izginili, oni pa bodo ostali. A Puntar je zoper popuščanje; vojno so napovedali vsem, z njimi je Rusija, je ves novi svet! Vrže bombo, zadene ga strel, množica se razbeži. Peter skuša nasprotnikom dopovedati, da so tudi oni žrtve manipulacije oblastnikov, za nje, ki jim je domovina zgolj denar, pobijajo drug drugega. Toda zmagata strah in sovraštvo, Petra pobijejo.

4. SLIKA: Kriza se pogloblja, vedno več tovarn stoji, delavci beže za kruhom v rudnike tujih dežel. Ivan je prepričan, da je svet padel s tečajev in mukoma išče novo ravnotežje - na pohodu je nekaj novega, kar bo tudi v korist delavcev, saj jim bo tem bolje, bolj ko bo cvetela in se razvijala industrija. Na tej liniji tudi Osek išče stične točke z delavci, skupaj bi si morali prizadevati za oživitve gospodarstva, saj tako delo kot kapital s tovarno stojita in padeta. Nekaj delavcev to razume, nekateri (Štempihar) pa splošno zbežnost izkoriščajo za demagogijo in za lastno promocijo. Ob pojavu Neznanca, ki je sprožil usodne strele na prestolonaslednika, se Ivan in delavci zavejo, da je rešitev v gibanju delavskih množic, katerih moč bo rasla z močjo industrije. Zahtevati morajo obnovo dela, tovarne morajo zaživeti, stroji zapeti!

5. SLIKA: Skupina mladih delavcev odhaja v tujino, z njimi tudi nekdanji nasprotniki, razočarani nad ugrabljeno in oplenjeno domovino. Petra so ubili, ker niso prenesli resnice upora, ki je sijala iz njega: skupni dom ni skupno dobro, sveta skupna last, ampak prevara in odurna laž - toda moči, da bi to spoznali, niso imeli.

6. SUKA: Livarna je oživela, nabavili so nove stroje, iščejo delavce, Osek je na zagon obrata povabil tudi delavski tisk, Ivana in Ano. Razloži jima svoje videnje zadeve: zdaj bodo morali delati še več, biti zadovoljni z vsako plačo in opustiti vsako misel na štrajk, na njihov račun se bodo povrnili stroški za modernizacijo, zato pa se bo v proizvodnjo lahko vlagalo več, kar bo povzročalo nenehen razvoj in odpiranje neskončnih možnosti. Toda Ivan in delavci menijo, da je treba z borbo osvoboditi tako stroj kot človeštvo: v delu je izpopolnitev in v borbi za osvoboditev tovarne!

Rudolf Golouh: **KRISALIDA**, 1940

OSEBE: ILUZIONIST. KRALJ. BURKEŽ. PANTALON. HARLEKIN. KOLOMBINA. KRISALIDA. MEFISTO. SLUGA. Dr. FAUST. DON KIHOT. SALOMA.

1. DEJANJE: Kralj hoče od Iluzionista zabavo, kjer bodo vsi govorili samo resnico; razočaran je nad življenjem, toži se mu po mladostnih iluzijah. V pripravah na večer Iluzionist radovednemu slugi prikaže svoj repertoar: nesmrtno potujoče komedijante, Burkeža, ki večno plete mrežo videzov in resnice, Fausta, ki mozga, kako umreti in spet zaživeti, Mefista, duha nemira in strasti, Don Kihota, optimista boja in utvar, Salomo, življenje v moči in razvratu, in nazadnje Krisalido, bleščečo kot zlatokril metulj, poosebljenje človekovega hrepenenja po lepoti, ki ga more edina dvigniti iz stisk in ga pomiriti. Iluzionist hoče kralja prepričati, da bo spet polno zaživel, ko bo začel spet sanjati; dosegel bo svojo Krisalido, a ne kot zgolj senco in spomin, temveč svežo in zapeljivo kot nekoč. V svetu iluzije počiva stvarna misel o neuničljivosti lepote, ki se obnavlja iz sebe kot metulj iz svoje krisalide, kot feniks iz svojega pepela.

2. DEJANJE: Senčni liki Iluzionistovega sveta kralju pokažejo, kako bi bil lahko srečen, če se ne bi odel v železje, zgrabil za meč in se odpravil na pot osvajanja. Ponižani in strti Harlekin pred komedijantskim vozom prosi za zavetje; ko Pantalon spozna, da kruti svet Harlekina še ni docela pokvaril, da še zna sanjati, ga sprejme, objame ga tudi Kolombina, ki ga je zvesto čakala. Tedaj se pojavi Mefisto in hoče kralja pritegniti z viharnim in zapeljivih plesom Salome. A lika Fausta in Don Kihota opozorita kralja na bistveno: na Krisalido, v njej je njegova sreča, mir in smoter.

3. DEJANJE: Iluzionistovi igralci se sprašujejo, ali je prav, da ljudi zapeljujejo in varajo. A Iluzionist jih spomni, kaj zares počne: Krisalida je joker, v katerega vsak investira svoje najlepše in najboljše, on pa jo ljudem jemlje in jim jo vrača še lepšo, iluzije ustvarja in podira. Krisalido je kot primadono svoje skupine kralju vzel, jo čuval v času, ko je kralj hodil svojo pot krute sile, zdaj pa je prišel trenutek kraljeve največje sreče in prebujenja, saj bo lahko sanjal ... Čarodej razgrne zadnjo zaveso, pokaže se Krisalida-metulj, vse je tako, kot je bilo in je spet; vse se lahko povrne, vse je hkrati preprosto in veliko, resnično in kakor pravljica ... Kralj je končno srečen in miren, s Krisalido odideta, Iluzionistova skupina se je izgubila že prej, ostane le stari sluga: Spet je sam ... Le v iluziji je še življenje, je nesmrtnost.

Rudolf Golouh: **VESELI VEČER TOČAJA BOGOV**, 1966

OSEBE: ANA. IVAN, režiser. PETER. BLAŽ, BONIFACIJ, NIKODEM, igralci. PILA, profesor klasične filologije. 2 moža, 2 ženi, 3 plesalke, 4 spremljevalci.

1. DEJANJE: Ivan išče igro, ki bi jo njegova igralska skupina morala igrati na občinski praznik, pa ne najde nič primernega. Zato se s sodelavci odloči, da bodo igro napisali sami. Ker se jim zdi uprizorjanje realnega življenja dolgočasno, Pila predlaga, naj uprizorijo notranje življenje, vsak naj pove svojo največjo željo. Blaž bi bil najraje Gambrinus, točaj bogov, da bi nenehno jedel in pil, Bonifacij bi se boril za boljšo usodo oslov. Peter, ki je bil nekoč klovn in čarodej in je svojim vsak večer pričaral izpolnitev vseh želja, isto obljubi tudi zdaj: če si želijo videti svet razigran in zadovoljen, se bo to noč zgodilo.

2. DEJANJE: Posvetovanje in razglabljanje o tem, kaj naj bi igrali, še kar traja.

3. DEJANJE: Ivan se boji, da bo Blaž kot požrešni točaj bogov skupino spravil na kant, a Peter ga potolaži: za zaključno pogostitev je zastavil ves izkupiček, ljudi pa se kar tare, še vstopnic bo zmanjkalo. Blaž ima svoj dan, veličastno sedi na sodu, Ivan pa mu predstavlja njegove bivše kolege. A ljudstvo je zavistno in nejevoljno, zahteva njegovo glavo - sam je jedel, sam pil, sam naj plača! Peter se postavi kot njegov zagovornik: zakaj jih skrbi točajev trebuh bolj kot lastni? Če si on privošči, naj si tudi oni, saj so si to zmeraj želeli - kako, je pa Petrova skrb. Združili so navidezno z resničnim, da bi se lahko vsaj ta večer, za vse in vsak dan zgodilo, kar se še nikdar ni: da bi vsi ljudje enaki sedeli za isto mizo in se enako dobro imeli! Na zamah Petrove roke se pokaže bogato obložena miza, godba zaigra, plesalke zaplešejo. Gostje sedajo za mizo in si veselo nazdravljajo.

Matej Bor: **BELE VODE**, 1950

OSEBE: ANDRAŽ, godec. TOMAŽ, kovač (flavta), LENKA (flavta), MIHEC (klarinet), Andraževi učenci. Maestro ZAVORA. GIORGIO ROBOTACCIO-ROPOTAČ, njegov tajnik. FEDERICO MADRONE-MODRUN, maestrov podrepnik. MATE, ODON, TERAN, maestrovi glasbeniki. HAJDA, LIA, plesalki. LUKA MOGOČNI, LAZAR OKROGLI, MILA, nerazdružljiva pevsko trojka. BLAŽ OBAD, policaj. ŽUPAN. ŽUPNIK. MEŽNAR. JURIJ. MINA. Kmečki fantje in dekleta itn.

Stari Andraž s svojo skupino mesečnih žvegláčev prelepo gode, a le brezam, oblakom, vetru, jutranjim in večernim zarjam, ljudem se izogiba. Tomaž misli, da to ni prav, tudi Lenka je nekam negotova, a spoštovanje do Andraža ju zaenkrat še zadržuje. - V graščino Bele vode prispe Maestro s svojimi godbeniki, pripraviti morajo koncert ob sestanku treh cesarjev v Ljubljani. A njegova kompanija ni složna: sam je pristaš klasicistične harmonije, povzdiguje Ropotačevo in Modrunovo skladbo in se zaničljivo norčuje iz Odonovih »Belih

vod«, v katere je Odon vpletel Andraževe harmonije; večina je nad skladbo navdušena, pripravlja se upor zoper Maestra. Pevca Lazarja in Luko pa je obsedel Amor, v pevskem dvoboju se vso noč borita za Milino srce, da se kmetje križajo in tečejo po župnika. Ta »obsedenca« nadere, policaj ju odpelje v zapor, župan pa ju sklene poslati sodnikom na Dunaj, češ da se norčujeta iz božjih in posvetnih postav. Toda Mila in Lia spretno omrežita policajja, ki že tako ni preveč vnet za svojo službo, in jetnika pobegneta. Nesoglasja povzročajo tudi srčne težave med Matetom in Lio ter Odonom in Hajdo, jeza vaške mladine, ki jim žveglaci nočejo igrati za ples, in robantenje kmetov nad Tomažem, ki gode oblakom, namesto da bi koval. - Na kresni večer vaščani zakurijo velik kres. Žeja po življenju zvabi žveglace, zapustijo Andraža in se pridružijo vaščanom. Tomaž zaradi ljubezni do vročekrvne Mine celo prekrši Andražu dano obljubo in zaigra za ples. Vse se veseli in raja, le Teran se napoti v samoto k Andražu in ga prepričuje, naj svojo umetnost podari ljudem. Andraž ga jedko zavrača, ko pa zasliši Tomaževo muziko, besen privihra med plesalce, prelomi Tomaževo flavto, potare vsa glasbila, ki jih je sam izdelal, ter odide v gozd, želeč umreti. Na robu brezna zaspi in se v sanjah sooči s seboj kot mladeničem: vstajajo spomini, na polno in živo življenje, na upor konvenciji in tiraniji, na preganjanje, ki je povzročilo mržnjo do ljudi in umik v samoto. Okrog njega se zberejo tisti, ki jih ljubi: drevesa in zarje, noč in dan, veter in mesečina itn., in mu zapovejo, naj poje o človeku, ki je rojen za lepoto in svobodo, pa mora životariti v mraku pod peto tiranov. Ko se Andraž zbudi, je nov človek: odločil se je za mladost, šel bo med ljudi in jim z glasbo srca pričaral sprostitev od bede njihovih življenj. Muzikanti ga navdušeno pozdravijo, srečni sprejmejo njegovo sodelovanje pri zaroti zoper Maestra, da o veselju žveglacem niti ne govorimo. Vsi skupaj vadijo »Bele vode« v Andraževi bajti, kamor se je zatekla tudi ubežna trojka s policajem vred. - Priprave so končane, Maestro s svojo kompanijo odhaja, odhaja tudi Andraž s svojimi žveglaci. Župan in župnik Policaju ukažeta, naj Andraža prime, ta pa odloži uniformo in jima zabrusi, da ne bo več osel, ki volkovom ovce lovi! Nato odide v svobodo, ljudstvo pa županu, ki hoče Andraža ukleniti, pokaže pesti. Čolni z muzikanti odplujejo proti Ljubljani. - Mesto je praznično, naval tujcev ogromen, vstopnice za koncert razprodane, toda začetek je polomija, skladbi Ropotača in Modruna sta na smrt dolgočasni, občinstvo zeha, cesarji se odpravljajo iz svoje lože. Tedaj Odon Maestra odrine, orkester zaigra »Bele vode«, vmes se z balkona vpleta Andraž z žveglaci; dekleta pod vodstvom Hajde in Lie ter prešerna pevska trojka, ki predstavlja Moč, Smeh in Pogum, pa uprizorijo zgodbo Godca sreče, ki je ujet v temni gori. Trojka jih vzpodbudi, da se lotijo gore, ko se jim pridružita še Napor in Upor, jim uspe goro porušiti in Godca osvoboditi. Na odru se razplamti vedri ples zmagovite mladosti, ki občinstvo do kraja očara. Cesarji so zadovoljni, čeprav jim je Metternich prišepnil, da je v tej ljubki čarovniji skrita francoska puntarija. - V Belih vodah je stari Policaj zaprt, straži ga novi, bivši mežnar. Toda za jetnika je dobro poskrbljeno, Tomaževa Mina mu prinaša pijačo. Andraž pa z Lenko in Mihcem hodi skozi mesta in vasi in igra ljudem.

Metod Turnšek: **DRŽAVA MED GORAMI**

Vsebina je bila objavljena v knjigi **Slovenski narod se poraja**, 2005.

Anton Tomaž Linhart: **TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI**

Vsebina je bila objavljena v knjigah **Slovenski plemenski junaki - Tugomer I**, 1994, in **Zlo in s(i)la kot izvor**, 1999.

Anton Tomaž Linhart: **ŽUPANOVA MICKA**

Vsebina je bila objavljena v knjigah **Slovenski plemenski junaki - Tugomer I**, 1994, **Zbogom zvezde**, 1996, in **Čitalniška dramatika 1**, 2001.

Janez Damascen Dev: **BELIN**

Vsebina je bila objavljena v knjigi **Zlo in s(i)la kot izvor**, 1999

I. OD BRATOVSTVA K BRATOMORU (BkB)**MODELI****1. BLATO = ZLATO***IDENTITETA (Id)*

Blato	1
	2 Zbogom zvezde
Blagor blata	1 Ađeči brat
	2 Ađeče zlata zgodovina
	3 Bratovski objem blata
Blato v izviru in izteku	1 Premagovanje blata
	2 Križ čez blato

2. OBLAST , POLITIKA*DVOJČKA (Dč)*

Politika	1
	2 Pravica do oblasti
Trije despotje	1 Diktator Aleksander Veliki
	2 Grof Tahi, Škof Hren

3. BLODNJA : VIZIJA*DVOJNIKI (Dv)*

Majnova dramatika	1, 2
	3 Teologija postmoderne
Od bratovstva k bratomoru I	
Blodnja	1
	2 Človek in nič
	3 Rabelj-žrtev
Kreftova dramatika v kontekstu	1 Uvod in načrt
	2 Volčji ali zimzeleni čas?
	3 Konstrukt in resnica
	4 Vera in obup
Nastajanje SAPO	1 Detelova dramatika
	2 Hinavstvo in cinizem
	3 Družinska žrtev
	4 Starši - otroci
Iskanje drugosti	1 Veliki, mali, drugi
SD-20 + HistD	1 Iskavci smisla

II. OD BRATOMORA K SAMOMORU (BkS)**PONOTRANJENJE - POZUNANJENJE****1. IGRA = VLOGA = JEZIK (IVJ)***K INDIVIDUALNI Id*

Geometrija redov	1 Predpostavke
	2 Temelji
	3 Vidiki
	4 Prevezave
	5 Red blodnje in vizija
Slovenska dramatika - modeli	Metodološke in aksiološke teme
Dialogi	1 Nagovori, drugovori
	2 Hudogovori, pogovori
	3 Razhajanja
	4 Razgovori
	5 Eseji, pisma, portreti 1
Eseji, pisma, portreti	2 Predavanja

2. KARNIZEM , MAGIZEM (KM)*K INDIVIDUALNIMA Dč***3. OBUP - IZGUBLJENOST - SAMOMOR (OIS)***K INDIVIDUALNIM Dv*

Morala = amoralna	1 Taščica ali noj?
	2 Taščica = noj
	3 Noj ali taščica?
	4 Pisma nojem in taščicam
	5 Taščica pod nojem
Današnja slovenska dramatika	
	1 Obračun med vrati
	2 Komentarji
	3 Kulturno okolje
	4 Zgodovina Lipicanije
	5 Let na dno

III. OD SAMOMORA K BRATOVSTVU (SkB)

ZGODOVINA

1. (SLOVENSKA) PLEMENSKA SKUPNOST (S)PS *H KOLEKTIVNI Id*

Slovenski plemenski junaki - Tugomer 1, 2, 3
Črtomir 1, 2

Dramatika narodno osvobodilnega boja
1 Naša sveta stvar (leva)
2 V vrtincu (samo)prevar

Porajanje levice-desnice 1 Širjenje svetega narodnega prostora
2 Oženje domovine
3 Napačni in pravi

Zgodba o narodu 1 Slovenski narod se poraja
2 Slovenski narod se lomi

2. (SLOVENSKA) KATOLIŠKA CERKEV (S)KC *H KOLEKTIVNIMA Dč*

Dramatika slovenske politične emigracije
1 Sveta vojna
2 Krščanska tragedija
3 Paradoks odreševanja
4 Pravica in kazen
5 Prijatelji in izdajavci
6 Krvavi ples
7 Vstajenje ali rekvijem
8 Razval ali poveličanje
9 Gnila voda
10 Goveja dolina

Svetost, čudež, žrtev 1
Ciril-Metod + Lepa Vida 1 Operacija Ciril-Metod
2 Triumf Ciril-Metod

3. (SLOVENSKA) DRUŽBA (S)Db *H KOLEKTIVNIM Dv*

Začetki slovenske dramatike 1 Zlo in s(i)la kot izvor
2 Greh in iskanje kot izvor
3 Raj, pastoral, mir, vojna

Duhovniki, meščani, delavci 1 Klerikalizem in liberalizem
2 Paternalizem in emancipacija
3 Avtonomizem in kapitalizem
4 Medvedova dramatika

Duhovniki, plemiči, kmetje 1 Upornik človekoljub
Trideseta leta Leto 1940
Primorska slovenska dramatika 1 Krivda in sanja
2 Ribe in tički
3 Nebo = pekel

Kompleks Celjskih 1 Nadčlovek Blaže in princesa Nežica
2 Junak Janez in svetnik Anton

Čitalniška dramatika 1
2 Krepost
3 Svoji-Naši
4 Pogodba
5 Pena
6 Narava in zopernarava

Jugoslovanski nacionalizem 1 Sentimentalni heroizem
1991=1919=1945? 1 Patrioti in pokvarjenci
2 Vojaki in trpini

SLOVARČEK KRATIC

(sestavila Alenka Goljevšček)

Abs	- absolutno, absoluten	Blei	- Janez Bleiweis
Abst	- abstraktno	Blejke	- Junaške Blejke
AD	- avtodestrukcija	Bm	- bratomor(nost)
AdÉva	- Adam in Éva	BNak	- Boris A. Novak
ADH(um)	- avtodestrukcija humanizma	BP	- bivši prijatelj
Adma	- Administratorka	Br	- bratovstvo
Agr	- agresivno	BrišKriž	- Matjaž Briški: Križ
AiK	- Avtonomizem in kapitalizem	BRoz	- Branko Rozman
AK	- avtokritika	Brž	- buržoazija
Aks	- aksiološki	Bržkl	- boržuazija-kler
Alek(s)PR	- Aleksander praznih rok	BS	- Brižinski spomeniki
Aleks	- Aleksander	(B)SAPO	- (božja) SAPO
Alt	- alternativa, alternativno	BSAPOEV	- BSAPO-eksistenca-vloga
AMor	- amorala	BSSvet	- Svet brez sovraštva
Amus	- Anonimus	Cajn	- Stanko Cajnkar
Anarh	- anarhističen	Can	- Cankar
Anci	- Amerikanci	CanD	- Cankarjeva dramatika
AnG(lob)	- antiglobalizem	CanVida	- Cankarjeva Lepa Vida
AngAmi	- Angloamerikanci	Car(Laz)	- Smert carja Lazarja
AnIn	- analitik-interpret	Cerk	- Angelo Cerkvenik
AnK	- antikomunizem	Che	- Legenda o svetem Che
Anywhere	- Tadel: Anywhere out of this world	Cik	- cikličnen, ciklično
Apa	- Ave, Patria!	CiMe(t)	- Ciril in Metod
ARF	- avtorefleksija	Cin	- ciničen
Arga	- Argentina	Čara	- čarovnica
Arh	- arhaično	ČB	- črnobelo(st)
Av(z)	- avtizem	ČD	- čitalniška dramatika
Avld	- avtistična ld	Čečki	- Zlata čeveljčka
AVS	- arhaična vaška skupnost	ČHM	- četverni hipermodel
Avs(a)	- Avstrija	Čita	- čitalnica
Avsti	- Avstrijci	Čl	- človek
Avt	- avtonomen	Člk	- Človek, ki je umoril Boga
Bar	- barbar(izacija)	Čloštvo	- človeštvo
BČ	- Bogočlovek	ČlP	- človekove pravice
BDr	- Bog-Drugi	Črt	- Črtomir
BDt	- Bog-Drugost	Čtk	- častnik
Blak	- blodnjak	Čvš	- Človek v šipi
BlaNe	- Blaže in Nežica v nedelskejšoli	ČirZlc	- Ciril Zlobec
Blaži	- Vrnitev Blažonovih	Dab	- družabno(st)
		Dak	- Krištof Dovjak
		DAnt	- Dovjakova Antigona

DavTrst	- Davorin Trstenjak	€K	- evangeljsko krščanstvo
Db	- družba	€kon	- ekonomski
Dbno	- družbeno	€kP	- eksistencialno personalno
DČ	- dobri človek	€kpm	- ekspresionizem
Dč	- dvojček	€ks(per)	- eksperimentalno
DDč	- desni dvojček	€kskl	- ekskluzivni
De(ca)	- desnica	€kz	- ekspanzivno
Dek	- dekadentno	€kzm	- eksistencializem
Del	- delovni	€mp(a)	- empirično(st)
DelJud	- delovno ljudstvo	€not	- enotnost
Demonaca-	demonizacija	€ntra	- entropija
Dfz	- desni fašizem	€rCh	- eros-charis
Dg	- drugenje, drugiti	€rS	- erotika-spolnost (eros-seksus)
DgB	- drugenjsko bivanje	€S(no)	- empirično singularno
DgC	- drugenjska Cerkev	€st	- estetski
Dgč	- drugačno(st)	€t	- etičen
Dg€(ta)	- drugenjska etika	€tath(um)	- etastični humanizem
DgLZ	- drugenjsko LZ	€tH	- etični humanizem
DgM	- drugenjsko mišljenje	€V	- eksistenca, vloga
DgT	- drugenjska teologija	€vi	- €vangeliji
DgVzg	- drugenjska vzgoja	€vKrš	- evangeljsko krščanstvo
DgZn	- drugenjska znanost	€vra	- €vropa
Dia	- Dialogi	€vri	- €vropelci
Diabaca	- diabolizacija	Fasc	- fascinacija
Dine	- Dominik Smole	FfAVS	- fevdalna AVS
Dmb	- domobranstvo	Fbog	- fevdalni bog
Dn	- družina	FD	- fevdalna družba
Dodža	- Dobrudža 1916	Fif	- filozof
Dogm	- dogmatični	Fija	- filozofija
Dom	- domači	FilD	- Filipičeva dramatika
DR	- desna revolucija	File	- €mil Filipič
Dr	- drugi	File	- File, baron Münchhausen
Dra(b)Pas-	Drabosnjakov Pasijon	FilSvatba	- Filipičeva Figarova svatba
Drab	- Drabosnjak	Fin	- finančni
DSD	- današnja slovenska desnica	FKC	- fevdalna Katoliška Cerkev
DSKC	- današnja slovenska Katoliška Cerkev	FKr(ist)	- fevdalni Krist
DSL	- današnja slovenska levica	Folk	- folklorno
Dt	- drugost	FP	- fevdalno pojmovanje
DurgeDinje	- dramaturginje	FRSamo	- france Remec: Samo, prvi slovenski kralj
Duš	- duševen	FSt	- formalna struktura
Dv	- dvojniki	Fz	- fašizem
Dž	- država	Gar	- gostilničar
Džan	- državljani	Gen(t)	- gentilizem
Džmi	- Država med gorami	Gene	- generacija
Džnik	- državnik	Geom	- geometrično
Džno	- državno	GG	- generacija-grupa
DžV	- državljanska vojna	GhK	- greh, krivda
€(K)C	- evangeljska (K)Cerkev	Gilna	- gostilna
€Dč	- ekskluzivna dvojčka	GIM	- Gabrijel in Mihael
€H	- epirično historično	Gimna	- gimnazija
€hr	- Lambert Ehrlich	Ginja	- gospodinja
€iA	- emancipacija in avtonomija	Gled	- gledališče
€k	- eksistencialno, eksistenca		

Gledž	- gledališko življenje	It	- italijanski
Glob	- globalizem	Ivanka	- Jamska Ivanka
Gos	- gospodar	IVJ	- igra, vloga, jezik
Graf	- Grafenauer Niko	IvSvet	- Ivo Svetina
Guh	- Rudolf Golouh	IZ	- izkoriščan(je)-zatiran(je)
Har	- harmonija, harmonično	Iz(s)	- izstop
Harzija	- harmonizacija	Izb	- izobraženec
Hed	- hedonizem	Izd	- izdajavec
Hedst	- hedonist	Izda	- izdaja
Her	- heroj, herojski	IzDbJav	- izstop iz družbene javnosti
Heraca	- heroizacija	Izgraj	- Izjubljeni raj
Herz	- heroizem	Janč	- Drago Jančar
Hin	- hinavec, hinavski	JAnt	- Jovanovičeva Antigona
Hino	- hinavstvo	Jav	- javnost
Hist	- historicizem, historičen	Jav(or)	- Jože Javoršek
HKD	- hiperkompleksna diferenciranost	Jel	- Nikolaj Jeločnik
HM	- homo multiplex	Jfz	- jugofašizem
HMg	- humanistična megastruktura	JKr	- Jezus Kristus
Holo	- holokavst	JNcl	- jugonacionalizem
Hrš	- hrvaški	JOGSŠKi	- Juhant, Ocvirk, Gril, Stres, Štuhec, Krašovec in sorodni
Hrška	- Hrvaška	Jov	- Dušan Jovanović
Hrti	- Hrvati	JovD	- Jovanovičeva dramatika
HS	- historično strukturalno	Jr	- junior
Hum	- humanizem	JTugo	- Jurčičev Tugomer
Humst	- humanist	Juga	- Jugoslavija
I(t)Fz	- italijanski fašizem	Jurč	- Josip Jurčič
Id	- identiteta	KaKi	- Kardelj, Kidrič
IdB	- identitetno bivanje	Kan	- kristjan
Idea	- idealen	Kanci	- Karantanci
Ideaca	- idealizacija	Kaot	- kaotičen
Ideol	- ideološki	Kap	- kapital
IdM	- identitetno mišljenje	Kar	- komentar
Idn	- identifikacija	Kara	- Karadžordžević
IdZn	- identitetna znanost	Karn	- karnizem, karnističen
Inca	- inteligenca	Karnija	- Karantanija
Indiv	- individualen	KasO	- kasnejša opomba
Indus	- industrijski	Kat	- katolištvo, katoliški, katolik
Inf(aca)	- indiferenciacija	KAv	- kolektivni avtizem
Infz	- infantilizem	KC	- Katoliška Cerkev
InH	- intimistični humanizem	Kers	- Janko Kersnik
Ink	- Inkret Andrej	Kfz	- klerofašizem
Int	- intimizem, intimno	Kld	- kolektivna identiteta
Inta	- intimiteta	Klas	- klasičen
Intel	- intelektualen	Klci	- klerikalci
Intelci	- intelektualci	Klz	- klerikalizem
Interes	- interesen	KM	- karnizem-magizem
IpK	- interpersonalna komunikacija	Km	- kmetstvo, kmečki
Ir	- ironičen	KMg	- katoliška megastruktura
IRealz	- irealizem	Koc	- Edvard Kocbek
Is	- iskanje	Koda	- komedija
IsDč	- iščočič Dč	Kojanti	- Krajnski komedijanti
IsDra	- iskanje Drugega	Kol	- kolektiv(no)
Isla	- iskanje smisla		

Kom	- komunizem	Love	- Miss Jenny Love
Koms	- komisar	LPOk	- Linhartov Pusti otok
Komsti	- komunisti	LR	- leva revolucija
Kons	- konservativno(st)	Lsmrt	- Levstikova smrt
Konst	- konstrukcijski	LTugo	- Levstikov Tugomer
Konta	- kontingenca	Lud	- ludizem, ludističen
Konv	- konvencionalno, -izem	LZ	- literarno zgodovinoepisje
KosAlci	- kosovski Albanci	LZnik	- literarni znanstvenik
Kpl	- kapitalizem	M(at)Zup	- Matjaž Zupančič
Kplsti	- kapitalisti	Ma	- makro
Kranje	- Kraljevanje	Mag	- magizem, magija, magistično
Krida	- Golouh: Krisalida	Magaca	- magizacija
Krit	- kritično	Majc	- Stanko Majcen
Krstn	- Kristijan (Afera)	Mak	- maksimalno
Krš	- krščanski, krščanstvo	MalKat	- Trubarjev Mali katekizem
KršE	- krščanska etika	MaPSt	- makropomenska struktura
Kršp(a)	- Krvava Španija	Marnik	- Marko Pogačnik
KtD	- Kreftova dramatika	Mas	- masovno(st)
KtDvK	- Kreftova dramatika v kontekstu	Mašč	- maščevanje
Ktz	- kaotizem	Mat	- Matiček se ženi
Kuč	- Milan Kučan	Maz	- mazohizem
Kul	- kultura, kulturno	MBP	- moji bivši prijatelji
Kulnik	- kulturnik	MČ	- mali človek
Kulster	- kulturni minister	MD	- Majcnova dramatika
Kure	- Kreature	Me	- mega
Kzmp	- kozmopolitizem	Meho	- Bogar Meho in Marija
L(j)erci	- Ljudožerci	Meja	- Kje je meja?
Ladja	- Ladja brez imena	Mela	- melodrama
Lbn	- libertinizem	MeP	- mejni položaj
Lbt	- libertarnost	Meš	- meščanstvo
LD	- liberalna družba	Met	- metodološki
LDč	- levi dvojček	MGG	- moja generacija-grupa
LdDr	- ljubezen do drugega	MicMat	- Županova Micka, Matiček se ženi
LdNSS	- ljubezen do Naše svete stvari	Mil	- milenarizem
Le(ca)	- levica	Mim	- mimezis, mimetičen
Lend	- Mihael Lendovšek	MimDč	- mimetični dvojček
Levs	- Fran Levstik	Min	- minimalno
LevsS	- Levstikova smrt	MirZup	- Mirko Zupančič
Lfz	- levi fašizem	Mist	- mističen
Lib	- liberalizem	MM	- malomeščanstvo, -ski
Libci	- liberalci	MMB(P)	- Marija Mati Božja (Pomagaj)
Lin	- Linhart Anton Tomaž	MO	- množična občila
Lita	- literatura	Mo	- moški
Lj	- ljubljana	MOč	- moj oče
LjDa	- V Ljubljano jo dajmo!	MočOs(a)	- močna osebnost
ljezen	- ljubezen	Mod	- mod(er)no
Ljuba	- Ljubislava	Möd	- Vinko Möderndorfer
ljud	- ljudstvo	MoM	- moja mati
lmp	- lumpenizem	Mon	- monoliten
LNcz	- levi nacizem	Mor	- morala
Lo-05	- Leto 1905	Morno	- moralno
		Morz	- moralizem

Mota	- moraliteta	Odp	- odpuščanje, odpuščajoči
MrD	- Mrakova dramatika	OĒ	- odrešenjska etika
Mrk	- marksizem, marksističen	Ogenj	- Ogenj in pepel
Mrkst	- marksist	OIS	- obup, izgubljenost, samomor
MSk	- modelna skica	OK	- odrešenjsko krščanstvo
MSI	- modelna slika	ON	- odreševanje ničā
Muč	- mučenje, mučilen	OPsk	- osamljeni posameznik
Musl	- musliman	Opt	- optimizem
MV I (II)	- med prvo (drugo) SvetV	Org	- organsko
MV	- medvojni	Ort	- ortodoksen (pravoslaven)
NA	- new age	Os(a)	- osebnost
Nac	- nacionalen	Osci	- Osvobodenci
Naca	- nacija	Osm	- osmišljanje
Nar	- narod	OT	- odrešenjska teologija
Nast	- nastajanje	Otr	- Otroka reke
Nat	- naturalizem	OZn	- odrešenjska znanost
Ncl	- nacionalizem	Ožld	- ožja ld
Nclst	- nacionalist	P(r)Krst	- Prešernov Krst pri Savici
Ncz	- nacizem	Parda	- parodija, paradoksalika
NČ	- nadčlovek	Pardaca	- parodizacija
ND	- nacionalna država	Pas	- Pasijon
NDM	- na drugih mestih	PAv	- posamezni(kov) avtizem
NeČi	- nedolžnost-čistost	Pav	- Tone Pavček
Neg	- negativno	PavZlc	- Pavček, Zlobec
NejDam	- naprej, drugam	Pbog	- poganski bog
Nem	- nemški	PČ	- pravi človek
Niet	- Friedrich Nietzsche	Pek	- pesnik
Nih	- nihilizem	Per	- personalno, personalizirati
Nihst	- nihilist	Pers	- Perspektive
NKC	- notranja KC	Perv	- perverzen
NKNM	- naravno kulturno pravno meščanstvo	Pica	- pravica
NL	- narod-ljudstvo	PiČ	- revija Prostor in čas
NNcz	- nemški nacizem	Pld	- posamezn(ikov)a identiteta
NNM	- naravno pravno meščanstvo	Pij	- pijan(ec)
NOB	- narodno osvobodilni boj	Pirc	- Dušan Pirjevec
NOBD	- dramatika narodno osvobodilnega boja	PI	- plemstvo, plemiški
NoČl	- novi človek	Placa	- Plamenica
NoR	- Nova revija	Pleb	- plebejski
nor(ov)ci	- udje Nove revije	PIK	- plemstvo, kler
Noštvo	- Novo človeštvo	Plur	- pluralen
Not	- notranji	PM	- postmoderna
Nota	- notrina	PMg	- poganska megastruktura
NSS	- Naša sveta stvar	PN	- pravično nasilje
NSvet	- Novi svet	Pniz	- podniz
NTM	- na tem mestu	PnM	- polno mesto
Nv	- narava	PO	- posamezna oseba
Nvno(st)	- naravno(st)	Podla	- Podlaga zakonske sreče
O	- odrešenje	Poenot	- poenotevanje
Ob	- oblast(niško)	Pog	- pogansko
ObDb	- oblastniška družba	Poh	- Pohujšanje v dolini Šentflorjanski
Obla	- Obločnica, ki se rojeva	Pohl	- pohlepni
Obr	- obramben	Pohot	- pohotni

Pojas	- Pojasnilo	Razci	- Raztrganci
Pol	- politika	Razkr	- razkrajajoč se
Polic	- policijski	Razp	- razpršen
Polik	- politik	Razr	- razredni
Polno	- politično	RazRak	- razvoj-razkroj
Ponot	- ponotrjan(je)	RazRese	- raziskovanje resnice
Port	- Portimao	Razsv	- razsvetljensko
Pos	- posamezno	RB	- razredni boj
Posn	- posnemanje	Rca	- različica
Pot(no)	- potencial(no)	RealD	- realistična dramatika
PoV	- po vojni	Realz	- realizem
Poz	- pozitivno	ReAr	- rearhaizacija
PP	- politična policija (Partija)	Red	- reduktivno(st)
PraPri	- pravi-pristni	Reda	- redukcija
Pravca	- pravljica	Refe	- refedalizacija
Prc	- Primorec	RegP	- regresivna premica
Preds	- predsednik	Rel	- relativno
Prep	- prepirljiv	Resa	- resnica
Preš	- France Prešeren	Reva	- revolucija
Pret	- preteklost	Revar	- revolucionar
Pri	- pristen	Revno	- revolucionarno
Prih	- prihodnost	Rkdl	- rokodelec
Prikr	- prikrivanje	RKPL(EL)	- red-kozmos-polis-logos (-etos-lepota)
Pril	- prijatelj	Rlga	- religija
Prilo	- prijateljstvo	RLH	- razsvetljenstvo-liberalizem- humanizem
PriPra	- pristni-pravi	Rltz	- relativizem
PriSo	- prijatelji-sodelavci	RMg	- reistična megastrukтура
Priž	- Primož Kozak	Rojstvo	- Rojstvo v nevihti
PrM	- prvotno meščanstvo	Rom	- romantičen
Prol	- proletariat	RomD	- romantična dramatika
Prolzaca	- proletarizacija	RomDuše	- Romantične duše
Prot	- protestantstvo	RomPas	- Romualdov Škofjeloški pasijon
PrS	- prelom stoletij	Roza	- Andrej Rozman-Roza
Prt	- partizanstvo	RP	- razvojna premica
Prz	- Velika preizkušnja	RPMV	- Raj, pastorala, mir, vojna
PS	- plemenska skupnost	RPOk	- Rozmanov Pusti otok
PsiTera	- psihoterapija	RPP	- Resnica, Pravica, Poštenje
Psk	- posameznik	RR	- reinterpretacija in rekonstrukcija
PSt	- pomenska struktura	RSD	- Rekonstrukcija in/ali reinterpretacija slovenske dramatike
Pt(i)ja	- Partija	S	- smrt
Puč	- Pučnik Jože	SA	- svoboda in avtonomija
Punta	- Velika puntarija	Sad	- sadizem, sadističen
PV	- predvojni	Sak	- sakralno(st)
PVD	- poboj vrnjenih domobrancev	SAKO	- svobodna avtonomna kolektivna oseba
Pvt	- privatno(st)	Sakraca	- sakralizacija
Pvt(z)	- privatno(st), privatizem	Sam	- Samorog
Pvtnik	- privatist		
Pzja	- poezija		
PzM	- prazno mesto		
Rad	- radikalno(st)		
RaPa	- raj, pastorala		
Raz	- različno(st), raznotero(st)		
Razc	- razcepljen		

SAnt	- Smoletova Antigona	SpoDo	- spoštovanje, dostojanstvo (= spodobnost)
SAPO	- svobodna avtonomna posamezna oseba	SpS	- splošno(st)-skupno(st)
SaPsk	- samovoljni Psk	Sr	- senior
Sar	- Napoleonov samovar	SSD	- starejša slovenska dramatika
SB	- Spremne besede	SSL	- samoslepilo
SBL	- Slovenski biografski leksikon	Sš	- sovraštvo
Sčk	- Gorenjski slavček	St	- sveto(st)
SD	- slovenska dramatika	Steklo	- Povečevalno steklo
SeH	- sentimentalni humanizem	STH	- Spomenka, Tine Hribar
Sek	- seksualno, seksizem	Stl	- stalinizem
Sent	- sentimentalen	Stol	- stoletje
SGM	- Slovenski gledališki muzej	Stra	- struktura
SH	- Spomenka Hribar	Stren	- strukturalen
SHKI	- slovenska humanistična kulturniška inteligenca	Strit	- Josip Stritar
Sigis	- Sigismund (Dia)	Strno	- struktur(al)no
Sim	- simulacija	Strš	- stranišče
Simb	- simbol(ič)no	Stsk	- svetoskrunstvo
Skr	- skrivnost	Stš	- svetišče
Skrnoč	- Skrivnostna sveta noč	Stvar	- Stvar Jurija Trajbasa
Sl	- slovenski	Stž	- svetost življenja
Slav	- slovanstvo	SV	- sveta vojna
Slci	- Slovenci	Sv	- svoboda
Slja	- Slovenija	Svet	- svetoven
SljaOž	- Slovenija oživljena	SvetD	- svetovna dramatika
SIK	- Slovarček kratic	Svetla	- svetloba
Slod	- Anton Slodnjak	SvetV	- svetovna vojna
Slom	- Anton Martin Slomšek	SvM	- svobodna misel
Slov	- slovenstvo	Svno	- svobodno
Slski	- slovenski	SZ	- samozavrtost
Slščina	- slovenščina	SZSL	- samozaslepljenost
SIZ	- slovenska zavest	Sž	- sovražnik
SLZ	- slovensko LZ, slovenska literarna zgodovina	SŽ	- sveta žrtev
SM	- sadomazohizem	Šel	- Rudi Šeligo
Sm	- samomor	ŠHM	- šesterni hipermodel
Smil	- smiljenje	ŠkofPas	- Škofjeloški pasijon
smodel	- submodel	Špic	- Jakob Špicar
Smš	- smetišče	ŠPK	- Španska kraljica
SNarlom	- Slovenski narod se lomi	Tarba	- Tarbula, keršanska junakinja
SNarpor	- Slovenski narod se poraja	Teh	- tehnični
Snik, -ca	- svetnik, -ca	Tekm	- tekmovalen
Soc	- socialen(no)	Tem	- temeljni, -a, -o
Soch(um)	- socialni humanizem	Teor	- teoretičen
SoD	- socialdemokracija	TH	- Tine Hribar
SoM	- socialna morala	THM	- trojni hipermodel
SovZa	- Sovjetska zveza	Tija	- teologija
SPD	- slovenska povojna dramatika	TijaPM	- Teologija postmoderne
SPE	- slovenska politična emigracija	Tip	- tipično(st)
SPED	- dramatika slovenske politične emigracije	TKriž	- Krekov Turški križ
		TomšS	- Tomšičeva smrt
		Tor(k)	- Torkar Igor
		Tot	- totalitarizem, total(itar)no
		Tr	- transcendenca

Trad	- tradicija, tradicionalističen	Vrta	- vrednota
Trag	- tragično(st)	Vrtar	- V vrtincu (samo)prevar
Traga	- tragedija	VS	- večno spovračanje
Trg	- trgovski	VsD	- vsebine dram
Trl	- transcendenca v imanenci	Vst	- Vstajenje kralja Matjaža
Triv	- trivialen	Vzg	- vzgojni
Trp	- trpljenje	Zadr	- Franc Zadravec
Trub	- Primož Trubar	Zah	- zahod
Trž	- tržen	ZahÉvra	- Zahodna Évropa
TS	- ta svet	Zamol	- zamolčevanje
Tuga	- levstikov in Jurčičev Tugomer	Zanič	- zaničevanje
Tugo	- Tugomer	Zapl	- zapeljivanje, zapeljivec
Turk	- Anton Turkuš	Zasti	- Trudni zastori
Turn	- Metod Turnšek	ZaSvo	- Za svobodo
U	- univerzitetno	ZČ	- zli človek
Ub	- ubijanje	ZD	- Zajčeva dramatika
Učo	- učitelj	ZD	- Zbrano delo
UH	- univerzalna humaniteta	Zg(ar)	- zgodovina(r)
Umet	- umetnost, umetniško	Zgina	- zgodovina
UmKap	- umski kapital	Zgodba	- Kriminalna zgodba
Umtk	- umetnik	ZgoNar	- Zgodba o narodu
UnBDr	- uničeni Bog-Drugi	Zgsko	- zgodovinsko
Unič	- uniče(va)nje	ZiK (ZIK)	- Zasilni izhod, Križišče
Univ	- univerzalno	Zisla	- zgodovina iskanja smisla
Usm	- usmiljenje	ZKC	- Zunanja Katoliška Cerkev
Ut	- utilitaren	Zn	- znanost, znanstven
UUBDr	- ubiti-uničevani Bog-Drugi	ZnaSi	- znak-simbol
UvNač	- Uvod in načrt	Znik	- znanstvenik
UZn	- univerzitetna znanost	ZO	- zgodovina odrešenja
Už	- užitek	ZSD	- Začetki slovenske dramatike
Užar	- užitkar	ZSS	- Zgodovina slovenskega slovstva
VelOs(a)	- velika osebnost	Zun	- zunanji
Ver	- verski	Zup	- Vitomil Zupan
Vera	- Veronika	Zvesta	- Zvestoba
VeRus	- Veljko Rus	Zvesta	- zvestoba
VeŽ	- večno življenje	ZVL	- Zois, Vodnik, Linhart
Vice	- Berite Novice!	Ž	- življenje
Virt	- virtualen	Že	- ženska
VIS	- vrednostni interpretacijski sistem	Žoga	- Pisana žoga
Vit(z)	- vitalen, vitalizem	Žrt	- žrtveniški
VKavč	- Vladimir Kavčič	ŽS	- življenje-smrt
Vod	- Valentin Vodnik	Žup	- Oton Župančič
Vode	- Bor: Bele vode	Žur	- žurnalizem
Vodelj	- voditelj	Žurst	- žurnalist
Voj	- vojaški	ŽuŽu	- župnik, župan
Vojmir	- Turkuš: Vojska i mir		
VoM	- vstajenje od mrtvih		
Vomb	- Joža Vombegar		
Voš	- Josip Vošnjak		
VošD	- Vošnjakova dramatika		
VošVida	- Vošnjakova Lepa Vida		
Vrc	- vrtinec		

An pred besedo ali kratico = anti
Da pred besedo ali kratico = današnji, -a, -e, npr. DaSD, DaSlov itn.
F pred besedo ali kratico = fevdalni, -a, -o, npr. FBrž, FKrist itn.

K- pred besedo ali kratico = kot, npr.
K-milost, K-PO itn.

Lum pred besedo ali kratico = lumpen,
npr. LumPartija, LumLib itn.

Ps pred besedo ali kratico = psevdo

S pred besedo ali kratico = slovenski, -
a, -o, npr. SZg, SGen, SDb itn.

Ta pred besedo ali kratico = takratni, -
a, -o

Ve pred besedo ali kratico = večeni, -a,
-o

SEZNAM KNJIG RSD

V letu 2003

1. (88.) **Razval ali poveličanje**, 2003, 248 s.
2. (89.) **Let na dno**, 2003; 238 s.
2005, Založba Miš, 250 s.
3. (90.) **Narava in zopernarava**, 2003; 240 s.
2005, Založba Miš, 250 s.
4. (91.) **Sentimentalni heroizem**, 2003, 258 s.
5. (92.) **Gnila voda**, 2003, 244 s.
6. (93.) **Goveja dolina**, 2003, 250 s.
7. (94.) **Razgovori**, 2003, 250 s.
8. (95.) **Čeje, pisma, portreti 1**, 2003, 236 s.

V letu 2004

1. (96.) **Veliki, mali, drugi**, 2004, tipkopolis, 294 s.
2. (97.) **Patrioti in pokvarjenci**, 2004, tipkopolis, 312 s.
3. (98.) **Vojaki in trpini**, 2004, tipkopolis, 304 s.
4. (99.) **Iskavci smisla**, 2004, tipkopolis, 302 s.
5. (100.) **Operacija Ciril-Metod**, 2004, tipkopolis, 300 s.
6. (101.) **Triumf Ciril-Metod**, 2004, tipkopolis, 282 s.
7. (102.) **Uvod in načrt**, 2004, Založba Miš, 248 s.
8. (103.) **Volčji ali zimzeleni čas?**, 2004, Založba Miš, 240 s.
9. (104.) **Predavanja**, 2004, Založba Miš, 288 s.
10. (105.) **Red blodnje in vizija**, 2004, 276 s.

V letu 2005

1. (106.) **Konstrukt in resnica**, 2005, 254 s.
2. (107.) **Vera in obup**, 2005, 262 s.
3. (108.) **Teologija postmoderne**, 2005, 262 s.
4. (109.) **Slovenski narod se poraja**, 2005, 286 s.
5. (110.) **Slovenski narod se lomi**, 2005, tipkopolis, 300 s.
6. (111.) **V vrtincu (samo)prevar**, 2005, tipkopolis, 290 s.
7. (112.) **Medvedova dramatika**, 2005, tipkopolis, 262 s.

V letu 2006

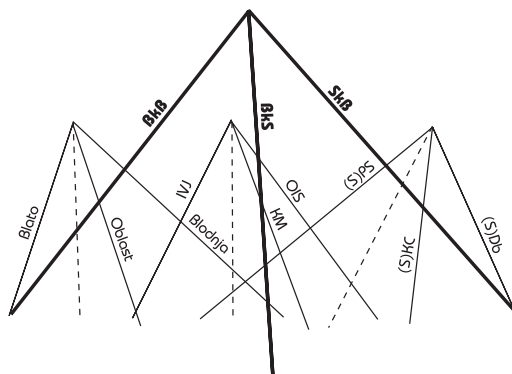
1. (113.) **Raj, pastorala, mir, vojna**, 2006, 286 s.

Knjiga: RAJ, PASTORALA, MIR, VOJNA

Nadniz: OD SAMOMORA K BRATOVSTVU

Niz: SLOVENSKA DRUŽBA

Podniz: Začetki (in konci) slovenske dramatike

RSD (Rekonstrukcija in/ali reinterpretacija slovenske dramatike)

Knjiga **Raj, pastoralna, mir, vojna (RPMV)** je tretja v podnizu, ki raziskuje izvire in začetke SD (slovenske dramatike) in slovenske zavesti-zgodovine, vendar prav tako pozorno obravnava (zaenkratne) konce SD in slovenske zgodovine, tj. današnje SD; poleg dram, kot so Romualdov **Škofjeloški pasijon**, Devov **Belin**, Linhartove **Pusti otok**, **Županova Micka** in **Matiček se ženi**, tudi Andreja Rozmana predelavo **Pustega otoka**. Knjiga se loteva tudi dram, ki so nastajale vmes med obema skrajnima točkama; gre za analizo enega od intelektualnih vrhov obnovljenega začetka SD na prehodu 60-let in 70-let 19. stoletja, Turkuševe **Vojske i mira**, pa dveh Golouhovich dram, ene iz tikpredvojne, **Krisalide**, ene iz 60-let, **Veselega večera točaja bogov**, a tudi Borove **Bele vode** iz srede prejšnjega stoletja. Vsaka od teh dram po svoje odgovarja na temeljno vprašanje sveta, človeka in smisla: o vojni in miru, o idealni družbi in nemožnostih doseči jo. Tema knjige - in dram - je filozofska, celo religiozna, čeprav ponavadi prikrita pod empirične zgodbe banalne, a tudi trde realitete.

KAZALO

PRVI DEL: KOLONIZACIJA PUSTEGA OTOKA ali Miss Jenny Love in Belin na Golem otoku	5
I. UVOD V RAZPRAVO (ob dramatikii Antona Turkuša)	7
II. JE VOJNA NUJNA? (ob Turkuševi Vojski i miru).....	15
III. JE MOGOČ VEČNI MIR? (ob Turkuševi Vojski i miru).....	25
IV. DILEMA MED VOJNO IN MIROM (ob Turkuševi Vojski i miru).....	31
V. PRIMERJAVE A (ob Kristanovi Ljubislavi , Turnškovi Državi med gorami , Aškerčevem Knezu Volkunu , Romualdovem Škofjeloškem pasijonu).....	39
VI. PRIMERJAVE B (ob Linhartovih Županova Micka in Matiček se ženi , Jeranovi poeziji, Romualdovem Škofjeloškem pasijonu , Devovem Belinu) ...	47
VII. PRIMERJAVE C (ob Devovem Belinu , Romualdovem Škofjeloškem pasijonu).....	55
VIII. PACIFIZEM IN MILITARIZEM (ob Turkuševi Vojski i miru).....	63
IX. IDEALIZACIJA IN DEMONIZACIJA (ob Turkuševi Vojski i miru , Devovem Belinu , Linhartovih Županova Micka in Matiček se ženi).....	73
X. EROS KOT MEDIGRA (ob Turkuševi Vojski i miru).....	81
XI. DRAMATIKA NA PREHODU (ob Linhartovih Pustem otoku , Županovi Micki , Matiček se ženi).....	89
XII. NEVARNOST OBUPA (ob Linhartovem Pustem otoku).....	97
XIII. OBUP, RAZREŠEN V SREČI (ob Linhartovem Pustem otoku)	105
XIV. PRVA AVTOREFLEKSIJA KNJIGE (ob več dramah).....	113

DRUGI DEL: KOMEDIZACIJA PUSTEGA OTOKA ali Micka in Matiček na Golem otoku.....	121
XV. PODOBNOSTI IN RAZLIKE MED DVEMA OTOKOMA-SVETOVOMA (ob Linhartovem Pustem otoku in Rozmanovem Pustem otoku).....	123
XVI. VIDEZ IN STVARNOST A (ob Rozmanovem Pustem otoku)	133
XVII. VIDEZ IN STVARNOST B (ob Rozmanovem Pustem otoku).....	139
XVIII. PERIPETIJE (STVARNEGA ALI NAVIDEZNEGA) ŽIVLJENJA (ob Rozmanovem Pustem otoku).....	147
XIX. BOG OSTARI, OSLABI, SE REŠI V LITERATURO (ob Rozmanovem Pustem otoku)	153
XX. ROJSTVO SVETLOBE SREDI NOČI (ob Anonimusovi Skrivnostni sveti noči).....	159
TRETJI DEL: PUSTI OTOK NA VESELI VEČER (V SKRIVNOSTNI NOČI, NA TA VESELI DAN) ZALIJEJO PRAVLJIČNE VODE (IMENOVANE BELE VODE) KOT ZAPREDEK (KRISALIDA) NOVEGA SVETA ali vse pogoltno golo morje.....	163
XXI. KRIZA (GNILI SADEŽ) SE RAZVIJE V ZAPREDEK (ob Golouhovi dramatik)	165
XXII. VIDEZ IN STVARNOST C (ob Golouhovi Krisalidi)	175
XXIII. PRIMERJAVE D (ob Golouhovi Krisalidi , drugi SD, Strniševi dramatik itn.).....	183
XXIV. VIDEZ IN STVARNOST D (ob Golouhovi Krisalidi).....	193
XXV. FILOZOFIJA POLNEGA TREBUHA (ob Golouhovem Veselem večeru točaja bogov)	199
XXVI. URESNIČENA RAJ IN PASTORALA (ob Borovi dramatik)	207
XXVII. PRIMERJAVE E (ob Borovih Belih vodah).....	213
XXVIII. DILEMA MED OSAMLJENIM POSAMEZNIKOM IN POZITIVNIM LUDSTVOM (ob Borovih Belih vodah)	221

XXIX. DILEMA SE ZAOSTRI V RADIKALNO: ALI ŽIVLJENJE ALI SMRT (ob Borovih Belih vodah)	231
XXX. DILEMA SE RAZREŠI, ZMAGA SINTEZA VSEGA POZITIVNEGA (ob Borovih Belih vodah)	237
D O D A T E K	243
O BELINU	245
SPREMNE BESEDE	257
VSEBINE DRAM (povzela Alenka Goljevšček).....	259
ORGANOGRAM	270
SLOVARČEK KRATIC (sestavila Alenka Goljevšček)	272
SEZNAM KNJIG RSD	280
ZADNJICA	283

